

ICOLDE 2021

(INTERNATIONAL CONGRESS
ON OPEN LEARNING AND DISTANCE EDUCATION)

AÇIK ÖĞRETİM VE UZAKTAN EĞİTİM

ULUSLARARASI KONGRE

ÖZET VE TAM METİN BİLDİRİLER

Editörler:

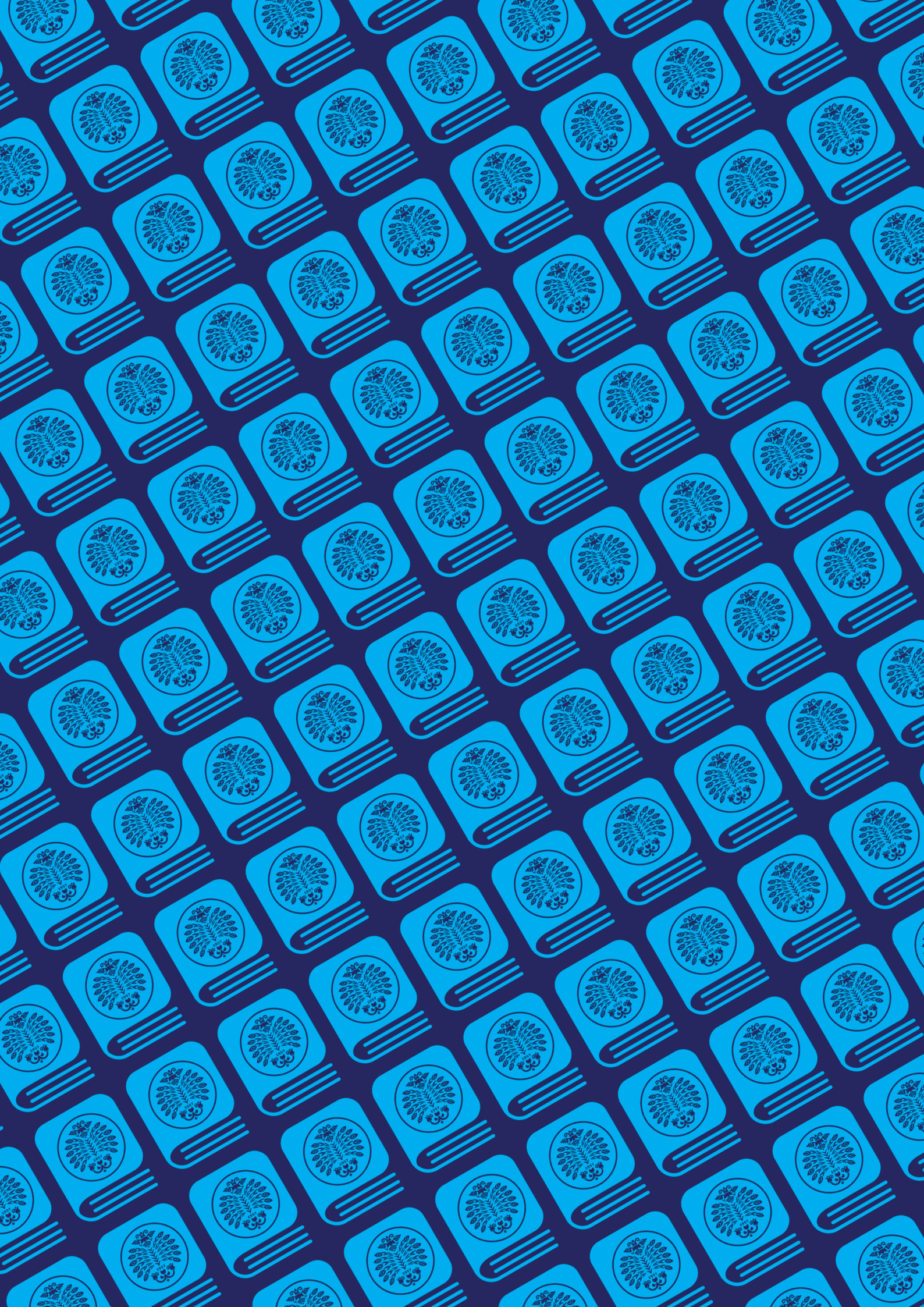
Doç. Dr. Gökhan ÖMEROĞLU

Doç. Dr. Melike ARSLAN

Doç. Dr. Mevlüt ALBAYRAK

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ
YAYINLARI
ATATÜRK
UNIVERSITY
PUBLICATIONS

Eser Adı:

ICOLDE 2021 - AÇIK ÖĞRETİM VE UZAKTAN EĞİTİM
ULUSLARARASI KONGRE (ÖZET VE TAM METİN BİLDİRİLER)

Editörler:

Doç. Dr. Gökhan ÖMEROĞLU
Doç. Dr. Melike ARSLAN
Doç. Dr. Mevlüt ALBAYRAK

Yayınlar Yönetmeni:

Doç. Dr. Bünyamin AYDEMİR

Yayın Kurulu: Prof. Dr. Ahmet SARI, Prof. Dr. Ali UTKU, Prof. Dr. Bülent ÇAVUŞOĞLU,
Prof. Dr. Erdiñ ŞIKTAR, Prof. Dr. Hakan Hadi KADIOĞLU,
Doç. Dr. Bünyamin AYDEMİR, Doç. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ

Dizgi ve Tasarım: Abubekir KALE

Atatürk Üniversitesi Yayınları No: 1286

ISBN: 978-625-7086-42-4

Erişim Adresi: <https://ekitap.atauni.edu.tr>

Atatürk Üniversitesi Yayınevi Koordinatörlüğü

Sertifika No: 42021

Adres: Prof. Dr. Fuat Sezgin Kütüphanesi Okuma Salonları Binası Zemin Kat
Kampüs-Yakutiye/ ERZURUM

E-posta: atayayinevi@atauni.edu.tr

Telefon: 0442 231 62 80

Erzurum 2021 © Copyright Atatürk Üniversitesi Yayınevi

Bu kitapta yer alan tüm yazıların dil, bilim ve hukuk açısından sorumluluğu yazarlarına aittir. Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Atatürk Üniversitesi Yayınevi Koordinatörlüğüne aittir. İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

**ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ
YAYINLARI
ATATURK
UNIVERSITY
PUBLICATIONS**

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	10
PRESENTATION	11
ÖZET BİLDİRİ METİNLERİ.....	13
Bildiri ID:73: KOVİD-19 PANDEMİ SÜRECİNDE UZAKTAN EĞİTİMİN GÖRÜNÜMÜ	15
Bildiri ID:94: UZAKTAN EĞİTİMDE ETKİLEŞİM	17
Bildiri ID:117: PANDEMİDEN KAYNAKLI UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNİN ORTAYA ÇIKARDIĞI AVANTAJLAR/OLUMLU DURUMLAR	20
Bildiri ID:77: COVİD-19 PANDEMİSİ VE UZAKTAN EĞİTİM	22
Bildiri ID:112: COVID-19 SALGINI SÜRECİNDE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK BEKLENTİLERİ, TUTUMLARI VE YAŞADIKLARI SORUNLAR	24
Bildiri ID:152: UZAKTAN EĞİTİMİN ÖĞRENCİ MOTİVASYONU AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	26
Bildiri ID:70: ÖĞRENİM BECERİLERİNİN KAZANDIRILMASINDA İKİ FARKLI TEKNİĞİN KARŞILAŞTIRILMASI: PANDEMİ DÖNEMİNDE DEĞERLENDİRME	28
Bildiri ID:134: COVID 19 PANDEMİ SÜRECİNDE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ: TERS YÜZ EDİLMİŞ ÖĞRENME MODELİNDE ÖRNEK BİR DERS TASARIMI.....	31
Bildiri ID: 61: MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ'NİN UZAKTAN EĞİTİMDE ERİŞİLEBİLİRLİK UYGULAMALARI.....	34
Bildiri ID: 154: AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRETİMDE ENGELLİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK ERİŞİLEBİLİRLİK ÇERÇEVESİNİN OLUŞTURULMASI.....	36
Bildiri ID: 68: SOSYAL AĞLARIN UZAKTAN EĞİTİMDE KULLANILMASINA YÖNELİK ÖĞRETİCİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ: INSTAGRAM ÖRNEĞİ	39
Bildiri ID: 104: UZAKTAN EĞİTİMDE BİR ÖRNEK UYGULAMA: ETKİLEŞİMİN EŞDEĞERLİĞİ TEOREMİ İŞİĞİNDE BİR DERSİN TASARLANMASI VE GELİŞTİRİLMESİ	42
Bildiri ID: 100: AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRETİMDEKİ DEĞERLENDİRME FAALİYETLERİNDE YAPAY ZEKA UYGULAMALARININ KULLANIMLARINA YÖNELİK ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ	45
Bildiri ID: 139: ÇEVİRİMİÇİ STRATEJİ OYUNLARIYLA İLE AÇIKÖĞRETİM VE UZAKTAN EĞİTİM ÖĞRETİLERİNİ DESTEKLEME	48

Bildiri ID:153: EĞİTİM ARAŞTIRMALARINDA GÖZ İZLEME CİHAZLARININ ETKİLİ VE VERİMLİ KULLANIM DURUMLARI: KULLANICI DENEYİMLERİ.....	51
Bildiri ID:155:AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN DERS ÇALIŞMA STRATEJİLERİNİN E-ÖĞRENME STİLLERİ ÖLÇEĞİNE GÖRE İNCELENMESİ.....	56
Bildiri ID: 46: COVID 19 PANDEMİSİ DÖNEMİNDE SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN E ÖĞRENME SÜRECİNE İLİŞKİN MEMNUNİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	59
Bildiri ID:80: VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME BAKIŞI	61
Bildiri ID:146: YÜKSEKÖĞRETİMDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM UYGULAMASI: ÜNİVERSİTE YÖNETİCİLERİNE YÖNELİK RAPORLAMA PANELİ TASARLANMASI VE GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK SÜREÇ TASARIMI.....	63
Bildiri ID:69:UZAKTAN EĞİTİMDE ÖRNEK UYGULAMALAR: IXL LEARNING ÖRNEĞİ.....	66
Bildiri ID:137: AÇIKÖĞRETİM VE UZAKTAN EĞİTİM SİSTEMLERİNE ALTERNATİFLİ ERİŞİM VE ETKİLEŞİM İÇİN SİSTEM ÖNERİSİ	69
Bildiri ID:151: AÇIKÖĞRETİM VE UZAKTAN EĞİTİM ÇEVİRİMİÇİ SINAV VE DEĞERLENDİRME UYGULAMALARINDA GÜVENLİK ÖNLEMLERİ.....	72
Bildiri ID:109: ÖĞRETİM ELEMANLARININ AÇIK DERS MALZEMELERİNİN ÜRETİM VE KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE KATKI MOTİVASYONLARI...	75
Bildiri ID:118: ÖĞRETMEN ADAYLARININ UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK ALGILARININ METAFORLAR YOLUYLA BELİRLENMESİ.....	78
Bildiri ID: 103: UZAKTAN EĞİTİM VE YÜZ YÜZE EĞİTİM SÜRECİNDE EVDE MATEMATİK ETKİNLİKLERİ YAPMAYA İLİŞKİN ÖĞRETMEN ADAYI GÖRÜŞLERİ*	80
Bildiri ID:147: UZAKTAN EĞİTİM SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA İÇİN FIRSAT EŞİTLİĞİ SAĞLAR MI?	82
Bildiri ID:58: PANDEMİ SÜRECİNDE UZAKTAN EĞİTİM İLE GELENEKSEL EĞİTİM ARASINDAKİ MEMNUNİYETİN İNCELENMESİ: DOĞU ANADOLU ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ.....	85
Bildiri ID:67:POST COVID-19 DÖNEMİNDE MUHASEBE EĞİTİMİNİN GELECEĞİ	87
Bildiri ID: 135: UZAKTAN EĞİTİM AVANTAJLARININ PANDEMİ SONRASI UYGULAMALI GRAFİK TASARIM DERSLERİNE ENTEGRASYONU	90
Bildiri ID: 141:THE STRENGTHS AND WEAKNESSES OF ONLINE LANGUAGE TEACHING: PEDAGOGICAL ISSUES FROM THE PERSPECTIVES OF ENGLISH LANGUAGE INSTRUCTORS	92

Bildiri ID: 148: UZAKTAN EĞİTİMİN KAPSAM EKONOMİSİ: ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ	94
Bildiri ID: 72: UZAKTAN EĞİTİMDE UYGULAMALI DERSLERİN UYGULANABİLİRLİĞİ.....	96
Bildiri ID:65: MİMARLIK EĞİTİMİNDE UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	99
Bildiri ID: 106: İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN HASTANELERDEKİ UYGULAMALI DERSLERİN UZAKTAN EĞİTİMLE YÜRÜTÜLMESİNDEKİ ÖNEMİ	101
Bildiri ID: 116: DİJİTAL İLETİŞİM ÇERÇEVESİNDE AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRENME.....	103
Bildiri ID: 86: PANDEMİ SÜRECİNDE KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNİN ÖĞRETMEN, OKUL YÖNETİCİSİ VE ÖĞRENCİ GÖZÜYLE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	105
Bildiri ID:156: ENDÜSTRİ 4,0'da FONKSİYONEL EMNİYET ve AÇIKÖĞRETİM SINAVLARI ENTEGRASYONU	107
Bildiri ID: 150:AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRENMEDE 3D MODELLEME: GİSA PİRAMİTLERİ ÖRNEĞİNDE.....	110
Bildiri ID:124:UZAKTAN EĞİTİMDE E-MENTORLUK: UYGULAMA GELİŞTİRİLMESİ.....	112
Bildiri ID: 145: UNITY 3D OYUN MOTORU KULLANILARAK OKUL SİMÜLASYON ORTAMI TASARLANMASINDA İZLENECEK ADIMLAR	115
Bildiri ID: 66: POST COVID-19 DÖNEMİNDE MUHASEBE EĞİTİMİ ve TEKNOLOJİ	117
Bildiri ID: 48: COVID - 19 PANDEMİSİNDE UYGULANAN UZAKTAN EĞİTİME İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ.....	120
TAM BİLDİRİ METİNLER.....	123
Bildiri ID: 44: PANDEMİ SÜRECİNDE UZAKTAN EĞİTİM ALAN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİ GÖZÜNDE UZAKTAN VE YÜZ YÜZE EĞİTİMİN KARŞILAŞTIRMASI.....	124
Bildiri Id: 78: AÇIK ÖĞRENME VE UZAKTAN EĞİTİMDE İLETİŞİM ARAÇLARININ KULLANIMI: İÇERİK ANALİZİ ÇALIŞMASI.....	132
Bildiri ID: 84: ÖĞRENME YÖNETİM SİSTEMLERİNDE KULLANILAN B2, LTI, REST API ENTEGRASYON ANALİZİ.....	142
Bildiri Id:89: PANDEMİNİN EBELİK EĞİTİMİNE ETKİLERİ; E-ÖĞRENME	153
Bildiri ID: 98: İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE TARİHİ ÇEVRE BAĞLAMINDA UZAKTAN EĞİTİM MODELİ	160

Bildiri ID:99: UZAKTAN EĞİTİM İLE EDEBİYATIN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMESİ	171
Bildiri ID:101:KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN AYDEP ÖĞRENME YÖNETİM SİSTEMİNDEN MEMNUNİYET DURUMLARININ İNCELENMESİ	185
Bildiri ID:107: UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE ALTI ŞAPKALI DÜŞÜNME TEKNİĞİYLE MÜZE BİLİNCİ OLUŞTURURKEN KARŞILAŞILAN SORUNLAR	197
Bildiri ID:108: TEMEL TASARIM DERSİ İÇİN UZAKTAN EĞİTİM ÖNERİLERİ	204
Bildiri ID: 120: PANDEMİ SÜRECİNDE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME OLAN EĞİLİMLERİNİN ARAŞTIRILMASI	218
Bildiri ID: 121: UZAKTAN EĞİTİM KURUMLARI ETİK İLKELERİ ARAŞTIRMALARI PROFİLİ: GELECEK ARAŞTIRMALAR İÇİN ÖNERİLER.....	227
Bildiri ID: 125:AÇIK EĞİTSEL KAYNAK (AEK) SUNAN PLATFORM BİLEŞENLERİNİN İNCELENMESİ.....	240
Bildiri ID:131: PANDEMİDE UYGULAMA DERSLERİNİN UZAKTAN EĞİTİMİNİ DENEYİMLEYEN ATÇILIK VE ANTRENÖRLÜK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ EĞİTİMLERİNİ BENİMSEME DURUMU VE ÖNERİLERİ	249
Bildiri ID:142: AÇIK ÖĞRENME VE UZAKTAN EĞİTİM KAPSAMINDA TEKSTİL VE MODA TASARIMI LİSANS PROGRAMININ, ÖĞRENCİLERİN MESLEKİ GELİŞİMLERİ ÜZERİNDEKİ ROLÜ.....	262
Bildiri ID: 143: EĞİTİMDE DİJİTALLEŞMEDE ÖĞRENCİ-ÖĞRETMEN-VELİ ETKİLEŞİMLİ ÇOKLU ÖĞRENME ORTAMLARI	278
Bildiri ID: 144: AÇIK ÖĞRETİM TEKSTİL VE MODA TASARIMI ALANI DERS İÇERİK TASARIMLARI.....	286
Bildiri ID:149:ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ İÇERİK GELİŞTİRME VE YÖNETİM SİSTEMİNİN OTOMASYONU *	295
KOMİTE	307

**ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ
YAYINLARI
ATATURK
UNIVERSITY
PUBLICATIONS**

SUNUŞ

Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi ve Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından 9-10 Ekim 2021 tarihlerinde “**ICOLDE 2021 International Congress on Open Learning and Distance Education 2021**” gerçekleştirilmiştir. Kongrenin teması "*pandemi sonrası dönemde açık öğrenme ve uzaktan eğitim*" olarak belirlenmiştir. Kongremiz, tüm aşağıdaki konu başlıklarını ve bu konuyla ilişkili alt başlıkları ele almak, gündeme getirmek ve tartışmak üzere birçok üniversiteden güzide bilim insanlarını, çeşitli kurum ve kuruluşlardan araştırmacı ve alan uzmanlarını bir araya getirmiştir. Kongrede çağrılı konuşmacılar, paneller ve bildiri sunumları online ortamlarda yapılmıştır. Kongrede bilim insanları aşağıdaki başlıklar çerçevesinde özgün çalışmalar sunmuştur.

Uzaktan Eğitim Genel Konular

Erişilebilirlik Çalışmaları

Sağlık Uygulamaları

İletişim Araştırmaları

Sistem Tasarımları

Uygulamalı Dersler

Yönetim Araştırmaları

Ders Tasarım Uygulamaları

Ortam Araştırmaları

Tasarım, Geliştirme ve Değerlendirme

Dijitalleşme ve Etik

Araştırma ve Uygulamalar

Öğrenen ve Ortam Tasarımı

Açık öğrenme ve uzaktan eğitim konusunu çalışmalarına konu edinen ve günümüze değin bu alanda yaşanan dönüşümleri tartışmayı amaçlayan bilim insanlarını kongremize katılım sağladığı için teşekkür ederiz.

KONGRE KURUCU BAŞKANI
Prof. Dr. Erdem KOCADAĞIŞTAN
Atatürk Üniversitesi
Açıköğretim Fakültesi Dekanı

PRESENTATION

“**ICOLDE 2021 International Congress on Open Learning and Distance Education 2021**” was held by Atatürk University Open Education Faculty and Distance Education Application and Research Center on **9-10 October 2021**. The theme of the congress was determined as "*open learning and distance education in the post-pandemic era*". The congress brought together distinguished scientists from many universities, researchers and field experts from various institutions and organizations to discuss all the following topics and related sub-topics. Keynote speakers, panels and paper presentations were made online at the congress.

At the congress, scientists presented original studies within the framework of the following titles.

Distance Education General Issues

Accessibility Studies

Health Applications

Communication Research

System Designs

Applied Courses

Management Research

Course Design Practices

Media Research

Design, Development and Evaluation

Digitalization and Ethics

Research and Applications

Learner and Environment Design

We would like to thank the scientists who have focused on the subject of open learning and distance education and aimed to discuss the transformations in this field until today for their participation in our congress.

Prof. Dr. Erdem KOCADAĞIŞTAN

Atatürk University

Open Education Faculty Dean

CONGRESS GENERAL CHAIR

**ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ
YAYINLARI
ATATURK
UNIVERSITY
PUBLICATIONS**

ÖZET

BİLDİRİLER

Bildiri ID:73: KOVİD-19 PANDEMİ SÜRECİNDE UZAKTAN EĞİTİMİN GÖRÜNÜMÜ

Ertuğ CAN, Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, e-posta:
ertugcan@gmail.com,
ORCID ID: 0000-0002-0885-9042

Urania NİKOLAYİDİS, MEB, İstanbul Kadir Has İlkokulu, e-posta:
nikolayidis_47@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0003-4287-5211

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı, öğretmen ve veli görüşlerine göre Kovid-19 Pandemi sürecinde uzaktan eğitim uygulamalarının mevcut durumunu incelemektir.

Yöntem: Bu çalışma, nitel araştırma deseninde ve durum çalışması modelinde planlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, maksimum çeşitlilik örnekleme tekniğiyle belirlenen 37 öğretmen ve 70 veliden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri, uzman görüşü alınarak araştırmacılar tarafından hazırlanan yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Veriler, içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizi sonucunda 4 tema ve 59 kod belirlenmiş ve bu tema ve kodlara göre analizler yapılmıştır.

Bulgular: Araştırma sonucuna göre, öğretmen ve veliler uzaktan eğitim uygulamalarını kısmen yeterli bulmaktadır. Uzaktan eğitim uygulamalarında altyapı, erişim, araç-gereç, öğrenci, veli, öğretmen, dersler ve müfredata bağlı sorunlar bulunmaktadır. Veliler, Eğitim Bilişim Ağı (EBA), derslerin içeriği, süresi, yeterliliği ve öğrenci motivasyonu ile ilgili daha çok sorun olduğunu belirtmiştir. Bu sorunlar karşısında öğretmenler genellikle bireysel görüşmeler, farklı sınıf içi etkinlikler ve programlar ile öğretmenlik becerilerini kullanmıştır. Veliler ise öğrencilere özel ders desteği sağlama, teknik destek, öğrenciyi motive etme ve öğretmenler ile iletişim sağlama yöntemlerini kullanmıştır. Öğretmen ve velilerin bir bölümü karşılaştıkları sorunların çözümü olmadığını ve bazı sorunlarının çözüleceğine inanmadıklarını belirtmiştir. Katılımcılar, eğitim sisteminde iyileştirme, öğretmen yönetici işbirliği, ders desteği, erişim ve teknik destek, altyapıyı geliştirme, motivasyon sağlama ve etkili bilgilendirme şeklinde önerilerde bulunmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonucuna göre, pandemi sürecinde uzaktan eğitim uygulamaları konusunda öğretmen, öğrenci ve velilerin etkili bilgilendirilmelerine ihtiyaç bulunmaktadır. Ayrıca, uzaktan eğitim altyapısının geliştirilmesi, uzaktan eğitime erişimin sağlanması ve uzaktan eğitim programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Araştırma sonucuna göre, uzaktan eğitim sürecinin etkili yönetimi konusunda yönetici, öğretmen, öğrenci, veli ve sivil toplum örgütlerinin görüşlerine başvurulması faydalı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Kovid-19 pandemisi, Mevcut durum, Problemler, Uzaktan eğitim, Öneriler.

THE VIEW OF DISTANCE EDUCATION IN THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS

ABSTRACT

Purpose: The purpose of this research is to examine the current situation of distance education practices during the Kovid-19 Pandemic process, according to the opinions of teachers and parents.

Method: This study was planned in qualitative research design and case study model. The study group of the research consists of 37 teachers and 70 parents determined by the maximum diversity sampling technique. The data of the research were collected through the structured interview form prepared by the researchers, taking expert opinion. The data were analyzed using the content analysis technique. As a result of the analysis of the data, 4 themes and 59 codes were determined and analyzes were made according to these themes and codes.

Results: According to the results of the research, teachers and parents find distance education applications partially sufficient. There are problems related to infrastructure, access, equipment, students, parents, teachers, lessons and curriculum in distance education applications. Parents stated that there are more problems with the Education Information Network (EIN), the content, duration, adequacy of the courses and student motivation. In the face of these problems, teachers often used individual interviews, different classroom activities and programs, and teaching skills. Parents, on the other hand, used the methods of providing private tutoring support, technical support, motivating the student and communicating with teachers. Some of the teachers and parents stated that the problems they encountered were not a solution and they did not believe that some of their problems could be solved. Participants make suggestions in the form of improvement in the education system, teacher-manager cooperation, course support, access and technical support, improvement of infrastructure, motivation and effective informing.

Conclusion and Suggestions: According to the results of the research, there is a need for effective informing of teachers, students and parents about distance education practices during the pandemic process. In addition, it is necessary to development of distance education infrastructure, providing of access to distance education and development of distance education programs. According to the results of the research, it may be beneficial to consult the opinions of administrators, teachers, students, parents and non-governmental organizations on the effective management of the distance education process.

Keywords: Covid-19 pandemic, Current situation, Problems, Distance education, Suggestions.

Bildiri ID:94: UZAKTAN EĞİTİMDE ETKİLEŞİM

Dr. Cemal TATLI, Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, cml.ttl30@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-3261-394X

ÖZET

Amaç:

Bu araştırmanın genel amacı, uzaktan eğitimde etkileşim konusunu incelemektir. Bu çerçevede alanyazın taranmış ve ilgili araştırmalar dikkate alınmıştır.

Yöntem:

Çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Etkileşim konusunda yapılan araştırmalara ulaşmak adına “etkileşim, eğitimde etkileşim, eğitsel etkileşim, etkileşim türleri” ve “interaction, interaction in education, educational interaction, types of interaction” anahtar sözcükleri belirlenmiştir. Bu çerçevede anahtar sözcükler kullanılarak Scopus, Web of Science, Science Direct, ERIC, Taylor & Francis, EbscoHos, Emerald, JSTOR, Science Online ve Google Scholar vb veri tabanlarında tarama yapılmıştır. Gerçekleştirilen alanyazın taraması sonucunda 72 araştırmaya ulaşılmıştır. Erişilen araştırmalardan 19’unun çalışma için uygun olmadığına karar verilmiştir. Çalışmada 53 araştırma incelenmiştir. İncelenen araştırmalarda etkileşim kavramına dair yapılan tanım ve açıklamalar ile etkileşim türlerinin sınıflandırılmasına odaklanılmıştır.

Bulgular:

Etkileşim kavramı ile ilgili yapılan tanımlama ve açıklamalar incelendiğinde araştırmacılar tarafından kullanılan bir bağlamla ele alındığı görülmüştür. Etkileşim eğitimde çoğu çalışmanın odak noktası olmasına rağmen araştırmacıların etkileşimle ilgili ortak bir çerçevede buluşamadıkları belirlenmiştir. Etkileşim üzerine uzlaşa sağlanan ortak bir tanım olmasa da söz konusu tanım ve açıklamaların temel özellikleri bu çalışmada özetlenmiştir. Etkileşime dair özetlenen temel özelliklerden birkaçı şu şekildedir: Öğrenme deneyimlerinin başarılı olmasında önemli bir faktör, eğitimin kritik bir bileşeni, öğrenenin aktif ve karşılıklı olarak gerçekleştirdiği iletişim, anlamlı öğrenmeyi oluşturan bileşen... İncelenen çalışmalarda araştırmacıların farklı etkileşim türleri geliştirdikleri ve çeşitli sınıflandırmalar önerdikleri belirlenmiştir. Eğitsel etkileşimlerde temel olarak Michael Grahame Moore’un etkileşim sınıflandırmasının genel olarak esas alındığı ve araştırmacıların bu sınıflandırmaya eklemeler yaptıkları görülmüştür. Ayrıca bazı araştırmacıların da Moore’un etkileşim sınıflandırmasından bağımsız olarak etkileşim türlerini farklı şekilde sınıflandırdığı tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler:

Eğitim sürecinin ve bağlamının önemli bileşenlerinden biri olan etkileşim, etkili öğrenme deneyimleri oluşturmada kritik bir bileşen olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrenme ve öğretim sürecinin merkezi konumunda kabul edilen etkileşimin, öğrenmeyi kolaylaştırma, ders içeriğini daha anlaşılır hale getirme ve anlamlı öğrenmenin gerçekleşmesine yardımcı olma gibi eğitim sürecinde önemli işlevlere sahip olduğu belirlenmiştir. Etkileşim kavramı üzerine uzlaşa sağlanan ortak bir tanım yapılmadığı sonucuna varılmıştır. Alanyazında kavram ile ilgili yapılan tanımlama ve açıklamalardan hareketle etkileşimin temel özellikleri bu çalışmada belirlenmiştir. Alanyazında etkileşim

türlerinin sınıflandırılmasına dair farklılıkların olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda çalışmada alanyazında ön plana çıkan söz konusu etkileşim türlerinin sınıflandırılması bir

bütün olarak şematize edilip sunulmuştur. Bu çalışmada etkileşim kavramı ile ilgili yapılan tanım ve açıklamalar ile etkileşim türlerinin karşılaştırılmasına odaklanılmıştır. Yapılacak çalışmalarda etkileşimin farklı boyutları ve etkileşimin uzaktan eğitimde öğrenmeye, başarıya, doyuma vb. değişkenlere etkisi incelenebilir.

Anahtar Kelimeler: Etkileşim, Eğitimde Etkileşim, Eğitsel Etkileşim, Etkileşim Türleri, Uzaktan Eğitimde Etkileşim

INTERACTION IN DISTANCE EDUCATION

ABSTRACT

Aim:

The general purpose of this research is to examine the subject of interaction in distance education. In this context, the literature was reviewed and relevant studies were taken into account.

Method:

Document analysis method was used in the study. Key words "interaction, interaction in education, educational interaction, types of interaction" and "interaction, interaction in education, educational interaction, types of interaction" have been determined in order to reach researches on interaction. In this context by using keywords, databases such as Scopus, Web of Science, Science Direct, ERIC, Taylor & Francis, EbscoHos, Emerald, JSTOR, Science Online and Google Scholar were searched. As a result of the literature review, 72 studies were reached. It was decided that 19 of the accessed studies were not suitable for the study. 53 studies were examined in the study. The studies examined focused on the definitions and explanations of the concept of interaction and the classification of interaction types.

Findings:

When the definitions and explanations about the concept of interaction were examined, it was seen that it was handled with a context used by the researchers. Although interaction is the focus of most studies in education, it has been determined that researchers cannot meet in a common framework about interaction. Although there is no common definition on interaction, the main features of these definitions and explanations are summarized in this study. A few of the main features of the interaction outlined are as follows: An important factor in the success of learning experiences, a critical component of education, the learner's active and mutual communication, the component that creates meaningful learning... In the studies examined, it was determined that researchers developed different types of interaction and suggested various classifications. It has been observed that in educational interactions, Michael Grahame Moore's interaction classification is generally based on and researchers have made additions to this classification. It has also been found that some researchers classify interaction types differently, regardless of Moore's interaction classification.

Results and Suggestions:

It has been concluded that interaction, which is one of the important components of the educational process and context, is a critical component in creating effective learning experiences. It has been determined that interaction, which is accepted as the center of the learning and teaching process, has important functions in the education process such as facilitating learning, making the course content more understandable and helping

meaningful learning take place. It has been concluded that there is no common definition on the concept of interaction. Based on the definitions and explanations made about the concept in the literature, the basic features of the interaction were determined in this study. It has been determined that there are differences in the classification of interaction types in the literature. In this context, the classification of the mentioned interaction types, which come to the fore in the literature, has been schematized and presented as a whole. In this research, the focus is on the comparison of the definitions and explanations about the concept of interaction and the types of interaction. In the researches to be done, different dimensions of interaction and interaction in distance education's effects on the variables such as learning, success, satisfaction, etc. can be examined.

Keywords: Interaction, Interaction in Education, Educational Interaction, Types of Interaction, Interaction in Distance Education

Bildiri ID:117: PANDEMİDEN KAYNAKLI UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNİN ORTAYA ÇIKARDIĞI AVANTAJLAR/OLUMLU DURUMLAR*

Arş. Gör. Abdullah TANTA, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, atanta@mehmetakif.edu.tr :, ORCID ID: 0000-0001-8613-8761

Prof.Dr. Arzu Meryem DEMİRKİRAN, Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, e-posta:., arzu.nurdogan@marmara.edu.tr ORCID ID: 0000-0001-5520-6717

ÖZET

Geçmişten günümüze insan birtakım zorluklarla karşı karşıya kalmıştır. Bu zorlukları bazen hızlı bir şekilde aşabilse de bazı zamanlarda bu zorlukları aşması uzun süreler almıştır. Nitekim insanın karşılaştığı zorlukların bir kısmı sadece bulunduğu bölgeyi etkilerken bir kısmı ise tüm dünyayı etkisi altına almaktadır. 2019 yılı aralık ayı sonlarında ortaya çıkan Covid-19, kısa bir süre içerisinde tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Ülkeler hastalığın hızını azaltmak ve yayılımını engellemek için birtakım önlemler almışlardır. Bu önlemler sınırları kapama, sokağa çıkma kısıtlaması, kapalı alanlarda maske takma zorunluluğu, okul, avm ve ibadethane gibi toplu kullanılan alanların kapatılması şeklindedir. Açıklanan rakamlar incelendiğinde dünya genelinde 696 milyon öğrencinin pandemiden kaynaklı olarak eğitime ara verdiğini duyurmuştur. Bu sayı ülkemizde ise 25 milyon civarındadır. Türkiye’de salgının yayılımıyla örgün eğitime ara vererek uzaktan eğitime geçmiştir. Televizyon ve çeşitli platformlar üzerinden öğretmenler canlı dersler ile eğitim öğretim sürecini devam ettirmiştir. Bu süreç birtakım avantaj ve sorunları da beraberinde getirmiştir.

Amaç: Bu çalışmada Türkiye’de uzaktan eğitim sürecinin sağlamış olduğu avantajlar/olumlu durumların neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

Yöntem: Araştırmada nitel araştırma desenlerinden temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Çalışmanın katılımcılarını Burdur ili merkezinde görev yapmakta olan 20 Sosyal Bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Katılımcılardan görüşme yolu ile toplanan veriler tematik analiz yöntemiyle analiz edilerek araştırma raporu yazılmıştır.

Bulgular: Uzaktan eğitimin sağlamış olduğu avantajlar/olumlu durumlarla ilgili ulaşılan bulgular incelendiğinde, dersi bozan etmenlerin uzaktan eğitimde olmaması, materyale ulaşmadaki rahatlık, filtresiz internet kullanımı, bulaş riski olmaması, EBA erişim noktalarının kurulması, mekâna bağlı olmama ve iletişimin kopmaması ortaya çıkan önemli bulgular arasındadır.

Sonuç ve Öneriler: Öğretmenlerin uzaktan eğitimde dersi bozan etmenlerin olmamasını, materyallere erişimin rahatlığını ve MEB kaynaklı desteklerin olmasını birer avantaj olarak gördükleri belirlenmiştir. Dersi bozan etmenlerin varlığının uzaktan eğitimde olmaması veya olsa da çok az olması ders sürelerinin yeterli olmasını sağladığı ulaşılan sonuçlardır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 pandemisi, uzaktan eğitim, Sosyal Bilgiler eğitimi

* Pandemi den Kaynaklı Uzaktan Eğitim Sürecinde Sosyal Bilgiler Derslerine Yönelik Öğretmen Görüşleri başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ADVANTAGES/POSITIVE SITUATIONS REVEALED BY THE DISTANCE EDUCATION PROCESS DUE TO THE PANDEMIC

ABSTRACT

From past to present, humankind have faced some difficulties. Although humankind sometimes can overcome these difficulties quickly, sometimes it took a long time to overcome these difficulties. As a matter of fact, some of the difficulties that people face affect only the region they are in, while others affect the whole world. Covid-19, which emerged at the end of December 2019, has taken the whole world under its influence in a short time. Countries have taken some measures to reduce the speed of the disease and prevent its spread. These measures include closing borders, curfew, obligation to wear masks in closed areas, closing of public areas such as schools, shopping malls and places of worship. When the announced figures are examined, it has been announced that 696 million students worldwide have taken a break from education due to the pandemic. This number is around 25 million in our country. With the spread of the epidemic in Turkey, formal education was interrupted and switched to distance education. Teachers continued the education process with live lessons on television and various platforms. This process brought with it some advantages and problems.

Aim: In this study, it has been tried to determine the advantages/positives of the distance education process in Turkey.

Method: In the research, the basic qualitative research design, one of the qualitative research designs, was used. The participants of the study are 20 Social Studies teachers working in the city center of Burdur. Maximum diversity sampling was used to determine the participants. The data collected from the participants through interviews were analyzed with thematic analysis method and a research report was written.

Findings: When the findings related to the advantages/positive situations provided by distance education are examined, it is among the important findings that the factors that disrupt the course are not in distance education, the convenience of accessing the material, the use of unfiltered internet, the absence of risk of contamination, the establishment of EBA access points, the lack of connection to the place and the constant communication.

Results and Suggestions: It has been determined that teachers see the absence of factors disrupting the course in distance education, the convenience of accessing materials and the support of the Ministry of National Education as an advantage. The fact that the existence of the factors disrupting the course is not in distance education or even if it is very few, is one of the results achieved, which ensures that the course durations are sufficient

Keywords: Covid-19 pandemic, distance education, Social Studies education

Bildiri ID:77: COVID-19 PANDEMİSİ VE UZAKTAN EĞİTİM

Abdullah SARMAN, Bingöl Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, e-posta: abduallah.sarman@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-5081-4593
Ulviye GÜNAY, İnönü Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, e-posta: ulviye.gunay@inonu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6312-6853
Emine SARMAN, Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, e-posta: esrmm@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4671-9315

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, Covid 19 pandemi sürecinde ön lisans öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini ve yaşanan sorunları belirlemek amacı ile yapıldı.

Yöntem: Araştırma kesitsel-tanımlayıcı türde, Doğu Anadolu bölgesinde yer alan bir üniversitenin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencileri ile 27 Temmuz - 20 Ağustos 2021 tarihleri arasında yapıldı. Çalışmaya 1246 öğrenci katıldı. Çalışmanın verileri, literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan öğrencilerin demografik verileri, uzaktan eğitime yönelik görüşlerini ve yaşadığı sorunları içeren 32 soruluk anketin web tabanlı olarak doldurtulması yoluyla toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler kullanıldı.

Bulgular: Öğrencilerin %29,2'sinin yaşının 21, %72,8'inin kadın, %97,6'sının bekar, %12,8'inin Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı'nda olduğu, %54,3'ünün birinci sınıfta eğitim gördüğü belirlendi. Öğrencilerin %80,3'ü uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim kadar etkili olmadığını, %44,2'si pandemi sürecinde uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimle birlikte harmanlanmış şekilde yapılmasının yararlı olabileceğini bildirmiştir. Öğrencilerin %24,4'ü uzaktan eğitimin teorik bilgi düzeyine, %37,4'ü genel kültür düzeyine, %54,6'sı mesleki uygulama becerilerine hiçbir katkısının olmadığını belirtti. Öğrencilerin %89,7'sinin pandemiden önce herhangi bir uzaktan eğitim deneyimi olmadığı, %56,1'inin evde interneti olmadığı, %80'sinin mobil internet kullanıcısı olduğu, %42,3'ünün telefonundaki mobil internet altyapısıyla derslere katıldığı belirlendi. Öğrencilerin %49,4'ünün uzaktan eğitim programlarını hafta içi her gün birden fazla kez kullandıkları belirlendi. Öğrencilerin %78,9'u uzaktan eğitimle ilgili en az bir sorun yaşadığını belirtti. En çok yaşanan sorun %15,8 ile internet kesintileri olarak bildirildi.

Sonuç ve Öneriler: Bu araştırmanın bulguları, öğrencilerin uzaktan eğitimi yüz yüze eğitim kadar etkili bir öğrenme yöntemi olarak görmediğini, uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimin bir arada kullanılmasının daha yararlı olacağını düşündüğünü ortaya koymaktadır. Uzaktan eğitimin öğrencilerin geribildirimlerine göre değerlendirilmesi, bu tip eğitimlerin uygun yapılandırılması için önemli olabilir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Eğitim, Pandemi, Salgın, Uzaktan Eğitim.

COVID-19 PANDEMIC AND DISTANCE EDUCATION

ABSTRACT

Purpose: This study was carried out with the aim of determining the opinions of associate degree students about distance education and the problems experienced during the Covid 19 pandemic process.

Method: The cross-sectional-descriptive study was conducted with the students of the Vocational School of Health Services of a university located in the Eastern Anatolia region between 27 July and 20 August 2021. 1246 students participated in the study. The data of the study were collected by filling out a 32-question questionnaire, which includes the demographic data of the students, their views on distance education, and the problems they experienced, prepared by the researchers in line with the literature. Descriptive statistical methods were used in the evaluation of the data.

Results: 29.2% of the students are 21 years old, 72.8% are female, 97.6% are single, 12.8% are in the Medical Documentation and Secretarial Program, 54.3% are in first-grade education. It was determined that 80.3% of the students reported that distance education is not as effective as face-to-face education, and 44.2% reported that it may be beneficial to blend distance education with face-to-face education during the pandemic process. 24.4% of the students stated that distance education did not contribute to the level of theoretical knowledge, 37.4% to the general culture level, and 54.6% to their professional practice skills. It was determined that 89.7% of the students did not have any distance education experience before the pandemic, 56.1% did not have the internet at home, 80% were mobile internet users, and 42.3% attended the classes with the mobile internet infrastructure on their phones. It was determined that 49.4% of the students used distance education programs more than once every weekday. 78.9% of the students stated that they had at least one problem related to distance education. The most common problem was reported as internet outages with 15.8%.

Conclusion and Suggestions: The findings of this research reveal that students do not see distance education as an effective learning method as face-to-face education, and it is thought that it would be more beneficial to use distance education and face-to-face education together. Evaluation of distance education based on students' feedback may be important for the proper structuring of this type of education.

Key words: Covid-19, Distance Education, Education, Outbreak, Pandemic.

Bildiri ID:112: COVID-19 SALGINI SÜRECİNDE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK BEKLENTİLERİ, TUTUMLARI VE YAŞADIKLARI SORUNLAR

Dr. Murat ÇAY, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO,
muratcay@akdeniz.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-4659-4687

ÖZET

Amaç: Yürütülen bu çalışmanın temel amacı Covid-19 salgını sürecinde üniversite öğrencilerinin uzaktan erişime ilişkin beklentilerini, tutumlarını ve bu süreçte uzaktan eğitime dair yaşadıkları sorunların anlaşılmasıdır. Salgın sürecinde üniversiteler gibi eğitim veren kurumlar hızlı bir şekilde uzaktan eğitim ile eğitim faaliyetlerini yerine getirmeye çalışmıştır. Bu sürecin kendine özgü özellikleri ve ani gelişmesi uzaktan eğitimi ve bu eğitimi alan öğrencileri de etkilemiştir. Birçok kurum için yeni bir olan bu uzaktan eğitim sürecinin öğrencilere nasıl yansıdığı ve bu yansımaya ilişkin çeşitli tartışmaları gerçekleştirmek nitelikli bir üniversite eğitimi için de gereklidir.

Yöntem: Üniversite öğrencilerinin salgın sürecinde uzaktan eğitime ilişkin beklenti, tutum ve yaşadıkları sorunları anlamaya ilişkin yapılan bu çalışma nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Türkiye’de çeşitli üniversitelerde aktif olarak öğrenci olan ve uzaktan eğitim ile ders alan toplam 16 kişi ile yarı yapılandırılmış soru formu aracılığıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler Mayıs 2021’de gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Araştırma neticesinde elde edilen bulgulara göre üniversite öğrencileri genel olarak uzaktan eğitime ilişkin olumlu tutuma sahip olduğu kadar bazı yönleri ile olumsuz tutumlara da sahip olduğu görülmüştür. Uzaktan eğitime ilişkin yaşanan en büyük sorunlar genel olarak cihazlarla ve bu cihazların kullanımına ilişkin sahip olunan becerilerle ilgili olduğu görülmüştür. Katılımcıların farklı noktalarıyla uzaktan eğitime ilişkin çeşitli sorunlar yaşadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma neticesinde elde edilen bulgular alan yazında yer alan bilgiler ışığında tartışılarak uzaktan eğitime ilişkin yaşanan sorunlar ve bu sorunlara ilişkin çözümlerin neler olabileceğine dair çözümler araştırma neticesinde sıralanmıştır. Gerçekleştirilen bu araştırma uzaktan eğitime ilişkin yaşanan sorunların anlaşılmasında ve öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarını anlamada derinlemesine bilgiler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Açıköğretim, Uzaktan Eğitim, Uzaktan Eğitim Sorunları, Uzaktan Eğitime Yönelik Beklentiler, Üniversite Öğrencileri.

UNIVERSITY STUDENTS' EXPECTATIONS, ATTITUDES AND THE PROBLEMS THEY EXPERIENCED TO DISTANCE EDUCATION DURING THE COVID-19 EPIDEMIC

ABSTRACT

Purpose: The main purpose of this study is to understand the expectations and attitudes of university students regarding remote access during the Covid-19 epidemic and the problems they experience regarding distance education in this process. During the epidemic, educational institutions such as universities tried to carry out education activities with distance education quickly. The unique features and sudden development of this process have also affected distance education and the students who receive this education. How this distance education process, which is a new one for many institutions, reflects on students and making various discussions about this reflection is also necessary for a quality university education.

Method: This study, which was conducted to understand the expectations, attitudes and problems of university students regarding distance education during the epidemic process, was carried out with the qualitative research method. Interviews were conducted through a semi-structured questionnaire with a total of 16 people who are active students in various universities in Turkey and take courses with distance education. Interviews were held in May 2021.

Results: According to the findings obtained as a result of the research, it was seen that university students generally have positive attitudes towards distance education as well as negative attitudes in some aspects. It has been seen that the biggest problems related to distance education are generally related to the devices and the skills related to the use of these devices. It was found that the participants had various problems related to distance education with different points.

Conclusion and Suggestions: The findings obtained as a result of the research were discussed in the light of the information in the literature, and the problems experienced regarding distance education and the solutions to these problems were listed as a result of the research. This research provides in-depth information on understanding the problems experienced in distance education and understanding the attitudes of students towards distance education.

Keywords: Open Education, Distance Education, Distance Education Problems, Prospects for Distance Education, University Students.

Bildiri ID:152: UZAKTAN EĞİTİMİN ÖĞRENCİ MOTİVASYONU AÇISINDAN İNCELENMESİ

Ayşe ŞİMŞEK, Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Doktora Öğrencisi, ayseece60@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0003-1458-6068

ÖZET

Amaç: Eğitim öğretim faaliyetlerinin destekleyici unsuru olarak kullanılmakta olan uzaktan eğitim, günümüzde alternatif bir eğitim metodu olarak da uygulamaya konulmuştur. Covit 19 salgını nedeniyle, ülkemizde okullarda yüz yüze gerçekleşen eğitime ara verilmiş, öğrencilere uzaktan eğitim vermeye başlanmıştır. Bu süreçte toplumsal olarak yaşanan değişimler, etkileşimler ve sıkıntılar eğitim alanında da kendini göstermiştir.

Uzaktan eğitimde üzerinde durulması gereken en önemli hususlardan biri, öğrenci motivasyonunun sağlanmasıdır. Araştırmada, uzaktan eğitim alan bir öğrencinin bu süreçte yaşadıklarının, doğal ev ortamında derinlemesine, ayrıntılı ve bütüncül olarak incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Nitel araştırma yöntemi tercih edilen çalışmada, özel bir ortaokul kurumunda sekizinci sınıfa devam eden bir öğrencinin uzaktan eğitim gördüğü temel dersler gözlenmiştir. Gözlem sürecinin sonunda veri çeşitlemesi yapmak ve bulguların doğruluğundan emin olabilmek amacıyla öğrenci ile görüşme yapılmıştır. Araştırmada, ders boyunca yaşanan etkileşim biçimleri (öğrenci ile öğretmen arasındaki etkileşim, öğrencinin evdekilerle olan etkileşimi), bilişsel ve biçimsel yapılar incelenmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda uzaktan eğitim, öğrenci motivasyonu açısından değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmada teknik sıkıntılar ile birlikte uzaktan eğitimin görüldüğü ev ortamındaki etkileşim sorunları nedeniyle öğrenci motivasyonunun bozulduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bu süreçte öğretmenin üslubu ve yaklaşımının da öğrencinin ders takibi ve dikkati üzerinde oldukça etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Uzaktan eğitim sürecinde derslerin daha anlaşılır ve verimli olabilmesi, kopuklukların engellenmesi için teknik sıkıntıların giderilmesi gerekmektedir. Bu alanda dünyadaki teknolojik gelişmeler takip edilmeli ve ortama uygulanmalıdır. Öğretmenlere, çevrimiçi dersler sırasında sıkıntı yaşamamaları, içeriğe hâkim olabilmeleri ve bilgisayar gibi teknolojik aletleri çok iyi kullanan günümüz öğrencilerine hitap edebilmeleri için uzaktan eğitim, bilgisayar kullanımı, teknoloji hâkimiyeti konularında hizmet içi eğitimler verilmelidir. Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde öğrenci ile sosyal ve psikolojik anlamda sağlıklı bir iletişim gerçekleştirebilmeleri amacıyla destek eğitim hizmeti de verilebilir. Ayrıca ailelere, uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin yaşadıkları sıkıntıları anlama ve onlara bu dönemde destek olma konusunda bilgilendirme programları düzenlenebilir.

Anahtar Kelimeler: Eğitimde etkileşim biçimleri, İletişim, Öğrenci motivasyonu, Sekizinci sınıf öğrencileri, Uzaktan eğitim.

EXAMINATION OF DISTANCE EDUCATION IN TERMS OF STUDENT MOTIVATION

ABSTRACT

Purpose: Distance education, which is used as a supportive element of education and training activities, has been put into practice as an alternative education method today. Because of the Covit 19 epidemic, the face-to-face education at schools in Turkey was interrupted and distance education was started to be given to students. In this process, social changes, interactions and troubles also manifested itself in the field of education. One of the most important issues to be emphasized in distance education is to provide student motivation. In the research, it was aimed to examine the experiences of the student who received distance education in this process in depth, detailed and holistic in the natural home environment.

Method: In the study, in which the qualitative research method was preferred, the basic courses of distance education were observed for an eighth grade student in a private secondary school. At the end of the observation process, the student was interviewed to make data diversification and to ensure the accuracy of the findings. In the research, the interaction styles (the interaction between the student and the teacher, the student's interaction with the people at home), cognitive and formal structures were examined. In line with the data obtained, distance education was evaluated in terms of student motivation.

Results: In the research, it was determined that the motivation of the students deteriorated due to the interaction problems in the home environment where distance education is seen together with the technical difficulties. In addition, it was concluded that the style and approach of the teacher was very influential on the student's follow-up and attention.

Conclusion and Suggestions: In the distance education process, technical difficulties should be eliminated in order to make the lessons more understandable and efficient and to prevent disconnections. In this field, technological developments in the world should be followed and applied to the environment. Teachers appeal to today's students who use technological devices such as computers very well. In-service trainings on distance education, computer use and technology dominance can be given to teachers so that they do not experience difficulties during online lessons and can master the content. Support education services can also be provided in order for teachers to establish a healthy social and psychological communication with students during the distance education process. In addition information programs can be organized for families to understand the difficulties experienced by students during the distance education process and to support them in this period.

Key words: Forms of interaction in education, Communication, Student motivation, Eighth grade students, Distance education.

Bildiri ID:70: ÖĞRENİM BECERİLERİNİN KAZANDIRILMASINDA İKİ FARKLI TEKNİĞİN KARŞILAŞTIRILMASI: PANDEMİ DÖNEMİNDE DEĞERLENDİRME

Sevim ÇELİK, Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, scelik@bartin.edu.tr;
ORCID ID: 0000-0002-2016-5828

Elif KARAHAN, Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,
ekarahan@bartin.edu.tr; ORCID ID: 0000-0002-6371-871X

Sibel KÖSTEKLİ, Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,
skostekli@bartin.edu.tr; ORCID ID: 0000-0001-9392-2423

Özge UÇAR, Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, oucar@bartin.edu.tr;
ORCID ID: 0000-0002-5710-5394

ÖZET

Amaç: Tüm dünyada etkilerini sürdürmeye devam eden Covid-19 pandemisi nedeniyle eğitim-öğretim süreci ile ilgili belirsizlikler de sürmektedir. Bu nedenle araştırmada, uygulamalı bir ders olan İlk Yardım ve Acil Bakım Hemşireliği dersini alan öğrencilerde öğrenim becerilerinin kazandırılmasında, uzaktan ve yüz-yüze eğitim yoluyla olmak üzere iki farklı tekniğin etkinliğinin değerlendirilmesi amaçlandı.

Yöntem: Araştırma tek gruplu yarı deneysel çalışma şeklinde planlandı. Araştırmaya derse devam eden 68 öğrenci dahil edildi. Verilerin toplanmasında, “Tanılama Formu”, “Uygulama Videosu Hazırlama Yönergesi” ve “Öğrenim Becerileri Uygulama Rehberi” kullanıldı. Araştırma üç aşamada tamamlandı. Birinci aşamada, dersin uzaktan eğitim yoluyla yürütüldüğü tarihlerde öğrencilere ilk yardıma yönelik uygulamalar teorik ve uygun eğitim videoları ile anlatıldı. İkinci aşamada, öğrencilerden bir ilk yardım uygulamasını yaparak videoya kaydetmeleri ve üniversitenin uzaktan eğitim sistemi aracılığıyla göndermeleri istendi. Üçüncü aşamada, ilk yardım uygulamaları öğrencilere dersin öğretim elemanı tarafından laboratuvar ortamında yüz-yüze uygulamalı olarak anlatıldı. Bu aşamada öğrencilerin öğretim elemanının ardından uygulamaları yapmaları sağlandı. Uzaktan ve yüz yüze eğitim sürecinde ilk yardım uygulamalarına ayrılan eğitim süresi aynıydı. Öğrencinin video ile gönderdiği uygulama ile yüz-yüze yaptığı aynı uygulama, Video Hazırlama Yönergesi ve Öğrenim Becerileri Uygulama Rehberi doğrultusunda, aynı öğretim elemanı tarafından değerlendirilerek 30 puan üzerinden notlandırıldı. Veriler SPSS 16.0 programında analiz edildi. Verilerin değerlendirilmesinde, eşleştirilmiş t testi, bağımsız değişkenlerde t testi, tek yönlü ANOVA testi ve Pearson Korelasyon Analizi kullanıldı.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $20,64 \pm 0,91$ iken, %69,1'i (n=47) kadın, %31,9'u (n=21) erkektir. Öğrencilerin %26,5'inin (n=18) daha önce ilk yardım ile ilgili eğitim aldığı, eğitimi alanların %55,5'inin (n=10) lise eğitiminde iken bilgi aldığı tespit edildi. Öğrencilerin %10,3'ünün (n=7) bir işte çalıştığı ve bunların ise sadece %14,2'sinin (n=1) çalıştığı iş yerinde sağlıkla ilgili bir alanda görev aldığı belirlendi. Öğrencilerin yüz-yüze verilen uygulamalı eğitim sonrasında aldıkları notların uzaktan eğitim sonrasında aldıkları notlardan istatistiksel anlamlı olarak daha yüksek olduğu saptandı (p=0,000). Öğrencilerin uzaktan ve yüz yüze eğitim sırasında aldıkları uygulama notları ile sosyodemografik özellikleri arasında istatistiksel anlamlı farklılık bulunmadı (p>0,05).

Sonuç ve Öneriler: Bu araştırma öğrenim becerilerinin kazandırılmasında yüz-yüze verilen uygulamalı eğitimin uzaktan eğitim yöntemine göre daha etkili olduğunu gösterdi. Araştırma ayrıca, yüz yüze ve uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim becerilerinin kazandırılmasında öğrencilerin demografik özelliklerinin etkili olmadığını gösterdi. Bu sonuçlar doğrultusunda, uygulamalı derslerde pandemi gibi olağanüstü haller nedeniyle derslerin yüz-yüze yapılamaması durumunda, uzaktan verilen eğitimlerde görsel içerikli, oyun, eğitim videosu vb. öğrenim rehberlerine uygun materyaller ile etkinliklerinin güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Bu nedenle, eğitim-öğretim sürecinin belirsizliği göz önünde bulundurularak özellikle uygulamalı dersler için ön hazırlık yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Öğrenim becerisi, Pandemi, Uzaktan eğitim, Yüz-yüze eğitim

COMPARISON OF TWO DIFFERENT TECHNIQUES FOR TEACHING LEARNING SKILLS: EVALUATION IN THE PERIOD OF PANDEMIC

ABSTRACT

Objective: Due to the Covid-19 pandemic, which continues to affect the whole world, uncertainties regarding the education-teaching process continue. For this reason, the aim of the study was to evaluate the effectiveness of two different techniques, distance and face-to-face education, in gaining learning skills in students who take the First Aid and Emergency Care Nursing course, which is an applied course.

Method: The research was planned as a single-group quasi-experimental study. 68 students attending the course were included in the study. "Diagnostic Form", "Practice Video Preparation Instruction" and "Learning Skills Practice Guide" were used to collect data. The research was completed in three stages. In the first stage, the first aid applications were explained to the students with theoretical and appropriate training videos on the dates when the course was conducted via distance education. In the second stage, students were asked to make a first aid application, record it on video and send it through the university's distance education system. In the third stage, first aid practices were explained to the students face-to-face in a laboratory environment by the instructor of the course. At this stage, students were allowed to practice after the instructor. In the distance and face-to-face training process, the training time allocated to first aid applications was the same. The application sent by the student via video and the same application made face-to-face were evaluated by the same instructor in line with the Video Preparation Directive and Learning Skills Application Guide and were graded over 30 points. Data were analyzed in SPSS 16.0 program. Paired t test, independent variables t test, one-way ANOVA test and Pearson Correlation Analysis were used to evaluate the data.

Results: While the mean age of the students participating in the study was 20.64 ± 0.91 , 69.1% (n=47) were female and 31.9% (n=21) were male. It was determined that 26.5% (n=18) of the students had received training on first aid before, and 55.5% (n=10) of those who received the training received information while in high school education. It was determined that 10.3% (n=7) of the students were working in a job and only 14.2% (n=1)

of them were working in a health-related field at their workplace. It was determined that the grades received by the students after the face-to-face applied training were statistically significantly higher than the grades they received after the distance education ($p=0.000$). There was no statistically significant difference between the students' practice notes during distance and face-to-face education and their sociodemographic characteristics ($p>0.05$).

Conclusion and Suggestions: This research showed that face-to-face applied education is more effective than distance education method in gaining learning skills. The research also showed that the demographic characteristics of the students were not effective in gaining learning skills through face-to-face and distance education methods. In line with these results, in case the lessons cannot be held face-to-face due to extraordinary circumstances such as pandemics in applied lessons, visual content, games, training videos, etc. Studies should be carried out to strengthen their activities with materials suitable for learning guides. For this reason, considering the uncertainty of the education-teaching process, it is recommended to make preliminary preparations especially for applied courses.

Keywords: Student, Learning skill, Pandemic, Distance education, Face-to-face education

Bildiri ID:134: COVID 19 PANDEMİ SÜRECİNDE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ: TERS YÜZ EDİLMİŞ ÖĞRENME MODELİNDE ÖRNEK BİR DERS TASARIMI

Seda ÖNGER, Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, e-posta: seda.onger@usak.edu.tr,
ORCID ID: 0000-0002-4910-6135

Şeyda KIR, Yozgat Bozok Üniversitesi, Uzaktan Öğretim Uygulama ve Araştırma
Merkezi, e-posta: seyda.kir@yobu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6270-8034

ÖZET

Covid-19 pandemi süreciyle birlikte sağlık, ekonomik, sosyal, eğitim alanlarında önemli değişimler yaşanmış, yaşamın her alanı farklı boyutlarda etkilenmiştir. Büyük bir değişim yaşanan pandemi dönemine bakıldığında, en çok etkilenen alanlardan biri de eğitim olmuştur. Covid-19 pandemi sürecinde tüm eğitim veren kurumlar Acil Uzaktan Eğitime (AUE) geçmiş ve bu acil ve ani geçişle beraber yeni sisteme uyum sağlamada bazı problemler ve eksiklikler oluşmuştur. Tüm eğitim kurumlarında teknolojik yetersizlik, teknolojik-pedagojik alan bilgisinin yeni düzene uyum sağlayamaması ve öğrenenlerin ve eğitimcilerin yaşadığı destek hizmetlerinin eksikliklerinden kaynaklanan çeşitli sorunlar ortaya çıkmıştır. Bu sorunların en önemlilerinden biri ise uzaktan eğitim süreçlerinin planlanması aşamasında yaşanan eksikliklerdir. Eğitimciler, alan yeterliliği konusunda sorunlar yaşamasa da, teknolojiyi eğitim süreçlerine aktarma ve acil uzaktan eğitimde yüz yüze eğitimde kullanılan yöntemlerin ve yaklaşımların uygulanması konularında olumsuz durumlarla karşı karşıya kalmıştır. Covid-19 pandemi döneminin eğitim alanında yarattığı problemlerle baş etme yollarından biri ise yeni sürece hızlı bir şekilde uyum sağlamak ve bu sürecin getirdiği yeni öğrenme ve öğretme modellerini benimsemektir. Bu modellerden biri de ters yüz edilmiş öğrenme modelidir. Ters yüz edilmiş öğrenme modelinde, dersin teorik öğretimi çevrimiçi öğrenme ortamında gerçekleşirken yüz yüze öğrenme ortamında ise daha çok grup çalışması, proje veya uygulamalı çeşitli etkinlikler gerçekleştirilir. Bu öğrenme modeli, öğrenenlere 21. yüzyıl becerilerini kazandırma, öğrenenlerin bireysel öğrenmelerini destekleme ve onların öz-yönetim becerisi kazanmalarını sağlamada oldukça önemli bir paya sahiptir. Ters yüz edilmiş öğrenme modelinin etkili ve verimli bir şekilde kullanılabileceği temel derslerden biri de sosyal bilgiler dersi. Sosyal bilgiler dersi farklı disiplinlerden oluşan ve çoğunlukla soyut konuları içeren bir ders olması nedeniyle ters yüz edilmiş öğrenme modeli kalıcı ve anlamlı öğrenmelerin gerçekleşmesini sağlar. Bu duruma ek olarak, alanyazın incelendiğinde sosyal bilgiler dersinde ters yüz edilmiş öğrenmede yapılan ders tasarımı çalışmalarının oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Bu gerekçelere dayanarak, bu çalışma sosyal bilgiler öğretiminde ters yüz edilmiş öğrenme modeli çerçevesinde bir ders tasarımı yapmayı amaçlamaktadır. Bir ders tasarımı süreci öğrenme ihtiyaçlarının belirlenmesi ve öğrenme süreçlerinin planlanması, kontrol edilmesi, düzenlenmesini sağlama açısından eğitimcilere bir yol haritası sunar. Ters yüz edilmiş öğrenme modeliyle oluşturulan bu ders tasarımı, şu an kullanılan güncel 5. sınıf programı ve alanyazındaki araştırma ve uygulama örnekleri gözetilerek hazırlanmıştır. Bu tasarım, 5. sınıf sosyal bilgiler dersi bilim, teknoloji ve toplum öğrenme alanı ve bu öğrenme alanındaki kazanımlar seçilerek oluşturulmuştur. Bu öğrenme alanı güncel ve soyut konuları içermesi bakımından ters yüz edilmiş öğrenme modelinde ders tasarımına uygundur. Ders tasarımı giriş, hazırlık, uygulama ve sonuç bölümlerinden oluşmaktadır.

Bu ders tasarımının bu alandaki eğitimcilere, öğretmen adaylarına ve ters yüz edilmiş öğrenme modelinde ders yapmak isteyenlere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ters Yüz Edilmiş Öğrenme, Uzaktan Eğitim, Sosyal Bilgiler, Ders Tasarımı, Covid 19.

SOCIAL STUDIES EDUCATION DURING COVID-19 PANDEMIC: AN EXEMPLARY COURSE DESIGN IN THE FLIPPED LEARNING MODEL

ABSTRACT

During the Covid-19 Pandemic, there have been critical changes in the fields of health, economic, social, and education, and each aspect of life has been affected in different ways. Considering the period of the pandemic, which has undergone a great change, education has been one of the most affected areas. Throughout the Covid-19 Pandemic, all educational institutions have undergone Emergency Remote Teaching (ERT), and with this urgent and sudden change, some problems and inadequacies have occurred in adapting to the new system. Various problems have arisen in all educational institutions caused by technological insufficiency, the inability of knowledge of the technological-pedagogical content knowledge to adapt to the new system, and the lack of support services for learners and educators. One of the most important of these problems is the deficiencies experienced at the designing stage of ERT processes. Although educators do not have problems with the competence of the field, they have experienced negative situations in terms of transferring the ability of using technology to the teaching processes and repeating the same methods and approaches used in face-to-face teaching in ERT. One of the ways to cope with the negative consequences of the Covid-19 pandemic in the field of education is to adapt promptly to the new process and adopt new learning and teaching models brought about by this process. One of these models is the flipped learning model. In the flipped learning model, theoretical teaching of the course takes place in an online learning environment, while in a face-to-face learning environment, more group work, projects, or different hands-on activities are carried out. This learning model is extremely crucial in terms of providing learners with 21st century skills, supporting learners' individual learning and enabling them to acquire self-regulation skills. One of the main courses which flipped learning model can be applied effectively and efficiently is the social studies course. This course is quite appropriate for the deep and meaningful learning experiences in the flipped learning model since it consists of different disciplines and mostly includes abstract issues. Additionally, it is seen that the social studies field has the limited course design studies in flipped learning considering the literature. On the basis of these reasons, this study aims to design a course based on the flipped learning model in the teaching of social studies. A course design process should include a roadmap to educators in terms of identifying learning needs and planning, controlling and organizing the learning processes. This lesson design, which is created in the framework of flipped learning model, has been prepared by taking into account the current 5th grade curriculum and research and application examples in the literature. This lesson design has been created by choosing the science, technology and society learning area of the 5th grade social studies curriculum and the outcomes in this learning area. This learning area

is relevant to the course design in the flipped learning model because it includes current and abstract issues. The course design consists of introduction, preparation, application, and conclusion parts. It is expected that this course design will contribute to educators, teacher candidates in this field and those who want to teach in a flipped learning model.
Keywords: Flipped Learning Model, Distance Education, Social Studies, Lesson Design, Covid-19.

Bildiri ID: 61: MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ'NİN UZAKTAN EĞİTİMDE ERİŞİLEBİLİRLİK UYGULAMALARI

Sinem ACAR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
e-posta:sinemacar@mu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6098-7949

ÖZET

Küresel salgın sürecinde uzaktan eğitim devam ederken yetersizliği olan bireyler açısından çeşitli kolaylıklar doğmuştur. Bu kolaylıkların yanı sıra farklı ve yeni problemlerle ortaya çıkmıştır. Bu problemlerin farkında olarak öğretim elemanlarının sunumlarda, ders hazırlıklarında ve ders anlatımında yetersizliği olan bireyleri dikkate alarak düzenlemeler yapması, uzaktan eğitimde erişimi artırmak açısından önemli bir hal almıştır.

Bu kapsamda Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Engelsiz Kampüs Birimi Koordinatörlüğü'nün çalışmaları kapsamında, üniversitede öğrenim görmekte olan ve yetersizliği olan bireylerin uzaktan eğitim sürecinde ihtiyaçlarının belirlenmesi ve bu ihtiyaçlara göre düzenlemeler yapılması üzerinde çalışmalar yürütülmüştür. Bu amaçla, sıklıkla sınav süresinin uzatılması, proje uyarlamalarının yapılması uygulamaları öğrencilerimiz tarafından bir ihtiyaç olarak dile getirilmiştir. Genel bir uygulama olarak ise, Uzaktan Eğitimde Erişilebilirlik Kılavuzu hazırlanarak, yetersizliği olan öğrenciler için dikkat edilecek konuların altı çizilmiş ve öğretim elemanlarının bu konuda duyarlı olmaları konusunda gerekli yazışmalar yapılmıştır. Bu kılavuza göre, ders bağlantıları sırasında konuşmacının ağzının net bir şekilde görülmesine, eğitim materyallerinin sisteme önceden yüklenmesine, ders görevlerinin ayrıca yazılı olarak açıklanmasına, ders anlatılarının yazılı olarak da öğrencilere iletilmesine, ders materyallerinde büyük punto ve kontrast renklerin kullanılmasına, tablo ve grafik anlatılarında betimleme yapılmasına, gerektiği durumlarda ödev ve projelerde uyarlamalar yapılmasına vurgu yapılmıştır.

Uzaktan eğitimde sürecinde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde yapılan bu düzenlemelerin, üniversite bünyesinde öğrenim gören yetersizliği olan öğrencilerin uzaktan süreçlerde de erişimini artırmak açısından faydalı olduğu düşünülmektedir. Uzaktan eğitim süreçlerinde erişimin güçlendirilmesi için çalışmalar devam etmektedir. Bu bildiri var olan durumu ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yetersizliği olan bireyler, uzaktan eğitim, erişilebilirlik

ACCESSIBILITY APPLICATIONS DURING DISTANCE EDUCATION OF MUĞLA SITKI KOÇMAN UNIVERSITY

ABSTRACT

While distance education continues during the global epidemic process, various conveniences have emerged for individuals with disabilities. In addition to these conveniences, different and new problems have emerged. Being aware of these problems, it has become important in terms of increasing access in distance education that the instructors make arrangements by taking into account the individuals with disabilities in presentations, course preparations and lectures.

In this context, within the scope of the work of Muğla Sıtkı Koçman University, Accessible Campus Unit Coordinator, studies have been carried out on determining the needs of individuals with disabilities in the distance education process and making arrangements according to these needs. For this purpose, the application of extending the exam period and making project adaptations has been expressed as a need by our students. As a general practice, the Accessibility Guide in Distance Education was prepared, the issues to be considered for students with disabilities were highlighted and the necessary correspondence was made to ensure that the instructors were sensitive about this issue. According to this guide, the speaker's mouth can be seen clearly during the course connections, the educational materials are pre-loaded into the system, the course tasks are also explained in written form, the lectures are conveyed to the students in written form, the use of large font and contrast colors in the course materials, the description in the table and graphic narratives. Emphasis was placed on making adaptations to assignments and projects when necessary.

It is thought that these arrangements made at Muğla Sıtkı Koçman University in the distance education process are beneficial in terms of increasing the access of students with disabilities who are studying at the university, also in distance processes. Efforts are continuing to strengthen access in distance education processes.

Keywords: People with disabilities, distance learning, accessibility.

Bildiri ID: 154: AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRETİMDE ENGELLİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK ERİŞİLEBİLİRLİK ÇERÇEVESİNİN OLUŞTURULMASI

Meva BAYRAK KARSLI, Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, e-posta: meva.bayrak@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-9062-6482

Sinem ÇİLLİGÖL KARABEY, Atatürk Üniversitesi, Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi, e-posta: sinem.karabey@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-8925-9486

Ebubekir KABA, Atatürk Üniversitesi, Pasinler MYO, e-posta: ebubekirkaba@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6661-6225

Muhammed GÜLER, Atatürk Üniversitesi, Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi, e-posta: muhammed.guler@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-5353-2690

Embiya ÇELİK, Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, e-posta: embiya@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6703-8578

Melike ARSLAN, Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, e-posta: melikeaydemir@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-5899-2175

Engin KURŞUN, Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, e-posta: ekursun@atauni.edu.tr, ORCID ID:0000-0002-5649-8595

ÖZET

Amaç: Uzaktan öğretim ortamlarında kullanılan araç/ortam/materyallere yönelik çeşitli düzenlemelerle engelli öğrencilerin karşılaşılabileceği erişilebilirlik problemleri ortadan kaldırılabılır ya da azaltılabilir. Böylelikle uzaktan öğretim engelli öğrenciler için avantajlı bir öğrenme sürecine dönüştürülebilir. Bu süreçte sağlanan güvenli ve etkileşimli bir öğrenme deneyimi ile engelli öğrencilerin sosyalleşmesi de sağlanabilir. Diğer taraftan engelli öğrencilerin uzaktan öğretim ortamlarında engel türüne göre karşılaşılabileceği erişilebilirlik sorunları bu öğrencilerin dezavantajlı konuma düşmesine sebep olabilir. Özellikle açık ve uzaktan öğretim ortamlarında eğitim hizmeti alan engelli bireylerin engel durumlarına göre teknoloji desteğiyle ihtiyaçları doğrultusunda bilgiye ve bilime erişilebilirliğinin kolaylaştırılması tüm eğitim kurumlarının temel hedeflerinden olmalıdır. Bu doğrultuda araştırmanın amacı, açık ve uzaktan öğretimde öğrenim görmekte olan engelli öğrencilerin eğitim ortamlarına erişebilmelerini kolaylaştırmak amacıyla bir çerçeve ortaya çıkarılması ve bunun yükseköğretim kurumlarında kullanılmak üzere bir rehber haline dönüştürülmesidir. Genel bir çerçevenin ortaya konulması amacıyla yapılan bu araştırma, yükseköğretim kurumlarının açık ve uzaktan öğretim süreçlerinde engelli öğrencilerin eğitime erişilebilirliklerinin kolaylaştırılması ve mevcut teknolojilerin bu doğrultuda etkin kullanımı açısından önemlidir.

Yöntem: Bu çalışmada açık ve uzaktan öğretimde engelli öğrencilere yönelik erişilebilirlik çerçevesinin ortaya çıkarılması ve çerçevenin alt bileşenlerinin belirlenmesi amacıyla içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında incelenecek kaynakları belirleyebilmek amacıyla araştırmacılar tarafından Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından yayımlanan “Eğitimde Erişim” raporunun alt maddeleri tarama ve seçim ölçütleri olarak belirlenmiştir. Yapılan tarama sonucunda belirlenen ölçütlere uygun olarak Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği kapsamında her yıl düzenlenen “Engelsiz Üniversiteler Çalıştay Raporları”

ve “Üniversitelerin Engelli Öğrenci Destek Birimlerinin Yürütmüş Olduğu Faaliyetler” içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir.

Bulgular: Araştırmadan elde edilen bulgulara göre açık ve uzaktan öğretim ortamlarında engelli öğrencilerin eğitime erişilebilirliklerinin kolaylaştırılması ve mevcut teknolojilerin bu doğrultuda etkin kullanımına yönelik çeşitli müdahalelerin yapıldığı görülmüştür. Bu kapsamda ders materyalleri, ders yapısı/süreci, ölçme ve değerlendirme süreçleri, öğretim süreçlerinde kullanılan teknik sistemler, sosyal/iletişimsel aktiviteler ve kurumsal engelli öğrenci destek birimlerinin oluşturulması/geliştirilmesi kategorilerinin eğitim hizmeti sunan kurumlar tarafından göz önünde bulundurulması gerektiği ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin engel türü göz önünde bulundurularak her bir kategoriye yönelik yapılabilecek farklı müdahaleler tespit edilmiş ve açıklanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre açık ve uzaktan öğretim süreçlerinde teknolojik gelişmelerin sunduğu olanaklardan azami ölçüde faydalanılması halinde engelli öğrencilerin bireysel ihtiyaçları doğrultusunda çeşitli yönlerden desteklenerek avantajlı bir öğrenme deneyimi elde etmelerine olanak sağlanabileceği ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda ilgili kurumların araştırmada sunulan çerçeve doğrultusunda engelli öğrencilere yönelik öğretim süreçlerini gözden geçirerek ilgili düzenlemeler yapmalarına ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, Eğitimde erişilebilirlik, Engelli öğrenciler, Açıköğretimde erişilebilirlik, Uzaktan eğitimde erişilebilirlik

DEVELOPMENT OF ACCESSIBILITY FRAMEWORK FOR STUDENTS WITH DISABILITIES IN OPEN AND DISTANCE EDUCATION

ABSTRACT

Purpose: Accessibility problems faced by students with disabilities can be eliminated or reduced with various arrangements for the tools/environment/materials used in distance education environments. Thus, distance education can be turned into an advantageous learning process for students with disabilities. Socialization of students with disabilities can also be achieved with a safe and interactive learning experience provided in this process. On the other hand, the accessibility problems that disabled students may encounter in distance learning environments depending on the type of disability may cause these students to fall into a disadvantageous position. Facilitating the accessibility of information and science in line with the needs of disabled individuals, especially in open and distance education environments, with the support of technology according to their disability should be one of the main goals of all educational institutions. In this direction, the aim of the research is to reveal a framework in order to facilitate the access of disabled students studying in open and distance education to educational environments and to transform it into a guide for use in higher education institutions. This research, which was carried out in order to present a general framework, is important in terms of facilitating the accessibility of students with disabilities in the open and distance education processes of higher education institutions and the effective use of existing technologies in this regard.

Method: In this research, content analysis method was used in order to reveal the accessibility framework for disabled students in open and distance education and to determine the sub-components of the framework. In order to determine the resources to be examined within the scope of the research, the sub-items of the "Access in Education" report published by the Higher Education Council (YÖK) were determined as searching and selection criteria. In accordance with the criteria determined as a result of the search, the "Workshop Reports of the Universities with Disability" and "Activities Carried Out by the Disabled Student Support Units of the Universities", which are prepared every year within the scope of the Regulation on Counseling and Coordination of the Higher Education Institutions, were analyzed by content analysis method.

Results: According to the findings obtained from the research, it was seen that various interventions were made to facilitate the accessibility of education for students with disabilities in open and distance education environments and to use existing technologies effectively in this regard. In this context, it was revealed that the categories of course materials, course structure/process, measurement and evaluation processes, technical systems used in teaching processes, social/communicative activities and establishment/development of institutional disability student support units should be taken into consideration by the institutions providing education services. Considering the type of disability of the students, different interventions for each category were identified and explained.

Conclusion and Suggestions: According to the results obtained from the research, it has been revealed that if the opportunities offered by technological developments in open and distance education processes are utilized to the maximum extent, disabled students can be supported in various aspects in line with their individual needs, allowing them to have an advantageous learning experience. In this context, suggestions were made for the relevant institutions to review the teaching processes for students with disabilities and make relevant arrangements in line with the framework presented in the research.

Key words: Distance education, Accessibility in education, Disabled students, Accessibility in open education, Accessibility in distance education

Bildiri ID: 68: SOSYAL AĞLARIN UZAKTAN EĞİTİMDE KULLANILMASINA YÖNELİK ÖĞRETİCİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ: INSTAGRAM ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Burak YILMAZSOY, Adıyaman Üniversitesi, Besni Meslek Yüksekokulu,
e-posta: byilmazsoy@adiyaman.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-5462-4247

ÖZET

Gelişen teknoloji ile teknoloji kullanımı farklı disiplinlere entegre edilmiş ve süreçlerde olumlu katkılarının olduğu görülmüştür. Eğitim alanı da teknoloji destekli eğitim sürecinin yürütüldüğü özellikle web teknolojileri ve sosyal ağ uygulamalarının yoğun kullanım sağlandığı bir alandır. Sosyal ağlar hızlı ve her ortamdan kullanılabilir olmasıyla; içerik paylaşımları, bilgilendirme, duyuru, medya (fotoğraf, video vb.) paylaşımları ve grup etkinliklerinin yapılarak etkileşim ortamının oluşmasına imkan vermektedir. Covid-19 (Coronavirüs) salgını gibi olağanüstü durumlarda fiziksel olarak gerçekleştirilemeyen eğitsel süreçlerin alternatif teknoloji tabanlı uzaktan eğitim yöntemleriyle gerçekleştirilmesi gerekliliği ortaya çıkabilmektedir. Bu araştırmada da pandemi sürecinde eğitsel süreçlerin devamlılığının sağlanması için Instagram sosyal ağı kullanılarak uzaktan eğitim ders süreçleri yürütülmüştür. Sosyal ağların özellikle öğrenci yaş aralığındaki kişiler tarafından yoğun kullanımının olması, ortamın uzaktan eğitimde kullanılmaya uygun yapısının bulunması, akıllı telefonlar üzerinden hızlı ve kolay erişilebilir olması, bu alana yönelik araştırmaların kısıtlı olması ve yeni yapılacak araştırmalara yön vermesi durumu araştırmanın önemini arttırmaktadır.

Amaç: Bu araştırmada uzaktan eğitim sürecinde Instagram sosyal ağının kullanılmasına yönelik öğretici görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Instagram sosyal ağı üzerinden ders süreçlerini planlayan ve yöneten 1 öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmen tarafından Instagram sosyal ağı üzerinden derslere ilişkin konu anlatımları, bilgilendirme yayınları, soru-cevap etkinlikleri, görsel ve metinsel paylaşımlar ve içeriklere yönelik testler doküman olarak paylaşılmıştır. Sosyal ağın canlı yayın özelliği kullanılarak gerçekleştirilen ders süreçleri 10 gün süreli ve 1 ders süresi 40 dakika olacak şekilde uygulanmıştır. Veri toplama aşamasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmayla ilgili literatür taraması yapılarak araştırma soruları hazırlanmış, güvenilirliği sağlanarak son halini alan araştırma soruları Google Doc altyapısı kullanılarak çevrimiçi ortamda süreci yöneten ve gözlemleyen öğretmen tarafından doldurulmuştur. Veri analizi kısmında kuramsal anlamda belirgin olmayan temalar ve eğer varsa alt temaların oluşturulması ile yapılan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular ve Sonuç: Araştırmada Instagram sosyal ağının uzaktan eğitimde kullanılmasının öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişimine yönelik; öğrencilerin bilgilendirildiği ve yönlendirildiği, duyuru ve paylaşımların yapılabildiği, pandemi döneminde öğrenci ve veliler tarafından güven duygusunun oluşarak öğretici ve öğrenci arasındaki iletişimi olumlu yönde etkilediği, sürecin olumlu yönlerine yönelik; uygulamanın kolay, hızlı, hatırlatıcı ve etkileşimli bir ortam olduğu, olumsuz yönlerine yönelik; yüz yüze eğitim gibi olmadığı ve öğrencilerin aynı anda ekranda görüntülenemediği, süreçte yapılan paylaşımlara yönelik; öğrencilerin ders süreçlerini devam ettirebilmelerini ve eğitimden uzaklaşmalarını engellediği, sürecin ilgi çekici yönlerine yönelik; kullanımının pratik olduğu, ön hazırlık gerektirmediği, hızlı olduğu ve

soruların yorum alanından sorulabildiği, tekrar izlenebilir olmasına yönelik; konuları tekrar edebildikleri, çözemedikleri soruların çözümlerini öğrenerek pekiştirmelerine katkı sağladığı, teknik sorunlara yönelik; internet kopması ve yayın donması problemlerinin olduğu, motivasyonlarına yönelik; öğrencilerin pandemi sürecinde öğretmen ve arkadaşlarını görebilmeleri ve dersleri işleyebilmelerinin isteklendirmelerini arttırdığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Instagram, Sosyal Ağlar, Covid-19, Eğitim

ANALYSIS OF AN EDUCATOR'S VIEWS ABOUT THE USE OF SOCIAL NETWORKS IN DISTANCE EDUCATION: INSTAGRAM EXAMPLE

ABSTRACT

It is observed that the use of technology is integrated into different disciplines with the development of technology and this integration made different contributions to the processes. Education is a field that is based on a technology-supported process and web technologies and social field practices are commonly used throughout education. Social networks, which are easily accessible and can be used in any environment, enable the creation of an interactive environment with sharing content, it has become possible to give and obtain information simultaneously, make announcements, share media (image, video, etc.), and organize group activities. Educational processes have been disturbed because of the recent Covid-19 pandemic. This process has shown that these processes that cannot be physically carried out can be practiced through technology-based distant education methods. In this research, distant education processes based on the Instagram social network are used for the continuity of education processes during the pandemic. This research is important as the social network is extensively used by individuals especially at school age, the structure of the social network is especially proper for distance education, the application is accessible and can be easily downloaded to smartphones, there are a limited number of researches on the issue and researches about the topic will support and guide future studies.

Purpose: The purpose of this research is to analyze an educator's views about the use of social networks in distant education.

Method: Study group of the research is 1 teacher who planned and administered the course processes through the social network. Files about the course, informative publishing, and question-answer activities, visual and textual documents shared in the media, tests about the course content were shared as documents. Courses are carried out on Instagram's live meeting continued for 10 days; each course was of 40 minutes long. A literature review about the research was carried out during the data collection process. Research questions were analyzed in terms of their reliability and finalized. The teacher who observed and administered the process filled the research questions online by using Google Doc substructure.

Results and Conclusion : According to the research results, the use of Instagram social networks during the distance education process positively affected the communication between educator and teacher. Briefings ensured the sense of confidence in teachers and parents about the education in pandemic; the education ensured a fast, easy, and

interactive environment, increased education and student motivation. Students could ask their questions and present opinions, they had the opportunity to re-watch live classes and thus understand the issues they couldn't during courses. Continuity of the education process could be ensured with these classes. Besides these positive results of the process, there were some negative points determined throughout the research process. The education through Instagram wasn't equal to the face-to-face training, students had problems with an internet connection, couldn't open their cameras at the same time, live streams were interrupted because of the substructure problems.

Keywords: Distant Education, Instagram, Social Networks, Covid-19, Education

Bildiri ID: 104: UZAKTAN EĞİTİMDE BİR ÖRNEK UYGULAMA: ETKİLEŞİMİN EŞDEĞERLİĞİ TEOREMİ İŞİĞİNDA BİR DERSİN TASARLANMASI VE GELİŞTİRİLMESİ

Dr. Cemal TATLI, Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, cml.ttl30@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-3261-394X

ÖZET

Amaç:

Bu çalışmada Microsoft Word programının uzaktan eğitim yolu ile öğretimine yönelik olarak Etkileşimin Eşdeğerliği Teoremi temele alınıp farklı etkileşim türlerinin ön planda olduğu iki öğrenme ortamının tasarlanıp geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem:

Bu çalışmada durum çalışması (case study) türlerinden açıklayıcı/tanımlayıcı durum çalışmaları (Illustrative Case Studies) yaklaşımı benimsenmiştir. Çalışmada Microsoft Word programının öğretimine yönelik farklı etkileşim türlerinin ön planda olduğu sistem merkezli ve öğretmen merkezli öğrenme ortamları tasarlanmıştır. Öğrenme ortamları tasarlanırken Etkileşimin Eşdeğerliği Teoremi temele alınmıştır. Öğrenme ortamları Canvas öğrenme yönetim sistemi (Canvas LMS) üzerinde geliştirilmiştir. Öğrenme ortamlarının özellikleri ve bileşenlerinin belirlenmesi amacıyla uygulama modelleri öğretim çerçevesi hazırlanmıştır. Uygulama modelleri öğretim çerçevesi “bağlantılandırma”, “ilişkilendirme” “konu anlatımı”, “tartışma”, “özetleme” ve “değerlendirme” olmak üzere altı öğretim stratejisi aşamasından oluşmuştur. Bu model çerçevesinde öğrenme ve öğretme etkinlikleri yürütülmüştür. Birinci aşama bağlantılandırmada oturum başlığıyla ilgili 3-4 dakikalık örnek olay (anchor) video izletilmiştir. İkinci aşama ilişkilendirmede örnek olay videosunu izleyen öğrenciler, video sonrasında konunun kendi yaşamları ile ilişkisini kurabilmelerini sağlamak için deneyimlerini paylaşmıştır. Üçüncü aşama konu anlatımında anlatım ve gösterim yöntemleri esas alınarak konu ve kazanımlar listesi çerçevesinde bilgi aktarılmış ve beceriler gösterilmiştir. Dördüncü aşama tartışmada konu anlatımında sunulanlar üzerinde bir tartışma yürütülmüştür. Beşinci aşama özetlemede öğrenme sürecinin daha önceki aşamalarında öğrencilere anlatılan konularla ilgili üst menüler düzeyinde bir hatırlatma yapılmış ve öğrenilmiş olması planlanan temel bilgiler aktarılmıştır. Altıncı ve son aşama değerlendirmede ise öğrencilerin öğrenmelerini değerlendirmeleri için kısa sınav yapılmıştır.

Bulgular:

Tasarlanan öğrenme ortamlarında öğrenme ve öğretme etkinlikleri, hazırlanan uygulama modelleri öğretim çerçevesine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Sistem merkezli öğrenme ortamında öğrenme ve öğretme etkinlikleri sistem tarafından sağlanmıştır. Bu öğrenme ortamında öğrencilerin sistemle etkileşimleri ön planda olacak şekilde geliştirilmiştir. Öğretmen merkezli öğrenme ortamında etkinliklerin yürütülmesinde öğretmen ön plana çıkartılmıştır. Öğretmen bu öğrenme ortamında temel bilgi kaynağı konumundadır. Öğrenme ve öğretme etkinlikleri BigBlueButton canlı ders yazılımı uygulaması üzerinden sunulmuş ve oturum kayıtları canlı ders oturumlarından sonra sisteme yüklenmiştir.

Sonuç ve Öneriler:

Bu araştırmada uzaktan eğitim yoluyla Microsoft Word programının kullanımına yönelik olarak iki öğrenme ortamı tasarlanıp geliştirilmiştir. Öğrenme ortamlarının tasarımında

Etkileşimin Eşdeğerliği Teoremi'nin etkileşimin kalitesi ile ilgili olan birinci tezi esas alınmıştır. Öğrenme ortamlarının özellikleri ile bileşenlerinin benzer ve eğitsel etkinliklerin eşdeğer olmasına yönelik uygulama modelleri öğretim çerçevesi oluşturulmuştur. Söz konusu iki öğrenme ortamında gerçekleştirilen öğrenme ve öğretme etkinlikleri, geliştirilen uygulama modelleri öğretim çerçevesinde yürütülmüştür. Geliştirilen söz konusu öğrenme ortamları uzaktan eğitimde örnek uygulama niteliğindedir. Uzaktan eğitim tasarımcıları ve uygulayıcıları kendi koşullarına uygun gerekli analizleri de yaparak kendi ders tasarımını geliştirebilir ve uygulayabilir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Uzaktan Eğitimde Ortam Tasarımı, Uzaktan Eğitimde Örnek Uygulama, Etkileşimin Eşdeğerliği Teoremi, Etkileşim Türleri, İçerik Tasarımı.

AN EXAMPLE APPLICATION IN DISTANCE EDUCATION: DESIGN AND DEVELOPMENT OF A COURSE IN THE LIGHT OF THE EQUIVALENCE OF INTERACTION

ABSTRACT

Aim:

In this study, it is aimed to design and develop two learning environments in which different types of interaction are at the forefront, based on the Equivalence of Interaction Theorem for the teaching of the Microsoft Word program through distance education.

Method:

In this study, the illustrative/descriptive case studies approach, which is one of the case studies, was adopted. In the study, system-centered and teacher-centered learning environments, in which different types of interaction are at the forefront, were designed for the teaching of the Microsoft Word program. While designing learning environments, the Equivalence of Interaction Theorem was taken as a basis. Learning environments are developed on Canvas learning management system (Canvas LMS). In order to determine the characteristics and components of learning environments, application models teaching framework was prepared. Implementation models instructional framework consisted of six instructional strategy stages: "contextualization", "association", "lecturing", "discussion", "summarizing" and "evaluation". Learning and teaching activities were carried out within the framework of this model. In the first stage contextualization, a 3-4 minute anchor video about the session title was watched. In the second stage, the students who watched the case study video shared their experiences after the video so that they could relate the subject with their own lives. In the third stage, the information was conveyed and skills were demonstrated within the framework of the list of topics and achievements, based on the methods of expression and demonstration in the lecture. In the fourth stage discussion, a discussion was carried out on what was presented in the lecture. In the fifth stage summarizing, a reminder was made at the level of the upper menus about the topics explained to the students in the previous stages of the learning process and the basic information that was planned to be learned was conveyed. In the sixth and final stage, a quiz was conducted to evaluate the students' learning.

Findings:

Learning and teaching activities in the designed learning environments were carried out based on the prepared application models teaching framework. Learning and teaching

activities are provided by the system in a system-centered learning environment. In this learning environment, it has been developed in such a way that students' interactions with the system are at the forefront. The teacher was brought to the fore in the execution of the activities in the teacher-centered learning environment. The teacher is the main source of information in this learning environment. Learning and teaching activities were presented through the BigBlueButton live course software application and session recordings were uploaded to the system after the live course sessions.

Results and Suggestions:

In this research, two learning environments were designed and developed for the use of Microsoft Word program through distance education. In the design of learning environments, the first thesis of the Equivalence Theorem of Interaction, which is about the quality of interaction, was taken as a basis. A teaching framework has been created for application models for the characteristics and components of learning environments to be similar and educational activities to be equivalent. Learning and teaching activities carried out in these two learning environments were carried out within the framework of teaching practice models developed. The aforementioned learning environments developed are exemplary practices in distance education. Distance education designers and practitioners can develop and implement their own course design by making necessary analyzes in accordance with their own conditions.

Keywords: Distance Education, Environment Design in Distance Education, Example Practice in Distance Education, Equivalence of Interaction Theorem, Types of Interaction, Content Design.

Bildiri ID: 100: AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRETİMDEKİ DEĞERLENDİRME FAALİYETLERİNDE YAPAY ZEKA UYGULAMALARININ KULLANIMLARINA YÖNELİK ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

Abdulkadir KARA, Bayburt Üniversitesi, UZEM, abdukdadir@bayburt.edu.tr.,
ORCID ID: 0000-0001-9210-5034

Eda SAKA, Bayburt Üniversitesi, Teknik Bilimler MYO, edasaka@bayburt.edu.tr.,
ORCID ID: 0000-0001-9210-5034

Doç. Dr. Serkan YILDIRIM, Atatürk Üniversitesi, BÖTE,
serkanyildirim@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-8277-5963

ÖZET

Amaç: Yakın zamanda Covid-19 salgını sebebiyle eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinde açık ve uzaktan eğitim, eğitim kurumları için öncelikli tercih olmuştur. Geniş kitlelerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılayan uzaktan eğitim aktiviteleri tüm öğrenme kademelerinde kullanılmıştır. Kısa zamanda çok sayıda öğrencinin bu e-öğretim anlayışıyla derslerine devam etmeleri öğrenme süreçlerinin aksamasını engellerken bunun yanında bazı problemleri de ortaya çıkarmıştır. Bu problemlerin başında uzaktan ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi yer almaktadır. Bu çalışmada değerlendirme faaliyetlerinin üzerine durulmaktadır. Açık ve uzaktan eğitim değerlendirme faaliyetlerinde yapay zeka kullanımına yönelik çalışmaların incelenmesi ve mevcut durumun ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

Yöntem: Araştırma sürecinde yöntem olarak sistematik inceleme tercih edilmiştir. Araştırma örneklemini Eric ve WoS veritabanlarında son beş yılda yayınlanmış, dili İngilizce olan tam metin ilgili çalışmalar oluşturmuştur. Araştırma sorgusu oluşturulurken; “eğitim biçimi & yapay zeka bileşenleri & değerlendirme” için kullanılabilir anahtar kelimelerin üçlü kombinasyonu kullanılmıştır. Bu kapsamda tarama sonucu 80 çalışma tespit edilmiş olup bu çalışmalardan araştırma amacına uygun 26 çalışma araştırma örneklemini oluşturmuştur. Çalışmalar; yayın yılı, öğrenme alanı, eğitim seviyesi, örneklem grubu, veri kaynakları, yapay zeka kullanım amaçları, kullanılan teknolojiler ve çalışma sonuçları bağlamında incelenmiştir. Elde edilen bulgular içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya dahil edilen çalışmaların yıllara göre dağılımları; 2021 (n=8), 2020 (n=7), 2019 (n=3), 2018 (n=7) ve 2017 (n=1) olduğu görülmüştür. Çalışmaların fen bilimleri (n=7), sosyal bilimler (n=7) ve disiplinlerarası (n=3) öğrenme alanlarında gerçekleştirildikleri bazı çalışmaların (n=9) ise alan belirtmediği tespit edilmiştir. Çalışmaların eğitim düzeylerinin daha çok üniversite düzeyinde olduğu gözlenmiştir (n=17). Çalışmalarda veri toplama aracı olarak; anketler, log kayıtları, ödevler, testler ve yorumların kullanıldığı görülmüştür. Değerlendirme çalışmalarında yapay zeka bileşenlerinin biçimlendirici değerlendirme (n=6), sistem/kurs değerlendirmesi (n=6), öğrenci katılımını artırmaya yönelik değerlendirme (n=5) öğrenci başarısızlığını önlemeye yönelik erken tanılama (n=5) ve bireysel öğrenme ortamı geliştirmek için geri dönüşlerin değerlendirilmesi (n=4) amaçlarıyla kullanıldığı tespit edilmiştir. Değerlendirme amaçlı kullanılan yapay zeka bileşenleri; eğitim kalitesini (n=9), iletişim ve etkileşim seviyesini arttırdığı (n=6), sistemi iyileştirdiği (n=7), kişiselleştirilmiş ve uyarlanabilir ortam sağladığı (n=5) ve eğitimcilerin iş yükünün azalttığı (n=4) sonuçlarına ulaşmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Açık ve uzaktan eğitimde değerlendirme faaliyetlerinin daha etkili şekilde gerçekleştirilebilir olması alanın gelişimi açısından önemlidir. Makine öğrenmesi, yapay sinir ağları, doğal dil işleme gibi teknolojilerle değerlendirme faaliyetleri sonucunda eğitim kalitesinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Sistem değerlendirmeleri ile sistemin kendi kendini yenileyebildiği, uyarlanabilir ve aktif öğrenme ortamları oluşturabildiği söylenebilir. Ayrıca biçimlendirici değerlendirmeler ile birlikte öğretmen yükünün azaltıldığı, tahmine dayalı önlemlerle öğrenci katılımı ve başarısının arttığı görülmektedir. Yeni çalışmalarda öğrenmelerin daha derinlemesine değerlendirilebilmesine yönelik yapay zeka bileşenli alternatif değerlendirme sistemleri üzerinde durulabilir.

Anahtar Kelimeler: açık ve uzaktan eğitim, yapay zeka, değerlendirme, makine öğrenmesi, yapay sinir ağları, çevrimiçi öğrenme

INVESTIGATION OF THE STUDIES ON THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN OPEN AND DISTANCE EDUCATION EVALUATION ACTIVITIES

ABSTRACT

Purpose: Recently, open and distance education has been the primary choice for educational institutions in the conduct of educational activities due to the Covid-19 outbreak. In a short time, the fact that many students continued their lessons with this education model caused some problems to be on the agenda. This study focuses on evaluation activities, which is one of these problems. It is aimed to examine the studies on the use of artificial intelligence in open and distance education evaluation activities and to reveal the current situation.

Method: In the research process, a systematic review was preferred as a method. The research sample consisted of English-language, full-text related studies published in Eric and WoS databases in the last five years. While creating the research query triple combination of keywords was used (“training format & artificial intelligence components & assessment”). In this context, 80 studies were identified as a result of the scanning, and 26 studies suitable for the research from these studies constituted the research sample. Studies; publication year, learning area, education level, sample group, data sources, artificial intelligence usage purposes, technologies used and study results were examined by the researchers. The findings were analyzed using the content analysis method.

Results: The distribution of the studies included in the study by years was 2021 (n=8), 2020 (n=7), 2019 (n=3), 2018 (n=7), 2017 (n=1). It was determined that some studies (n=9) did not specify a field, while studies were conducted in science (n=7), social sciences (n=7), and interdisciplinary (n=3) learning areas. It was observed that the education levels of the studies were mostly at the university level (n=17). Surveys, log records, assignments, tests, and comments were generally used as data collection tools. In evaluation studies, formative evaluation of artificial intelligence components (n=6), system/course evaluation (n=6), evaluation to increase student participation (n=5), early diagnosis to prevent student failure (n=5), and to develop an individual learning environment. It was determined that it was used to evaluate the feedbacks (n=4). Artificial intelligence components used for evaluation; It has been concluded that it increases the quality of education (n=9), the level of communication and interaction (n=6), improves

the system (n=7), provides a personalized and adaptable environment (n=5), and reduces the workload of educators (n=4).

Conclusion and Suggestions: The development of the field needs to carry out evaluation activities more effectively in open and distance education. It has been concluded that the quality of education has increased as a result of evaluation activities with technologies such as machine learning, artificial neural networks, natural language processing. With system evaluations, it can be said that the system can renew itself, create adaptive and active learning environments. In addition, it is seen that teacher load is reduced with formative assessments and student participation and success increase with predictive measures. In future studies, alternative assessment systems with artificial intelligence components can be focused on in order to evaluate the learning in more depth.

Keywords: open and distance education, artificial intelligence, assessment, machine learning, artificial neural networks, online learning

Bildiri ID: 139: ÇEVİRİMİÇİ STRATEJİ OYUNLARIYLA İLE AÇIKÖĞRETİM VE UZAKTAN EĞİTİM ÖĞRETİLERİNİ DESTEKLEME

Muhammed Fatih ALAEDDİNOĞLU, Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, f.alaeddinoglu@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-0430-9975

Vahdet ALAEDDİNOĞLU, Atatürk Üniversitesi, Horasan Meslek Yüksekokulu, v.alaeddinoglu@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-8432-0105

ÖZET

Amaç: Eğitim ve öğretimde temel amaçlarından biri, ilgili ders ve programa ait içerik ve materyallerin öğrenciye doğru bir şekilde aktarılması ve bilgilerin yeterince öğretilmesidir. Bu kaynakların aktarılması için her kurum ve kuruluş uzman kişiler eşliğinde değişik yapılarda planlar yapmaktadır. Yüz binleri hatta milyonları bulan öğrenci sayıları ile açıköğretim fakülteleri ve uzaktan eğitim merkezleri, eğitim ve öğretimin internet aracılığıyla verilmeye çalışıldığı en temel kurumlarından sayılmaktadır. Bu durum günümüzün en aktif öğreticilik ve eğlence yöntemlerinden biri olan strateji oyunları ile birleştirildiği zaman çok etkili olacağı düşünülmektedir. Strateji oyunlarının kişiye özel taktik, kritik kararlar verme, sahiplenme, düşünceyi geliştirme, olaylara ve fikirlere hâkim olma gibi en önemli özellikleri, açıköğretim ve uzaktan eğitim yoluyla verilmek istenen içerik ve materyallerin öğretilmesi amacıyla çok uygundur.

Yöntem: Eğitim ve öğretim, bölüm ve konulardan oluşması, eksik kalan kısımların yeteri kadar tekrar ve ilerleme ile birlikte geçilmesi, başarıya ulaşma yolundaki süreklilik arz eden çaba ve gayret, kişinin alana hâkim olma hedefi gibi özellikleriyle strateji oyunlarına çok fazla benzerlik göstermektedir. Strateji oyunları sayesinde bilginin akılda kalıcılığını sağlama, mantıksal ilişkiler kurma, ilgili alana hâkim olma gibi yetenekler kişiye kazandırılabilir. Geliştirilmesi önerilen sistem ile de, eğitim ve öğretimdeki bilgiler strateji oyununun içine yerleştirilmek suretiyle bahsedilen yetenekler öğrenciye kazandırılması mümkündür. Bunun yanında strateji oyunları ve açıköğretim/uzaktan eğitim öğretilerinin, eğitim ve öğrenimin başkalarıyla kıyaslanması, en iyi stratejinin ortaya konması gibi verimlilik ve ilerlemenin üst sınırını zorlayan durumlara olan etkileri noktalarından da benzer hedef ve amaçlara sahiptirler. Strateji oyunlarının bir diğer hedefi de fazla bilgi ve tecrübe elde etme işidir. Bu özellik, kişinin bilgeliği gibi sıfatları kazanarak, bilgisinin herkes tarafından kabul edildiği bir aşamaya çıkmasını anlamına gelir. Bu özellik, eğitim ve öğretime kurguladığında zaman verilmek istenen bilgilerin tam olarak aktarılması anlamını taşımaktadır.

Bulgular: Bu çalışma yeni bir sistemin tasarlanması için önerileri içerdiğinden herhangi bir bulgu içermemektedir.

Sonuç ve Öneriler: Günümüzün en önemli ve etkili araçlarından biri internettir. İnsanlar internet aracılığıyla birçok faaliyete katılmakta ve gerekli işlem ve görevlerini yerine getirmektedir. Bu faaliyetlerin yanında vaktinin bir kısmını da eğlenceye harcamaktadır. Bu eğlencelerden en popüler olanlardan biri de strateji oyunlarıdır. Strateji oyunları, kişiye özel bir sanal ortam sağlayarak yeni bilgiler öğrenilmesi, keyifli vakit geçirilmesi ve başka insanlarla etkileşime girilmesine olanak sağlar. Açıköğretim ve uzaktan eğitim öğrencileri de, internet üzerinden alacakları eğitim ve öğretimlerini strateji oyunlarının içerisine yerleştirilen bilgiler ile almaları daha etkili ve kalıcı olacaktır. Böylece bu öğrenciler hem eğlenecek hem de eğitimlerini tamamlama adına verimli vakit geçirecektir.

Anahtar Kelimeler: Strateji oyunları, Açıköğretim, Uzaktan eğitim, Özel taktik, Kritik karar verme

SUPPORTING OPEN EDUCATION AND DISTANCE EDUCATION ENVIRONMENTS WITH ONLINE STRATEGY GAMES

ABSTRACT

Purpose: One of the main purposes of education and training is to transfer the content and materials of the relevant course and program to the students correctly and to teach the information sufficiently. In order to transfer these resources, each institution and organization makes plans in different structures with the help of experts. With the number of students reaching hundreds of thousands or even millions, open education faculties and distance education centers are considered as the most basic institutions where education and training are tried to be given via the internet. It is thought that this situation will be very effective when combined with strategy games, one of the most active teaching and entertainment methods of today. The most important features of strategy games, such as personalized tactics, making critical decisions, owning ownership, developing thinking, controlling events and ideas, are very suitable for the purpose of teaching the content and materials to be given through open education and distance education.

Method: Education and training is very similar to strategy games with its features such as consisting of sections and subjects, passing the missing parts with sufficient repetition and progress, continuous effort and diligence on the way to success, and the goal of dominating the field. Thanks to strategy games, skills such as keeping the knowledge in mind, establishing logical relationships, and mastering the relevant field can be gained to the person. With the system proposed to be developed, it is possible to bring the mentioned abilities to the student by placing the information in education and training into the strategy game. In addition, strategy games and open education/distance education teachings have similar goals and objectives in terms of their effects on situations that push the upper limit of efficiency and progress, such as comparing education and learning with others, and revealing the best strategy. Another goal of strategy games is to gain more knowledge and experience. This feature means that the person gains adjectives such as wisdom and reaches a stage where his knowledge is accepted by everyone. When this feature is adapted to education and training, it means that the information to be given is transferred exactly.

Results: This study does not contain any findings as it includes suggestions for designing a new system.

Conclusion and Suggestions: One of the most important and effective tools today is the internet. People participate in many activities through the internet and perform their necessary transactions and duties. In addition to these activities, he also spends some of his time on entertainment. One of the most popular of these entertainments is strategy games. Strategy games provide a personalized virtual environment to learn new information, have a pleasant time and interact with other people. It will be more effective and permanent for open education and distance education students to receive their education and training over the internet with the information embedded in the strategy

games. Thus, these students will both have fun and spend productive time in order to complete their education.

Keywords: Strategy games, Open education, Distance education, Special tactics, Critical decision making

Bildiri ID:153: EĞİTİM ARAŞTIRMALARINDA GÖZ İZLEME CİHAZLARININ ETKİLİ VE VERİMLİ KULLANIM DURUMLARI: KULLANICI DENEYİMLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Embiya ÇELİK, Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, e-posta: embiya@atauni.edu.tr ;, ORCID ID: 0000-0002-6703-8578
Ali Dertli, e-posta: alidertli25@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-4452-8408

ÖZET

İnsan bilgisayar etkileşimi teknolojinin gelişimini, tasarımını, uygulanmasını ve değerlendirilmesi ile ilgilenen disiplinler arası bir alandır. Bilgisayarların kişiselleşmeye ve teknolojinin gelişmeye başlamasıyla insan bilgisayar etkileşimi alanına olan ilgi de artmaktadır. Göz izleme ve EEG cihazları insan bilgisayar etkileşimi alanında önemli rol alan etkileşim cihazlarıdır. Özellikle göz izleme cihazları grafik ve endüstriyel tasarım, psikoloji, eğitim gibi birçok alanda kullanıma uygundur. Eğitim alanında kullanımı ise gün geçtikçe daha da artmaktadır. Bunun en büyük sebepleri arasında objektif veri vermesi gösterilmektedir. Eğitim alanında yapılan çalışmalarda objektif veri toplanması, eğitimin gelişimi açısından çok önemlidir. Göz izleme cihazları, eğitim alanında objektif veri toplamak için güvenilir yöntemlerden biri olarak görülmektedir. Bu çalışmada da eğitim alanında göz izleme cihazlarının güçlü ve zayıf yönlerini ortaya çıkararak kullanımını artırmak ve daha doğru veri toplanmasını sağlamak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda göz izleme cihazıyla araştırma yapmış ve uzmanlaşmış 15 eğitim araştırmacısıyla görüşme yapılarak veri toplanmıştır. Toplanan veriler Nvivo 12 programıyla kodlanarak analiz edilmiştir. Yapılan bu analiz sonucunda göz izleme cihazlarının güçlü yönleri olarak gerçek veri vermesi, objektif olması, katılımcılar için farklı deneyim yaşatmasıyla motive edici olması ve kullanım alanının zengin olması olarak belirtilmiştir. Gerçek veri vermesi ve objektif verilere ulaşımın sağlanması yönünden eğitim araştırmalarında kullanımının faydası olacağı görülmüştür. Göz izleme cihazlarının kullanımının zor ve karmaşık olması, yüksek seviyede bilgisayar donanımına ihtiyaç duyması, katılımcı seçmesi, kalibrasyon esnasında yaşanan zorluklar ve analizinin uzun zaman alması zayıf yönleri olarak belirtilmiştir. Ayrıca katılan araştırmacıların göz izleme cihazlarının kullanımında uzman eksikliğinden bahsetmektedirler. Uzman eksikliği sebebiyle araştırma yapamayan araştırmacıların bulunduğu söz etmişlerdir. Zayıf yönlerinin olmasına rağmen göz izleme cihazlarının eğitim alanında kullanımının artırılması eğitimde objektif veri toplanması açısından önemli ve değerlidir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı; göz izleme cihazlarının kullanıcı deneyimlerine göre eğitim araştırmalarında etkili ve verimli kullanım durumlarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda göz izleme cihazı yardımıyla araştırma yapan uzmanlar ve bu araştırmalara katılımcı olarak katkı sağlayan kişilerin deneyimleri ortaya çıkarılmıştır. Kullanıcı deneyimini ortaya çıkarmak, cihazın işlevselliğinin yanında kullanılabilirlik, ihtiyaç ve beklentilere cevap verme durumlarını da belirler. Bu araştırma sonucunda kullanıma dayalı deneyimler ortaya çıkarıldığı için eğitim araştırmalarında kullanılan göz izleme cihazlarının kullanımı daha doğru, etkili ve verimli olacağı ön görülmektedir.

Yöntem: Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılacaktır. Durum çalışması deseninde bir duruma ilişkin etkenler bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri üzerine odaklanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bir başka tanımla nitel araştırma, insanlar tarafından oluşturulan anlamları kavramak ve insanların dünyada meydana gelen olayları ve dünyayı algılama

şekilleriyle ve nasıl deneyimledikleriyle ilgilenir (Merriam, 2013). Çalışmada durum çalışması deseni kullanılmasının sebebi Yıldırım ve Şimşek (2016)'ın belirttiği gibi bütüncül bir yaklaşımın kullanılarak bu durumların göz izleme cihazları üzerine etkisinin araştırılmak istenmesidir. Tanrıoğen (2014) ise durum çalışması desenini var olan bir durumu ayrıntıları ile betimlenerek olayla ilgili uzmanların görüşlerinin alınabileceği bir desen olarak tanımlamaktadır. Creswell'de (2013) benzer şekilde durum çalışmasını özel durumların derinlemesine incelenmesi ve analiz edilebilmesi için kullanıldığını belirtmiştir.

Bulgular: Göz izleme cihazının güçlü yanları; gerçek veri, katılımcıyı motive edici, objektif veri, sayısallaştırma ve görselleştirme ve kullanım alanlarının zenginliği olmak üzere 5 kategoride incelenmiştir. Araştırmacılar en çok %41'lik bir oranla gerçek veri vermesine değinmişlerdir. Gerçek veri vermesinin %15 ile objektif veri vermesi takip etmektedir. Araştırmacı 1 ve 2 gerçek veri için şu şekilde görüşlerini belirtmişlerdir:

Ar1: "Özgün bir veri toplama aracı olduğundan dolayı daha sağlıklı veriler elde edilebiliyor. Net bilgi veriyor bu cihazlar. Daha doğru ve net veriler elde edebiliyoruz. Bazı şeyler içgüdüsel oluyor ve bu cihazlar onu görmemizi sağlıyor."

Ar2: "Real data denen gerçek dataları toplamasına yardımcı olan bir araç. Haliyle akademisyenlerin daha özgün ve kaliteli çalışmalar çıkarmasına imkân sunuyor. Çalışmaya özgünlük katıyor bir kere. Verilerinizi doğrulama imkânı sunuyor. Yani anket veya görüşme formunda elde ettiğiniz verileri bunlarla doğrulayabilirsiniz. Bu da sizin çalışmanızı bir tık daha kaliteli yapar."

Göz izleme cihazının zayıf yönleri ise; analizinin zor olması, donanım sorunları, eğitim materyalinin eksikliği, cihazın eksiklikleri, erişilebilme sorunları, genelleme yapma zorluğu, görme problemleri, ham veri işlenmesinin bilinmemesi, kalabalık ortama uygun olmaması, kullanımının zor olması, maliyetli olması, taşıma zorlukları, uzman eksikliğinin olması ve kullanım süresinin uzun alması olarak belirtilmiştir. Araştırmacıların %19'u eğitim materyalinin az olmasından %16'sı ise kullanımının zor olmasından bahsetmektedir. Araştırmacı 4 ve 7 eğitim materyallerinin eksikliği hakkında ki görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

Ar4: "Türkçe kaynak yok onu biliyoruz. Ama hani ihtiyaç var mı? Eh yani olsa iyi olur herkes İngilizce kullanmak zorunda değil. Yurt dışında güzel kaynaklar var. Ama yeterince video yok ve çok yanlış videolar var. Göz izlemeyle cin kovma videoları falan var çok saçma sapan şeyler. Mesele şu niye böyle bir şeye ihtiyacımız olsun? Mr cihazıyla ilgili de bu şekilde şeyler yok. Bunlar lab cihazı. Lab cihazı oldukları içinde bunları lab'ta öğrenirsiniz. Araştırma ziyaretleri yaparsınız. 1 ay kalır orada nasıl kullanılıyor öğrenirsiniz. Yurt dışına gider öğrenirsiniz. Böyle ilerler bu gelenektir. Manuelle cihaz kullanımını öğrenirsiniz ama nereye gideceğinizi bilemezsiniz. En güzel öğrenme yöntemi çalışma yaparak hata yaparak öğrenmedir. Bu şekilde çok güzel bir birikim elde edilebilir. Benimle iletişime geçen herkese ben gelin burada lab'ı izleyin bir bakın neyi nasıl yapıyoruz diye çağırıyorum. Yeter ki yanlış yapılmasın doğru öğrenilsin."

Ar7: "Türkçe bir kaynak göremedim ben. İngilizce kaynaklarda da yayınlarda pek detay yok. O yüzden kitaplara yönelmek zorunda kaldım. 2 tane kitap buldum bu kitaplarda tobii ile ilgiliydi. Ama terimler dahi farklılık gösterebiliyor. Tobii ile ilgili olan bir kaynağı smi'da kullanamayabiliyorsunuz. Manuellerde her şey öğretiliyor ama çok kullanışlı değil. Anlaşılması zor. Türkçe kaynak ihtiyacı çok yüksek."

Sonuç ve Öneriler: Yapılan analizler sonucunda göz izleme cihazının eğitim araştırmalarındaki objektif ve gerçek veri eksikliğini giderebileceği düşünülmektedir. Birçok veri toplama aracı gibi göz izleme cihazlarının da zayıf yönleri bulunmaktadır.

Fakat zayıf özelliklerinin bazıları cihaz kaynaklı olsa da kolaylıkla giderilebilecek zayıf özelliklerinin olduğu belirtilmektedir. Eğitim materyallerinin eksikliği, uzman sayısının az olması ve erişilebilirlik sorunları gibi sorunlar rahatlıkla giderilebilir ve kapatılabilir. Sonraki çalışmalar için göz izleme cihazlarının çeşitlerinin incelenip eğitim alanında kullanılabilir olup olmaması, yurt dışındaki araştırmacıların görüşlerinin alınması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Göz İzleme, İnsan Bilgisayar Etkileşimi, Uzman Görüşü

EFFECTIVE AND EFFICIENT USE OF EYE MONITORING DEVICES IN EDUCATIONAL RESEARCH: USER EXPERIENCES

ABSTRACT

Human-computer interaction is an interdisciplinary field that deals with the development, design, implementation and evaluation of technology. With the personalization of computers and the development of technology, the interest in the field of human-computer interaction is also increasing. Eye tracking and EEG devices are interaction devices that play an important role in the field of human computer interaction. Especially eye tracking devices are suitable for use in many fields such as graphic and industrial design, psychology and education. Its use in the field of education is increasing day by day. One of the biggest reasons for this is that it gives objective data. Collecting objective data in studies in the field of education is very important for the development of education. Eye tracking devices are seen as one of the reliable methods for collecting objective data in the field of education. In this study, it is aimed to increase the use of eye tracking devices in the field of education by revealing their strengths and weaknesses and to provide more accurate data collection. For this purpose, data were collected by interviewing 15 educational researchers who conducted research with an eye tracking device and specialized. The collected data were analyzed by coding with the Nvivo 12 program. As a result of this analysis, the strengths of eye tracking devices are stated as providing real data, being objective, motivating by providing different experiences for the participants, and having a rich field of use. It has been seen that its use in educational research will be beneficial in terms of providing real data and providing access to objective data. Difficulty and complex use of eye tracking devices, need for high level of computer hardware, selection of participants, difficulties experienced during calibration and long time analysis are stated as weaknesses. They also mention the lack of experts in the use of eye tracking devices by the participating researchers. They mentioned that there were researchers who could not conduct research due to the lack of experts. Despite its weaknesses, increasing the use of eye tracking devices in the field of education is important and valuable in terms of collecting objective data in education.

Purpose: The aim of this study; The aim is to determine the effective and efficient use cases of eye tracking devices in educational research according to user experiences. For this purpose, the experiences of the experts who conducted research with the help of eye tracking device and the people who contributed to these researches as participants were revealed. Revealing the user experience determines the functionality of the device, as well as usability, responsiveness to needs and expectations. As the usage-based experiences

are revealed as a result of this research, it is predicted that the use of eye tracking devices used in educational research will be more accurate, effective and efficient.

Method: In this study, case study design, one of the qualitative research designs, will be used. In the case study design, factors related to a situation are investigated with a holistic approach and focused on how they affect the relevant situation (Yıldırım & Şimşek, 2016). In another definition, qualitative research is concerned with comprehending the meanings created by people and how people perceive and experience the events that occur in the world and the world (Merriam, 2013). The reason for using the case study design in the study is to investigate the effects of these situations on eye tracking devices by using a holistic approach, as stated by Yıldırım and Şimşek (2016). On the other hand, Tanrıöğen (2014) defines the case study design as a design in which the opinions of experts can be obtained by describing an existing situation in detail. Similarly, Creswell (2005) stated that the case study is used for in-depth examination and analysis of special cases.

Results: The strengths of the eye tracker; real data, motivating the participant, objective data, digitization and visualization and the richness of usage areas were examined in 5 categories. Researchers mostly mentioned giving real data with a rate of 41%. Giving real data is followed by giving objective data with 15%. Researchers 1 and 2 expressed their views on real data as follows:

Ar1: "Because it is a unique data collection tool, more reliable data can be obtained. These devices give clear information. We are able to obtain more accurate and clear data. Some things are instinctive and these devices allow us to see it."

Ar2: "A tool that helps to collect real data called real data. As a result, it allows academicians to produce more original and quality studies. It adds originality to the work. It offers the opportunity to verify your data. In other words, you can verify the data you obtained in the survey or interview form with them. This makes your work a little bit better."

The weaknesses of the eye tracking device are; difficult to analyze, hardware problems, lack of training material, deficiencies of the device, accessibility problems, difficulty in generalization, vision problems, not knowing raw data processing, not suitable for crowded environments, difficult to use, costly, transportation difficulties, lack of specialists and duration of use. indicated as taking a long time. 19% of the researchers mention that the educational material is scarce, and 16% of the researchers mention that it is difficult to use. Researcher 4 and 7 expressed their views on the lack of educational materials as follows:

R4: "There is no Turkish source, we know it. But is there a need? Well, it better be, not everyone has to use English. There are good resources abroad. But there are not enough videos and there are so many wrong videos. There are exorcism videos with eye tracking, very silly things. The question is, why would we need such a thing? There are no such things about the Mr device. These are lab devices. Since they are lab devices, you learn them in the lab. You make research visits. You stay for 1 month and learn how it is used there. You go abroad and you learn. That's how it goes, this is tradition. You learn to use the device manually, but you don't know where to go. The best way to learn is to learn by doing and making mistakes. In this way, a very good collection can be obtained. I invite everyone who contacted me to come and watch the lab here and see what we do and how we do it. As long as you don't make mistakes, you learn right."

Ar7: "I couldn't see a Turkish source. There are not many details in the publications in English sources. So I had to turn to books. I found 2 books and they were about tobii. But

even the terms can differ. You may not be able to use a resource related to Tobii in smi. Everything is taught in the manuals, but they are not very useful. Hard to understand. The need for Turkish resources is very high.”

Conclusion and Suggestions: As a result of the analyzes made, it is thought that the eye tracking device can eliminate the lack of objective and real data in educational research. Like many data collection tools, eye tracking devices have weaknesses. However, it is stated that although some of its weak features are caused by the device, it has weak features that can be easily eliminated. Problems such as lack of training materials, low number of experts and accessibility problems can be easily fixed and closed.

For future studies, it is recommended to examine the types of eye tracking devices and whether they can be used in the field of education and to get the opinions of researchers abroad.

Keywords: Education, Eye Tracking, Human Computer Interaction, Expert Opinion

Bildiri ID:155:AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN DERS ÇALIŞMA STRATEJİLERİNİN E-ÖĞRENME STİLLERİ ÖLÇEĞİNE GÖRE İNCELENMESİ

Sinem ÇİLLİGÖL KARABEY, Atatürk Üniversitesi, Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi, sinem.karabey@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-8925-9486

Meva BAYRAK KARSLI, Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, meva.bayrak@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-9062-6482

Melike ARSLAN, Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, melikeaydemir@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-5899-2175

Ebubekir KABA, Atatürk Üniversitesi, Pasinler MYO, ebubekirkaba@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6661-6225

Selçuk KARAMAN, Hacı Bayram Veli Üniversitesi, selcuk.karaman@hbv.edu.tr, ORCID ID:

0000-0002-0493-3444

ÖZET

Amaç: Açık ve uzaktan öğretim; öğrenme sorumluluğunun büyük ölçüde öğrenende bulunduğu bir eğitim sürecidir (Chen, Lee & Chen, 2005). Açık ve uzaktan öğretime devam eden öğrencilerin mücadele ettiği en büyük zorluklardan biri kendi öğrenme süreçlerini yönetmesi ve kendi kendilerine çalışmak zorunda kalmalarıdır (Akdemir & Koszalka, 2008). Bu nedenle açık ve uzaktan öğretim ortamları, öğrenenlerin kendi kontrolünde gerçekleşen bir süreç olduğundan bu ortamlarda öğrenenlerin yetenek ve becerilerinin bilinmesi daha da önem kazanmıştır (Gülbahar & Alper, 2014). Öğrenme sorumluluğunun büyük oranda öğrenende olduğu açık ve uzaktan öğretim ortamlarında öğrenciler için uygun öğretim desteğinin sağlanabilmesi için ortaya çıkarılması gereken değişkenlerden biri de ders çalışma stratejilerinin belirlenmesidir. Uzaktan eğitim öğrencilerinin ders çalışma stratejilerinin belirlenmesi öğrenenlerin şimdiye kadarki ders çalışma deneyimlerini yansıtmasının yanı sıra yine kendi ders çalışma stratejilerini değiştirmesine yönelik atılacak adımlar açısından önemlidir. Genel bir anlayışın ortaya konulması amacıyla yapılan bu araştırma, açık ve uzaktan öğretim öğrencilerinin ders çalışma stratejilerinin öğrenme stilleriyle ilişkilendirilerek ortaya konması ve verimli ders çalışma stratejileri geliştirebilmeleri için öğrenci ve öğretilere öneri sunması bakımından önemlidir. Bu kapsamda araştırmanın amacı; açık ve uzaktan öğretim öğrencilerinin ders çalışma stratejilerinin e-öğrenme stillerine göre incelenmesidir.

Bu kapsamda çalışmada temel alınan araştırma soruları aşağıdaki gibidir;

1-Açık ve uzaktan öğrenme öğrencileri ders çalışırken hangi e-öğrenme stilini kullanmaktadırlar?

Yöntem: Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeli kullanılmıştır. Araştırmanın mevcut durumunu açık ve uzaktan öğretim öğrencilerinin ders çalışma stratejileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi ve Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi programlarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Amaçlı örneklem yönteminin kullanıldığı araştırmada katılımcı olarak 183 öğrenci yer almaktadır. Öğrencilerin eş zamanlı olarak katıldığı çevrimiçi seminerde ders çalışma stratejilerine yönelik verdikleri yanıtlar analiz edilirken Gülbahar ve Alper (2014) tarafından geliştirilen “e-öğrenme Stilleri Ölçeği”nde yer alan boyutlar kullanılmıştır. Ölçekte öğrencilerin öğrenme stilleri;

bağımsız, sosyal, görsel-işitsel, aktif, sözel, mantıksal ve sezgisel öğrenme başlıkları altında kodlanarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin büyük çoğunluğunun görsel-işitsel öğrenme stilleri başlığı altında yer alan stratejilerden sırasıyla en fazla “yazma” ve “dinleme” stratejilerini kullanarak çalıştıkları görülmektedir. Bunu takiben öğrencilerin büyük kısmının sözel öğrenme stilleri başlığı altında yer alan “okuma” stratejilerini kullanarak çalıştıkları görülmektedir Aynı şekilde öğrencilerin önemli bir kısmının ders çalışırken bağımsız öğrenme başlığı altında yer alan stillerden sırasıyla en fazla “önemli yerlerin altını çizme” ve “özet çıkarma” stratejilerini kullandıkları görülmektedir. Öğrenciler ders çalışırken; ders notlarında yer alan başlıklara veya özel işaretlerle belirtilmiş bilgilere dikkat ettiklerini, önemli olduklarını düşündükleri yerlerin altını çizerek bu durumun tekrar okuduklarında odaklanma ve akılda tutma konusunda kolaylık sunduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin mantıksal öğrenme başlığı altında yer alan stillerden “ilişki kurma” stratejisini, sosyal öğrenme başlığı altında yer alan stillerden “başkasına anlatma”, bağımsız öğrenme stilleri başlığı altında yer alan “not alma”, “video izleme” ve aktif öğrenme başlığı altında yer alan stillerden “soru çözme” stratejisini en az kullandıkları görülmektedir. Sezgisel öğrenme stilleri altında yer alan stratejilerden hiçbirini kullanmadıkları görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Açık ve uzaktan öğrenme öğrencileri ders çalışırken daha çok görsel-işitsel öğrenme stiline özgü stratejilerden faydalandığı tespit edilmiştir. Sezgisel öğrenme stillerine özgü stratejilerden ise hiçbirini kullanmadıkları ortaya çıkmıştır. Açık ve uzaktan öğrenme ders ve program tasarımlarında bu sonuçların göz önünde bulundurularak görsel-işitsel öğrenme stiline özgü kaynakların artırılması ve sezgisel öğrenme stillerine özgü kaynakların ise geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapılması gerekebilir.

Anahtar Kelimeler: Açık ve uzaktan öğrenme, Ders çalışma stratejileri, E-öğrenme stilleri, Uzaktan eğitim, Bireysel öğrenme

INVESTIGATION OF OPEN AND DISTANCE STUDENTS' STUDY STRATEGIES ACCORDING TO THE SCALE OF E-LEARNING STYLES

ABSTRACT

Purpose: Open and distance education; It is an educational process in which the learner is largely responsible for learning (Chen, Lee & Chen, 2005).

One of the biggest challenges faced by students who continue open and distance education is that they manage their own learning processes and have to work on their own (Akdemir & Koszalka, 2008). For this reason, since open and distance learning environments are a process that takes place under the control of students, it has become even more important to know the abilities and skills of students in these environments (Gülbahar & Alper, 2014). One of the variables that should be revealed in order to provide appropriate teaching support for students in open and distance learning environments where the responsibility for learning is largely with the student is to determine the study strategies. Determining the study strategies of distance education students is important for the steps to be taken to reflect the students' study experiences so far, as well as to change their own

study strategies. This research, which was carried out in order to reveal a general understanding, is important in terms of revealing the study strategies of open and distance education students by associating them with their learning styles, and offering suggestions to students and teachers so that they can develop efficient study strategies. In this context, the aim of the research is; The aim of this study is to examine the study strategies of open and distance education students according to their e-learning styles.

In this context, the research questions based on the study are as follows;

1-What e-learning style use open and distance learning students use when studying?

Method: In the study, a case study model was used as one of the qualitative research methods. The current state of the research is determined by the study strategies of open and distance education students. The sample of the research is composed of students studying at Atatürk University Open Education Faculty and Distance Education Application and Research Center programs. There are 183 students participating in the study where the purposeful sampling method is used. In the online seminar that the students attended simultaneously, the dimensions included in the “e-learning Styles Scale” developed by Gülbahar and Alper (2014) were used to analyze the responses they gave to the study strategies in the online seminar. The learning styles of the students in the scale were analyzed by coding under the headings of independent learning, social learning, audio-visual learning, active learning, verbal learning, logical learning and intuitive learning.

Results: According to the findings obtained from the study, it is seen that the majority of students work using “writing” and “listening” strategies, respectively, the most of the strategies included under the heading of audio-visual learning styles. Following this, the majority of students in verbal learning styles. under “Reading” were using strategies it seems that in the same way, a significant proportion of children while studying style from the independent learning that is contained under the heading of, respectively, the most “underline of the important places” and “abstract from course grade, videos or other lesson sources” shows that the use of strategies. While students are studying; they noted that they pay attention to the titles contained in the course grades or the information indicated by special signs, highlighting the places they think are important, and that this situation offers ease of focusing and keeping in mind when they read again. It can be seen that students use the “association” strategy least of the styles included in the logical learning section, “telling someone else” styles included in the social learning section, “taking notes”, “watching videos” styles included in the independent learning section, and “solving questions” styles included in the active learning section. It can be seen that they do not use any of the strategies included under intuitive learning styles.

Conclusion and Suggestions: It has been determined that strategies specific to the audiovisual learning style are used more when working on open and distance learning students. It turned out that they did not use any of the strategies specific to intuitive learning styles. Considering these results in open and distance education course and program designs, it may be necessary to increase resources specific to audio-visual learning styles and develop resources specific to intuitive learning styles.

Keywords: Open and distance learning, Study strategies, E-learning styles, Distance education, Individual learning

Bildiri ID: 46: COVID 19 PANDEMİSİ DÖNEMİNDE SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME SÜRECİNE İLİŞKİN MEMNUNİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nermin UYURDAĞ, Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi Hemşirelikte Yönetim Anabilim dalı - Öğretim görevlisi, Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, nuyurdag@hotmail.com;, ORCID ID:0000-0001-5838-3057

Seyhan ÇERÇİ, Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi Hemşirelikte Yönetim Anabilim dalı – Hemşire, İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü , Kamu Hastaneleri Hizmetleri Başkanlığı/4. Bölge, seyhan.cerci@saglik.gov.tr;, ORCID ID:0000-0002-1370-9604

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin e öğrenim sürecinden memnuniyet düzeylerini ve memnuniyet düzeylerine etki eden faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel bir araştırma olarak gerçekleştirilen araştırmanın evrenini Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören 1515 öğrenci oluşturmuştur. Evrenin tamamı örneklem grubuna alınmış, araştırma, araştırmaya gönüllü olarak katılan 238 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri demografik veri formu ve e öğrenme sürecine ilişkin memnuniyet ölçeği ile online olarak toplanmıştır. Araştırmanın gerçekleştirilmesi Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünden bilimsel araştırma izni, etik kurul onayı, okul müdürlüğünden araştırma uygulama izni ve araştırmaya katılanların onamı alınmıştır. Veriler istatistik paket programla analiz edilmiştir. Yapılan normallik testi sonucunda dağılımın normal olmadığı görülmüş bu nedenle verilerin analizinde non parametrik testler kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun 18-23 yaş aralığında olduğu, kadın olduğu ve ailelerinin ekonomik durumlarını orta olarak bildirdiği görülmüştür. Araştırma sonucunda öğrencilerin e öğrenme sürecinden memnuniyetlerinin yüksek olduğu bununla beraber kendi kararlarına bırakılırsa yüz yüze eğitimi tercih edecekleri, uzaktan eğitimi tercih eden öğrencilerin memnuniyet düzeylerinin yüz yüze eğitimi tercih eden öğrencilerden daha yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur. Teknolojik alt yapıya sahip olan ve teknolojiyi iyi kullanan öğrencilerin memnuniyet düzeyleri yüksek olduğu ayrıca danışman desteği alan öğrencilerin memnuniyetlerinin destek almayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonucunda, genel anlamda öğrencilerin e öğrenimden memnun oldukları, teknoloji okuryazarlığının ve teknolojik olanakların varlığının memnuniyeti arttırdığı ve danışman desteğinin bu süreçte çok önemli olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda danışmanlık sürecinin başarılı olabilmesi için öğretim elemanlarının teknoloji okuryazarlığının geliştirilmesi için gerekli girişimlerde bulunulması, e öğrenim içeriklerinin kolay anlaşılabilir olması, öğrencilerin teknolojik alt yapılarının geliştirilmesi için gerekli yatırımların yapılması, öğrencinin performansını değerlendirebilecek sistemlerin oluşturulması, öğrenim içeriklerinin zenginleştirilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme, E öğrenme, Uzaktan Öğrenme, Sağlık Öğretimi, E Öğrenme Memnuniyeti

EVALUATION OF HEALTH SERVICES VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS' SATISFACTION WITH THE E-LEARNING PROCESS DURING THE COVID 19 PANDEMIC PERIOD

ABSTRACT

Purpose: This research was carried out to determine the satisfaction levels of the students studying at the Health Services Vocational High School from the e-learning process and the factors affecting their satisfaction levels.

Method: The population of the research, which was carried out as a descriptive and cross-sectional research, consisted of 1515 students studying at Vocational School of Health Services. The entire universe was included in the sample group, and the research was carried out with 238 people who voluntarily participated in the research. The data of the research were collected online with the demographic data form and the satisfaction scale regarding the e-learning process. The realization of the Research Department of Health permission from the Directorate General of Health Services of scientific research, ethical approval, implementation of those surveyed permission from the school director and research has been up to him. The data were analyzed with a statistical package program. Distribution of made normality test result was seen in the analysis of data so that normal nonparametric tests were used.

Results: It was observed that the majority of the students participating in the study were between the ages of 18-23, were women, and their families reported their economic status as medium. As a result of the research, it was found that the students' satisfaction with the e-learning process was high, however, they would prefer face-to-face education if it was left to their own decisions, and the satisfaction level of the students who preferred distance education was higher than the students who preferred face-to-face education. It has been observed that the satisfaction levels of the students who have a technological background and use technology well are higher, and that the satisfaction of the students who receive counselling support is higher than the students who do not receive support.

Conclusion and Suggestions: As a result of the research, it has been seen that the students are generally satisfied with e-learning, technology literacy and the presence of technological opportunities increase satisfaction and the support of the advisor is very important in this process. In this direction, in order for the counselling process to be successful, it has been suggested to take necessary initiatives to improve the technology literacy of the instructors, to make the e-learning content easy to understand, to make the necessary investments for the development of the technological infrastructure of the students, to create systems that can evaluate the student's performance, and to enrich the learning content.

Keywords: Learning, E-learning, Distance Learning, Health Education, E-Learning Satisfaction

Bildiri ID:80: VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME BAKIŞI

Mehmet Emin LAYIK, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi,
eminlayik@gmail.com., ORCID ID: 0000-0002-4055-3983

Duygu KORKMAZ, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi,
korkmazd921@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-2969-4934

ÖZET

Giriş: Uzaktan eğitim, 1980 sonrası Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nin kurulmasıyla yükseköğretimde kendine yer edinmiştir. 2019 yılının Aralık ayında Çin'de görülen Koronavirüs salgınının tüm dünyaya hızla yayılması sonucu diğer alanlar gibi eğitim alanında da salgını önlemek amacıyla bir takım düzenlemeler yapılmıştır. Türkiye'de pandeminin eğitime yansımaya süreci 23 Mart 2020 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı ve YÖK tarafından alınan karar ile birlikte uzaktan eğitime geçilmesiyle başlamıştır. Bununla birlikte, uzaktan eğitimin bazı avantaj ve dezavantajları da gündeme gelmiştir. Bu süreçte öğrencilerden alınan geri bildirimlerin eğitimin türü (yüz yüze, uzaktan, harmanlanmış) ve gidişatını belirlemede etkili olduğu düşünülmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, uzaktan eğitim sürecinde, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin, uzaktan eğitim öncesi ve sonrası düşüncelerini değerlendirmektir.

Yöntem: İntörn öğrenciler dışında, uzaktan eğitime dahil olan öğrencilerin, düşüncelerini değerlendirmek için uzaktan eğitimin başlangıcında (08.04.2020) ve sonrasında (05.08.2020) öğrencilere çevrimiçi ortamda hazırlanan 29 soru yöneltilmiştir. Sorular; demografik bilgiye (cinsiyet, kaçınıcı dönem olduğu, ikamet edilen yer vb.), üniversiteye (hazırlık, alt yapı olanakları, bilgilendirme süreci, tutum vb.), öğretim üyesine (tutum, destek, teknolojiyi kullanım becerisi vb.), dijital içeriğe (seçilen materyallerin anlaşılabilirliği, uyumu vb.) ve uzaktan eğitim sürecine (ses, görüntü, bağlantı vb.) yanıt almaya yönelik hazırlanmıştır. Öğrencilerden alınan yanıtlara ait tanımlayıcı istatistikler hesaplanmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin uzaktan eğitim başlangıcı ve sonrası düşüncelerinin nasıl değiştiğini incelemek için toplanan verilere göre; çalışmaya başlangıçta 301 (187 erkek, 114 kız) sonrasında ise 408 (235 erkek, 174 kız) öğrenci katılmıştır. Üniversitenin uzaktan eğitime hazırlığını iyi ve çok iyi olarak değerlendirenlerin yüzdesi uzaktan eğitim başlangıcında 12.3'den uzaktan eğitim sonrasında 14'e; öğretim üyesinin teknoloji becerisini iyi ve çok iyi olarak değerlendirenlerin yüzdesi 25.6'dan 35.6'ya, dijital içerikleri amaca uygunluğunu iyi ve çok iyi olarak değerlendirenlerin yüzdesi 12.9'dan 22.3'e; bağlantı kalitesini iyi ve çok iyi olarak değerlendirenlerin yüzdesi ise 16.3'den 29.4'e yükselmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Uzaktan eğitim önce ve sonrası öğrencilerin düşünceleri incelendiğinde; iyi ve çok iyi kategorilerde genel olarak artış gözlenmiştir. Dolayısı ile

öğrencilerin, uzaktan eğitimle ilgili, sürecin öncesinde, var olan bazı çekincelerinin, sürecin sonucunda olumlu yönde değiştiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Altyapı, Çevrimiçi, Geri Bildirim, Pandemi, Tıp Eğitimi

VAN YUZUNCU YIL UNIVERSITY MEDICAL FACULTY STUDENTS' VIEW ON DISTANCE EDUCATION

ABSTRACT

Purpose: Distance education has gained a place in higher education with the establishment of Anadolu University Open Education Faculty after 1980. As a result of the rapid spread of the coronavirus epidemic in China in December 2019, some arrangements were made in the field of education, as in other fields, in order to prevent the epidemic. The reflection process of the pandemic on education in Turkey started with the transition to distance education with the decision taken by the Ministry of National Education and Council of higher education on March 23, 2020. However, the advantages of distance education such as ease of access to information and its disadvantages such as inadequacy in applications especially for medical school students have come to the fore. It is thought that the feedback received from the students in this process is effective in determining the type of education (face-to-face, distance, hybrid). The aim of this study is to evaluate the thoughts of Van Yüzüncü Yıl University Faculty of Medicine students about distance education before and after distance education.

Method: In evaluation of distance education, 29 questions prepared online were asked to the students at the beginning and after the distance education. Questions contain demographic information (gender, term, place of residence, etc.), the university (infrastructure opportunities, information process, attitude, etc.), the lecturer (attitude, support, ability to use technology, etc.), used digital content (comprehensibility of the selected materials, consistency, etc.) and the distance education process (sound, image, connection, etc.). Descriptive statistics of the answers received from the students were calculated.

Results: According to the data collected to examine how the students' thoughts at the beginning and after the distance education changed; 301 (187 boys, 114 girls) students participated in the study at the beginning, and then 408 (235 boys, 174 girls) students. Before and after distance education results changed. For example; The percentage of those who rate the university's preparation for distance education, technology skills of the faculty member, digital content, connection quality as good or very good changed from 12.3 to 14, 25.6 to 35.6, 12.9 to 22.3, 16.3 to 29.4, respectively.

Conclusion and Suggestions: When the thoughts of the students before and after distance education were examined, there was a general increase in the good and very good categories. Therefore, it can be said that the students' perspective on the distance education process has changed positively.

Key words: COVID 19, Distance Education, Feedback, Pandemic, Online

Bildiri ID:146: YÜKSEKÖĞRETİMDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM UYGULAMASI: ÜNİVERSİTE YÖNETİCİLERİNE YÖNELİK RAPORLAMA PANELİ TASARLANMASI VE GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK SÜREÇ TASARIMI

Kübra TAŞ, Atatürk Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi,
kubratas01@gmail.com:, ORCID ID: 0000-0003-1090-1198

Ersin KARAMAN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İİBF,
ersin.karaman@hbv.edu.tr:, ORCID ID: 0000-0002-6075-2779

Güler KARAMAN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İİBF,
karaman.guler@hbv.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-5713-6759

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, yükseköğretim kurumlarında görev yapan yöneticilerin plan ve hedef belirlemeleri, kurum performansının takibinin sağlanması ve belirlenen hedeflere ulaşılması için en önemli bilgileri gösteren, görsel ve etkileşimli bir yönetim aracı olan yönetim raporlama paneli tasarlanmasını ve gerçekleştirilmesini amaçlayan bir sürecin tasarımını ortaya koymak amacıyla yapılan alanyazın taramasını konu almaktadır. Bu çalışmanın ilk kez sistem tasarımı ve gerçekleştirimi yapmak isteyen araştırmacılara rehberlik etmesi ve süreç planlama örneği sunması yönünden de önem arz etmektedir.

Yöntem: Bu çalışma bir alanyazın taraması çalışmasıdır. Çalışmada Ulusal Tez Merkezi, Google Scholar, Science Direct, Prequest Search ve Web of Science veritabanlarından yararlanılmıştır. Bahsedilen veritabanlarının taranması sürecinde rektör, gösterge paneli, karar verme, yükseköğretim kurumu, sistem, karar destek sistemleri, iş zekâsı, rapor, dashboard, veri görselleştirme, panel ve gösterge paneli olmak üzere toplamda 12 adet anahtar kelime kullanılmıştır. Alanyazın taranmasına başlanmadan önce araştırmacı tarafından çalışmaya doğru yön verilmesi adına toplamda 9 soru belirlenmiş ve her soru için ayrı alanyazın taraması gerçekleştirilmiştir. Bu sorular hangi yönetici grubunu kapsayacağı, toplanan verilerin nasıl gruplandırılacağı, hangi araştırma yönteminin kullanılacağı, sistem tasarımı sürecinde veriyi görselleştirmenin önemi ve sistem tasarımının ve işlenen verinin maximum verimi sağlaması için nelere dikkat edilerek tasarlanması gerektiği, sistem tasarımı örnekleri ve konuya ilişkin benzer çalışma örnekleri çerçevesinde yanıtlanmaya çalışılmıştır.

Bulgular: Yapılan alanyazın araştırması sonucunda ise toplamda 60 çalışma araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen çalışmalar “Örneklem Belirleme”, “Verilerin Gruplandırılması”, “Verilerin Görselleştirilmesi”, “Çalışma Metodolojisinin Belirlenmesi” ve “Sistem Uygulama Örnekleri” alt başlıkları altında incelenmiş olup çalışmalardan yola çıkarak planlanan sistemin çerçevesi oluşturulmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Yükseköğretim kurumları için geliştirilecek gösterge paneli geliştirme çalışmalarına yönelik popülasyon seçiminin “Rektörler”, Rektör Yardımcıları”, Dekanlar”, Dekan Yardımcıları”, Enstitü Müdürleri” ve “Daire Başkanları”ndan oluşması gerektiği ortaya çıkmıştır. Ayrıca bu tür çalışmaların tek bir yükseköğretim kurumundan ziyade farklı illerde yer alan yükseköğretim yöneticilerinden oluşması kanaatine varılmıştır. Bunun yanında yapılacak çalışmalarda verilerin “İdari”, “Mali”, “Eğitim” ve “Bilimsel” olmak üzere dört kategoriye ayrılması gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca yapılacak çalışmaların birden fazla iterasyonda

gerçekleştirilmesi, araştırma yöntemi olarak da tasarım bilimi gibi yöntemlerin kullanılmasının doğru olacağı sonucuna varılmıştır. Veri görselleştirme süreçlerinde kullanılabilirlik ilkelerinin yanında, “Görsel Başarı ve Bilgi Yüğü”, “Kullanıcı Deneyim Sonuçları” ve “Veri Türüne Uygun Görselleştirme” şeklinde üç başlıkta incelenmelidir. Bu bağlamda benzer çalışmalardan derlenen örnek arayüzlere de yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yüksek Öğretim Kurum Yöneticileri, Sistem Tasarımı, Raporlama Paneli, Veri Görselleştirme, Tasarım Bilimi

APPLICATION OF DIGITAL TRANSFORMATION IN HIGHER EDUCATION: PROCESS DESIGN FOR DESIGN AND DEVELOPMENT OF REPORTING PANEL FOR UNIVERSITY ADMINISTRATORS

ABSTRACT

The English summary of the article should be between 250-400 words, in Times New Roman font, 12pt and single-spaced. There should not be a reference in the abstract.

Purpose: This study aims to reveal the design of a process that aims to design and implement a management reporting panel, which is a visual and interactive management tool, showing the most important information for the administrators working in higher education institutions to set plans and goals, to monitor the performance of the institution, and to reach the determined goals. is about scanning. This study is also important in terms of guiding researchers who want to do system design and implementation for the first time and presenting an example of process planning.

Method: This study is a literature review study. In the study, YökTez, Scholar, Science Direct, Prequest Search and Web of Science databases were used. In the process of scanning the databases, a total of 12 keywords were used, including rector, instrument panel, decision making, Higher education institution, System, Decision Support Systems, Business Intelligence, Report, Dashboard, data visualization, panel and instrument panel. Before starting the literature review, a total of 9 questions were determined by the researcher to give the right direction to the study, and a separate literature review was carried out for each question. These questions include which administrator group will cover, how the collected data will be grouped, which research method will be used, the importance of visualizing the data in the system design process and what should be designed by paying attention to the maximum efficiency of the system design and the processed data, system design examples and similar study examples on the subject. has been carried out.

Results: As a result of the literature research, a total of 60 studies were included in the literature review study. The studies included in the research were examined under the subheadings of "Sampling Determination", "Data Grouping", "Data Visualization", "Identification of Working Methodology" and "System Application Examples", and the framework of the planned system was formed based on the studies.

Conclusion and Suggestions: It has been concluded that the population of the system planned to be built within the scope of the research will be “Rectors”, Vice-Rectors”, Deans”, Deputy Deans”, Institute Directors” and “Heads of Departments” to be

determined during the study process. The sample in the determined population will be selected from Higher Education Administrators working in the provinces of Ankara and Erzurum. In addition, dividing the collected data into three categories as “Administrative”, “Financial” and “Scientific” is among the results obtained as a result of the research. In addition, the Design Science Research Method will be used as a research method. Data Visualization is grouped under 3 headings. 1. Visual Success and Information Load, 2. User Experience Results, 3. Visualization Suitable for Data Type, and the points that should be considered in the design process are emphasized in detail. And finally, similar working and interface examples are shared.

Keywords: Higher Education Institution Administrators, System Design, Reporting Panel, Data Visualization, Design Science

Bildiri ID:69:UZAKTAN EĞİTİMDE ÖRNEK UYGULAMALAR: IXL LEARNING ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Burak YILMAZSOY, Adıyaman Üniversitesi, Besni Meslek Yüksekokulu, e-posta: byilmazsoy@adiyaman.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-5462-4247

Arş. Gör. Dr. Emre BAYSAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, e-posta: emrebaysan@aku.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-3629-2880

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet KAHRAMAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, e-posta: kahraman@aku.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-2551-6623

ÖZET

Günümüz teknoloji çağında ve pandemi gibi olağanüstü durumlarda teknoloji tabanlı sistemler ile eğitsel faaliyetler uzaktan eğitim olarak sürdürülmektedir. Uzaktan eğitim faaliyetlerinin etkin ve etkili bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için kullanılan sistemin beklentileri karşılması, öğreticinin etkin olması, öğrencinin öz-yönetimli olması, mentörlük faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, ders materyal ve verilerinin uygunluğu, oyunlaştırma ve yapay zeka gibi teknolojilerin sistemle bütünleştirilmesi gerekmektedir. **Amaç:** Bu çalışma uzaktan eğitim alanında gerçekleştirilen uygulamalara yönelik örnek teşkil edebilecek olan IXL Learning kişileştirilmiş öğrenme platformunun uzaktan eğitim bağlamında incelenmesini amaçlamıştır.

Yöntem: Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden Değerlendirme Araştırması (Evaluation Research) yöntemi kullanılmıştır. IXL Learning öğrenme platformu incelenerek çalışma amacına uygun bir şekilde bütüncül bir çerçeve oluşturulmaya çalışılmıştır. Amaç doğrultusunda öğrenme platformu; öğrenme, ölçme ve analitik boyutlarıyla incelenmiştir. Bu ana boyutlar altında sistem derinlemesine incelenerek detaylandırılmıştır.

Bulgular: IXL Learning öğrenme sisteminde ebeveynler destekçi olarak ders süreçlerine katılımcı olabilmektedir. Sistemde öğrenme sürecinde konu ve beceri alanına yönelik sorular yer almakta öğrenci soru çözümünü bilmiyorsa yada yanlış yapmışsa soruya yönelik açıklamalar ve doğru çözümler görüntülenerek nasıl çözüleceğine dair bilgiler öğrenciye aktarılmaktadır. Akıllı puan sistemiyle geçen süre, soruları cevaplama süresi ve doğru cevaplara göre puanlama yaparak beceri puanlarını hesaplanmaktadır. Sistem puanlara ve analitiklere göre 3 basamaklı ders kodlarıyla öneriler sunarak öğrencilerin eksik konularını tamamlamalarını sağlamaktadır. Beceri puanlarını tamamlayan öğrenciler beceri alanına yönelik rozetler almakta, rozetler profile eklenebilmekte ve diğer kullanıcılar tarafından görüntülenebilmektedir.

Teşhis alanında öğrencilerin karşısına konu ve becerilere yönelik farklı zorluk seviyelerinde sorular gelmekte ve öğrencinin bu soruları hiçbir yardım almadan kendi bilgileriyle çözmeleri beklenmektedir. Süreç sonunda sistem kapsamlı bir puanlama yaparak öğrencinin eksikliklerini tespit etmekte, eksik kazanımlara yönelik öneriler sunmakta, öğrencinin çalışması ve tamamlaması gereken konuları öğrenci düzeyine göre kişileştirilmiş olarak kendi seviye ve hızlarında tamamlamalarına imkan vermektedir.

Öğrencinin öğrenmede ne kadar süre geçirdiği ve nasıl geçirdiği, doğru ve yanlış sayıları, farklı derslerdeki puan durumları, beceri konularına göre hesaplanan akıllı puan ile konuya yönelik hakimiyet durumları gibi yüksek istatistik tutma özelliği ile arşivlenebilmektedir. Analitiklere göre sistem öğrencinin hangi konu ve beceri alanlarında eksikliklerinin olduğu hesaplanmakta ve bunları belirtmektedir. Sistem eksik becerilere yönelik öneriler sunmakta, öğretmenlerde öğrenme sürecinde öğrencinin

durumunu takip etmekte eksik beceri alanlarına yönelik ders süreçlerini şekillendirmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonuçlarına göre IXL Learning öğrenme sisteminde ebeveynlerinde eğitsel süreçte destekçi olabildiği, geniş kaynak ve verilere sahip olduğu, öğretme teknikleri ile bilgilerin kalıcı olarak öğrenilmesine katkı sağladığı, öğrencilerin eksik beceri ve konularına yönelik sistem ve öğretmenleri tarafından çalışma önerileri verilerek eksik bilgilerini tamamlamalarına katkı sağladığı, öğretmen ve sistem tarafından mentörlük yapıldığı, oyunlaştırma unsurlarının öğrencilerin motivasyonlarına arttırıcı etki ettiği, kişileştirilmiş öğrenme ortamı ve analitiklerle öğrencilerin bilgilerini tamamlamalarına katkı sağladığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Uzaktan eğitim sistemleriyle bu unsurlar bütünleştirilerek eğitim ortamının verimliliği ve kalitesi arttırılabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Örnek Uygulama, Ixl Learning, Uzaktan Öğrenme, Eğitim

EXAMPLE APPLICATIONS IN DISTANCE EDUCATION: IXL LEARNING EXAMPLE

ABSTRACT

In today's technology age and in extraordinary situations such as pandemics, technology-based systems and educational activities are carried out as distance education. In order for the distance education activities to be carried out efficiently and effectively, the system used should meet the expectations, the instructor should be effective, the student should be self-directed, the mentoring activities should be carried out, the suitability of the course information and materials, technologies such as gamification and artificial intelligence should be integrated with the system.

Purpose: This study aimed to examine the IXL personalized learning platform, which can serve as an example for applications in the field of distance education.

Method: The www.ixl.com website has been examined and a holistic framework has been tried to be created in accordance with the purpose of the study.

Results: In the IXL Learning learning system, parents can participate in the course processes as supporters. In the system, there are questions about the subject and skill area in the learning process, and if the student does not know the solution of the question or has made a mistake, the explanations for the question and the correct solutions are displayed and information on how to solve it is conveyed to the student. With the smart point system, skill points are calculated by scoring according to the time elapsed, the time to answer the questions and the correct answers. The system provides suggestions with 3-digit course codes according to scores and analytics, allowing students to complete their missing topics. Students who complete their skill points receive badges for the skill area, badges can be added to the profile and viewed by other users.

In the field of diagnosis, students are faced with questions of different difficulty levels regarding the subject and skills, and the students are expected to solve these questions with their own knowledge without any help. At the end of the process, the system makes a comprehensive scoring, identifies the deficiencies of the student, offers suggestions for missing achievements, and allows the student to complete the subjects that need to be

studied and completed at their own level and pace, personalized according to the student's level.

It can be archived with the feature of keeping high statistics such as how much time the student spends in learning and how he/she spends, the number of correct and wrong, the score levels in different courses, the smart score calculated according to the skill subjects, and the dominance status of the subject. According to analytics, the system calculates in which subject and skill areas the student has deficiencies and indicates them. The system offers suggestions for missing skills, teachers follow the situation of the students in the learning process and shape the course processes for the areas of missing skills.

Conclusion and Suggestions: According to the results of the research, it was concluded that in the IXL learning system, parents can be supportive in the educational process, have extensive resources and data, and contribute to the permanent learning of information with teaching techniques. In addition, it has been concluded that the system and teachers about the missing skills and subjects of the students contribute to the completion of their missing information, they are mentored by the teacher, the gamification elements have an increasing effect on the motivation of the students, and the personalized learning environment and analytics contribute to the students' completion of their knowledge. By integrating these elements with distance education systems, the efficiency and quality of the education environment can be increased.

Keywords: Distance Education, Sample Application, Ixl Learning, Distance Learning, Education

Bildiri ID:137: AÇIKÖĞRETİM VE UZAKTAN EĞİTİM SİSTEMLERİNE ALTERNATİFLİ ERİŞİM VE ETKİLEŞİM İÇİN SİSTEM ÖNERİSİ

Muhammed Fatih ALAEDDİNOĞLU, Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi,
f.alaeddinoglu@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-0430-9975

Gökhan ÖMEROĞLU, Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi,
gomeroglu@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-7237-2311

ÖZET

Amaç: Pandemi döneminde açıköğretim ve uzaktan eğitim ile verilmek istenen eğitimler ve öğretimler, bir takım problemlerden dolayı aksamaktadır. Bu problemlerin başında, sunulan içerik ve materyallerdeki etkileşimin ve iletişimin az olması, donanımsal ve yazılımsal alt yapı eksiklikleri, çevrimiçi iletişim araçlarına yabancı olunması, ölçme ve değerlendirmeye yeteri kadar güvenilmemesi gelmektedir. Belirtilen her bir problem üzerine ayrıca çalışılmalı ve gerekli çözümler önerilmelidir. Bu çalışmada, sunulan içerik ve materyallerdeki etkileşimin ve iletişimin artırılması için bir sistem önerilmektedir.

Açıköğretim ve uzaktan eğitime kayıtlı öğrencilerinin sayısı yüzbinleri geçmiştir. Bu sebeple öğretmenler, her bir öğrencinin anlamadığı ve kavramadığı konuyu teker teker anlatamaz. Ancak önerilen sistem ile içerik ve materyallere muhatap olan her bir öğrenci, anlamadığı nokta, konu ve bölümü işaretleyerek (vurgulayarak), gerek eğitmeni, gerek diğer öğrencileri, gerekse de hâriçteki kişilerin cevaplanmasını bekleyecektir.

Yöntem: Günümüzde birçok eğitim kurum ve kuruluşu, etkileşimli içerik ve materyal hazırlamak için çeşitli çalışmalar yapmaktadırlar. Bu çalışmalardan bazıları, video içerisinde anlatılan bilgiyi sorma, canlı ders esnasında o anki aktarılan bilgiler üzerinden sınav yapma, kaynak paylaşımı, animasyonlu anlatımlara yer verme, öğrencinin konuyu anlatması gibi çeşitli etkileşimler sağlanabilmektedir. Benzer şekilde metinsel dökümanların hemen hemen her noktasına sınav, animasyon, bağlantı, sunum gibi çeşitli kaynaklar konulmaktadır. Diğer içerik ve materyaller için de birçok etkileşim aracı geliştirilmiştir. Ancak yapılan bütün bu etkileşimler standart yapıda olup kişinin anlayış ve algısına özel cevap verememektedir.

Önermekte olduğumuz sistem, sunulan içerik ve materyallerde öğrencinin eksik kaldığı veya anlamadığı nokta, konu ve bölümlerden iletilmesi istediği kişi veya kişilerin cevap verebileceği şekilde tasarlanmasını içermektedir. Öğrenci, belirtmiş olduğu noktaya kimin, ne şekilde(hangi tür içerik ve materyal ile) ve hangi zamana kadar cevap vermesi gibi bir takım özellikler ekleyebilir. Aynı öğrenci, sonraki aşamada ise verilen cevaplardan kendine uygun olanı bulduğu esnada cevabı onaylayarak daha fazla cevap verilmesini durdurabilir ve kendine verilen cevapları, başka insanlarla her türlü platformda paylaşarak eğitimin kalitesini sürekli artırabilir.

Bu sistemin bir diğer özelliği ise çevrimdışı çalışmayı desteklemesidir. İnternet bağlantısının olmadığı bir anda, öğrenci vurguladığı noktayı sisteme girebilir. İnternet bağlantısı geldiği esnada ilgili güncelleme ve etkileşimler başlar ve sistem cevapları öğrencilere sunar.

Bulgular: Sistem öneri olarak ifade edildiği için herhangi bir bulgu ile karşılaşılmamıştır.

Sonuç ve Öneriler: Sistemlerin geliştiği, teknolojinin ilerlediği ve sosyal medya ile sosyal paylaşım sitelerinin çok aktif kullanıldığı bu günlerde, açıköğretim ve uzaktan eğitim ile yüzbinler ve milyonlara hitap eden yapıların, öğretimin daha sağlıklı ve etkili şekillerde verilebilmesi için çok çeşitli arayışlara girmesi gerekmektedir. Önerilen sistem,

hem iletişim hem de etkileşim açısından alternatif bir çözüm olmakla birlikte öğrencilerin talepleri ve eksik oldukları noktaları tamamlama noktalarından çok önemli bir görev üstlenecektir. Ayrıca eğitim ve öğretime farklı bir soluk getirerek, anlaşılmayan hiçbir nokta bırakılmamaya çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Açıköğretim, Uzaktan eğitim, Alternatif, Etkileşim, İletişim.

SYSTEM PROPOSAL FOR ALTERNATIVE ACCESS AND INTERACTION TO OPEN EDUCATION AND DISTANCE EDUCATION SYSTEMS

ABSTRACT

The English summary of the article should be between 250-400 words, in Times New Roman font, 12 pt and single-spaced. There should not be a reference in the abstract.

Purpose: During the pandemic period, the training and education desired to be given with open education and distance education are interrupted due to a number of problems. At the beginning of these problems are the lack of interaction and communication in the content and materials presented, hardware and software infrastructure deficiencies, being unfamiliar with online communication tools, and insufficient trust in measurement and evaluation. Each specified problem should be studied separately and necessary solutions should be suggested. In this study, a system is proposed to increase interaction and communication in the content and materials presented. The number of students enrolled in open education and distance education has exceeded hundreds of thousands. For this reason, instructors cannot explain the subject that each student does not understand and comprehend one by one. However, with the proposed system, each student who is exposed to the content and materials will mark (emphasize) the point, topic and part that he does not understand, and wait for the answers of both the educator, other students, and outsiders.

Method: Today, many educational institutions and organizations carry out various studies to prepare interactive content and materials. In some of these studies, various interactions such as asking the information explained in the video, taking an exam on the information transferred during the live lesson, sharing resources, giving place to animated narrations, and explaining the subject by the student can be provided. Similarly, various resources such as exam, animation, link, presentation are placed at almost every point of textual documents. Many interaction tools have also been developed for other content and materials. However, all these interactions are in a standard structure and cannot respond specifically to the understanding and perception of the person. The system we propose includes designing the content and materials presented in such a way that the person or people who want to be conveyed can respond from the points, topics and sections that the student lacks or does not understand. The student can add a number of features such as who responds to the point he has stated, in what way (with what type of content and material) and by what time. In the next stage, the same student can stop giving more answers by confirming the answer when he finds the answer that is suitable for him, and can constantly increase the quality of education by sharing the answers given to him with other people on all kinds of platforms. Another feature of this system is that it supports offline operation. At a time when there is no internet connection, the student can enter the

point he has highlighted into the system. As soon as the internet connection comes, the relevant updates and interactions start and the system presents the answers to the students.

Results: Since the system was expressed as a recommendation, no findings were encountered.

Conclusion and Suggestions: In these days when systems are developing, technology is advancing and social media and social networking sites are used very actively, structures that appeal to hundreds of thousands and millions of people with open education and distance education need to search for a variety of ways to provide education in a healthier and more effective way. Although the proposed system is an alternative solution in terms of both communication and interaction, it will undertake a very important task in terms of completing the students' demands and missing points. In addition, it tries not to leave any unintelligible points by bringing a different breath to education and training.

Keywords: Open Education, Distance Education, Alternative, Interaction, Communication.

Bildiri ID:151: AÇIKÖĞRETİM VE UZAKTAN EĞİTİM ÇEVİRİMİÇİ SINAV VE DEĞERLENDİRME UYGULAMALARINDA GÜVENLİK ÖNLEMLERİ

Muhammed Fatih ALAEDDİNOĞLU, Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, f.alaeddinoglu@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-0430-9975

Giray Emre Özdemir, Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, e-posta: giray.emreozdemir@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-9117-3155

ÖZET

Amaç: Pandemi döneminin kalıcı ve devam eden olumsuz etkilerini azaltmak için teknolojik araçlar ve internet sıkça kullanılmaktadır. Özellikle eğitim ve öğretimin devam etmesi, çevrimiçi iletişim ve etkileşim için kullanılan teknolojik araçlara bağlıdır. Bu araçların kullanımında güvenlik çok önemlidir.

Pandemi öncesinde açıköğretim ve uzaktan eğitim gibi tamamen çevrimiçi eğitimi ve öğrenim sunan kuruluşlar, sınav ve değerlendirmelerini güvenlik ve adalet sebebiyle yüz yüze yapmaktaydılar. Ancak pandemiden sonra sınav ve değerlendirmeler çevrimiçi yapılması bir zorunluluk haline almıştır. Bu sebeple bu sınav ve değerlendirmelerin hakkaniyetli ve güvenilir şekillerde yapılması için bir takım güvenlik önlemlerinin alınması gerekmektedir.

Yöntem: Eğitim ve öğretimde verilen bilgilerin doğru şekillerde yapılan sınav ve değerlendirmeler ile ölçülmesi çok büyük önem arz etmektedir. Aksi halde bilgilerin doğruluğu anlaşılabilir, eğitim ve öğretimdeki eksiklikler ortaya çıkamaz ve insanlardaki güven zedelenir. Bu sebeple sınav ve değerlendirme güvenliğini sağlamak adına aşağıda belirtilen işlemleri yerine getirmek gerekmektedir:

1. Uygulama Güvenliği
2. Tarayıcı Güvenliği
3. Kamera Güvenliği
4. Oturum Güvenliği
5. Veri Güvenliği
6. Soru Güvenliği
7. Bağlantı Güvenliği
8. Ortam Güvenliği
9. Bilgisayar (Telefon, Tablet) Güvenliği
10. İşletim Sistemi Güvenliği
11. Sunucu Güvenliği

Belirtilen güvenlik adımlarından herhangi birinin eksikliği veya zafiyeti söz konusu olduğu takdirde yapılan değerlendirme ve sınav sonucu ile ilgili birçok sıkıntı ve şaibe çıkabilir. Bu durum eğitimin kalitesi ve sürekliliği açısından da problemlere yol açabilir. Her bir güvenlik önlemi titizlikle ele alınmalı, gelişen teknolojiye güncel bilgiler ışığında incelenmeli ve gerekli güncellemeler yapılmalıdır. Bu güvenlik önlemlerinin çoğunluğu sınav ve değerlendirmeyi yapan kurum ve kuruluşların sorumluluğunda olup bir kısmı da uygulamayı geliştiren kuruluşu ve sınava giren kişileri ilgilendirmektedir. Ancak gerekli güvenlik önlemleri uygulanırken bir takım hususlara dikkat etmek gerekmektedir. Bunların başında KVKK kapsamında da belirtilen kişisel ve özel nitelikli

kişisel veriler olup bunlarla birlikte sınavı ilgilendirmeyen her tür verinin gizliliği ve ulaşılamaz olmasının gerekliliğidir.

Bulgular: Belirtilen güvenlik önlemleri yeteri kadar alındığı takdirde çevrimiçi sınavlar hakkaniyetli ve yüz yüze sınavlarla benzer şekilde, yeteri kadar kontrollü ve güvenli sayılabilecektir. Sosyal medya ve internette paylaşılan bir takım ölçme ve değerlendirme açısından sınavların uygunsuz olduğu haberlerin önüne geçilmiş olacak ve insanların güvenleri artacaktır.

Sonuç ve Öneriler: Çevrimiçi bir sınavın güvenliği ve kontrolü çok fazla değişkenin kontrolü ile ancak sağlanabilmektedir. Bu güvenlik ve kontrolleri gerçekleştirecek kişilerin ise kendi alanlarında uzman ve yeterli kişiler olmaları bir zorunluluktur. Aksi halde her geçen gün çevrimiçi saldırı ve veri hırsızlığı işlemler için geliştirilen yeni yöntemler ile sınavların güvenliği risk altına girmektedir. Bu durum ise öncelikli olarak eğitimi etkileyecektir. Ayrıca verilen öğretimin doğru şekillerde ölçme ve değerlendirmeye tabi tutulmaması, kalite ve şeklinin sorgulanmasına yol açacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yapılan çalışma ile ilgili 5 adet anahtar kelime ya da kelime grubu alfabetik sırayla, 11 punto yazı büyüklüğünde, ilk harfleri büyük ve birbirinden virgülle ayrılarak yazılmalıdır.

SAFETY MEASURES IN OPEN EDUCATION AND DISTANCE EDUCATION ONLINE EXAM AND ASSESSMENT APPLICATIONS

ABSTRACT

Objective: Technological tools and internet are frequently used to reduce the permanent and ongoing negative effects of the pandemic period. In particular, the continuation of education and training depends on the technological tools used for online communication and interaction. Safety is very important in the use of these tools.

Before the pandemic, organizations that offer fully online education and learning, such as open and distance education, were conducting their exams and assessments face-to-face for security and justice reasons. However, after the pandemic, it has become a necessity to conduct exams and assessments online. For this reason, it is necessary to take some security measures in order to conduct these exams and assessments in a fair and reliable way.

Method: It is very important to measure the information given in education and training through exams and evaluations made in the right way. Otherwise, the accuracy of the information cannot be understood, the deficiencies in education and training cannot be revealed and the trust of people is damaged. For this reason, in order to ensure the safety of the exam and evaluation, it is necessary to perform the following procedures:

Application Security
Browser Security
Camera Security
Session Security
Data security
Question Security
Connection Security

Environment Security
Computer (Phone, Tablet) Security
Operating System Security
Server Security

In case of any deficiency or weakness of any of the specified security steps, many problems and doubts may arise regarding the evaluation and examination result. This situation can also cause problems in terms of the quality and continuity of education.

Each security measure should be handled meticulously, examined in the light of up-to-date information in the developing technology, and necessary updates should be made. The majority of these security measures are the responsibility of the institutions and organizations that conduct the exam and evaluation, and some of them concern the organization that developed the application and the people who took the exam. However, while applying the necessary security measures, it is necessary to pay attention to a number of issues.

The top of these issues is the personal and private personal data specified within the scope of KVKK, and the necessity of confidentiality and inaccessibility of any data that is not related to the exam.

Findings: If the specified security measures are taken sufficiently, online exams can be considered fair and sufficiently controlled and safe, similar to face-to-face exams. In terms of some assessment and evaluation shared on social media and the internet, news that the exams are inappropriate will be prevented and people's confidence will increase.

Conclusion and Suggestions: The security and control of an online exam can only be achieved with the control of too many variables. It is imperative that the people who will carry out these security and controls are experts and competent in their own fields. Otherwise, the security of the exams is at risk with the new methods developed for online attacks and data theft processes every day. This situation will primarily affect education. In addition, the fact that the teaching provided is not measured and evaluated in the right way will lead to questioning its quality and form.

Keywords: 5 keywords or phrases related to the study should be written in alphabetical order, in 11 pt font size, the first letters are capitalized and separated from each other by commas.

Bildiri ID:109: ÖĞRETİM ELEMANLARININ AÇIK DERS MALZEMELERİNİN ÜRETİM VE KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE KATKI MOTİVASYONLARI

Müge ADNAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi/UZEM,
muge@mu.edu.tr ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3256-7418>

Ali YAKAR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi/UZEM,
aliyakar@mu.edu.tr ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4359-0552>

Nurhayat KOCATÜRK KAPUCU, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim
Fakültesi/UZEM, nurhayat@mu.edu.tr ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6872-6612>

Uğur Can KÖŞK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, İİBF, ugurcankosk@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9490-4980>

ÖZET

Mevcut kaynakları etkin biçimde kullanarak eğitim hizmetlerinin niteliğinin artırılmasındaki yenilikçi ve maliyet-etkin yöntemlerden biri olan açık eğitim kaynakları, her düzeydeki öğrenme-öğretme uygulamalarını değiştirme potansiyeline sahip bir hareket olarak nitelendirilmektedir. Öğretim elemanlarının açık eğitim hareketine aktif katılımının temini, bu alanda öne çıkmak isteyen yükseköğretim kurumları için bir öncelik olmalıdır.

Amaç: Bu araştırma, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (MSKÜ) Açık Eğitim Kaynağı platformu inisiyatifiyle bağlantılı olarak, öğretim elemanlarının ders materyallerini ücretsiz olarak erişime açmalarına ilişkin algılarını ve kurumsal bir uygulamanın içerisinde yer almaya ilişkin motivasyonlarını belirlemek üzere tasarlanmıştır. MSKÜ Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından 20/104/02/5 proje numarası ile desteklenen proje kapsamında gerçekleştirilen çalışma, üç aşamadan oluşmaktadır: (1) Öğretim elemanlarının açık eğitim kaynaklarına ilişkin algı ve motivasyonlarının tespiti, (2) Gönüllü öğretim elemanlarının derslerinin MSKÜ Açık Ders Platformu'nda erişime açılması, (3) Bu öğretim elemanlarının açık ders materyali tasarım ve geliştirme deneyimlerinin elde edilmesi. Bu bildiriye, çalışmanın tamamlanan ilk aşamasının sonuçları paylaşılacaktır.

Yöntem: Tarama araştırması yöntemiyle gerçekleştirilen çalışmanın evrenini, MSKÜ merkez kampüsünde yer alan 11 fakültede ders veren öğretim elemanları oluşturmaktadır. COVID-19 salgınıyla birlikte Üniversitenin akademik personele sunduğu Uzaktan Öğretim Sertifika Programı'na katılan tüm akademisyenlere gönderilen anket formuna 230 kişi dönüş yapmıştır. Nitel verilerin toplanmasında kartopu örnekleme yöntemiyle ulaşılan 21 öğretim elemanı ile yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Bulgular, açık ders malzemelerinin üretim ve kullanımında cinsiyet faktörüne dikkat çekmektedir. Katılımcıların cinsiyetleri arasında erkekler lehine %10'luk farka rağmen, açık ders malzemelerini kullanan erkekler kadınlardan fazladır. Yaş açısından, özellikle 46-55 yaş aralığından sonra açık ders malzemelerinin üretilip kullanılmasında önemli düşüş görülmektedir. Ayrıca, ders verme süresi 0-5 yıl arasında olanlar bu malzemeleri en az kullanan gruptur. Görüşme yapılan katılımcılar, açık ders malzemelerinin geliştirilmesi ve kullanıma açılmasında profesyonel desteğe ve işbirliğine ve zamana ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Telif hakları konusunda çekinceli olan

katılımcılar teknolojik ve kurumsal desteğin yanı sıra, teşvik ve ekip çalışmasının önemine vurgu yapmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmalar, açık eğitim kaynaklarının öğrenenlerin hem kendi disiplini/alanı hem de farklı disiplinlerde/alanlarda öğrenmelerini zenginleştirilmesi bakımından daha fazla kişiye ulaştırılmasının fırsat eşitliği ve demokratikleştirme gibi yönleri de beslediğini ortaya koymaktadır. Bu kapsamda, kurumların bu konuda sahip olduğu politikalarla açık ders malzemesi geliştirme ve paylaşma çalışmalarına süreklilik kazandırması önemlidir. Açık eğitim kaynaklarının geliştirilmesi ve paylaşılması sürecinde etkin olarak yer alan öğretim elemanlarının deneyimleri konusunda edinilen bilginin, sürecin iyileştirilmesi ve kurumsal olarak öğretim elemanlarının bu süreçteki ihtiyaçlarına daha iyi yanıt verilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Açık Ders Malzemeleri, Açık Eğitim Kaynakları, Açık Erişim, Yükseköğretim, Öğretim Elemanları.

PERCEPTIONS AND CONTRIBUTION MOTIVATIONS OF TEACHERS ON THE PRODUCTION AND USE OF OPEN COURSE MATERIALS

ABSTRACT

Open educational resources, which are one of the innovative and cost-effective methods of increasing the quality of education services by using existing resources effectively, are specified as a movement with the potential to change learning-teaching practices at all levels. Ensuring the active participation of lecturers in the open education movement should be a priority for higher education institutions who are eager to stand out in this field.

Purpose: This research, in relation with the Muğla Sıtkı Koçman University (MSKU) Open Educational Resource platform initiative, is designed to determine the perceptions of the instructors on making the course materials freely available and their motivation to take part in an institutional application. The study, which is carried out within the scope of a project supported by the Research Support and Funding Office of MSKU with the project number 20/104/02/5, consists of three stages: (1) Determining the perceptions and motivations of the instructors regarding open education resources, (2) Making the courses of the volunteer instructors accessible on the MSKU Open Course Platform, (3) Examining the experience of these instructors in designing and developing open course materials. In this paper, the results of the completed first phase of the study will be presented.

Methodology: The population of the study, which is designed as a survey study, consists of lecturers who teach in 11 faculties located in the MSKU central campus. 230 of all the instructors who participated in the MSKU Distance Education Certificate Program for academic staff due to the COVID-19 outbreak responded to the questionnaire. Structured interviews were conducted with 21 instructors reached by snowball sampling method for the qualitative data.

Findings: The findings of the study draw attention to the gender factor in the production and use of open course materials. Male instructors use open course materials more when compared to female instructors, despite the 10% difference in favor of males between the genders of the participants. In terms of age, there is a significant decrease in the production and use of open course materials especially after the range of 46-55 ages. In

addition, instructors with a teaching experience of 0 to 5 years use these materials the least. The participants stated that they needed professional support, cooperation and time in the development and use of open course materials. Participants who had concerns relating copyright issues emphasized the importance of encouragement and teamwork, as well as technological and institutional support.

Results and Implications: Studies reveal that making open educational resources available to more people to enrich the learning of learners both in their discipline/field and in different disciplines/fields fosters aspects such as equal opportunities and democratization. Concordantly, it is important for institutions to ensure continuity in their efforts to develop and share open course materials with their policies. It is assumed that the knowledge gained through the experience of the instructors who are actively involved in the process of developing and using open educational resources will contribute to the improvement of the process and to better respond to the needs of the instructors in this process.

Keywords: Open Course Materials, Open Educational Resources, Open Access, Higher Education, Instructors.

Bildiri ID:118: ÖĞRETMEN ADAYLARININ UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK ALGILARININ METAFORLAR YOLUYLA BELİRLENMESİ

Muhammet YILDIRIM, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, muhammet_yildirim20@erdogan.edu.tr: ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4566-1155>

Yiğit Emrah TURGUT, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, yigitemrah.turgut@erdogan.edu.tr: ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6306-4090>

ÖZET

Amaç: Covid-19 salgını kapsamında alınan sosyal izolasyon ve karantina önlemleri eğitim-öğretim faaliyetlerinin geleneksel ortamlardan çevrimiçi ortamlara taşınmasına ve eğitimin uzaktan eğitim faaliyetleri ile yürütülmesine neden olmuştur. Böylece öğrencilerin uzaktan eğitime karşı algılarının incelenmesi önemli bir konu haline gelmiştir. Bu kapsamda araştırmada pandemi nedeniyle tüm derslerini uzaktan eğitim ile sürdüren öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik metaforik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik oluşturdukları metaforların cinsiyet, öğrenim görülen bölüm ve daha önce uzaktan eğitim ile ders alma durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Yöntem: Araştırma bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesinin farklı bölümlerinde öğrenim görmekte olan 100 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Olgubilim deseninde yürütülen araştırmada veriler Google Formlar üzerinden çevrimiçi anket formu aracılığı ile toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilerek temalar oluşturulmuştur.

Bulgular: Yapılan analiz sonucunda, oluşturulan metaforların “imkân”, “erişim”, “öz düzenleme”, “yetersizlik”, “tükenmişlik”, “kalite”, “ihtiyaç”, “işlevsellik”, “sosyal izolasyon”, “çevresel faktörler”, “yapaylık” ve “tekdüzelik” olmak üzere toplam 12 tema altında toplandığı görülmüştür. Erkek öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik oluşturdukları metaforların kadın öğretmen adaylarına göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının en fazla “imkân” teması altında metafor oluşturduğu ve bu tema altında her bölümden en az bir öğrencinin bulunduğu görülmüştür. Aynı zamanda katılımcıların büyük bir çoğunluğunun daha önce uzaktan eğitim ile ders almadıkları ve bu öğretmen adaylarının büyük bir kısmının uzaktan eğitimi imkân sağlayıcı olarak algıladıkları belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak oluşturulan metaforların cinsiyete göre farklılık gösterdiği, öğrenim görülen bölüme ve daha önce uzaktan eğitim ile ders alma durumuna göre ise herhangi bir farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmen adaylarında uzaktan eğitim algısının cinsiyet açısından farklılık göstermesinin alt boyutlarını inceleyen çalışmaların yapılması ve bu farklılığın çeşitli nedenlerinin ortaya çıkarılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Metafor, Öğretmen adayları, Uzaktan eğitim, Uzaktan eğitim algısı

DETERMINING THE PERCEPTIONS OF PRE-SERVICE TEACHERS TOWARDS DISTANCE EDUCATION THROUGH METAPHORS

ABSTRACT

Purpose: Social isolation and quarantine measures taken within the scope of the Covid-19 epidemic caused educational activities to be moved from traditional environments to online environments and carried out with distance education activities. Thus, examining students' perceptions towards distance education has become an important issue. In this context, the purpose of the study is to determine the metaphorical perceptions of pre-service teachers towards distance education, who continue all their courses with distance education due to the pandemic. It was examined whether the metaphorical perception of pre-service teachers towards distance education changed according to gender, department of education and whether they had taken courses with distance education before.

Method: The study was carried out with 100 pre-service teachers who study in different departments of the Faculty of Education of a State University. In the study carried out in the phenomenological research design, data were collected through an online questionnaire form on Google Forms. The obtained data were analyzed by the content analysis method and themes were formed.

Results: As a result of the analysis, it was seen that metaphors were collected under a total of 12 themes, including "opportunity", "access", "self-regulation", "insufficiency", "burnout", "quality", "need", "functionality", "social isolation", "environmental factors", "artificialism", and "uniformity". It was determined that metaphorical perceptions of male pre-service teachers towards distance education are more positive than female pre-service teachers. Additionally, it was observed that pre-service teachers mostly used metaphors under the theme of "opportunity" and there was at least one student from each department under this theme. At the same time, it was determined that the majority of the participants had not taken courses with distance education before, and a large part of these pre-service teachers perceived distance education as providing opportunity.

Conclusion and Suggestions: As a result, it was revealed that metaphors differed according to gender, and there was no difference according to the department of education and taking courses with distance education before. Based on the results, it was suggested to carry out studies examining the sub-dimensions of the difference in the perception of distance education among pre-service teachers in terms of gender and reveal various reasons for this difference.

Keywords: The Covid-19 Epidemic, Distance Education, Metaphor, The Perception of Distance Education, Pre-service Teachers

Bildiri ID: 103: UZAKTAN EĞİTİM VE YÜZ YÜZE EĞİTİM SÜRECİNDE EVDE MATEMATİK ETKİNLİKLERİ YAPMAYA İLİŞKİN ÖĞRETMEN ADAYI GÖRÜŞLERİ*

Doç. Dr. Dilek ÇAĞIRGAN, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Matematik Eğitimi ABD, cagirgan@iuc.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-8212-4968

Doç. Dr. Güneş YAVUZ, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Matematik Eğitimi ABD, gyavuz@iuc.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-0450-5332

Doç. Dr. Murat KİRİŞÇİ, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Biyoistatistik ABD, murat.kirisci@iuc.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-4938-5207

ÖZET

Amaç: Matematik, bilim ve teknolojiye olduğu kadar günlük hayatta da hemen her yerde var olan önemli bir disiplindir. Aynı zamanda bireylerin yaşantılarına doğrudan etki eden disiplinler arası bir bileşen olarak matematik, temel eğitimin en önemli yapı taşlarından birisidir. Dolayısıyla matematik öğrenme ve öğretme süreci de eğitimde önemli bir yer teşkil etmektedir. Bu bağlamda, gerek uzaktan eğitim gerekse yüz yüze eğitim sürecinde öğrencilerin etkili ve etkinlik temelli öğrenme becerisiyle donanması matematik dersi için önem arz etmektedir. Bir yandan da öğrencilerin evde kaldıkları süre içinde matematikle uğraşmanın yabancı olmayan bir uğraş ve günlük faaliyetlerden biri olduğunu fark edecekleri düşünülmektedir. Evde yapılacak matematik etkinliklerin, öğrenme sürecinin öznesi olan öğrencilerin evdeki yaşantılarında matematikle ilişkilendirme yapabilmeleri için önemli olduğu öngörülmektedir. Bu süreçte öğretmenlerin rolü büyüktür. Çünkü hem uzaktan hem de yüz yüze eğitimde öğrencilere rehberlik etmeleri gerekir. Buna göre matematik öğretmen adaylarının gelecekteki öğretmen rolleri düşünüldüğünde matematik öğrenme öğretme sürecine ilişkin görüşleri önem arz etmektedir. Buradan hareketle öğretmen adaylarının, öğrencileri evde matematik etkinlikleri yapmaya yönlendirmedeki rolleri düşünülerek bu araştırma planlanmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda araştırmanın amacı, uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitim sürecinde evde matematik etkinlikleri yapmaya ilişkin öğretmen adayı görüşlerinin değerlendirilmesidir.

Yöntem: Bu amaçla araştırma, İstanbul ilindeki bir üniversitenin Matematik Öğretmenliği Programı son sınıfında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcılardan açık uçlu sorular yardımıyla görüş alınmıştır. Nitel araştırma deseni kullanılarak yürütülen bu çalışmada öğretmen adaylarının yazılı olarak ifade ettikleri cevaplar içerik analiziyle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Bulgular sonucunda araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, öğrencilerin evde matematik etkinlikleri yapmalarının matematik öğrenme ve öğretme sürecine ilişkin görüşleri genellikle olumlu yöndedir. Araştırmaya katılan öğretmen adayları, öğrencilerin evde matematik etkinlikleri yapmalarının; öğretmenlerin etkili rehberliğine bağlı olduğunu ve sadece öğretmen değil velilerin tutumunun da önemli olduğunu ifade etmişlerdir.

* Tekirdağ İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa işbirliğinde yürütülen “Matematik Öğretmenleriyle Evde Sayılar ve İşlemleri Öğrenme Etkinlikleri Geliştirme Çalışmaları-EVSAYMAT” isimli Ar-Ge projesi kapsamında geliştirilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Bulgular, literatür eşliğinde tartışılarak bu araştırma ve ilgili araştırmacılara yönelik öneriler verilmiştir. Bulgulardan çıkan sonuçların yeni araştırmalara kaynak olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, Yüz yüze eğitim, Matematik, Evde matematik etkinlikleri, Öğretmen adayı.

TEACHER'S OPINIONS ON DOING MATHEMATICS ACTIVITIES AT HOME IN THE PROCESS OF DISTANCE EDUCATION AND FACE-TO-FACE EDUCATION*

ABSTRACT

Purpose: Mathematics is an important discipline that exists almost everywhere in daily life as well as in science and technology. At the same time, as an interdisciplinary component that directly affects the lives of individuals, mathematics is one of the most important building blocks of basic education. Therefore, the process of learning and teaching mathematics also has an important place in education. In this context, it is important that mathematics courses provide students with effective and activity-based learning skills in both distance education and face-to-face education processes. On the other hand, it is thought that students will realize that dealing with mathematics is an unfamiliar occupation and one of their daily activities during their stay at home. It is predicted that it is important for students, who are the subject of the learning process, to be able to associate mathematics activities at home with mathematics in their home lives. The role of teachers in this process is great. Because they need to guide students in both distance and face-to-face education. Accordingly, prospective mathematics teachers' views on the teaching and learning process of mathematics are important when their future teacher roles are considered. From this point of view, this research was planned considering the role of teacher candidates in directing students to do mathematics activities at home. In line with this information, the aim of the research is to evaluate the views of pre-service teachers about doing math activities at home in the distance education and face-to-face education process.

Method: For this purpose, the research was carried out with prospective teachers studying in the last year of the Mathematics Teaching Program of a university in Istanbul. Opinions were obtained from the participants with the help of open-ended questions. In this study, which was carried out using a qualitative research design, the written answers of the pre-service teachers were evaluated by content analysis.

Results: As a result of the findings, the opinions of the pre-service teachers participating in the research on the contribution of students' doing mathematics activities at home to the mathematics learning and teaching process are generally positive. The pre-service teachers participating in the research stated that students' doing math activities at home; stated that they depend on the effective guidance of teachers and that the attitude of not only teachers but also parents is important.

Conclusion and Suggestions: The findings were discussed in the light of the literature and suggestions were given for this research and related researchers. It is thought that the results of the findings will be a source for new research.

Keywords: Distance education, Face-to-face education, Mathematics, Mathematics activities at home, Pre-service teacher.

Bildiri ID:147: UZAKTAN EĞİTİM SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA İÇİN FIRSAT EŞİTLİĞİ SAĞLAR MI?

Eda BOZKURT, Ataturk University, Faculty of Open Education,
e-mail:edabozkurt@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-7158-8049

ÖZET

Amaç: Sürdürülebilir kalkınma; şimdiki neslin ihtiyaçlarını karşılarken gelecek nesillerin ihtiyaçlarını giderme imkânından taviz verilmemesini öngören bir kalkınma modelidir. Ekonomik, çevresel ve sosyal konular sürdürülebilir kalkınmanın boyutları arasındadır. Bu konuları ele alan Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları sürdürülebilirlik alanında yapılan en önemli çalışmalardan biridir. 17 maddeyi içeren bu amaçlar arasında eğitim hedefi ayrı bir başlıkta incelenmektedir. Küresel eğitim amaçları birçok maddeyi içinde barındırmakla beraber 2030'a kadar yükseköğretim dâhil kız ve erkek çocuklarının tamamının yerinde ve etkili eğitim çıktıları üreten, ücretsiz, kaliteli ve eşit eğitime erişimini öngörmektedir. Fakat 2019 yılı sonunda ortaya çıkan Covid-19 küresel pandemisi eğitim sisteminde zorunlu değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Hükümetler salgının hızının kesilmesi için karantina uygulamalarıyla bir dizi tedbir almıştır. Okulların kapatılarak uzaktan eğitime geçilmesi her öğrencinin uzaktan eğitim alabilmek için yeterli imkâna sahip olup olmadığını gündeme getirmiştir. Bu noktada çalışma, Covid-19 pandemisiyle yaygın uygulama alanı bulan uzaktan eğitimin ülkelerin kalkınma düzeyine göre fırsat eşitliği perspektifinden incelenmesini içermektedir.

Yöntem: Araştırma deskriptif analiz metoduna dayalı olarak tasarlanmıştır. UNESCO, UNICEF, Dünya Bankası ve OECD gibi uluslararası kuruluşların veri tabanlarından elde edilen istatistikler vasıtasıyla ülkelerin gelir durumuna göre pandemi döneminde eğitim göstergeleri incelenmiş ve karşılaştırılmıştır.

Bulgular: İstatistikler Covid-19 pandemisi nedeniyle 1,5 milyardan fazla öğrencinin ve ailelerinin hayatının etkilendiğini ve küresel olarak eğitim sistemlerinde bir bozulma yaşandığını göstermektedir. Gelir düzeyine göre salgın nedeniyle kaçırılan eğitim günleri yüksek gelirli ülkelerde %14, düşük gelirli ülkelerde ise %35'tir. Bir başka göstergeye göre ise uzaktan eğitim araçlarından internet kullanımı yüksek gelirli ülkelerde %95'tir. Yoksul ülkelerde ise kullanılan en önemli araç %93 ile radyodur. Tahminler 24 milyon öğrencinin okula dönememe ihtimali ortaya koymaktadır. Sonuç olarak pandemi döneminde de eğitimde fırsat eşitsizliğinin devam ettiği söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler: Covid-19 pandemisinin eğitim sistemlerine yönelik en önemli sonucu geleneksel okul anlayışının önemli ölçüde değişmiş olmasıdır. Dijital teknolojiler mekâna ve zamana bağlı olmayan eğitim modelini popüler hale getirmiştir. Fakat uzaktan öğrenmede internet, mobil uygulamalar, bilgisayar, televizyon gibi modların kullanımı ve etkinliği maalesef düşük gelirli ülkeler aleyhine görünmektedir. Ek olarak bu ülkeler yüksek gelirli ülkelerde olduğu gibi erişim, katılım ve etkinliği artırabilecek politika ve önlemler geliştirmek için yeterli kaynak da bulamamaktadır. Eğitim açısından ülkeler arasında mevcut olan uçurumun gelecekte dijital bir kutuplaşmaya dönüşebileceği söylenebilir. Bu sebeple düşük gelirli ülkeler için özellikle hem ülke hem de uluslararası kuruluşlar düzeyinde teknik işbirlikleri ve kalkınma yardımlarının artırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Dijitalleşme, Fırsat Eşitliği, Sürdürülebilir Kalkınma, Uzaktan Eğitim.

DOES DISTANCE EDUCATION PROVIDE EQUAL OPPORTUNITIES FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT?

ABSTRACT

Purpose: Sustainable development; It is a development model that envisages not compromising the ability of future generations to meet their needs while meeting the needs of the present generation. Economic, environmental and social issues are among the dimensions of sustainable development. Addressing these issues, the United Nations Sustainable Development Goals is one of the most important studies in the field of sustainability. Among these aims, which include 17 items, the educational goal is examined under a separate heading. While the global education goals contain many items, they foresee that all girls and boys, including higher education, will have access to free, quality and equal education that produces appropriate and effective educational outcomes by 2030. However, the Covid-19 global pandemic, which emerged at the end of 2019, brought about mandatory changes in the education system. Governments have taken a number of measures with quarantine practices to slow the pace of the epidemic. The closure of schools and the transition to distance education have brought to the agenda whether every student has enough opportunities to receive distance education. At this point, the study includes the examination of distance education, which has found widespread application with the Covid-19 pandemic, from the perspective of equality of opportunity according to the development level of the countries.

Method: The research was designed based on the descriptive analysis method. Education indicators during the pandemic period were examined and compared according to the income status of the countries through statistics obtained from the databases of international organizations such as UNESCO, UNICEF, World Bank and OECD.

Results: Statistics show that the lives of more than 1.5 billion students and their families have been affected by the Covid-19 pandemic, and there has been a deterioration in education systems globally. According to income level, missed education days due to the epidemic are 14% in high-income countries and 35% in low-income countries. According to another indicator, internet use from distance education tools is 95% in high-income countries. In poor countries, the most important tool used is the radio with 93%. Estimates suggest that 24 million students may not be able to return to school. As a result, it can be said that inequality of opportunity in education continues during the pandemic period.

Conclusion and Suggestions: The most important consequence of the Covid-19 pandemic on education systems is that the traditional understanding of school has changed significantly. Digital technologies have made the education model that is not dependent on space and time popular. However, the use and effectiveness of modes such as the internet, mobile applications, computer and television in distance learning unfortunately seem to be against low-income countries. In addition, these countries do not have sufficient resources to develop policies and measures that can increase access, participation and effectiveness, as is the case with high-income countries. It can be said that the gap between countries in terms of education may turn into a digital polarization in the future. For this reason, technical cooperation and development assistance should

be increased for low-income countries, especially at the level of both the country and international organizations.

Keywords: Covid-19, Digitalization, Equal Opportunity, Sustainable Development, Distance Education

Bildiri ID:58: PANDEMİ SÜRECİNDE UZAKTAN EĞİTİM İLE GELENEKSEL EĞİTİM ARASINDAKİ MEMNUNİYETİN İNCELENMESİ: DOĞU ANADOLU ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ

Hakan EYGÜ, Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
e-posta: hakaneygu@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-4104-2368.
Arife KILINÇ, Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
e-posta: arifeklnc38@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-6541-340X.

ÖZET

Ülkemizde 2020 yılının ilk aylarında ortaya çıkan Covid-19 salgını ile yaşanan kriz yüzünden geleneksel eğitim sistemimizde aksaklıklar meydana gelmiştir. Geleneksel eğitim sistemi işlevini yerine getiremediği için eğitim yöntemlerini gözden geçiren üniversiteler, eğitimin kesintiye uğramaması amacıyla zorunlu olarak uzaktan eğitime geçmiştir. Uzaktan eğitim, öğretmenle öğrencinin bir araya gelmesine ihtiyacın olmadığı bir süreçtir. Aynı zamanda her yaş ve meslek grubundan bireylere zaman ve mekân sınırı olmadan eğitim fırsatları vermektedir.

Amaç: Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim ile geleneksel eğitim algılarını belirlemek ve bu iki eğitim arasındaki memnuniyetin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, Doğu Anadolu Bölgesinde eğitim ve öğrenimine devam eden üniversite öğrencilerinin iki eğitim arasındaki memnuniyet düzeyleri üzerinde etkili olan demografik ve sosyo-ekonomik faktörler araştırılmıştır.

Yöntem: Araştırmanın evrenini Doğu Anadolu Bölgesinde eğitim ve öğrenimine devam eden 861 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrencilerin memnuniyet düzeylerini araştırmak için literatürde yer alan anket formundan yararlanılmıştır. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesi basit tesadüfi örnekleme yöntemine dayanmaktadır. Elde edilen veriler Ki-Kare Bağımsızlık Testi ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Bağımlı değişken olarak uzaktan eğitim geleneksel eğitimden etkilidir ifadesinin kullanıldığı çalışmada, öğrencilerin cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, babasının eğitim düzeyi, annesinin eğitim düzeyi, temel bilim dalı, üniversite okurken kaldığı yer, ailesinin aylık geliri ve öğrencinin aylık harcaması ile uzaktan eğitimin geleneksel eğitimden etkili olduğu ifadesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Uzaktan eğitime, pandemi döneminde olduğu gibi sonrasında da devam edilmesi beklenmektedir. Çünkü bu sistem sayesinde uzaktan eğitimin etkili kullanılmasıyla farklı alana sahip çok sayıda öğrenciye ulaşma imkânı sağlanmaktadır. Online eğitimin etkili bir şekilde devamlılığı sağlarsa, öğrenciler de içinde bulunduğu koşullara uyum sağlayarak eğitimlerini sürdürebileceklerdir. Bu nedenle öncelikle uzaktan eğitimde öğrenci-öğretmen etkileşimi sağlanması çok önemlidir. Daha sonra altyapısı eksikliklerinin tamamlanması ve özellikle uygulamalı alanlarda yaşanan sıkıntıların en aza indirilebilmesi için ders içeriklerinin zenginleştirilmesi ve yaşanan teknik aksaklıklara karşı destek birimlerinin oluşturulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 Pandemisi, Geleneksel Eğitim, Ki-Kare Bağımsızlık Testi, Uzaktan Eğitim, Üniversite Öğrencileri

THE EXAMINATION OF THE SATISFACTION BETWEEN DISTANCE EDUCATION AND TRADITIONAL EDUCATION IN THE PANDEMIC PROCESS: THE SAMPLE OF EASTERN ANATOLIA UNIVERSITY STUDENTS

ABSTRACT

In the first months of 2020, due to the crisis experienced with the Covid-19 epidemic that emerged in our country, problems have occurred in our traditional education system. Universities, which reviewed educational methods as the traditional education system cannot fulfill its function, have necessarily switched to distance education in order not to be interrupted education. Distance education is a process in which the teacher and the student do not need to come together. At the same time, it provides education opportunities to individuals of all ages and professions without time and place limits.

Purpose: In this study, it was aimed to determine university students' perceptions of distance education and traditional education and to examine the satisfaction between these two educations. In this direction, demographic and socio-economic factors that are effective on the satisfaction levels between the two educations of university students who continued their education and training in the Eastern Anatolia Region were researched.

Method: The population of the research consists of 861 university students who continue their education and training in the Eastern Anatolia Region. In order to research the satisfaction levels of the students, the questionnaire form included in the literature was used. The determination of the sample size is based on the simple random sampling method. The obtained data were analyzed with the Chi-Square Independence Test.

Results: In the study that is used the expression of distance education is more effective than traditional education as the dependent variable, a statistically significant relationship was found between the gender, age, marital status of the students, the education level of the father, the education level of the mother, the basic science, the place of residence while studying at the university, the monthly income of the family and the monthly expenditure of the student and the expression that distance education is more effective than traditional education.

Conclusion and Suggestions: Distance education is expected to continue in the aftermath as so the pandemic period. Because, thanks to this system, it is possible to reach a large number of students from different fields with the effective use of distance education. If the continuity of online education is ensured effectively, students will be able to continue their education by adapting to the conditions they are in. For this reason, it is very important to provide student-teacher interaction in distance education. Then, in order to complete the deficiencies of the infrastructure and to minimize the problems experienced especially in the applied fields, it is necessary to enrich the course content and to establish support units against the technical problems experienced.

Key Words: Covid-19 Pandemic, Traditional Education, Chi-Square Independence Test, Distance Education, University Students

Bildiri ID:67:POST COVID-19 DÖNEMİNDE MUHASEBE EĞİTİMİNİN GELECEĞİ

Esin YELGEN, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal
Bilimler Fakültesi, e-posta: esin.yelgen@alanya.edu.tr, ORCID ID:
<https://orcid.org/0000-0003-4506-377X>

ÖZET

Amaç: COVID-19 salgını, eğitimde büyük değişikliklere neden olmuştur. UNESCO'nun, mobil öğrenme haftası 2020 raporunda belirttiği gibi salgın, 190'dan fazla ülkede okulların ve üniversitelerin kapatılmasına ve dünya öğrenci nüfusunun yüzde 90'ından fazlasının yüz yüze eğitimden uzak kalmasına neden olmuştur. Ayrıca eğitimciler öğrencilerin, sadece yaz tatilleri esnasında 1 aylık öğrenme eşdeğerlerini kayb ettiklerini belirtmektedirler. Kuşkusuz ki, salgının neden olduğu bu belirsiz süreçte öğrencilerin öğrenme kayıpları çok daha fazla olacaktır. COVID-19 salgının yeni varyantlarla devam ettiği bu günlerde yeni eğitim-öğretim dönemini açmaya hazırlanan öğretmenler, öğrenciler ve ebeveynler eğitim-öğretimin nasıl gerçekleşeceği, ne yapılması, nasıl davranılması gerektiğine dair oldukça karmaşık hisler içerisinde bulunmaktadır. Yeni normale yaklaşırken ve post-covid döneminde, ortaya çıkan fırsatlar ve zorluklar ışığında eğitimin yeniden planlanması gerekmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, öğretmenlerin ve öğrencilerin motivasyonunda değişikliklerin beklendiği yeni normal dönemde, muhasebe öğrencilerini gelecekteki işyerlerine daha iyi hazırlayabilmek için muhasebe eğitiminde öğretme ve öğrenme sürecinde yapılması gereken değişikliklere odaklanmaktır.

Yöntem: Bu çalışmada, ilgili güncel literatürü kapsamlı bir şekilde ele alan teorik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu alanda yayınlanan uluslararası raporlar, ulusal ve uluslararası çalışmalar çeşitli kriterler açısından değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, başlığında “Post-COVID döneminde Muhasebe Eğitimi”, “Muhasebe Eğitiminin Geleceği”, “Muhasebe Eğitiminde Öğretme-Öğrenme Ortamı”, ve “Muhasebe Eğitiminde Öğretme-Öğrenme Modelleri” gibi ifadeler geçen 20 adet ulusal, 60 adet uluslararası çalışma ve 5 adet uluslararası sektör raporu incelenmiştir. Ayrıca çalışma kapsamında Avrupa’da ve Türkiye’de bulunan 26 üniversitenin web sayfaları da incelenmiştir.

Bulgular: Son zamanlarda muhasebe eğitimi ile ilgili yapılan çalışmalarda genellikle üç nokta üzerine odaklanıldığı görülmüştür. İlk olarak dijitalleşen dünyada özellikle işletme bölümlerinin muhasebe eğitiminde müfredat derslerinin çağın gerekliliklerine uygun olup olmadığı ele alınmıştır. İkinci olarak muhasebe eğitimi uygulamalarında öğretme ve öğrenme ortamına değinilmiştir. Son olarak muhasebe derslerinin öğrencilere nasıl öğretilmesi gerektiğine ilişkin öğretme-öğrenme modelleri (deneyimsel öğrenme, işbirlikçi öğrenme, oyun tabanlı öğrenme, proje tabanlı öğrenme, teknolojik entegrasyonlar vb.) üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda incelenen üniversiteler arasında müfredatların çoğunda teori ile uygulama arasında boşluk olduğu görülmüştür. Ayrıca günümüzde muhasebe eğitiminin hala geleneksel öğrenme modelleri ile gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Değişen şartlara uyum sağlayabilmek için muhasebe eğitiminde aktif öğrenme modelleri kullanımlarına yönelik örnekler verilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Muhasebe eğitiminde, çağın gereklilikleri doğrultusunda müfredat, öğretme ve öğrenme ortamı ve modelleri konularında bir takım değişiklikler yapılması gerektiği tespit edilmiştir. Bu kapsamda çalışmada, COVID-19 sonrası dönemde

muhasabe eğitimi ile ilgili mesleğin beklentilerinin karşılanabilmesi için belirlenen değişiklikler çerçevesinde eğitim politika yapıcılara, uygulayıcılara ve araştırmacılara önerilerde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitimin Geleceği, Muhasebe Eğitimi, Müfredatlar, Öğretme-Öğrenme Modelleri, Post COVID-19, Uzaktan Eğitim.

THE FUTURE OF ACCOUNTING EDUCATION IN THE POST COVID PERIOD

ABSTRACT

Purpose: The Covid-19 pandemic has led to major changes in education. As UNESCO stated in its 2020 Mobile Learning Week report, the pandemic has resulted in the closure of schools and universities in more than 190 countries and keeping more than 90 percent of the world's student population out of face-to-face education. Moreover, educators point out that students have lost one-month learning equivalent during only summer holidays. Undoubtedly, the learning loss of students will be much higher in this ambiguous process caused by the pandemic. With these days of Covid-19 maintaining its existence with new variants, educators, students and parents have experienced complex feelings about how education will be carried out, what should to do and how should to behave. As the new normal is approaching and in the post-Covid period, education should be re-planned in the light of emerging opportunities and difficulties. In this context, since it is expected that the new normal will be a period when motivations of teachers and students change, this study aims to focus on the changes that should be made in the teaching-learning process of accounting education in order to better prepare students for their future workplaces.

Method: The study adopts a theoretical approach that covers comprehensively related current literature. International reports, national and international studies in this field have been evaluated in terms of various criteria. In this direction, 20 national, 60 international studies and 5 international sector reports have expressions such as "Accounting Education in the Post-COVID Era", "Future of Accounting Education", "Teaching-Learning Environment in Accounting Education", and "Teaching-Learning Models in Accounting Education" in its title were examined with literature review. In addition, the web pages of 25 universities in Europe and Turkey were also examined within the scope of the study.

Results: Recently, it has been seen that studies on accounting education generally focus on three points. Initially, it was discussed whether the curriculum courses in accounting education, especially in the business departments, are compatible with the requirements of the age in the digitalized world. Second, teaching and learning environment in the applications of accounting education was mentioned. Lastly, the study focused on teaching-learning models (experimental learning, cooperative learning, game-based learning, project-based learning, technology integration etc.) regarding how accounting courses should be taught to students. In this context, it has been observed that there is a gap between theory and practice in most of the curricula among the universities examined. In addition, most of the studies have determined that accounting education is still carried out with traditional learning models today. In these studies, examples of the use of active learning models in accounting education are given in order to adapt to changing conditions.

Conclusion and Suggestions: In accounting education, it has been determined that some changes should be made in the curriculum, teaching and learning environment and models in accordance with the requirements of the age. In this context, the study offers suggestions to education policy makers, practitioners and researchers in the framework of identified changes to meet the expectations of the profession related to accounting education in the post-Covid 19 period.

Key words: Accounting Education, Curriculums, Distance Education, Future of Education, Post COVID-19, Teaching-Learning Models.

Bildiri ID: 135: UZAKTAN EĞİTİM AVANTAJLARININ PANDEMİ SONRASI UYGULAMALI GRAFİK TASARIM DERSLERİNE ENTEGRASYONU

Cem KARA, Marmara Üni., Güzel Sanatlar Fakültesi, cmkr78@gmail.com,
0000-0002-1843-6

ÖZET

‘Dijital olanaklardan etkili bir şekilde yararlanma fikri’, eğitim – öğretim alanında bir gereksinim olarak çok öncesinde düşünölmeye başlamış, COVID-19 Pandemisi’nde ise zorunlu bir uygulamaya dönüşmüştür. Bu süreçte örgün ya da yüz yüze eğitime entegre edilebilecek uzaktan eğitim yöntemlerinin avantajları bir kez daha görölmüştür. Yoğun bir etkileşim sağlayan çevrimiçi platformlar, pandemi koşulları içinde en çok tercih edilen ortam olarak değerlendirilmişlerdir. Deneyim ile öğrenmenin temel bir gereklilik olduğu sanat ve tasarım alanlarına bakıldığında ise uzaktan eğitimin hangi sonuçlar doğuracağı, verimli bir şekilde yapılıp yapılamayacağı tartışılan konuların başında gelmiştir. Tasarım eğitiminde uygulama ile birlikte teorik bilginin eş zamanlı olarak sunuluyor olması işleyişin omurgasını oluşturduğu bilinmektedir. Teorik bilginin bu süreçten ayrıştırılması, uygulamaların geliştirilmesinde karşılaşılan durumlara yönelik anlık ve/veya sonuç odaklı sentezlerinin yapılamayacak olması, ortak çalışmanın doğuracağı sinerji ortamının sağlanamayacak olması cevabı aranan en temel sorulardır. Grafik sanatlarda yüz yüze eğitim modeline entegre edilebilecek uzaktan eğitim uygulamalarının tespitini amaçlayan bu çalışmada; Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Sanatlar Bölümü lisans programında yer alan Grafik Resim, Yayın Grafiği ve Çocuk Kitapları İllüstrasyonu derslerinin pandemi sürecindeki işleniş biçimleri örneklem olarak ele alınmıştır. Uzaktan eğitim nedeniyle kullanılması zorunlu hale gelen çevrimiçi uygulamalar öncelikli başlık olarak değerlendirilmiş, ayrıca uzaktan ve yüz yüze eğitim modellerindeki zorluklar ve artılar karşılaştırmalı incelenerek çeşitli veriler elde edilmiştir. Yöntem olarak betimsel bir araştırma modeli uygulanmış, bu doğrultuda tasarım eğitimi, uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitim başlıklarındaki bilgiler derlenmiştir. Bu karşılaştırma ve derlemeler sonucunda elde edilen bulgular ve geliştirilen öneriler tasarım eğitimini kapsayacak şekilde iletişim, ders materyali, ders dışı etkinlik ve ölçme – değerlendirme olmak üzere dört farklı başlıkta toplanmıştır. Buna göre; uzaktan eğitimde yaygın olarak kullanılan çevrimiçi uygulamaların doğaları gereği eğitmen ve öğrenciler arasındaki iletişimi kuvvetlendirdiği görölmüştür. Ayrıca tasarım eğitiminde işleyişin vazgeçilmez unsurlarından biri olarak görsel dağarcığın geliştirmesinde dijital ortamın etkin bir kanal olarak kullanılarak bir çeşit arşive kolaylıkla dönüştürülebileceği anlaşılmıştır. Çeşitli sebepler nedeniyle derse katılma olasılığı güç olan uzmanların webinar veya benzeri etkinlikler sayesinde derslere pratik biçimde katkı yapabilecekleri düşünölmüştür. Ölçme ve değerlendirme yöntemleri kapsamında kullanılan çeşitli dijital ya da mobil uygulamaların etkin bir kontrol sağlayabileceği ve dolayısıyla gelişimi de beraberinde getirebileceği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Grafik Tasarım, Pandemi, Tasarım Eğitimi, Uzaktan Eğitim, Yüz Yüze Eğitim

INTEGRATION OF THE ADVANTAGES OF DISTANCE EDUCATION INTO THE APPLIED GRAPHIC DESIGN COURSES AFTER THE PANDEMIC

ABSTRACT

The idea of 'using digital opportunities effectively' began to be considered as a need in the field of education and training long ago, and has turned into a mandatory practice in the COVID-19 Pandemic. In this process, the advantages of distance education methods that can be integrated into formal or face-to-face education have been seen once again. Online platforms that provide intense interaction have been evaluated as the most preferred environment in pandemic conditions. When we look at the fields of art and design, where learning with experience is a basic requirement, the results of distance education and whether it can be done efficiently are among the topics discussed. It is known that the simultaneous presentation of theoretical knowledge with practice in design education forms the backbone of the process. Separation of theoretical knowledge from this process, the inability to make instant and/or result-oriented syntheses for the situations encountered in the development of practices, and the fact that the synergy environment will not be provided are the most basic questions to be answered. In this study, which aims to determine the distance education methods that can be integrated into the face-to-face education model in graphic arts; The teaching styles of Graphical Drawings, Publication Graphics and Children's Book Illustration courses in Marmara University Faculty of Fine Arts Graphic Arts Department undergraduate program during the pandemic process were taken as a sample. Online applications, which have become obligatory due to distance education, were evaluated as a priority topic, and various data were obtained by comparatively examining the difficulties and advantages of distance and face-to-face education models. As a method, a descriptive research model was applied, and in this direction, information on design education, distance education and face-to-face education were compiled. The findings and suggestions obtained as a result of these comparisons and compilations are gathered under four different headings, including communication, course material, extracurricular activities and measurement-evaluation, covering design education. According to this; It has been seen that the online applications, which are widely used in distance education, strengthen the communication between the instructor and the students due to their nature. In addition, it has been understood that the digital environment can be easily transformed into a kind of archive by using the digital environment as an effective channel in the development of visual vocabulary, which is one of the indispensable elements of process in design education. It is thought that experts, who are unlikely to attend the course due to various reasons, can contribute to the courses in a practical way through webinars or similar activities. It has been determined that various digital or mobile applications used within the scope of measurement and evaluation methods can provide effective control and therefore bring development.

Keywords: Graphic Design, Pandemic, Design Education, Distance Education, Face to Face Education

Bildiri ID: 141:THE STRENGTHS AND WEAKNESSES OF ONLINE LANGUAGE TEACHING: PEDAGOGICAL ISSUES FROM THE PERSPECTIVES OF ENGLISH LANGUAGE INSTRUCTORS

Cumhur BERBER, Graduate School of Educational Sciences, School of Foreign Languages, c.berber@atauni.edu.tr, 0000-0002-7095-4083

ABSTRACT

Although technology use is not novel in language teaching for language instructors, the compulsory use of technology in education, due to the epidemic, requires fully online courses since spring term 2020. This study aims to reveal the strengths and weaknesses of online language teaching and to define the pedagogical issues of online language teaching from the perspectives of English instructors in the age of severe epidemic called COVID19, and it was carried out at several randomly selected state universities in Turkey. A mixed-methods explanatory sequential research design was conducted to collect data. The results of the study show that instructors have negative thoughts about online teaching, and there is a significant difference between online teaching classes and face-to-face classes in terms of motivation, student interaction, teaching techniques, activities, and equipment.

Purpose: This study aims to reveal the strengths and weaknesses of online language teaching and to define the pedagogical issues of online language teaching from the perspectives of English instructors in the age of severe epidemic called COVID19.

Method: A mixed-methods explanatory sequential research design was conducted to collect data.

Results: The most of the participants suggested that presented authentic examples of language and culture, and they had to make accommodations because of various students access tools and technology. This demonstrates that instructors put on afford to enhance their teaching and solve the problems. However, the majority of them stated that there aren't enough opportunities to collaborate with native speakers, and their students don't do classwork well or better prior to COVID19. This indicates that the academic success of learners is low. Another significant result is that the majority of the participants claimed that they didn't learn new things about their students, and they were not interested in teaching online again in the future. This shows that instructors have negative perceptions about online language teaching in general.

Considering the interaction among students, the majority of the participants asserted that the online teaching provides opportunities for the student to interact with each other synchronously, but not asynchronously. It can be concluded from this result that students are isolated at their own place, and the opportunity to socialize with their friends is less.

Conclusion and Suggestions: The study aimed to reveal the strengths and weaknesses of online language teaching and to define the pedagogical issues of online language teaching from the perspectives of English instructors in the age of severe epidemic called COVID19. While flexibility, autonomous learning, use of various media tools to appeal to more senses are found as the strengths of online language teaching, lack of motivation and interaction and technical issues appear as the weaknesses of online classes. Moreover, it is seen that there are pedagogical differences between online courses and face-to-face courses including teaching techniques, activities, materials and evaluation. Although it is

a small-scaled study, the findings may act as a guide for future online teaching regulations.

In the study, motivation, learner autonomy and student interaction are found to be closely related to online classes. These important elements could be separately studied in online language teaching as well. Another suggestion is related to the duration of the study. The study could be conducted in a longer process with more data collection tools. Thanks to such a longer period of time, better insights may be obtained.

Keywords: Online Language Teaching, Synchronous and Asynchronous Learning, Emergency Remote Teaching, Blended Instruction, Motivation

Bildiri ID: 148: UZAKTAN EĞİTİMİN KAPSAM EKONOMİSİ: ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Hüseyin ÖZER, Atatürk Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, hozer@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-4915-6447

Gökhan ERKAL Atatürk Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, gerkal@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-5007-5065

Güler KARAMAN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İİBF, karaman.guler@hbv.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-5713-6759

ÖZET

Amaç: Üretimde cevabı aranan soruların başında birim başına maliyetlerin nasıl düşürüleceği gelmektedir. Bu, üretim ölçeği artırılarak ya da farklı ürünler birlikte üretilerek gerçekleştirilebilir. Ölçeğe bağlı olarak da uzun dönemde ortalama maliyetler değişecektir. Bu durum üretimin belirli bir seviyeye kadar arttırılması halinde birim başına çıktı maliyetlerinin düşmesine yol açar. Ölçek ekonomilerinin sağladığı en önemli avantaj birim maliyetlerin düşürülmesidir. Kapsam ekonomilerinde ise söz konusu maliyet avantajı mal demetine bağlı olarak belirlenebilmektedir. Lisans öğretim faaliyetleri yanı sıra uzaktan eğitim faaliyetleri yürüten üniversiteler çok çıktılı ekonomik birimler olarak düşünülebilmektedir. Bu noktadan hareketle bu çalışmada Türkiye'deki kamu üniversitelerinde uzaktan eğitim kapsam ekonomisinin varlığı ve dereceleri kuadratik maliyet fonksiyonu kullanılarak araştırılmıştır.

Yöntem: Çalışmada öncelikli olarak Türkiye'de faaliyet göstermekte olan kamu üniversitelerinin 2017-2018 eğitim-öğretim dönemi istatistikleri incelenmiştir. Lisans seviyesinde öğrencisi bulunan 108 üniversite ile analizler gerçekleştirilmiştir. Yeni kurulan üniversitelerin kurulum aşamasındaki yatırım harcamaları bütçede büyük bir paya sahip olduğu bilinmektedir. Bu durum göz önünde bulundurularak bağımlı değişken olan toplam maliyet (TC) için eğitim harcamalarının kullanılmasına karar verilmiştir. QR değişkeni kamu üniversitelerinin eğitim ve araştırma harcamalarını temsil etmektedir ve YÖK tarafından yayınlanan üniversite bütçelerinden elde edilmiştir. Ayrıca öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayıları (CSIZE), kayıtlı uzaktan eğitim öğrenci sayıları (QD) ve kayıtlı lisans öğrenci sayıları (QU) YÖK tarafından yayımlanan 2017-2018 eğitim-öğretim yılı istatistiklerinden alınmıştır. QUQR, QUQD ve QRQD değişkenleri çıktılar arasındaki etkileşimlerin etkisini belirleyebilmek için kullanılmıştır.

Bulgular: Uygulanan Kuadratik maliyet fonksiyonundan elde edilen bulgulara göre Türk yükseköğretiminde lisans eğitimi ile araştırma faaliyetlerini ve uzaktan eğitimi birlikte yürütmek kapsam ekonomisine yol açmaktadır. Bunun yanı sıra araştırma faaliyetleri ile birlikte yürütülecek uzaktan eğitim faaliyetlerinin de kapsam ekonomisi oluşturduğu tespit edilmiştir.

Sonuç: Çalışma sonucunda kamu üniversitelerinde yürütülen uzaktan eğitimde kapsam ekonomilerinin varlığı tespit edilmiştir. Ayrıca üniversitelerde lisans eğitimi ile uzaktan eğitiminin birlikte yürütülmesinin kapsam ekonomisine yol açtığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kapsam Ekonomisi, Kuadratik Maliyet Fonksiyonu, Uzaktan Eğitim, Uzaktan Eğitimde Kapsam Ekonomisi

THE SCOPE ECONOMY OF DISTANCE EDUCATION: THE CASE OF ATATÜRK UNIVERSITY

ABSTRACT

Purpose: One of the most sought-after questions in production is how to reduce costs per unit. This can be achieved by increasing the scale of production or by producing different products together. Depending on the scale, the average costs will change in the long run. This leads to a decrease in output costs per unit if production is increased up to a certain level. The most important advantage of economies of scale is the reduction of unit costs. In economies of scope, the cost advantage in question can be determined depending on the bundle of goods. Universities that carry out distance education activities as well as undergraduate education activities can be considered as multi-output economic units. From this point of view, in this study, the existence and degrees of distance education scope economy in public universities in Turkey were investigated using the quadratic cost function.

Method: In the study, primarily the 2017-2018 academic year statistics of public universities operating in Turkey were examined. Analyzes were carried out with 108 universities with undergraduate students. It is known that the investment expenditures of the newly established universities during the establishment phase have a large share in the budget. Considering this situation, it was decided to use education expenditures for the dependent variable, the total cost (TC). The variable QR represents the education and research expenditures of public universities and was obtained from the university budgets published by YÖK. In addition, the number of students per instructor (CSIZE), the number of registered distance education students (QD) and the number of registered undergraduate students (QU) are taken from the 2017-2018 academic year statistics published by YÖK. QUQR, QUQD and QRQD variables were used to determine the effect of interactions between outputs.

Results: According to the findings obtained from the applied Quadratic cost function, carrying out undergraduate education, research activities and distance education together in Turkish higher education leads to scope economy. In addition, it has been determined that distance education activities to be carried out together with research activities also create a scope economy.

Conclusion: As a result of the study, the existence of economies of scope in distance education carried out in public universities has been determined. In addition, it has been determined that carrying out undergraduate education and distance education together in universities leads to economy of scope.

Keywords: Scope Economy, Quadratic Cost Function, Distance Education, Scope Economy in Distance Education

Bildiri ID: 72: UZAKTAN EĞİTİMDE UYGULAMALI DERSLERİN UYGULANABİLİRLİĞİ

Mevlüt ALBAYRAK, Atatürk Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
e-posta: mevlutalbayrak@atauni.edu.tr., ORCID ID: 0000-0001-8673-6577

Yılmaz ŞAHİN, Atatürk Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
e-posta: yilmazsahin86@gmail.com., ORCID ID: 0000-0003-2998-8879

Gökhan ÖMEROĞLU, Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi,
e-posta: gomeroglu@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-7237-2311

Beyhan KOCADAĞISTAN, Atatürk Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi,
e-posta: beyhank@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-5483-6119

ÖZET

Uzaktan eğitim uzun zamandır profesyonel gelişimin önemli bir parçası haline gelmiştir. Uzaktan eğitimin avantajları olduğu kadar dezavantajları da mevcuttur. Özellikle yüz yüze yapılması gereken uygulamalı derslerin uzaktan yürütülmesi, bunun da öğrenciler tarafından anlaşılabilir hale getirilmesi özellikle eğitimciler açısından zorluklar içermektedir. Zaman yönetimi becerileri, özellikle çevrimiçi derslerde, üniversite öğrencisi başarısının önemli bir bileşenidir. Bunun için de teknolojik imkânları en üst düzeyde kullanmak esastır. Araştırmayı uygulamaya dönüştüren bu tür derslerde öğrencilerin öğrenmesini herkes için geliştirmek yenilikçi bilgisayar tabanlı teknolojiyi kullanmanın büyük potansiyelini göstermektedir.

Amaç: Bu çalışma, özellikle hastane, rehabilitasyon merkezi, laboratuvar vb. gibi özellikle yüz yüze uygulama gerektiren derslerde bu uygulamaların uzaktan eğitimle yürütülebilirliğini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: 2020 yılında başlayıp halen devam eden Koronavirüs hastalığı (Covid-19) pandemi sırasında yükseköğretimdeki kilit gelişmelerden biri eğitimin çevrimiçi ortama dönüştürülmesidir. Bununla beraber de çevrimiçi uygulamalarda kaçınılmaz bir hal aldı. Bu durumda da dikkat çeken detay ise deneyimin, eğitim ve öğretim kalitesi oldu. Kısacası uzaktan eğitim ile uygulamalı derslerin yürütülmesi 2020 yılında dünyanın dört bir tarafında hem öğrenciler hem de öğretmenler açısından merkezi bir yöntem haline geldi. Bu çalışmada Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunun uygulamalı eğitim veren programları ele alındı. Özellikle laboratuvar hizmetleri, tıbbi görüntüleme teknikleri, ameliyathane hizmetleri gibi mutlaka hasta veya cihaz başında işlem gerektiren programlarda uygulama eğitimlerinin uzaktan nasıl yürütülebileceği konusunda bu işlemlerin yürütüldüğü birimlerden görüşler alındı. Uzman hekimler, teknik personel ve öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda uzaktan eğitim ile uygulamalı derslerin nasıl verimli bir şekilde yürütülebileceği konusunda görüş alışverişinde bulunuldu.

Bulgular: Uzaktan eğitim ile ilgili çok az sayıda araştırma var ve öğrencilerin uzaktan eğitim ile uygulamalı dersleri tamamlamaları, öğrenciler için yararlılıkları ve olumlu katkı sağlamadaki etkinliklerini destekleyen sınırlı sayıda katkı olduğunu söylemek abartı olmaz. Bu yüzden özellikle uzaktan eğitimin zorunlu olduğu özel durumlarda, eğitimin daha verimli bir şekilde yürütülebilmesi için yapılması gerekenler hakkında görüşler alındı. Dünyayı etkisi altına alan pandemi sürecinde yürütülen uzaktan eğitimlerde görev yapan eğitimcilerle, eğitimin daha verimli olması için alınması gereken tedbirler tartışıldı.

Sonuç ve Öneriler: Yükseköğretimin teknolojik gelişmelere, demografik değişikliklere ve ekonomik baskılara yanıt vermesinin tek yolu uzaktan eğitimin geliştirilmesidir. Bölüm bazında özellikle uygulamalı derslerin ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte sanal sınıfların, laboratuvarların oluşturulması bu tip sorunlara çözüm sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, Uygulamalı dersler, Uygulanabilirlik, Öğrenci, Öğitmen

APPLICABILITY OF APPLIED COURSES IN DISTANCE EDUCATION

ABSTRACT

Distance education has long been an important part of professional development. Distance education has advantages as well as disadvantages. Conducting the practical courses that need to be done face-to-face, and making it understandable by the students, poses difficulties especially for the educators. Time management skills are an important component of college student success, especially in online courses. For this, it is essential to use technological opportunities at the highest level. Improving student learning for all in such courses that turn research into practice demonstrates the great potential of using innovative computer-based technology.

Purpose: This study, especially hospitals, rehabilitation centers, laboratories, etc. It was conducted to evaluate the feasibility of these applications with distance education, especially in courses that require face-to-face applications.

Method: One of the key developments in higher education during the coronavirus disease (Covid-19) pandemic that started in 2020 and continues is the conversion of education to the online environment. However, it has become inevitable in online applications. In this case, the striking detail was the quality of experience, education, and training. In short, conducting practical courses with distance education has become a central method for both students and instructors all over the world in 2020. In this study, the applied education programs of the Vocational School of Health Services were discussed. Opinions were received from the units where these procedures are carried out, especially in programs that require operations at the patient or device, such as laboratory services, medical imaging techniques, operating room services, on how to carry out practical training remotely. In line with the opinions of specialist physicians, technical personnel, and instructors, views were exchanged on how to conduct distance education and applied for courses efficiently.

Results: There is very little research on distance education, and it would not be an exaggeration to say that there are limited contributions that support students' completion of practical courses with distance education, their usefulness for students, and their effectiveness in making a positive contribution. For this reason, opinions were received on what needs to be done to conduct education more efficiently, especially in special situations where distance education is compulsory. The measures to be taken to make education more efficient were discussed with the educators working in distance education during the pandemic process that affected the world.

Conclusion and Suggestions: The only way for higher education to respond to technological developments, demographic changes, and economic pressures is the

development of distance education. The creation of virtual classrooms and laboratories that will meet the needs of applied courses based on departments will provide solutions to such problems.

Keywords: Distance education, Applied courses, Applicability, Student, Instructor

Bildiri ID:65: MİMARLIK EĞİTİMİNDE UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Aslı ÇÜÇEN, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, aslicucen@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0091-8973

ÖZET

2019 yılının sonlarına doğru ortaya çıkan ve ülkemizde de 11 Mart 2020 tarihinden itibaren hala devam etmekte olan COVID-19 salgını süreci hayatın her alanını etkilediği gibi eğitim sektörünü de birçok açıdan etkilemiştir. Ülkemizde salgın sürecinde eğitim öğretim faaliyetlerinde aksama olmaması için tüm eğitim kurumlarında uzaktan eğitim sistemlerinin kullanılması kararlaştırılmıştır. Bu süreç içerisinde, uygulama derslerinin ağırlıklı olduğu mimarlık eğitiminde de yüz yüze yapılmakta olan dersler çevrim içi olarak yürütülmeye başlanmıştır. Pandemi dönemi sonrası mimarlık eğitiminde kısmi olarak uzaktan eğitim sistemlerinin kullanılmaya devam edeceği düşünülürse mevcut sistemlerin değerlendirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik önerilerin geliştirilmesi mimarlık eğitiminin kalitesini ve verimliliğini arttırması yönünden önem arz etmektedir.

Amaç: Bu çalışmada, uzaktan eğitim sürecinin mimarlık öğrencileri tarafından değerlendirilmesi ve uzaktan eğitimin pandemi dönemi sonrasında devam edebilirliğinin ve uygulanabilirliğinin araştırılarak, uzaktan eğitim sürecini iyileştirecek önerilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu amaçla, mimarlık eğitiminde uzaktan eğitim süreçlerini konu alan çalışmalar ve uygulanmış olan anketler incelendikten sonra Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Mimarlık Bölümü 2. 3. ve 4. sınıf düzeylerinde eğitimlerine devam etmekte olan toplam 69 öğrencinin katılım sağladığı ‘‘demografik bilgiler’’, ‘‘mevcut uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi’’, ‘‘uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimin karşılaştırılması’’ ve ‘‘pandemi sonrasında derslerin yürütme şekline dair öneriler’’ bölümlerinden oluşan 20 soruluk çevrim içi anket tasarlanmış ve uygulanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin büyük bir kısmının deneyimledikleri uzaktan eğitim sürecinde çevrim içi derslere katılım sağladıkları, uzaktan eğitim sürecinde derslere daha çok odaklanabildikleri, uygulamalı derslerdeki sunumları daha rahat yapabildikleri ve dersin öğretim elemanı tarafından diğer öğrencilerin projeleri üzerine yapılan eleştirileri daha iyi takip edebildikleri, uzaktan eğitimin zaman tasarrufu sağladığını ancak mimarlık eğitiminde yüz yüze eğitimin önemli olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Bu nedenle pandemi sonrasında uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimin bir arada kullanılabileceğini belirtmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda, pandemi sonrasında mimarlık eğitiminde uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitim yöntemlerinin birlikte kullanıldığı bir eğitim modelinin uygulanmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Bu süreç içerisinde ders verimliliğini ve derse katılım oranını arttırmak amacıyla konu anlatımı sırasında dijital teknolojilerin kullanılması, öğrencilerin katılım ve başarı durumlarını izleyebilecekleri göstergelerin bulunması ve öğrencilerin motive edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Mimarlık, Mimarlık Eğitimi, Uzaktan Eğitim, Uzaktan Eğitim Süreci.

EVALUATION OF DISTANCE LEARNING PROCESS IN ARCHITECTURAL EDUCATION

ABSTRACT

The COVID-19 epidemic process, which emerged towards the end of 2019 and has been continuing in our country since March 11, 2020, has affected all aspects of life as well as the education sector in many ways. In our country, it has been decided to use distance education systems in all educational institutions in order to avoid any disruption in education and training activities during the epidemic process. In this process, face-to-face courses in architectural education, where practical courses are predominant, started to be conducted online. Considering that distance education systems will continue to be used partially in architectural education after the pandemic period, the evaluation of existing systems and the development of suggestions for improvement are important in terms of increasing the quality and efficiency of architectural education.

Purpose: In this study, it is aimed to evaluate the distance education process by architecture students and to develop suggestions to improve the distance education process by investigating the sustainability and applicability of distance education after the pandemic period.

Method: For this purpose, after examining the studies on distance education processes in architectural education and the applied questionnaires, "demographic information" in which a total of 69 students who are continuing their education at Burdur Mehmet Akif Ersoy University Architecture Department at the 2nd, 3rd and 4th grade levels participated. An online questionnaire consisting of 20 questions was designed and implemented, consisting of sections such as "evaluation of the current distance education process", "comparison of distance education and face-to-face education" and "recommendations on the way the lessons will be conducted after the pandemic".

Results: Most of the students participating in the study participated in the online classes during the distance education process they experienced, they could focus more on the lessons in the distance education process, they could make presentations in the applied lessons more easily, and they could better follow the criticisms made by the lecturer on the projects of the other students. It has been determined that they think that it saves time, but that face-to-face education is important in architectural education. For this reason, they stated that distance education and face-to-face education can be used together after the pandemic.

Conclusion and Suggestions: As a result of the study, it is thought that it would be appropriate to implement an education model in which distance education and face-to-face education methods are used together in architectural education after the pandemic. In this process, it is recommended to use digital technologies during lectures, to find indicators by which students can monitor their participation and success, and to motivate students to increase the efficiency of the lesson and the rate of participation in the lesson.

Keywords: Covid-19, Architecture, Architectural Education, Distance Education, Distance Education Process.

Bildiri ID: 106: İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN HASTANELERDEKİ UYGULAMALI DERSLERİN UZAKTAN EĞİTİMLE YÜRÜTÜLMESİNDEKİ ÖNEMİ

Yılmaz ŞAHİN, Atatürk Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
e-posta: yilmazsahin86@gmail.com., ORCID ID: 0000-0003-2998-8879
Mevlüt ALBAYRAK, Atatürk Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
e-posta: mevlutalbayrak@atauni.edu.tr., ORCID ID: 0000-0001-8673-6577
Gökhan ÖMEROĞLU, Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi,
e-posta: gomeroglu@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-7237-2311
Beyhan KOCADAGISTAN, Atatürk Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi,
e-posta: beyhank@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-5483-6119

ÖZET

Uygulamalı eğitim, kuramsal meslek bilgisine sahip kişilerin aldıkları teorik bilgileri gerçek hayatta kullanma, deneme başka bir deyişle elde ettikleri bilgileri yaparak ve yaşayarak davranışa dönüştürme şeklidir. Özellikle sağlık sektöründe yer alan büyüklüğü, çeşitliliği, karmaşıklığı nedeniyle kurum ve kuruluşların bu alanda uygulama yapacak öğrencilere iş sağlığı ve güvenliği açısından yeterli politika belirlemesi son derece önemlidir.

Amaç: Bu çalışma, özellikle hastanelerin çeşitli birimlerinde uygulama yapan öğrenciler için iş sağlığı ve güvenliği açısından alınması gereken tedbirleri belirlemek, mevcut sağlık ve güvenlik şartların iyileştirilmesi açısından yapılması gerekenleri değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Uygulamalı eğitim gereken bölümler iyonizan radyasyon, fiziksel, kimyasal, biyolojik, psikososyal risk etmenleri gibi çeşitli riskler barındırabilmektedir. Bu yüzden uygulamalı eğitim öncesi bu alanlardaki risk etmenleri belirlenip, gerekli önlemlerin alınıp alınmadığı kontrol edilmelidir. Bu çalışmada özellikle Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunun ilgili bölümlerinde uygulamalı eğitim gören öğrencilerimiz ve onlarla beraber bu uygulamaların yürütülmesini sağlayan öğretim elemanlarımızın pandemi sürecindeki deneyimleri değerlendirildi. Bunların yanında uygulama eğitimi süresince eğitim alanında kendilerine eşlik eden teknik elemanların görüşleri de çalışmaya dahil edildi. Uygulama alanındaki gözlemler, eğitimcilerin görüşleri, bu alandaki iş kazaları ve meslek hastalıkları, yasal mevzuatlar incelenerek alınması gereken iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri tartışıldı.

Bulgular: Hastanelerde uygulamalı eğitimin yürütüldüğü bölümlerin başında laboratuvarlar, radyoloji, nükleer tıp, radyasyon onkolojisi gibi risk düzeyi yüksek bölümler yer almaktadır. Bu alanlarda uygulamalı eğitim görenler en az çalışanlar kadar risk altındadır. Bu alanlarda uygulama eğitimi alacak kişiler, yüksek radyasyon maruziyeti, radyoaktif madde kontaminasyonu, bulaşıcı hastalık gibi çok sayıda risk ile karşı karşıya kalabileceği görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler: Hastanelerde öncelikle güvenlik kültürünün oluşturulması esastır. Özellikle sağlık sektöründe önem arz eden iş sağlığı ve güvenliği konusunda öncelikle üst yönetimin konuya bakış açısı değiştirilerek, katılımının ve desteğinin sağlanması gerekmektedir. Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki riskleri iyi bilmeleri, bu konuda yeterli düzeyde eğitim almaları son derecede önemlidir. İş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan eğitimlerle, çalışanların ve öğrencilerin sağlık ve güvenlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi bu konuda ayrıca çok faydalı olacağını düşünmekteyiz

Anahtar Kelimeler: İş sağlığı ve güvenliği, Risk, Uygulamalı eğitim, Hastane, Uzaktan Eğitim

THE IMPORTANCE OF OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY IN CONDUCTING APPLICABLE COURSES IN HOSPITALS WITH DISTANCE EDUCATION

ABSTRACT

Applied training is a way of using the theoretical knowledge they have acquired in real life, in other words, transforming the acquired knowledge into behavior by doing and experiencing it. Institutions and organizations must determine adequate policies in terms of occupational health and safety for students who will practice in this field, especially due to the size, diversity, and complexity of the health sector.

Purpose: This study was carried out to determine the measures to be taken in terms of occupational health and safety, especially for students who practice in various units of hospitals, and to evaluate what needs to be done in terms of improving current health and safety conditions.

Method: The departments that require practical training may contain various risks such as ionizing radiation, physical, chemical, biological, psychosocial risk factors. Therefore, before the practical training, the risk factors in these areas should be determined and it should be checked whether the necessary precautions are taken. In this study, the experiences of our students who receive practical training in the relevant departments of the Vocational School of Health Services and our instructors who ensure that these practices are carried out together with them during the pandemic process were evaluated. In addition to these, the opinions of the technical staff who accompanied them in the field of education during the practical training were also included in the study. Observations in the field of practice, opinions of educators, work accidents and occupational diseases in this field, legal regulations were examined and occupational health and safety measures that should be taken were discussed.

Results: At the beginning of the departments where applied education is carried out in hospitals, there are departments with high-risk levels such as laboratories, radiology, nuclear medicine, and radiation oncology. Those who receive hands-on training in these fields are at least as much at risk as workers. It has been observed that people who will receive practical training in these areas may face many risks such as high radiation exposure, radioactive material contamination, and infectious diseases.

Conclusion and Suggestions: First of all, it is essential to establish a safety culture in hospitals. In the field of occupational health and safety, which is especially important in the health sector, it is necessary to change the perspective of the top management and to ensure their participation and support. It is extremely important that students know the risks in occupational health and safety well and receives adequate training on this subject. We think that examining the relationship between the training received on occupational health and safety and the health and safety perceptions of employees and students will also be very useful in this regard.

Keywords: Occupational health and safety, Risk, Applied training, Hospital, Distance Learning

Bildiri ID: 116: DİJİTAL İLETİŞİM ÇERÇEVESİNDE AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRENME

Doç. Dr. Tuba IŞIK, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, tubaisik34@hotmail.com, ORCID ID: 000-0002-7552-076X

ÖZET

Açık öğrenme ve uzaktan eğitim sıklıkla birbirinin yerine kullanılan terimlerdir. Ancak bazı araştırmacılar bu iki terimin eş anlamlı olmadığını ve uzaktan eğitimin açık öğrenmenin bir alt ulamı olduğunu savunmaktadır. Nitekim ilgili alanyazın taramasında da bu kavramlarla ilgili terimbilimsel yönden oldukça çelişkili bakış açıları olduğu görülmektedir. Bu binaen de her iki olgu arasında önemli farklılıklar olduğunu söylemek mümkündür. Bu bağlamda her iki kavramın benzer ve farklı yönleri gözönüne alındığında, uzaktan eğitim temelde bitişik olmayan iletişim yoluyla gerçekleştirilen bağımsız uzaktan öğrenme teorisine ya da bir sunum biçimine atıfta bulunurken açık öğrenme ise öğrenenlerin çalışmaları üzerinde bireysel otonomiye sahip oldukları daha esnek ve açık bir öğrenim metodu olarak nitelendirilmektedir. Bu doğrultuda açık öğrenme ve uzaktan eğitim programları sunan organizasyonlar öğrenenlerin hangi bilgiye ihtiyaç duyduklarını bilmek ve onların ne öğrenmek istediklerini dikkate alarak kurs içeriklerini geliştirmek zorundadırlar. Özetle, eğitim alanında geline son noktada öğretim medya aracılığıyla sağlanıp teknoloji ile sunulmaya başlanmıştır. Bu nedenle içerik oluşturucular dijital iletişim teknolojileri hakkında bilgi sahibi olmanın yanı sıra öğretim ilke ve teknikleri konularında da bilgi sahibi olmalıdırlar.

Amaç: Bu çalışmada dijital iletişim teknolojilerine paralel olarak gelişmekte olan açık öğrenme ve uzaktan eğitimin kapsam yapı ve faaliyet alanlarının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Bu araştırma genel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiş nitel bir durum çalışmasıdır. Bu bağlamda veri toplama sürecinde ilgili alanyazına son on yılda eklenmiş çalışmalar araştırma alanı olarak belirlenerek tahlil edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca çalışmada ulaşılan verilerin çözümlenmesi noktasında da betimsel analiz yönteminden yararlanılmıştır.

Bulgular: Bu çalışmada, bilgi toplumunun hızla değişen iletişim dinamikleri mihverinde dijital kültürün yükselişe geçtiği ve buna bağlı olarak da eğitim ortamları ile öğretim tekniklerinin çağa ayak uydurabilmek adına bir dönüşüm süreci içerisine girdiği bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca açık ve uzaktan öğrenim süreçlerinde tüm öğrenenlerin ihtiyaçlarını eşit oranda karşılamının oldukça meşakkatli olduğu ve öğrenim sistemine en son teknolojileri entegre etmenin tek başına teknolojik olarak yenilikçi olmak anlamına gelmediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Ders içeriklerinin paylaşılacağı ortam dersteki etkinliklere, öğretim içeriklerine ve öğrencilerin tümünün aynı imkanlara sahip olmadığı gibi parametrelere bağlı olarak değişkenlik gösterdiğinden günümüzde uzaktan eğitim ve açık öğrenme kursları dizayn edilirken öğretim tasarımcılarının dijital içerik uzmanları ve iletişimcilerle birlikte çalışması sınıf içi etkinliklerin sınıf dışına, sınıf dışı etkinliklerin de sınıf içine aktarılmasını kolaylaştırarak açık ve uzaktan eğitimde etkileşimlilik düzeyinin artmasına katkıda bulunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Açık öğrenme, Bilişim teknolojileri, Çevrim içi eğitim, Dijital İletişim Etkileşimli ders tasarımı, Uzaktan eğitim.

OPEN AND DISTANCE LEARNING IN DIGITAL COMMUNICATION FRAMEWORK

ABSTRACT

Open learning and distance education are terms that are often used interchangeably. However, some researchers argue that these two terms are not synonymous and that distance education is a subcategory of open learning. Therefore, in the literature, there are many contradictory views on these concepts in terms of terminology. For this reason, it is possible to say that there are significant differences between the two notions. In this context, considering the similar and different aspects of both phenomena, distance education fundamentally refers to an independent distance learning theory or a form of presentation realized through noncontiguous communication. However, open learning implies a more flexible learning method in which learners have individual autonomy over their work. In this direction, organizations offering distance education courses have to know what information learners need and develop their course content to pay regard to what learners want to learn. In summary, at the last point reached in pedagogics, education is supplied through the media and presented with technology. Due to this reason that content creators should know about teaching principles and techniques as well as knowledge of digital communication technologies.

Purpose: The main purpose of this study was to investigate the scope, structure and sphere of activity of open learning and distance education, which are developing in parallel with digital communication technologies.

Method: This research is a qualitative case study conducted using the general survey model. In this context, the studies added to the relevant literature in the last decades during the data collection process were determined as a research area and tried to be analyzed. In addition, the descriptive analysis method was used to analyze the data obtained in the research.

Results: In this study, it has been observed that digital culture is on the rise in the axis of the rapidly changing communication dynamics of the information society. Depending on this development, it has been found that educational environments and teaching techniques have entered a transformation process to keep up with the times. In addition, it has been concluded that meeting the needs of all learners equally in open and distance learning processes is quite troublesome and integrating the latest technologies into the learning system does not mean being technologically innovative by itself.

Conclusion and Suggestions: A digital environment where course materials are shared varies depending on the activities in the course, the teaching content, and the other various parameters. Furthermore, not every student has the same socioeconomic opportunities. Therefore, the collaboration of instructional designers with digital content experts and communicators while designing distance education and open learning courses will facilitate the transfer of in-class activities outside the classroom and out-of-class actions into the class. Parallel to this, the level of participation and interaction in open and distance education will develop in a multi-faceted manner.

Key words: Distance education, Interactive course design, Interactive digital communication, Online education, Open learning.

Bildiri ID: 86: PANDEMİ SÜRECİNDE KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNİN ÖĞRETMEN, OKUL YÖNETİCİSİ VE ÖĞRENCİ GÖZÜYLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Erkan ÇAVUMİRZA, Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, İstanbul / Türkiye, erkancavumirza@marun.edu.tr., ORCID ID: 0000-0001-7688-6723

Doç. Dr. Hatice MERTOĞLU, Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, İstanbul / Türkiye, hatice.mertoglu@marmara.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-3172-7443

ÖZET

Dünya’da birçok ülke gibi Türkiye’de de COVID-19 salgınına kontrol altına almak için 2020’nin mart ayında okullarda yüz yüze eğitime ara vererek uzaktan eğitime geçmiştir. Eğitimler de hızlı bir şekilde çevrimiçi ortamlara entegre edilmeye çalışılmıştır. Bu ortamlarda tüm öğrencilerinin eğitim öğretim ihtiyaçlarını karşılanmaya çalışılmıştır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı pandemi sürecinde kaynaştırma öğrencilerine yönelik verilen uzaktan eğitimlerin öğretmen, kaynaştırma öğrencisi ve okul yöneticisi açısından incelenmesidir.

Yöntem: Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Pandemi sürecinde kaynaştırma öğrencilerine yönelik verilen uzaktan eğitimlerin incelenmesi amacıyla her üç grup için hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile veriler online olarak toplanmıştır. Araştırmanın çalışma gruplarını farklı branşlarda görev yapan 51 öğretmen, bir devlet okulunda eğitim gören 5 kaynaştırma öğrencisi ve devlet okulunda görev yapan 6 kurum yöneticisi oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri nitel yöntemlerinden betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmanın bulgularına göre öğretmenlerin uzaktan kaynaştırma eğitimi vermede zorluklar yaşadığı ve kaynaştırma öğrencileri ile yeterince ilgilenemedikleri tespit edilmiştir. Kaynaştırma öğrencileri ise bu süreçte dersleri anlamakta güçlük yaşadıklarını, derslere çok katılmadıklarını ve başka özel kurumlardan destek eğitimi almaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Kurum yöneticileri ise kaynaştırma öğrencilerine yönelik BEP toplantılarının ve faaliyet raporlarının yapıldığını fakat bu süreçten en olumsuz etkilenen grubun kaynaştırma öğrencileri olduğunu bildirmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak araştırmaya katılan her üç grubun görüşlerine göre pandemi sürecinde kaynaştırma eğitiminin sağlıklı yürütülemediği ve kaynaştırma eğitiminin geri planda kaldığı tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmaya katılanlardan uzaktan kaynaştırma eğitiminin sağlıklı yürütülebilmesi için öneri görüşleri alınmıştır. Katılımcıların en fazla görüş birliği ettiği öneri, kaynaştırma eğitimi için öğrencilerle birebir derslerin uygulanmasıdır. Uzaktan eğitimin pandemi sonrasında bile eğitim öğretim faaliyetlerinin önemli bir parçası haline geleceği düşünülmektedir. Bu süreçte uzaktan kaynaştırma eğitimi için öğretmenlerin eğitimi ve eğitim programların hazırlanması önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kaynaştırma, Kaynaştırma Eğitimi, Pandemi, Uzaktan Eğitim, Uzaktan Kaynaştırma Uygulamaları

EVALUATION OF INCLUSIVE EDUCATION IN THE PANDEMIC PROCESS BY TEACHER, SCHOOL ADMINISTRA AND STUDENT

ABSTRACT

Like many countries in the world, Turkey also switched to distance education by taking a break from face-to-face education in March 2020 in order to control the COVID-19 epidemic. Education has tried to be quickly integrated into the online environment. In these environments, it has been tried to meet the educational needs of all students.

Aim: The aim of this study is to examine the distance education given to inclusive students during the pandemic process in terms of teachers, inclusive students and school administrators.

Method: Descriptive survey model was used in the research. In order to examine the distance education given to mainstreaming students during the pandemic process, data were collected online with a semi-structured interview form prepared for all three groups. The study groups of the research consist of 51 teachers working in different branches, 5 mainstreaming students studying in a public school, and 6 institution managers working in public schools. The data of the research were analyzed with the descriptive analysis method, one of the qualitative methods.

Findings: According to the findings of the study, it was determined that the teachers had difficulties in providing distance inclusive education and they could not take care of inclusive students sufficiently. Inclusion students, on the other hand, stated that they had difficulties in understanding the lessons in this process, could not attend the lessons very much, and tried to get support education from other private institutions. Institutional administrators, on the other hand, stated that ITP meetings and activity reports were held for mainstreaming students, but that the group most negatively affected by this process was mainstreaming students. The suggestion that the participants agreed with the most is the implementation of one-to-one lessons with students for inclusive education.

Results and Suggestion: As a result, according to the opinions of all three groups participating in the research, it was determined that inclusive education could not be carried out properly during the pandemic process and inclusive education remained in the background. In addition, suggestions were received from the participants in order to carry out the distance inclusive education in a healthy way. The suggestion that the participants agreed with the most is the implementation of one-to-one lessons with students for inclusive education. It is thought that distance education will become an important part of education activities even after the pandemic. In this process, it is important to train teachers and prepare training programs for distance inclusive education.

Key Words: Inclusive, Inclusive Education, Pandemic, Distance Education, Remote Inclusive Practices

Bildiri ID:156: ENDÜSTRİ 4,0'da FONKSİYONEL EMNİYET ve AÇIKÖĞRETİM SINAVLARI ENTEGRASYONU

B. Çağrı ARINÇ, Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, e-posta: cagriarinc@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-8195-9237

Ersin KARAMAN, Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi, e-posta: ersin.karaman@hbv.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6075-2779

M. Fatih ALAEDDİNOĞLU, Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, e-posta: f.alaeddinoglu@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-0430-9975

ÖZET

Amaç: Rekabetin ve kalitenin arttığı yeni dünya üretim düzeninde, maliyetlerin azalması, ortaya çıkan karmaşık üretim anlayışlarının çözülmesi, güvenlik problemleriyle baş edilmesi adına ortaya çıkan Endüstri 4.0, her geçen gün gelişmekte ve farklı ihtiyaçlara cevap verebilecek yapıları insanlığa sunmaktadır. Ancak çok hızlı ve çeşitli şekillerde büyüyen bu endüstriyel gelişme, zararları en aza indirmek ve verimliliği artırmak için bazı önlemlerin alınmasını zorunlu kılmaktadır. Bu önlemlerin belirtildiği ve Endüstri 4.0'daki karşılığı fonksiyonel emniyet olarak ifade edilen güvenlik yapıları, (IEC) 61508 ve (ISO) 13849 standartları olarak yayımlanmıştır. Fonksiyonel emniyet aktif çalışan bir yapıdır. Bir ekipman ya da sistemin güvenliğinin, otomatik olarak ek bir donanım ve yazılım sayesinde gerçekleştirmesi anlamını taşır. Bu donanım veya yazılım, sistem üzerinde gerçekleşen her işlemi inceleyerek, potansiyel tehlikeli durumları saptama, önlem alma ve bertaraf etme gibi kabiliyetlere sahiptir. Bütün bir üretimdeki gerekli güvenliği alma adına işlem gören fonksiyonel emniyet, otomasyon sistemleri ve nesnelerin internetini en aktif şekillerde kullanarak yeni bir üretim anlayışı olan Endüstri 4.0'ın güvenli şekillerde işlemesine olanak sağlamaktadır. Ayrıca insan faktörünü, sistemlerin işleyişinden uzak tutmaya çalışmaktadır. Ancak bu durum insanları devre dışı bırakmak için değil de, insanların ve sistemlerin zararlarının en aza indirilmesi adına yapılan bir çalışmadır. Bu çalışmanın amacı fonksiyonel emniyet sistemlerinin açık ve uzaktan eğitim faaliyetleri kapsamında değerlendirmek ve potansiyel ihtiyaçları ortaya koymaktır.

Yöntem: Çalışma kapsamında nitel araştırma yöntemlerinde olan doküman analizi kullanılmıştır. Bu yöntemde dokümana ulaşma adımından başlayıp dokümandan veri elde etmeye kadar olan süreçler takip edilmektedir. Bu çalışmada ise hali hazırda var olan fonksiyonel emniyet standartlarının gelişen teknolojilere ve süreçlere tam olarak cevap vermesi bağlamındaki sorunlardan yola çıkılarak doküman analizi çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada (IEC) 61508 ve (ISO) 13849 fonksiyonel emniyet standartları özellikle çevrimiçi ve yüz yüze sınav sistemleri bağlamında irdelenmiş ve bu bağlamdaki ihtiyaçların ortaya çıkarılmasına odaklanılmıştır.

Bulgular: Değişen ve gelişen teknolojilerin etkin kullanılması kadar güvenli şekilde kullanılabilmesi de büyük önem taşımaktadır. Bu hususta çeşitli kuruluşlar tarafından standartlar geliştirilmiştir. Açık ve uzaktan öğrenme kapsamında hazırlanan sınavların güvenliği özelinde IEC 61508 ve ISO 13849 fonksiyonel güvenlik standartlarının ele alındığı bu doküman analizi çalışmasında, bu standartların spesifik üretim anlayışları ile sınırlı olmasının yanında yeni yazılım mimarilerinde ve yeni nesil sensör, rfid, mikroprosesörler, docker, yapay zeka gibi birçok yeni teknolojik ürünler üzerinde etkinliği sahip olmadığı değerlendirilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Fabrika otomasyonunda fonksiyonel emniyet gereksinimleri ve uygulanmasına ilişkin (IEC) 61508 ve (ISO) 13849 olmak üzere iki ana standart bulunmaktadır. Bu standartlardan IEC 61508, emniyet sistemlerinin tüm yaşam döngüsünü kapsamakta ve tasarım aşamasından başlayarak temel bir yaklaşım içermektedir. Ayrıca bu standart, genel amaçlıdır ve akıllı fabrika değer zincirinin fabrika sistemlerinden ekipman üreticilerine kadar olan geniş bir alanını kapsamaktadır. Bu çalışmada açık ve uzaktan eğitim kapsamındaki sınav süreçleri açısından ilgili standartların gerekli ve yeterli önlemleri kapsamadığı, bu nedenle yeni standartların oluşturulması gerektiğine yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Endüstri 4.0, Fonksiyonel Emniyet, IEC 61508, (ISO) 13849, Teknoloji

FUNCTIONAL SAFETY AND OPEN EDUCATION EXAMS INTEGRATION IN INDUSTRY 4.0

ABSTRACT

Purpose: Industry 4.0, which emerged in the new world production order where competition and quality increased, reducing costs, solving the emerging complex production concepts, and coping with security problems, is developing day by day and presents structures that can meet different needs to humanity. However, this industrial development, which is growing very rapidly and in various ways, necessitates taking some measures to minimize losses and increase efficiency. The safety structures, in which these measures are specified and whose equivalent in Industry 4.0 is expressed as functional safety, have been published as (IEC) 61508 and (ISO) 13849 standards. Functional safety is an actively working structure. It means that the security of an equipment or system is realized automatically by additional hardware and software. This hardware or software has the ability to detect, take precautions and eliminate potentially dangerous situations by examining every operation that takes place on the system. Functional safety, which is processed in order to obtain the necessary security in a whole production, enables the safe operation of Industry 4.0, a new production approach, by using automation systems and the internet of things in the most active ways. It also tries to keep the human factor away from the functioning of the systems. However, this is a study not to disable people, but to minimize the damage to people and systems. The aim of this study is to evaluate functional safety systems within the scope of open and distance education activities and to reveal potential needs.

Method: Within the scope of the study, document analysis, which is a qualitative research method, was used. In this method, the processes starting from the step of reaching the document to obtaining data from the document are followed. In this study, a document analysis study was carried out based on the problems in the context of the existing functional safety standards fully responding to developing technologies and processes. In this study, (IEC) 61508 and (ISO) 13849 functional safety standards were examined especially in the context of online and face-to-face examination systems and focused on revealing the needs in this context.

Results: It is of great importance that changing and developing technologies can be used safely as well as effectively. In this regard, standards have been developed by various organizations. In this document analysis study, in which IEC 61508 and ISO 13849

functional safety standards are discussed in particular for the security of exams prepared within the scope of open and distance learning, these standards are limited to specific production understandings, as well as new software architectures and new generation sensors, rfid, microprocessors, docker, artificial intelligence. It has been evaluated that they do not have competence on many new technological products.

Conclusion and Suggestions: There are two main standards regarding functional safety requirements and implementation in factory automation, (IEC) 61508 and (ISO) 13849. Of these standards, IEC 61508 covers the entire life cycle of safety systems and includes a basic approach starting from the design stage. In addition, this standard is general purpose and covers a wide area of the smart factory value chain from factory systems to equipment manufacturers. In this study, it has been concluded that the relevant standards do not cover the necessary and sufficient measures in terms of exam processes within the scope of open and distance education, therefore, studies should be carried out to establish new standards.

Keywords: Industry 4.0, Functional Safety, IEC 61508, (ISO) 13849, Technology

Bildiri ID: 150:AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRENMEDE 3D MODELLEME: GIZA PİRAMİTLERİ ÖRNEĞİNDE

Dr. Öğr. Üyesi Asiye ATA, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, asiye.ata@atauni.edu.tr ORCID ID: 0000-0001-7862-7872

Doç. Dr. Melike ARSLAN, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, melikeaydemir@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-5899-2175

ÖZET

Görselliğin yoğun bir şekilde kullanıldığı dünyamızda görsel ve işitsel öğrenme, eğitimde kullanılan en önemli konulardan biridir. Dijital hayatın getirdiği yeniliklere bağlı olarak görsel-işitsel materyallerde gün geçtikçe çeşitliliğini artırmaktadır. Sesli materyallerin yanı sıra resim, fotoğraf, video gibi görsel ve işitsel iletişim araçlarıyla öğrenenlere çoklu öğrenme ortamları sağlanabilmektedir. Örgün eğitim yanında açık ve uzaktan öğrenmede de kullanılan bu materyaller içerisinde video, görsel ve işitsel olarak öğrenenlere fırsat sunmaktadır. Animasyonel ya da etkileşimli olarak hazırlandığında ise daha etkili bir öğretim materyali olabilmektedir. Bu alana katkı sağlayabilecek bilgisayar destekli olarak hazırlanan modelleme, animasyon ve simülasyonlar da video çeşitlerinden bazılarıdır. Bunlar içinde 3D modelleme yapılarak hazırlanan animasyonlar ile özellikle mimari, sanat, biyoloji, fen, tıp gibi alanlardaki öğrenmelere katkı sağlanabilmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, kitlesel çevrimiçi açık ders olarak bilinen MOOC'lar bünyesinde yayınlanan 3D modelleme videoları ve bu videoların öğrenmedeki önemini incelemektir.

Yöntem: Doküman analizi kullanılan çalışmanın örneklemini dünyanın en iyi üniversitelerinden Harvard Üniversitesi'nin MOOC hesabı olan HarvardX üzerinden yayınlanan 3D modelleme videoları oluşturmaktadır. Kurslar içinde incelenen videolarda 3D modelleme üzerine hazırlanmış Giza Piramitleri kursu seçilmiştir. Bu kursa ait 5 video çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Bulgular: İncelenen videolarda 3D tasarım yapmak için objelerin modellenmesiyle birlikte sanal bir ortamın nasıl oluşturulduğu, karakterlerin modellenmesi ve tüm bunların anlatılmak istenen hikâyeye buluşması ortaya konularak eğitimdeki kullanımı gösterilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Günümüzde kitlesel çevrimiçi açık ders olarak bilinen MOOC'larda videolar sıklıkla kullanılan materyallerden biridir. Dünya genelinde birçok üniversitenin de işbirliği ile yapılan MOOC'lar, ilgi çekmekte ve dijital olanakların artmasıyla birlikte daha çok yaygınlaşmaktadır. Kurumların kendi siteleri aracılığıyla bu eğitimleri yaptıkları gibi sosyal medya ortamlarını da kullandıkları görülmektedir. Özellikle Youtube gibi video paylaşım siteleri en çok kullanılan sosyal medya ortamlarındandır. 3D modelleme ile soyut kavramların yanı sıra somut kavramlar da öğretilmektedir. Binlerce yıl öncesinde yapılmış ve dünyanın 7 harikasından biri olan Giza Piramitleri'nin hikayesi, 3D modelleme ile gerçeğe yakınlaştırılmış ve öğrenenlere de hem modelleme hem de Giza piramitleri'nin özelliklerinin aktarılmış olduğu görülmektedir. Bu tarz videolarla öğrenenlere geçmiş hissi verilebilir ve özellikle sosyal medya hesapları aracılığıyla da bu videolar çok daha geniş kitlelere ulaştırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Video, 3D modelleme, MOOC, HarvardX, Youtube

3D MODELING IN OPEN AND DISTANCE LEARNING: THE CASE OF THE PYRAMIDS OF GIZA

ABSTRACT

In our world where visuality is used extensively, visual and auditory learning is one of the most important subjects used in education. Depending on the innovations brought by digital life, it increases its diversity in audio-visual materials day by day. In addition to audio materials, multiple learning environments can be provided to learners with visual and auditory communication tools such as pictures, photographs and videos. Among these materials, which are used in open and distance learning as well as in formal education, video offers visual and auditory opportunities for learners. It can be a more effective teaching material when it is prepared as animated or interactive. Modeling, animation and simulations prepared as computer aided that can contribute to this field are some of the video types. Among these, animations prepared by 3D modeling can contribute to learning in fields such as architecture, art, biology, science and medicine.

Purpose: The aim of this study is to examine the 3D modeling videos published within the MOOCs known as massive online open courses and the importance of these videos in learning.

Method: Document analysis method was used. The sample of the study consists of 3D modeling videos published on HarvardX, the MOOC account of Harvard University, one of the world's best universities. The Pyramids of Giza course, which was prepared on 3D modeling, was chosen in the videos examined in the courses. 5 videos of this course constitute the sample of the study.

Results: In the videos examined, how a virtual environment is created by modeling objects for 3D design, modeling of characters and meeting all these with the story that is wanted to be told, and its use in education are shown.

Conclusion and Suggestions: Videos are one of the frequently used materials in MOOCs, which are known as massive online open courses today. MOOCs, which are made in cooperation with many universities around the world, attract attention and become more common with the increase in digital opportunities. It is seen that institutions use social media environments as well as providing these trainings through their own websites. Especially video sharing sites such as Youtube are among the most used social media environments. With 3D modeling, concrete concepts can be taught as well as abstract concepts. The story of the Pyramids of Giza, which was built thousands of years ago and is one of the 7 wonders of the world, has been brought closer to reality with 3D modeling and it is seen that both the modeling and the characteristics of the Giza pyramids are conveyed to the learners. With such videos, learners can feel real and these videos can be delivered to a much wider audience, especially through social media accounts.

Keywords: Video, 3D modeling, MOOC, HarvardX, Youtube

Bildiri ID:124:UZAKTAN EĞİTİMDE E-MENTORLUK: UYGULAMA GELİŞTİRİLMESİ*

Doç.Dr. Haldun NARMANLIOĞLU, Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi,
haldun.narmanlioglu@marmara.edu.tr., ORCID ID: 0000-0001-5137-8407

Sait YEŞİLFİDAN, Marmara Üniversitesi, Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma
Merkezi.

sait.yesilfidan@marmara.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-7429-2478

ÖZET

İletişim ve enfomasyon teknolojilerindeki gelişmeler, zamanın ve mekânın anlamını büyük oranda değişikliğe uğratmaktadır. Aynı fiziki mekânı paylaşmanın söz konusu araçlar sayesinde bir zorunluluk olmaktan çıkması büyük değişimlere kapı aralamıştır. Özellikle web tabanlı iletişim insanların sosyalleşme pratikleri, medya kullanım alışkanlıkları, ekonomik faaliyetleri gibi birçok alanı dönüşüme uğratmıştır. Dönüşüme uğrayan önemli alanlardan biri olarak eğitim günümüzde akademik ilgide önemli bir yer işgal etmektedir. Bu bağlamda özellikle günümüz Covid-19 pandemisinde uzaktan eğitim hem özel sektörde hem de devlet kurumlarında git gide genişleyen ve gelişen bir eğitim yöntemi haline gelmiştir.

Amaç: Öte yandan uzaktan eğitimle ilgili birçok sorun yaşandıkça ortaya çıkmaktadır. Çünkü bu dönemde birçok öğretim elemanı uzaktan eğitim sistemlerini ilk kez kullanmak durumunda kalmıştır. Bu çalışmada web tabanlı uzaktan eğitim sistemlerinde ders veren öğretim elemanlarının yaşadığı sorunların aşılmasında mentorluk uygulamalarının önemli bir çözüm yöntemi olduğu öne sürülmüştür.

Yöntem: Bu amaç doğrultusunda eğitimde kullanılan formal mentorluk, informal mentorluk, akran mentorluğu, grup / takım mentorluğu, ters yönde mentorluk, kendine mentorluk kavramları ele alınmıştır. Ardından başlangıcı e-postayla iletişime dayanan daha sonra video konferanslar ile devam ederek Web 2.0 teknolojileri ile sürdürülen e-mentorluk incelenmiştir. E-mentorluğun uzaktan eğitim sistemlerinde nasıl kullanılabileceği tartışılmıştır. Çalışma kapsamında bir e-mentorluk uygulaması geliştirilmiştir. Uygulama için Wordpress alt yapısından faydalanılmış ve PHP(Hypertext Preprocessor) programlama dili kullanılmıştır. Tasarım olarak e-mentorluk uygulamasının kullanıcının gözünü yormayacak, sade ve anlaşılır biçimde olmasına dikkat edilmiştir. Kullanıcının bilgiye kolaylıkla ulaşması bakımından erişimi kolay ve anlaşılır menü ve bağlantılar kullanılmıştır. E-mentorluk arayüzü dışında yönetici veya koordinatörlerin uygulama yönetimini sağladıkları yönetim arayüzü eklenmiştir. Uygulama mobil cihazlar ile uyumlu şekilde tasarlanmıştır. E-mentorluk uygulama tasarımı yapılırken öğretim tasarım ilkeleri göz önünde bulundurulmuştur.

Bulgular: E-mentorluk uygulaması yoluyla katılımcılar kendi aralarında iletişim kurarak ve uygulamada paylaşımlar yaparak uygulamanın içeriğine katkıda bulunabilmektedir. Uygulamanın iletişimi kolaylaştırması, kullanışlılığı, tasarımı ve bir arşiv oluşturması bakımından, toplanan verilerin değerlendirilmesini kolaylaştırmaktadır.

* Bu çalışma Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde 2019 yılında tamamlanan "Web Tabanlı Uzaktan Eğitimde Ders Vermekte Olan Öğretim Elemanlarının Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Alternatif Bir Çözüm Olarak E-Mentorluk" isimli yüksek lisans tezi temel alınarak yazılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Uzaktan eğitim metodu ile eğitim hizmeti sunan kurum ve birimler, iç işleyiş kurallarına göre e-mentorluk sistemi kurarak daha verimli hizmet sağlayabilirler. Ayrıca uzaktan eğitimde yaşanan sorunlar ile ilgili bir çözüm ve geliştirme biriminin olması da kuruma veya birime birçok yenilik getireceği için birçok sorun da yaşanmadan önlenmiş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dijital tasarım, E-mentorluk, Mentorluk, Mobil uygulama, Uzaktan eğitim

E-MENTORING IN DISTANCE EDUCATION: APPLICATION DEVELOPMENT

ABSTRACT

Developments in communication and information technologies greatly change the meaning of time and space. The fact that sharing the same physical space is not a necessity thanks to these means has opened the door to great changes. Especially web-based communication has transformed many areas such as people's socialization practices, media usage habits, and economic activities. Education, as one of the important areas undergoing transformation, occupies an important place in academic interest today. In this context, especially in today's Covid-19 pandemic, distance education has become an expanding and developing education method both in the private sector and in government institutions.

Purpose: On the other hand, there are many problems related to distance education. Because in this period, many instructors had to use distance education systems for the first time. In this study, it has been suggested that mentoring practices are an important solution method in overcoming the problems experienced by the instructors who teach in web-based distance education systems.

Method: For this purpose, the concepts of formal mentoring, informal mentoring, peer mentoring, group / team mentoring, reverse mentoring, self-mentoring are discussed. Then, e-mentoring, which started with e-mail communication and then continued with video conferences, continued with Web 2.0 technologies was examined. It has been discussed how e-mentoring can be used in distance education systems. An e-mentoring application was developed within the scope of the study. Wordpress infrastructure was used for the application and PHP (Hypertext Preprocessor) programming language was used. As a design, care has been taken to ensure that the e-mentoring application is simple and understandable, which will not tire the user's eyes. Easy to access and understandable menus and links are used in order for the user to easily access information. Apart from the e-mentoring interface, the management interface, where the administrators or coordinators provide application management, has been added. The application is designed to be compatible with mobile devices. While designing the e-mentoring application, instructional design principles were taken into consideration.

Results: Through the e-mentoring application, the participants can contribute to the content of the application by communicating among themselves and sharing in the application. The application facilitates communication, usefulness, design, and facilitates the evaluation of the collected data in terms of creating an archive.

Conclusion and Suggestions: Institutions and units that provide education services with the distance education method can provide more efficient service by establishing an e-mentoring system according to the internal operating rules. In addition, the existence of a solution and development unit related to the problems experienced in distance education will bring many innovations to the institution or unit, and many problems will be prevented without experiencing them.

Keywords: Digital design, E-mentoring, Mentoring, Mobile application, Distance education

Bildiri ID: 145: UNITY 3D OYUN MOTORU KULLANILARAK OKUL SİMÜLASYON ORTAMI TASARLANMASINDA İZLENECEK ADIMLAR

Nurbahar BORA, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
nurbaharbora@hotmail.com,

ORCID ID: 0000-0001-9286-0216

Ersin KARAMAN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İİBF,
ersin.karaman@hbv.edu.tr,

ORCID ID: 0000-0002-6075-2779

Güler KARAMAN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İİBF,
karaman.guler@hbv.edu.tr,

ORCID ID: 0000-0001-5713-6759

ÖZET

Amaç: Eğitimciler, öğrenci davranışlarını kısıtlı bir sürede, kalabalık sınıflarda çoğunlukla etkileşimde bulunulan ortam ve nesnel gözlemleyerek ya da akademik düzeyleri göz önünde bulundurarak değerlendirmektedir. Eğitimde dijital dönüşüm süreçlerinin sıklıkla yaşandığı günümüzde davranış izleme araçları kullanılarak bireylerin davranış değişiklikleri nesnel olarak takip edilmektedir. Ekonomik durum, kişisel verilerin korunması ve etik durumlar göz önünde bulundurulduğunda eğitim ortamlarında öğrenci davranışlarının izlenmesinde birtakım problemlerin yaşandığı görülmektedir. Sanal ortamların kullanılması bu sorunların çözümlenmesine yardımcı olmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Unity 3D oyun motoru kullanılarak geliştirilen sanal bir eğitim ortamında faaliyet gösteren öğrenci ajanların; mekânlardaki konum, davranış ve diğer ortam ve nesnelere etkileşimlerini göz önünde bulundurarak okul simülasyonu sürecinde izlenmesi gereken adımları ortaya koymaktır.

Yöntem: Tasarım bilimi araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada oyun geliştiriciler tarafından popüler kullanımı olan Unity 3D veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Unity 3D, kullanıcı sayısının fazla ve ücretsiz kullanım olanağına sunması bakımından tercih edilmektedir. Ayrıca alanyazında simülasyon ortamları için Ciddi Oyunlar olarak ifade edilmekte, bireylerin fiziksel ortamda gerçekleştirilmede güçlük yaşadığı durumların sanal ortamlar kullanılarak deneme yanılma imkânı sunan ve araştırma yapılmasına yardımcı olan platformlar olarak belirtilmektedir.

Bulgular: Simülasyon ortamı tasarımında izlenmesi gereken süreçler; modellerin oluşturulması ve Unity 3D motoruna aktarılması, çevre düzenlenmesi, sahne tasarımı, nesne hareketliliği, arayüz tasarımı, ajan hareketleri, ortam engelleri ve ulaşılmak istenen hedefleri belirleme bölümlerinden oluşmaktadır. Ayrıca konum ve davranış değişkenlerine bağlı ajan etkileşimlerini açıklayabilmek için grafik tasarımında sinyal görsellerinin yer alması gerektiği sonuçlarına ulaşılarak okul simülasyon ortamı tasarımı sağlanmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Unity 3D motoru kullanılarak oyun geliştirmeye veya simülasyon ortamı hazırlayıcılara yol göstermesi açısından katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ajan, Eğitimde Dijitalleşme, Davranış İzleme, Simülasyon Ortamı, Unity 3D.

STEPS TO FOLLOW IN DESIGNING A SCHOOL SIMULATION ENVIRONMENT USING THE UNITY 3D GAME ENGINE

ABSTRACT

Purpose: Educators evaluate student behaviors in a limited time, mostly by observing the environment and objects interacted with in crowded classrooms, or by considering their academic levels. Today, when digital transformation processes are frequently experienced in education, behavioral changes of individuals are objectively followed by using behavior monitoring tools. Considering the economic situation, the protection of personal data and ethical situations, it is seen that there are some problems in monitoring student behavior in educational environments. The use of virtual environments helps to solve these problems. The aim of this study is to examine student agents operating in a virtual educational environment developed using the Unity 3D game engine; In addition, the steps to be followed in the school simulation process are determined by considering the location, behavior and interactions of other environments and objects in the space.

Method: In the study, in which the Design Science Research Method was used, Unity 3D, which is popularly used by game developers, was used as a data collection tool. Unity 3D is preferred because it offers a large number of users and free use. In addition, in the literature, it is expressed as Serious Games for simulation environments, and it is stated as platforms that enable individuals to make trial and error situations in which they have difficulties in realizing in physical environment, and that help to conduct reasonable research by using virtual environments.

Results: The processes to be followed in the design of the simulation environment; It consists of creating models and transferring them to Unity 3D engine, landscaping, scene design, object mobility, interface design, agent movements, environment obstacles and determination of desired targets. In addition, the school simulation environment design is provided by reaching the conclusion that signal visuals should be included in the graphic design in order to explain the agent interactions depending on location and behavior variables.

Conclusion and Suggestions: It is expected to contribute to game development or simulation environment developers using the Unity 3D engine.

Key words: Agent, Digitalization in Education, Behavior Monitoring, Simulation Environment, Unity 3D.

Bildiri ID: 66: POST COVID-19 DÖNEMİNDE MUHASEBE EĞİTİMİ ve TEKNOLOJİ

Esin YELGEN, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal
Bilimler Fakültesi, e-posta: esin.yelgen@alanya.edu.tr, ORCID ID:
<https://orcid.org/0000-0003-4506-377X>

ÖZET

Amaç: COVID-19 salgını ile beraber tüm eğitim kurumları özellikle de büyük yer değişimlerinin yaşandığı üniversiteler, önlemler kapsamında yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçmiştir. Ancak COVID-19 salgınının başlamasından bu yana eğitimde yeni normal konuşulsa da, hükümetler tarafından alınmış net eylem planlarının olmaması ve derslerin yüz yüze veya uzaktan yapılması kararlarının salgının seyrine göre değişecek olması eğitimin taraflarında (öğretmen-öğrenci-ebeveynler vb.) endişe yaratmaktadır. COVID-19 salgını başından itibaren geçen süre göz önüne alındığında salgının, 2010 yılında endüstri 4.0 ile başlayan dijital dönüşümü ve bu dönüşümün sektörlere yansımaları hızlandırdığını görmekteyiz. Dijital dönüşümle birlikte en çok etkilenen mesleklerden biri olan ve iş yapış şekillerinin neredeyse %80'inin dijitalle evrileceği düşünülen muhasebe mesleği için muhasebe eğitimi büyük önem taşımaktadır. Zira muhasebe meslek mensupları daha şimdiden teorik bilgilerle donatılmış muhasebe mezunlarının değişen şartlara uyum sağlayamadıklarını düşünmektedirler. Bu yüzden üniversitelerin bir eylem planı oluşturarak müfredatlarını güncellemeleri ve çeşitli muhasebe teknolojilerini gerek yüz yüze gerekse uzaktan öğretme ve öğrenme faaliyetlerine dahil etmeleri önem taşımaktadır. Bu kapsamda çalışma, varolan durumu değerlendirerek post covid döneminde eğitimin sürdürülebilirliğini sağlamada teknolojik ilerlemenin (nesnelerin interneti, bulut bilişim, büyük veri, yapay zeka, blockchain ve robotlar gibi teknolojilerin) muhasebe eğitiminde yaratacağı değişimlere yönelik (öğretme-öğrenme çevresi, müfredata eklenebilecek yeni muhasebe dersleri vb.) öneriler sunarak literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu çalışmada, ilgili güncel literatürü kapsamlı bir şekilde ele alan teorik bir yaklaşım benimsenmiştir. Çalışmada ayrıca, dijital dönüşüm teknolojileri de vurgulanmaktadır. Bu alanda yayınlanan uluslararası raporlar, ulusal ve uluslararası çalışmalar çeşitli kriterler açısından değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, başlığında “Post-COVID döneminde Muhasebe Eğitimi”, “Muhasebe Eğitiminde Dijital Dönüşüm”, ve “COVID-19 ve Dijital Dönüşüm” gibi ifadeler geçen 10 adet ulusal, 50 adet uluslararası çalışma ve 5 adet uluslararası sektör raporu incelenmiştir. Ayrıca çalışma kapsamında Avrupa’da ve Türkiye’de bulunan 26 üniversitenin web sayfaları da incelenmiştir.

Bulgular: Çalışma, COVID-19 salgını ile hızlanan dijitalleşmenin muhasebe eğitimine etkisini tartışmaktadır. Bu etkiler çalışmada, özellikle işletme bölümleri bağlamında müfredatta yer alan muhasebe grubu derslerinin güncellenmesi ve dijital dönüşüm teknolojilerinin muhasebe eğitiminde öğretme-öğrenme çevresine entegrasyonu şeklinde ele alınmaktadır. Bu bağlamda incelenen üniversiteler arasında müfredatların çoğunun muhasebe mesleğinin değişen şartlarına uyum sağlamadığı görülmüştür. Diğer taraftan, muhasebe eğitiminde öğretme-öğrenme çevresine dijital dönüşüm teknolojilerinin entegrasyonu, öğrencilerin kişisel özelliklerini dikkate alarak eğitimde verimlilik artışı yaratabilir.

Sonuç ve Öneriler: Muhasebe eğitiminde, çağın gerekliliklerine cevap veren muhasebe meslek mensupları yetiştirebilmek için üniversitelerin, varolan müfredatlarını çağa uygun olarak güncellemeleri ve eğitimde teknolojik değişimleri kapsayıcı öğretim – öğrenme çevresinin oluşturulması gerekmektedir. Bu bağlamda çalışmada, öğretim ortamında kullanılacak yeni teknolojiler ve muhasebe eğitimi kapsamında mesleki teknoloji kullanımına yönelik öneriler sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Dönüşüm, Muhasebe Eğitimi, Post COVID-19, Teknoloji ve Eğitim, Uzaktan Eğitim.

ACCOUNTING EDUCATION and TECHNOLOGY IN THE POST COVID-19 PERIOD

ABSTRACT

Purpose: With the Covid-19 pandemic, all educational institutions, especially universities, where major relocation has been experienced, switched from face-to-face education to distance education within the scope of measures. However, although the concept of new normal has been discussed since the beginning of the Covid-19 pandemic, the lack of clear action plans by governments and the fact that decisions to give lectures in the face-to-face or online setting will change according to the course of pandemic cause concern on the actors of education (teachers- students- parents etc.). Considering the time elapsed since the emergence of Covid-19 pandemic, it is observed that the pandemic accelerated the digital transformation that started with industry 4.0 in 2010 and its reflection on the sectors. Accounting education is pivotal for the accounting profession, which is one of the most affected professions along with digital transformation and which it is thought that almost 80% of the way of operating business will evolve into digital. Yet, accounting professionals consider that accounting graduates with already having theoretical knowledge cannot adapt to varying conditions. Therefore, it is crucial that by creating an action plan universities should update their curricula and include various accounting technologies into their face-to-face and distance educational activities. Within this context where evaluating existing situations, the present study aims to contribute to the literature by offering suggestion for the changes (teaching-learning environment, new accounting courses that can be added to the curriculum) that technological advancement (technologies such as internet of things, cloud computing, big data, artificial intelligence, blockchain and robots) will create in accounting education in ensuring the sustainability of education during the post-Covid period.

Method: In this study, a theoretical approach that comprehensively covers the related current literature has been adopted. The study also emphasizes digital transformation technologies. International reports, national and international studies in this field have been evaluated in terms of various criteria. In this direction, 10 national, 50 international studies and 5 international sector reports have expressions such as "Accounting Education in the Post-COVID Period", "Digital Transformation in Accounting Education", and "COVID-19 and Digital Transformation" in its title were examined with literature review. In addition, the web pages of 26 universities in Europe and Turkey were also examined within the scope of the study.

Results: It argues the effects of digitalization accelerated by the Covid-19 pandemic on accounting education. These effects are discussed in the form of updating the accounting

group courses, especially in the curriculum of the business department, and integrating digital transformation technologies into teaching-learning environment in accounting education. In this context it was observed that most of the curricula among the universities examined did not adapt to the changing conditions of the accounting profession. However, the integration of digital transformation technologies into the teaching-learning environment in accounting education can increase productivity in education by taking into account the personal characteristics of students.

Conclusion and Suggestions: In the accounting education, in the name of raising accounting professionals who can meet the requirements of the age, universities should update their existing curricula in accordance with today's realities and create educational environment that include technological changes in distance education. In this context, the study offers suggestions for new courses that can be added to the curriculum and the use of technologies- such as internet of things, cloud computing, big data, cyber security, artificial intelligence, blockchain and robots- in teaching-learning environment.

Keywords: Accounting Education, Digital Transformation, Distance Education, Post COVID-19, Technology and Education.

Bildiri ID: 48: COVID - 19 PANDEMİSİNDE UYGULANAN UZAKTAN EĞİTİME İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Ali Osman ENGİN

Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi,

e-posta: aliosman.engin@atauni.edu.tr, ORCID ID: <https://0000-0002-3705-6548>

Murat KORUCUK

Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Dr. Öğrencisi,

e-posta: muratkorucuk@hotmail.com, ORCID ID: <https://0000-0001-5147-9865>

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada uzaktan eğitimin Covid - 19 pandemisi sebebiyle 2020 yılının bahar döneminde Türkiye genelinde yaygın biçimde uygulanmaya başlanmasından dolayı uygulanan uzaktan eğitim sürecinin önemli unsurlarından olan öğrencilerin görüşlerinin hangi düzeyde olduğunun belirlenebilmesi amaçlanmıştır. Bunun yanında araştırmanın diğer amacı üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin cinsiyetlerine, öğretim türlerine, not ortalamalarına, uzaktan eğitim amacıyla kullandıkları donanımlara ve uzaktan eğitime katıldıkları ortama göre farklılaşma durumlarının incelenmesidir. Diğer taraftan öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde derse katılımlarını aksatacak derecede sorunlar ile karşılaşma durumları ile gelecek dönemlerde uzaktan eğitim yoluyla ders almayı tercih etme durumları da incelenmiştir.

Yöntem: Nicel desenli bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma evreni 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan bir devlet üniversitesinde öğrenim gören yaklaşık 21 bin öğrenciden oluşurken, seçkisiz olmayan örnekleme türlerinden uygun (kolayda) örnekleme yöntemi ile veri toplanan örneklem büyüklüğü 667'dir. Veri toplama aracı olarak Yıldırım, Yıldırım, Çelik & Karaman tarafından 2014 yılında geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Bunun yanında örnekleme ait kişisel bilgilerin elde edilebilmesi için cinsiyet, öğretim türü, not ortalaması, uzaktan eğitim amacıyla kullanılan donanım ve uzaktan eğitime dâhil olunan ortam gibi ifadeleri içeren "Kişisel Bilgi Formu"ndan da yararlanılmıştır. Verilerin parametrik koşulları karşılamasından dolayı veri analizinde parametrik tekniklerden yararlanılmıştır.

Bulgular: Yapılan analizler sonucunda öğrencilerin Covid-19 pandemisinde uygulanan uzaktan eğitime yönelik kişisel uygunluk ve yatkınlık düzeylerinin düşük düzey; etkililik ve öğreticilik düzeylerinin ise çok düşük düzey olduğu görülmüştür. Bunun yanında öğrencilerin "Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri Ölçeği"ne verdikleri cevapların ortalaması ise düşük düzey olarak belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin Covid-19 pandemisinde uygulanan uzaktan eğitime yönelik öğrenci görüşleri ile çeşitli değişkenler arasında (cinsiyete, not ortalaması, kullanılan donanım ve ortam) istatistiksel olarak anlamlı farklılıklara rastlanırken; öğretim türü değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bunun yanında öğrencilerin büyük çoğunluğunun herhangi bir sebepten dolayı uzaktan eğitim sürecinde derse katılımlarında bir sorunla karşılaştıkları ve gelecek dönemlerde tekrar uzaktan eğitim ile ders almayı istemedikleri sonucuna da ulaşılmıştır. Çalışma sonuçları doğrultusunda çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Öğrenci Görüşleri, Uzaktan Eğitim, Üniversite Öğrencileri.

EXAMINATION OF STUDENT VIEWS ON DISTANCE EDUCATION APPLIED IN COVID - 19 PANDEMIC

ABSTRACT

Purpose: In this study, it is aimed to determine the level of views of the students, which is one of the important elements of the distance education process implemented due to the widespread application of distance education throughout Turkey in the spring of 2020 due to the Covid-19 pandemic. In addition, the other purpose of the research is to examine the differentiation of university students' views on distance education according to their gender, type of education, grade point average, equipment they use for distance education and the environment in which they participate in distance education. On the other hand, the situations where students encounter problems/problems that hinder their participation in the course in the distance education process and their willingness/preference to take courses/lessons through distance education in the future periods were also examined.

Method: In this quantitative study, survey model was used. While the study population consists of approximately 21 thousand students studying at a state university in the Eastern Anatolia Region in the 2019-2020 academic year, the sample size of which data was collected by convenient (easy) sampling method from non-random sampling types is 667. The scale developed by Yıldırım, Yıldırım, Çelik & Karaman in 2014 was used as a data collection tool. In addition, the "Personal Information Form", which includes expressions such as gender, type of education, grade point average, equipment used for distance education and the environment in which distance education is included, was also used in order to obtain the personal information of the sample. Due to the fact that the data meets parametric conditions, parametric techniques were used.

Results: As a result of the analyzes made, the low level of personal suitability and predisposition levels for distance education applied in the Covid-19 pandemic; The effectiveness and instructional levels were found to be very low. In addition, the average of the answers given by the students to the "Students' Views of Distance Education Scale" was determined as low level.

Conclusion and Suggestions: While there are statistically significant differences between the students' views on distance education applied in the Covid-19 pandemic and various variables (gender, grade point average, equipment used and environment); No statistically significant difference was found between the teaching type variable. In addition, it was concluded that the majority of the students faced a problem in their participation in the course during the distance education process for any reason and they did not want to take courses with distance education again in the future. Various suggestions have been developed in line with the results of the study.

Keywords: College Students, Covid-19, Distance Education, Student Views.

**ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ
YAYINLARI
ATATURK
UNIVERSITY
PUBLICATIONS**

TAM BİLDİRİLER

Bildiri ID: 44: PANDEMİ SÜRECİNDE UZAKTAN EĞİTİM ALAN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİ GÖZÜNDE UZAKTAN VE YÜZ YÜZE EĞİTİMİN KARŞILAŞTIRMASI

Nurten Terkeş, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, nurtenterkes@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-1644-8382

Sabriye Uçan Yamaç, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, suyamac@mehmetakif.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-3932-8017

Güldali Bedir, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, guldalibedir@icloud.com, ORCID ID: 0000-0003-3358-0307

ÖZET

Amaç: COVID 19 pandemi sürecinde, yüz yüze eğitime ara verilmesi nedeniyle eğitim-öğretim sürecinin aksamaması adına hızlı bir kriz yönetimi ile web tabanlı uzaktan eğitim sürecine geçiş yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı, pandemi sürecinde uzaktan eğitim alan hemşirelik öğrencileri gözünde uzaktan ve yüz yüze eğitimin karşılaştırmasıdır.

Yöntem: Bu araştırma tanımlayıcı ve kesitsel biçimde yapıldı. Araştırma 15 Şubat 2021-15 Mart 2021 tarihleri arasında, bir sağlık yüksekokulunda eğitim gören 574 hemşirelik öğrencisi ile yürütülmüştür. Araştırmanın verileri, literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından geliştirilen öğrencilerin pandemik süreçteki uzaktan ve yüzyüze eğitimi karşılaştırabilecekleri soruları içeren bir anket formu ile Google Formlar üzerinden online olarak toplanmıştır. İstatistiksel analizler SPSS 21 paket programı ile yapılmıştır. Etik Kurul'dan ve Sağlık Bakanlığı'ndan onay alınmıştır.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerinin pandemi sürecinde uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre, %35.2'sinin dersi anlama açısından çok daha kötü, %28.'sinin not adaleti açısından çok daha kötü, %27.4'ünün düşünceleri rahatça ifade edebilme açısından aynı, %26.8'inin soruları rahatça sorabilme açısından aynı, %40.9'unun arkadaşları ile birlikte çalışabilme açısından çok kötü, %43.6'sının dersten aldıkları keyif açısından çok daha kötü, %24.2'sinin başka iş ve hobilere zaman ayırma konusunda çok daha iyi, %30.1'inin hocalar ile ders dışı iletişim kurma ve geri dönüş açısından çok da kötü olduğunu düşündükleri bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonuçlarına göre, öğrenciler bazı alanlarda yüz yüze eğitimi daha iyi olarak değerlendirirken, bazı alanlarda uzaktan eğitimi daha avantajlı olarak gördükleri bulunmuştur. Günümüzde uzaktan eğitimin daha sık kullanılacağı göz önüne alındığında, bu süreçte uzaktan eğitimde görülen eksikliklerin giderilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Öğrenci, Pandemi, Uzaktan eğitim, Yüz yüze eğitim.

COMPARISON OF DISTANCE AND FACE-TO-FACE EDUCATION IN THE EYES OF NURSING STUDENTS TAKING DISTANCE EDUCATION DURING THE PANDEMIC PROCESS

ABSTRACT

Purpose: During the COVID 19 pandemic process, rapid crisis management, and a web-based distance education process was implemented in order not to interrupt the education-training process due to the interruption of face-to-face education. This study aims to

compare distance and face-to-face education in the eyes of nursing students who receive distance education during the pandemic process.

Method: This research was conducted in a descriptive and cross-sectional fashion. The research was conducted with 574 nursing students studying at a health school between February 15, 2021, and March 15, 2021. The data of the study were collected online via Google Forms, with a questionnaire developed by the researchers in line with the literature, with the questions that the students could compare the distance and face-to-face education during the pandemic process. Statistical analyzes were made with the SPSS 21 package program. Approval was obtained from the Ethics Committee and the Ministry of Health.

Results: During the pandemic process of nursing students, distance education is much worse than face-to-face education in 35.2% of nursing students, 28% of them is much worse in terms of grade fairness, 27.4% of them are the same in terms of expressing their thoughts easily, 26.8% of them have questions. the same in terms of being able to ask questions comfortably, 40.9% of them are very bad in terms of working with their friends, 43.6% are much worse in terms of the enjoyment they get from the lesson, 24.2% are much better at allocating time for other work and hobbies, 30.1% are with the instructors. It was found that they thought that it was very bad in terms of communicating outside the classroom and returning.

Conclusion and Suggestions: According to the results of the study, it was found that while the students evaluated face-to-face education as better in some areas, they saw distance education as more advantageous in some areas. Considering that distance education will be used more frequently today, it is recommended to eliminate the deficiencies seen in distance education in this process.

Keywords: Nursing, Student, Pandemic, Distance education, Face-to-face education.

GİRİŞ

Yeni Tip Koronavirüs (SARS-CoV-2) kaynaklı COVID-19 enfeksiyonu, Aralık 2019 sonlarına doğru Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkmıştır. Yüksek bulaşma özelliği gösteren bu virüs kısa zamanda dünya geneline yayılmıştır (World Health Organization [WHO], 2020). Hızlı şekilde ortaya çıkan bu süreçte çözüm odaklı stratejilerin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmuştur. COVID 19 salgını sürecinde önemli bulaşma zincirlerinin etkisini kırarak toplumda bulaşıcı hastalıkların yayılmasını azaltmak amacıyla eğitim kurumlarının kapatılması üzerine bir dizi önlem dikkate alınmıştır (Wheeler, Erhart, & Jehn, 2010; De Luca, 2018).

COVID 19 salgını, eğitimde geleneksel yaklaşımların yerine çözüm odaklı stratejilerin geliştirilmesine sebep olmuştur. Bu süreçte yüz yüze eğitime ara verilmesi nedeniyle eğitim-öğretim sürecinin aksamaması adına hızlı bir kriz yönetimi ile web tabanlı uzaktan eğitim sürecine geçiş yapılmıştır. Covid-19 pandemisi sırasında acil uzaktan eğitim kapsamında özellikle gelişen internet teknolojisiyle öğrencilere web tabanlı olarak entegre edilmesiyle eğitim teknolojilerine dayalı çözümlerin sunulması olmuştur. (Teräs et al, 2020). Uzaktan eğitim örnekleri ve yapılanmaları pek çok üniversitesinin alt yapısında bulunup kullanılmış olsa da bu süreç içerisinde "acil uzaktan eğitim" adı verilen bir uygulamaya ve bu sürece özel yeni çözümler ve alternatiflere ihtiyaç duyulmuştur. (Hodges, Moore, Lockee, Trust, & Bond, 2020.) Bu süreçte uzaktan eğitime geçiş oldukça hızlı bir şekilde gerçekleştirildiğinden öğrencilerin uzaktan

eğitimin gereklerine ve protokollerine uyum sağlamaları konusunda bir değerlendirme yapılamamıştır (Iyer, Aziz, & Ojcius, 2020).

Yüz yüze eğitim için oluşturulmuş bir modelin hızlı bir şekilde uzaktan eğitime dönüştürülmesi esnasında ciddi bir hazırlık sürecine girilememiştir. Yaşanabilecek zorluklar ve eksikliklerin belirlenmesi, öğrencilerin bu eğitim modeline yönelik geri bildirimlerinin alınmasının bu süreçle aktif baş etmede önemli olduğu belirtilmektedir (Keskin ve Kaya, 2020). Yakın gelecekte, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin bir alternatifi veya ona destek oluşturacak bir sistem olmaktan çıkıp, eğitim programlarının temelini oluşturacağı düşünülmektedir (Telli & Altun, 2020). Bu çalışmanın amacı, pandemi sürecinde uzaktan eğitim alan hemşirelik öğrencileri gözünde uzaktan ve yüz yüze eğitimin karşılaştırılmasının yapılmasıdır.

YÖNTEM

Araştırma Tasarımı

Bu araştırma tanımlayıcı biçimde yapıldı. Araştırma 15 Şubat – 15 Mart 2021 tarihleri arasında yürütülmüştür. Çalışmamız Helsinki Deklerasyonu Prensipleri'ne uygun olarak yapılmıştır.

Araştırma Evreni/Örnekleme

Araştırmanın evrenini bir sağlık yüksekokulu hemşirelik bölümünde öğrenim gören 680 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyerek araştırmaya alınma kriterlerine uyan, araştırmayı katılmayı kabul eden tüm öğrenciler alınmıştır. Evrenin %84'üne (574 öğrenci) ulaşıldı. Araştırmanın alınma kriterleri; çalışmaya katılmayı kabul etme, hemşirelik öğrencisi olma ve internet ortamındaki anketi tam olarak doldurmaktır. Anketler, öğrencilere Google Formlar üzerinde oluşturularak online olarak gönderilmiştir. Araştırmaya katılmak istemeyen, formları eksik dolduran, araştırmaya katılmaktan vazgeçen öğrenciler çalışma dışı bırakılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından literatur taranarak oluşturulmuş ve içerisinde katılımcıların yaş, cinsiyet, okul, sınıf gibi demografik bilgilerinin sorulduğu formdur.

Uzaktan Ve Yüzyüze Eğitimi Karşılaştırma Formu: Araştırmacılar tarafından literatur taranarak oluşturulmuş ve içerisinde dersi anlama, not adaleti, düşüncelerini rahatça ifade edebilme, sorularını rahatça sorabilme, arkadaşları ile birlikte çalışabilme, dersten aldığı keyif, başka iş ve hobilere zaman ayırabilme, hocalar ile ders dışı iletişim kurma ve geri dönüş alma açılarından karşılaştırma yapabilecekleri sorular yer almaktadır.

Verilerin Analizi

İstatistiksel analiz SPSS 21 paket programı ile yapıldı. Araştırmada verileri analizde betimsel istatistikler yapıldı. Verilerimiz normal dağılım göstermediği için sürekli değişkenlerin gruplar arası farklılıkları için Kruskal-Wallis ve Mann-Whitney U testinden yararlanılmıştır. Hata düzeyi olarak $\alpha = 0.05$ olarak kabul edildi. Ayrıca kullanılan ölçeğin ölçüm güvenirliği için Chronbach alfa değerine bakılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın yürütülebilmesi için, araştırmaya başlamadan önce bir üniversitenin Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (03.02.2021, GO 2021/70) etik kurul izni ve Sağlık Bakanlığı onayı alınmıştır. Ayrıca araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden yazılı ve sözlü izinleri alınmıştır. Makalede araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur.

BULGULAR

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin kişisel özelliklerine göre dağılımı incelendiğinde yaş ortalaması 21.16 ± 1.81 , %39.5'i 18-20 yaş aralığında, %76'sı kadın, %56.4'ü ikinci sınıf, %50.7'si akdeniz bölgesinde okuyor, %66.9'u pandemi sürecinden önce uzaktan/online eğitim almadığı bulunmuştur. Genel olarak üniversitelerinin sağladığı uzaktan eğitimden memnun olma durumlarına bakıldığında %31.5'inin kararsız, %22.8'inin memnun olduğu, %74.2'sinin salgından sonra üniversite eğitiminin tümüyle online olarak verilmesini istemediği görülmektedir.

Tablo 1. Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımı (N=574)

Kişisel Özellikler	N	%
Yaş ($\bar{X} \pm SS$)	21.16 \pm 1.81	
18-20	227	39.5
21	174	30.3
> 22	173	30.1
Cinsiyet		
Kadın	436	76.0
Erkek	138	24.0
Sınıf		
Birinci sınıf	81	14.1
İkinci sınıf	324	56.4
Üçüncü sınıf	131	22.8
Dördüncü sınıf	38	6.6
Üniversitenin bulunduğu bölge		
Ege Bölgesi	131	22.8
Akdeniz Bölgesi	291	50.7
Marmara Bölgesi	23	4.0
Doğu Anadolu Bölgesi	44	7.7
İç Anadolu Bölgesi	27	4.7
Karadeniz Bölgesi	34	5.9
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	24	4.2
Pandemi sürecinden önce uzaktan/online eğitim alma durumu		
Evet	190	33.1
Hayır	384	66.9
Genel olarak üniversitenizin sağladığı uzaktan eğitim hizmetinden memnun olma durumu		
Hiç memnun değilim	65	11.3
Memnun Değilim	92	16.0
Kararsızım	181	31.5
Memnunum	131	22.8
Tamamen memnunum	105	18.3
Salgından sonra üniversite eğitiminin tümüyle online olarak verilmesini isteme durumu		
Evet	148	25.8
Hayır	426	74.2

Hemşirelik öğrencilerinin pandemi sürecinde uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimle karşılaştırmasında, %35.2'sinin dersi anlama açısından çok daha kötü, %28.'sinin not adaleti açısından çok daha kötü, %27.4'ünün düşünceleri rahatça ifade edebilme açısından aynı, %26.8'inin soruları rahatça sorabilme açısından aynı, %40.9'unun arkadaşları ile birlikte çalışabilme açısından çok kötü, %43.6'sının dersten aldıkları keyif açısından çok daha kötü, %24.2'sinin başka iş ve hobilere zaman ayırma

konusunda çok daha iyi, %30.1'inin hocalar ile ders dışı iletişim kurma ve geri dönüş açısından çok da kötü olduğunu düşündükleri bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 2. Hemşirelik Öğrencilerinin Pandemi sürecinde Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Karşılaştırılması (N=574)

	Çok daha kötü	Daha kötü	Aynı	Daha iyi	Çok daha iyi
Dersi anlama açısından	35.2 (202)	30.1 (173)	17.2 (99)	8.2 (47)	9.2 (53)
Not adaleti açısından	28.2 (162)	21.3 (122)	23.5 (135)	16.6 (95)	10.5 (60)
Düşüncelerinizi rahatça ifade edebilme açısından	26.0 (149)	23.0 (132)	27.4 (157)	13.4 (77)	10.3 (59)
Sorularınızı rahatça sorabilme açısından	25.6 (147)	23.9 (137)	26.8 (154)	13.2 (76)	10.5 (60)
Arkadaşlarınızla birlikte çalışabilme açısından	40.9 (235)	30.7 (176)	15.2 (87)	6.6 (38)	6.6 (38)
Dersten aldığımız keyif açısından	43.6 (250)	22.5 (129)	14.3 (82)	7.1 (41)	12.5 (72)
Başka iş ve hobilerinize zaman ayırabilme açısından	20.2 (116)	12.0 (69)	21.4 (123)	22.1 (127)	24.2 (139)
Hocalar ile ders dışı iletişim kurma ve geri dönüş (feedback alma) açısından	30.1 (173)	18.6 (107)	29.1 (167)	10.1 (58)	12.0 (69)
Toplam	20.07±8.94 (Min: 8- Max: 40)				

TARTIŞMA

Pandemik süreç nedeniyle hızlı geçiş sağlamak zorunda kaldığımız uzaktan eğitim modeline ilişkin öğrencilerin görüşlerinin alınması önemlidir. Bu çalışmada pandemi sürecinde uzaktan eğitim alan hemşirelik öğrencileri gözünde uzaktan ve yüz yüze eğitimin karşılaştırılması yapılmıştır.

Araştırmamız sonucunda genel olarak üniversitelerinin sağladığı uzaktan eğitimden memnun olma durumlarına bakıldığında %31.5'inin kararsız, %22.8'inin memnun olduğu, %74.2'sinin salgından sonra üniversite eğitiminin tümüyle online olarak verilmesini istemediği görülmektedir. Pınar ve Akgül'ün (2020) yaptıkları çalışma sonucunda öğrenciler, süreçten ötürü uzaktan eğitimi yararlı bulduklarını ve uzaktan eğitim ile yapılan derslerin fen konularını tekrar edip pekiştirmeleri açısından yararlı olduğunu ancak uzaktan eğitim ile deney yapma imkanının olmamasının mesleki olarak eksikliğe sebep olduğunu belirtmişlerdir. Bu sebeple yüz yüze eğitimi tercih ettiklerini vurgulamışlardır (Pınar ve Akgül, 2020). Yapılan çalışmalar incelendiğinde uygulamalı dersler açısından uzaktan eğitimin yetersiz olduğu ama Covid 19 sürecini etkin yönetmek adına alternatif yöntem olarak kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır (Pınar ve Akgül, 2020; Zan ve Zan, 2020; Kürtüncü ve Kurt, 2020).

Çalışmamıza katılan öğrenciler açısından online eğitimin %40.9'unun arkadaşları ile birlikte çalışabilme açısından çok kötü olduğu sonucuna varılmıştır. Kesin ve Kaya'nın yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin yarısından fazlası (%59.5) web tabanlı uzaktan eğitimin bireysel olarak çalışma sürecine yönlendirerek takım çalışmalarını azalttığını belirtmiştir (Keskin ve Kaya, 2020). Bu çalışmalara göre uzaktan eğitim akran ilişkileri ve sosyalleşme açısından öğrencileri olumsuz yönde etkilemiş olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin uzaktan eğitimde yakındıkları bir diğer konu dersin değerlendirmesi ve adaletsiz puanlama yapılması üzerinedir. Çalışmamızda öğrencilerin %28 i online eğitimin not adaleti açısından çok daha kötü olduğunu belirtmişlerdir. Zan ve Zan'ın yaptığı çalışmaya göre öğrenciler yüz yüze eğitimde sınavların ve buna bağlı olarak ders değerlendirmesinin daha hakkaniyetli yapıldığı ancak uzaktan eğitimde ölçme değerlendirmenin sıkıntılı olduğunu belirtmişlerdir (Zan ve Zan, 2020). Genç ve Gümrükçüoğlu'nun yaptığı çalışmaya katılan öğrencilerden sınavların hakkaniyetli olduğunu söyleyenlerin oranı sadece %24,6'dır (Genç ve Gümrükçüoğlu, 2020). Kürtüncü ve Kurt'un yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin neredeyse hepsi uzaktan eğitim sistemi ile yapılacak sınavlara güvenemediklerini ve düşük not alarak derslerden kalabileceklerini belirtmiştir (Kürtüncü ve Kurt, 2020). Yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde uzaktan eğitim sisteminin yüz yüze eğitime göre not adaleti açısından daha kötü olduğunu düşündürmektedir. Bu durum koronavirüs sürecinde sağlıklı bir ölçme ve değerlendirmenin yapılamadığı şeklinde yorumlanabilir.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin üçte birinin hocalar ile ders dışı iletişim kurma ve geri dönüş açısından çok daha kötü olduğunu düşündükleri bulunmuştur. Zan ve Zan'ın yaptığı çalışmaya göre öğrenciler yüz yüze yapılan eğitimlerde kendilerini daha ifade edebildiklerini ve ders sorumlu öğretim elemanlarıyla daha rahat iletişim içinde olduklarını belirtmişlerdir (Zan ve Zan, 2020). Kesin ve Kaya'nın çalışmasına göre Web tabanlı uzaktan eğitimin, öğrencilerin bilgi öğrenme kendi hızlarında öğrenmelerine ve belirtilen zamanda bilgiyi vericiden almalarına olanak sağlaması açısından avantaj sağladığı görülmektedir. Ancak öğrencilerin yeterli geribildirim alamaması, kendilerini yeterince ifade edemediklerini düşünmeleri ve dinledikleri konuları yüz yüze eğitime oranla daha çabuk unuttuklarını belirtmeleri bu eğitim modelinin avantajlarının yanında dezavantajlarının olduğunu da göstermektedir (Keskin ve Kaya, 2020). Şenyuva'nın (2013) hemşirelik öğrencileri üzerinde yürüttüğü bir çalışmada, öğrencilerin uzaktan eğitimin sınırlılıklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde, "eğitimci-öğrenci, öğrenci-öğrenci arasındaki karşılıklı etkileşimin en aza inmesi" sorununun birinci sırada olduğu belirlenmiştir. Yapılan çalışmaların sonuçları incelendiğinde uzaktan eğitim sisteminin öğrencilerin yeterli geribildirim alamaması, kendilerini yeterince ifade edemediklerini belirtmeleri bu eğitim modelinin avantajlarının yanında dezavantajlarının olduğunu da göstermektedir.

Hemşirelik öğrencilerinin pandemi sürecinde uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimle karşılaştırmasında, %35.2'sinin dersi anlama açısından çok daha kötü olduğunu belirtmişlerdir. Zan ve Zan'ın yaptığı çalışmaya göre Pandemi döneminde uzaktan eğitim alan ve çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin sadece %32,6'sı uzaktan eğitimin okuldaki eğitime göre daha etkili olduğunu düşünürken, öğrencilerin %67,3'ü yüz yüze eğitimin gereklilik olduğunu, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim kadar etkin olmadığını belirtmişlerdir (Zan ve Zan, 2020). Kürtüncü ve Kurt'un çalışmasında araştırmaya katılan öğrenciler "Uygulama alanından uzak kalmalarının sahada öğrenmelerini engellediğini ve bu nedenle uzaktan eğitim sisteminin hemşirelik bölümü için doğru bir seçim olmadığını" belirtmişlerdir. (Kürtüncü ve Kurt, 2020). Başka bir çalışmada teori derslerinin uzaktan eğitim ile işlenebileceğini ancak uygulamalı dersler açısından sorun oluşturabileceği belirtilmektedir (Sahu, 2020). Kesin ve Kaya'nın yaptığı çalışmada öğrencilerin büyük çoğunluğunun web tabanlı eğitimi yüz yüze eğitim kadar etkin bulmadığı ancak öğrencilerin yarıdan fazlasının web tabanlı uzaktan eğitimin alternatif olarak iyi bir çözüm olduğunu belirttikleri görülmüştür (Kesin ve Kaya, 2020). Öğrencilerin uzaktan eğitimin olumsuz yönlerine ilişkin görüş

sıralamasının (fazladan aza doğru); “hemşirelik gibi uygulama ağırlıklı bir meslekte önemli yeri olan laboratuvar ve klinik uygulamalarda eksikliklere neden olacağını” (%83.5),’inin “kendi kendine çalışma alışkanlığı olmayan ve bu yeteneğini geliştirmemiş öğrenciler için planlama zorluğu olabileceğini” belirtmişlerdir (Süt ve Küçükaya, 2016). Yapılan çalışmalar incelendiğinde genel olarak kriz yönetiminde alternatif yöntem olarak uzaktan eğitim tercih edilebileceği fakat özellikle uygulamalı derslerde uzaktan eğitimden yüz yüze eğitim kadar verim alınamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin %24.2’si uzaktan eğitimin başka iş ve hobilere zaman ayırma konusunda çok daha iyi olduğunu belirtmişlerdir. Uzaktan eğitimin tercih edilmesinde en önemli neden yoğun iş hayatının içerisinde eğitime ayıracak vakti olmayan çalışanların mesai saatleri haricinde eğitim almaya imkân sunmasıdır. Uzaktan eğitime devam eden öğrencilerin bakış açısından, uzaktan eğitim uygulamalarının değerlendirildiği bu çalışmada öğrencilerin uzaktan eğitimin tercih nedenlerinin başında iş ve eğitim hayatı birlikte yürütme isteğinin geldiği belirlenmiştir (Özyürek ve ark., 2016). Yapılan çalışmalara göre öğrenciler uzaktan eğitim sistemini; daha çok yolda zaman kaybı yaşamama, maliyeti düşürme gibi nedenlerden dolayı uygun ve kullanışlı olarak tanımlamaktadır. Özellikle her bir öğrencinin kendi hızında öğrenebildiği kabul edildiğinde öğrenciler tarafından dersin tekrar dinlenebilmesi de öğrenciler için avantajlı sebepler arasında sıralanmaktadır (Demir, 2014; Çiftçi, 2015), Paydar ve Doğan’ın öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmada uzaktan eğitimin zaman ve mekan açısından kolaylık sunması, sınırsız şekilde tekrar yapma olanağının olması, daha fazla bilgiye erişilebilmesi ve eğlenceli olması şeklinde olumlu düşüncelerin yanında; okul gibi sosyal ortamın varlığının olmaması, öğrencilerin soru sormalarına olanak sağlanamaması, motivasyon eksikliği, sanal ortamdan ötürü ciddiye alınmayan davranış biçimi, katılımın az olması şeklinde olumsuz düşüncelerde mevcuttur (Paydar ve Doğan, 2019). Yapılan çalışmalardan yola çıkarak uzaktan eğitimin olumsuz taraflarının yanında sosyallik ve hobilere vakit ayırma açısından olumlu yönlerinin olduğu da bulunmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışma sonuçlarımıza göre, öğrenciler bazı alanlarda yüz yüze eğitimi daha iyi olarak değerlendirirken, bazı alanlarda uzaktan eğitimi daha avantajlı olarak gördükleri bulunmuştur. Günümüzde uzaktan eğitimin daha sık kullanılacağı göz önüne alındığında, bu süreçte uzaktan eğitimde görülen eksikliklerin giderilmesi önerilmekte ve yüz yüze eğitime alternatif bir çözüm olarak kullanılan ve acil olarak yapılandırılan web tabanlı uzaktan eğitimin öğrencilerin geribildirimlerine göre avantaj ve dezavantajlarına göre değerlendirmeler yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Çiftçi, A. (2015). Örgün eğitim-öğretim ile yaygın eğitim-öğretim ikilemi üzerine, *Yeğitek Uzaktan Eğitim Özel Sayısı*, 42-45. Ankara: MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü.
- DeLuca, C., Chapman-Chin, A. E., LaPointe-McEwan, D., & Klinger, D. A. (2018). Student perspectives on assessment for learning. *The Curriculum Journal*, 29(1), 77-94. <https://doi.org/10.1080/09585176.2017.1401550>
- Demir, E. (2014). Uzaktan eğitime genel bir bakış. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (39), 203-212.

- Genç, M. F., & Gümrükçüoğlu, S. (2020). Koronavirüs (Covid-19) sürecinde ilâhiyat fakültesi öğrencilerinin uzaktan eğitime bakışları. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 403-422. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43798>
- Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., & Bond, A. (2020). The difference between emergency remote teaching and online learning. *Educause Review*, 27.
- Iyer, P., Aziz, K., & Ojcius, D. M. (2020). Impact of COVID-19 on dental education in the United States. *Journal of Dental Education*, 1-10.
- Keskin, M., & Derya, Ö. (2020). COVID-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 59-67.
- Kürtüncü, M., & Kurt, A. (2020). Covid-19 pandemisi döneminde hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitim konusunda yaşadıkları sorunlar. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 66-77.
- Özyürek, A., Begde, Z., Yavuz, N. F., & Özkan, İ. (2016). Uzaktan eğitim uygulamasının öğrenci bakış açısına göre değerlendirilmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 595-605.
- Paydar, S. & Doğan, A. (2019). Öğretmen adaylarının açık ve uzaktan öğrenme ortamlarına yönelik görüşleri. *Eğitim ve Teknoloji*, 1(2), 154-162
- Pınar, M. A., & Akgül, GD. (2020). The opinions of secondary school students about giving science courses with distance education during the Covid-19 pandemic. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 10(2), 461-486. Doi: 10.26579/jocress.377
- Sahu, P. (2020). Closure of Universities Due to Coronavirus Disease 2019 (COVID-19): Impact on Education and Mental Health of Students and Academic Staff. *Cureus* 12(4), e7541. doi: 10.7759/cureus.7541
- Süt, H. K., & Küçükkaya, B. (2016). Hemşirelik bölümü öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 13(3), 235-243.
- Şenyuva, E. (2013). Hemşirelerin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 3(2), 23-41.
- Telli, S. G., & Altun, D. (2020). Koronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34.
- Teräs, M., Suoranta, J., Teräs, H., & Curcher, M. (2020). Post-Covid-19 Education and Education Technology ‘Solutionism’: a Seller’s Market. *Postdigital Science and Education*, 1-16. oi: 10.1007/s42438-020-00164-x
- Wheeler, C. C., Erhart, L. M., & Jehn, M. L. (2010). Effect of school closure on the incidence of influenza among school-age children in Arizona. *Public health reports*, 125(6), 851-859. doi: 10.1177/003335491012500612
- WHO. (2020). WHO Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard. World health Organization. <https://covid19.who.int>
- Zan, N., & Zan, B. U. (2020). Koronavirüsle Acil Durumda Eğitim: Türkiye’nin Farklı Bölgelerinden Uzaktan Eğitim Sistemine Dahil Olan Edebiyat Fakültesi Öğrencilerine Genel Bakış. *Electronic Turkish Studies*, 15(4). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44365>

Bildiri Id: 78: AÇIK ÖĞRENME VE UZAKTAN EĞİTİMDE İLETİŞİM ARAÇLARININ KULLANIMI: İÇERİK ANALİZİ ÇALIŞMASI

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Berk ÜSTÜN, Bartın Üniversitesi, Fen Fakültesi,
e-posta: ustun.ab@gmail.com, ORCID ID: 0000 0002 1640 4291

Betül DÜZENLİ ÇİL, Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, e-posta:
betulcil.25@gmail.com, ORCID ID: 0000 0001 6342 8627

ÖZET

Tüm dünyayı etkisi altına alan Covid 19 pandemisi ile birçok alanda zorunlu değişimler meydana gelmiş ve eğitim alanı da bu değişimlerin en çok yaşandığı alanların birisi olmuştur. Pandemi öncesine kadar uzaktan eğitime dair plan ve altyapısı olmayan öğretim kurumları, pandemi ile beraber yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçmek zorunda kalmışlardır. Uzaktan eğitime zorunlu geçişle öğrenciler ve öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde hem öğrenme faaliyetlerini gerçekleştirmek hem de karşılaştıkları sorunlara çözümler üretmek zorunda kalmışlardır.

Amaç: Bu araştırmanın amacı 2016-2021 yılları arasında açık ve uzaktan eğitimde iletişim araçlarının kullanımı konusunda yayınlanan makaleleri belirli kriterlere göre analiz etmektir.

Yöntem: Araştırmada açık ve uzaktan eğitimde iletişim araçlarının kullanımına dair bulunan makaleler sistematik bir şekilde analiz edilmiştir. Web of Science veri tabanında “Blended Learning and Communication Tools”, “Blended Education and Communication Tools”, “Online Learning and Communication Tools”, “Online Education and Communication Tools”, “Open Education and Communication Tools”, “Open Learning and Communication Tools”, “Distance Learning and Communication Tools” ve “Distance Education and Communication Tools” anahtar kelimeleri ile yapılan arama sonucu 59 makaleye ulaşılmıştır. Bu makalelerden aynı olanlar ve İngilizce dışında farklı dilde olan makaleler kapsam dışı bırakılmıştır. Araştırmanın amacına uygun olan 35 makale araştırmaya dahil edilerek belirlenen kriterlere göre analiz edilmiştir.

Bulgular: Makalelerde en fazla nicel yöntemlerin tercih edildiği, en az nitel yöntemlerin tercih edildiği görülmüştür. Makaleler hazırlandıkları ülkelere göre analiz edildiğinde en fazla makalenin Amerika Birleşik Devletleri’nde hazırlandığı, ardından ise Brezilya, İspanya ve Yunanistan’ın bu alanda en fazla çalışma yapılan ülkeler olduğu bulunmuştur. Ülkemizde ise bu alanda iki makalenin yayımlandığı görülmektedir. Yapılan çalışmalarda iletişim aracı olarak en çok Öğrenme Yönetim Sistemi (ÖYS) ve Zoom, Microsoft Team, Skype ve Google Meet gibi video konferans araçlarının kullanıldığı görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler: Makalelerde uzaktan öğrenimde iletişim araçlarının genel anlamda öğrenen merkezli ortamlar oluşturduğu ortaya konulmuştur. Seçilen teknolojinin güvenli ve kolay kullanılabilir olmasının bu yöndeki olumlu etkiyi arttıracığı düşünülmektedir. Ayrıca kullanılan araçların öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeye dönük problem çözme ve proje tabanlı öğrenme aktiviteleri yapmaya imkan verdiği belirtilmektedir. Uzaktan öğrenmenin özellikle ilkökul çağındaki okullarda ekran öğrenimini azalttığı ifade edilmiş, bu yönde ders tasarımlarının yapılması gerektiği belirtilmiştir. Çevrimiçi öğrenimde ders materyali olarak basılı kaynakların ağırlıklı olmasından ziyade görsel ve işitsel materyallerden oluşturulması gerektiği ve bu materyallerin dersin etkinliğini arttırdığı sonuçlar arasındadır. Bununla beraber uzaktan

öğrenmelerde katılım devamlılığını sağlama konusunda iletişim araçlarının yetersiz olduğu, bu yönde denetimin yeterli seviyede sağlanamadığı ifade edilmiştir. Belirtilen eksikleri giderilebilecek araştırmalar yapılmasının açık ve uzaktan eğitime olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İletişim Araçları, Açık Öğrenme, Harmanlanmış Öğrenme, Uzaktan Eğitim, Uzaktan Öğrenme,

THE USE OF COMMUNICATION TOOLS IN OPEN LEARNING AND DISTANCE EDUCATION: A CONTENT ANALYSIS STUDY

ABSTRACT

With the Covid 19 pandemic, compulsory changes occurred in many areas and the field of education became one of the areas where these changes occurred the most. Although institutions hadn't had a plan and infrastructure for distance education by the time pandemic started, they had to switch from face-to-face education to distance education with the pandemic. With the compulsory transition to distance education, students and teachers have to produce solutions to the problems they face while carrying out learning activities in distance education

Purpose: The aim of this study is to analyze the articles on the use of communication tools in open and distance education and published between 2016 and 2021 according to certain criteria.

Method: In the research, articles on the use of communication tools in open and distance education were analyzed systematically. In the Web of Science database, the research made with keywords including "Blended Learning and Communication Tools", "Blended Education and Communication Tools", "Online Learning and Communication Tools", "Online Education and Communication Tools", "Open Education and Communication Tools", "Open Learning and Communication Tools", "Distance Learning and Communication Tools" and "Distance Education and Communication Tools" resulted in 59 articles. The same articles and articles written in a different language other than English were excluded from the scope. As a result, 35 articles were found suitable and included according to the purpose of the research and analyzed according to the determined criteria.

Results: In the articles, quantitative methods were used the most, and qualitative methods were used the least. When the articles were analyzed according to the countries in which they were conducted, the most articles were conducted in the United States, and then respectively Spain and Greece. In our country, there were only two articles published in this field. According to reviewed articles, LMS (Learning Management System) and video conferencing tools like Zoom, Microsoft Team, Skype and Google Meet were utilized.

Conclusion and Suggestions: In the articles, the use of communication tools in distance learning creates learning-centered environments in general. The choice of safe and easy-to-use technology will increase the positive effect in this direction. Also, these tools allow students to develop high-level thinking skills through problem solving and project-based learning activities. In addition, distance learning reduces peer learning, especially in primary school-age children, and course designs should be made in this direction. Besides, online learning should be composed of visual and auditory materials rather than

printed resources as course material because these materials increase the effectiveness of the course. Communication tools are insufficient for ensuring the continuity of participation in distance learning and teachers are not able to monitor students adequately with them. Finally, carrying out researches to eliminate the deficiencies indicated in reviewed articles will clearly contribute positively to open and distance education.

Keywords: Communication Tools, Open Learning, Blended Learning, Distance Education, Distance Learning

GİRİŞ

13 Ocak 2020 tarihinde tanımlanan ve tüm dünyayı etkisi altına alan yeni koronavirüs hastalığı ülkemizde ise 11 Mart 2020 tarihinde görülmeye başlamıştır (Sağlık Bakanlığı, 2020). Pandemi süreci diye adlandırılan bu süreçte tüm dünyada hem hastalığın bulaşma riskini azaltmak hem de bütün kurumların işleyişini devam ettirmek için çeşitli tedbirler geliştirilmiştir. Ülkemizde de koronavirüsün görüldüğü tarihten itibaren ilk olarak alanlarında uzman kişilerden oluşan Bilim Kurulu Heyeti oluşturulmuş ve o kurulun tavsiyeleri üzerinden salgının seyri ve etkileri takip edilmeye başlanmıştır (Erdem, 2020). Pandemi sürecinde en çok değişimin yaşandığı alanlardan biri de eğitim alanı olmuştur. Ülkemizde sadece yükseköğretim kurumlarında bazı derslerde uygulanan uzaktan eğitim pandemi sürecinde okul öncesi eğitim kurumları da dahil olmak üzere tüm kademelerde zorunlu olarak uygulanmaya başlamıştır. Bu dönemde öğrenci ve öğretmenlerin internete erişememe durumlarının yanısıra iletişim araçlarını kullanama durumları da önemli bir problem olmuştur (Can, 2020).

Karşılaşılan birçok sorunun yanında uzaktan eğitimin hem öğrenci hem de öğretmenler için birçok avantajının olduğu da belirtilmiştir. Akyürek (2020) çalışmasında uzaktan eğitimin eğitimde fırsat eşitsizliğini azalttığını, zengin bir eğitim ortamı sunduğunu, bireysel ve bağımsız öğrenmeyi sağladığını ifade etmiştir. Ayrıca uzaktan eğitimde kullanılan sistem ve teknoloji araçlarının birçok avantajları bulunmaktadır bunları şu şekilde sıralayabiliriz:

Şekil 1. İletişim Araçlarının Avantajları

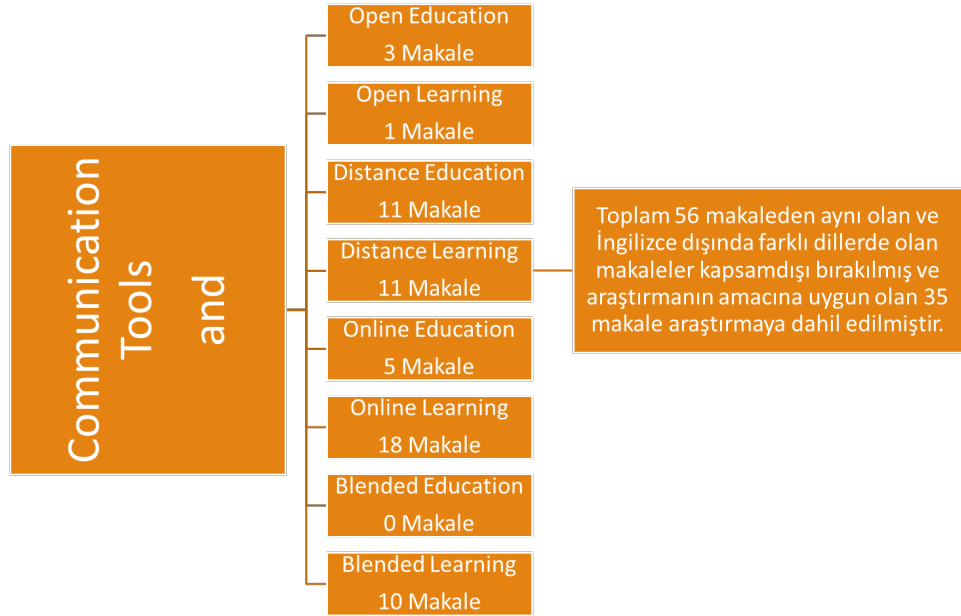
İletişim araçlarının taşınabilir olma özelliği zamandan ve mekandan bağımsız öğrenme imkanı sağlarken, tekrar edilebilirlik ve çevrimdışı olma özellikleri sayesinde aynı ders veya içeriğe anlaşılınca kadar erişim sağlama fırsatı sunar.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı 2016- 2021 yılları arasında açık ve uzaktan eğitimde iletişim araçlarının kullanımını konusunda yayınlanan makaleleri başta kullanılan teknoloji uygulaması olmak üzere yıllarına, tercih edilen yöntemlere, hazırlandığı ülkelere göre analiz etmektir. Araştırmada elde edilen bulguların pandemi sonrası açık öğretim ve uzaktan eğitimdeki eksiklikleri giderme konusunda araştırmacı ve eğitimcilere rehber olacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmada makaleleri belirlenen kriterlere göre analiz etmek için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi ile belirlenen alanda hazırlanan çalışmalar sistematik bir incelemeye tabi tutulur (Koçak & Özgür, 2006). İçerik analizi yöntemi ile bu alanda son 6 yılda hazırlanan makaleler analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlar ışığında sunulan önerilerin bu alandaki eksiklikleri giderme noktasında uygulayıcılara fikir sunacağı düşünülmektedir. Web of Science veri tabanında yapılan arama sonucu ulaşılan makalelerin seçim aşamaları şu şekildedir:

Şekil 2. Makalelerin Seçim Aşamaları

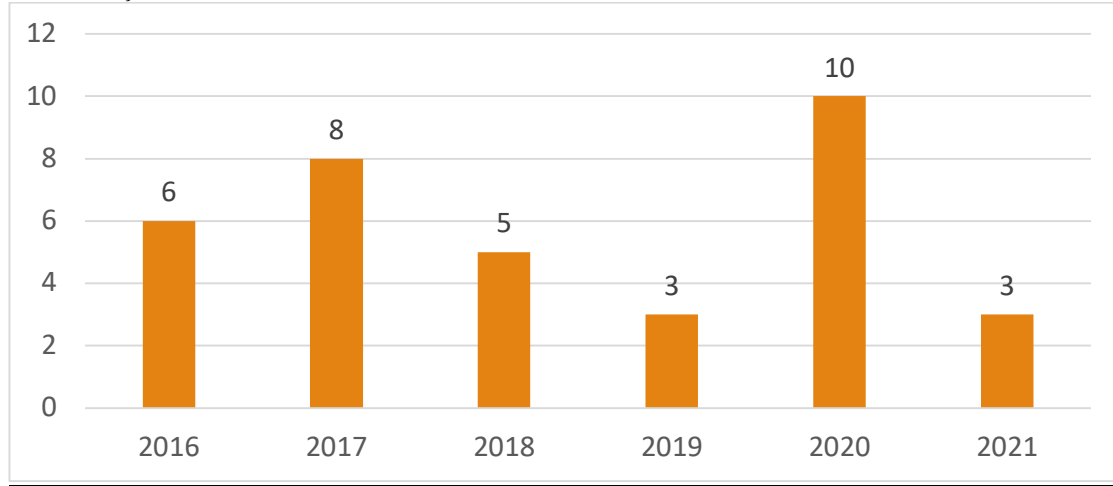
“Open Education” and “ Communication Tools” anahtar kelimesi ile 3 makale, “Open Learning” and “Communication Tools” anahtar kelimesi ile 1 makale, “Distance Education” and “ Communication Tools” anahtar kelimesi ile 11 makale, “ Distance Learning” and Communication Tools” anahtar kelimesi ile 11 makale, “Online Education” and “ Communication Tools” anahtar kelimesi ile 5 makale, “ Online Learning” and “Communication Tools” anahtar kelimesi ile 18 makale, “ Blended Learning” and “ Communication Tools” anahtar kelimesi ile 10 makaleye ulaşılmıştır. Toplam ulaşılan 56 makale içerisinden aynı metne sahip olan ve İngilizce dışında farklı dillerde yazılan makaleler kapsam dışı bırakıldıktan sonra araştırmanın amacına uygun olan 35 makale sistematik olarak incelenmiştir.

BULGULAR

Makaleler sistematik bir şekilde incelendiğinde elde edilen bulgular aşağıdaki gibidir:

Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

İncelenen makalelerin yıllara göre dağılımına yönelik bulgular Şekil 3’ te belirtilmiştir.

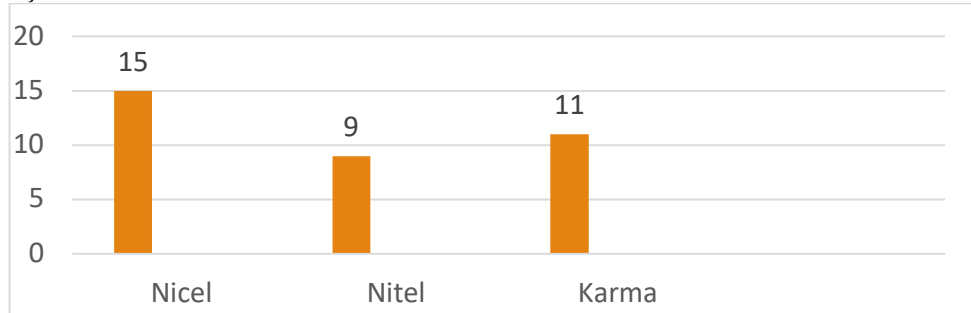

Şekil 3. Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

Son 6 yılda bu alanda yayınlanan makaleler incelendiğinde en fazla makalenin 10 makale ile 2020 yılında yayımlandığı, 2021 yılının ilk yarısında ise 3 makalenin yayımlandığı görülmektedir.

Makalelerde Tercih Edilen Yöntemler

İncelenen makalelerde tercih edilen yöntemlere yönelik bulgular şekil 4’te verilmiştir.

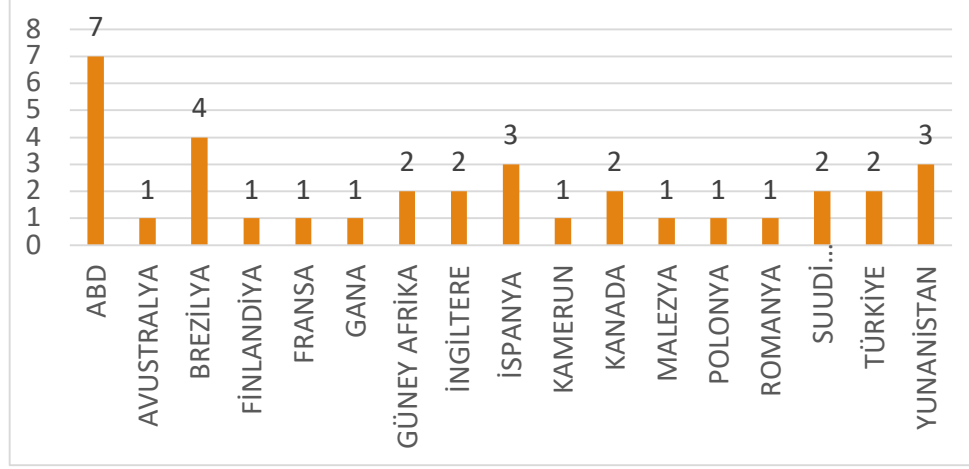

Şekil 4. Makalelerde Tercih Edilen Yöntemler

İncelenen makalelerde tercih edilen yöntemler analiz edildiğinde bulgular 15 makalede nicel yöntemlerin, 11 makalede karma yöntemlerin, 9 makalede ise nitel yöntemlerin tercih edildiğini göstermiştir. Ayrıca makalelerde tercih edilen yöntemler yıllara göre analiz edildiğinde nicel yöntemlerin her yıl en fazla tercih edilen yöntem olduğu görülmektedir. 2020 yılında hazırlanan 10 makalenin 4’ünün nicel yöntemlere uygun olarak hazırlandığı görülmüştür. Son yıllarda bu alanda nitel çalışmaların sayısının azalıp, nicel çalışmaların sayısının arttığı elde edilen bulgular arasındadır.

Makalelerin Ülkelere Göre Dağılımı

Makalelerin hazırlandıkları ülkelere göre dağılımı şekil 5'te belirtilmiştir.

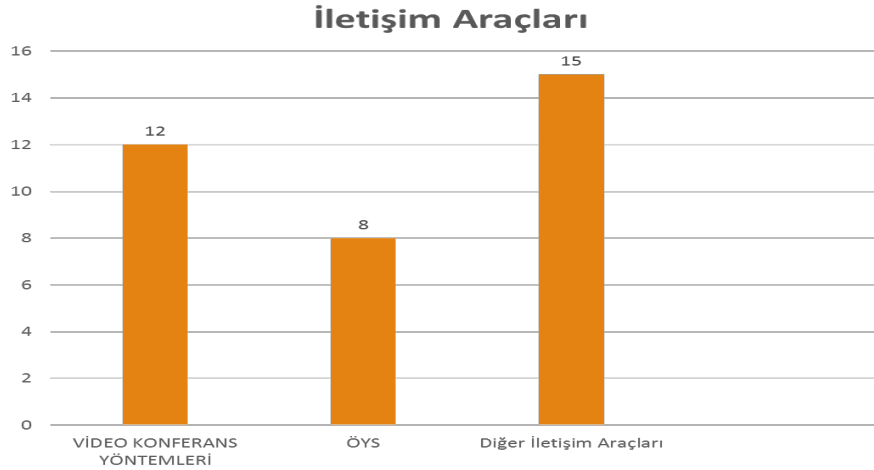

Şekil 5. Makalelerin Ülkelere Göre Dağılımı

İncelenen makaleler hazırlandıkları ülkelere göre analiz edildiğinde en fazla makalenin Amerika Birleşik Devletleri'nde hazırlandığı, ardından Brezilya, İspanya ve Yunanistan'ın en fazla makale hazırlanan ülkeler olduğu görülmektedir.

Makalelerde Kullanılan İletişim Araçları

Makalelerde kullanılan iletişim araçları analiz edildiğinde elde edilen bulgular şekil 6'da gösterilmiştir.

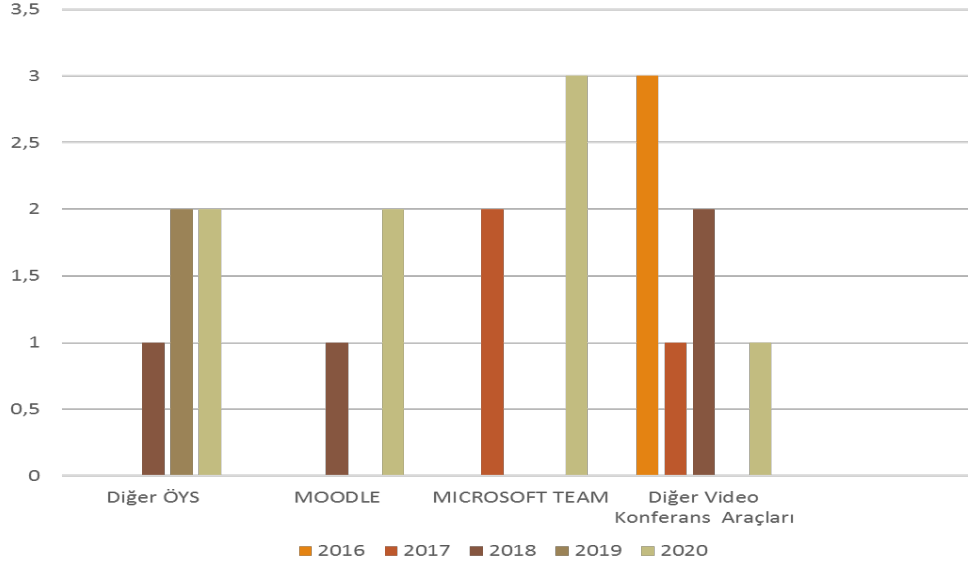

Şekil 6. Makalelerde Kullanılan İletişim Araçları

Makaleler kullanılan iletişim araçlarına göre analiz edildiğinde 12 makalede video konferans yöntemlerinin 8 makalede ise ÖYS'lerin tercih edildiği görülmektedir. Video konferans araçlarının içerisinde Microsoft uygulamalarının 5 makale ile en fazla tercih edilen video konferans yöntemi olduğu, ÖYS'ler de ise Moodle sisteminin 5 makale ile daha çok tercih edilen sistem olduğu görülmektedir. Ayrıca video konferans yöntemleri ve ÖYS'ler dışında 15 makalede araştırmanın amacına uygun olarak whatsapp, okul tv, radyo, e posta gibi çeşitli iletişim araçlarından faydalandığı görülmektedir.

Makalelerde Kullanılan İletişim Araçlarının Yıllara Göre Dağılımı

Makalelerde kullanılan iletişim araçları yıllara göre analiz edildiğinde elde edilen sonuçlar şekil 7’de gösterilmiştir.

Şekil 7. İletişim Araçlarının Yıllara Göre Dağılımı

Makalelerde kullanılan iletişim araçları yıllara göre analiz edildiğinde sistemlerin ve iletişim araçlarının ağırlıklı olarak 2020 yılında kullanıldığı görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bulguları incelendiğinde en fazla makalenin 2020 yılında yayınlandığı görülmektedir. Covid 19 pandemi döneminin 2020 yılında tüm dünyada etkisini göstermesiyle uzaktan eğitim tüm alanlarda yaygın hale gelmiştir. Bu nedenlerden çalışma sayılarının 2020 yılında fazla olması beklenen bir durumdur.

2021 yılında da çalışmaların daha fazla olması beklenirken sadece 3 çalışmanın yayınlandığı görülmektedir. Araştırmada 2021 yılının ilk yarısında ve Web of Science veri tabanında taranan makalelere yer verildiği için 2021 yılında hazırlanan çalışmaların henüz yayınlanmaması araştırma sayısının az çıkmasına neden olduğu düşünülmektedir. Ülkemizde uzaktan eğitimin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar incelendiğinde literatürle aynı doğrultuda 2019 yılından sonra çalışmaların artarak devam ettiği görülmektedir.

Araştırma sonuçlarında nicel yöntemlerin sıklıkla kullanıldığı görülmüştür. Özellikle iletişim araçlarının etkinliğini ve sistemin yeterliliğini ölçme açısından deney ve kontrol gruplarından oluşan yöntemlerin fazla olduğu görülmektedir. Bu durumu ülkemizde yayınlanan çalışmalar da desteklemektedir (Karatepe, Küçükgençay & Peker, 2020; Kırmacı & Acar, 2018; Akkuş & Acar, 2017). Son yıllarda da özellikle 2020 ve sonrasında bu alanda nicel desenlerle hazırlanan çalışmaların sayılarında artış olduğu bu durumun sistemlerin yetkinliğini ölçme açısından literatüre fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın sonuçlarında en fazla çalışmanın Amerika Birleşik Devletleri’nde hazırlandığı görülmüştür. Buna ABD’nin nüfus yoğunluğunun ve gelişmişlik düzeyinin etki ettiği düşünülmektedir. ABD de pandemi öncesinde de üniversitelerin ÖYS’leri satın alıp kullanmaları uzaktan eğitime geçişte kolaylık sağlamıştır. Bu durum da çok sayıda çalışmanın hazırlanmasına olanak sağlamıştır. Ülkemizde de bu alanda çalışmaların

gittikçe arttığı, uzaktan eğitime yönelik politikalarının geliştirildiği, üniversitelerin konferanslar düzenleyerek bu alandaki eksiklikleri tespit edip gidermeye çalıştıkları görülmektedir.

Araştırmanın sonuçları incelendiğinde iletişim araçları olarak en fazla video konferans araçlarının kullanıldığı, ÖYS'lerin derslerde tercih edildiği görülmektedir. Video konferans araçlarından Skype, Zoom, Google Meet, Microsoft Team, ve Cisco Webex gibi araçların daha yaygın şekilde kullanıldığı görülmektedir.

ÖYS'lerden en fazla Moodle kullanıldığı görülmüştür. Alanyazın incelendiğinde ülkemizde yayınlanan çalışmalar da araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir (Durak, Çankaya & İzmirli, 2020). Ustun, Karaoglan-Yılmaz ve Yılmaz (2021) çalışmalarında Moodle kullanımının öğrenci tarafından algılanan kullanım kolaylığının derse katılımlarını arttırmada etkili olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca araştırmacıların farklı iletişim araçlarından faydalanarak eğitim öğretim etkinliklerini devam ettirdikleri bulgularda ortaya çıkan sonuçlardır. Tercih edilen iletişim araçları yıllara göre analiz edildiğinde ise ÖYS'lerin ve video konferans araçlarının 2020 yılında daha fazla kullanıldığı görülmüştür. 2020 yılında birçok alanda zorunlu olarak yaşanan değişimlerin bu araçlardan faydalanmaya olanak sağladığı düşünülmektedir.

Ülkemizde özellikle Yükseköğretim kurumlarında Moodle sistemi en fazla tercih edilen sistemdir. Moodle sisteminin açık kaynaklı ve ücretsiz olması, öğrencinin değerlendirilmesi, derse katılımının takip edebilmesi, video izleme özelliği ve anında soru cevap verebilmesi kurumlarda kullanılma sıklığını arttırmıştır (İzmirli & Akyüz, 2017). Dünya genelinde uzaktan eğitimin uygulamalarına bakıldığında şu örnekler görülmektedir:

Hammond vd. (2020) ABD'de üniversitelerin uzaktan eğitime zorunlu geçişinin çeşitli boyutlara etkilerini incelemişlerdir. Araştırmadan elde ettikleri ilk bulgulara göre öğrenciler internet bağlantılarında sorunlar yaşayabilmektedirler. Öğretim elemanlarının sadece canlı dersler yapmaktan kaçınmalarını, eğer canlı ders yapıyorlarsa ders kayıtlarını da öğrencileri ile paylaşmalarını önermişlerdir. Öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için harmanlanmış öğrenme yaklaşımının benimsenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Tanis & Barker (2017) çalışmalarında uzaktan eğitimde kullanılan etkileşimli iletişim araçlarının öğrenenlerde bilişsel alanda üst düzey beceriler geliştirdiğini ve neyi niçin öğrendiklerine yönelik farkındalık kazandırdıklarını ifade etmişlerdir. Başka bir çalışmada yine ÖYS kullanılarak oluşturulan harmanlanmış öğrenme ortamının öğrencileri eleştirel düşünmeye yönelttiğini ve işbirlikçi öğrenme etkinliklerini uygulamaya olanak sağladığı ifade edilmiştir (Ustun & Tracey, 2020).

Morrison, Lichtenwald & Tang (2020) çalışmalarında video konferans yöntemlerinden Webex, Adobe Connect ve Skype nin çok fazla teknolojik bilgi gerektirmediği için çevrimiçi eğitimde ortaya çıkan dezavantajları ortadan kaldırdığını ifade etmişlerdir. Ayrıca Webex'in toplu yansıtma yoluyla zengin verileri teşvik etme yeteneği olduğunu belirtmiştir.

Araştırmada incelenen makalelerin sonuçları analiz edildiğinde elde edilen bulgulardan biri de çevrimiçi derslerde basılı kaynaklardan ziyade görsel ve işitsel materyallerin dersin etkililiğini daha arttırdığı ifade edilmiştir. Etkileşimsiz kaynakların eğitmen ile öğrenci arasında etkileşimi daha az sağladığı ifade edilmiştir (Tagoe & Cole 2020).

- Pandemi sonrası iletişim araçlarından beklenen verimin alınabilmesi için öncelikle bütün alanlarda uzaktan eğitim için internet altyapısının geliştirilmesi önerilmektedir.
- Uzaktan eğitimde kullanılan ÖYS'lere uygun dijital içeriklerle oluşturulmuş kaynaklar hazırlanması ve bu kaynaklara erişimin kolaylaştırılması önerilmektedir.
- Derse devamlılığın takibini yapabilecek akıllı sistemlerin geliştirilmesi ve öğrenci-öğretmen ile öğrenci-öğrenci etkileşimini arttıracak iletişim araçlarının kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.
- Dijital yetkinliği olan öğretmenlerin yetiştirilmesi ve mevcut eğitimlerinin dijital yetkinliğe ulaşabilmesi için politikalar geliştirilmesi öneri olarak sunulmaktadır.

KAYNAKÇA

Akkuş, İ., & Acar, S. (2017). Eş zamanlı öğrenme ortamlarında karşılaşılan teknik sorunların öğretici ve öğrenen üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik bir araştırma. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 363-376.

Akyürek, M. İ. (2020). Uzaktan Eğitim: Bir Alanyazın Taraması. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-9.

Can, E., (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye'de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.

Çelik, T. (2020). Web 2.0 araçları kullanımı yetkinliği ölçeği geliştirme çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1-30.

Darling-Hammond, L., & Hyler, M. E. (2020). Preparing educators for the time of COVID... and beyond. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 457-465.

Durak, G., Çankaya, S., & İzmirli, S. (2020). COVID-19 pandemi döneminde Türkiye'deki üniversitelerin uzaktan eğitim sistemlerinin incelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen Ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 14(1), 787-809.

Erdem, İ. (2020). Koronavirüse (Covid-19) Karşı Türkiye'nin Karantina ve Tedbir Politikaları. *Electronic Turkish Studies*, 15(4).

İzmirli, S., & Akyüz, H. İ. (2017). Eş zamanlı sanal sınıf yazılımlarının incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 13(4), 788-810.

Karatepe, F., Küçükgençay, N., & Peker, B. (2020). Öğretmen adayları senkron uzaktan eğitime nasıl bakıyor? Bir anket çalışması. *Journal of social and humanities sciences research*, 7(53), 1262-1274.

Kırmacı, Ö., & Acar, S. (2018). Kampüs öğrencilerinin eşzamanlı uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlar. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14(3), 276-291. doi:10.17244/eku.378138

Koçak, A., & Özgür, A. (2006). İçerik analizi çalışmalarında örneklem sorunu. *Selçuk İletişim*, 4(3), 21-28.

Morrison, D., Lichtenwald, K., & Tang, R. (2020). Extending the online focus group method using web-based conferencing to explore older adults online learning. *International Journal of Research & Method in Education*, 43(1), 78-92.

T.C. Sağlık Bakanlığı f (2020, 21 Mart), Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Sayı: 14500235-403.99/, konu: pandemi hastaneleri. https://im.haberturk.com/images/others/2020/03/20/pandemi_genelge.pdf.

Tagoe, M. A., & Cole, Y. (2020). Using the Sakai Learning Management System to change the way Distance Education nursing students learn: are we getting it right?. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 35(3), 201-221.

Ustun, A. B., & Tracey, M. W. (2021). An Innovative Way Of Designing Blended Learning Through Design-Based Research In Higher Education. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 22(2), 126-146.

Ustun, A. B., Karaoglan-Yilmaz, F. G., & Yilmaz, R. (2021). Investigating the role of accepting learning management system on students' engagement and sense of community in blended learning. *Education and Information Technologies*, 26, 4751-4769.

Bildiri ID: 84: ÖĞRENME YÖNETİM SİSTEMLERİNDE KULLANILAN B2, LTI, REST API ENTEGRASYON ANALİZİ

Muazzez Gamze TEKKE, İstanbul Okan Üniversitesi, Öğrenme Uygulama ve Araştırma Merkezi, gamze.tekke@okan.edu.tr

Emel KOÇ, İstanbul Okan Üniversitesi, Öğrenme Uygulama ve Araştırma Merkezi, emel.koc@okan.edu.tr

ÖZET

Amaç: Çalışma kapsamında Öğrenme Yönetim Sistemi (ÖYS) içerisine harici eğitim teknolojileri araçları entegrasyonu için kullanılan yapı taşları (B2/Building Blocks), LTI ve Rest Api yapılarının yaşam döngüleri, fonksiyonları ve kullanım modelleri analiz edilmiştir. Çalışma ile gerçek ortamda kullanılan B2 yapı taşlarının LTI ve Rest Api geçişleri araştırılarak kullanılmakta olan Blackboard ÖYS özelinde işlevsel uygulama örnekleri ve kullanım amaçları derlenmiştir.

Yöntem: Yapı taşları entegrasyonu için kullanılan metodoloji içerisinde ihtiyaca yönelik çözülmeye çalışılan kök problem, içgörüsül olarak beklenen sonuç ve en mantıklı iş akışının belirlenmesi gerekmektedir. Blackboard ÖYS’inde yapı taşları aracılığıyla geliştiriciler; dağıtık mimarilerde kullanılabilen, paylaşılabilen ve yeniden kullanılabilen web uygulamaları oluşturulması için altyapı sağlamaktadır. Yapı taşları aracılığı ile kimlik doğrulama ve yetkilendirme, kullanıcı/ders/sanal sınıf verileri temini, sınav/etkinlik/katılım puanlarının sonuçları, çeşitli kaynaklardan zenginleştirilmiş, etkileşimli içerik entegrasyonu ve sistem yöneticilerinin kullanımlarını kolaylaştıracak verilere erişim sağlanabilmektedir. LTI ise oyunlaştırılmış öğrenme aktivitelerine, sanal deneylere ve deneyimlere olanak sağlayan güvenli bir sertifikadır. Rest Api mimarisi kural tabanlı bir tasarım ile kullanılmak istenen birçok veri nesnesini oluşturmak, okumak, güncellemek, silmek ve geliştirmek için ÖYS içerisinde tercih edilmektedir. Çalışma için nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve 53 adet entegre aracın kapsam çerçevesinde analizi yapılmıştır.

Bulgular: Blackboard ÖYS bünyesinde kullanılmakta olan tüm yapı taşları, LTI ve Rest Api entegrasyonları analiz edilmiştir. Yapılan inceleme sonucunda B2 yapılarının öğrenme için daha az risk oluşturması, güvenli olması, bilinçli erişim kontrolü sağlaması, geliştiriciler için daha az sınırlamalar içermesi ve daha kolay çapraz ürün entegrasyonları sağlayan altyapıları nedeniyle LTI ve Rest Api’lere taşınması sonucu elde edilmiştir. Yaşam döngüsü sonlanan B2 araçlarının yerine aynı amaç ile kullanılabilir LTI ve Rest Api bağlantıları tespit edilmiş ve listelenmiştir. Çalışma ile B2 yapıların LTI ve Rest Api taşıma sürecine katkı sağlayacak ve tüm ÖYS’ler için rehber teşkil edecek bir iş akış şeması oluşturulmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Bulut bilişimin eğitim teknolojilerinde kullanımının artması ve hizmet olarak servis (SaaS) yazılımlarının kullanımında etkili rol oynaması ile java web uygulaması tabanlı B2 modelinin ideal bir yaklaşım olmadığı kabul edilmiştir.

Geliştiriciler, ÖYS harici eğitim teknolojileri araç entegrasyonlarını B2 yapı taşları yerine LTI ve Rest Api’ler aracılığıyla oluşturmak için zamandan ve emekten tasarruf ederek dijital öğrenme ekosistemlerini bütünleşik bir yapı ile birbirlerine entegre bir biçimde kullanılmasını sağlayabilecektir. Çalışma ile önerilen iş akış modeli ile güvenli, erişilebilir, kalıcı, geliştirmeye açık entegrasyon metotları tercih edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Building Block, B2, LTI, Rest Api, Öğrenme Yönetim Sistemi, Blackboard

MIGRATE YOUR BUILDING BLOCK TO LTI AND REST API WITHIN LEARNING MANAGEMENT SYSTEM

ABSTRACT

Purpose: Within the scope of the study, we have analyzed life cycles, functions and usage models of external education technology tools such as building blocks (B2/Building Blocks), LTI and Rest Api structures into the Learning Management System (LMS). In this study, first we have researched the B2 migration to LTI and Rest Api. And then we have collected functional application examples and usage purposes have been compiled for Blackboard LMS which is being used in the real environment.

Method: Within the methodology used for the integration of B2, it should be determined the root problem that is tried to be solved according to the need, the expected result intuitively and the most logical workflow. Developers provides the infrastructure for creating web applications that can be used, shared and reused in distributed architectures throughout B2 in the Blackboard LMS. B2 can be provided authentication and authorization, provision of user/course/virtual classroom data, results of exam/activity/participation scores, interactive content integration from various sources, and access to data to administrators. LTI is a secure certification that enables gamified learning activities, virtual experiments and experiences. Rest Api architecture is preferred in LMS to create, read, update, delete and develop many data objects that are desired to be used with a rule based design. Qualitative research method was used for the study and 53 integrated tools were analyzed within the scope.

Results: All B2, LTI and Rest Api integrations used in Blackboard LMS were analyzed. As a result of the examination, B2 structures were migrated to LTI and Rest Api's because of their infrastructures that poses less risk for learning, are secure, provide informed access control, contain less limitations for developers, and provide easier cross product integrations. LTI and Rest Api connections that can be used for the same purpose instead of B2 tools whose life cycle has ended have been identified and listed. With the study, a work flow chart has been created that will contribute to the LTI and Rest Api migration process of B2 structures and will serve as a guide for all LMS's.

Conclusion and Suggestions: It has been accepted that the java web application based B2 model is not an ideal approach, with the increasing use of cloud computing in educational technologies and playing an effective role in the use of software as a service (SaaS) platform. Developers will be able to use digital learning ecosystems in an integrated way, saving time and effort to create non LMS educational technology tool integrations via LTI and Rest Api's instead of B2. In this study, a workflow model has been suggested for the use of secure, accessible, permanent and open to developmental integration methods.

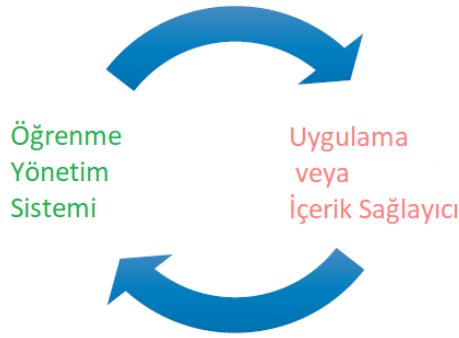
Keywords: Building Block, B2, LTI, Rest Api, Learning Management System, Blackboard

GİRİŞ

Günümüzde, eğitimde dijital teknolojilerin kullanımı üssel bir oranda artış göstermektedir. Dijital araçların eğitim teknolojilerinde kullanımının yaygınlaşması ile etki değeri yüksek katma değer konusunda birçok tartışma ve araştırma yapılmıştır. Kullanılan Öğrenme Yönetim Sistemlerinin (ÖYS) eğitimde paradigmanın değiştiği yeni uygulama yöntemlerine ayak uydurması için geliştirme çalışmaları yapılmaktadır. Grazidai'ye göre; ÖYS'nin mutlak başarısında, zaman ve mekan bağımsız olarak öğrenenlerin öğrenme kaynaklarına erişiminin, öğrenme kaynakları ile etkileşiminin ve işbirliğinin önemli bir rolü bulunmaktadır (Yıldırım, Gökta, Temur, & Kocaman, 2004). ÖYS'lerin kullanımını kolaylaştırmak, öğrenme kolaylığı sağlamak ve etkileşimi artırmak için entegre edilen yardımcı araçların entegrasyon yapılarında değişikliğe gidilmektedir. Mevcutta kullanılmakta olan Blackboard tabanlı ÖYS'de üçüncü taraf araçların entegre edilmesinde kullanılan Yapı Taşları'nın (B2) kullanımının sonlandırılarak Rest Api ve LTI entegrasyonlarına geçiş süreci başlatılmıştır (Blackboard, 2021). Blackboard, hizmet olarak yazılım (SaaS) dağıtımı için ortam olarak modern bir bulut bilgi işlem altyapısı kullanmaktadır. Eğitim teknolojileri alanında SaaS oluşturduğu kullanım performansı ile tercih edilmekte ve topluluk bulutu ortamlarına dayalı yazılım sağlama avantajını bünyesinde barındırmaktadır.

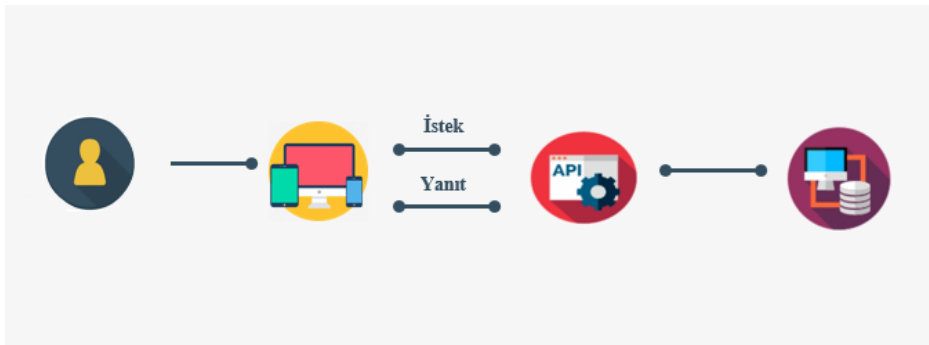
B2'lar, ÖYS'lere eklenti olarak dağıtılan bir Java web uygulamasıdır (Blackboard, 2020). Java Api'leri kullanılan eğitim teknolojileri araçlarının ÖYS'ler içerisine entegrasyonlarının yapılması amacıyla kullanılır. B2 altyapısı ile entegre edilen araçlar ile kimlik doğrulama ve yetkilendirme bilgileri, kullanıcı verileri, ders verileri, sanal sınıf verileri, öğrencilerin sınav/aktivite/izleme puanlarının sonuçları, çeşitli kaynaklardan zenginleştirilmiş içeriklerin entegre edilmesi ve sistem yöneticilerinin kullanımlarını kolaylaştıracak verilere erişim sağlanabilir (Patterson, 2013).

LTI teknolojisi, öğrenme deneyimini geliştirmek ve mevcut kaynaklarını yeniden kullanabilmek için IMS Küresel Öğrenim Konsorsiyumu tarafından geliştirilen, herhangi bir üçüncü taraf uygulamasını herhangi bir ÖYS'ye güvenli ve sorunsuz bir şekilde entegre etme standardıdır (Pandian, 2021). LTI altyapısı ile ÖYS'ye bağlantılanan eğitim teknolojisi araçları, oyunlaştırılmış öğrenme aktivitelerine, sanal bilim deneylerine, sürükleyici 360° sanal saha gezilerine veya mevcut yüzlerce LTI sertifikalı araçtan herhangi birine geçiş kapısı görevi görür. LTI, kullanıcıların ÖYS ekosisteminden ayrılmak zorunda kalmadan kaynaklar arasında sorunsuz bir şekilde hareket etmelerini sağlar. Tek bir kullanıcı bilgisi ile birden fazla siteye giriş yapılmasını sağlar. LTI kullanımı sayesinde ÖYS içerisindeki öğrenme analitiği verileri değerlendirilir, işlenir ve analiz edilir (Redondo, Rodriguez, Escobar , & Vilas , 2020). Şekil 1, LTI yaşam döngüsünü simgelemektedir. LTI, kullanıcılar için uyumlu bir deneyim sağlayan güvenli bir bilgi alışverişine olanak tanır (IMS Global, 2019).

Şekil 1. LTI Yaşam Döngüsü

Uygulama programlama ara yüzü olarak tanımlanan Api, geliştiricilerin uygulamalar oluşturmaya imkân sağlayan işlevler, protokoller ve diğer araçları içeren öğelerden oluşur (Redondo, Rodríguez, Escobar , & Vilas , 2020). Rest ise ağa bağlı uygulamalar (iletişim kurmak için bir ağ oluşturan uygulamalar) tasarlamak için mimari bir stil sunmaktadır (Rawat, 2021). Rest, herhangi bir veriyi geliştirilebilecek, düzenlenebilecek ve seçilebilecek bir kaynak olarak değerlendirir. Rest, bir istemcinin belirli bir url'ine erişerek ve bir istek göndererek uygun işlemin gerçekleştirilmesini zorunlu kılar. Sunucu daha sonra uygun bir yanıt gönderir. Şekil 2, Api yaşam döngüsünü simgelemektedir. Api entegrasyonu ile iş mantığındaki değişiklikler, Api'lerin bağımsız ve durumsuz doğası nedeniyle uygulamanın büyük bir yeniden yapılandırmasının ihtiyacını ortadan kaldırmaktadır. Api'lerin avantajlarından bir diğeri de test araçlarının kolay kullanılabilirliği nedeniyle kolayca test edilebilir olmaları ve işlevlerinin doğrulanabilir olmasıdır (Mowla & V. Kolekar, 2021). REST Api oluşturulduğunda izlenen bir dizi kural aracılığıyla Api'nin öğeleri belirlenir. REST Api'ler kullanılarak sunucuya olası müdahaleyi riske atmadan sunucunun bilgi sunmasına izin verilir. REST Api'ler sayesinde duyurular, dersler, içerik, ekler, atamalar, dereceler gibi REST tabanlı uygulamalar kullanılabilir.

Şekil 2. Api Yaşam Döngüsü

Çalışma kapsamında, ÖYS içerisine içerik zenginleştirmek, katılımı artırmak, erişilebilirliği kolaylaştırmak, sınıf içi etkileşimi artırmak gibi amaçlarla kullanılan araçların entegrasyonunda kullanılan B2, LTI ve Rest Api yapılarının yaşam döngüleri, fonksiyonları ve kullanım modellerinin analiz edilmesi hedeflenmiştir. Çalışmanın motivasyon kaynağı araçların entegrasyonunda kullanılan B2'lerin kullanımının sonlandırılması ve LTI/Resp Api entegrasyonlarına geçiş yapılmasıdır. Çalışmanın birinci bölümünde gerçek ortamda kullanılan B2'lerin LTI ve Rest Api geçişleri ile ilgili

teorik bilgiler verilmiştir. İkinci bölümünde kullanılmakta olan Blackboard ÖYS'sine entegre dijital eğitim teknolojileri araçları incelenmiştir. Uygulama aşamasında işlevsel uygulama örnekleri sunulmuştur. Üçüncü bölümde bulgular ve dördüncü bölümde ise sonuçlar yer almaktadır.

YÖNTEM

Analiz

Bu çalışmanın başlangıcında ilk olarak ÖYS'lerde kullanılan entegrasyon yöntemleri araştırılmıştır ve daha sonra İstanbul Okan Üniversitesi olarak kullandığımız Blackboard ÖYS özelinde yapı taşları, LTI ve Rest Api entegrasyonlarının avantajlarının, kullanımlarının araştırılması ve örneklendirilmesi yapılmıştır. Çalışma için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. 53 adet entegre aracın kapsam çerçevesinde analizi yapılmıştır (Blackboard, 2021). Tablo1'de görüldüğü gibi elde edilen bulgular B2 entegrasyonunda kullanılan aracın ismi, LTI/Rest Api entegrasyonu mevcudiyet durumu ve araç açıklaması sütunlarında toplanmıştır.

Tablo 1. Analiz Tablosu

Yapı Taşı	Rest/LTI Aracı	Kullanım Amacı
Adobe	Mevcut	Öğrencilerin ve eğitimcilerin güçlü sunular, fotoğraflar, illüstrasyonlar, filmler, videolar ve web uygulamaları geliştirmelerini sağlar.
aspire-bb-learn	Mevcut	Yüksek Öğretim kurumları için bir kaynak listesi yönetim sistemidir. Ders kaynak listelerine dinamik bağlantılar sağlamak için kullanılır.
Authentica	Mevcut	Blackboard'un ÖYS'leri ve diğer eğitim uygulamaları arasındaki iki yönlü veri akışını iyileştirmek için kullanılır.
Aviso Coaching	Mevcut	Bir öğrenci tutma çözümüdür: öğrencilerin katılımını sağlamak, öğrenci başarı şansını optimize etmek ve yıpranmayı önlemek için destek yazılım araçları sunar.
Barnes & Noble NOOK Study	İncelemede	Elektronik ders kitaplarına kolayca erişim sağlamak için kullanılır.
Biometric Signature ID	Mevcut	Kimlik doğrulaması için biyometrik imza hareketi teknolojisi geliştirir.
Bookshelf by VitalSource	Mevcut	Senkronize bir e-ders kitabı deneyimi için kullanılır.
Campus Labs Building Block	Mevcut	Blackboard not defteri verilerinin doğrudan sonuçlar aracına alınmasına olanak tanır.
Cengage Learning MindLinks Building Block	Mevcut	Tek oturum açma, not defteri senkronizasyonu ve derin bağlantı öğrenme içeriği eklemek gibi amaçlarla kullanılır.
EvaluationKIT User Access	Mevcut	Öğrenci geri bildirimlerinden alınan dersleri daha başarılı bir şekilde yakalama, yansıtma ve uygulama yardımcısı olarak kullanılır.
Eximity	İncelemede	Çevrimiçi testin verimliliğini, güvenliğini ve kolaylığını artırmak için çevrimiçi gözetleme aracı olarak kullanılır.
ExamSoft	İncelemede	Öğrencilerin güçlü ve zayıf yanlarını değerlendirme ve kopya çekme potansiyelini azaltmak için kullanılan sınav platformudur.
Explorance Blue Course Evaluation Building Block	Mevcut	Formları kolayca erişilebilir hale getirerek ders değerlendirme deneyimini basitleştirmek için kullanılan değerlendirme aracıdır.
GoSignMeUp Blackboard Integration Building Block	Mevcut	Dersler için ücret almak, materyal satmak veya bir kamu pazarına harici bir katalog sunmak için kullanılır.
Hawkes Course Sync Tool	Mevcut	Öğrenciler için not ve öğrenci listesi senkronizasyonunun yanı sıra tek oturum açma hizmeti sunar.
İClicker	İncelemede	Ölçeklendirme için test, quiz, anket, yoklama izleme, analitik öngörüler gibi destekler sunan bir araçtır.

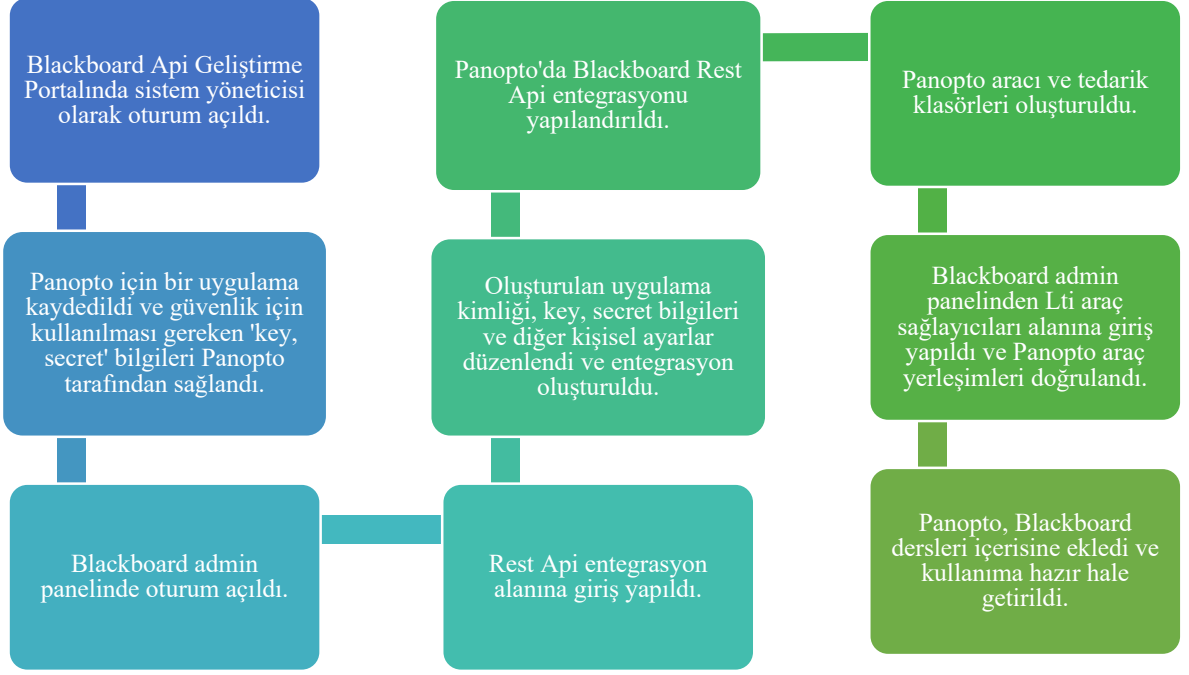
**ICOLDE 2021 - INTERNATIONAL CONGRESS
ON OPEN LEARNING AND DISTANCE EDUCATION**

ILP Integration	Geliştiriliyor	Notların otomatik olarak Blackboard'a aktarılması ya da Blackboard'dan dışarı aktarılması için kullanılır.
Intelliboard	İncelemede	Genişletilmiş raporlama ve analitik isteyen eğitim topluluklarına ve kurumlara analitik ve raporlama hizmetleri sunar.
Pearson Custom Integration	Geliştiriliyor	Pearson Custom'un sahip olduğu eğitim ve değerlendirme araçları, içerikleri ve ürünlerine erişim sağlar.
Pearson's MyLab & Mastering	Mevcut	Pearson'ın MyLab & Mastering'in öğrencilere sunduğu gelişmiş, kişiselleştirilmiş öğrenim deneyimine Blackboard'dan erişim için kullanılır.
Pebble Learning	Mevcut	Portföy ve kişisel öğrenme platformu olarak kullanılır.
Poll Everywhere	Mevcut	Canlı çevrimiçi anketler, soru-cevaplar, testler, kelime bulutları için kullanılır.
ProctorU	Mevcut	Çevrimiçi sınav gözetleme platformu olarak kullanılır.
Qwickly	Mevcut	Qwickly modülü ile öğretmenler aynı anda dersleri kullanılabilir hale getirir, e-posta gönderir, duyuru yayınlar ve birden fazla derse içerik gönderebilir.
Readspeaker	Geliştiriliyor	ReadSpeaker metin-konuşma çözümleri ile öğrenciler, herhangi bir çevrimiçi içeriği dinler.
Respondus LockDown Browser	Mevcut	Öğrencilerin sınav esnasında bazı eylemleri gerçekleştirmesini engellemeye çalışan özel bir tarayıcıdır.
ShareStream Tools	Mevcut	Medya yükleme, kod dönüştürme, düzenleme, depolama, yönetme ve akışa alma için kullanılır.
SmartEvals	Mevcut	SmartEvals, ders değerlendirme yazılımı, tamamı ihtiyaçlarınıza göre optimize edilmiş otomatik yönetim, gelişmiş katılım ve kapsamlı raporlama sunar.
Turnitin Direct Assignment for Blackboard	Mevcut	Turnitin ödevlerini direkt olarak Blackboard içerisinden oluşturmak için kullanılır.
Javascript Hacks Tool	İncelemede	Blackboard'daki birçok sayfaya rastgele Html/Javascript enjeksiyonuna izin veren ve Blackboard'u daha önce kolayca mümkün olmayan şekillerde değiştirmek için altyapı sağlayan bir yapı taşıdır.
WebAssign	Mevcut	Öğretim elemanlarının öğrenme deneyimini herhangi bir öğretim stiline uyacak şekilde kolayca özelleştirmesini sağlar ve eleştirel düşünme becerilerini teşvik etmek için kullanılır.
WileyPLUS Integration by Blackboard	Mevcut	Birden fazla disiplinde içerik ve dijital öğrenme kaynakları sunar.
YuJa	Mevcut	Bir video yönetim platformu olan YuJa, Blackboard derslerinde video yayınlanmasına olanak tanır.
BbStats	İncelemede	Çevrimiçi ders içeriği dağıtımını ve öğrenci ilerlemesinin ölçülmesini kolaylaştırır.
My Messages	İncelemede	Ders üyeleri arasında dersler içinde gerçekleşen özel ve güvenli metin tabanlı iletişim aracıdır.
Who's Online	İncelemede	Blackboard Collaborate oturumlarında online olan kullanıcıların tespiti için kullanılır.
Browser Check	İncelemede	Kullanılan tarayıcının, Blackboard Learn'ün en son sürümünü destekleyip desteklemediği kontrol edilir.
Digication	Mevcut	Derslerde Digication portföyleriyle çalışabilme imkânı sunar.
Dropbox Integration	İncelemede	Dropbox içerisine doğrudan erişim sağlanarak, dosyaların depolanması ve senkronizasyonu için kullanılır.
EAC Visual Data	Geliştiriliyor	Derslerdeki performans verilerini toplamak analiz etmek ve raporlamak için kullanılır.
EesySoft Connector	Mevcut	Blackboard ortamındaki kullanıcı etkinliği hakkında gerçek zamanlı raporlar almak, kullanıcılara ihtiyaç

		anında aktif bildirimler gönderilmesi ve 7/24 isteğe bağı destek sağlayan ortam oluşturulması için kullanılır.
Ensemble Video	Mevcut	Blackboard'a video, test veya dropbox yüklemeyi, kaydetmeyi ve eklemeyi kolaylaştırır.
Kultura Integration	Geliştiriliyor	Derslerde zengin medya içeriği sunmak; Videoları, görüntüleri ve ses dosyalarını ders üyeleriyle paylaşmak ve barındırmak için kullanılır.
Live Text	İncelemede	Eğitmenler, Blackboard'da, LiveText'teki portföyler ve ödevlerle tümleşik ödevler oluşturulur.
Lynda.com	İncelemede	Lynda.com'da bulunan eğitim videolarının yönetim, yazılım ve yaratıcı beceriler kitaplığı koleksiyonunun kolay erişimi için kullanılır.
McGraw-Hill Connect and Create	Mevcut	McGraw-Hill dijital içeriğine doğrudan Blackboard Learn dersinden erişmek için kullanılır.
SoftChalk Publish with ScoreCenter	Mevcut	Öğrenme nesnesi deposu, içerik geliştirme ve barındırma ve yönetim özelliklerini birleştiren çok işlevli bir platformdur.
Starfish	İncelemede	Kampüs çapında bir iletişim aracıdır; öğrencileri tanımlama, rehberlik etme, geri bildirimler sağlamak amacı ile kullanılır.
Studiosity	Mevcut	Öğrencilerin, öğrencilere yardım edebileceği ekran bağlantısı kurmak için kullanılır.
Turnitin Assignment	Mevcut	Özgünlüğü teşvik ederek ve öğrencilere zengin geri bildirim sağlayarak öğrenci yazma döngüsünü iyileştirmek için kullanılır.
AutoSignon	İncelemede	Kurumun Blackboard Learn Platformunda Tek Oturum Açma (SSO) çözümünü uygulamasına olanak tanır.
Impersonate	İncelemede	Sistem Yöneticilerinin ve destek personelinin Blackboard'daki diğer kullanıcıları simüle etmesine olanak tanır.
Panopto Connector	Mevcut	Video içeriği oluşturmak, yüklemek, yönetmek ve görüntülemek için kullanılır.

Uygulama

Blackboard kendi “Api Geliştirme Portalını” yaratmıştır. Portal, Blackboard’da bulunan çeşitli Api uç noktalarına göz atmayı, hangi parametrelere ihtiyaç duyduklarını, hangi verileri sağladıklarını ve veri yapısını görmeyi sağlamaktadır. Ayrıca portala geliştirici olarak kaydolabilir, uygulamalar oluşturabilir ve örneklere erişim talep edilebilir (Rein & Tefre, 2021) . Çalışmada izlenen yönteme ek olarak örnek uygulama yapılmıştır ve Blackboard ÖYS’si içerisine Panopto aracının entegrasyonu yapılmıştır (Panopto, 2020). Panopto, video içeriği oluşturmak, yüklemek, yönetmek ve görüntülemek için kullanılmaktadır. Aynı zamanda çevrimiçi dersin es zamanlı olarak ÖYS içerisinden canlı aktarımını sağlayan araçtır. Aracın Rest+LTI entegrasyonu, Panopto'nun B2'ya kıyasla neredeyse eşdeğer bir dizi özellik ve işlevsellik sunar. Temel fark işlevsellik değil, birlikte çalışabilirlik prosedüründedir. Panopto entegrasyonunun B2 sürümünde dersler, B2 ayarları sayfasından toplu olarak sağlanır. Ancak, bu Rest+LTI entegrasyonunu kullanırken, ders provizyonu Panopto yönetici konsolundan yönetilir (Blackboard, 2020). Şekil 3’te Panopto aracının Blackboard ÖYS’sine Rest+LTI entegrasyonu yapılırken takip edilen adımlar açıklanmıştır.

Şekil 3. Panopto Rest+LTI entegrasyonu

BULGULAR

B2'ların başlıca avantajı, kullanılan ÖYS sunucusunda bulunması ve böylece bir IP bağlantısına veya ağ trafiğine gerek olmamasıdır (Brut, 2021). Bir B2'nun başlıca dezavantajı, Blackboard sunucusunda yaşıyor olması, onunla daha sıkı bir şekilde bağlantılı olmasıdır. Birinde yapılan değişikliklerin diğeriyle çelişmesi veya diğeri bozması daha olasıdır. LTI entegrasyonları B2 ile karşılaştırıldığında; LTI, yerleşik güvenlik, basitleştirilmiş bir dağıtım modeli ve eğitim teknolojileri çözümlerinin entegre edilmesi için sorunsuz bir yol sağlayan daha basit bir yükseltme olanağı sunar (IMS Global, 2019). Rest Api çerçevesinde ise; kullanılan ÖYS ile entegrasyon için ileriye doğru atılmış dev bir adımdır. Çünkü entegrasyon B2 gibi süreç içi değil ayrı bir makinede gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle, ÖYS bulut sunucusunun sağladığı karmaşıklık azaltarak ve tek bir konumda çalışan kod miktarını azaltarak önemli ölçüde iyileştirilmiştir (Brut, 2021) ir.

Şekil 4. REST/LTI Geçiş Süreci

Şekil 4'te B2'ların LTI ve REST Api'lere taşınmasına karar verilmesinde uygulanan sürecin akış şeması görülmektedir. Öncelikle aracın kullanım durumunun ve ne işe yaradığının anlaşılması gerekmektedir. Kullanımın analizinin ardından araca hala ihtiyaç olup olmadığına karar verilmesi gerekmektedir. Araca hala ihtiyaç varsa LTI ve Rest Api bağlantısını mevcut mu? Eğer mevcutsa bu harici bir sağlayıcıdan mı yoksa ÖYS'nin kendisinden mi sağlanacak bilgisinin kontrol edilmesi gerekir. Dönüştürmeye karar verilen aracın geliştirilmesi, alternatiflerinin aranması, daha kullanışlı hale getirilmesi geliştiricinin inisiyatifine açıktır. Bu adımlar tamamlandıktan sonra aracın LTI ya da Rest Api entegrasyonu yapılmaktadır.

Blackboard ÖYS'sinde incelenen araçların analizinde elde edilen bulgular dahilinde araçlar ders içerik sağlayıcıları, video içerik sağlayıcıları, sınav güvenliği ve gözetmenliği, öğrenci takip merkezi ve iletişim kategorilerinde gruplandırılmıştır. Analizi yapılan araçların, derslerin içeriklerini zenginleştirmek, öğrenci katılımı artırmak, eğitmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci etkileşimi artırmak ve öğrenmeyi kolaylaştırmak amacı ile ÖYS'lere entegre edildikleri gözlemlenmiştir.

Tablo 2'de bulunan 'Kategori' sütununda araçların gruplandırıldıkları kategorileri ve 'Örnek Araç' sütununda ise kategoriye ait örnek araç isimleri bulunmaktadır.

Tablo 2. Araç gruplandırma tablosu

Kategori	Örnek Araç
Ders içerik sağlayıcıları	Bookshelf by VitalSource Pearson's MyLab & Mastering
Video içerik sağlayıcıları	Panopto Adobe
Sınav güvenliği ve gözetmenliği	ProctorU Examity
Öğrenci takip merkezli	EvaluationKIT User Access

	Aviso Coaching
İletişim	My Messages Studiosity

SONUÇ VE ÖNERİLER

ÖYS içerisine dijital eğitim teknolojileri araçlarının entegrasyonu ile bütünlük bir kullanım imkanı oluşturmak amacıyla yapılan inceleme ve analizlerin sonucunda B2'lerin altyapısal olarak yeterli bileşenlere sahip olmadığı ve ideal bir entegrasyon yöntemi olarak kabul edilmediği sonucu ortaya çıkarılmıştır. LTI ve Rest Api entegrasyonlarının daha güvenli, hızlı, pratik olduğu ve kullanılan ÖYS'lerin içeriklerinin zenginleştirilmesinde daha etkili rol oynadıkları kabul edilmiştir. Araç sağlayıcı firmaların bu geçişe kolaylıkla adapte olduğu, birçok aracın LTI ve Rest Api entegrasyonun mevcut olduğu diğerlerinin ise geliştirme aşamasında ya da incelemede olduğu görülmektedir.

Başarılı ve sürdürülebilir bir ÖYS altyapısı sağlanabilmesi için tüm bileşenlerin uygun bir şekilde seçilmesi ve yapılandırılması gerekmektedir. Tüm bileşenlerin birbiri ile kesintisiz haberleşmesi için yaygın olarak kullanılan B2 yapılarının ömürlerinin sonlandırılıyor olmasının hızlı bir şekilde kabul edilmesi ve aynı fonksiyonlar ile LTI/Rest'e geçişlerin sağlanmasından çıkarılacak sonuç ise LTI ve Rest entegrasyonlarının yapı taşlarına göre çok daha güvenli, erişilebilir, kalıcı, geliştirmeye açık entegrasyon metotları olmasıdır. Çalışma ile önerilen iş akış modeli ile güvenli, erişilebilir, kalıcı, geliştirmeye açık farklı entegrasyon metotları tercih edilebilir. Önerilen model ile ÖYS'lerin değerlendirilmesi ve kullanım potansiyellerinin uygulamalara adapte edilmesi eğitim kurumları için büyük önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Redondo, R., Rodríguez, M., Escobar, J., & Vilas, A. (2020, Eylül 19). *Integrating Micro-Learning Content in Traditional E-Learning Platforms*. 10 26, 2021 tarihinde Springer Link: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11042-020-09523-z> adresinden alındı
- Blackboard. (2018). *Building Blocks in Learn SaaS*. 10 15, 2021 tarihinde Blackboard Help: https://help.blackboard.com/Learn/Administrator/SaaS/Building_Blocks adresinden alındı
- Blackboard. (2020). *About SaaS Deployment*. 10 15, 2021 tarihinde Blackboard Help: https://help.blackboard.com/Learn/Administrator/SaaS/About_Learn_SaaS_Deployment adresinden alındı
- Blackboard. (2020, Nisan 3). *Panopto*. 10 19, 2021 tarihinde Blackboard App Catalog: <https://appcatalog.blackboard.com/details/panopto/> adresinden alındı
- Blackboard. (2021). *Blackboard App Catalog*. 10 18, 2021 tarihinde Blackboard App Catalog: <https://appcatalog.blackboard.com/apps/> adresinden alındı
- Blackboard. (2021, 9 21). *Building Block Support Bulletin*. 10 15, 2021 tarihinde Behind the Blackboard: <https://blackboard.secure.force.com/publicbarticleview?id=kAE5Y000000kAQ6WAM> adresinden alındı
- Brut, M. (2021, 9 6). *Blackboard Insights & Innovation Blog*. 10 18, 2021 tarihinde Community Blackboard: <https://community.blackboard.com/blogs/8/696> adresinden alındı

- IMS Global. (2019). *Learning Tools Interoperability*. 10 15, 2021 tarihinde IMS Global Learning Consortium: <http://www.imsglobal.org/activity/learning-tools-interoperability> adresinden alındı
- IMS Global. (2019, Kasım). *LTI Advantage: Higher Impact for Better Teaching and Learning*. 10 17, 2021 tarihinde IMS Global Learning Consortium: <http://www.imsglobal.org/article/ltiadvantage/suppliers> adresinden alındı
- Mowla, S., & V. Kolekar, S. (2021, Şubat 26). *Development and Integration of E-learning Services Using REST APIs*. 10 25, 2021 tarihinde LearnTechLib: <https://online-journals.org/index.php/i-jet/article/view/11687/6551> adresinden alındı
- Pandian, S. (2021, Mayıs). *The Effects of Integrating External Application Into*. 10 20, 2021 tarihinde Texas A&M Üniversite Kütüphaneleri: <https://oaktrust.library.tamu.edu/bitstream/handle/1969.1/194360/PANDIAN-FINALTHESIS-2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y> adresinden alındı
- Panopto. (2020). *Learn About the Blackboard Integration*. 10 19, 2021 tarihinde Panopto Support: <https://support.panopto.com/s/article/How-to-Set-Up-a-Blackboard-Ultra-Integration> adresinden alındı
- Patterson, T. (2013). *Blackboard Learn Administration*. Birmingham: Packt Publishing Ltd. 10 18, 2021 tarihinde alındı
- Rawat, A. (2021, Haziran 9). *What Is An Api | Api For Beginners*. 10 14, 2021 tarihinde Medium: <https://medium.com/analytics-vidhya/what-is-an-api-api-for-beginners-4854f34153e> adresinden alındı
- Rein, P., & Tefre, T. (2021, Haziran). *Creating a Web Application Supporting Git in Software Development Courses in Higher Education*. 10 27, 2021 tarihinde NTNU Open: <https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/handle/11250/2786125> adresinden alındı
- Yıldırım, İ. S., Gökta, Y., Temur, N., & Kocaman, A. (2004, Aralık 1). *İyi Bir Öğrenme Yönetim Sistemi (ÖYS) İçin Kriter Önerisi*. 10 27, 2021 tarihinde DergiPark: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/256410> adresinden alındı

Bildiri Id:89: PANDEMİNİN EBELİK EĞİTİMİNE ETKİLERİ; E-ÖĞRENME

Gizem ÇITAK, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, gzmakg@hotmail.com
ORCID ID: 0000-0002-5484-2233

ÖZET

Giriş ve Amaç: Ebelik eğitimi, öğrenciye profesyonel kimliğini kazandırmak ve öğrenciyi mesleki yaşama hazırlamak amacıyla yapılandırılmış, teorik ve pratik eğitimin bir bütün olarak sunulduğu bir eğitim sistemidir. Bu sistemde ebelik öğrencilerinden bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerileri çok iyi düzeyde kazanmaları beklenmektedir. Psikomotor beceri öğretimi, öğretim elemanının beceriyi anlatması ve uygulaması ile başlar, öğrenciye uygulama fırsatlarının verilmesi ve geri bildirimler ile öğrencinin uygulamada yeterliliği sağlanana kadar devam eder. Bu şekilde öğrencilerin, klinik uygulamaya çıkmadan önce hasta güvenliğini riske atmadan uygulama yaparak kendilerini geliştirmeleri sağlanır.

COVID-19 salgınının Türkiye’de hızlı ilerlemesi ile üniversitelerde eğitimler tamamen uzaktan gerçekleştirilmiştir. Uzaktan eğitim ile verilen eğitimin bilgiye erişim, bireyin görsel ve işitsel açıdan zengin bir materyale ulaşabilmesi, zamandan tasarruf etme, bireysel öğrenmeyi teşvik etmesi gibi pek çok avantajlarının olduğu belirtilmektedir. Ancak teknoloji bağımlı bir eğitim modeli olması sebebi ile herkes tarafından her an ulaşılamaması, öğrencilerin sosyalleşmesinin azalması, beceri ve tutuma yönelik davranış geliştirmedeki etkisizliği, uygulamaya yönelik dersler ile ilgili sıkıntılar gibi pek çok dezavantajı da mevcuttur. Sağlık alanında üniversite öğrencileriyle ilgili yapılan araştırmalarda; öğrencilerin mesleki eğitimlerinin eksik kalacağından, materyal eksikliğinden, etkileşim kısıtlılığında ve başarısız olacaklarından endişe duydukları belirtilmiştir. Bu derlemede amaç; ebelik eğitiminde uzaktan eğitimin avantaj ve dezavantajlarını tartışmaktır.

Sonuç: Bu bilgiler ışığında pandemi koşulları ile örgün olarak yapılamayan özellikle uygulamalı eğitim becerileri ebelik öğrencilerinin motivasyonunu ve öğrenme isteğini olumsuz etkilemektedir. Bunun aksine her an bilgiye ulaşma ve tekrarlı ders dinleme ile de olumlu bildirimlerde bulunmaktadır. Özellikle ebelik gibi uygulamalı birimlerde uzaktan eğitimin mutlaka staj ve laboratuvar uygulaması ile pekiştirilmesi öğrenci ve öğretene açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ebelik, Ebelik Eğitimi, E-Öğrenme, Pandemi, Uzaktan Eğitim

THE EFFECTS OF THE PANDEMIC ON MIDWIFE EDUCATION: E-LEARNING

ABSTRACT

Introduction and Purpose: Midwifery education is an education system in which theoretical and practical education is presented as a whole, structured in order to gain the professional identity of the student and to prepare the student for professional life. In this system, midwifery students are expected to acquire cognitive, affective and psychomotor skills at a very good level. Psychomotor skill teaching starts with the instructor explaining

and applying the skill, and continues until the student's proficiency in practice is provided by giving the student the opportunity to practice and feedback. In this way, students are provided to improve themselves by practicing without risking patient safety before going into clinical practice.

With the rapid progress of the COVID-19 epidemic in Turkey, trainings in universities were carried out completely remotely. It is stated that the education given by distance education has many advantages such as access to information, access to a rich visual and auditory material, saving time and encouraging individual learning. However, since it is a technology-dependent education model, it has many disadvantages such as not being accessible to everyone at all times, reduced socialization of students, ineffectiveness in developing skills and attitudes, and problems with practical lessons. In studies on university students in the field of health; It has been stated that students are concerned that their vocational training will be incomplete, lack of materials, limited interaction and that they will be unsuccessful. The purpose of this review; To discuss the advantages and disadvantages of distance education in midwifery education.

Conclusion: In the light of this information, especially applied education skills, which cannot be done formally due to pandemic conditions, negatively affect the motivation and learning desire of midwifery students. On the contrary, it also gives positive feedback with access to information and repeated lectures. It is important for students and teachers to reinforce distance education with internship and laboratory practice, especially in applied units such as midwifery.

Keywords: Midwifery, Midwifery Education, E-Learning, Pandemic, Distance Education

GİRİŞ

Pandemi ile beraber siyasi ve sağlık kurumları kadar eğitim kurumlarını da fazlasıyla etkilenmiştir (Can, 2020). Bir yandan bulaşıcı hastalıkla mücadele bir yandan da can kayıplarının artması bazı önlemlerin alınmasını zorunlu hale getirmiştir. Eğitim kurumlarında da alınan önlemlerle birlikte mecburi değişimler yaşanmıştır. Bu değişimlerden en önemlisi uzaktan eğitim sürecine geçiş ile başlamıştır (Kahraman, 2020; Zhou ve ark, 2020).

Dijitalleşen dünyada uzaktan eğitim çağı yakalayabilme adına önemli bir basamaktır. (Aktaş ve ark, 2020). Pandemi ile birlikte verilen uzaktan eğitim; zaman ve mekan sıkıntısı olmadan, öğrencilerin kendi öğrenme hızlarını geliştirdikleri bir sistem haline gelmiştir (Telli Yamamoto ve Altun, 2020). Ülkemizde uzaktan eğitim, hem süreci etkili yönetebilmek hem de öğrencilerin mezun olamama ve dönem kaybetme gibi mağduriyetleri yaşamaması adına hayata geçirilmesi gereken bir uygulama olarak başlatılmıştır. Hızlıca oluşturup oturtulmaya çalışılan bu uygulamanın avantaj ve dezavantajlarının olması kaçınılmaz bir gerçektir (Brooks et al., 2020; Owusu-Fordjour, Koomson, & Hanson, 2020; Sahu, 2020). Ancak bu durumun uygulama alanları klinik olan ebelik öğrencileri üzerindeki etkisi daha farklı olacaktır. Bu derlemede amaç; ebelik eğitiminde uzaktan eğitimin avantaj ve dezavantajlarını tartışmaktır.

Covid-19 Pandemisi Döneminde Uzaktan Eğitim

Covid 19 pandemisinde insandan insana hızlı bir bulaş şeklinin olması, insanların birbiri ile temas kurmaması “sosyal mesafe” gerekliliğini ortaya çıkarmıştır (Vallance, 2020). Bununla birlikte Dünya Sağlık Örgütü’nün önerileri ve bilim insanlarının yönlendirmeleri

ile ülkeler de kendi koşulları doğrultusunda çeşitli önlemler alarak virüsün yayılmasını önlemeye çalışmaktadır (Duran, 2020). Bu çalışmalar kapsamında sosyal izolasyon, dünya genelinde birçok etkinliğin (kongreler, festivaller, kültür-sanat etkinlikleri, spor turnuvaları vb.) geçici olarak durdurulması, kısıtlanması veya iptal edilmesi ulusal ve uluslararası uçuşların iptali, kısmen veya tamamen sokağa çıkma yasağı veya karantina ilanı gibi çeşitli önlemler alınmıştır. Bütün bu önlemler, salgının yayılma hızını azaltarak kontrol altına almaya ve ülkelerin sağlık sistemlerinin çökmesini engellemeye yöneliktir. Bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik yaşanan hızlı gelişmelerin, Covid-19 öncesindeki dönemlerde, başta eğitim sektörü olmak üzere bütün sektörleri etkilediği belirtilmektedir. Covid-19 süreciyle beraber bu etkiye yönelik önemin tüm eğitim dünyasında çok daha net bir biçimde anlaşıldığı düşünülmektedir. Bir zorunluluk nedeniyle hızlanan “eğitimde dijitalleşme” hareketinin, Covid-19 Pandemisinden sonra da desteklenmesi gerektiği yönünde uzman görüşleri bulunmaktadır (Altunel, 2020).

Uzaktan eğitim modeli, geleneksel öğrenme öğretme yöntemlerinin sınırlı olduğu durumlarda öğrencilere çalışma materyallerinin ulaştırılması ve öğrencilerin de ödev ya da projelerini teslim edebilmek için e-posta gibi hizmetleri kullanarak yürüttüğü dinamik bir süreçtir (Annabi ve Muller, 2016). Uzaktan eğitim modelindeki gelişmelerin yeni iletişim teknolojileriyle birlikte geliştiği görülmektedir. Özellikle mobil internetin gelişmesi ile yükseköğretim sağlayıcılarının da bu yöntemi daha fazla benimsediği görülmektedir.

Çevrimiçi eğitim modeli, uzaktan eğitim adı altında hem ülkemizde hem de dünyada son yıllarda benimsenen ve uygulanan bir yöntem olmuştur. Bazen tam zamanlı bazen de yarı zamanlı olarak uygulanan bu model ile derslerin kayıt altında tutulabilir olması ve öğrencinin gelişen teknoloji ile birlikte yer ve zaman kavramı olmaksızın ulaşma ve dinleme-izleme olanağı bu modeli daha tercih edilebilir hale getirmiştir (Altunel, 2020).

Ebelik Eğitimi

Tıp alanındaki gelişmelerle birlikte ilerleyen ebelik, günümüzde eğitim ile kazanılan, bilim ile sanatı birleştiren, bilimsel ve etik değerler üzerine temellenmiş profesyonel bir disiplin olarak tıp meslekleri içinde yerini almaktadır. Ebelik eğitimi yıllar içinde nicelik ve nitelik açısından etkin bir ivme göstermiştir (Soğukpınar ve ark. 2007; Apay ve ark. 2012). Ebelik eğitimi, öğrenciye profesyonel kimliğini kazandırmak ve öğrenciyi mesleki yaşama hazırlamak amacıyla yapılandırılmış, teorik ve pratik eğitimin bir bütün olarak sunulduğu bir eğitim sistemidir. Bu sistemde ebelik öğrencilerinden bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerileri çok iyi düzeyde kazanmaları beklenmektedir. Bilişsel öğrenme ile bilgi ve entellektüel beceriler, duyuşsal öğrenme ile tutum ve inançlar, psikomotor öğrenme ile psikomotor beceriler kazandırılmaktadır (Oermann ve Gaberson, 2014). Psikomotor beceri öğretimi, öğretim elemanının beceriyi anlatması ve uygulaması ile başlar, öğrenciye uygulama fırsatlarının verilmesi ve geri bildirimler ile öğrencinin uygulamada yeterliliği sağlanana kadar devam eder (Baillie ve Curzio, 2009). Bu şekilde öğrencilerin, klinik uygulamaya çıkmadan önce hasta güvenliğini riske atmadan uygulama yaparak kendilerini geliştirmeleri sağlanır. Son zamanlarda eğitim teknolojileri ebelik eğitiminde kullanılmakta, bu yöntemler öğrenciye istediği yerde ve zamanda öğrenen merkezli öğretim sağlamaktadır (Öztürk ve Dinç, 2014; Bahar, 2015; Tan, 2016). Özellikle Z kuşağı öğrenciler teknolojinin getirdiği kolaylıklardan yararlanarak öğrenmeyi tercih etmekte ve başarılı olmak için interaktif öğrenme yöntemlerini bir gereklilik olarak görmektedir (Akçin Şenyuva, 2009; Albuquerque ve diğerleri, 2010).

Pandemi ve Ebelik Eğitimi

COVID-19 salgını gibi bütün dünyayı etkisi altına alan ve yüz yüze eğitim gibi yakın mesafeli eğitimleri devre dışı bırakan olağanüstü durumlarda, çevrim içi eğitim ve dijital yöntemler önem kazanmaktadır. Özellikle bu süreçte en çok ihtiyaç duyulan sağlık personelinin yetiştirildiği okullardaki eğitimin devamlılığıdır. Özellikle COVID-19 salgın süreci gibi geleneksel eğitim öğretim yöntemlerinin yetersiz kaldığı durumlarda eğitim faaliyetlerini sunan ve bunlardan yararlananlar arasında iletişim ve etkileşimin devamlılığının sağlanmasında oldukça önemli roller oynamaktadır (NCSBN, 2021).

Uzaktan eğitim yönteminin bazı alanlarda rahatlıkla kullanılabilir olmasının yanı sıra özellikle sağlık gibi uygulamalı bilimlerin eğitimi için yetersiz kalması bir dezavantajdır. Senkron olarak yapılamayan eğitimlerde anlaşılmayan noktaların ya da çıkan problemlerin hemen çözüme ulaştırılamaması, göz teması kurularak eğitim verilememesi, öğrenci sayısının yüz yüze eğitimden çok daha fazla olduğu durumlarda iletişimsel problemlerin yaşanabilme olasılığı, alt yapı ile ilgili problemler ve bunların çözümünün kuruma mali olarak yük getirmesi, yapılan çalışmalara göre verimin daha düşük seyretmesi gibi sınırlılıklar da uzaktan eğitimin olumsuz yönleri olarak sıralanabilir (NCSBN, 2021; AACN, 2021).

Literatürde genel olarak öğrencilerin uzaktan eğitim sistemine bağlanma, ya da sistemden fayda görme anlamında olumlu görüşleri olduğu, fakat özellikle uygulamalı eğitim ile bir ekip içerisinde ve sağlık kurumunda yapılan eğitimlerin daha kalıcı ve yararlı olduğunu ifade ettikleri görülmüştür (Balıkçıoğlu ve ark, 2019). Altıparmak ve arkadaşlarının 2011 yılında yaptıkları çalışmalarında da sistemsel alt yapının güçlü olmasının yanı sıra öğrencilerin teknolojiyi kullanabilme yeteneklerinin de yüksek olması çevrimiçi öğrenme düzeyini ve memnuniyeti arttırdığı sonucuna varılmıştır. Uzaktan eğitimin olumsuz yönü, uzaktan eğitim ile iletişimin sağlanmasında önemli olan internet kullanımını ve/veya bilgisayar kullanımını bilmeyen ya da yetersiz olan öğrencilerin endişe düzeyinin web tabanlı eğitim ile artabilmesi durumudur (Taşocak ve ark, 2017). Köse'nin hemşireler üzerinde yürüttüğü bir çalışmada, hemşirelerin %22.3'ünün bilgisayar kullanmadığı, sadece %32.9'unun bilgisayar kullanımının iyi durumda olduğunu bildirmiştir (Köse, 2012). Web tabanlı uzaktan eğitim ile yürütülen hemşirelikte lisans tamamlama programına devam eden hemşirelerin %83.8'inin hemşirelikteki tüm programların uzaktan eğitimle verilemeyeceğini düşündükleri bildirilmiştir (Şenyuva, 2013). Aynı çalışmada öğrencilerin uzaktan eğitimin sınırlılıklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde, "eğitimci-öğrenci, öğrenci-öğrenci arasındaki karşılıklı etkileşimin en aza inmesi" sorununun birinci sırada olduğu belirlenmiştir (Şenyuva, 2013). Bir literatür inceleme çalışmasında, öğrencilerin geleneksel eğitime kıyasla online öğretim yöntemlerinden üst düzey memnuniyet duydukları bildirilmiştir (McCutcheon ve ark, 2014). Uzaktan eğitim yöntemini uygulayan kurumların teknolojiyi yakından takip etmesi ve öğrencilere sabit bir eğitim-öğretim hizmeti sunmak yerine öğrencileri doyuma ulaştıracak daha etkili eğitim öğretim hizmetleri verebilmesi gerekmektedir (Eygü ve Karaman, 2013).

Sağlık alanında üniversite öğrencileriyle ilgili yapılan araştırmalarda; öğrencilerin mesleki eğitimlerinin eksik kalacağından, materyal eksikliğinden, etkileşim kısıtlılığından ve başarısız olacaklarından endişe duydukları belirtilmiştir (Brooks ve ark, 2020; Owusu-Fordjour ve ark, 2020). Covid-19 pandemisinde ebellek bölümü öğrencileri staj ve uygulamalı derslerinin kliniklerde gerçekleştirilmesi nedeniyle en fazla problem yaşayan gruplar arasında yer almaktadır. Literatürde pandemi döneminde ebellek öğrencilerinin eğitimi ile ilgili yapılan çalışma yoktur. Pandemi tıp öğrencileri ile uzaktan eğitimin etkileri ile ilgili yapılan bir çalışmada laboratuvar temelli öğrenme

biçimlerinin olumsuz etkilendiğini ve klinik beceri uygulamalarının eksik kaldığını belirtmiştir (Shahrivini ve ark, 2021). Aynı çalışmada ayrıca anatomi gibi laboratuvar gerektiren derslerin hibrit sistemle yapılarak daha aktif bir şekilde geçirilebileceği sonucuna varılmıştır. Hemşirelik bölümü ile yapılan bir çalışmada Covid-19 pandemisinde hemşirelik bölümü öğrencilerinin staj ve uygulamalı derslerinin kliniklerde gerçekleştirilmesi nedeniyle en çok sorun yaşayan grup olduğu ve derslerin işleyişi ve sınavlar konusunda uzaktan eğitim sisteminin web tabanlı olması nedeniyle öğrencilerde kaygıya neden olduğu belirtilmiştir. Ayrıca imkânı kısıtlı öğrencilerin herkesle eşit koşullarda derslerini takip edemediği de görülmüştür (Kürtüncü ve Kurt, 2020). Sağlık bölümleri ile ilgili genel olarak teori derslerinin uzaktan eğitim ile bir şekilde işlenebileceği ancak uygulamalı dersler açısından çok sıkıntılar olduğu belirtildi (Sahu, 2020; Wang et al., 2020).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ebelik eğitimcilerinin, ebelik işgücünü gelecekte olabilecek değişikliklerden etkilenmeyecek şekilde yetiştirmesi gerekmektedir (Lazenby ve ark, 2020). Ebelik öğrencilerinin uzaktan eğitimi onaylama durumları, olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin görüşlerinin yapılacak çalışmalarla incelenmesi, mezuniyet sonrası uzaktan eğitimi tercih edecek öğrenciler için uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yönleri konularında bilgilendirilme gereksinimlerini ortaya koyacaktır. Pandemi sürecinde teori dersleri için üniversitelerin uzaktan alt yapı sistemlerinin sürekli güncellenmesi, imkânı kısıtlı öğrenciler için fırsatlar yaratılması ve uygulamalı derslerin daha sonraki dönemlerde hızlandırılmış şekilde tekrar edilmesi önerilmektedir. Ayrıca üniversitelerin öğrencilerin stres ve anksiyete ile baş edebilmesi için psikolojik destek sağlaması, öğrencilerinin yanında olduklarını göstermelerinin önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aktaş, Ö., Büyüктаş, B., Gülle, M. ve Yıldız, M. (2020). Covid-19 virüsünden kaynaklanan izolasyon günlerinde spor bilimleri öğrencilerinin uzaktan eğitime karşı tutumları. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 1(1),1-9.
- Altıparmak, M, Kurt İD, Kapıdere M. (2011). E-öğrenme ve uzaktan eğitimde açık kaynak kodlu öğrenme yönetim sistemleri. XI. Akademik Bilişim Kongresi.
- Altunel, M. (2020). 5 Soru: Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Eğitim ve Öğretmenlere Etkisi. <https://www.setav.org/5-soru-koronavirus-covid-19-salgininin-egitim-ve-ogretmenlere-etkisi/>, Erişim tarihi: 20.04.2020.
- American Association of Colleges of Nursing (AACN). Consideration for COVID-19 preparedness and response in U.S. schools of nursing. 2020 Marc 20. [cited 22.10.2021 Available from: <https://www.aacnnursing.org/News-Information/COVID-19/AACN-Recommendations>
- Annabi, Carrie., and Marlene Muller. "Learning from the adoption of MOOCs in two international branch campuses in the UAE." *Journal of Studies in International Education* 20.3 (2016): 260-281.
- Balıkçioğlu N, Çınar D, Işın NN. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Derslerindeki Memnuniyet Araştırması: Âşık Veysel Meslek Yüksekokulu Örneği. C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi; 20(1)
- Brooks, S. K., Smith, L. E., Webster, R. K., Weston, D., Woodl, L., Hall, I., & Rubin, G. J. (2020). The impact of unplanned school closure on children's social contact:

- rapid evidence review. Euro Surveilliance, 25(13). <http://doi.org/10.2807/1560-7917.ES.2020.25.13.2000188>
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2),11-53.
- Duran, H. (2020). Devletlerin Koronavirüsle Karşılaştırmalı Mücadele Stratejileri. <https://setav.org/assets/uploads/2020/04/A317.pdf>, Erişim tarihi: 25.04.2020.
- Ejder Apay S, et al. Midwifery Education in Turkey. *Collegium Antropologicum* 2012; 36(4): 1453-6.
- Eygü H, Karaman S. (2013). Uzaktan eğitim öğrencilerinin memnuniyet algıları üzerine bir araştırma. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler*; 3(1):36-59.
- Kahraman, M.E. (2020). Covid-19 salgınının uygulamalı derslere etkisi ve bu derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesi: Temel tasarım dersi örneği. *İMÜ Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 6(1), 44-56.
- Köse A. (2012). Hemşirelerin bilgisayar kullanım durumlarının belirlenmesine yönelik bir ampirik çalışma-Trabzon İli örneği. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*; 5(1):37-43.
- Kürtüncü, M., Kurt, A. (2020). Covid-19 Pandemisi Döneminde Hemşirelik Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Konusunda Yaşadıkları Sorunlar. *ASEAD CİLT 7 SAYI 5 Yıl, S 66-77*.
- Lazenby M, Chambers S, Chyun D, Davidson P, Dithole K, Norman I, et al. Clinical nursing and midwifery education in the pandemic age. *Int Nurs Rev*. 2020 Sep 1;67(3):323-5. DOI: 10.1111/inr.12601.
- McCutcheon K, Lohan M, Traynor M, Martin D. A. (2014). systematic review evaluating the impact of online or blended learning vs. face-to-face learning of clinical skills in undergraduate nurse education. *Journal of Advanced Nursing*; 71(2):255–70. <http://dx.doi.org/10.1111/jan.12509>.
- NCSBN Leading Regulatory Excellence. Changes in education requirements for nursing programs during COVID-19; 22.6.2020. [cited 22.10.2021] Available from: https://www.ncsbn.org/EducationRequirement-Changes_COVID-19.pdf
- Owusu-Fordjour, C., Koomson, C., & Hanson, D. (2020). The impact of Covid-19 on learning- the perspective of the Ghanaian student. *European Journal of Education Studies*, 7(3), 88–101. <http://doi.org/10.5281/zenodo.3753586>
- Sahu, P. (2020). Closure of universities due to coronavirus disease 2019 (COVID-19): Impact on education and mental health of students and academic staff. *Cureus*, 2019(4), 4–9. <http://doi.org/10.7759/cureus.7541>.
- Shahrivini, B., Baxter, S., Coffey, C., Macdonald, B., Lander, L. (2021). Pre-Clinical Remote Undergraduate Medical Education During The COVID-19 Pandemic: A Survey Study. *BMC Medical Education*. 21:13 <https://doi.org/10.1186/s12909-020-02445-2>.
- Soğukpınar N, et al. Past and Present Midwifery Education in Turkey. *Midwifery* 2007; 23(4): 433-42.
- Şenyuva E. (2007). Hemşirelik eğitiminde web tabanlı uzaktan eğitim uygulaması: Hasta eğitimi dersi örneği. *İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi*. İstanbul.
- Taşoçak G, Kaya H, Şenyuva E, Işık B, Bodur G. (2014). Relationship between nursing students’ views about web-based patient education course and anxiety in Turkey. *Turkish Online Journal of Distance Education*; 15(3):197-214.

- Telli Yamamoto, G. ve Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34.
- Vallance, P. (2020). 'If anyone tells you a date they're using a crystal ball': When can we really expect coronavirus to end?. <https://www.independent.co.uk/life-style/health-and-families/coronavirus-when-will-it-end-date-outbreak-stop-a9414196.html>, Erişim tarihi: 04.03.2020.
- Wang, C., Cheng, Z., Yue, X.-G., & McAleer, M. (2020). Risk Management of COVID-19 by universities in China. *Journal of Risk and Financial Management*, 13(2), 36. <http://doi.org/10.3390/jrfm13020036>
- Zhou, L., Li, F., Wu, S. and Zhou, M. (2020). 'School's out, but class' on', the largest online education in the world today: Taking china's practical exploration during the covid-19 epidemic prevention and control as an example. *Best Evidence of Chinese Education*, 4(2), 501-519.

Bildiri ID: 98: İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE TARİHİ ÇEVRE BAĞLAMINDA UZAKTAN EĞİTİM MODELİ

Eti AKYÜZ LEVİ, Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, eti.levi@deu.edu.tr., ORCID ID: 0000-0003-3113-686X

ÖZET

Yaşamın başlı başına bir öğrenme süreci olduğu, yaşam boyu eğitimin ise hayatın ayrılmaz bir parçasını oluşturduğu dikkate alındığında, uzaktan eğitimin önemi giderek daha çarpıcı şekilde anlaşılır.

Kişinin yaşamında örgün eğitimden çok daha büyük bir zaman dilimini yer ve zamandan bağımsız eğitim oluşturmaktadır. Öğrenmede esneklik ve öğrenmeyi farklı uğraşlarla birlikte gerçekleştirebilme olanağı sunan bu eğitim, giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Pandemi süreci, üç hafta diye başlayan ve üç yarıyla uzanan, bu arada gelecek projeksiyonları da belirsizliğini koruyan bir dönem olmuştur. Söz konusu süreçte tüm eğitimin uzaktan olması, “açık öğrenme ve uzaktan eğitim” in yerinin vurgulanması ve her bireyin yaşamını etkilemesi sonucunu doğurmuştur. 2020-2021 Öğretim Yılı’nda da YÖK örgün eğitimde derslerin %10-%40 arasındaki oranının uzaktan yürütülmesi kararını almıştır. Bu durum, eğitimin tümünde uzaktan eğitimin yer alması sonucunu da yansıtmaktadır. Pandemi süreci, çeşitli olumsuzluklarına karşın, uzaktan eğitimin önemi yanı sıra, dijital okuryazarlık, mekân sınırı olmaksızın Dünya’nın farklı köşelerindeki ortamlara, bilimsel toplantılara, konferanslara erişebilirlik açısından büyük olanakların sağlandığı bir dönemdir.

Amaç: Pandemi sürecinde daha çarpıcı bir şekilde yaşanan uzaktan eğitimin olumlu yönlerine ilişkin çıkarımların sonraki dönemlerde hibrit eğitim modellerinde yararlanılan yaklaşımlar olması yanı sıra, söz konusu eğitim modelinin interdisipliner, uluslararası ve kurumlararası aktörlerin işbirliği ile şekillenen eğitim programlarının oluşturulması olanakları bağlamında iklim değişikliği konusunda bir modelin tartışılmasıdır.

Yöntem: Çalışma konunun farklı boyutlarının tartışılmasına yönelik olarak diyalektik yöntemle irdelenecektir.

Bulgular: Çalışma disiplinlerarası, ulusal ve uluslararası kurumlar bağlamında ortak programların oluşturulması konusunda bir örnek olarak önerilen iklim değişikliği programına ilişkin değerlendirmeler içermektedir. Konuya ilişkin sekiz disiplinden farklı aktörlerin (Üniversite öğretim üyeleri, resmi kuruluşlar, ilgili kuruluşlar ve STK’lar) temsilcilerinin eğitim verdikleri bir program önerilmektedir. Bu bağlamda günümüzde Dünyamızı en çok etkileyen evrensel bir sorun olan iklim değişikliği ve bunun özellikle tarihi çevreler üzerindeki etkisine vurgu yapan bir yıllık lisansüstü program önerisi değerlendirilmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Uzaktan eğitimin özellikle teorik derslerde ve toplantılarda sağladığı geniş olanaklar dikkate alınarak çalışmada iklim değişikliği konusunda sorunun tarihi çevre üzerindeki etkilerini irdelemeye yönelik farklı kurumların işbirliği ile şekillenen bir eğitim modeli önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, İnterdisipliner ve Uluslararası, Tarihi Çevre Koruma, Uzaktan Öğrenme, Yaşam Boyu Eğitim.

DISTANCE EDUCATION MODEL IN THE CONTEXT OF CLIMATE CHANGE AND HISTORICAL ENVIRONMENT

ABSTRACT

Considering that life is a learning process in itself and lifelong education is an integral part of life, the importance of distance education is increasingly understood.

Education independent of place and time constitutes a much larger period of time in a person's life than formal education. This training, which offers flexibility in learning and the opportunity to learn together with different occupations, is gaining more and more importance. The pandemic process has been a period that started as three weeks and extended to three semesters, while the future projections remain uncertain. The fact that all education was remote in the said process resulted in the emphasis on the place of "open learning and distance education" and its impact on the life of each individual. In line with the decision of YÖK, it was decided that in formal education, in the academic year 2000-2001, 10%-40% of the courses would be conducted from distance. This situation also reflects the result that distance education takes place in all education. The pandemic process, despite its various negativities, is a period in which great opportunities are provided in terms of digital literacy, access to platforms, scientific meetings and conferences in different corners of the world, regardless of space limit, in addition to the importance of distance education.

Purpose: The implications of the positive aspects of distance education, which are experienced and perceived more strikingly during the pandemic process, are the approaches used in hybrid education models in the following periods, as well as the discussion of a model on climate change in the context of the possibilities of creating education programs shaped by the cooperation of interdisciplinary, international and inter-institutional actors of the said education model.

Method: The study will be examined with the dialectical method in order to discuss the different dimensions of the subject.

Results (Findings): The study includes evaluations on the proposed climate change program as an example for the creation of joint programs in the context of interdisciplinary, national and international institutions. A program in which representatives of different actors (University academic members, official institutions, relevant organizations and NGOs) from eight disciplines on the subject provide training is recommended. In this context, a one-year graduate program proposal, which emphasizes climate change, which is a universal problem that affects our world the most, and especially its impact on historical environments, is evaluated.

Conclusion and Suggestions: Considering the wide opportunities provided by distance education, especially in theoretical courses and meetings, an education model shaped by the cooperation of different institutions is suggested in the study to examine the effects of the problem on climate change on the historical environment.

Keywords: Climate Change, Conservation of Historical Environment, Distance Learning, Interdisciplinary and International, Lifelong Learning.

GİRİŞ

Yaşamın başlı başına bir öğrenme süreci olduğu, değişen ve hızla gelişen Dünya'ya uyum sağlayabilmenin her birey ve meslek insanı için ancak gelişim, dönüşüm, değişimi izlemek ve gerekliliklerini yapmak ile olanaklı olacağı düşünüldüğünde, yaşam boyu eğitimin kaçınılmazlığı da anlaşılır. Eğitimin, özellikle de uzaktan eğitimin önem ve olanakları pandemi sürecinde daha fazla ön plana çıkmıştır. Esnek, yer ve zamandan bağımsız bu eğitim sistemi giderek insan yaşamına daha büyük oranda girmektedir. Olağanüstü koşulların yarattığı bu fırsatlar, gelecekte şartlar olağanlaştığında da hayatımızda belirgin bir yer tutacaktır.

Örgün eğitimde üç yarıyıl tüm eğitimin uzaktan olması, şu anda da bazı derslerin uzaktan, bazılarının ise yüz yüze yapılması, uzaktan yapılabilecek en fazla ders oranının YÖK tarafından %10'dan %40'a yükseltilmesi, “açık öğrenme ve uzaktan eğitim”in yerinin vurgulanması ve her bireyin yaşamını etkilemesi sonucunu doğurmuştur. Bu süreç, uzaktan eğitimin bir yönü ile de olsa, yaşamımızda kalıcı olacağını düşündürmektedir.

Tüm olumsuzluklarına karşın pandemi sürecinin yarattığı fırsatlar bağlamında:

- Uzaktan eğitimin öneminin ortaya çıkması,
- Dijital okuryazarlığın artması,
- Mekân, hatta bazen zaman sınırı da olmaksızın *Dünya'nın farklı köşelerindeki ortamlara*, bilimsel toplantılara, konferanslara *erişebilirlik* olanağı sağlanması vurgulanabilir.

Çalışmada uzaktan eğitim olanaklarının kullanımı ile, İklim Değişikliği konusunda farkındalık yaratmaya yönelik bir yüksek lisans programı önerilmektedir. İklim değişikliğinin, günümüzde tüm Dünya ülkelerini ve *insanlığı tehdit eden en büyük sorunlardan biri* olması konunun önem ve ciddiyetinin daha fazla farkında olunmasını ve acil önlemlerin artırılmasını gerektirmektedir.

Çalışmanın amacı, günümüzde Dünya gündeminde önemli bir yer tutan ve etkileri de bu ölçekte olan «iklim değişikliği»nin tarihi çevreye etkilerine odaklanan bir *disiplinlerarası, uluslararası ve kurumlararası program önerisi* geliştirmektir. Konuya yönelik uzmanlaşma ve uzmanların artışının bu bağlamdaki farkındalık ve iklim eylemine geçişte etkili olacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Çalışmada konunun disiplinlerarası ve evrensel bir sorun olduğu düşünülerek, farklı boyutları ile tartışmaya yönelik *diyalektik* yöntem kullanılmıştır.

İklim değişikliği konusunda süreçte yapılan çalışmalar bağlamında *tarihsel* yöntemden de yararlanılmıştır.

Diyalektik Yöntem

Diyalektik, kökeni Antik-Yunan'a dek uzanan, “karşılıklı konuşma ve tartışma sanatı” anlamında kullanılan ve Dialego sözcüğünden gelen bir terimdir (Armağan, 1983, s. 73). Kavramı, Platon “her şeyin özünü bilme yöntemi”; Aristo, “kanıt göstermek ve çürütmek sanatı”; Kant ise, “zıt tezlerin karşılaştırılması” olarak nitelendirmektedir (Kucuradi, 1974, s. 9, 10-11'den aktaran Armağan, s. 74). Klasik anlamda ise, doğru düşünme ve doğru bilgiyi ortaya çıkarma sanatı olarak nitelendirilmektedir (Armağan, s. 75).

Çalışmada iklim değişikliği kavramının yalnızca evrensel bir konu değil, aynı zamanda evrensel sorun olduğu dikkate alınarak, bunun çözümüne yönelik sınırları aşan

ve farklı kurumların işbirliğiyle oluşturulacak model denemesinde diyalektik yöntemden yararlanılabileceği düşünülmüştür.

Tarihsel Yöntem

Tarih, “geçmişe ilişkin politik, toplumsal, ekonomik tüm olayların incelenmesini” içerir. Tarihsel olaylar izler bıraktığından tarihsel yöntem bu izleri, belgeleri inceleme yoluyla bilgi verme ve değerlendirmeye yöneliktir (Armağan, 1983, s. 45-46).

Çalışmada eğitimin konusunu oluşturan iklim değişikliği hakkında tarihsel süreçte yapılan çalışmalar, ülkemizi ve Dünya’nın çeşitli ülkelerini etkileyen iklimsel olaylar kronolojik bağlamda ele alındığından tarihsel yöntemden faydalanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde iklim değişikliği kavramı, etkileri, tarihsel süreçte iklim değişikliği sorununa yönelik gerçekleştirilen başlıca çalışmalar ve tarihi çevre kavramı ele alınmakta, önerilen program tanıtılmaktadır.

İklim Değişikliği Kavramı

İklim değişikliği, “iklimin ortalama durumunda ya da onun değişkenliğinde onlarca ya da daha uzun yıllar boyunca süren istatistiksel olarak anlamlı değişimler” dir (Türkeş, 2008).

İklim değişikliğine ilişkin bugüne dek pek çok tanım yapılmış olmakla birlikte, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi’nde (İDÇS) kavram, “Karşılaştırılabilir bir zaman periyodunda gözlenen doğal iklim değişikliğine ek olarak, doğrudan ya da dolaylı olarak küresel atmosferin bileşimini bozan insan etkinlikleri sonucunda iklimde oluşan bir değişiklik” şeklinde tanımlanmıştır (URL 1).

İklim değişikliği, aşırı sıcaklık artışına bağlı çeşitli olumsuzluklar yanı sıra, yağış düzensizliği (kuraklık; seller ve su baskınları), buzulların erimesi gibi hayatı derinden etkileyen çeşitli sorunları ortaya çıkarmaktadır. Bu bağlamda evrensel bir sorun olduğundan farklı boyutlar ve şekillerde de olsa, her bireyi yakından ilgilendirmektedir.

Tarihsel süreçte iklim değişikliğine bağlı olgular gerçekleşmişse de, Sanayi Devrimi sonrasında bunda insan etkisinin çok daha çarpıcı boyutlara ulaştığı belirtilebilir. Söz konusu sorunun tüm disiplinleri ve yaşamı önemli ölçüde etkileyeceği gerçeğinin farkında olunarak bu konuda ülkeler çeşitli çalışmalar yürütmekte ve sera gazı salımını azaltmaya yönelik çabalar sarfetmektedir.

İklim Değişikliği Tehdidine Karşı Yapılan Çalışmalar

Konunun ciddiyetinin farkında olarak gerek evrensel bağlamda gerekse ulusal bağlamda Dünya’da pekçok toplantı yapılmaktadır. Çalışmada bunların başlıcaları belirtilmektedir (Tablo 1. İklim Değişikliği ile İlgili Yapılan Başlıca Toplantılar).

İklimin olağandışı şekilde seyretmesi olarak nitelendirilebilecek iklim değişikliğinde, özellikle son dönemde pek çok ülkede yaşamı felç eden, can ve mal kaybına neden olan iklimsel olaylar konuya daha fazla dikkat çekilmesini de sağlamıştır.

Tablo 1. İklim Değişikliği ile İlgili Yapılan Başlıca Toplantılar

Yıl	Toplantı adı
1972	İnsan ve Çevre Konferansı
1988	Değişen Atmosfer Toronto Konferansı
1990	İkinci Dünya İklim Konferansı
1991	IPCC ilk raporu
1992	İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi - Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı
1995	Kyoto Protokolü - 1. Taraflar Konferansı
1997	3. Taraflar Sözleşmesi ve Kyoto Protokolü
1998	4. Taraflar Konferansı DÇS Buenos Aires Eylem Planı
2001	7. Taraflar Konferansı
2005	11. Taraflar Konferansı / Kyoto'nun kabulü
2015	21. Taraflar Konferansı
2019	25. Taraflar Konferansı
2021	COP26 26. Taraflar Konferansı

31 Ekim – 12 Kasım 2021 tarihleri arasında İskoçya'nın Glasgow kentinde süren İklim Zirvesi'nde (COP26) BM Genel Sekreteri, son IPCC raporunu 'insanlık için kırmızı alarm' olarak nitelendirip "Alarm zilleri kulakları sağır ediyor ve kanıtlar reddedilemez: Fosil yakıtların yakılmasından ve ormanların yok edilmesinden kaynaklanan sera gazı emisyonları gezegenimizi boğuyor ve milyarlarca insanı riske atıyor. Küresel ısınma, birçok değişikliğin geri döndürülemez hale gelmesiyle, Dünya üzerindeki her bölgeyi etkiliyor" ifadesine yer vermiştir (URL 2).

Türkiye'nin 2010-2023 iklim değişikliği stratejisinde hedeflerinden biri olarak, *“Küresel iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini azaltma ve bu etkilere uyum sağlama doğrultusunda, ulusal hazırlık seviyesi ve kapasitesini artırmak; bu çabalarda elde edeceği tecrübe ve kazanımlarını bölge ülkeleri ile paylaşmak ve azaltım ve uyuma yönelik ikili ve çok taraflı ortak araştırma projeleri geliştirmek”* belirtilmektedir (URL 3).

Ülkemizde konuya verilen önem giderek artmaktadır. Bu bağlamda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın adı 29.10.2021 tarih ve 31643 sayılı Resmi Gazete'de yer alan 85 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak değiştirilmiştir (URL 4).

Bakanlık bünyesinde yer alan Çölleşme ile Mücadele Daire Başkanlığı, iklim değişikliğine uyum, etkilerini değerlendirme, raporlamaya yönelik çalışmalar da yürütmektedir.

İklim Değişikliğinin Son Dönemde Dünya'daki ve Ülkemizdeki Etkileri

Atmosfere salınan sera gazının giderek artması, hava kirliliği sıcaklık artışına neden olmakta, bu durum da çarpıcı olumsuzluklar yaratmaktadır. Son dönemde bu bağlamdaki en etkili olaylar kapsamında orman yangınları ve seller belirtilebilir. Bu konuda Avustralya'nın birçok bölümünü etkileyen, *240 gün* süren (2019-2020) ve ülke tarihindeki *en büyük orman yangını* olarak nitelenen yangın vurgulanabilir. 2020, 2021 yıllarında bu etkiler dışında deniz suyu seviyesinin yükselmesi, heyelan, aşırı sıcaklar, kum fırtınası gibi olumsuzlukların pek çok ülkeyi etkilediği belirtilebilir. Ülkemizde de, 2021 yazında Antalya, Muğla, Aydın kentlerinde görülen orman yangınları can ve mal kayıplarına neden olmuştur. Özellikle Antalya'nın Manavgat ilçesinde 10 gün süren yangın bugüne dek yerleşimde görülen en büyük yangın olarak nitelendirilmiştir. Bir

yandan güneyde yangınlar olurken, kuzeyde Karadeniz Bölgesi'nin Rize, Artvin, Sinop, Bartın, Kastamonu'daki seller yaşamı ciddi bir şekilde etkilemiştir. Özellikle Kastamonu'nun Bozkurt ilçesi, bu felaketi en derinden yaşayan, çok sayıda can kaybının gerçekleştiği bir yerleşimdir (Resim 1. 11 Ağustos 2021 tarihinde Kastamonu Bozkurt ilçesinde görülen sel felaketinden görünüm).

Resim 1. 11 Ağustos 2021 Tarihinde Kastamonu Bozkurt İlçesinde Görülen Sel Felaketinden Görünüm (URL 5)

Tarihi Çevre Kavramı ve İklim Değişikliğinin Tarihi Çevrelere Etkisi

Tarihi çevreler, dönemlerinin mimarisi, yaşamı, yapım tekniği, yapı geleneği gibi pek çok konuda incelenerek bilgi edinilebilecek, adeta bir kitap gibi okunulabilecek alanlardır. Geçmişle geleceğimiz arasında köprü oluşturan, yerleşimlerin, giderek ülkelerin kimliğinin önemli bir parçası, belleği olan bu yerler, sonraki nesillere aktarılması gereken tarihi belgelerdir. Ancak iklim değişikliği tüm disiplinler gibi tarihi çevre açısından da tehdit oluşturmaktadır. Üstte de belirtildiği gibi Dünya'nın pek çok ülkesinde ve ülkemizde orman yangınları çok sayıda geleneksel yerleşimin kısmen veya tümü ile ortadan kalkması sonucunu ortaya çıkarmış, kırsal mimariye ilişkin çarpıcı yapılar yanı sıra tarihsel bilgi ve belge yok olmuştur. Ülkemizde Antalya'nın Manavgat ilçesindeki yangınlar pek çok kırsal alanın (köyün) boşaltılmasına, çarpıcı yerel mimari örneklerinin yok olmasına, antik Lyrbe kentinin zarar görmesine yol açmıştır (Resim 2. Lyrbe antik kentinin yangın sonrası görünümü).

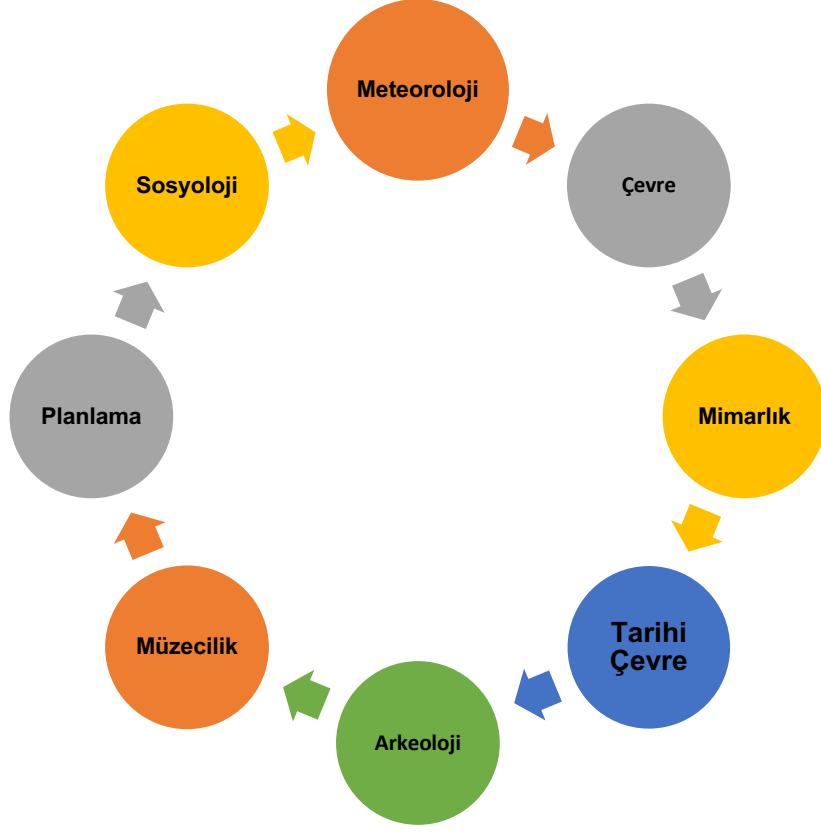

Resim 2. Lyrbe Antik Kentinin Yangın Sonrası Görünümü (URL 6)

İleriye dönük olarak da deniz suyu seviyesinin yükselme projeksiyonu, kıyıda yer alan tarihi yerleşimler, antik kentler gibi alanların batıklar durumuna gelme riskini doğurmaktadır. Yine geleneksel mimarinin biçimlenişinde en önemli etkenlerden olan iklimin değişimi, yapıların kullanımını, açık ve yarı açık mekânların niteliğini farklılaştırmakta, göç durumunda ise somut olmayan kültürel mirasa yönelik değerlerin de ortadan kalkmasına neden olmaktadır. Örneklenen bu sorunlar dışında çok geniş yelpazede olumsuz etkinin gündeme gelmesi tarihi çevreler açısından da belirgin bir tehdittir. Bu durum, iklim değişikliği ile mücadelede yalnızca ülke ve kurumların değil, her bireyin de gereken sorumluluğu taşıması, bu doğrultuda davranmasını zorunlu kılmaktadır. Çalışmada bu amaçla konuya ilişkin farkındalığı artırmak açısından bir yüksek lisans eğitim modeli geliştirilmektedir.

İklim Değişikliği Konusunda Lisansüstü Program Önerisi

Çalışmada yerden bağımsız, sınırları aşan ve konu ile ilintili tüm aktörlerin katılımı ile şekillenen bir program önerilmektedir. Bu bağlamda günümüzün en önemli evrensel sorunlarından iklim değişikliği ve bunun özellikle tarihi çevreler üzerindeki etkisine vurgu yapan bir yıllık, uzaktan eğitim yapılan lisansüstü program önerisi sunulmaktadır.

Şekil 1. İklim Değişikliği ve Tarihi Çevre Bağlamında Belirlenen İlgili Disiplinler

Söz konusu program, modüller düzeninde olup tarihi çevre ile ilintili alanları içermektedir. Şekil 1’de eğitim modüllerini oluşturan ilgili disiplinler görülmektedir (Şekil 1. İklim Değişikliği ve Tarihi Çevre Bağlamında Belirlenen İlgili Disiplinler).

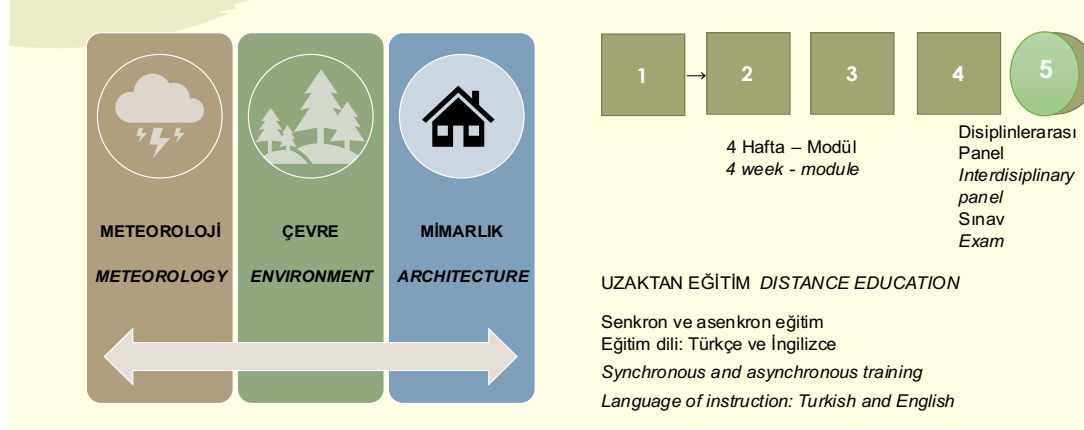
Eğitim her biri dört hafta ve sonunda bir haftalık disiplinlerarası panel ve modül değerlendirmesi niteliğindeki sınavı içeren, meteoroloji, çevre, mimarlık, tarihi çevre, arkeoloji, müzecilik, planlama, sosyoloji olmak üzere sekiz modülden oluşmaktadır. Senkron ve asenkron eğitim yapılacak programın dili Türkçe ve İngilizce’dir (Şekil 2. İklim Değişikliği ve Tarihi Çevre Konulu Eğitim Programının Yapısı).

İklim değişikliği, kültürel mirasın korunması konusundaki en önemli ve etkileri hızla büyüyen tehditlerdendir. Konunun tüm disiplinlere etkisi olmakla birlikte, yerine konulamayacak nitelikteki ve yerleşimlerin kimliğini oluşturan tarihi yapı ve çevrelere etkisi azımsanmayacak orandadır. Çok farklı boyutlardaki bu etkiler, somut ve somut olmayan kültürel mirasın bütüncül korunmasını tehdit etmektedir. Bu açıdan önerilen program, toplumsal bilinçlenme ve farkındalık oluşturmaya ivme kazandıracaktır.

Araştırmada disiplinlerarası, ulusal ve uluslararası kurumlar bağlamında ortak programların oluşturulması konusunda örnek olarak önerilen iklim değişikliği programına ilişkin değerlendirmeler yer almaktadır. Konuya ilişkin disiplinlerden farklı aktörlerin (Üniversite öğretim üyeleri, resmi kuruluşlar, ilgili kuruluşlar ve STK’lar) temsilcilerinin senkron ve asenkron nitelikte eğitim verdikleri bir program önerilmektedir. Bu bağlamda günümüzün evrensel sorunu niteliğindeki iklim değişikliği ve bunun özellikle tarihi çevreler üzerindeki etkisine vurgu yapan bir yıllık lisansüstü program önerisi değerlendirilmektedir. Sorunun sınırları aşan niteliği dolayısıyla eğitim de neredeyse Dünya coğrafyasına yayılan, konuyla ilgili farklı kurum ve kuruluşların

işbirliği ile şekillenen bir nitelik yansıtacaktır (Şekil 3. Önerilen Programda Yer Alan Disiplinler ve Kapsam).

Söz konusu öneri, uzaktan eğitimin yer ve mekândan bağımsız bilgiye erişim olanağını kullanan, ilgili tüm paydaşların içinde yer aldığı, konuya çok geniş yelpazede bakan niteliği ile yenilikçi bir yaklaşımdır.

Şekil 2. İklim Değişikliği ve Tarihi Çevre Konulu Eğitim Programının Yapısı

Şekil 3. Önerilen Programda Yer Alan Disiplinler ve Kapsam

Programın şekillenmesinde yer alan her disiplinle ilgili yurtiçi ve yurtdışından birim temsilcilerinin organizasyonun içinde yer alması planlanmaktadır. Çalışmada bu bağlamda meteoroloji ve tarihi çevre disiplinlerine yönelik birim önerilerine yer verilmiştir. Bununla birlikte, belirtilen birimler yalnızca örnek niteliği taşımakta, yurtdışı ve uluslararası kurum ve kuruluşların da programda yer alması düşünülmektedir. Tarihi çevre disiplinine yönelik olarak, yurtiçi ve yurtdışından üniversiteler, ilgili kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarının katılımı ile şekillenen programda Mimarlık Bölümü Restorasyon Anabilim Dalları, Mimari restorasyon bölümleri, Koruma Kurulları, ICCROM, ICOMOS, Greenpeace, WWF gibi kuruluşların bulunması önerilmektedir (Şekil 4, 5. Meteoroloji ve Tarihi Çevre Disiplini Bağlamında Yer Alabilecek Kurum ve Kuruluşlara İlişkin Örnek).

Şekil 4. Meteoroloji Disiplini Bağlamında Yer Alabilecek Kurum ve Kuruluşlara İlişkin Örnek

Şekil 5. Tarihi Çevre Disiplini Bağlamında Yer Alabilecek Kurum ve Kuruluşlara İlişkin Örnek

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, günümüzde yaşamı etkileyen en büyük tehditlerden biri olan iklim değişikliği konusunda hem ülkelerin hem de her bireyin gerekli bilinç ve duyarlılığı kazanarak sorumluluk göstermesi kaçınılmazdır. Tarihi çevrelerin de bu olumsuzluklardan çok farklı boyutta etkilenecek zarar göreceği dikkate alındığında geçmişimiz ile gelecek arasındaki sürekliliği sağlayan bu değerlerin ve *tarihsel bilginin sonraki kuşaklara doğru aktarımı* açısından her türlü önlem alınmalıdır.

Çalışmada önerilen modüllerden oluşan ve yer, zaman sınırı olmaksızın olabildiğince geniş yelpazede konunun aktörlerini kapsayan yüksek lisans eğitim modeli, konuya ilişkin farkındalığın yaygınlaşmasına, bilincin artmasına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akyüz Levi, E., Uğur, M. (2021). İklim Değişikliği ve Tarihi Çevreler. M. Eliaçık (Ed.), *International Halich Congress on Multidisciplinary Scientific Research*. August 15-16, 2021, İstanbul-Turkey, Proceeding Book, (102- 118) içinde. Uluslararası Haliç Multidisipliner Bilimsel Araştırmalar Kongresi – Kongre Uzmanı (kongreuzmani.com)
- Armağan, İ. (1983). *Yöntembilim-2 Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2002), İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi.
https://webdosya.csb.gov.tr/db/iklim/webmenu/webmenu12421_1.pdf
- Doğan, S., Tüzer, M. (2011). Küresel iklim değişikliği ve potansiyel etkileri. *CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(1), 21-34.
<https://kutuphane.dogus.edu.tr/mvt/pdf.php.pdf?>
- Duru, B. (2014). Viyana'dan Kyoto'ya İklim Değişikliği Serüveni. *Mülkiye Dergisi*, 25 (230), 301-333.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/mulkiye/issue/231/457>
- Kanat, Z., Keskin, A. (2018). Dünyada İklim Değişikliği Üzerine Yapılan Çalışmalar ve Türkiye'de Mevcut Durum. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 49(1), 67-78.
- URL 1 - <https://iklim.csb.gov.tr/>
- URL 2 - <https://tr.euronews.com>
- URL 3 - <https://www.gmka.gov.tr/dokumanlar/yayinlar/Turkiye-Iklim-Degisikligi-Stratejisi.pdf>
- URL 4 - <https://csb.gov.tr/tarihcemiz-i-7012>
- URL 5 – <https://www.dw.com/tr/bozkurttaki-felaketin-7-nedeni/a-58881523>
Bozkurt'taki felaketin 7 nedeni | Türkiye | DW | 16.08.2021
- URL 6 - <https://www.evrensel.net/haber/439638/manavgat-yangininda-antik-kent-lyrbe-de-yandi>.
- Tablo 1- Duru, 2014; Kanat, Keskin, 2018; Şanlı vd., 2017; Türkeş, 2000, 2001, 2008; Akyüz Levi, Uğur, 2021 kaynakları ışığında hazırlanmıştır.

Bildiri ID:99: UZAKTAN EĞİTİM İLE EDEBİYATIN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMESİ

Ahmet KARADOĞAN, Atatürk Üniversitesi, 0000-0002-7183-3929

ÖZET

Dünya çapında salgın hastalığa karşı verilen savaş neredeyse tüm alanları etkilemiştir denebilir. Bunların başında da eğitim gelmektedir. Dünya çapında milyonlarca öğrenciyi okulundan ayıran bu süreçte yapılan uzaktan öğretim çalışmaları ile eğitim alanı her ne kadar öğretime devam etmeye çalışsa da bu sürecin ne derece sağlıklı olduğu ve etkili olduğu sorgulanabilir. Tüm derslerin ayrı ayrı önemli olduğu eğitim sistemi içerisinde ayrı bir yeri olan ve belki de bireyin toplum içerisinde konumunun belirlenmesinde etkili olabileceği varsayılan dil ve edebiyat dersleri de bu süreçten en çok etkilenen derslerdendir denebilir. Sanat, sosyoloji, felsefe, psikoloji gibi alanlarda doğrudan ilişkili sayabileceğimiz edebiyatın uzaktan öğretiminde her ne kadar yeterince başarılı olamadığı söylenebilir de bu alanda özellikle yaşanan ölçme ve değerlendirme sorunları adeta başa çıkılmaz bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle bağlantılı olduğu alanlar sebebiyle edebiyatın ölçme ve değerlendirmesinin uzmanlık gerektiren bir konu olduğu düşünülürse bu alanın uzaktan öğretiminde yaşanacak sorunların aşılması için de ayrıca bir uzmanlığa sahip olunması gerektiği düşünülebilir. Bu sebeple çalışmada edebiyatın uzaktan öğretiminde yaşanan ölçme ve değerlendirme ile ilgili sorunlar ele alınacak ve bu sorunların çözümlerine dair öneriler diler getirilecektir. Bu amaçla ulaşılabılır örneklem yöntemi ile belirlenen öğretmenlerle görüşme yapılarak gerekli literatür derlemesi ile birlikte sonuçlar ortaya konacak ve öneriler ifade edilecektir. Bu öneriler kapsamında daha iyi bir ölçme değerlendirme ve edebiyatın uzaktan öğretimine yönelik katkı sunulması düşünülmektedir.

Amaç: Edebiyatın uzaktan eğitimde yaşanan ölçme değerlendirme sorunlarının ortaya çıkarılması ve çözümüne yönelik öneriler sunmak.

Yöntem: Görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmada elde edilen bulgulara göre;

Ö1: Uzaktan eğitimde öğrencilere ya da daha doğru bir ifade ile sınıf hâkimiyeti tam mümkün olmuyor ve sınıfın/öğrencilerin bilgisayar başında ne yaptıklarını ne ile meşgul olduklarını göremiyorsunuz bu sebeple sınıf hâkimiyeti tam anlamıyla sağlanamadığından derse aktif katılım olmuyor. Yani ne anlaşıldığını tam anlamıyla belirlemek güç oluyor.

Ö2: Sınıf dersi dinlemiyor. Derste kim var kim yok bilemiyorsunuz. İsim var ama öğrenci nerede bilemiyorsunuz.

Ö3: Bizim için bazı kolaylıkları var ama sınıf dersi dinliyor mu dinlemiyor mu anlaşılmıyor. Sınavlarda ise kopya ile başa çıkmak güç oluyor.

Ö4: Sınıf derste mi değil mi anlaşılmıyor. Edebiyatın sanatsal yönü aktarılamıyor.

Ö5: Katılım sağlansa ve ölçme kısmı daha güvenilir yapılabilse olabilir ama bu hâliyle verimli olduğunu söyleyemem.

Ö6: Bence sınıf derslerinden çok daha kolay ulaşılabilir ancak ilgisiz öğrencilerle baş etmek çok güç.

Ö7: Bir romanı ya da hikâyeyi veya bir şiiri uzaktan nasıl öğretebilirsiniz bilmiyorum. Ödevler genellikle kopyala yapıştır tarzında geliyor. Bunun önüne de geçemiyorsunuz.

Ö8: Sistemde aksaklıklar yaşıyoruz. Ölçme kısmında ve sınıf katılımında tam bir keşmekeş yaşanıyor diyebilirim.

Sonuç ve Öneriler:

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre öğretmenler uzaktan eğitimle edebiyat öğretiminde başta ölçme değerlendirme ve sınıf hâkimiyeti olmak üzere sınıf katılımında ve geri dönüşlerde sorun yaşamaktadır denebilir. Uzaktan eğitimde yaşanan sınıf katılımı kontrol edilemediğinden ya da sistemde yaşanan açıklar sebebiyle öğretmenler bu konuda sorun yaşamakla birlikte özellikle sınav ve ödev konularında da sorunlar yaşamaktadır. Konu ile ilgili bazı öneriler şöyle sıralanabilir;

Öğrenci kontrolünün sağlanmasına yönelik sistemde yaşanan aksaklıkların giderilmesi.

Uzaktan ölçme değerlendirme ile ilgili öğretmenlere eğitim verilmesi.

Öğretmen kontrolünün daha aktif olduğu bir sistemin hayata geçirilmesi.

Evde öğrenme alışkanlıkları ve uzaktan öğrenme ile ilgili özellikle sosyal bilgiler alanında daha kapsamlı çalışmaların yapılması.

Anahtar Kelimeler: Türk dili, Edebiyatı Eğitimi, Ölçme, Değerlendirme, Uzaktan Öğretim

MEASUREMENT AND EVALUATION OF LITERATURE BY DISTANCE EDUCATION

ABSTRACT

It can be said that the war against the worldwide epidemic has affected almost all areas. Education is one of them. Although the field of education tries to continue education with the distance education studies carried out in this process, which separates millions of students from their schools around the world, it can be questioned how healthy and effective this process is. It can be said that language and literature lessons, which have a special place in the education system where all lessons are important separately and may be effective in determining the position of the individual in society, are among the lessons that are most affected by this process. Although it can be said that the distance education of literature, which we can consider directly related to fields such as art, sociology, philosophy, and psychology, has not been successful enough, the measurement and evaluation problems experienced in this field are almost an insurmountable problem. For this reason, in this study, the problems related to measurement and evaluation in the distance education of literature will be discussed and suggestions for the solutions of these problems will be made. For this purpose, the results will be presented together with the necessary literature review and suggestions will be expressed by interviewing the teachers determined by the accessible sampling method..

Purpose: To reveal the measurement and evaluation problems of literature in distance education and to offer suggestions for their solution.

Method: The interview method was used.

Results: According to the findings obtained in the study;

T1: In distance education, it is not possible to fully dominate the students, or to put it more accurately, the classroom, and you cannot see what the class/students are doing at the computer, so there is no active participation in the lesson since classroom dominance cannot be fully achieved. So it is difficult to define exactly what is meant.

T2: The class does not listen to the lesson. You don't know who is in the class and who is not. There is a name, but you do not know where the student is.

T3: There are some conveniences for us, but it is not clear whether the class is listening to the lesson or not. It is difficult to deal with cheating in exams.

T4: It is not clear whether the class is in class or not. The artistic side of literature cannot be conveyed.

T5: It could be if participation was ensured and the measurement part could be made more reliable, but I cannot say that it is efficient as it is.

T6: I think it is much more accessible than classroom lessons, but it is very difficult to deal with uninterested students.

T7: I don't know how you can teach a novel or a story or a poem from a distance. Assignments usually come in copy-paste style. You cannot get past this.

T8: We are experiencing problems in the system. I can say that there is a complete chaos in the measurement part and class participation.

Conclusion and Suggestions:

According to the findings obtained from the study, it can be said that teachers have problems in teaching literature with distance education, especially in measurement and evaluation and classroom dominance, in classroom participation and feedback. Since the classroom participation in distance education cannot be controlled or due to the gaps in the system, teachers have problems in this regard, especially in exam and homework issues. Some suggestions on the subject can be listed as follows;

Elimination of the problems in the system for student control.

Giving training to teachers about distance measurement and evaluation.

Implementation of a system where teacher control is more active.

Conducting more comprehensive studies on learning habits at home and distance learning, especially in the field of social studies.

Keywords: Turkish language, Literature education, Measurement, Evaluation, Distance education

GİRİŞ

Edebiyatın ne olduğu ile ilgili tartışmalar edebiyatın var oluşundan itibaren günümüze dek süregelmiştir. Algıladığımız şekliyle edebiyat kavramı, 18. yüzyılın son yıllarının tarihini taşır (Escarpit, 1992, s. 9). Bu tarihten itibaren yapılan tanımların birçoğu eksik görülmüş ve her geçen gün tanımlara yenileri eklenmiştir. Bunun yanı sıra tanımların kapsamı da genişlemiştir. Eagleton (2012, s. 37) ise edebiyat kelimesinin kullanıldığı birçok farklı şekil olduğunu, ancak bunun sadece eskiden olduğu gibi herhangi bir şekilde kullanılabilmesi anlamına gelmeyeceğini ifade eder. Genel olarak edebiyat kavramına bakıldığında birçok bileşenin edebiyatı bir bütün hâline getirdiğinden bahsedilebilir. Bu bileşenleri; dil, kültür, sanatçı, dönemin ruhu, ulusun ruhu, kişinin ya da sanatçının ruhu, siyasi görüşler vb. olarak ifade etmek mümkündür. Bir milletin birikimlerinin yansıdığı başlıca kaynaklardan biri o milletin edebiyatıdır. Başlangıçtan beri insanlar edebiyat "yapmıyor", ona "sahip oluyordu". Edebiyat, "okumuşlar" kategorisine ait olmanın işaretidir (Escarpit, 1992, s. 9). Aktaş (2009, s. 187)'a göre ise edebiyat kelimesinin, kaynağı Arapça "edeb"dir. Önceleri 'davet' anlamında gelen ve kullanılan bu kelime, daha sonra iyi bir insan olmaya yönelten güzel huy, meleke gibi anlamlar kazanmıştır. "Edebiyat", uzun zamandan beri insanlar için farklı anlamlara sahip olan bir terimdir. ...bu terim genellikle hem kurgu hem de kurmaca olmayanlara uygulanmaktadır. Kurgu, şiir ve nesir ama özellikle insanda estetik ve duygusal olana

ilham veren ve teşvik eden okumaya yöneliktir, bu onu esasen olgusal ve bilgi niteliğindeki okumadan ayırır (Bernd, 1957). Bunun dışında edebiyat yazılı ve bazen konuşulan materyalleri tanımlamak için kullanılan bir terimdir. Edebiyat; şiir, drama, kurgu, kurgusal olmayan gazetecilik ve bazı durumlarda şarkı dâhil olmak üzere yaratıcı hayal gücünün eserlerini ifade eder denilebilir. Daha sonraları ise bu “söz söyleme ve ifadeyle ilgili her türlü çalışmanın genel adı olarak kullanılmıştır” (Aktaş, 2009, s. 187). Moran (2016, s. 303) ise edebiyatın tanımını yapmaya çalışanların tüm edebî eserler için ortak bir özellik bulma iddiasında olmalarından dolayı bunun imkânsız olduğunu söyler. Basitçe söylemek gerekirse, edebiyat bir dilin, insanın kültürünü veya geleneğini temsil eder. Birçok kişinin girişimde bulunduğu bu kavramı kesin olarak tanımlamak oldukça zor görünmektedir. Bunun yanında kabul edilen edebiyat tanımlarının da sürekli değiştiği ve geliştiği açıktır. Birçokları için, edebiyat kelimesi daha yüksek bir sanat biçimini önermektedir. Sadece bir sayfaya kelimeler koymak mutlaka edebiyat oluşturmak anlamına gelmez. Bir kanon, belirli bir yazar için kabul edilen eserlerdir. Bazı edebî eserler kanonik olarak kabul edilir, bu belirli bir türü kültürel olarak temsil eder. Ancak edebiyat olarak düşündüğümüz şey bir nesilden diğerine değişebilir. Bu şekilde, edebiyat tarihi ya da kültürel bir eserden öte bir şey değildir, ancak yeni bir deneyim dünyasına giriş görevi görebilir. Sonunda, yazarın ne yazdığını veya söylediğini ve nasıl söylediğini inceleyerek edebiyatta anlam keşfedebiliriz. Bir yazarın mesajını, belirli bir roman veya eserde seçtiği kelimeleri inceleyerek, hangi karakterin veya sesin okuyucunun bağlantısı olarak kullandığını gözlemleyerek yorumlayabilir ve tartışabiliriz. Tartışmak ve analiz etmek için kullandığımız kritik paradigma ne olursa olsun, edebiyat bizim için önemlidir, çünkü bizimle konuşur, evrenseldir ve bizi derinden kişisel bir düzeyde etkiler. Çirkin olsa bile edebiyat güzeldir.

Ölçme

Ölçme en geniş anlamıyla, gözlem sonuçlarının sayılarla veya diğer nicel sembollerle gösterilmesi işlemidir (Turgut & Baykul, 2015, s. 69), ilgilenilen niteliklerin (özelliklerin), amaca, araca ve olanaklara bağlı olarak nicelleştirilmesi (sayısallaştırılması) çabası, işlemi ve sürecidir (Erkuş, 2014, s. 7). Baykul & Güzeller (2013, s. 38) ise ölçmeyi, ölçülecek özellikler kümesiyle bunları temsilde kullanılacak sayı veya semboller kümesi arasında bir eşleşme olarak tanımlar. Ölçmede herhangi bir şeyin bir niteliği gözlenip ölçülür. Bu nedenle ölçme bir niteliğin nicelenmesi olarak da algılanabilir (Turgut & Baykul, 2015, s. 69). Ölçme, yaşamımızdaki pek çok şeyin sürekli değişiminden ve insanoğlunun da bu değişimleri merak edip gözleme ihtiyacından ortaya çıkan bir süreçtir (Güler, 2015, s. 2). Ölçme, bireyin belirli niteliğe sahip olma derecesini puanlarla yeniden tanımlama sürecidir. Bu sayılar bireyin belirlenmiş bir nitelik veya özelliğe sahip olma derecesini gösterir. Ölçmede sayı atamanın önemli bir özelliği, ölçme sonucunun gerçek dünyada, insanlar arasındaki farklılıkların doğru yansıtıcısı olmasıdır (Nitko & Brookhart, 2016, s. 6). Ancak aynı şeyler toplanabilir. Bu özelliklerin uzaydaki yapısı, onların nasıl ölçüleceğini de belirler. Bu bakımdan ölçülecek özelliğin yapısını çok iyi bilmek ve öngörmek ölçme işleminin temelini oluşturur (Erkuş, 2014, s. 3). Ölçme işleminde sadece var olan bir durum ortaya çıkarılır, ortaya çıkarılan durumun yeterli olup olmadığı ile ilgili kesinlikle bir yargıya varılmaz (Tüysüz, 2014, s. 4). Aslında, ölçme işlemi gözlemden başka bir şey değildir; bu nedenle, ölçülen ve ölçen yerine, gözlenen ve gözleyeni geçirmek olasıdır (Erkuş, 2014, s. 1). “Bir şey varsa bir miktar oluşturur (Thorndike)”, “eğer o şey bir miktarsa ölçülebilir (McCall)”.

Değerlendirme

Değerlendirme, gözlem sonuçlarının bir ölçüt veya ölçütlerle karşılaştırılarak bir karara varılması işidir (Turgut & Baykul, 2015, s. 68). Girdilerden bir kısmı kontrol edilebilir, bir kısmı edilemez. Eğitim, kontrol edilemeyen girdileri yoğun olan sistemlerin başında gelir. Bu nedenle eğitim sisteminde değerlendirme, diğer sistemlere kıyasla hem daha önemli hem de zordur (Baykul, 2011, ss. 1-2). Kizlik (2012) tarafından değerlendirme; İlerlemeyi izlemek ve gerektiğinde eğitim kararları almak için bilgi toplama süreci olarak tanımlanmıştır. Öğrencinin önceden belirlenmiş kriterleri karşılayıp karşılamadığını belirlemek için kullanılan prosedürlerdir. Bu, önceden belirlenmiş kriterlere uygun olarak bir yeterlilik belirlemesi yapmak için değerlendirme (Bir değerlendirmenin bir test olabileceğini unutmayın.) kullanılır (Kizlik, 2012). Baykul (2011, s. 2) eğitimde değerlendirmenin, sistem ve öğrenciler ile ilgili kararlar alınmasında kullanıldığını belirtir. Bu kullanıma amacı da, okuldaki öğrenmelerde oldukça yaygın olarak kullanılanıdır. Değerlendirme bunun yanı sıra, öğrencilerin yönlendirilmesi, yerleştirme ve seçme amaçları ile de kullanılmaktadır. Yöneltilme, eğitilen kişilerin ve eğitimsel alternatiflerin özelliklerine uygun şekilde yönelmelerine yardım etmedir. Yerleştirme ise bir işe uygun olan personelin alınması, öğrencilerin de yetenek ve ilgilerine uygun olarak okuldaki eğitim özelliklerine bakılıp uygun olanları seçme ve yerleştirmede kullanılır.

“Nasıl bakılırsa bakılsın değerlendirmede, gözlem sonuçları, ölçüt ve karar alma olmak üzere üç öge vardır. Gözlem sonuçları karar için esas olan bilgilerdir. Bu bilgiler formel veya informal yollarla elde edilir. Değerlendirmede formel yollarla bilgi elde etme işi ölçme adıyla anılır. Değerlendirmede sözü edilen ölçme sonuçları daha çok formel yollarla elde edilenler yani ölçme sonuçları olup informal yollarla elde edilenlere ise diğer gözlem sonuçları olarak bakılabilir” (Turgut & Baykul, 2015, s. 68).

Her değerlendirmede ölçme, ölçüt ve karar olmak üzere üç öge bulunur. Ölçme, değerlendirmenin konusu hakkında bilgi toplama; ölçüt, karar vermede esas alınacak standart veya standartlar; karar da, ölçme sonuçlarının ölçütle karşılaştırılmasıyla elde edilen sonuçtur (Baykul, 2011, s. 2).

Değerlendirme, ölçme sonuçlarını (puanları) bir ölçüt (kriter veya referans çerçevesi) ile karşılaştırarak, bir değer yargısına ulaşma sürecidir (Turgut & Baykul, 2015, s. 69). Değerlendirme bir karar verme işidir. Karar da, bilgi toplama ve toplanan bilginin bazı standartlarla karşılaştırılması sonunda elde edilir (Turgut & Baykul, 2015, Giriş). Ölçüm sonuçlarına değer biçme işlemi (Başol, 2016, s. 10) ya da ölçme sonuçlarını bir ölçüte veya ölçütlere vurarak ölçülen nitelik hakkında bir değer yargısına varma süreci (Turgut & Baykul, 2015, s. 3) değerlendirme olarak tanımlanmaktadır. Değerlendirme; öğrenciler, müfredat, programlar, okullar, eğitsel politikalar hakkında karar vermek için bilgi elde etme süreci olarak tanımlanan geniş kapsamlı bir terimdir. Örneğin “öğrencinin yeterliliğini değerlendirme” ifadesini kullandığımızda, öğrencinin öğrenme hedeflerini gerçekleştirmedeki derecesine karar vermemize yardım edecek bilgiyi topladığımız anlamını taşır (Nitko & Brookhart, 2016, s. 3).

Sosyal Bilimlerde Ölçme Değerlendirme

Ölçme, sosyal araştırma içeriğinde geniş bir alanda önemli bir durumu teşkil etmektedir (DeVellis, 2014, s. 1). Bu önemli durum sosyal bilimlerde ölçme işleminin daha zor olmasından kaynaklanıyor denilebilir. Çünkü sosyal bilimlerde formülize edilmiş bir biçim ya da yol yoktur. Yani sosyal bilimlerde, en genel ifade ile iki kere iki dört etmeyebilir. Ölçme, bilimin temel etkinliklerindedir. Gözlemleyerek; insanlar,

olaylar ve süreçler hakkında bilgi edinebiliriz. Bu gözlemlerin anlam kazanması, sıklıkla onları nitelendirmemizi gerektirir. Ölçme süreci ve hizmet ettiği daha geniş bilimsel sorular birbiriyle ilişkilidir; bunlar arasındaki sınırlar çoğunlukla fark edilmezler (DeVellis, 2014, s. 2).

Türk Dili ve Edebiyat Derslerinde Ölçme ve Değerlendirme

Edebiyat dersleri öğrencilerin yazdığı, konuştuğu, düşündüğü, okuduğu derslerdir. Ölçme araçlarının da buna göre düzenlenmesi gerekir (Karadüz, 2009, s. 29). Eğitim-öğretim hizmetlerinde, genelde ve kısaca “sınav” olarak tanımlanan bu çalışmaların öğrencinin yalnız sınıf ya da dersten geçip kalmasını belirleyen bir ölçme olarak düşünülmemesi gerekir. İyi bir ölçme onun sonunda yapılabilecek sağlıklı bir değerlendirme... “toplam kalite” düzeyini yükseltebilmek (Cemiloğlu, 2003, s. 170) ve yapılan uygulamaların etkinliğini sorgulayabilmek için gereklidir. Tüm sınav türleri; dikkat eksikliği ya da direnme duygusu yerine öğrencilerin bildiği ya da yapabildiklerini temsil etmek ve başarı bilgisi sağlamak anlamında güvenilir olmalıdır. Öğretmenlerin, öğrencilerin en iyisini yapmaya sevk eden bir sınıf ortamı sağlamaları gerekir (Nitko ve Brookhart, 2016, s. 67).

Ölçme ve değerlendirme alanının özel bilgilerini kazanmış bir öğretmenle, kazanmamış bir öğretmen arasında önemli farklar vardır. Ölçme ve değerlendirme tekniklerine uyarak not veren bir öğretmen, hem daha az hatalı değer yargılarına ulaşabilir hem de kendi öğretim yöntemlerini değerlendirip geliştirebilir (Turgut & Baykul, 2015, s. 4). Ölçme ve değerlendirme çalışmaları eğitim ve öğrenme sürecinin olmazsa olmaz unsurudur (Göçer, 2014a, s. 193). Öğrenci, öğrenme çıktıları, ders ve öğretmen bağlamında ölçme ve değerlendirme çalışma ve uygulamaları üstlendiği görevlerle eğitim öğretim sürecinin elzem ve ayrılmaz bir ögesidir. Ölçme sonuçları aslında öğrenmeyi bağlamından ayırır ve bir sayıya indirger. Bu sayılara göre yani testlerin ya da sınavların sonuçlarına göre okul performansı ya da ulusal performanslara ulaşılmaya çalışılır. Hükümet, bakanlık, okullar, öğretmenler, veliler ve öğrenciler düzeyinde, testlerden ya da sınavlardan ortaya çıkan rakamlar sosyal sistemde önemlidir. Bu sebeple insanlar daha iyi seviyedeki (ya da daha yüksek numaralandırılmış onlara) ulaşmaya çalışmaktadır. Ölçme ve değerlendirme, öğrencileri tanıma ve öğrenmeye hazırbuluşluklarını belirlemeden tutun da gerçekleştirilen eğitim etkinliklerinin verimliliğini belirlemeye kadar sürecin her aşamasında etkin tutulan bir uygulama alanıdır (Göçer, 2014a, s. 193). Çünkü iyi bir ölçme, ders programının ve öğrenme sürecinin, ayrıntılarına kadar analiziyle başlar. Bu analiz, öğretmenin, kendi öğretim etkinliklerini geliştirmesine yardım eder (Turgut & Baykul, 2015, s. 4). Göçer (2014b, s. 185) öğrencinin bulunduğu eğitim kurumunun yanı sıra sınıf çerçevesinde de belirli düzeyde bir bilgi birikimine sahip olması, bir kısım becerileri kazanmasının hedeflendiğini belirtir. Bu hedeflerin de Türk edebiyatı dersi programı temel amaç başlığında kazanım ifadeleri ile yer aldığını bildirir. Derslerdeki “eğitimin amaca uygun olup olmadığı, öğrencilerin hedeflenen kazanımları kazanmaları ve bu kazanımları karşılayan bilgi ve becerileri sergileyip sergilemediğiyle anlaşılır. Öğrencilerdeki değişim ve gelişim durumlarının belirlenmesi amacıyla birtakım çalışmalar yapılması gerekir. İşte bu noktada ölçme ve değerlendirme uygulamaları akla gelmektedir.” (Göçer, 2014b, s. 185). Eğitimin kazanımları doğrultusunda ilerleyip sonuçlanması amacıyla dönem başından sonuna kadar başvurulacak dinamik bir alan olarak ölçme değerlendirme karşımıza çıkmaktadır. Turgut ve Baykul (2015, s. 5) eğitimde kullanılmakta olan ya da kullanılacak ölçme araçlarının, hazırlanmalarının gerektirdiği beceri ve uzmanlığın çeşitlilik gösterdiğini ifade eder. Kliniklerde, rehberlikte ve

sınavlarda kullanılan ya da kullanılacak ölçme araçlarının yapımının ise yüksek seviyede uzmanlık gerektirdiğini bildirir. Buna ek olarak bunlardan bazılarının ise kullanılmasının bile özel bir beceri ve bilgi gerektirdiğini savunur.

Göçer (2015, s. 798) ise süreçteki öğrencilerin gelişim durumlarını, sonuçta ise öğrencilerin başarılarının belirlenip uygulanan eğitimin amaca hizmet derecesinin belirlenebilmesinde ölçme değerlendirme uygulamalarının önemle ele alınması gerektiğini ifade eder. Uygulanan eğitimin belirlenen amaçlara göre planlanması ve yürütülmesi, sonucun ise hedeflenen eksende olup olmadığının ölçme değerlendirme uygulamalarıyla belirlenmesi gerektiğini vurgular. Ölçme değerlendirme uygulamaları girdi-süreç-çıkış faktörleri üzerinde belirleyici bir etkisi bulunan oldukça dinamik bir unsur olarak görülür. Bu sebepten dolayı özellikle öğretmenlerin ölçme değerlendirme konularında yeter düzeyde birikim ve bilgiye sahip olmaları gereklidir.

Turgut & Baykul (2015, s. 5) ise eğitimde kullanılan ölçme araçlarının uygulamalardaki sonuçlara göre analiz edilip geliştirildiğini belirtir. Bu şekilde yapılan analiz ve düzeltme işlerinin özellikle çoktan seçmeli sınavlarda daha çok kullanıldığını vurgular. Ölçme araçlarının analiz edilmesi, kusurlarının bulunup düzeltilmesi işlemleri yetkin olan öğretmenler tarafından daha kolay ve iyi bir şekilde yapılmaktadır. Edebiyat dersi kuramsal bilgilerin öğretildiği bir alan olmaktan çok, her bireyin düşünce ve duygularını geliştirdiği bir beceri alanı olarak görülebilir. Bu sebeple bu dersin öğrenme etkinliklerinin teorik değil, düşünme ve duyu becerisinin geliştirildiği bir alan olarak tasarlanması, ölçme değerlendirme araçlarının da bu becerileri belirlemeye yönelik (Karadüz, 2009, s. 17) hazırlanması gereklidir. Tabii bunun yolu öncelikle düzey belirleme anlamında ölçme işleminden geçmektedir. Ölçme sonucunda bulunan değerlerin birer ham malzeme olduğu açıktır. Bu ham malzeme içerisinde “başarı” ve “başarısızlık” olarak gruplandırılacak birçok veri bulunacaktır. İşte bu anlamda ölçme, verilerden oluşan bir durum tespitidir (Cemiloğlu, 2003, s. 170). Değerlendirmenin biçimlendirici kullanımı öğrenme süreci içerisinde size, öğrencilere rehberlik etmenize ve onların öğrenmelerini takip etmenize yardımcı olur (Nitko & Brookhart, 2016, s. 106). Yüksek kalitedeki biçimlendirici değerlendirmeler ve öğrencilere verilen dönütler, öğrencilerin öğrenmelerini artırır (Black & William, 1998’den akt. Nitko & Brookhart, 2016, s. 106). “Genellikle, biçimlendirici değerlendirmeler daha az biçimseldir. Bu değerlendirmelerin sonuçlarını hafızanıza yardımcı olması için kaydetmenizi öneriyoruz. Bununla birlikte, bunları resmi not veya başarı gelişimi raporu olarak kullanmayın. Tipik olarak en informal değerlendirmeleri izlenim amaçlı olarak kullanırsınız. İzlenim, bir dersin veya bir yılın başlangıcında öğrencilerin kuvvetli ve zayıf yanları, öğrenme karakteristikleri ve kişilikleri hakkında genel bir kanı oluşturmak anlamına gelir” (Nitko & Brookhart, 2016, s. 106). Her ne kadar Türk dili ve edebiyatı dersinin tüm ayrıntılarının bütünlük içerisinde yürütülmesi gerektiğini, yürütülen bu bütünlüğün de yine müştereken ölçülmesinin yararlı olacağını düşünüyorsak da (Cemiloğlu, 2003, s. 171) bu bütünlüğün pragmatist bir yaklaşımla ele alınması hâlinde gerekli okul seviyelerinde ve türlerinde bu bütünlük dışına çıkıp bazı ayrıntıları atlayarak ya da sadeleştirerek veya zorlaştırarak edebiyat bilgisi verilmesi ve uygulamaya yönelmesinin daha verimli sonuçlar doğuracağından bahsedilebilir. Orta öğretim düzeyindeki bir öğrencinin edebiyat tarihinden ziyade edebiyatın kullanım alanlarına (okuma, konuşma, yazma vb.) yönelik eğitilmesinin daha verimli sonuçlar doğuracağı düşünülebilir.

Ölçme ve değerlendirmenin okullarda uygulanması konusunda sınıf içi değerlendirmenin kullanılması akademik anlamda daha verimli sonuçların ortaya

çıkmasına katkıda bulunabilir. Şöyle ki; ölçme ve değerlendirmenin oldukça geniş bir alan olması dolayısıyla öğrencilerin değerlendirilmesinde sınıf içi uygulamaların etkinliğinden hareketle bu tür bir uygulamanın daha doğru ve verimli sonuçlara götüreceği açıktır. Her bir dersin değerlendirilmesinde uygulanacak ölçütlerin farklılığı ve Türk dili ve edebiyatı dersinin de kapsamı dolayısıyla bu derste sınıf içi değerlendirme ölçütlerinin belirlenmesinin dersin amacına ulaşması konusunda daha etkin olacağı düşünülmektedir (Karadoğan, 2019).

Turgut ve Baykul (2015, s. 4) ölçme değerlendirme alanındaki tutum, bilgi, becerilerin öğretmenlerce kazanılıp bu alanda uzmanlar yetiştirilmesi amacıyla gerekli olan eğitimin kazanılamayacak derecede zor ve kapsamlı olmadığını belirtir. Ancak deneme-yanılma ile kazanılabilecek derecede kolay değildir. Folklor olmaktan ileri gidemeyen geleneksel uygulamaların öğrenilip gereken becerilerin kazanılması ile yetinilecek kadar da sınırlı değildir. Bu beceri ve bilgiler, meslek öncesi haftalık 3 saat ve bir yıl süren bir dersle kazandırılabilir. Değerlendirme sınıfta günden güne etkili bir şekilde çalışmıyorsa, diğer tüm seviyelerde değerlendirme gücü azalır. Bunun nedeni, standartlaştırılmış testlerin, sınıfta elde ettikleri başarıların devam etmekte olan yanlış değerlendirilmesinin öğrencilerine olan felaket sonuçlarının üstesinden gelememesidir. Değerlendirmenin kalite alevinin koruyucusu olarak, ışığını, hem kendimiz öğretmenler hem de öğrencilerin iyiliği adına savunucular olarak, eğitim sürecinin tüm köşelerine taşımak bizim görevimizdir (Stiggins, 1999). Alkharusi vd.'ne (2011) göre öğrencilerin eğitsel değerlendirmesinin en iyi sonuçları vermesi, öğretmenlerin yeterli eğitim bilgisine, güçlü becerilerine ve eğitimin ölçümüne yönelik olumlu tutumlara sahip olmalarını gerektirir. Türk dili ve edebiyatı öğretiminde işlevsel bir ölçme değerlendirme yapan öğretmenler topluluğu amaçlanıyorsa öncelikli olarak Türk dili ve edebiyatı okuryazarlığını anlamlandırmamız sonrasında beklentileri belirlememiz ve buna göre ölçme değerlendirme uygulamalarını bilen öğretmenler yetiştirmemiz gerekmektedir. Bu da çok kolay olmayan, zahmetli ve profesyonellik isteyen bir uygulamadır. Sınıf değerlendirmelerinin kalitesini iyileştirmeye gayret edenlerin, daha geniş değerlendirme topluluğunun bu amaca ulaşmalarına destek vermeleri gerekmektedir (Stiggins, 1999). Değerlendirmenin kendisi ve öğrenme ile ilişkisi günümüzde eğitimin önemli konularındandır. Günümüz bilişim çağında öğrenme her yerde yapılabilir, ancak kültür aktarımı ve toplumun değerlerini öğrenme online eğitim ortamlarıyla sağlanamaz. Bu bağlamda öğretmenlere ve özellikle de Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerine büyük sorumluluk düşmektedir. Dil, eser, kültür ve toplum bağlamında oluşturulacak ders içerikleri hem öğrenciye hem topluma hem de ülkeye faydalı olacaktır denilebilir. Nitko & Brookhart (2016, s. 106)'a göre değerlendirme becerilerinin gelişmesi ile şu faydalar ortaya çıkmaktadır; 1. "Kaliteli değerlendirmeleri nasıl seçeceğinizi veya ustalikle nasıl şekillendireceğinizi bilmek sizin öğretim kararlarınızın kalitesini artırır. 2. Neyi nasıl değerlendirdiğiniz, öğrencilerinizin öğrenimlerinde neye gerçekten değer verdiğinizin güçlü bir göstergesi olur. 3. Değerlendirme görevlerinizi dikkatli bir şekilde tanımladığınızda, öğrencilerinizin ne öğrenmelerini istediğiniz netleşir. 4. Kendi değerlendirme görevlerinizi oluşturmayı öğrenmeniz derslerinizi tasarlamadaki özgürlüğünüzü artırır. 5. Değerlendirme sonuçlarının yorumlanması ve kullanılmasındaki geçerliği geliştirir. 6. Her çeşit değerlendirme prosedürünün güçlü ve sınırlı yanları hakkındaki takdirleriniz gelişecektir". Ayrıca Nitko & Brookhart'a (2016, ss. 86-87) göre öğretmenler için değerlendirmeyle ilgili bazı sorumluluklar bulunmaktadır. Bunların aşağıdaki gibi kategorilere ayrılmıştır;

1. Değerlendirme yöntemleri oluşturma aşamasında, değerlendirme yöntemlerinizi oluşturduysanız bu yöntemlerin yüksek nitelikli olduğunun garantisini vermekten sorumlusunuz demektir.
 2. Değerlendirme yöntemlerini seçme aşamasında amaçlanmakta olan kullanıma uygunluğunu kesinleştirmekten sorumlusunuz demektir.
 3. Değerlendirme yöntemlerini yönetme aşamasında yönetme sürecinin bütün öğrencilere adil olduğu ve yorumlanabilecek sonuçları ortaya çıkaracağını garantilemekten sorumlusunuz demektir.
 4. Değerlendirme sonuçlarını puanlama aşamasında öğrenci cevaplarını puanlarken cevapların doğru olduğundan ve sonuçların öğrencilere zamanında rapor edilmesinden sorumlusunuz demektir.
 5. Sınav sonuçlarını yorumlayıp kullanma aşamasında sonuçları yorumlayıp kullandığınız zaman yorumlarınızın mümkün mertebe geçerli olmasından, olumlu şekildeki öğrenci çıktılarının teşvik etme amacıyla kullanılmasından, olumsuz çıktıların ise minimize edilmesini sağlamaktan yükümlüsünüz demektir.
 6. Sınav sonuçlarını iletme aşamasında olumlu şekildeki öğrenci çıktılarının teşvik edilmesi, olumsuz şekildeki öğrenci çıktılarını minimize eden öğrenci performansları ile ilgili yararlı, doğru ve tam bilgilerin aktarılmasından sorumlusunuz demektir.
- Franzak (2008, s. 328) “öğrencilerin öğrenmeleriyle meşgul olmaları gerektiği açık olarak görünse de, araştırmalardan da açıkça görüldüğü gibi, birçok ergenin dil edebiyat dersinde karşılaştıkları metinler ve aktivitelerle meşgul olmadıklarıdır” der. Katılım, eğlenceli ders planları veya popüler metinlerden daha fazlasını içerir; ergen okuryazarlığı öğrencinin iç motivasyonu ve öğrendiği sınıf bağlamında gelişmektedir. Etkileşim, bireyden bireye göre değişen karmaşık bir olgudur. Bu büyük çeşitlilik nedeniyle, etkileşimi, okuryazarlık öğrenme bağlamı değiştikçe değişen, birbiriyle ilişkili dört öğeden oluşan bir döngü olarak kavramsallaştırmak faydalı olacaktır. Katılımın kilit unsurları ise motivasyon, bilişsel stratejiler, seçim - kontrol ve sosyal boyutlar olarak ifade edilmiştir.

Okuryazarlık öğrenmedeki motivasyon, kısmen, öğrencinin bu görevi başarabileceği yönündeki inancından kaynaklanmaktadır. Birçok ergen okuyucusu, karşılaştıkları metinleri, öğretmeni ve sınav beklentilerini tatmin edecek şekilde okuyabileceklerine inanmamaktadır. Bu öğrenciler genellikle öğretmenler ve akranlar tarafından sağlanan metnin sözlü açıklamalarına güvenirlir. Bazen bu öğrenciler, okul materyallerinin yeterli okunması için gerekli okuma becerilerini edinmemişlerdir. Bazı durumlarda, öğrenciler bu becerilere sahip olabilir ancak becerileri ve stratejilerini okumalarına uygulamada güven eksikliği olabilir. Her iki durumda da, öğrenci motivasyonu, her disiplin alanı bağlamında okuma stratejilerini kullanmayı öğrendiğinde artar. Bilişsel stratejilerin kullanımı çok önemlidir çünkü öğrencilerin öz yeterlik ve motivasyon duygusu geliştirmelerini sağlayan özel okuma stratejileri ve yazma becerilerinin nasıl uygulanacağını bilmek bu sayede belirlenir. Eğitimciler, yalnızca öğretmene güvenmeye teşvik etmeyerek veya metni anlamalarına yardımcı olmaları için akranlarına yardımcı olabilir. Bu sonuç da öğrencilerin okur olarak kendi etkinlikleri konusundaki farkındalıklarını artıracaktır. Öğrencilerinin öz yeterlik algısını güçlendirmek isteyen öğretmenler, öğrencilerini okuyucular kadar güçlü gördüklerini ve gerekli bilgilerin verilip birey olarak öğrencilerinin düşünce veya ifadelerinin önemli olduğuna vurgu yapabilir. Ayrıca sınıf seviyesi ve öğrenci gelişim durumuna göre ergen perspektifinden zengin potansiyel katılımı olan metinleri seçmek, öğretmenlerin ergen okullarının güvenini desteklemelerinin bir diğer önemli yoludur (Karadoğan, 2019).

Bir Türk dili ve edebiyatı öğretmenine oldukça önemli görevler düşmektedir. Bu sebeple her bir öğretmenin kendi dersinin ölçme değerlendirme yapabildiği gerekir. Buradaki ölçme değerlendirme hem sınıf içi ölçme değerlendirmeler ile öğrenci seviyesinin belirlenmesi hem de öğretmenin kendi yetkinliğini ölçüp değerlendirebilmesi bağlamında anlaşılmalıdır. Kendi yetkin olmayan bir öğretmen, öğrencilerinin gelişmesine katkıda bulunamaz ve her bir öğretmenin de öğretmen adayı olarak üniversiteden tam kapasiteyle mezun olduğu söylenemez. Çünkü üniversite öğrenimi esnasında birçok değişken söz konusudur. Yetiştirilen öğretmen adayları belirli kriterlere göre değerlendirilir ve mezun edilir fakat bu öğretmen adaylarının asıl görev yerlerindeki değişkenler fakülte ve eğitim değişkenlerinden çok farklıdır. Bunun yanında eğitim, öğretim ve toplumsal yapı da yıldan yıla değiştiğine göre öğretmenlerin kendi yeterliklerini ölçüp değerlendirerek mesleki ve alan bilgisi becerilerini geliştirmeleri oldukça elzemdir (Karadoğan, 2019).

Türk dili ve edebiyatı derslerinde genel olarak okuduğunu ve dinlediğini anlamının yanında analiz, sentez ve değerlendirme yapabilme, sözlü ve yazılı olarak kendini ifade edebilme, millî kültüre adapte olma gibi hedeflerden söz edilebilir. Bu sebeple bahsedilen hedeflere yönelik sınavlar yapılması da daha anlamlı görünmektedir. Cemiloğlu (2003, s. 173) bu sebeplerden ötürü Türk dili ve edebiyatı dersi için essay (kompozisyon) tipi sınavların daha uygun olduğunu ifade eder. Bunun yanında ise iyi bir Türk dili ve edebiyatı öğretmenin konuya uygun olarak çoktan seçmeli soruları da hazırlayıp uygulayabileceğini dile getirir. Essay tipi sınavlarla ilgili olarak eleştirilen yönlerin düzenlemelerini ise Cemiloğlu (2003, ss. 173-174) şöyle sıralar; “Ölçme değerlendirmenin öğrenci düzeyine uygun metin, edebî eser ya da parça ile yapılması,

Olabildiği kadar sınıfta işlenen, yorumlanan metne yakın metinlere benzer metinler ile sınıfta yapılan yorumlamaya eklemeler yapılabilecek sorular sorulması,

Kitapta yer alan başlıkları içeren sorulardan kaçınılması,

Okuduğunu anlama, anlayıp düşündüğünü ifade etmenin yanı sıra öğrenilen bilgilerin uygulanmasına ve düzenlenmesine yönelik soruların hazırlanması,

Dil bilgisi, yazım, noktalama ile ilgili sorulara yer verilirken bilginin aktarılmasına değil uygulanmasına yönelik soruların hazırlanması,

Yorum, eleştiri ve düşüncelerin planlanıp düzenlenmesine yönelik sorular hazırlanması,

Yazar, şair, edebî sanat, edebiyat akımları ve edebî dönemlerle ilgili soruların hazırlanmasında öğrencilerin metinden çıkarımda bulunulabileceği soruların sorulması,

Cevaplama yeterli sürenin verilmesi ve ortamın da uygun hâle getirilmesi,

Sınavların değerlendirilmesi esnasında da kâğıtların düzenine, imla ve noktalamaya, yazıya dikkat edilmesi gerekmektedir.”

Edebiyat eğitimi bir sanat eğitimi de olduğundan özellikle değerlendirme esnasında yetersizlikten ve yanlışlardan ziyade öğrencilerin neyi eksik yaptığının ve daha iyi nasıl yapacağı yönündeki yönlendirmeler hem öğrencilerin konuya ilgisini çekecek hem de yapamadığını varsaymasına engel olacaktır. Öğrencilerin gelişim özellikleri ve buldukları dönem özellikleri bakımından da eleştiri ve olumsuz yorumlardan kaçınılması gerektiği söylenebilir. Bu sebeple özellikle edebiyat eğitiminde değerlendirme yaparken oldukça dikkat edilmelidir (Karadoğan, 2019).

YÖNTEM

Çalışmada görüşme yöntemi kullanılmış olup kolayda örneklem yöntemi ile ulaşılabilen 23 öğretmenin uzaktan eğitim ile edebiyatın ölçme ve değerlendirmesine yönelik

görüşleri derlenmiş ve çalışmada bu görüşlere yer verilerek bu kapsamda sonuçlara ulaşılmıştır.

BULGULAR

Ö1, Ö14-19: Uzaktan eğitimde öğrencilere ya da daha doğru bir ifade ile sınıf hâkimiyeti tam mümkün olmuyor ve sınıfın/öğrencilerin bilgisayar başında ne yaptıklarını ne ile meşgul olduklarını göremiyorsunuz bu sebeple sınıf hâkimiyeti tam anlamıyla sağlanamadığından derse aktif katılım olmuyor. Yani ne anlaşıldığını tam anlamıyla belirlemek güç oluyor.

Ö2, Ö21-23: Sınıf dersi dinlemiyor. Derste kim var kim yok bilemiyorsunuz. İsim var ama öğrenci nerede bilemiyorsunuz.

Ö3: Bizim için bazı kolaylıkları var ama sınıf dersi dinliyor mu dinlemiyor mu anlaşılmıyor. Sınavlarda ise kopya ile başa çıkmak güç oluyor.

Ö4: Sınıf derste mi değil mi anlaşılmıyor. Edebiyatın sanatsal yönü aktarılamıyor.

Ö5: Katılım sağlansa ve ölçme kısmı daha güvenilir yapılabilse olabilir ama bu hâliyle verimli olduğunu söyleyemem.

Ö6: Bence sınıf derslerinden çok daha kolay ulaşılabilir ancak ilgisiz öğrencilerle baş etmek çok güç.

Ö7: Bir romanı ya da hikâyeyi veya bir şiiri uzaktan nasıl öğretebilirsiniz bilmiyorum. Ödevler genellikle kopyala yapıştır tarzında geliyor. Bunun önüne de geçemiyorsunuz.

Ö8: Sistemde aksaklıklar yaşıyoruz. Ölçme kısmında ve sınıf katılımında tam bir keşmekeş yaşıyor diyebilirim.

Ö9: Uzaktan eğitimle okuduğunu anlamaya yönelik, araştırmaya yönelik değerlendirme yaklaşımları kullanamıyoruz. Bu da bizi test öğretmeni yapıyor.

Ö10: Özellikle sınavları çok önemsiyorum. Tümünü klasik, çoktan seçmeli, boşluk doldurma gibi soru tiplerini kullanıyorum. Özellikle klasik soru tipinin Türk dili ve edebiyatı dersi için öğrenci bilgisini ve yorumlama gücünü artırmak bakımından uygun olduğunu düşünüyorum. Fakat şöyle bir sorun var ki bazen derslere katılan öğrencilerin düşük not alması beni şaşırtıyor sınav güvenliği ile ilgili endişelerim olduğunu söyleyebilirim.

Ö11: Ölçme değerlendirmede bağlı olmamız gereken teknikler öğrencilerin edebiyat eğitiminden ziyade öğretimine yönelik. Bu ölçme değerlendirme sistemleri ile yetenekleri keşfetmek mümkün değil.

Ö12: Ölçme değerlendirmede klasik sorunların yanında uzaktan eğitimde kendine has sorunları çıkıyor. Güncel değerlendirme yöntemleri iş yükünü artıran bir özelliğe sahip olduğu için öğretmenler bu yöntemleri uygulama noktasında sıkıntı yaşamaktadırlar. Klasik yöntemler uygulama kolaylığı açısından daha fazla tercih edilmektedir.

Ö13: Uzaktan eğitim kesinlikle yeterli değil. Ancak en gerçekçi ölçme biçimi sınıfta ve yüz yüze iken yapılabilir. Değerlendirme süreçleri ise hem zaman hem ekonomik maliyeti olan bir süreçtir. Fakat öğrenciyi eğitim ortamında olabildiğince aktif ve üretken kılar. Öğretmenin de tüm enerjisini alabilmektedir. Önerim şudur bu konuda; ölçme ve değerlendirme saatlerinin programa dâhil edilmesi ve öğretmene performans olarak yansıtılması gerekir. Haftada 25-30 saat giren bir öğretmen ölçme değerlendirmeyi ancak geleneksel yöntemle yapabilir.

Ö20: Uzaktan eğitimle edebiyat falan öğretilmez!

SONUÇ

ÖĞretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda uzaktan eğitimde EBA ile ilgili ilk başta çok sorun yaşadıklarını ve pandemi döneminde özellikle neyin ne zaman yapılacağı, okulların ne zaman açılıp ne zaman kapanacağı ile ilgili çok büyük sorunlar yaşadıklarını belirtmektedir. Programları devamlı değiştirmekten çok yorulduklarını dile getiren öğretmenler, bir aile babası olmanın yanı sıra kendi ailelerini anne babalarını da düşündüklerini ve bu süreçte ders, sağlık ve uzaktan eğitim ile ilgili yaşadıkları sorunlardan ötürü çok yıprandıklarını bu sebeple de edebiyatı bir kenara bırakmak zorunda olduklarını belirtmişlerdir. Edebiyatın sanat yönünden yıl, isim ve YKS sınavına yönelik çalışmalara odaklandıklarını belirten öğretmenler bu süreçte sınıf ortamının ve öğrencilerle yüz yüze olmanın, sınıf atmosferinin önemini daha iyi kavradıklarını belirtmektedir.

Bunun yanı sıra ev ortamındaki yaşanan sorunlar da öğretmenlerce sıkça ifade edilmiştir. Bunların başında kendi çocuklarının da evde olması. Kendi çocuklarının da eğitim öğretimi ile ilgilenmeleri. Çocukların evde olması sebebiyle ders sunumunda sorun yaşamaları gelmektedir.

Özellikle öğrencilerin bilgisayar başında ne yaptıklarını bilmediklerinden ekran karşısında olmaktan çok sıkıldıklarını sanki boş odada tek başına konuştuklarını düşündüklerini ifade etmişlerdir. Bu süreçte en çok ‘Saptanan ortak temalardan yola çıkarak sosyal bilimler eğitiminde ölçme ve değerlendirmeye dair problemlerin; hem içinde bulunduğumuz acil uzaktan eğitim süreci açısından hem de sosyal bilimler eğitimine yönelik yeni yaklaşımlar geliştirmek gibi daha geniş bir çerçeve içerisinde tartışılmasıdır’ diyen Özalkan (2021, s. 20) katılmakla birlikte çalışma sonucunda edebiyat öğretmenlerinin hem uzaktan eğitim ile ilgili hem de uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme ile ilgili ciddi sorunlar yaşadıkları ifade edilebilir.

ÖNERİLER

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre öğretmenler uzaktan eğitimle edebiyat öğretiminde başta ölçme değerlendirme ve sınıf hâkimiyeti olmak üzere sınıf katılımında ve geri dönülerde sorun yaşamaktadır denebilir. Uzaktan eğitimde yaşanan sınıf katılımı kontrol edilemediğinden ya da sistemde yaşanan açıklar sebebiyle öğretmenler bu konuda sorun yaşamakla birlikte özellikle sınav ve ödev konularında da sorunlar yaşamaktadır. Konu ile ilgili bazı öneriler şöyle sıralanabilir;

Öğrenci kontrolünün sağlanması yönelik sistemde yaşanan aksaklıkların giderilmesi.

Uzaktan ölçme değerlendirme ile ilgili öğretmenlere eğitim verilmesi.

ÖĞretmen kontrolünün daha aktif olduğu bir sistemin hayata geçirilmesi.

Evde öğrenme alışkanlıkları ve uzaktan öğrenme ile ilgili özellikle sosyal bilgiler alanında daha kapsamlı çalışmaların yapılması.

Özellikle edebiyatın uzaktan eğitimine ve uzaktan eğitimde ölçme değerlendirmeye yönelik daha kapsamlı çalışmalar yapılması ve değişkenlerin daha net olarak belirlenmesi. Buna yönelik çözümlerin sunulması.

KAYNAKÇA

- Aktaş, Ş. (2009). Edebî metin ve özellikleri. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 15 (39), 187-200.
- Alkharusi, H., Kazem, A. M., & Al-Musawai, A. (2011). Knowledge, skills, and attitudes of preservice and inservice teachers in educational measurement. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 39(2), 113-123 DOI: 10.1080/1359866X.2011.560649
- Başol, G. (2016). Eğitimde ölçme ve değerlendirme. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Baykul, Y. (2011). Ülkemizde ölçme ve değerlendirmenin dünü, bugünü ve yarını, bugünü. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2(0). Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/epod/issue/5805/77232>
- Baykul, Y., Güzeller, O. C. (2013). *Sosyal bilimler için istatistik spss uygulamalı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Bernd, J. M. (1957). *Approaches to the teaching of literature in the secondary school, 1900-1956* (Order No. 0024264). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (301922824). Erişim adresi: <https://search.proquest.com/docview/301922824?accountid=8403>
- Cemiloğlu, M. (2003). *Türk dili ve edebiyatı öğretimi*. İstanbul: Alfa Yayınları
- Turgut, M. F., Baykul, Y. (2015). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- DeVellis, R., F. (2014). Ölçek geliştirme kuram ve uygulamalar (T. Totan Çeviri Edt), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Erkuş, A. (2014). *Psikolojide ölçme ve ölçek geliştirme 1: Temel kavramlar ve işlemler*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Eagleton, T. (2012). *Edebiyat olayı*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Escarpit. R. (1992). *Edebiyat sosyolojisi*. (H. Portakal çev. Ed.). İstanbul: İletişim Yayınları
- Franzak, J. K. (2008) *Language arts reading and literacy in adolescence and young adulthood*. In Good, T. L. (Ed.). (2008). 21st century education: A reference handbook (Vol. 1, 1nd ed., pp. 327-332). Sage
- Göçer, A. (2018). Temel dil becerilerinin birbirleriyle ilişkisi ve bireyin anlam evreninin oluşumu ve gerçek yaşam becerileri açısından önemi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching*, 7(4), 40-50. ISSN: 2146-9199
- Göçer, A. (2014b). Türk dili ve edebiyatı öğretiminde ölçme ve değerlendirme. M. D. Erdem ve A. Akkaya (Ed) *Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi* içinde (ss. 183-227). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Göçer, A. (2015). Türk dili ve edebiyatı eğitiminde ölçme ve değerlendirme uygulamalarına genel bir bakış. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 11(3), 787-815.
- Güler, N. (2015). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Karadoğan, A. (2019). Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Tutum, Yeterlik ve Uygulamaları. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayımlanmamış Doktora Tezi.
- Karadüz, A. (2009). Türk dili ve edebiyatı eğitiminin hedefleri kapsamında ölçme ve değerlendirmede kullanılan soru nitelikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (27), 17-32.
- Kizlik. B (2012) Measurement, assessment and evaluation in education. Florida: Robert Kizlik and Associates Boca Raton. Erişim adresi: [Http://www.adprima.com](http://www.adprima.com) Measurement. Htm. On The 30th June, 2012.
- Moran. B. (2016). *Edebiyat kuramları ve eleştiri*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Nitko, A. J., & Brookhart, S. M. (2016). Öğrencilerin eğitsel değerlendirmesi. Çeviri Editörleri: Bıçak, B. Bahar, M. ve Özel, S., Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Stiggins, R. J. (1999). Evaluating classroom assessment training in teacher education programs. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 18(1), 23-27.
- Turgut, M. F., Baykul, Y. (2015). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Tüysüz, C. (2014). Ölçme ve değerlendirmede temel kavramlar ve eğitim sistemindeki uygulamaları. S. Baştürk (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (1. baskı, ss. 1-20). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Bildiri ID:101:KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN AYDEP ÖĞRENME YÖNETİM SİSTEMİNDEN MEMNUNİYET DURUMLARININ İNCELENMESİ

Evren ÇOLAKOĞLU, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
evren.colakoglu@ahievran.edu.tr, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8638-2622>
Musa ÖZATA, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
mozata@ahievran.edu.tr, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1742-0215>

ÖZET

Amaç: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi (KAEÜ) tarafından geliştirilen AYDEP (Ahi Yeterliliğe Dayalı Eğitim Portal) Öğrenme Yönetim Sisteminden öğrencilerin memnuniyet düzeylerinin belirlenmesidir.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikte olan bu çalışma KAEÜ Önlisans, Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma evreni 18.832 kişi olup bu öğrencilerden 1276 kişiye anket uygulanmıştır. Araştırma verileri, Karadağ ve Yücel (2020) tarafından geliştirilen ‘Uzaktan Eğitim Memnuniyeti Ölçeği’ kullanılarak online olarak toplanmıştır. Ölçek 20 maddeden meydana gelmekte ve cevaplar 5’li likert tarzında cevaplanmaktadır.

Bulgular: Ölçek maddeleri incelendiğinde öğrencilerin memnuniyet düzeyi ortalaması $x=3,36$ olarak hesaplanmıştır. Ayrıca bazı sosyo-demografik değişkenler açısından memnuniyet puanlarının farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Öğrencilerden sistemin teknik alt yapı boyutu en düşük, öğrenme ve öğretme süreci boyutu ise en yüksek puanı almıştır.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonuçları öğrencilerin AYDEP sisteminden memnuniyet düzeyinin orta seviyede olduğunu ve sistemin bazı noktalarının geliştirilmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. AYDEP’in tüm boyutlarına ilişkin hem öğrenci ve elemanlarının görüşlerinin alınması ve eksiklik görülen noktalar üzerinde çalışmalar yapılması faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: AYDEP, Öğrenci Memnuniyeti, Öğrenme Yönetim Sistemleri, Uzaktan Eğitim

EXAMINATION OF SATISFACTION STATUS OF KIRŞEHİR AHİ EVRAN UNIVERSITY STUDENTS FROM AYDEP LEARNING MANAGEMENT SYSTEM

ABSTRACT

Purpose: The aim of this study is to determine the satisfaction levels of students from the AYDEP (Ahi Competence-Based Education Portal) Learning Management System developed by Kırşehir Ahi Evran University (KAUE).

Method: This descriptive study was conducted on KAEU associate, undergraduate, Master and doctoral students. The population of the research is 18,832 people and a questionnaire was applied to 1257 of these students. Research data was collected online using the ‘distance learning satisfaction scale’ developed by Karadağ and Yücel (2020). The scale consists of 20 items, and the answers are answered in the likert style of 5.

Results: The average satisfaction level of the students was calculated as $x=3,36$ when the scale items were examined. It was also determined that satisfaction scores differed in terms of some socio-demographic variables. The technical infrastructure dimension of the system received the lowest score, and the learning and teaching process dimension received the highest score from the students.

Conclusion and Suggestions: Research results showed that students' satisfaction with the AYDEP system was moderate and that some points of the system needed to be developed. It will be useful to get the opinions of both students and instructors regarding all aspects of AYDEP and to work on the points where there are deficiencies.

Keywords: AYDEP, Distance Education, Learning Management Systems, Student Satisfaction

GİRİŞ

2019 Aralık'ta Çin, Vuhan kentinde yeni tip Koronavirüs enfeksiyonunun yol açtığı pnömoni (zatürre) keşfini Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO) bildirdi (Karadağ ve Yücel, 2020). Bazı semptomları ateş, nefes darlığı, öksürük olan bu enfeksiyon ölümle sonuçlanabilen ciddi bir hastalıktı. Çin'den sonra öncelikle Asya kıtası ülkeleri olmak üzere çok kısa bir zamanda birçok ülkeye yayıldı. 2020 Ocak'ta covid-19 enfeksiyonu dünyadaki birçok ülkeyi etkilemiş olan bir pandemi boyutuna ulaştı.

30 Ocak 2020'de Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), Covid-19 enfeksiyonunu pandemi ilan etti ve daha sonra 11 Şubat 2020'de bu salgına "Covid-19 Pandemisi" adı verildi.

Pandemi sürecinde bilim dünyası inter-disipliner ve multidisipliner yöntemlerle beden sağlığından ruh sağlığına, pedagojiden sosyolojiye, üretimden tüketim alışkanlıklarına, yaygın değer yargılarından tarihsel yönetim alışkanlıklarına kadar bir dizi alanda, travmatik ve kaotik boyutlarda bir sorunla mücadele etmeye başlanmıştır (Genç ve Gümrükçüoğlu, 2020). Yaşanan süreçte, can kayıpları başta olmak üzere meydana gelen bütün olumsuzluklar hayatın birçok alanında olumsuz etkilere sebep olmuştur. Bu olumsuz etkinin en fazla hissedildiği alanlardan biri de eğitimidir (Yıldız, 2020).

Virüsün solunum yolu ile hızlı bir şekilde bulaşması, insanların birbirleri ile temas kurmamaları gerekliliğini zorunlu kılmıştır. Literatürümüze eklenen sosyal mesafe kavramı ile fiziksel temasın mümkün olabilecek en az seviyede olması amaçlanmıştır. Salgın boyunca alınan bütün önlemler salgının yayılım hızını azaltmaya ve dünyadaki bütün ülkelerin sağlık sistemlerinin durma noktasına gelmemesine yönelik alınmış olan önlemler olarak tanımlanabilir. Salgın esnasında sosyal mesafeler oluşturularak bulaş riskinin önlenmesini sağlayabilmenin en iyi yolunun uzaktan eğitim ortamı olduğu kabul görmüştür (Telli ve Altun, 2020). Bu doğrultuda tüm dünyada farklı seviyelerdeki okullar uzaktan eğitim sürecini başlatmıştır (Durak vd.,2020).

Ülkemizde ilk Covid-19 vakası 11 Mart 2020'de açıklanmış ve bu tarihten sonra ülke genelinde birçok kurum ve kuruluş tarafından bazı önlemler alınmaya başlanmıştır. Bu kapsamda, kişilerin birbirleriyle yakın temas halinde bulunmak zorunda olduğu eğitim-öğretim kurumlarının faaliyetlerinin nasıl şekilleneceği öncelikli gündem maddelerinin ilk sıralarında yer almıştır.

Yüz yüze eğitime ara verilerek uzaktan eğitime geçilmesiyle birlikte öğrencilerin değerlendirilmesi için web tabanlı sınav sistemine geçilmiş ve uzaktan eğitim sistemi örgün öğretime göre yapılandırılmıştır (Keskin ve Özer, 2020).

Salgın esnasında sosyal mesafenin oluşturulması, eğitim çağındaki genç nüfusun evde kalmasının sağlanmasıyla, bulaşıcılığın önüne geçmek amacıyla 16 Mart 2020 tarihinde tüm eğitim kurumlarında üç haftalığına eğitim öğretime ara verildi (Buluk ve Eşitti, 2020). Yükseköğretim Kurulu (YÖK); vaka sayılarının artması ve pandeminin tahmin edilenden daha uzun süreceğinin anlaşılması üzerine 18 Mart 2020 tarihinde örgün programlardaki lisans, önlisans ve lisansüstü programların teorik derslerinin uzaktan eğitimle yürütülmesi kararı aldı. 26 Mart 2020 tarihinde ise bahar dönemi eğitim-öğretiminin sadece uzaktan eğitim yoluyla sürdürülmesine karar verildi.

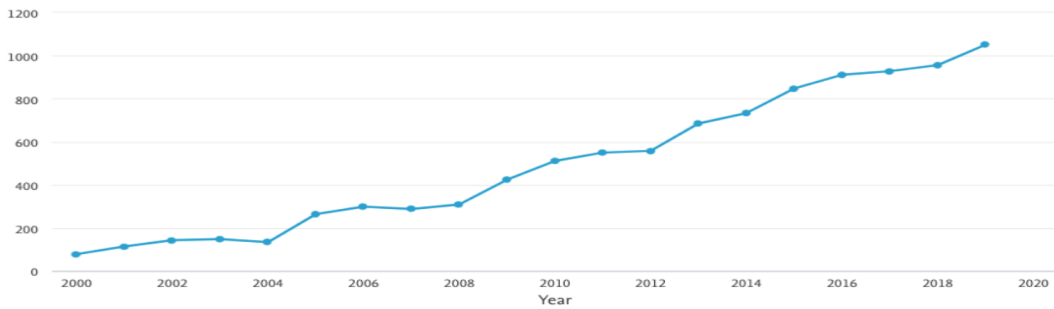
Uzaktan Eğitim Kavramı ve Gelişimi

Uzaktan eğitim öğrenen, öğreten ve öğrenme kaynakları arasındaki sınırlılıkları ortadan kaldırmaya çalışan, bunu gerçekleştirebilmek için mevcut teknolojileri pragmatist bir yaklaşımla kullanan disiplinler arası bir alandır (Bozkurt, 2017). Uzaktan eğitim sistemi fırsat eşitliğini ön planda tutar ve eğitim tabanlı teknolojilerin daha fazla kullanılmasına olanak sağlar. Bu sistem, derslere ait bütün dokümanlara bir arada ulaşabilmeyi sağlarken, bir yandan da öğrenci ve öğretim elemanlarının hareketlerini raporlama imkanı da sağlamaktadır.

Bu yüzden uzaktan eğitim her ne kadar yeni gündeme gelmiş gibi görünse de, Covid-19 pandemisi ile birlikte ilerleyen süreçlerde de yüz yüze eğitime alternatif olarak ortaya çıkmıştır (Afşar ve Büyükdoğan, 2020).

Uzaktan eğitimi yüz yüze eğitimden ayıran tek şey bilginin aktarım şekli ve ders materyalleridir. Bunun dışında iki model arasında bilgi niteliği açısından bir fark bulunmamaktadır (Genç ve Gümrükçüoğlu, 2020). Uzaktan eğitim, asenkron (eş zamansız) ve senkron (eş zamanlı) olarak verilmektedir. Uzaktan eğitim modelini kullanan üniversiteler, bu eğitim türlerinin her ikisini de kullanabilmektedir. Asenkron eğitim; öğrencilerin mekan ve zaman kısıtlaması olmadan, dersleri istedikleri zaman takip edebildikleri eğitim türüdür. Senkron eğitim ise, bütün öğrencilerin aynı anda derse katıldıkları eğitim türüdür (Kapucu ve Uşun, 2019).

Yıllar içerisinde uzaktan eğitimin vazgeçilmez bir hale gelmesi ve uzaktan eğitimin öneminin giderek artması, uzaktan eğitim konusunda yapılan bilimsel çalışmaların sayısını da artırmıştır. Bu çalışmaların yıllara göre dağılımı aşağıdaki şekilde gösterilmiştir (Durak vd.,2020):

Resim 1. Uzaktan Eğitim Çalışmalarının Yıl Bazında Dağılımı

Uzaktan Eğitim Sürecinde Yaşanan Sorunlar

YÖK, zaten 10 yıldır çeşitli yönetmelik ve yönergelerle örgün programdaki derslerin ve ders içeriklerinin %30'una kadarının uzaktan eğitimle yapılmasına izin vermektedir (Karadağ ve Yücel, 2020). Bu yüzden pandeminin zorunlu hale getirdiği

uzaktan eğitime Türkiye hazırlıksız yakalanmamıştır. Fakat öğretim elemanlarının çoğu uzaktan eğitim araçlarını daha önce hiç kullanmamışlardır (Çetinkaya Aydın, 2020). Bu sebepten dolayı uzaktan eğitim sürecinde her şeyin eksiksiz bir şekilde yürüyeceğini söylemek pek mümkün değildir. Uzaktan eğitim, kuramsal temellere dayanan bir bilim alanıdır (Durak vd.,2020). Bu yüzden başarılı bir uzaktan eğitim uygulaması için bu temeller göz önünde bulundurularak bazı planların yapılması gerekmektedir. Fakat içinde bulunulan kriz dönemi için bu hazırlıkların ve planların daha önce yapılması mümkün olmamıştır.

Eğitmenlere verilen eğitimler, sadece uzaktan eğitim araçlarının nasıl kullanılacağına odaklanan bir yaklaşım üzerine kurulmuştur. Kurumların uzaktan eğitim sistemine hazır olmamaları, farklı yaklaşımların denenmesine sebep olmuştur. Örneğin; derslerin değerlendirilmesi için kullanılan bazı yaklaşımlar; ödevlerin veya projelerin puanlanması, çevrimiçi sınav ya da çevrimiçi sözlü sınavdır. Aynı zamanda ders materyallerinin öğrenci ile paylaşılması, öğretim elemanının çektiği ders videosunu öğrenci ile paylaşması veya derslerin canlı olarak dijital ortamda işlenmesi; üniversitelerin birbirlerinden farklı olarak sürdürdükleri yaklaşımlardan bazılarıdır.

Yaşanılan bu zorlu sürece öğrenci tarafından bakıldığında, sürecin başarılı bir şekilde geçirilebilmesi için öğrencinin yeterli teknolojik donanıma ve bu donanımı kullanabilme becerisine sahip olması gerektiği çıkarımı yapılmaktadır. Bu durum öğrencilerin dersi anlayabilme yetilerinin yanında farklı durumlar ile de uğraşmak zorunda kaldıklarını ortaya koymaktadır.

Uzaktan eğitim süresince yaşanan sorunların giderilmesinde; öğrenci ve öğretmen arasındaki iletişimin en yüksek seviyeye çıkarılması ve teknolojik problemlerin ortadan kaldırılması çok önemlidir. Bu iki unsura yatırımın devamlılığı sağlandığında eğitimin kalitesinin artacağı bir gerçektir (Afşar ve Büyükoğan, 2020).

Öğrenme Yönetim Sistemleri

Öğrenme Yönetim Sistemi (ÖYS); veri ve bilgilerin web tabanlı bir sistem üzerinden düzenlenmesini, öğretmen ve öğrencilerin sisteme/bilgilere erişebilmesini sağlayan yönetsel faaliyetler olarak tanımlanabilir. İngilizcede Learning Management System olarak geçen bu kavramın kısaltılmış hali ise LMS'dir.

ÖYS yazılımları; araç ve gereçlerin sunulması, paylaşılması, düzenlenmesi, bilgiler çerçevesinde verilen ödevler, yapılan sınavlar, sınavlara verilen geri bildirimler, sınav ve ödev sonuçlarını raporlama, kayıt olma ve tutma özelliklerinin sistemli ve planlı bir şekilde ilerlemesini sağlar.

Dünya genelinde kullanılan başlıca öğrenme yönetim sistemleri şunlardır:

- Moodle
- ALMS
- Google Classroom
- Microsoft Teams
- Blackboard
- Mergen
- Perculus
- Atutor LMS
- Sakai LMS

- Toltek LMS
- Base LMS
- Vedubox

Yükseköğretim kurumlarında uzaktan öğretim faaliyetleri, bazı program ve bölümler için uygulanan senkron veya asenkron öğrenme yönetim sistemleri ile gelişmekte ve yaygınlaşmaktadır. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesinde de AYDEP öğrenme yönetim sistemi kullanılmaktadır.

Ahi Yeterliliğe Dayalı Eğitim Projesi (AYDEP)

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi tarafından 2016 yılında “21. Yüzyılın Ahilik Hareketi” felsefesiyle Ahi Yeterliliğe Dayalı Eğitim Projesi hayata geçirilmiş, ilgili proje kapsamında yürütülen çalışmalar sonucunda ‘AYDEP’ adında bir öğrenme yönetim sistemi yazılımı geliştirilmiştir. AYDEP; asenkron sistem altyapısı kullanılarak 2017-2020 yılları arasında Eğitim ve Tıp Fakültelerinde pilot olarak uygulanmış, Covid-19 pandemisi nedeniyle örgün eğitime ara verilmesi üzerine 30 Mart 2020 tarihinden itibaren uzaktan eğitim için geliştirilerek ve senkron sistem altyapısı oluşturularak tüm akademik birimlerde ve programlarda kullanılmaya başlanmıştır.

AYDEP’in temel ilkeleri şunlardır:

- a) Öğrenme hakkını güvence altına alır.
- b) Öğrenmeye ve öğrencinin çok yönlü gelişimine odaklanır.
- c) Öğrenci merkezli eğitimi esas alır.
- d) Önceden belirlenmiş yeterliliklerin kazandırılması hedeflenir.
- e) Program yeterlilikleri ile derslerin öğrenme çıktıları arasındaki uyumu esas alır.
- f) Derslerin öğrenme çıktıları ile öğretim uygulamaları arasındaki uyumu esas alır.
- g) Zengin öğretim materyali ve etkileşimli öğretim ortamı sunulmasını esas alır.
- h) Yeterliliklere ve derslerin öğrenme çıktılarına yönelik ölçme ve değerlendirme modelinin kullanılmasını esas alır.
- i) Aynı ders için ortak sınav yapılmasını esas alır.
- j) Programların değerlendirilmesini ve sürekli gelişimini hedefler.

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Tanımlayıcı nitelikte olan bu çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırma evrenini, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Önlisans, Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora öğrencileri oluşturmaktadır (N=18832). Araştırma evreninden, aşağıdaki formül kullanılarak örneklem büyüklüğü hesaplaması yapılmış ve 376 kişilik bir örneklem büyüklüğünün yeterli olduğu görülmüştür. Ancak araştırmanın gücünü artırmak amacıyla basit rastgele örneklem seçim yöntemi kullanılarak 1257 öğrenciden bilgi toplanmıştır.

Formül:

$$n = \frac{N t^2 p q}{d^2 (N-1) + t^2 p q}$$

Hesaplama:

$$n = \frac{18832 \times 1.96 \times 1.96 \times 0.50 \times 0.50}{0.05 \times 0.05 \times 18831 + 1.96 \times 1.96 \times 0.50 \times 0.50}$$

$$n = \frac{18086,25}{47,08 + 0,96}$$

$$n = 376,48$$

Resim 2. Örneklem Büyüklüğü Hesaplama Formülü

Araştırma Verilerinin Toplanma Süreci ve Analizi

Araştırma verileri, Karadağ ve Yücel (2020) tarafından geliştirilen ‘Uzaktan Eğitim Memnuniyeti Ölçeği’ içerisinde bulunan Dijital İçerik/Öğretim Materyali Memnuniyeti, Senkron/Canlı Ders/Video Destekli Dersler Memnuniyeti, Teknik Alt Yapı Memnuniyeti, Öğrenme/Öğretme Süreci Memnuniyeti ve Ölçme-Değerlendirme Süreci Memnuniyeti alt boyutları baz alınarak elektronik ortamda oluşturulan bir anket vasıtasıyla elde edilmiştir. Anketin ölçeği, 20 madde olarak hazırlanmış ve 1’den (Hiç Memnun Değilim) 5’e (Çok Memnunum) kadar derecelendirilmiş 5’li Likert şeklindedir.

Veri toplama araçları, Google Formlar programı ile oluşturulmuş ve 29.05.2021-10.06.2021 tarihleri arasında sosyal medya araçları üzerinden paylaşılarak geri dönüşler alınmıştır. Toplanan veriler üzerinde inceleme yapılmış, özenle doldurulmayan veya eksik doldurulan anketler devre dışı bırakılmıştır.

Toplanan veriler SPSS 22.0 programına girilmiş; anket ölçeği ve alt boyutları üzerinde güvenilirlik analizleri ve normal dağılıma uygunluk testi, anket sonuçlarına yönelik tanımlayıcı istatistikler, tek yönlü varyans analizleri, bağımsız örneklem testleri ve korelasyon analizi uygulanmıştır.

Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Uzaktan Eğitim Memnuniyeti Ölçeği ile alt boyutları için güvenilirlik, Cronbach Alpha analizi ile test edilerek sonuçları Tablo 1 ve 2’de verilmiştir.

Tablo 1. Uzaktan Eğitim Memnuniyeti Ölçeği Güvenilirlik Analizi

Uzaktan Eğitim Memnuniyeti Ölçeği	
Cronbach's Alpha Katsayısı	Madde Sayısı
,949	20

Tablo 2. Uzaktan Eğitim Memnuniyeti Ölçeği Alt Boyutları Güvenilirlik Analizi

Dijital İçerik/Öğretim Materyali Memnuniyeti	
Cronbach's Alpha Katsayısı	Madde Sayısı
,900	3
Senkron/Canlı Ders/Video Destekli Dersler Memnuniyeti	
Cronbach's Alpha Katsayısı	Madde Sayısı
,924	6
Teknik Alt Yapı Memnuniyeti	
Cronbach's Alpha Katsayısı	Madde Sayısı

,898	3
Öğrenme/Öğretme Süreci Memnuniyeti	
Cronbach's Alpha Katsayısı	Madde Sayısı
,856	5
Ölçme-Değerlendirme Süreci Memnuniyeti	
Cronbach's Alpha Katsayısı	Madde Sayısı
,730	3

Analiz sonuçlarına göre 20 maddelik Uzaktan Eğitim Memnuniyeti Ölçeği ve alt boyutlarının Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı değerlerinin genel olarak yeterli olduğu görülmektedir.

Normal Dağılıma Uygunluk Testi

Tablo 3. Uzaktan Eğitim Memnuniyeti Ölçeği Normal Dağılıma Uygunluk Testi

Tanımlayıcı İstatistikler		
	İstatistik	Standart Sapma
Ortalama	3,3623	,02250
Skewness	-,688	,069
Kurtosis	,636	,138

Çarpıklık ve basıklığı ifade eden Skewness ve Kurtosis değer aralıkları hakkında çeşitli kabuller bulunmaktadır. Tabachnick ve Fidell'in (B.G. Tabachnick, L.S. Fidell Using Multivariate Statistics (sixth ed.) Pearson, Boston, 2013) görüşlerine göre Skewness ve Kurtosis değerleri -1,5 ile +1,5 aralığında kabul edilebilir. Saptanan çarpıklık ve basıklık değerleri, kabul gören sınır değerler içerisinde olduğundan dolayı verilerin normal dağılıma uygun olduğu görülmüştür.

BULGULAR

Katılımcıların Sosyo-Demografik Bilgileri

Anket katılımcılarının % 64,1'i kadın, % 35,9'u erkektir. Katılımcıların %16,8'i 19, %22,8'i 20, %22,7'si 21, %16,1'i 22, %10,8'i 23 ve %10,8'i 24 yaşlarındadır.

Katılımcıların %50'si Ön Lisans, %46,5'i Lisans ve %3,5'i Yüksek Lisans/Doktora öğrencilerinden oluşmaktadır.

Öğrenme Yönetim Sistemine Katılım Aracı açısından katılımcıların %33,7'si Bilgisayar, %65,2'si Akıllı Telefon ve %1,1'i Tablet kullanmaktadır.

Öğrenme Yönetim Sistemine Katılımda Kullanılan İnternet Erişimi Kaynağı açısından katılımcıların %14,4'ü DSL / Fiber İnternet, %33,5'i Mobil İnternet ve %52,1'i Wi-fi Erişim Noktası kullanmaktadır.

Ölçek Sorularına Dair Tanımlayıcı Bilgiler

Tablo 4. Memnuniyet Düzeylerine İlişkin Genel İfade Ortalamaları

Uzaktan Eğitim Memnuniyeti Ölçeği	Ortalama	Standart Sapma
Öğrenme Yönetim Sisteminin bağlantı hızından...	2,84	1,147
Dijital içerik/öğretim materyallerinin yeterliliğinden...	2,93	1,184
Dijital içerik/öğretim materyallerinin öğreticiliğinden...	2,93	1,176
Öğrenme Yönetim Sisteminin ses ve görüntü kalitesinden...	2,97	1,145
Çevrimiçi sınav uygulamalarından...	3,02	1,323

ÖĞrenme Yönetim Sisteminin anlaşılabilirliğinden...	3,10	1,134
Dijital içerik/öğretim materyallerinin dersin amaçlarıyla örtüşmesinden...	3,17	1,093
Dersteki başarımın değerlendirme yöntemlerinden ve yeterliliğinden...	3,19	1,169
ÖĞretim elemanlarının süreçle ilgili bilgilendirmelerinden...	3,44	1,142
ÖĞretim elemanlarının öğrencilere yönelik tutumlarından...	3,47	1,148
ÖĞretim elemanlarının yönlendirme, destek ve yardımlarından...	3,48	1,119
Sisteme ödev yükleme sürecinden...	3,50	1,164
ÖĞretim elemanlarının teknoloji kullanım becerisinden...	3,53	1,029
Senkron derslerde derslerin süresinden...	3,54	1,126
ÖĞretim elemanlarının ulaşılabilirliğinden...	3,54	1,090
ÖĞretim elemanlarının öğretme becerilerinden...	3,56	1,076
Senkron/canlı derslerde öğrenci-öğretim elemanı iletişiminden...	3,58	1,059
ÖĞretim elemanlarının derste süreyi etkin kullanmalarından...	3,73	1,001
Ders esnasında öğrenci soru ve katılımına fırsat verilmesinden...	3,80	,984
Canlı ders kayıtlarının tekrar amaçlı ulaşılabilirliğinden...	3,93	1,084
GENEL ORTALAMA	3,36	1,120

Ölçek maddeleri incelendiğinde öğrencilerin memnuniyet düzeyi ortalamasının ($x=3,36$) orta düzeyin biraz üzerinde olduğu görölmüştür. En düşük puanın “Bağlantı Hızı” en yüksek puanın ise “Ders kayıtlarına tekrar ulaşabilme” maddelerine verildiği görölmüştür.

Katılımcıların Yaş Grupları Açısından Memnuniyet Puanlarının Karşılaştırılması

Varyansların Homojenlik Testi			
Levene İstatistiği	df1	df2	Sig.
,632	5	1251	,675

Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA)		
	F	Sig.
Yaş	2,303	,043

Farkın hangi gruptan kaynakladığı (Post Hoc)		p
19-24		0,04
19-23		1,03

Resim 4. Yaş Gruplarına Göre Memnuniyet Analizi

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları ile memnuniyet puanları tek yönlü varyans analizine (One-Way ANOVA) göre incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre varyanslar homojendir. Yaş grupları açısından memnuniyet puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($p<0,05$). Fark 19-24 ve 19-23 yaş gruplarından kaynaklanmaktadır.

Cinsiyet Açısından Memnuniyet Puanlarının Karşılaştırılması

Grup İstatistikleri			
Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma
Kadın	806	3,3736	,73798
Erkek	451	3,3420	,89530

Bağımsız Örneklem T-Testi (Independent Sample T-Test)					
	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
Varyanslar Homojendir	20,563	,000	,674	1255	,501
Varyanslar Homojen Değildir			,638	793,125	,523

Resim 5. Cinsiyete Göre Memnuniyet Analizi

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetleri ile memnuniyet puanları bağımsız örneklem T-testine (Independent Sample T-Test) göre incelenmiştir. Analiz sonuçlarına cinsiyet açısından memnuniyet puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Eğitim Durumu Açısından Memnuniyet Puanlarının Karşılaştırılması

Varyansların Homojenlik Testi			
Levene İstatistiği	df1	df2	Sig.
,093	2	1254	,911

Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA)		
	F	Sig.
Eğitim Durumu	2,835	,059

Resim 6. Eğitim Durumuna Göre Memnuniyet Analizi

Araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim durumları ile memnuniyet puanları tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) yöntemi ile incelenmiştir. Eğitim durumu açısından memnuniyet puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Bağlanma Araçları Açısından Memnuniyet Puanlarının Karşılaştırılması

Varyansların Homojenlik Testi			
Levene İstatistiği	df1	df2	Sig.
5,258	2	1254	,0053

Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA)		
	F	Sig.
Öğrenme Yönetim Sistemine Katılım Aracı	7,056	,001

Farkın hangi gruptan kaynakladığı (Post Hoc)				
Scheffe				
		Mean Difference (I-J)	Standart Sapma	Sig.
Bilgisayar	Akıllı Telefon	,17497*	,04750	,001
	Tablet	-,04203	,21567	,981

Resim 7. Bağlantı Araçlarına Göre Memnuniyet Analizi

Araştırmaya katılan öğrencilerin AYDEP'e bağlanma araçları açısından memnuniyet puanları tek yönlü varyans analizine (One-Way ANOVA) göre incelenmiştir. Sisteme bağlanma aracı açısından memnuniyet puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($p < 0,05$). Fark bilgisayar ile akıllı telefon açısından oluşmuştur.

Erişim Kaynakları Açısından Memnuniyet Puanlarının Karşılaştırılması

Varyansların Homojenlik Testi			
Levene İstatistiği	df1	df2	Sig.
10,355	2	1254	,000

Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA)		
	F	Sig.
Öğrenme Yönetim Sistemine Katılımda Kullanılan İnternet Erişimi Kaynağı	17,527	,000

Farkın hangi gruptan kaynakladığı (Post Hoc)				
Games-Howell				
		Mean Difference (I-J)	Standart Sapma	Sig.
DSL / Fiber İnternet	Mobil İnternet	-,34110*	,07606	,000
	Wifi Erişim Noktası	,08904	,06931	,405
Mobil İnternet	DSL / Fiber İnternet	-,34110*	,07606	,000
	Wifi Erişim Noktası	-,25206*	,05044	,000

Resim 8. Erişim Kaynaklarına Göre Memnuniyet Analizi

Araştırmaya katılan öğrencilerin Öğrenme Yönetim Sistemine katılımda kullanılan internet erişimi kaynağı ile memnuniyet puanları tek yönlü varyans analizine (One-Way ANOVA) göre incelenmiştir. Erişim kaynağı açısından memnuniyet puanları arasında istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı bir fark vardır ($p < 0,05$). Fark DSL/Fiber İnternet-Mobil İnternet bağlantısı açısından oluşmuştur.

Yaş ile Memnuniyet Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

Correlations			
		Yaş	Memnuniyet
Yaş	Pearson Correlation	1	,079**
	Sig. (2-tailed)		,0053
	N	1257	1257
Memnuniyet	Pearson Correlation	,079**	1
	Sig. (2-tailed)	,0053	
	N	1257	1257

Resim 9. Erişim Kaynaklarına Göre Memnuniyet Analizi

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları ile memnuniyet puanları arasında düşük seviyede ve sınırdan anlamlı bir korelasyon tespit edilmiştir. Mevcut duruma göre yaş ile memnuniyet arasında pozitif, zayıf ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki vardır ve yaş seviyesi arttıkça memnuniyet seviyesi de artış göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi öğrencilerinin Ahi Yeterliliğe Dayalı Eğitim Projesi (AYDEP) Öğrenme Yönetim Sisteminden memnuniyet düzeylerinin belirlenmesine yönelik yapılan bu araştırma sonuçlarına göre genel memnuniyet düzeyinin orta seviyede olduğu ve sistemin bazı noktalarının geliştirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Düşük puan alan Öğrenme Yönetim Sisteminin bağlantı hızı, ses ve görüntü kalitesi; Dijital içerik/öğretim materyallerinin yeterliliği ve öğreticiliği geliştirilmelidir. Bu amaçla içerik ve altyapı geliştiriciler ile ders veren öğretim elemanlarının bilgilendirilmesi faydalı olacaktır. AYDEP'in tüm boyutlarına ilişkin öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerinin alınması, eksiklik görülen noktalar üzerinde iyileştirici çalışmalar yapılması faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- AFŞAR, B., & BÜYÜKDOĞAN, B. (2020). COVID-19 PANDEMİSİ DÖNEMİNDE İİBF VE SBBF ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM HAKKINDAKİ DEĞERLENDİRMELERİ. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 158-179.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124.
- BULUK, B., & EŞİTTİ, B. (2020). Koronavirüs (COVID-19) sürecinde uzaktan eğitimin turizm lisans öğrencileri tarafından değerlendirilmesi. *Journal of Awareness*, 5(3), 285-298.
- Çetinkaya Aydın, G. (2020). “COVID-19 Salgını Sürecinde Öğretmenler”. Tedmem. <https://tedmem.org/covid-19/covid-19-salgini-surecinde-ogretmenler>, Son erişim tarihi: 3 Aralık 2020.
- DURAK, G., ÇANKAYA, S., & İzmirli, S. (2020). COVID-19 Pandemi Döneminde Türkiye’deki Üniversitelerin Uzaktan Eğitim Sistemlerinin İncelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 14(1), 787-809.

- Genç, M. F., & Gümrükçüoğlu, S. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Sürecinde İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Bakışları. *Electronic Turkish Studies*, 15(4).
- KAPUCU, N. K., & Salih, U. Ş. U. N. Üniversitelerde ortak zorunlu derslerin öğretiminde uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 8-27.
- Karadağ, E., & YUCEL, C. (2020). Yeni tip Koronavirüs pandemisi döneminde üniversitelerde uzaktan eğitim: Lisans öğrencileri kapsamında bir değerlendirme çalışması. *Yükseköğretim Dergisi*, 10(2), 181-192.
- KESKİN, M., & ÖZER, D. (2020). COVID-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 59-67.
- Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi (2020). Kriz döneminde farklı bir yönetim yaklaşımı raporu. 4 Aralık 2020 tarihinde <www.ahievran.edu.tr> adresinden erişildi.
- Telli, S. G., & Altun, D. (2020). Koronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi.
- Yıldız, V. A. (2020, September). ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PANDEMİ DÖNEMİ ALDIKLARI EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ. In *CONFERENCE PROCEEDING BOOK* (p. 19). Near East University.
- YÖK (2020.05.03). Uzaktan eğitim aylık durum tespiti. Erişim adresi: <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/uzaktan-egitime-yonelik-degerlendirme.aspx>, erişim tarihi: 2020.12.06.

Bildiri ID:107: UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE ALTI ŞAPKALI DÜŞÜNME TEKNİĞİYLE MÜZE BİLİNCİ OLUŞTURURKEN KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Prof. Hakime Nur GÖKBULUT, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi,
e-posta:nurgok@gazi.edu.tr ORCID ID:0000-0002-2561969X
Mine ERTUĞRUL, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,
e-posta:minebuyukcapar@gmail.com, ORCID ID:0000-0001-9658-6154

ÖZET

COVID-19 salgın sürecinde tüm dünya tarihi günlere tanıklık etmektedir. 2019 yılı sonunda ortaya çıkan COVID-19 virüsü insanlığın yaşadığı önemli salgın hastalıklardan biri olarak tarihteki yerini almıştır. Hastalığın neden olduğu ölümler ve hızla bulaşma özelliği insanlığın günlük yaşamındaki rutininde radikal değişikliklere neden olmuştur. Eğitim sistemi de bu süreçte çeşitli modeller uygulayarak devam ettirilmeye çalışılmıştır. Bu makale çalışması, salgının ilk zamanlarında başlamış ancak sosyal mesafe, maske ve sokağa çıkmağa yasağı gibi salgınla ilgili uygulanan kısıtlamaların makalenin gidişatına büyük etkileri olmuştur. İnsanların yoğun olarak bulunduğu tüm sosyal ve kültürel alanlarda COVID-19'la ilgili kısıtlamalar uygulanmış ve bu alanlar düzenli aralıklarla kapatılmıştır. Bu durumda, merkezi ve kampüs kütüphaneleri de kapanmış ve bilgiye erişim yalnızca internetle sağlanabilmiştir. Bu çalışma, uzaktan eğitim sürecinde altı şapkali düşünme tekniğiyle müze bilinci oluşturulurken karşılaşılan sorunların saptanmasına yönelik bir araştırmayı içermektedir. Çalışmadaki örnekleme dijital platformlar üzerinden ulaşılmıştır. Çalışma kapsamında örnekleme oluşturan öğrencilere müze bilincini yükseltmek adına sanal ortamda altı tane müze gezdirilmiştir. Yapılan ön testle müzeler hakkında ne kadar bilgileri olduğu ve müzelere ilgileri olup olmadığı tespit edilmiştir. Etkinlik sonrasında, son test ile nasıl bir bakış açısına ulaştıkları saptanmaya çalışılmış ve altı şapkali düşünme tekniğinin yaptıkları resimlere etkisi ölçülmüştür. Uzaktan eğitim sürecinde altı şapkali düşünme tekniği ile öğrencilerde müze bilincinin oluşturulması sürecinde karşılaşılan sorunların belirlenmesi bu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

Amaç: : Uzaktan Eğitim sistemiyle Müze bilinci oluşturmak için altı şapkali düşünme tekniği kullanılmasıdaki amaç; düşünceleri birbirine karıştırmamak için şapka anlamları ile sınırlı tutarak çok boyutlu düşünebilme sağlamaktır.

Yöntem: Araştırmada nitel yöntem kullanılmıştır. Düzeylerine göre araştırma türlerinden de Betimsel Araştırma yöntemi ile resim ve ön test-son test cevaplarının yorumları yapılmıştır.

Bulgular: Cevapsız kalan sorular ve resim eksikleri görülmüştür. Resim çalışmalarında renk kullanımı yok denecek kadar azdır. Mantık çağındaki çocuk profili göz önünde bulundurulduğunda sorgulayan bir 8.sınıf ile karşı karşıya kalınmıştır. Tüm açıklamalara rağmen araştırmacı karşısında kayıtsız kalındığı gözlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Uzaktan Eğitim sistemi kullanılan bu araştırmada ön anket sorularının olumlu cevaplandığı görülmüştür. Müze bilincinin var olduğu düşünülmüştür. Son anket sorularından önce öğrencilere müzeler art arda gezdirilmiştir. Ancak öğrencinin son anket sorularını tam cevaplamadıkları, resim çalışmalarında ise eksikleri görülmüştür.

Uzaktan Eğitim sisteminde karşılaşılan sorunlar birebir müze ziyareti yapıldığında giderilecek, öğrencilerin istekli olacakları, konuya bir görev olarak değil, eğitimin bir parçası olarak düşünecekleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: : Altı Şapkalı düşünme Tekniği, Covid-19, Müze Bilinci, Sanal Müze Turu, Uzaktan Eğitim

THE PROBLEMS ENCOUNTERED WHILE RAISING MUSEUM AWARENESS THROUGH SIX THINKING HATS TECHNIQUE DURING DISTANCE EDUCATION

ABSTRACT

All people in the world as a whole have been witnessing historic days during COVID-19. The Covid-19 virus, which emerged at the end of 2019, has taken its place in history as one of the important epidemic diseases which is suffered from by human beings. Deaths caused by the disease and its rapid contagion property have caused radical changes to the daily routine of humanity. The education system is attempted to be maintained by applying various models during this period. This study was started in the early days of the pandemic, but the imposed restrictions associated with the outbreak such as social distancing, wearing mask and curfews had great influences on the paper process. In all social and cultural centers where people are concentrated, COVID-19 related restrictions have been applied, and these public spaces are closed at regular intervals. This being the case, central and campus library buildings are closed, and the access to information has been given only via internet. This study attempts to determine the problems encountered while raising museum awareness through the six thinking hats technique during the distance education period. The sampling in the study was reached via social platforms. Within the scope of the study, six museums were taken virtual tours so as to raise museum awareness of the students forming the sample. They have been asked to fill in pre-questionnaire, and it was tried to understand how much information they had on museums and if they had interest in museums. After the event, their points of view have been tried to detect by means of final questionnaire, and it is attempted to measure the effect of the six thinking hats technique on the paintings they made. The problem statement of this research is to determine the problems encountered in the process of raising museum awareness of students by means of the six thinking hats technique during distance education period. The study population of the research consists of Kahramanmaraş Province Secondary Schools, and the sample consists of six 8th grade students studying at Bahçeşehir College affiliated with Kahramanmaraş Onikişubat Municipality.

Purpose: The purpose of using the six thinking hats technique to raise museum awareness by means of the Distance Education system; In order not to confuse thoughts, it is to provide multi-dimensional thinking by limiting it to the meanings of hats.

Method: : Qualitative method was used in the research. Descriptive research method, which is one of the research types corresponding to their levels, was interpreted through the picture and pre-test-post-test answers.

Results: Unanswered questions and missing pictures were observed. The use of color in painting works is negligible. Considering the child's profile in the age of reason, we were faced with an inquiring 8th grader. Despite all the explanations, it was observed that the researcher was indifferent to it.

Conclusion and Suggestions: In this study, in which the Distance Education system was used, it is observed that the preliminary questions were answered affirmatively. It was thought that there was a museum consciousness. Before the final questionnaire, the students were taken virtual tour the museums consecutively. However, it was observed that the students did not fully answer the final questions, and there were deficiencies in the painting studies.

The problems encountered in the Distance Education system will be resolved when a one-on-one museum visit is made, and it will be suggested that the students will be willing to think about the subject as a part of education, not as a task.

Keywords: Covid-19, distance education, museum awareness, six thinking hats technique, virtual tours of museum.

GİRİŞ

Koronavirüs (COVID-19) şiddetli akut solunum sendromu koronavirüsü 2 (SARS-CoV-2)'nin neden olduğu bulaşıcı bir hastalıktır. İlk vaka ile Çin'in Hubei eyaletinin Vuhan şehrinde Aralık 2019 tarihinde karşılaşılmıştır (<https://tr.wikipedia.org/wiki/COVID-19>). O zamandan bu yana yayılmaya devam etmiş ve bir pandemiye neden olmuştur. Bu süreçte önüne geçilemeyen bir ölüm korkusu tüm devletleri sarmıştır. Türkiye'de ise Mart 2020 itibarı ile şiddetini göstermeye başlamıştır. Tüm alanlarda sosyal mesafe, maske, hijyen zorunluluğu getirilmiştir. İnsan yoğunluğunun arttığı tüm etkinlikler durdurulmuştur. Alınan tüm tedbirler yetersiz kaldığı için sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. Hal böyle olunca eğitimde aksamalar yaşamaya başlanmış, tüm imkanlar ortaya koyularak uzaktan eğitim sistemi ile eğitimi devam ettirebilme kararı alınmıştır. Bu kararlar uyarınca yarım kalan eğitim süreci uygulamalı dersler, teorik dersler yeniden gözden geçirilmiştir. Bu araştırma Resim-iş Eğitimi bölümünde yüksek lisans tezi hazırlayan bir araştırmacının yaşadığı sorunlar dahilinde makale yazılmaya araç olarak doğmuştur.

Tez araştırmasında varsayımlarda ve olasılıklarda minimum seviyede değişikliklere gidilmiştir. Uzaktan Eğitim sürecinde uygulamalı derslerde sorunlar yaşanmıştır. Bununla da kalmamış evde öğrencinin kendini disiplin altına tutma süreci zorlaşmıştır. Çünkü sürecin ne kadar uzaktan eğitimle devam edeceği bilinmediği için belirsizlik hakimdir. Bu durumda öğrencide dikkat dağınıklığı gözlenmiştir. Saatlere uyma konusunda öz disiplin sağlamak, uygulamak, devam ettirebilmekte sorunlar yaşandığı fark edilmiştir. Bu sorunlarda araştırmacının tez çalışmasına koyacağı verilerin aksamasına neden olmuştur. Ayrıca okulla ilgili olmayan, not alınmayacak bir çalışma olduğu için faydasız olarak görülmüştür. Tezle ilgili bilgi verilirken dinlememe, olaydan uzaklaşma görülmüştür. Verilerin azlığından da durumun somut bulgularına ulaşılmıştır.

ARAŞTIRMA SÜRECİ

Ülkemizdeki COVID-19 salgını hızlı bir şekilde ilerlemiş, istemediğimiz ölüm oranlarına kadar yükselmiştir. Durum bu noktaya ulaştığında ülke, şehir giriş çıkışları kapatılmıştır. Sokağa çıkma yasakları başlamış, yaşam alışkanlıklarının zorunlu olarak değiştirildiği bu süreçte tüm teknik imkanlar bir araya getirilerek yeni çözümler üretilmeye çalışılmıştır. Bu araştırma da bu sürecin elverdiği ölçüdeki imkanlardan faydalanılarak yapılmıştır.

Tezin amacı Resim İş Eğitimi dersinde uzaktan eğitim sürecinde altı şapkalı düşünme tekniği ile müze bilinci oluşturmaktır. Tezin somut kaynak taraması, kaynak toplanması tamamen internet ortamına dönüşmüş, literatür taraması internetle sınırlı kalmıştır. Kütüphaneye gidip kaynaklara birinci elden ulaşamama durumları doğmuştur. Görsel Sanatlar dersi kapsamında altı şapkalı düşünme tekniğiyle müze bilinci oluşturulmaya çalışılan yüksek lisans tezi önüne geçilemeyen bir salgın süreci döneminde hazırlanmıştır.

Uzaktan Eğitim, öğreten ve öğrenenin aynı ortamda bulunmadan öğrenmenin gerçekleştiği durumlar için kullanılan bir kavramdır. Öğrenenin eğitim hizmetinden yararlanması için öğretim süreçlerinin uzaktan ve bir merkezden düzenlenmesi, sunulması, değerlendirilip, geliştirilmesi şeklinde gerçekleşen bir öğrenme - öğretme etkinliğidir (Pegem, 2015:71). Uzaktan Eğitim zaman ve ortamdan bağımsız olarak gerçekleşmekte ve eğitim çeşitli dağıtım kanalları yoluyla uygulanmaktadır (Pegem, 2015:71). Bu süreçte beraberinde birçok yarar sağlarken ciddi anlamda da sınırlılık barındırmaktadır. Tez araştırma sürecini uzaktan eğitime taşıdıktan sonra tezde kullanılacak örneklem ve evren dahilinde okul yöneticileri ile irtibat telefonla sağlanmıştır. Bu süreçte zaman almıştır. Bir taraftan araştırmacının diğer taraftan öğrencilerin telefon irtibatlarını okul yönetimi kendileri sağlayarak, okulun etik kurallarının çiğnenmemesine önem vermiştir. Bu da araştırmacıyı beraberinde stresli bir sürece sokmuştur.

Öğretmen- öğrenci arasında sınıf ortamında birçok etkileşim aracı kullanılırken uzaktan eğitim sürecinde en önemli etkileşim göz teması ve etkin konuşmadır. Uzaktan eğitim sürecinde bu temas sınırlı olduğundan öğrenci- öğretmen arasında inandırıcılık, samimiyet, kendini açma vb. gibi temel kurallar minimum seviyede yaşanmıştır. Verilerde eksiklikler olmasının en önemli nedeninin bu olduğu düşünülmektedir. Araştırmacı için yine zor bir süreç yaşanmıştır. Gerçekten gelen dönütlerin, somut verilerin (resim –anket) araştırmacı için ne kadar önemli olduğunun aktarılamadığı düşünülmüştür.

ALTI ŞAPKALI DÜŞÜNME TEKNİĞİ

Edward De Bono tarafından geliştirilen altı şapkalı düşünme tekniği, kişilerin olaylara ve durumlara farklı bakış açıları ile yaklaşmalarını ve Lateral (yanal) düşüncelerini amaçlamaktadır. Altı şapkalı düşünme tekniği sosyal ve uygulamalı dersler üzerinde kullanılabilir, öğrencilerin konuları farklı fikirlerle değerlendirip ortaya somut örnekler koyabileceği etkinliklere yöneltilir. Konulara somut bir bakış açısı getirerek fikirlerden uzaklaşmamayı da sağlar. Öğrenciler ilgili renkteki şapka anlamları içerisinde fikir belirtip resim yaparlar. Şapka anlamlarına müze bilincini kazandırırken öğrencilere şu şekilde örnekler verilmiştir.

1-Tarafsız Beyaz Şapka, Tarafsızlığı ve objektifliği temsil eder. Bilgiye ve olaylara nesnel yaklaşmayı ve eldeki verilere dayanarak hareket etmeyi temsil eder (Pegem A. 2016 s.186). Bir toplumun sanatının, tarihinin, kültürünün tanınmasında, korunmasında ve nesilden nesile aktarılmasında müzelerin önemini ve gerekliliğini kavratarak,

2-Duygusal Kırmızı Şapka, Öfke tutku ve duygusallığı temsil eder. Sezgisel, hisler, iç güdü ve duyguları temel alır (Pegem A. 2016 s.186). Duygusal bir bakış açısıyla konuya yaklaşılmasını sağladığı için bu şapkayı takan; hiçbir açıklama yapmaksızın duygu ve düşüncelerini açıklayabilir. Bu da öğrencilerin en çok sıkıntı çektikleri konuşurken kendi duygularını gizleme zorunluluğunu ortadan kaldırarak istedikleri gibi düşüncelerini

açıklama fırsatını öğrenciye sunar. Müze eğitiminde kendilerini anlatan eserlerle eşleşebilmek, kendilerine ait bir iz yakalayabilme alışkanlığı kazandırarak,
3-Kötümser Siyah Şapka, Olumsuzluğu, karamsarlığı ve kötümserliği temsil eder. Eleştirel zekayı temsil eder (Pegem A. 2016 s.187). Müzelerin sadece birer depo olarak algılanmasının önüne geçerek, onların bir ülkenin kültür ve sanat hazineleri olduğunu kavratarak,

4-İyimser Sarı Şapka, Siyah şapkanın tersine iyimserliği, olumlu yönleri, yapıcı zekayı temsil eder. İyimserliği, fırsatları olumlu durumları ve pozitifliği temel alır (Pegem A. 2016 s.187). Müzelerde yer alan farklı kültürlere ait sanat eserleri ve sanat eserlerindeki benzerlik ve farklılıkları ayırt edebilme özelliği kazandırarak,

5-Yaratıcı Yeşil Şapka, Yeni ve yaratıcı fikirler üretmeyi sağlar. Yaratıcı zekayı temel alır. Yaratıcılık, farklılık, seçenekler, değişim bu şapka ile ortaya çıkar (Pegem A. 2016 s.187). Atık malzemelerle ilgili çalışmalar yapan Garbage Müzesinin yöneticisi amacını ‘çocuklara bilgiyle beraber dünyayı koruma duygusunuda vererek bilgilerini yaşadıkları ortamdaki israf etme seviyesini aza indirerek, malzemeyi değiştirebilecekleri ve farklı alanlarda kullanabilecekleri şansının verilmesi’ şeklinde özetlemektedir (Eliot, 1996 s.42). Bu anlamda müzede görsel sanatlar eğitimi ile yaratıcılığı geliştirmeyi teşvik ederek,

6-Değerlendiren Mavi Şapka, Sonuç çıkartmayı ve değerlendirmeyi sağlayan şapkadır. İşlevsel zekayı temel alır (Pegem A. 2016 s.187). Müzede görsel sanatlar eğitimi ile bireylerin gerçek sanat eserleri ile karşı karşıya gelmelerini sağlayarak sanat eserlerindeki gerçek değer yargılarını kavratarak, somut bir şekilde öğrencilere örnekler verilmiştir.

MÜZE BİLİNCİ

‘Müze, Toplumun ve gelişiminin hizmetinde olan halka açık insana ve yaşadığı çevresine tanıklık etmiş, malzemelerin üzerinde araştırmalar yapan, toplayan, koruyan, bilgiyi paylaşan ve sonunda inceleme, eğitim ve zevk alma doğrultusunda sergileyen, kar düşüncesinden bağımsız, sürekliliği olan bir kurumdur’ (Madran, 1999:3-20). ‘Müze, gözlem, mantık, yaratıcılık, hayal gücü ve beğeni duygusunun oluşmasına ve gelişmesine katkıda bulunabilecek başlıca yaygın eğitim kurumlarıdır’ (Atagök, 1999:3-20).

‘Ülkemizde öğrencileri kapalı sınıf veya sanat odası atmosferinden uzaklaştırarak daha canlı, yaşayan ve deneyim edindiren bir ortamda sanat (resim) derslerini gerçekleştirmek öğretmenler kadar öğrencileri de mutlu edecektir. Nitekim bu ihtiyacı karşılayabilecek, bu ortamı sağlayabilecek kurumların başında müzeler, galeriler, sanatçı atölyeleri gelmektedir’ (Özsoy,2002a). ‘Müzeler, kültürel mirasın korunduğu ve gelecek kuşaklara aktarıldığı, onarıldığı, sergilendiği eğitim amaçlı kullanıldığı ve halkı eğlendirici yönleri olan kurumlardır’ (Mercin, 2003:20). ‘Görsel Sanatlar eğitiminde görmeye, hissetmeye, uygulamaya ve dokunmaya dayalı ihtiyaçlar göz önüne alındığında farklı öğretim yöntem ve uygulamalarının kullanılması gerekir. Öğrencilere her zamanki gibi verilecek eğitimin yanında, sınıf ortamının dışında, yani sınıf ortamından daha rahat, daha özgür, yaratıcılığı güdüleyici, sanat eserleriyle iç içe olunan, sanat atmosferini daha hızlı algılayabilmesini sağlayan bir ortam, görsel sanatlar eğitiminin amacına ulaşabilmesi açısından avantaj sağlar’ (Buyurgan ve Mercin, 2010:9). ‘Bireylerin estetik yetenekleri, algıları ve dikkat becerileri gelişmiş; sanat kültürünü yaşatabilen, ruhsal doyuma ulaşmış ve sanat kültürünün evrensel bir dil olduğunu kavrayabilen kişiler olması, toplumun geleceği açısından çok önemlidir’ (Buyurgan ve Mercin, 2010:9).

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmada nitel bir yöntem kullanılmıştır. Bunun nedeni tez sürecinde yaşanan sorunların sözel ifadelerle daha iyi açıklanıp; bulguların, yorumların ve sonuçların daha betimsel bir dili kapsadığının düşünülmesidir.

BULGULAR VE YORUM

Uzaktan Eğitim sürecinde müze bilinci oluşturmak için, öğrencilere ön anket – son anket soruları sorulmuş. Amaç, Uzaktan Eğitim sisteminde altı şapkalı düşünme tekniği ile müze bilinci oluşturmaktır. Bu anlamda İlköğretim II. Kademe 8. Sınıf Öğrencilerine sanal ortamda, içerisinde bolca görsel barındıran altı tane müze gezdirilmiştir. Ön anket ve son anket sorularında öğrencilere nelere dikkat etmeleri gerektiği konusunda fikir oluşturması için önceden bilgiler verilmiştir. Daha önceden gezmiş oldukları müzeler hakkında sorular sorulup nelerin akılda kalıcılık sağladığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin bu anlamda da meraklı oldukları, müzelere ilgi duydukları gözlenmiştir. Cevaplarında, ‘Görsel Sanatlar Dersleri için yaratıcılık sağladığını’ yazdıkları görülmüştür.

Öğrenci bir yılı aşkın süredir uzaktan eğitimle bilgisayar başında, kendi zaman kontrolünü yaparak, derslere katılmak zorunda kalmıştır. Bu durum araştırmacıya öğrencinin sorumluluklarının farkında olduğu düşündürmüştür. Ancak yapılan araştırmayı çok hissedemediği için, cevapları ve resim çalışmalarını kendi gezdiği müzelerle sınırlı tutmuştur. Resim çalışmalarında renk kullanımı hiç gözlenmemiştir. Teknik açıdan her türlü malzeme serbest bırakılmıştır ancak hiçbir yaratıcılık bulgusuna rastlanmamıştır. Yeni bir heyecan ve heves gözlenmemiştir.

Ön Anket sorularında eksiksiz cevaplar görülmüş, son anket ve resim çalışmalarında isteksizlik fark edilmiştir. Verilere eksiksiz olarak ulaşılamamıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan çıkan sonuç değerlendirildiğinde uzaktan eğitim sürecinin öğrencilere ciddi kısıtlamalar getirdiği sonucuna varılmıştır. COVID-19 süreci geçici bir süreç olarak görülmüştür. İnsanlık için bilim dünyasının devam eden aşırı çalışmaları kapsamında koruma altına alınacağı ve tedbirlere uyulduğunda ölüm oranlarının ciddi bir şekilde düşeceği görülmüştür. Böylelikle eğitim hayatı tekrar örgün bir şekilde başlayıp devam edebilecektir.

Uzaktan eğitim sisteminin yararlarından olan süreç ekonomiktir. Hiçbir öğrenciye ve okul yöneticisine maliyet çıkarmamıştır. Sosyal ağlar sayesinde altı tane müzenin önemli eserlerine ve ortamlarına ulaşma imkanı sağlanmıştır. Tüm öğrencilere bu anlamda eşitlik getirmiştir. En azından diğer ülkelerde ve okyanus aşırı kıtalarda da ilgilerini çekecek müzelerin olduğunun haberi verilmiştir.

Uzaktan eğitimin sınırlılıkları da olsa bu tezin çalışma sürecine çok fazla katkısı vardır. Sosyal ağlar sayesinde araştırmaya katılan öğrenciler tez için çok anlamlıdır.

Tezde II. kademe 8. Sınıf öğrencileri denek olarak kullanılmıştır. Ancak öğrencilerin lise geçiş sınavlarının bu döneme denk gelen seneleri olduğu göz önünde bulundurulmamıştır. Öğrencileri COVID-19 sürecindeki eğitim belirsizliği çok yormuş, sene boyu ekran uzaklığı, sorumluluk alma, stres yönetimi, yorulma payları psikolojik anlamda dışı vurduğundan bu verilerin az olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin ön anket sorularına verdiği eksiksiz cevaplarda müze gezmeyi sevdiği görülmüştür. Görsel sanatlar derslerinin müzelerde işlenmesinde yaratıcılıklarının arttığı yönünde bilgiye ulaşılmıştır. Kısıtlamalar kalktığında aşırı ile

birlikte güvenli ortamlar sağlandığında belirli insan guruplarıyla veya ailelerin yaptığı kültür, tarih, sanat, gezilerinin yine artacağı düşünülmüştür. Öğrencilerin sınav stresi bittiğinde ve sorumluluklardan uzaklaştığında yine eski heyecanlarını yakalayacakları alınan cevaplardan pozitif düşünmeye yöneltmiştir.

KAYNAKÇA

- Atagök, T. (1999), *Yeniden Müzeciliği düşünmek*, Yıldız Teknik Üniversitesi, Basım Yayın Merkezi
- Akınoğlu, O., Erciyes, G., Güven, B., Kılıç, A., Köksal, F.,N., Oral ,B., Pala, A., Tan, Ğ., (2007). Öğretim İlke ve Yöntemleri, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Arslan, M. (editör). (2007). Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara: Anı Yayınları.
- Buyurgan, S., Mercin, L. (2010). Özsoy, V. (Ed.) “Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları”. Özsoy, V. (Ed.) Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları.
- Eliot, I. (1996). Welcome to The Garbage Museum. Teaching PreK-8 26 (7) 42-45
- Madran, B. (1999).’ Müze Türleri’. *Yeniden Müzeciliği Düşünmek*. Der: Tomur Atagök. Yıldız Teknik Üniversitesi, Basım Yayın Merkezi
- Orhan, S.(2010). Altı Şapkalı Düşünme Tekniğinin İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Konuşma Becerilerini Geliştirmeye Etkisi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erzurum. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü)
- Pegem, A. (2015) ‘Öğretim İlke ve Yöntemleri’ Pegem Akademi ve Yayıncılık
- Peşkersoy, E. Yıldırım, O. (2008). Pekmezci, H. (Ed.) Görsel Sanatlar Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabı. İstanbul: MEB. Devlet Kitapları (1. bs.),
- URL 1: <https://tr.wikipedia.org/wiki/COVID-19> (Erişim Tarihi: 14.07.2021)

Bildiri ID:108: TEMEL TASARIM DERSİ İÇİN UZAKTAN EĞİTİM ÖNERİLERİ

Mehmet Ferruh HAŞILOĞLU, Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, fhasiloglu@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-9702-1366

ÖZET

Amaç: Tasarımla ilgilenen bütün disiplinlerde önkoşul niteliği taşıyan temel tasarım dersinde öğrenci tasarım fikrinin yine tasarım öğeleriyle nasıl bir kompozisyona çevrilebileceğinin kuramsal ve uygulamalı olarak ön bilgisini almaktadır. Bir tasarım fikrinin bir ürüne dönüşebilmesi için renk, ton, biçim ve tipografi gibi tasarım öğelerinin doğru ve birbiriyle uyum içerisinde kullanılmasıyla mümkündür. Görsel iletişim kuramları, tasarıma yönelik algı ve tasarımın uygulama biçimleri dersin kapsamında yer almaktadır. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı temel tasarım dersi için uzaktan eğitim önerileri geliştirebilmektir.

Yöntem: Endüstri devrimi ve modernleşme süreciyle büyük bir ivme kazanan tasarım, birçok disiplinde yer almıştır. 20. yüzyılda teknolojiye yaşanan değişiklikler, ekonominin etkileri ve bunlara paralel olarak hızla değişen toplumsal yaşantı tasarımı günlük yaşamın vazgeçilmezlerinden biri yapmıştır. Değişen ve gelişen endüstrileşmenin sonucunda sanat ve zanaat ürünleri birleştirilerek, yeni bir tasarım anlayışı ortaya çıkmıştır. 20. yüzyılın başlarında Almanya’da bir sanat okulu olarak kurulan “Bauhaus” buna en iyi örnektir. Kuruluşunda mimari olarak tasarım anlayışı ön planda olsa da zaman içerisinde tüm sanat alanlarında etkili olmuştur.

Bulgular: Teknolojinin hızla geliştiği ve değiştiği günümüzde bu gelişim ve değişimden en çok etkilenen alanlardan biri iletişimdir. İletişim teknolojileri eğitim ve öğretim sürecinde geleneksel olarak yürüyen eğitim sistemlerine katkı ve hareket alanı sağlamakta ve sürdürülebilir bir öğrenme metodu sağlamaktadır. Son günlerde pandemiyle birlikte giderek artan öneme sahip olan uzaktan eğitim, geleneksel eğitime sunmuş olduğu katkı yadsınamayacak kadar çoktur. Uzaktan Eğitim kısaca, yüz yüze olmayan ancak birtakım araçlarla yürütülen bir süreci kapsamaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Ülkemizde henüz üç üniversite programında yer alan Açıköğretim Fakülteleri de uzaktan eğitim uygulamalarının en eski oluşumlarından. Açıköğretim Fakültelerinin uzaktan eğitim modeli, okulların kapalı alanlarını kullanmadan ya da daha az kullanarak eğitimi gerçekleştiren bir modeldir. Bu modelin temelinde kişinin kendi kendine çalışarak öğrenebilmesine imkân sağlayan teknolojilerin birlikte kullanımı yatmaktadır. Bu çalışmanın amacı Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi’nde yer alan programlardan birisi olan Grafik Sanatlar programının derslerinden biri olan Temel Tasarım dersi için bir model önerisinde bulunmaya odaklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Açık Öğretim, Grafik Tasarım, Teknoloji, Temel Tasarım, Uzaktan Eğitim.

DISTANCE EDUCATION RECOMMENDATIONS FOR THE BASIC DESIGN COURSE

ABSTRACT

Purpose: In the course basic design, which is a prerequisite in all disciplines dealing with design, the students receive theoretical and practical preliminary knowledge of how the design idea can be converted into a composition with design elements. In order for a design idea to turn into a product, it is possible to use design elements such as color, tone, form and typography correctly and in harmony with each other. Visual communication theories, perception towards design and application forms of design are included in the scope of the course. In this direction, the aim of this study is to develop distance education proposals for the basic design course.

Method: Gaining momentum with the industrial revolution and modernization process, design has taken place in many disciplines. Changes in technology in the 20th century, the effects of the economy and the rapidly changing social life design in parallel with these have made it an indispensable part of daily life. As a result of the changing and developing industrialization, a new design concept has emerged by combining art and craft products. The Bauhaus, which was founded as an art school in Germany at the beginning of the 20th century, is the best example of this. Although the concept of architectural design was at the forefront in its establishment, it has been influential in all fields of art over time.

Results: In today's world where technology is developing and changing rapidly, one of the areas most affected by this development and change is communication. Communication technologies contribute to the traditional education systems in the education and training process and provide a sustainable learning method. Distance education, which has been gaining increasing importance with the pandemic in recent days, has an undeniable contribution to the traditional education system. In short, Distance Education covers a process that is not face-to-face but carried out with some tools.

Conclusion and Suggestions: Open Education Faculties, which are in three university programs in our country, are also one of the oldest formations of distance education applications. The distance education model of the Open Education Faculties is a model that provides education without using the indoor areas of the schools or using them less. The basis of this model lies in the combined use of technologies that allow the person to learn by working on their own. The aim of this study is to propose a model for the Basic Design course, which is one of the courses of the Graphic Arts program, which is one of the programs in Atatürk University Open Education Faculty.

Keywords: Basic Design, Distance Education, Graphic Design, Open Education, Technology

GİRİŞ

Dizayn (design) sözcüğü Latince designare sözcüğünden gelmektedir. “Rönesans’tan sonra ‘tasarım’ sözcüğü Fransızca dessiner, İtalyanca disegno’dan İngilizce’ye design olarak girdi. Sözcük, günümüzde çizim, eskiz ve aynı zamanda planlama ve tasarlama anlamlarına gelen şeyleri içeriyordu.” (Barnard, 1998/2002: 92).

Tasarım, insanı insan yapan temel ve ayırt edici niteliklerden biridir. İnsan yaşamının kalitesini belirleyen vazgeçilmez bir kavramdır. Tasarım herkesi etkisi altına

alan bir güçtedir. Günlük yaşam içerisinde yaptığımız hemen her şeyde, her ayrıntıda bir tasarım söz konusudur. Dolayısıyla “tasarım”, her şeye derinden nüfuz etmektedir. Tasarımın en belirgin iki özelliği biçim (form) ve biçem (stil)’dir. Biçim ve biçem tasarımın ‘öz’üne hizmet eder. Tasarım terimi çok geniş bir anlam yelpazesine sahiptir. Tıpkı aşk kelimesinde olduğu gibi, tasarımın anlamı da onu kimin kullandığına, hangi bağlamda kime uygulandığına bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Bu durum, tasarım pratiğinin ve terminolojisinin oldukça geniş bir alanı kapsamasından kaynaklanmaktadır. Tasarım başlığı altında anılan pek çok uygulama alanı bulunmaktadır (Heskett, 2017: 10-11).

Bu bağlamda tasarım hayatımızın her alanında gördüğümüz bir disiplin olarak karşımıza çıkmaktadır. Çevremizde; izlediğimiz bir afiş, mobilya, mimari bir yapı, hayatımızda sıkça kullandığımız araç ve gereçler, yaşadığımız mekanlar, okuduğumuz bir kitap ve buna benzer tasarımlar; teknolojinin ilerlemesi ve tüketim kültürünün değişmesiyle devamlı bir yenilenme ve değişme eğilimindedir. Tasarımcı bahsedilen tasarım ürünlerini yaparken genel geçer tasarım ilkelerini bilmek ve sürekli kendini geliştirme çabası içinde olmalıdır.

Tasarımla uğraşan bütün disiplinler için Temel Tasarım dersi en temel derslerin başında gelmektedir. Mimarlık, iç mimarlık, endüstriyel tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültelerinin birçok bölümünü özellikle de grafik tasarımı bölümünü yakından ilgilendiren bu ders; bahsedilen disiplinler arasındaki farklılıklara rağmen tasarım yapma sürecinde sac ayağıdır. Tasarım yapma, tasarım sorunsalını çözme yolunda bir eylem olarak ele alındığında, temel tasarım dersi bu eylemin en ilk aracı olan kavramsal düşünmeyi öğretmektedir. Tasarım problemini analiz etmek, fikir üretmek, sorunu parçalara ayırıp incelemek ve tekrar bir araya getirmek temel tasarım dersi ile mümkündür (Erdoğan, 2016:8).

YÖNTEM

Temel Tasarım Dersi Nedir ve Neyi Hedeflemektedir?

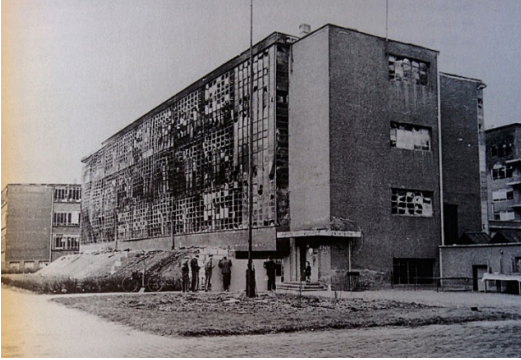
Temel Tasarım dersini, sanat ve tasarım disiplinleri için geçerli olan bir hazırlık evresi olarak tanımlayabiliriz. Bu evrede öğrenci kendi yaratıcılık yetilerini tanımaya başlayarak sürecin temelini inşa etmektedir. Temel Tasarım eğitimi dünyanın çeşitli ülkelerinde; “Visual Design, Foundation Design, Introduction Design, Gestaltung Lehre, Formund Gestalt, Designo Communicatione” gibi adlar altında yürütülmektedir. “Temel Tasarım eğitimi yüzyıllık geçmişinden beri görme olayını merkeze almış, görsel bir dilin varlığını sistematize etmeye çalışmış ve yöntemlerini de buna göre geliştirmiştir. Sanat eğitimi, öğrenilebilirlik ve öğretilebilirlik boyutlarıyla oluşturduğu görsel ve psikolojik temelli bu dili, sanatı anlamada ve yaratıcı sanatsal faaliyetlere altyapı oluşturmada bir araç olarak kullanmıştır.” (Seylan, 2019: 22-24).

Temel tasarım dersi; sanat ve tasarım disiplinleri için temel gerekliliklerin oluşturulmasında büyük bir öneme sahiptir. Tasarım terminolojisi, teknik malzemeler, düşünsel yöntemlerin incelenip üretime dönüşmesi gibi yöntemler Temel Tasarım dersi kapsamında yer almaktadır. Temel hazırlı niteliği taşıyan bu ders, öğrencilerin sanatsal ve tasarımsal yaratıcılık ile tasarım problemi çözmek için yaratıcı ve özgün bir tavırla hareket etmelerine olanak sağlar. Genel olarak bir kompozisyon oluşturmak anlamına da gelen Temel Tasarım, görme ve algılama yetilerini geliştirerek karşılaşılan problemlere çözüm yolları sunmaktadır. Temel Tasarım, görsel dilin plastik elemanlar aracılığıyla, teknik ve estetik uyumu içerisinde kullanılmasını hedefler.

Bauhaus Sanat Okulu

Birinci Dünya Savaşının ardından 1919 yılında Almanya Weimar’da, Walter Gropius tarafından kurulan bir sanat okulu olan Bauhaus, zamanla tüm dünyada kabul gören bir ekol hatta; bir sanat akımı olmuştur. Genel bir ifadeyle Bauhaus, estetik ve işlevselliğin birleştiği bir tasarım anlayışıdır. Dünyada hızla yayılan sanayileşme ve modernleşmenin bir sonucu olarak sanat ile endüstri ürünlerini tek bir çatı altında toplamayı hedefler. Savaş sonrası Almanya’da yaşanan büyük karışıklık, ekonomik, politik ve kültürel alanlarda sarsıntılar yaratmış ve yeni bir toplumsal düzen arayışı başlamıştır. Bauhaus’ta bu yeni arayışa, yeni bakış açıları getiren bir sanat akımı olarak sanat ve zanaatı, sanatçı ve zanaatçıyı birleştiren bir anlayışla hareket eder.

Bauhaus ekolü zamanla tüm dünyada kabul gören, mimarlık ve Güzel Sanatlar Fakültelerin müfredatında yer alan bir akımdır. Bu akımın manifestosu şöyledir: “Bütün görsel sanatların esas amacı yapının tümüne katkıda bulunmaktır. Eskiden güzel sanatların en asil işlevi yapıları süslemektir; bunlar mimarının vazgeçilmez öğeleriydi. Bugün sanatlar arsasında bir bağlantı kalmamıştır. Mimarlar, ressam ve heykeltıraşlar yeniden, yeni bir olgu olarak, yapının kompozit karakterini öğrenmek zorundadırlar... Sanatçı aşama yapmış bir zanaatkârdır... Her sanatçı için esas olan kendi sanatında usta olmasıdır. Yaratıcı tasarımın ilk kaynağı bu özelliktir” (Bektaş, 1992: 69).

Resim 1. *Dünya Savaşı Sonrası ve Restorasyondan Sonra Bauhaus Sanat Okulu* (Uçak Güneş, 2019).

Resim 1’deki manifestodan da anlaşılacağı üzere Bauhaus Akımı, sanatla endüstrinin kaynaşmasını, güzel sanatlar ve tasarım sanatlarının sıkı bir bağ ile yeni bir anlayış doğrultusunda birleştirmeyi amaçlamış ve bunu da başarmıştır.

Vkhutemas

1920’de, Sovyetler Birliği’nde gerçekleşen devrimin ilerleyen aylarında gerçekleşen eğitim reformuyla; Stroganof Sanat Okulu ile Moskova Resim Heykel ve Mimarlık Okulu’nun birleştirilmesiyle kurulan Vkhutemas Okulu’nun kuruluş metninde “Modern endüstri için yüksek kalifikasyona sahip sanatçı-uygulayıcıların yetişmesi için kurulmuş, ileri sanat eğitimi ve teknik eğitimde uzmanlaşmış bir eğitim kurumu” olarak tanımlanmıştı. Mimarlık, resim, heykel, ahşap işçiliği, metal işçiliği, seramik, tekstil ve grafik bölümlerini bünyesinde bulunduran okul, herhangi bir eğitim şartı aranmaksızın öğrenci alımlarını gerçekleştirdi. “Kitlesel ölçekte sistematik bir tasarım eğitimi veren” ilk kurum olma özelliği taşıyan Vkhutemas, her öğrencini katılma zorunluluğu olan temel eğitim dersi ile başlayıp, sonrasında uzmanlık alanlarına dağılan bir sistemle çalışıyordu.

Böylece etkileşimli disiplinlerarası çalışmanın ve modern tekniklerin ihtiyaç duyduğu bir bütünleşme sağlanması hedeflenmişti. (Sargın, 2020: 56-51)

Resim 2. Vkhutemas Okulu

Resim 2’de görüldüğü gibi, Bauhaus’la aynı dönem ve neredeyse fikir anlamında içiçe geçmiş fakat ideolojik anlamda sergilediği sert tavır nedeniyle ayrılan önemli bir sanat ve mimarlık okulu olan Vkhutemas; sanatın sınırlarla çizilmiş özel konumundan kurtarılıp halkla bütünleşmesi, güzel sanatların aksine uygulamalı sanatları öne çıkararak sanatın üretim süreçlerinin bütünleşmesini savunan görüşün de kaynaklarından biridir.

Uzaktan Eğitim

Öğrenme dünyaya atılan ilk adımla başlayan ve ölüncüye kadar süregiden sınırları çizilmemiş bir süreçtir. İletişim teknolojileri öğrenmeyi geleneksel eğitim sisteminin içerisinden çıkarıp kişilerin kendilerini yetiştirebilecekleri imkanları sağlamıştır.

Günümüzde uydu, fiber optik, televizyon, radyo, bilgisayar, internet ve diğer bilişim teknolojilerindeki gelişmeler, eğitim-öğretim içinde etkili bir şekilde kullanılmakta bu da eğitimde geleneksel yöntemlerin yerini bilişim teknolojilerinin kullanıldığı evrensel eğitim anlayışına doğru evrilmesine sebep olmuştur Uzaktan eğitim de, bu değişimin sonucu olarak ortaya çıkmış modellerden birisidir (İşman, 2011, s.3).

Uzaktan eğitim, zaman ve mekan sınırlaması olmadan gerçekleştirilebilen, özel öğretim teknikleri gerektiren planlanmış bir öğrenme modelidir. Bir başka ifadeyle eğitimde teknolojiye faydalanılarak yapılan, herkese sürdürülebilir ömür boyu eğitim imkânı ve fırsat eşitliği sağlayan yeni bir eğitim biçimidir (Bozkurt, 2017). Bu söylem geleneksel öğrenim türüne teknolojinin sağladığı imkanlarla uzaktaki öğrenciye artık daha kolay ulaşılabilir olmanın yanı sıra uzaktan eğitim uygulamalarının en eski oluşumlarından biri olan Açıköğretim fakültelerinde ki uygulamalı derslerin yapılabilir olması üzerine bir yaklaşım göstermektedir. (Bozkurt, 2013).

Covid 19 pandemi sürecinde fiziksel ortamda yürütülen derslerin teknolojinin getirdiği yenilikleri ekleyerek zaman ve mekân ayırt etmeksizin öğrenciye aktarılması, bu sürecin getirdiği dezavantajlı durumu avantajlı bir duruma getirmek adına önemli bir deneyim olmuştur. Güzel Sanatlar Fakültelerinde işlenen uygulamalı derslerin uzaktan verilmesi örneğini dünyanın birçok ülkesinde uzaktan eğitim yöntemini benimsemiş üniversiteler ve kurslarda görebiliriz. Devry University-Amerika, Full Sail University-Amerika, University of Southern Queensland-Avustralya gibi pek çok eğitim kurumu grafik tasarım eğitimini lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde uzaktan eğitim yöntemiyle vermektedir.

BULGULAR

Uzaktan Eğitimde Uygulamalı Dersler: Temel Tasarım Dersi Örneği

Temel tasarım eğitimi dersinin gerekliliği ve önemi çoğu kez tartışma konusu olmuştur. Ülkemizde bulunan üniversitelerin güzel sanatlar fakültelerinde zaman zaman bu ders ve bağlı olduğu temel eğitim bölümleri dersin yararı ve diğer bölümlere katkısı belki de tam olarak anlaşılmadığından kapatılmakta ve ders müfredattan kaldırılmaktadır. Oysa bu ders tasarımın her alanı için hayatî önem taşımaktadır. Temel Tasarım Eğitimi adı altında sürdürülen bu ders gerek içeriği gerekse uygulama çalışmalarıyla tüm alanlardaki öğrencileri, dört yıllık tasarım eğitimine hazırlar ve müfredatı bütün bölümlere hitap edecek bilgi ve uygulamaları kapsamaktadır. Temel tasarım dersi, güzel sanatlar fakültelerinin temel eğitim bölümleri tarafından genellikle her bölüme ortak bir müfredatla verilen bir derstir. Çünkü tasarım öge ve ilkeleri tüm tasarım alanları için aynıdır. Hatta bu alanlar içerisine, müzik ve sahne sanatları dâhil edilebilir.

Dijital teknolojinin hızla ilerlediği çağımızda eğitim ve tasarım teknolojisi de bu gelişmelerden direkt etkilenmiştir. Temel tasarım eğitimi sürecinde kullanılan dijital ortamlar verilmek istenen bilgiyi daha etkili bir şekilde sunabilmenin ortamını sağlamıştır. Uzaktan eğitim bilgisayar teknolojisinin en çok kullanıldığı ortamlardan biridir. Temel tasarım dersinin uzaktan eğitim ile verilme yöntemi ilk defa Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Lisans Programlarından biri olan Grafik Sanatlar Programı'nda gerçekleşmiştir. Temel Tasarım dersi iki yarı yılı kapsamaktadır. Her iki yarı yılda 28 haftalık temel tasarım dersi için yazılan ünitelerde bulunan konular önce teorik olarak anlatılmakta, üniteler içerisinde konu ile ilgili örnekler verilmekte ve bireysel etkinlikler yaptırılmaktadır. Ünite içinde deneme sınavları yaptırılarak öğrencinin sınavlara hazırlanması sağlanmaktadır. Ayrıca dersler, ünitelerin haricinde hazırlanan konu ile ilgili video derslerle pekiştirilmektedir.

Uzaktan eğitimin, dersi veren ve dersi alan arasındaki etkileşimin dinamik olması, daha fazla öğrenciye mekânsal alan sağlaması, istenilen yerden erişim olanağının sağlaması, mekan ve zaman sınırının ortadan kalkması gibi avantajları bulunmaktadır (Kırık, 2014: 76-77).

Elbette uygulamalı bir dersin uzaktan eğitimle verilmesinin birtakım sıkıntıları da beraberinde getirdiği bir gerçektir. Geleneksel öğrenme metoduyla verilen bir dersin dijital öğrenme ile entegrasyonunu sağlamak amacıyla yeni yöntemleri yaratmak kaçınılmazdır. Bugüne kadar yapılmış temel tasarım derslerinde nokta, çizgi, gestalt, hiyerarşi, oran, vs. gibi konular teorik yollarla öğretilip kâğıt üzerinde veya bilgisayar ortamında uygulama yoluyla tasarımlar oluşturulmakta böylece gerekli düzeltme ve tashihler yüz yüze yapılmaktaydı. Bu sorunun uzaktan verilen bir eğitimle aşılması ancak bol örnek, bireysel etkinlik ve öğrencini kendi çabaları ile olması mümkün görülmektedir.

Tablo 1'de Temel Tasarım dersi I. Yarıyıl ders üniteleri yer almaktadır.

Tablo 1. Temel Tasarım Dersi I. Yarıyıl Ders Üniteleri

(BİRİNCİ YARIYIL) ÜNİTE ADI	KONULAR
ÜNİTE 1 : KAVRAMSAL ÇERÇEVE	Tasarım nedir? / Temel Tasarım Dersi Nedir ve Neyi Hedeflemektedir? / Bauhaus Sanat Okulu / Grafik Tasarım
ÜNİTE 2 : GÖRME VE ALGI	Fiziksel Görme (Bakmak) / Zihinsel Görme (Algı)
ÜNİTE 3 : ALGININ BELİRLEYİCİLERİ	Işık ve Renk / Işık / Işık ve Renk Kuramı Üzerine Bazı Düşünceler / Renk Üzerine Bazı Terminolojik Terimler / Rengin Sembolik Anlamları / Tasarımcı Etkinliğinde Işık ve Renk / Görsel Dünya / Görsel Alan

ÜNİTE 4 : GESTALT ALGI KURAMI	Görsel Algı / Gestalt Kuramı / Gestalt Algılama İlkeleri / Şekil ve Zemin İlkesi / Yakınlık İlkesi / Benzerlik İlkesi / Tamamlama İlkesi / Süreklilik İlkesi
ÜNİTE 5 : TASARIMIN YAPISAL ÖZELLİKLERİ I: TEMEL GEOMETRİK BİÇİM	Temel Geometrik Biçim ve Tasarım / Kare, Üçgen, Daire / Sembol ve Geometrik Biçim / Harf ve Geometrik Biçim / Bauhaus ve Geometrik Biçim / Sanat Akımları ve Geometrik Biçim / Teknoloji ve Geometrik Biçim / İçerik ve Geometrik Biçim
ÜNİTE 6 : TASARIMIN YAPISAL ÖZELLİKLERİ II: ÇİZGİ, ŞEKİL, FORM	Çizgi / Çizgi-Renk ilişkisi / Çizgi-Valör ilişkisi / Çizgi-Doku ilişkisi / Doğal ve Yapay Çizgi Çeşitleri / Yapay Çizginin Tasarım Sürecindeki Etkinliği / Şekil, Form
ÜNİTE 7 : TASARIMIN YAPISAL ÖZELLİKLERİ III: DOKU, TON, RENK	Doku / Doğal ve Yapay Doku / Temel Tasarımda Doku / Sanat Odaklı Doku / Tasarım Odaklı Doku / Dokuda Ton ve Renk
ÜNİTE 8 : TASARIMIN YAPISAL ÖZELLİKLERİ IV: TEKRAR, RİTİM, HAREKET	Yaşamda Tekrar, Ritim ve Hareketin Etkinliği / Tekrarın Neden Olduğu Bazı Yanılsama Teorileri / Tasarımda Tekrar/Tekrarın Yüzeydeki Etkinliği / Tekrara Bağlı Olarak Ritim ve Hareketin Etkinliği / İçeriğe Bağlı Olarak Tekrar, Ritim ve Hareketin Etkinliği
ÜNİTE 9 : TASARIMIN YAPISAL ÖZELLİKLERİ V: ALAN, MEKÂN	Alan ve Mekânın Yaşamdaki Etkinliği / Tasarımda Alan ve Mekân / Alan ve Mekânın belirleyicileri / Sınır / Boşluk / Ön-Arka Plan ilişkisi / Alan ve Mekânın Değerlendirilmesi Açısından Sınır, Boşluk ve Ön-Arka Plan ilişkisinin Tasarımdaki Etkinliği
ÜNİTE 10 : TASARIMIN YAPISAL ÖZELLİKLERİ VI: KURGU VE YAPILANDIRMA	Kurgu ve Yapılandırmanın Yaşamdaki Etkinliği / Tasarımda Kurgu ve Yapılandırma / Temel Tasarım Açısından Kurgu ve Yapılandırmanın Önemi / Anlam Üretimde Kurgu ve Yapılandırma
ÜNİTE 11 : TASARIMIN YAPISAL ÖZELLİKLERİ VII: DENGE, UYUM, SİMETRİ	Dengenin Yaşamdaki Etkinliği / Tasarımda Denge: Simetri, Asimetri / Temel Tasarımda Simetri / Temel Tasarımda Asimetri / Anlam Üretimde Simetri / Tasarımı Kısmen Kapsayan Simetri / Tasarımı Tamamen Kapsayan Simetri / Anlam Üretimde Asimetri
ÜNİTE 12 : TASARIMIN YAPISAL ÖZELLİKLERİ VIII: ORGANİK VE İNORGANİK BİÇİM	Organik ve İnorganik Biçimin Yaşamdaki Etkinliği / Tasarımda Organik ve İnorganik Biçim / Tasarım Yüzeyine Yansıyan Organik ve İnorganik Doku / Tasarımda Kullanılabilen Organik ve İnorganik Yöntemler / Organik ve İnorganik Yapının Renk ve Boya ilişkisi
ÜNİTE 13 : TASARIMIN YAPISAL ÖZELLİKLERİ IX: GÖRSEL HİYERARŞİ VE VURGU	Görsel Hiyerarşi ve Vurgunun Yaşamdaki Etkinliği / Tasarımda Görsel Hiyerarşi ve Vurgu / Temel Tasarımda Görsel Hiyerarşi ve Vurgu / Görsel Hiyerarşi ve Vurgu Aracılığıyla Tasarımda Anlam Üretim
ÜNİTE 14 : TASARIMIN YAPISAL ÖZELLİKLERİ X: ANLATIM ARACI OLARAK TASARIM DİLİ	Tasarımda Görüntünün Algıya Dönüşmesi / Tasarım Algısında Belirleyici Unsurlar / Gestalt Kuramı / Tasarımda Temel Geometrik Biçim / Tasarım Yüzeyine Yansıyan Çizgi, Şekil ve Form / Tasarım Yüzeyine Yansıyan Doku, Ton ve Renk / Tasarımda Tekrar, Ritim ve Hareket / Tasarımda Alan ve Mekân / Tasarımda Kurgu ve Yapılandırma / Tasarımda Denge, Uyum ve Simetri / Tasarımda Görsel Hiyerarşi ve Vurgu

Tablo 2. Temel Tasarım Dersi II. Yarıyıl Ders Üniteleri

(İKİNCİ YARIYIL) ÜNİTE ADI	KONULAR
ÜNİTE 1 : TASARIMDA BOŞLUK	Yaşamda Boşluk Algısı / Tasarım ve Boşluk ilişkisi / Boşluğu Tasarlamak / Tasarımdaki Boşluğun Anlama Etkisi
ÜNİTE 2 : TASARIMDA ÖN – ARKA PLAN İLİŞKİSİ	Ön-Arka Plan ilişkisinin Yaşamdaki Etkinliği / Ön-Arka Plan ilişkisinin Tasarımdaki Etkinliği / Tasarımda Tek Katmanlı Yüzey / Tasarımda İki Katmanlı Yüzey / Tasarımda Çok Katmanlı Yüzey / Grafik Tasarımda Katmanlı Yüzey ve Anlam ilişkisi

**ICOLDE 2021 - INTERNATIONAL CONGRESS
ON OPEN LEARNING AND DISTANCE EDUCATION**

ÜNİTE 3 : TASARIMDA AÇIK VE KAPALI KOMPOZİSYON	Bir Kavram Olarak Kompozisyon ve Görsel Dünya / Tasarımda Kompozisyon / Temel Tasarımda Açık Kompozisyon / Temel Tasarımda Kapalı Kompozisyon / Tasarımda Açık Kompozisyon ve Anlam İlişkisi / Tasarımda Kapalı Kompozisyon ve Anlam İlişkisi
ÜNİTE 4 : TASARIMDA PERSPEKTİF	Perspektif / Çizgisel (Doğrusal) Perspektif / Renk (Hava-Atmosferik) Perspektifi / Gölge Perspektifi / Perspektifin Tarihsel Gelişimi / Tasarımda Perspektif ve Derinlik Uygulamaları
ÜNİTE 5 : TASARIMDA KOLAJ	Kolaj / Montaj, Fotomontaj, Asamblaj / Kolaj Yönteminin Tarihsel Gelişimi / Kolaj Yönteminin Ortaya Çıkışı ve Kübizim / Kolaj Yönteminin Gelişimi: Dadizm, Sürealizm ve Konstrüktivizm / Pop Art ve Kolaj / Tasarımda Kolaj Uygulamaları / Grafik Tasarımda 1950 Sonrası ve Kolaj Yöntemi / Dijital Kolaj ve Günümüz
ÜNİTE 6 : TASARIMDA İMGE	İmge ve İmgelem / İmge ve Yansıma (Mimesis) Kuramı / İmgeden Simgesim ve Sembol Geçiş / Sanatsal İmgelerin Gelişimi / İmgelerin Üretilmesi / Tasarımda İmgenin Kullanımı / Çeşitli Teknik, Yöntem ve Uygulamalar
ÜNİTE 7 : TASARIMDA METAFOR	Metafor / Metafor Türleri ve Özellikleri / Görsel Metaforlar Metaforun Temelleri ve Gelişimi / Sanatta Metaforun Gelişimi Tasarımda Metaforun Kullanımı
ÜNİTE 8 : TASARIMDA PİKTOGRAM, İŞARET, SEMBOL	Piktogram, İşaret, Sembol / Göstergibilim (Semiyotik) / Piktogram, İşaret ve Sembollerin Gelişimi / Ortak Dil Çalışmaları / Diğer İşaret Sistemleri / Piktogram, İşaret, Sembol Özellikleri ve Tasarımla İlişkisi
ÜNİTE 9 : TASARIMDA İÇERİK VE BİÇİM İLİŞKİSİ	İçerik ve Algı / İçerik ve Tasarım / İçerik ve Biçim / İçerik ve Biçimde Anlam Üretme
ÜNİTE 10 : TASARIMDA SOYUTLAMA	Görsel Dünya ve Soyutlama / Tasarım Ögesi Olarak Soyutlama ve Soyut / İletişim Ögesi Olarak Soyutlama ve Soyut / Sanatçı Algısında Soyutlama ve Soyut / Grafik Tasarımda Soyutlama ve Soyut
ÜNİTE 11 : TASARIMDA KADRAJ	Kadraj / Kompozisyon ve Kadraj / Sanat Tarihinde Kadraj Yaklaşımları / Tasarımda Kadraj Uygulamaları / Örnek Kadraj Çalışmaları
ÜNİTE 12 : TASARIMDA OLASILIK	Olasılığın Yaşamdaki Önemi ve Yeri / Tasarım Süreci ve Olasılık
ÜNİTE 13 : TASARIMDA IZGARA (GRID)	Izgaranın İnsan Algısındaki Yeri ve Önemi / Tasarım Süreci ve Izgara / Tek Eksen ve Izgara / Dikey Izgara / Yatay Izgara / Çapraz Izgara / Tasarımın Dış Sınırları ve Izgara / Sütun ve Izgara / Satır ve Izgara / Grafik Ürün ve Izgara
ÜNİTE 14 : TASARIMDA YÖN	Yön Kavramının İnsan Algısındaki Etkinliği / Tasarım Süreci ve Yön / Grafik Üründe Yön Kavramının Etkinliği

Temel Tasarım Dersi Örnek Ünite Özeti
Tasarımın Yapısal Özellikleri

- Temel Geometrik Biçim ve Tasarım
- Kare, Üçgen, Daire
- Sembol ve Geometrik Biçim
- Harf ve Geometrik Biçim
- Bauhaus ve Geometrik Biçim
- Sanat Akımları ve Geometrik Biçim
- Teknoloji ve Geometrik Biçim
- İçerik ve Geometrik Biçim

Temel Geometrik Biçim

- Geometrik biçim, sanat ve tasarım disiplinlerinin vazgeçilmez yapı elemanıdır.
- Temel geometrik biçimler olan kare, üçgen ve daire tasarımcının zihinsel temele dayandırdığı tasarım fikrine hizmet edebilir.
- Görsel dünya görüntüsünün hemen her kesitinde geometrik biçimden izler görebiliriz.
- Görsel iletişimin gelişim sürecini önemli ölçüde etkilemiş olan geometrik biçimler, tasarım kavramıyla sürekli bir etkileşim halindedir.

Kare, Üçgen, Daire

- İlk insanların mağara tasvirlerinden günümüze kadar kare, üçgen ve daireye pek çok farklı anlam yüklemiştir.
- Lascaux mağarasındaki çizimler ve farklı kaya resimleri temel geometrik biçimlerden izler taşır.
- Yazının gelişim sürecinde de temel geometrik biçimlerin etkisi büyüktür.
- İlk kez çizmeye başladığımız çocukluk döneminde, zihnimizin görsel dünya görüntülerini basit geometrik şekillerle tanımladığımızı hatırlarız.
- Yaşantımızın ilk dönemlerinde soyut şekillerle algılama ile var olan bu içgüdüsel özelliğimiz, bilgi birikimine bağlı olarak çevre ve kültürel etki ile giderek gelişmiştir.
- Tasarımın yaşantılarımıza kattığı anlamlar, süreç içerisinde geometrik biçimlerle olan etkinliğimizi evrimleştirmiştir.
- Kare, üçgen ve dairenin yapısal özellikleri, bu geometrik biçimlerin görsel iletişime dair temsil ettikleri anlamları etkilemiştir.
- Temel geometrik biçimlerin tasarım yüzeyindeki etkinliğinde ön-arka plan ilişkisinin önemi büyüktür.

Şekil 1. Kare, Üçgen Ve Daireyi Örnekleyen Temel Geometrik Biçimler

Şekil 1'de kare, üçgen ve daireyi örnekleyen temel geometrik biçimler sunulmuştur.

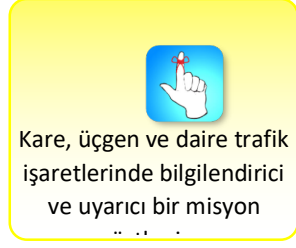

Örnek

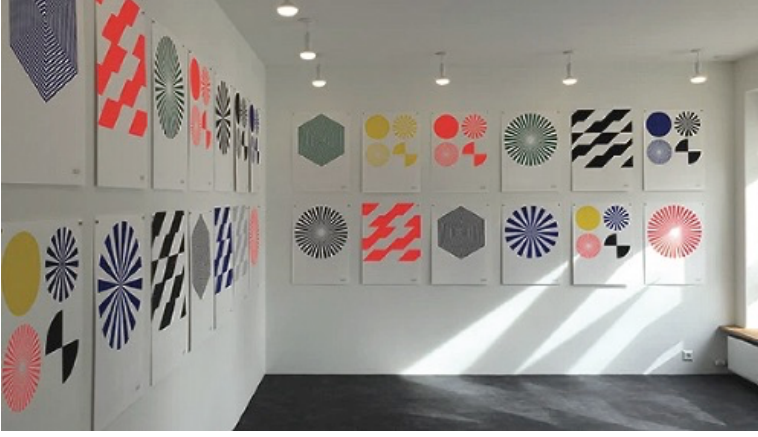
- Yaprakların formlarını yakından incelediğinizde fraktal bir yapı gözlenebilir,
- İslam kültürü ve Selçuklu Sanatında sıklıkla kullanılan ve strüktür niteliğinde mekanları süsleyen geometrik biçimler fraktal özellik taşır.

Şekil 2. Ünite İçinde Yer Alan Örnek Bilgilendirme Örneği

Şekil 2'de ünite içinde yer alan örnek bilgilendirme örneği yer almaktadır.

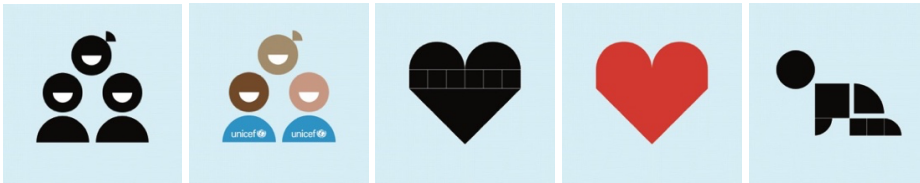
Şekil 3. Ünite İçinde Yer Alan Örnek Bilgilendirme Örneği
Şekil 3'te ünite içinde yer alan örnek bilgilendirme örneği gösterilmiştir.

Resim 3. Ünite İçinde Yer Alan Örnek Görsel (Thomas, 2008).
Resim 3'te Patrick Thomas'ın 2017 yılında Heilbronn/Almanya'da açtığı sergiden bir görünüm gösterilmiştir.

Sembol ve Geometrik Biçim

- Sembol Türkçe'de "simge" olarak ifade edilir.
- Trafik işaretleri, para birimini niteleyen işaretler, ülke bayrakları, harf ve rakamlar simgesel nitelik taşır.
- Piktogram, herhangi bir nesneyi veya kavramı resmetmek yoluyla iletişim kurmayı hedefleyen semboldür.
- İdeogram; bir düşüncüyü, sözü ya da sesleri, çeşitli sembollerle ifade edilen yazılardır

Şekil 4. Ünite İçinde Yer Alan Örnek Görseller (Feijoo, 2013).

Şekil 4'te ünite içinde yer alan örnek görseller ortaya koyulmuştur.

Harf ve Geometrik Biçim

- Eski Yunan ve Roma yazılarında harfler kare, üçgen ve dairelerin yer aldığı yalın geometrik biçimlerden oluşmuştur.

- Font olarak anılan bir yazı karakterindeki harf, rakam ve noktalama işaretleri, geometrik biçim temeline göre tasarlanabilir.

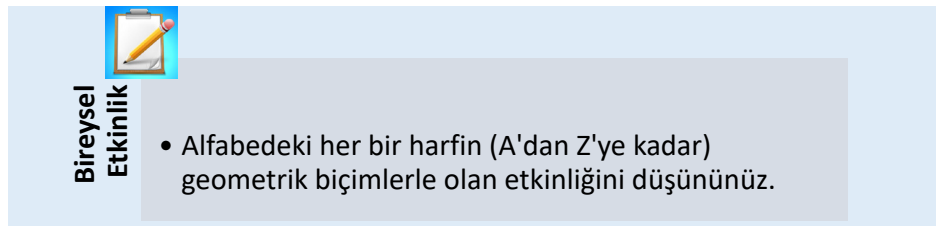

Eski Biçem Dizgesi

Eş it-en Dizgesi

Şekil 5. Ünite İçinde Yer Alan Örnek Görseller

Şekil 5’de ünite içinde yer alan örnek görseller ortaya koyulmuştur.

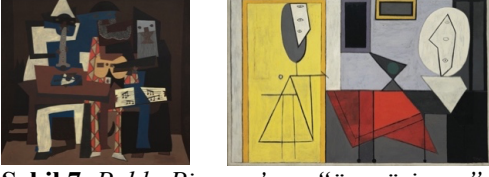
Şekil 6. Ünite İçinde Yer Alan Örnek Bireysel Etkinlik Örneği

Şekil 6’da ünite içinde yer alan örnek bireysel etkinlik örneği sunulmuştur.

Sanat Akımları ve Geometrik Biçim

Geometrik biçim ve tasarım arasındaki ilişki; özellikle Kübizm, Süprematizm, Konstrüktivizm, Op Art ve Pop Art’ı etkilemiştir.

- **Kübizm:** Varlıkların dış görünüşleri kadar iç görünüşlerini de yansıtmayı amaçlayan bir sanat akımıdır. Doğaya bambaşka bir açıdan bakmayı amaçlayan kübist ressamların eserlerinde geometrik biçimler, parçalanmış halde tablolara aktarılmıştır.
- **Süprematizm:** Tasarımın soyut akımlarından biridir. Alışlageldik sanat olgularını reddederek sadece saf duyguya erişmek ister. Süprematizmdeki imgeler dünyasını tasarımlardaki geometrik soyutlamalar betimler. Konstrüktivizm, makine ve insan bilincini sentezlemeyi hedefler.
- **Konstrüktivizm:** Endüstriyel ürünleri ve geometrik biçimleri benimseyen bir sanat akımıdır. Konstrüktivist yapıtlar, geometrik formların deneysel yolla yaratılarını içerir. Konstrüktivist işler, modern grafik tasarımının gelişim sürecini hızlandırmıştır. Konstrüktivizmde kare, üçgen ve daire tasarımın hâkim biçimleridir.
- **Op Art:** İki boyutlu düzlemde optik yanılsamaya dayalı anlatım biçimlerini içermektedir. Biçim tekrarının neden olduğu dokular, farklı geometrik biçimlerin oluşmasını etkileyerek izleyicinin dikkatini çeker.
- **Pop Art:** Gündelik sanat anlayışı olarak kabul edilen Pop Art, toplumsal gerçeklerle sanat arasında bağ kurmayı hedefler. Gündelik yaşam içerisinde karşılaşılan nesnelere sanatsal bir anlam kazandırmak amaçındadır.

Şekil 7. Pablo Picasso'nun "üç müzisyen" ve "stüdyo" Adlı Eseri (Francesca, 2020).

Şekil 7'de Pablo Picasso'nun "üç müzisyen" ve "stüdyo" adlı eseri sunulmuştur.

Teknoloji ve Geometrik Biçim

- Pek çok teknolojik ürün, geometrik biçim temeline dayanır.
- Dijital teknolojiye bağlı olarak mobil telefon kullanımının gündelik yaşamda artan etkisi, bazı teknolojik kavramların da görsel iletişim tasarımında değerlendirilme sürecini başlatmıştır.
- İçinde bulunduğumuz çağda sıklıkla karşılaştığımız "karekod"ları düşündüğümüzde; teknoloji, geometrik biçim ve tasarım arasındaki etkileşimler öne çıkar.
- Karekod, tasarımda yaratıcı sürece dahil edilebilir.

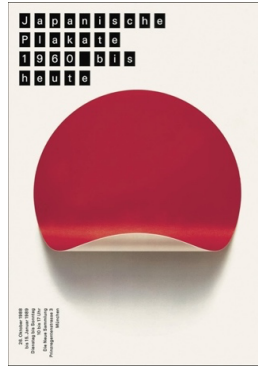

Şekil 8. Ünite İçinde Yer Alan Karekodu Örnekleyen Görsel

Şekil 8'de ünite içinde yer alan karekodu örnekleyen görsel gösterilmiştir.

İçerik ve Geometrik Biçim

- Tasarım sürecini ilgilendiren pek çok kavram geometrik biçimlere yüklenen anlamları etkileyebilir.
- Bir tasarım ögesi olarak geometrik biçim, kültürel kodlarda farklı anlamları ifade edebilir.
- Temel geometrik biçimlerin tasarım sürecindeki rolü; içeriği oluşturabilir, tasarımda yol gösterici olabilir, tasarımın vurgusunu güçlendirebilir, tasarımın görsel hiyerarşisini etkileyebilir, ön-arka plan ilişkisine bağlı olarak tasarım yüzeyindeki katmanlı yapı anlayışına değer katabilir, izleyicinin algı merkezini uyararak dikkat çekebilir.

Şekil 9. “1960’dan Günümüze Japon Afişleri” İsimli Afiş Tasarımı

Şekil 9’da “1960’dan Günümüze Japon Afişleri” isimli afiş tasarımı gösterilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Teknolojiye paralel olarak değişen, gelişen ve dönüşen dünyamızda tasarımcı adaylar yetiştirmek için, yeniliklere ve teknolojik gelişmelere açık olmak, eğitim ve öğretime daha esnek hareket alanı sağlamak çağımızın eğitimcileri için önemli bir gerekliliktir. 2019’un sonlarına doğru ortaya çıkan COVID-19 salgını ile birlikte dünyanın birçok alanı etkilenmiş, özellikle eğitim alanı bu süreçten kurtulmak için çözüm yolları arayışına girmiştir. Bu bağlamda yüz yüze yapılan başta dersler olmak üzere, söyleşiler, konferanslar ve sempozyumlar gibi eğitim etkinlikleri uzaktan erişim yoluyla yapılmıştır. Eğitim ve öğretimin devam etmesi için çeşitli metodolojik arayışlar içine girilmiş böylece açık öğretim fakültelerinde yıllardan beri yapılan uzaktan eğitim modeline yeni katkılar sunmuştur. Geleneksel eğitim modelinin yerini artık dijitalleşme ve teknolojik araçlarla yoğun bir şekilde devam edecek olması ile yeni yöntem ve süreçlerin hayatımıza gireceği öngörülmektedir. Söz konusu bulgular günümüzde ve gelecekte uzaktan eğitim sistemlerinin araştırmacılar için derinlemesine inceleme yapılması, yeni arayışlar ve çözümler sunmak için çalışma yapmalarına işaret etmektedir. Bu bağlamda araştırmacılar için salgın döneminde yapılan uzaktan eğitimin yüz yüze yapılmaya başladığında her iki eğitim şeklinin karşılaştırılması, eğitimcilerin teknolojiye ve yeniliklere olan bakış açıları ve tutumlarının incelenmesi konuları önerilebilir.

Çağımız dünyasında bilgiye erişmek eskisine oranla çok daha kolay ve hızlı olmakla birlikte farklı yöntemleri de beraberinde getirmiştir. En genel değerlendirmeyle üç farklı öğrenme yöntemi bulunduğunu söyleyebiliriz.

Temel tasarım dersi, teorik bilginin yanı sıra uygulama çalışmalarına dayandığından, dersin müfredatı oluşturulurken eğitmenlerin etkinlik ve uygulama çalışmalarını dikkatli seçerek öğrencileri yönlendirmeleri gerekmektedir. Grafik Tasarımı gibi uygulama gerektiren programlarda uzaktan eğitim süreci diğer alanlardan daha farklı çalışmalarla sürdürülmelidir. Temel tasarım dersi, genellikle tasarım bölümlerine ortak bir müfredatla verilen bir derstir. Çünkü tasarım öge ve ilkeleri bütün bölümler için aynıdır.

Genellikle lisans eğitiminin ilk iki döneminde uygulanan Temel Sanat Eğitimi dersi, öğrencilere çalışmalarını için sağlam bir zemin oluştururken, öğrencilerin yaratım sürecine kılavuzluk eder. Derste, öğrencinin tasarım öğeleri ve ilkeleri ve Gestalt prensiplerini öğrenmesi ve gözlem-analiz-sentez becerilerinin gelişimi amaçlanmıştır (Dülger; 2018, 506).

Temel Tasarım dersinin uygulama zorunluluklarının bulunması uzaktan eğitim yöntemlerinde hem eğitimci hem öğrenci açısından belirli hassasiyetler gerektirmektedir. Teorik bilginin aktarılmasında uzaktan eğitim büyük bir sorun yaratmazken uygulama çalışmaları eğitmenin denetiminden uzakta olduğu için mâlesef pek çok sorunu beraberinde getirmektedir. Bu bakımdan açık öğretim programlarında yer alan bu dersin müfredatını oluştururken eğitmenlerin etkinlik ve uygulama çalışmalarını dikkatli seçerek öğrencileri yönlendirmeleri gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Barnard, M. (2010). *Sanat, tasarım ve görsel kültür* (1. Baskı). (G. Korkmaz, Çev.). Ütopya Yayınları. (1998).
- Bektaş, D. (1992). *Çağdaş Grafik Tasarımın Gelişimi*. Yapı Kredi Yayınları.
- Bozkurt, A. (2013). *Açık ve Uzaktan Öğretim: Web 2.0 ve Sosyal Ağların Etkileri*. Akademik Bilişim. https://ab.org.tr/ab13/kitap/bozkurt_uzaktan_AB13.pdf
- Dülger, D. D. (2018). Temel Sanat Eğitimi Dersinin Kompozisyon, Strüktür Ve Soyutlama Konuları Dâhilinde Heykel Eğitimine Katkıları. *Art-Sanat Dergisi*, 9, 505-526.
- Erdoğan, G., & Pelin, S. (2016). Temel Tasarım Eğitimi:(Bir Ders Planı Örneği Basic Design Education: A Course Outline Proposal). *Doğuş Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi*, İstanbul, 26(1), 7-19. https://jag.journalagent.com/planlama/pdfs/PLAN-52714-RESEARCH_ARTICLE-SARIOGLU_ERDOGDU.pdf
- Feijoo, D. (2013). *Unicef İçin Piktogramlar*. <https://a-g-i.org/design/unicef-pictograms/>
- Francesca, F. (2020). *Picasso Speaks: A Statement by the Artist*. <https://www.moma.org/artists/4609?=-undefined&page=7&direction=fwd>
- Heskett, J. (2017). *Tasarım*. (2. Baskı). (Çev. Erkan Uzun). Dost Yayınevi. (2002).
- İşman, A. (2011). *Uzaktan Eğitim*. Pegem Akademi.
- Kırık, A.M. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye'deki durumu. *Marmara İletişim Dergisi*, 21, 73-94.
- Lalueta, I. (2014, 28 Aralık). *Vkhutemas – A Russian Laboratory of Modernity*. <https://www.metalocus.es/en/news/vkhutemas-a-russian-laboratory-modernity>
- Özdemir, D. (2005). Kent Merkezinde Kültür Eksenli Bir Dönüşüm Projesi: Temple Bar, Dublin. *Arredamento Mimarlık*, 3, 98-105.
- Seylan, A. (2019). *Temel Tasarım*. Yem Yayın.
- Uçak Güneş, B. (2019, 28 Ağustos). *Bauhaus 100: Bir Manifesto, Bir Ekol, Bir Okul*. <https://www.arkitera.com/gorus/bauhaus-100-bir-manifesto-bir-ekol-bir-okul/>
- Thomas, P. (2008, 20 Ağustos). *Studio/Berlin*. <https://patrickthomas.com/pages/exhibitions%208%20A%C4%9Fustos>

Bildiri ID: 120: PANDEMİ SÜRECİNDE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME OLAN EĞİLİMLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Hakan EYGÜ, Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, e-posta: hakaneygu@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-4104-2368.

Yağız Can BAYHAN, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, e-posta: yagiz@cumhuriyet.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-3364-9984.

ÖZET

Son dönemlerde tüm dünyayı etkisi altına alan ve beraberinde hiç görülmemiş sorunlar getiren Covid-19 pandemisi, tüm ülkeleri birçok yönden etkilemiştir. Pandemi etkisi altındaki hemen her ülkede olduğu gibi Türkiye’de de yüz yüze eğitime ara verilmiş, uzaktan eğitime geçilmiştir. Uzaktan eğitim ile birlikte, hem öğretim elemanları hem de öğrenciler tarafından uzaktan eğitimin etkinliği üzerine düşünülmüş ve ilgili otoriteler tarafından çeşitli tedbirler alınarak uzaktan eğitimin başarısına yönelik yoğun çalışmalar yapılmıştır. Elbette uzaktan eğitimden en çok etkilenen kesim ise öğrencilerdir. Bu sebeple öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik bakış açısının her yönden ve farklı coğrafi koşullar göz önüne alınarak incelenmesi önem arz etmektedir.

Amaç: Bu çalışma pandemi sürecinde üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime kendilerini hazır hissedip hissetmedikleri hakkında düşüncelerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda Doğu Anadolu Bölgesinde eğitim ve öğrenimine devam eden lisans öğrencilerinin uzaktan eğitime olan bakış açılarında etkili olabilecek demografik ve sosyoekonomik faktörler üzerine odaklanılmıştır. Belirtilen faktörler literatürdeki çalışmalar doğrultusunda toplanmış ve 861 lisans öğrencisine “Google Forms” aracılığı ile anket uygulanmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada parametrik olmayan istatistiki yöntemler arasında yer alan ve bağımlı değişkenin iki değer (0,1) aldığı durumlar için kullanılabilen lojistik regresyon yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular: Elde edilen bulgulara göre; öğrencinin madeni durumu, yaşı, ailesinin aylık ortalama gelir seviyesi ve öğrencinin aylık harcama düzeyi faktörlerinin, öğrencinin uzaktan eğitime eğilimli olması üzerinde istatistiki olarak anlamlı etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Uzaktan eğitimin sürdürülebilir olması için eksikliklerinin giderilmesi ve özellikle öğrencilerin görüşlerinin alınması önem arz etmektedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda uzaktan eğitime daha az eğilimli olan öğrenci özellikleri tespit edilmiştir. Uzaktan eğitimde yaşanan problemlerin en aza indirilmesi için özellikle belirtilen özelliklere sahip öğrencilerin bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması önerilmektedir. Bu sayede ilgili öğrencilerin uzaktan eğitime olan eğilimleri artırılabilir ve derslerindeki başarılarına katkı sunulabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 Pandemisi, Doğu Anadolu Bölgesi, Lojistik Regresyon, Uzaktan Eğitim, Üniversite Öğrencileri

INVESTIGATION OF UNIVERSITY STUDENTS' TENDENCIES TOWARDS DISTANCE EDUCATION DURING THE PANDEMIC PROCESS

ABSTRACT

The Covid-19 pandemic, which has recently affected the whole world and brought with it unprecedented problems, has affected all countries in many ways. As in almost every country under the influence of the pandemic, face-to-face education has been suspended and distance education has been started in Turkey. Along with distance education, both instructors and students have thought about the effectiveness of distance education, and various measures have been taken by the relevant authorities and intensive studies have been carried out for the success of distance education. Of course, the group most affected by distance education is undoubtedly students. For this reason, it is important to examine the perspective of students towards distance education from all sides and by considering different geographical conditions.

Purpose: This study was conducted to determine the thoughts of university students about whether they feel ready for distance education during the pandemic process. For this purpose, the focus is on demographic and socioeconomic factors that may be effective in the perspectives of undergraduate students continuing their education and training in the Eastern Anatolia Region towards distance education. The mentioned factors were collected in line with the studies in the literature and a questionnaire was applied to 861 undergraduate students via "Google Forms".

Method: In this study, the logistic regression method, which is among the non-parametric statistical methods and can be used for cases where the dependent variable takes two values (0,1), was used.

Results: According to the findings obtained; It has been determined that the factors of the student's financial status, age, average monthly income level of the family and the monthly expenditure level of the student have a statistically significant effect on the student's tendency to distance education.

Conclusion and Suggestions: In order for distance education to be sustainable, it is important to eliminate the deficiencies and especially to get the opinions of the students. In line with the findings obtained, the characteristics of students who are less inclined towards distance education have been determined. In order to minimize the problems experienced in distance education, it is recommended to carry out studies aimed at raising the awareness of students with the specified characteristics. In this way, the tendency of the students to distance education will be increased and they will be able to contribute to their success in their courses.

Keywords: Covid-19 Pandemic, Distance Education, Eastern Anatolia Region, Logistic Regression, University Students.

GİRİŞ

İlk olarak 2019 yılında Çin'in Wuhan kentinde görülmüş olan Covid-19 virüsü kısa bir sürede tüm dünyayı etkisi altına almış ve daha sonra Dünya Sağlık Örgütü tarafından küresel salgın yani "pandemi" ilan edilmiştir. Virüsün yayılma hızının yüksek olması ve ortaya çıktığı dönemde herhangi etkili ilaç veya aşının olmaması sebebiyle tüm dünyanın gözü bu virüsle mücadele yollarına çevrilmiş, tüm dünyada birtakım tedbir ve

kısıtlamalar uygulanmaya başlamıştır. İlk vakanın 10 Mart 2020 tarihinde görüldüğü Türkiye’de de yalnızca uluslararası kuruluşların tavsiyelerine uyulmamış, ayrıca yerel otoriteler tarafından kısa sürede halk sağlığının korunmasına yönelik çeşitli kısıtlama ve tedbirler alınmaya başlamıştır (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020). Covid-19 ile birlikte alınan kısıtlama, tedbir ve çeşitli önlemlerle birlikte tüm toplumun gündelik hayatında farklı değişiklikler zorunlu hale gelmiştir (Kıntar, 2020:576). İlgili süreçte Türkiye’de yurtiçi/yurtdışı seyahatler, toplu taşıma ve dışarı çıkma saatlerindeki kısıtlamalar başta olmak üzere bireylerin toplu olarak bir arada olabileceği; kafe, lokanta, , sinema, alışveriş, toplu ibadet, düğün ve kuaför gibi birçok etkinlik yerel otoriteler tarafından askıya alınmış ve hatta iş hayatında bile esneklikler yaşanmıştır. Gündelik hayatta olabilecek bu gibi aktivitelerin kısıtlanması ve insanların karantina altına girmesi ile birlikte toplumun bir bölümünde psikolojik sorunlar başlamış ve hatta bazı insanlarda “koronofobi” denilebilecek çeşitli sağlık anksiyeteleri yaşanmıştır (Issalillah, 2021; Majeed ve diğ., 2021; Brooks, ve diğ., 2020; Harper ve diğ., 2020; Lund ve diğ., 2020; Pakpour ve Griffiths, 2020; Song, ve diğ., 2020;).

Kısıtlamaların yoğun olarak yaşandı bir diğer alan ise eğitimidir. Öyle ki eğitimde meydana gelen kısıtlamalardan ötürü yüzden fazla ülkede eğitime ara verilmiş ve dünyadaki öğrenci nüfusun neredeyse %70’inin bu durumdan etkilendiği belirtilmiştir (UNESCO, 2021). Virüsün yayılması ile birlikte hemen hemen bütün dünya ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de eğitimin her aşaması askıya alınmış, uzaktan eğitime geçiş olmuştur. Covid-19 süreci ile birlikte insanların gündelik hayatındaki değişimler, halk sağlığı için alınan kısıtlayıcı tedbirler ve yüz yüze eğitime ara verilip bir anda uzaktan eğitime olan sert geçiş, çoğu üniversite öğrencisini başta psikolojik olmak üzere maddi olanaksızlıklar, teknik yetersizlikler ve fiziksel aktivite eksiklikleri gibi birçok yönden etkilemiştir (Wang ve diğ., 2020; Tang ve diğ., 2020; Li ve diğ., 2020; Cao, ve diğ., 2020; Zhou ve diğ., 2020; Rundle, ve diğ., 2020). Bununla birlikte sağlık anksiyetesi, çeşitli uyku problemleri ve kronikleşen stresle beraber öğrencilerin ders çalışırken özgüvenlerini kaybetmesi ve zaman yönetimini kaybetmeleri gibi sebeplerden öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde öğrenim sağlıkları tehlikeye girmiştir (Banks, ve diğ., 2020; Flynn, 2020; Rapouli ve diğ., 2020; Clarke ve diğ., 2021; Alomyan, 2021).

Türkiye’de yapılan çalışmalarda da uzaktan eğitim sürecinde üniversite öğrencilerin psikolojik değişimleri üzerine yoğunlaşmış, uzaktan eğitimin etkinliği üzerine analizler gerçekleştirilerek çeşitli öneriler sunulmuştur. Yapılan çalışmalarda üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim döneminde yaşam kalitelerinin azaldığı, depresif semptomlar oluşmaya başladığı, öğrencilerin psikolojik desteğe ihtiyaç duyduğu ve eğitimlerde çeşitli aksaklıklar, problemler yaşadıkları kanıtlanmıştır (Okuyan ve diğ., 2020; Bulguroğlu ve diğ., 2021; Selçuk ve diğ., 2021; Serçemeli ve Kurnaz, 2020; Afşar ve Büyükoğan, 2020; Rahman, 2021; Uçkaç, 2020). Ayrıca yaşanan sorunların başta cinsiyet olmak üzere çeşitli demografik özelliklere göre farklılaştığı, bazı özelliklere sahip öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde daha çok olumsuz yönde etkilendiğini gösteren çalışmalar mevcuttur (Demir, 2020; Topçu ve diğ., 2021; Çetin ve Anuk, 2020; Akgün, 2020; Aktaş ve diğ., 2020).

Bu bilgiler ışığında Covid-19 pandemisi ile yüz yüze eğitimin yerini alan uzaktan eğitimin öğrencileri birçok yönden olumsuz etkilediği söylenebilir. Olumsuz yönde etkilenen öğrencinin ise uzaktan eğitime olan eğiliminin azalacağı açıktır (Kurtuncu ve Kurt, 2020). Literatürde uzaktan eğitimin etkinliğinin artırılmasına yönelik birçok çalışma olmasına karşın spesifik olarak uzaktan eğitime eğilim göstermeyen öğrencilerin tespitine yönelik fazla çalışma olmadığı gözlenmiştir. Bu sebeple uzaktan eğitime eğilim

göstermeyen yani uzaktan eğitime kendini hazır hissetmeyen öğrencilerin farklı coğrafi, demografik ve sosyoekonomik özellikler gözetilerek tespitinin gerçekleştirilmesi ve uzaktan eğitimin etkinliğine ilişkin sunulan önerilerin bu spesifik gruplara öncelik tanınarak uygulanması önem arz etmektedir. Bu çalışma pandemi sürecinde üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime kendilerini hazır hissedip hissetmedikleri hakkında düşüncelerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda Doğu Anadolu Bölgesinde eğitim ve öğrenimine devam eden lisans öğrencilerinin uzaktan eğitime olan bakış açılarında etkili olabilecek demografik ve sosyoekonomik faktörler üzerine odaklanılmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda Doğu Anadolu Bölgesinde uzaktan eğitime eğilim göstermeyen öğrenci grupları tespit edildiğinden, tavsiye edilen etkinlik politikaları spesifik olarak ilgili gruplara uygulanabilecek ve uzaktan eğitimin etkinliğine katkı sunulabilecektir.

YÖNTEM

Çalışmada kullanılan ve lisans öğrencilerinin uzaktan eğitime olan eğiliminde etkili olabilecek faktörler literatürdeki çalışmalar doğrultusunda toplanmış ve 861 lisans öğrencisine “Google Forms” aracılığı ile ulaşılarak anket verileri toplanmıştır. İlgili veriler, bağımlı değişkenin iki değer (0,1) aldığı durumlar için kullanılan lojistik regresyon yöntemi ile analiz edilmiştir. İlgili yöntem; normallik varsayımı olmaksızın uygulanabilen ve kesikli değişkenler arasındaki ilişkinin tespitine yönelik güçlü bir analiz imkânı sunan parametrik olmayan bir yöntemdir. Verilerin analizinde Stata 16.0 paket programından yararlanılmıştır.

BULGULAR

Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan üniversite lisans öğrencilerinin uzaktan eğitimi kullanımında doğrudan ya da dolaylı olarak etkili olabileceği düşünülerek bütün demografik değişkenler modele bağımsız değişkenler olarak dâhil edilmiştir. Bu değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistik sonuçları tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Logit Modelde Kullanılan Bağımsız Değişkenlere Ait Tanımlayıcı İstatistikler

Değişken		Sayı	%	Değişken		Sayı	%
Cinsiyet	Kadın	547	63,5	Medeni durumu	Bekâr	812	94,3
	Erkek	314	36,5		Evli	49	5,7
Yaş	20 ve altı	93	10,8	İkamet yeriniz	Köy	171	19,9
	21-22	412	47,9		İlçe	232	26,9
	23 ve üstü	356	41,3		İl	458	53,2
Babanın eğitim düzeyi	Okuryazar	44	5,1	Annenizin eğitim düzeyi	Okuryazar	162	18,8
	İlkokul	306	35,5		İlkokul	407	47,3
	Ortaokul	169	19,6		Ortaokul	157	18,2
	Lise	211	24,5		Lise	92	10,7
	Üniversite	131	15,2		Üniversite	43	5,0
Temel bilim dalı	Sosyal	119	13,8	Üniversite okurken kaldığınız yeriniz	Devlet yurdu	138	16,0
	Fen	65	7,5		Özel yurt	26	3,0
	Sağlık	505	58,7		Ark.la ev	43	5,0
	Eğitim	89	10,3		Evde tek	18	2,1
	Güzel S.	18	2,1		Evde aile	629	73,1
	Spor	65	7,5		Akr.yanı	7	0,8
	₺2000 ve altı	274	31,8		₺500 ve altı	519	60,3

<i>Ailenin ortalama aylık geliri</i>	₺2001-4000	350	40,7	<i>Aylık harcamanız</i>	₺501-1000	212	24,6
	₺4001-6000	157	18,2		₺1001-1500	59	6,9
	₺6001 ve üstü	80	9,3		₺1501 ve üstü	71	8,2

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin %63,5'inin kadın, %36,5'inin ise erkek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %10,8'i 20 ve altı yaş grubunda, %47,9'u 21-22 yaş grubundadır. Ayrıca 23 ve üstü yaş grubundaki öğrencilerin oranının %41,3 olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim düzeyi incelendiğinde %5,1'inin okuryazar olduğu, %35,5'inin ilkökul, %19,6'sının ortaokul, %24,5'inin lise ve %15,2'sinin üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin %13,8'inin temel bilim dalı sosyal bilimler, %7,5'inin fen bilimleri, %58,7'sinin sağlık bilimleri, %10,3'ünün eğitim bilimleri, %2,1'inin güzel sanatlar ve %7,5'inin ise spor bilimleridir. Öğrencilerin %31,8'inin ailelerinin ortalama aylık gelirinin ₺2000 ve altında olduğu görülürken, %40,7'sinin ₺2001-4000 aralığında, %18,2'sinin ₺4001-6000 aralığında ve %9,3'ünün ₺6001 ve üstünde olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin uzaktan eğitime eğilimlerine ilişkin ikili logit model sonuçları tablo 2'de verilmiştir. İlgili tabloda lojistik regresyon sonucuna ilişkin katsayılar (β), standart hata değerleri, değişkenlerin anlamlılığını gösteren p-değerleri, odds oranları (e^β) ve güven aralıkları yer almaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Eğilimlerine İlişkin İkili Logit Model Sonuçları

Değişkenler	β	Standart hata	p	e^β	95% GA	
					Alt	Üst
<i>Cinsiyet (Referans: Erkek)</i>						
<i>Kadın</i>	-0,013	0,033	0,707	2,027	-0,079	0,053
<i>Medeni Durum (Referans: Evli)</i>						
<i>Bekâr</i>	-0,354	0,074	0,000 ^a	0,702	-0,500	-0,209
<i>Yaş (Referans: 20 ve altı)</i>						
<i>21-22</i>	0,057	0,051	0,268	1,059	-0,043	0,158
<i>23 ve üstü</i>	0,160	0,055	0,268	1,174	0,051	0,269
<i>Babanın Eğitim Düzeyi (Referans: Okuryazar)</i>						
<i>İlkokul</i>	0,041	0,075	0,586	1,042	-0,107	0,189
<i>Ortaokul</i>	0,041	0,080	0,605	1,042	-0,116	0,199
<i>Lise</i>	0,034	0,081	0,673	1,035	-0,125	0,194
<i>Üniversite</i>	0,145	0,088	0,099 ^c	1,156	-0,031	0,315
<i>Annenin Eğitim Düzeyi (Referans: Üniversite)</i>						
<i>Okuryazar</i>	-0,119	0,053	0,025 ^b	0,887	-0,224	-0,015
<i>İlkokul</i>	-0,034	0,041	0,416	0,967	-0,116	0,048
<i>Lise</i>	0,007	0,057	0,891	1,007	-0,104	0,120
<i>Temel Bilim Dalı (Referans: Fen)</i>						
<i>Sosyal Bilimler</i>	0,025	0,069	0,709	1,025	-0,109	0,161
<i>Sağlık Bilimler</i>	-0,010	0,059	0,863	0,990	-0,127	0,107
<i>Eğitim/Güzel S./Spor Bilimleri</i>	-0,004	0,066	0,954	0,996	-0,133	0,125
<i>Ailenizin Ortalama Aylık Geliri (Referans: ₺6001 ve üstü)</i>						
<i>₺2000 ve altı</i>	-0,145	0,069	0,035 ^b	0,865	-0,281	0,106
<i>₺2001-4000</i>	-0,072	0,063	0,257	0,931	-0,197	0,052
<i>₺4001-6000</i>	-0,087	0,065	0,177	0,917	-0,215	0,039

Aylık Harcamanız (Referans: ₺1001-1500)						
₺500 ve altı	-0,058	0,068	0,399	0,943	-0,192	0,076
₺501-1000	-0,202	0,068	0,004 ^a	0,817	-0,336	-0,066
₺1501 ve üstü	-0,049	0,081	0,540	0,952	-0,208	0,109
Sabit Terim	0,747	0,149	0,000	2,110	0,454	1,041

^ap < .01; ^bp < .05; ^cp < .10

Lojistik regresyon modelinde, ikiden fazla kategorisi olan bağımsız değişkenlerin kategorileri kukla değişken tanımlanarak modele alınmıştır. İlgili modelin %5 önem düzeyinde istatistiki bakımdan anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($\alpha_{0,05} > \text{Chi2}_{p=0,0280}$).

Tablo 2’de verilen analiz sonuçlarına göre bekarların evlilere göre uzaktan eğitime eğilimli olma olasılığının (Odds Oranı (e^β) = 0,702) daha az olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin babalarının eğitim durumunun etkilerine bakıldığında; babası üniversiteden mezun olan öğrencilerin babası okuryazar olanlara göre uzaktan eğitime eğilimli olma olasılığının (Odds Oranı (e^β) = 1,156) daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin annelerinin eğitim durumunun etkilerine bakıldığında; annesi okuryazar olan öğrencilerin, annesi üniversite mezunu olanlara göre uzaktan eğitime eğilimli olma olasılığının (Odds Oranı (e^β) = 0,887) daha az olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin ailelerinin aylık ortalama gelirlerinin uzaktan eğitime olan eğilimine etkisi incelendiğinde; aylık ortalama geliri 2000₺ ve altı olan öğrencilerin, aylık ortalama geliri 6001₺ ve üstü olan öğrencilere göre uzaktan eğitime eğilimli olma olasılığının (Odds Oranı (e^β) = 0,865) daha az olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin aylık harcamalarının uzaktan eğitime olan etkisi incelendiğinde; aylık harcaması 501₺-1000₺ arası olan öğrencilerin, aylık harcaması 1001₺-1500₺ arası olan öğrencilere göre uzaktan eğitime eğilimli olma olasılığının (Odds Oranı (e^β) = 0,817) daha az olduğu tespit edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Eğitim bir ülkenin gelişimi için en önemli faktörlerden biridir. Bu sebeple öğrencilere kaliteli eğitim verilmesi öğrencilerin geleceği bakımından önem arz etmektedir. Bu çalışma pandemi sürecinde üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime eğilimli olup olmadıkları hakkında düşüncelerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda Doğu Anadolu Bölgesinde eğitim ve öğrenimine devam eden lisans öğrencilerinin uzaktan eğitime olan bakış açılarında etkili olabilecek demografik ve sosyoekonomik faktörler üzerine odaklanılmıştır.

Çalışmada etkili olan değişkenlerden biri öğrencilerin medeni durumu olarak belirlenmiştir. Bekâr olan öğrencilerin evli olan öğrencilere göre kendilerini uzaktan eğitimde başarılı olma olasılıkları daha az bulunmuştur. Babası üniversite mezunu olan öğrencilerin, babası okuryazar olan öğrencilere göre uzaktan eğitime daha fazla eğilimli olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde annesi okuryazar olan öğrencilerin, annesi üniversite mezunu olan öğrencilere göre uzaktan eğitime eğilimli olma olasılığının daha az olduğu tespit edilmiştir. Ekonomik faktörler bakımından incelendiğinde, ailesi 2000₺ ve altı aylık ortalama gelire sahip olan öğrencilerin uzaktan eğitime daha az eğilimli olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde 501₺-1000₺ aylık harcaması olan öğrencilerin uzaktan eğitime daha az eğilimli olduğu tespit edilmiştir.

Bu bilgiler ışığında öğrencilerin uzaktan eğitime olan eğilimlerinin artırılması için başta bekâr öğrenciler olmak üzere; babası ve annesi okuryazar olan öğrenciler üzerinde durulması tavsiye edilebilir. Ayrıca ailesinin aylık geliri 2000₺ ve altı olan ve aylık

harcaması 501₺-1000₺ arası olan öğrencilerin uzaktan eğitime olan eğilimlerinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılması tavsiye edilebilir. Özellikle tespit edilen öğrenci gruplarına odaklanması ve bu grupların uzaktan eğitime olan eğilimine engel olan faktörlerin tespit edilmesi gereklidir. İlgili faktörlerin tespit edilmesinden sonra uzaktan eğitimin etkinliğinin artırılmasına yönelik literatürdeki mevcut önerilerin öncelikle bu gruplardan başlanarak uygulanması durumunda hem zaman hem de maliyet açısından fayda kazanılacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Afşar, B., & Büyükoğan, B. (2020). Covid-19 Pandemisi Döneminde İİBF Ve SBBF Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Hakkındaki Değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*(5), 161-182.
- Akgün, A. İ. (2020). COVID-19 sürecinde acil durum uzaktan eğitimi yoluyla verilen muhasebe. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 208-236.
- Aktaş, Ö., Büyüktaş, B., Gülle, M., & Yıldız, M. (2020). Covid-19 Virüsünden Kaynaklanan İzolasyon Günlerinde Spor Bilimleri Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Karşı Tutumları. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1).
- Alomyan, H. (2021). International Journal of Instruction. *The Impact of Distance Learning on the Psychology and Learning of University Students during the Covid-19 Pandemic*, 14(4), 585-606.
- Banks, S., Cai, T., Jonge, D., Shears, E., Shum, J., Sobocan, M., & Weinberg, M. (2020). Practising ethically during COVID-19: Social work challenges and responses. *International Social Work*, 63(5), 569-583.
- Brooks, S., Webster, R., Smith, L., Woodland, L., Wessely, S., Greenberg, N., & Rubin, G. (2020). The psychological impact of quarantine and how to reduce it: rapid review of the evidence. *The Lancet*, 395(10277), 912-920. doi:https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30460-8
- Bulguroğlu, H. İ., Bulguroğlu, M., & Özasan, A. (2021). Covid-19 Pandemi Sürecinde Üniversite Öğrencilerinin Fiziksel Aktivite, Yaşam Kalitesi ve Depresyon Seviyelerinin İncelenmesi. *Acıbadem Univ. Sağlık Bilim. Dergisi*, 12(2), 306-311. doi:10.31067/acusaglik.852175
- Cao, W., Fang, Z., Hou, G., Han, M., Xu, X., Dong, J., & Zheng, J. (2020). The psychological impact of the COVID-19 epidemic on college students in China. *Psychiatry research*.
- Clarke, J., & Morley, C. (2021). From crisis to opportunity? Innovations in Australian social work field education during the COVID-19 global pandemic. *Social Work Education*, 39(8), 1048-1057.
- Çetin, C., & Anuk, Ö. (2020). Covid-19 Pandemi Sürecinde Yalnızlık ve Psikolojik Dayanıklılık: Bir Kamu Üniversitesi Öğrencileri Örnekleme. *Eurasian Journal of Researches in Social and Economics*, 7(5), 170-189.
- Demir, A. (2020). COVID-19 pandemi sürecinde sosyoloji öğrencilerinin yaşlılığa karşı tutumları. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 12-25. doi:10.48066/kusob.825551
- Flynn, S. (2020). Globalisation and social work education in the Republic of Ireland: Towards informed transnational social work for transnational problems such as COVID-19. *International Social Work*, 63(4), 524-537.

- Harper, C. A., Satchell, L., Fido, D., & Latzman, R. (2020). Functional Fear Predicts Public Health Compliance in the COVID-19 Pandemic. *International Journal of Mental Health Addiction*, 1-14.
- Issalillah, F. (2021). Pandemic Covid 19, Social Psychology, and Pregnancy: Relatedness and Analysis. *Journal of Social Science Studies*, 1(1), 1-9.
- Kimter, N. (2020). Examining the Psychological Resilience Levels of Individuals in the Days of Covid-19 in Terms of Some Variables. *IBAD Journal of Social Sciences, Special Issue*, 574-605.
- Kurtuncu, M., & Kurt, A. (2020). Covid-19 Pandemisi Döneminde Hemşirelik Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Konusunda Yaşadıkları Sorunlar. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 7(5), 66-77.
- Li, Y., Wang, Y., Jiang, J., Valdimarsdóttir, u., Fall, K., & Fang, F. (2020). Psychological distress among health professional students during the COVID-19 outbreak. *Psychol Med*. doi:10.1017/ S0033291720001555
- Lund, E. M., Forber-Pratt, A. J., Wilson, C., & Mona, L. R. (2020). The COVID-19 pandemic, stress, and trauma in the disability community: A call to action. *Rehabilitation Psychology*, 65(4).
- Majeed, M. M., Sarwar, h., & Ramzan, Z. (2021). he Psychology of Coronavirus Fear: Are Dentists of Pakistan Suffering from Corona-Phobia. *JPDA*, 30(1).
- Okuyan, C., Karasu, F., & Polat, F. (2020). COVID-19'un Hemşirelik Öğrencilerinin Sağlık Kaygısı Düzeyleri Üzerine Etkisi. *Van Sag Bil Derg.*, 13(1), 45-52.
- Pakpour, A., & Griffiths, M. (2020). The fear of COVID-19 and its Role in Preventive Behaviors. *Journal of Concurrent Disorders*, 2(1), 58-63.
- Rahman, S. (2021). Tıp Fakültesi Öğrencilerinin COVID-19 Fobi Durumlarının Değerlendirilmesi. *F.Ü.Sağ.Bil.Tıp.Derg.*, 35(1), 68-73.
- Rapouli, E., Chatzifotiou, S., & Tsairidis, C. (2020). The use of digital technology at home during the COVID-19 outbreak: Views of social work students in Greece. *Social Work Education*, 39(8), 1107-1115.
- Rundle, A., Park, Y., Herbstman, J., Kinsey, E., & Wang, Y. (2020). COVID-19-Related School Closings and Risk of Weight Gain Among Children. *Obesity (Silver Spring, Md.)*, 28(6), 1008.
- Sağlık Bakanlığı. (2020, Mart 14). *Tedbir Alır, Yayılmayı Önlersek Hayat Normale Döner*. Ağustos 30, 2021 tarihinde [saglik.gov.tr: https://www.saglik.gov.tr/TR,64463/tedbir-alir-yayilmayi-onlersek-hayat-normale-doner.html](https://www.saglik.gov.tr) adresinden alındı
- Selçuk, O., Gencer, T. E., & Karataş, Z. (2021). Investigating Social Work Students' Resiliency and Attitudes Towards Covid-19 Pandemic and the Online Education Process. *Journal of Society & Social Work*, 967-994. doi:10.33417/tsh.931255
- Serçemeli, M., & Kurnaz, E. (2020). Covid-19 Pandemi Döneminde Öğrencilerin Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Muhasebe Eğitimine Yönelik Bakış Açılımları Üzerine Bir Araştırma. *Journal Of International Social Sciences Academic Researches*, 4(1), 40-53.
- Song, S. Y., Espelage, D. L., Fenning, P., & Jimerson, S. R. (2020). COVID-19 and school psychology: adaptations and new directions for the field. *School Psychology Review*, 4, 431-437. doi:https://doi.org/10.1080/2372966X.2020.1852852
- Tang, W., Hu, T., Hu, B., Jin, C., Wang, G., Xie, C., & Xu, J. (2020). Prevalence and correlates of PTSD and depressive symptoms one month after the outbreak of the COVID-19 epidemic in a sample of home-quarantined Chinese university students. *Journal of affective disorders*(274), 1-7.

Topçu, A., Yasak, Y., Kalafat, T., & Dikmeer, İ. (2021). COVID-19 Sürecinde Demografik, Sosyal, Akademik ve Hastalıkla İlgili Faktörlerin Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşları ile İlişkisi. *Journal of Theory and Practice in Education*, 17(1), 67-83.

Uçkaç, K. (2020). Sağlık Meslek Lisesi Öğrencilerinde COVID-19 Pandemi Sürecine Bağlı Uzaktan Eğitimin Öğrenci Duygu Ve Davranışları Üzerindeki Etkileri. *Sağlık Bilimlerinde Eğitim Dergisi*, 35-44.

UNESCO. (24, 03 2020). *COVID-19 Educational Disruption and Response*. 09 15, 2021 tarihinde en.unesco.org: <https://en.unesco.org/news/covid-19-educational-disruption-and-response> adresinden alındı

Wang, C., Pan, R., Wan, X., Tan, Y., Xu, L., Ho, C. S., & Ho, R. (2020). Immediate psychological responses and associated factors during the initial stage of the 2019 coronavirus disease (COVID-19) epidemic among the general population in China. *International journal of environmental research and public health*, 17(5), 1729.

Zhou, S., Wang, L., Yang, R., Zhang, L., & Guo, Z. (2020). Sleep problems among Chinese adolescents and young. *Sleep medicine*(74), 39-47. doi:10.1016/j.sleep.2020.06.001

Bildiri ID: 121: UZAKTAN EĞİTİM KURUMLARI ETİK İLKELERİ ARAŞTIRMALARI PROFİLİ: GELECEK ARAŞTIRMALAR İÇİN ÖNERİLER

Doç.Dr. Nuran ÖZTÜRK BAŞPINAR, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir Meslek Yüksekokulu,
e-posta: nbozturk@anadolu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-0913-4350

Öğr.Gör.Dr. Orkun ŞEN, Anadolu Üniversitesi, İşletme Fakültesi, e-posta: orkuns@anadolu.edu.tr,
ORCID ID: 0000-0002-8098-7751

ÖZET

Amaç: Uzaktan eğitim; pandemi öncesinde özellikle yetişkin eğitiminde kullanılan bir yöntem, teknik ve uygulama alanı olmasına rağmen pandemi döneminde çocuklar tarafından da kullanılmaya başlanmıştır. Uzaktan eğitim kapsamında şimdiye kadar gerçekleştirilen çalışmalarda; genellikle içerik düzeyindeki konuların ağır bastığı, süreçlerin ise yüzeysel olarak incelendiği görülmektedir. Ancak pandemi sonrası çerçevesi belirlenmiş standart etik ilkeleriyle birlikte yeni hedef kitle de göz önünde bulundurularak mevcut etik ilkeler yeniden ele alınmalıdır. Bu nedenle çalışmanın amacı uzaktan eğitim kurumları etik ilkelerinin ortaya konulması ve pandemi sonrası süreçler için gerekiyorsa düzeltmelerin önerilmesidir.

Yöntem: Çalışma üç ana veritabanının analiziyle gerçekleştirilmiştir: ScienceDirect, Web of Science ve Scopus. Bu doğrultuda “distance education” ve “ethics” anahtar kavramları kullanılarak 1248 İngilizce makale taranmış ve araştırmayla doğrudan ilgili 13 makale doküman analizi tekniğiyle incelenmiştir. Bu çalışmaların 3’ü ScienceDirect, 2’si Web of Science ve 8’i Scopus veritabanında 1990-2014 yılları arasında yapılmıştır. Kapsamdaki makaleler, uzaktan eğitim kurumları etik ilkeleri araştırmaları için genel bir harita geliştirmek amaçlamaktadır.

Bulgular: Makaleler; uzaktan eğitim kurumlarının etik ilkelerini inceleyen gözlem/doküman analizi (%53.84–7/13), uzaktan eğitim kurumları etik ilgelerine yönelik literatür taramaları (%30.76–4/13) ve uzaktan eğitim kurumu eğitmen ve öğrencileriyle yapılan görüşme/anket (%15.38–2/13) şeklinde gruplanmaktadır. Gerçekleştirilen çalışmanın pandemi sonrası uzaktan eğitime dâhil olan veya halen uzaktan eğitimi sürdüren kurumlara ve gelecekte bu konuyla ilgili çalışma yapacak araştırmacılara ışık tutacağı öngörülmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Yapılan incelemede uzaktan ve örgün eğitim kurumları etik ilkelerinin farklı olmadığı ve daha çok yetişkin eğitime odaklanıldığı görülmüştür. Etik ilkeleri teknoloji tabanlı uzaktan eğitim süreçleri özelinde değerlendirilmeli ve pandemi sonrası uzaktan çocuk eğitiminin artmasıyla çocuklara yönelik olarak da ele alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Doküman analizi, Etik ilkeler, Uzaktan eğitim, Uzaktan eğitim kurumları, Yetişkin eğitimi.

ETHICAL PRINCIPLES RESEARCH PROFILE OF DISTANCE EDUCATION INSTITUTIONS: SUGGESTIONS FOR FUTURE RESEARCHES

ABSTRACT

Purpose: Distance Learning; Although it was a method, technique and application area used especially in adult education before the pandemic, it started to be used by children during the pandemic period. In the studies carried out so far within the scope of distance education; it is seen that the subjects at the content level dominate, while the processes are examined superficially. However, existing ethical principles should be reconsidered, taking into account the new target audience along with the standard ethical principles that have been framed after the pandemic. For this reason, the aim of the study is to reveal the ethical principles of distance education institutions and to suggest corrections, if necessary, for post-pandemic processes.

Method: The study was carried out by analyzing three main databases: ScienceDirect, Web of Science and Scopus. In this direction, 1248 articles in English were scanned using the key concepts of "distance education" and "ethics", and 13 articles directly related to the research were examined by document analysis technique. These articles are studies conducted between 1990 and 2014, 3 from ScienceDirect, 2 from Web of Science, and 8 from the Scopus database. Considered articles were examined as a basis to develop a general map for research conducted on the ethical principles of distance education institutions.

Results: It was seen that the articles were grouped as; observation and document analysis examining the ethical principles of distance education institutions (53.84%–7/13), literature reviews investigating the relevance of distance education institutions to ethics (30.76%–4/13) and interviews and surveys with individuals giving and receiving education in distance education institutions (15.38–2/13). It is anticipated that the study will enlighten on the institutions that are involved in or already carrying out distance education activities in the post-pandemic period and the researchers who will work on this subject in the future.

Conclusion and Suggestions: In the examination, it has been seen that the ethical principles of distance and formal education institutions are not different, and it is mostly focused on adult education.. Ethical principles should be evaluated especially in technology-based distance education processes and with the increase in child education after the pandemic, it should be addressed especially for children.

Keywords: Adulteducation, Distance education, Distance education institutions, Document analysis, Ethical principles.

GİRİŞ

Eğitim; bireylerin ve onların oluşturdukları grupların yüklendikleri veya yüklenecekleri görevleri daha etkin ve başarılı yapabilmeleri için onların mesleki bilgi ufuklarını genişleten, düşünce, rasyonel karar alma, davranış/tutum, alışkanlık ve anlayışlarında olumlu gelişimi amaçlayan bilgi, görgü ve becerileri artıran eğitsel eylemlerin tümüdür (Sabuncuoğlu, 1994: 124). Yaygın bilinen tanıma göre; eğitim bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik yönde değişiklik oluşturma sürecidir (Ertürk, 1972: 12). En geniş anlamıyla bir değişim sürecidir. Değişim

ve gelişim sürecinde etik sorumlulukların rolü ve katkısı kaçınılmazdır. Sokrates'e göre eğitim etik üzerine kurulu bir öğrenim sürecidir (Marşap, 2006: 3).

Uzaktan eğitim; öğrenen ve öğretmenin farklı mekânlarda olduğu, özel öğretim tasarımı ve teknolojisi gerektiren planlanmış açık erişimli öğrenmedir (Moore& Kearsley, 2011). Gelişmiş pek çok ülkede önlisans, lisans ve lisansüstü programları internet aracılığıyla yürütülmektedir. (Moore, Dickson-Deane& Galyen, 2011; Tao& Yeh, 2008). Ülkemizde de başta Anadolu Üniversitesi olmak üzere birçok üniversitede önlisans, lisans ve lisansüstü eğitim verilmekte, 120 üniversitede uzaktan eğitim araştırma ve uygulama merkezi bulunmaktadır (YÖK, 2020). Bununla birlikte birçok üniversitede yüz yüze ve uzaktan öğretim yöntemleri birlikte kullanılmakta ve harmanlanmış/hibrit öğrenme yöntemiyle yürütülen dersler bulunmaktadır. Dolayısıyla teknolojinin sunduğu olanaklar arttıkça uzaktan eğitim yaygınlaşmaktadır, denilebilir. Öyle ki; ülkemizde YÖK Genel Kurulu (2020) kararında *“Her yarıyıldaki eğitim-öğretim dönemi başlamadan en geç dört hafta önce ilgili yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından uygun görülmesi ve Yükseköğretim Kurulu'na bildirilmesi halinde, birinci ve ikinci öğretim programlarındaki derslerin en fazla %40'ı sadece uzaktan öğretim yolu ile verilebilir”* kararı alınmıştır (YÖK M.6-c). Ayrıca 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 5-i maddesinde belirtilen dersler yükseköğretim kurumları tarafından uzaktan öğretim yöntemiyle verilebilmekte ve bu eğitimin verildiği diğer yükseköğretim kurumlarından alınabilmektedir.

Yükseköğretim Kurumları Etik İlkeleri

Etik bir bireyin izlemesi gereken ahlaki standartlar ve kurallar şeklinde tanımlanan, bireylerin doğru olarak nasıl davranacağını açıklayan ve tanımlayan ilkeler, değerler ve standartlar sistemidir (Ural, 2003: 3). Etik; kişilere, kurumlara ve meslek mensuplarının davranışlarına rehberlik eden ve doğruyu belirlemede yardımcı olan kılavuz değerler, ilkeler ve standartlar bütünüdür. Literatürde genellikle bireysel, toplumsal ve iş etiği şeklinde sınıflandırılmakta, örgüt etiği iş etiğinin bir bileşeni olarak değerlendirilmektedir. Yaşamın her alanında kendisine uygulama alanı bulan etik, toplumun bilinçlenme düzeyinin artmasını sağlamakta ve bireylerin örgütlerden etik davranış talebinde bulunmasına yol açmaktadır.

Eğitim kurumları da birer örgüt olarak örgütsel etik ilke, değer ve standartlara sahip olmak zorunluluğundadır. Üniversiteler; eğitim, bilim ve araştırma faaliyetleriyle birlikte öğrencileri sürdürülebilir gelişim için sorumluluk sahibi bireyler olarak yetiştiren, ülkenin sürdürülebilir kalkınmasına katkıda bulunan ve yaşam boyu eğitim süreçlerini hayata geçiren, sahip olduğu bilgi birikimini bilimsel ve teknik etkinliklerle toplumla paylaşan ve etik bir örnek olarak topluma ve çevreye duyarlılık sergileyen, toplumu şekillendiren ve toplumun gelişmesine katkı sağlamak için sosyal, kültürel, ekonomik, teknolojik ve sağlık gibi alanlarda da hizmet veren birer örgüttür (Gerçek, 2015: 40).

Üniversitelerimizde genel olarak etik kurul yönergeleri bulunmakta ancak büyük çoğunluğu “bilimsel araştırmalarda ve yayınlarda uyulması gereken etik kurallara” yoğunlaşmaktadır. Gerçek vd. (2011) çalışmalarında yükseköğretim kurumlarında eğiten, eğitilen veya çalışan bireylerin etkileşimine uygulanabilecek etik ilkeler, sorumluluklar ve davranış kurallarını derlemiş ve “Akademik Etik Kılavuzu” oluşturmaya çalışmışlardır. Üniversiteler ve etik konulu çalışmalar incelendiğinde üniversitelerin yapısı gereği; eğitim, akademik ve bilimsel faaliyetler alanlarında yoğunlaşıldığı görülmüştür: Alev ve Genç (2015) Türkiye’de üniversite etik kurulları üzerine inceleme yapmış, Aydın, Alkın Şahin ve Demirkasımoğlu (2014) üniversitelerde karşılaşılan etik

dışı davranışlara ilişkin akademisyen görüşlerini betimsel analizini yapmış; Yaman (2008) öğretim elemanlarının maruz kaldığı etik dışı davranışları ve bu bağlamdaki baskı/psikolojik şiddeti incelemiş; Gündoğdu, Ünal ve Kılınç (2018) üniversitelerin iş etiği algıları ve uygulamalarını araştırmış, Arabacı ve Gündüzalp (2014) Türkiye’deki devlet ve vakıf üniversitelerinin web sayfalarındaki değer ifadelerini analiz ederek üniversitelerin değerlere yönelik algılarını ve hangi değer ifadelerinin öne çıktığını saptamış, Öztürk Başpınar (2020) vakıf üniversitelerinin misyon ve vizyon ifadelerinde etik vurguları araştırmış ve misyon bildirilerinde en çok yer alan etik vurguların; öğrenci odaklılık, topluma karşı sorumluluk ve yeniliğe açıklık olduğunu, vizyon ifadelerinde en çok yer alan etik vurguların; yeniliğe açıklık, topluma karşı sorumluluk ve öğrenci odaklılık olduğunu saptamıştır. Uzaktan eğitim alanında da çok sayıda araştırma yapılmış, Zawacki-Richter vd. (2009) araştırmalarında 2000-2008 yılları arasındaki 695 araştırmada en çok incelenen konuların öğretimin tasarımı ve bireysel öğrenme süreci olduğunu, 31 çalışmada etik konuların araştırıldığını belirtmişlerdir (Köksal, 2013: 2).

Örgün eğitimde gündeme gelen birçok etik konuya uzaktan eğitimle yeni etik problemler eklenmiştir. Örneğin; eşit erişim olanağı, telif hakkı, ölçme ve değerlendirme uygulamalarında şeffaflık, denetlenebilirlik, geçerlilik, güvenilirlik ve öğretim elemanı/öğrenci ilişkisi (Lawler, 2000: 65). Hibrit derslerde ise yüz yüze ve çevrimiçi katılan öğrenciler arasında materyal, etkinlik ve ölçme değerlendirmede denkleğin sağlanması, canlı derslerin tanımlanan ders saatlerinde gerçekleştirilmesi ve kayıt altına alınması, canlı ders sürelerinin ders kredisine uygun düzenlenmesi, öğrenci taleplerinin en geç 48 saatte cevaplandırılması gibi problemler örneklendirilebilir (Çomaklı, 2021: 13-15). Bu nedenle uzaktan eğitim kurumları konuya ilişkin politikalar oluşturarak bünyelerine almalıdır (Gearhart, 2001: 2).

Uzaktan eğitim konusundaki ilişkilerde çevrimiçi ortamın karakterize ettiği otomasyon ve standardizasyon özenli görünmemektedir. Eğitim amaçlarının, toplum ve kültürle bağlantısını sağlamak için sunulan etkileşimli fırsatların sınırlı olduğu görülmektedir. “Özen” başlangıçta yüz yüze bir konu olduğundan çevrimiçi ortamlarda bu kavramın kullanımı da sınırlıdır (Rabin, 2021: 40). Çevrimiçi ortamlardaki sınırlı etkileşimlere rağmen özellikle pandemi sürecinde bahsedilen ortamlardaki ilişkiler zorunluluk haline gelmiş ve alandaki aktörlerin gerekli özeni göstermesi kaçınılmaz olmuştur.

Teknoetik; teknoloji tarafından şekillendirilen bir toplumda teknolojinin tüm etik yönleriyle ilgili disiplinler arası bir alandır. Hayatın sosyal, politik ve ahlaki alanlarına gömülmüş teknolojiye bağlı insan süreçleri ve uygulamalarıyla ilgilenmekte, teknoloji geliştirme ve kullanımından kaynaklanan sorunlara yanıt olarak ortaya çıkan sosyal politikaları ve müdahaleleri incelemektedir (Luppacini, 2009: 99). Kavram Türkçe literatürde kullanım alanı bulamasa da süreçlerin “teknolojiklerle” şekillendiği görülmektedir. Uzaktan eğitim süreçlerinde ortaya konulmaya çalışılan etik kavramı da teknoloji tabanlı olduğunda kavram içerisinde yer aramaktadır.

Eğitimde teknoetik ise eğitim içeriklerinde odaklanılan etik sorunlara değinmekte ve 4 temel unsurdan oluşmaktadır (Luppacini, 2009: 100):

- *Mesleki unsur*; öğrencilere okulda ve iş yaşamında teknolojiyle ilgili becerilerin nasıl geliştirileceği konusuna rehberlik etmektedir.

- *Pedagojik unsur*; öğrenmenin teknoloji aracılığıyla sağlandığı alanlarda öğrencilerin ilgili becerileri geliştirmesine yardımcı olmaktadır.

- *Sosyal unsur*; öğrencilere toplulukların başarısı ve anlam kavramının inşasını öğrenmeye katkıda bulunan teknolojiyle ilgili becerilerin nasıl geliştirileceği konusunda rehberlik etmektedir.

- *Teknik unsur*; öğrencileri toplum hedeflerini ilerletmek amacıyla bilgisayar teknolojisiyle başa çıkmaya hazırlamaktadır.

Uzaktan eğitim içerisindeki ilişkilerin oluşturulduğu teknolojik kavramı ve konuşma etiğinin unsurları birlikte harmanlandığında Tablo 1’de görülen soruların doğru cevaplanmasıyla doğru bağlam oluşacaktır.

Tablo 1. Çevrimiçi Öğrenme Topluluklarında Konuşmalardan Yararlanmak İçin Çerçeve.

Teorik Çerçeve	UNSURLAR	Rehber Sorular
Eğitimsel Teknoetik	Mesleki	İş gücünde yararlı olan teknolojiyle ilgili becerilerin geliştirilmesi için içerikler nasıl tasarlanmalıdır?
	Pedagojik	Eğitimden yararlanmak için teknoloji nasıl kullanılmalıdır?
	Sosyal	Eğitim, toplulukların başarısına ve anlam kavramının inşasına katkıda bulunan teknolojiyle ilgili becerileri nasıl geliştirebilir?
	Teknik	Toplum hedeflerini gerçekleştirmek, öğrencileri bilgisayar teknolojilerine hazırlamak için hangi stratejiler kullanılabilir?
Konuşma Etiği	Bilgilendiricilik	Yeterli bilgi sağlanıyor mu?
	Doğruluk	Katılımcı için doğru ve uygun bilgi sağlanıyor mu?
	Alaka düzeyi	Bilgi konuşmayla ilgili mi?
	Açıklık	Bilgi açık ve doğru bir şekilde veriliyor mu?

Kaynak: Luppigini, 2009: 102’den uyarlanmıştır.

Uzaktan eğitim kapsamında ele alınması gereken etik ilkelerin sınırlılıkları vardır. Eğitim sürecindeki karşılıklı konuşmalar, günlük konuşmalardan daha resmidir. Bu durum etik ilkelerin öğrenciler tarafından eğitim sırasında farklı, gerçek hayatta farklı algılanmasına sebep olabilmektedir. Uzaktan eğitim özelinde, öğrencilerin eğitime devam isteksizliği etik standartlarının doğru biçimde oluşmasını engelleyebilmektedir.

Demiray ve Sharma (2009) etik, uzaktan eğitim kavramları ve ilişkisini şöyle anlatmıştır: İster uzaktan eğitim kapsamında isterse uzaktan eğitim etiği olarak ifade edilsin, bu iki kavram bağlantılıdır ve birliktedir. Artan iş miktarıyla kalite sürdürülmek isteniyorsa, işe alım sürecinden yükseltmelere kadar etik gözetilmelidir. Etik standartlar belli çerçevede oluşturulursa tüm faaliyetlerde eş zamanlı sonuçlar alınabilir. Ahlaki çelişkilerin ve sosyal sorumlulukların ayrıntılı analizi, etik standartların belirlenmesine yardımcı olacak bu durum eğitim alanında dönüm noktası olacaktır.

Frankfort-Nachmias ve Nachmias (1996) etik sorun çıkabilecek durumları şöyle listelemişlerdir:

- Araştırma sorusu (örn. zekânın veya çocuk istismarının belirleyicileri)
- Araştırmanın yapılacağı yer (örn. hastane, okul veya hapisane)
- Araştırma tasarımı (örn. örneklemin psikolojisini etkileyebilecek deneysel araştırma tasarımları)
- Veri toplama yöntemleri (örn. gizli veri toplama araçları)
- Araştırma örnekleme (örn. katılımcıların çocuklar, evsizler veya zihinsel engelliler)
- Toplanan verilerin niteliği (örn. yanıltıcılar hakkında kişisel veya özel bilgiler)
- Araştırma bulgularının yayınlanması (örn. araştırmayı finanse edenlerin politikalarına, uygulamalarına veya hedeflerine uymayan bulguların saklanması girişimleri)

- Dış kaynakların araştırma katılımcılarına etkisi (örn. işverenler veya kural koyucular tarafından yapılan baskılar)

- Başkalarının deneyimlerinin yanlış olarak beyan edilmesi (kültürel farklılıklardan veya verilerin yanlış yorumlanmasından kaynaklanabilir).

Bununla birlikte Reed ve Sork (1990) çalışmalarında uzaktan eğitimdeki etik ikilemlerin altı alanda görülebileceğini belirtmişlerdir:

- Öğrencilerin kabulü ve elde tutulması aşaması (örn. kabul süreçlerinin ne kadar adil olabileceğine ilişkin konular)

- Program ve kurs pazarlamaları (örn. programları kataloglarda tanımlarken “en iyi yüzü” koyma)

- Program ve kurs yönetimi (örn. kurumun düzenlemelerinin öğrenciler ve toplum açısından adillik derecesi)

- Yalın/kolaylaştırıcı etkileşim (örn. öğrenme kavramının öğrencileri zorlu duygusal durumlara maruz bırakabileceği düşünüldüğünde kurum ve öğretmenin sorumluluk alma, destek sunma görevinin ne olduğu)

- Kurs geliştirme ve sunum (örn. yazarların “öğrencilerin eleştirmeden özümsemesi tehlikesine karşı çeşitlilik içeren materyalleri ne kadar geliştireceği)

- Program, kurs ve öğrenci değerlendirmesi (örn. değerlendirmenin tüm taraflar için adil olmasını sağlamada etik durumlarının ne olduğu)

Etik değerler yaşamın her alanında yer almakta ve bireyin bir parçası olabilmesi için aileden öğrenilmesi gerekmektedir. Demiray ve Sharma (2009)’nın belirttiği üzere, etik değerler yükseköğretim düzeyinde yeniden tanıtıldığında veya pekiştirildiğinde yaşam felsefesi olarak devam ettirilmektedir.

Ülkemizde Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin (Resmi Gazete, Sayı: 25785, 13.04.2005) “Etik Davranış İlkeleri” adlı 2. bölümü YÖK tarafından tüm üniversitelere resmi bir yazıyla gönderilmiştir. Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri’ne göre; yükseköğretim kurumlarında bulunması gereken temel değerler ve etik ilkeler; akademik özgürlük ve özerklik, akademik dürüstlük, sorumluluk ve hesap verebilirlik, temel hak ve özgürlüklerin korunması, başkalarına saygı ve akademik liyakattir. Öğretim elemanları meslektaşlarına karşı, kendi bilim alanına karşı, üniversiteye ve topluma karşı sorumluluklarında yukarıda sıralanan temel değerler ve etik ilkeler bağlamında hareket etmelidir (<http://www.etik.gov.tr/etik-mevzuati/>).

Covid-19 pandemisi kapsamında uzaktan eğitim ön plana çıkmış uzmanlar bu eğitim sürecinin tam bir uzaktan eğitim süreci olmadığını öne sürerek sözkonusu uzaktan eğitimi “acil uzaktan öğretim” (Hodges vd., 2020) şeklinde adlandırmışlardır. Pandemi sürecinde Türkiye’de de pek çok ülkede olduğu gibi ilk ve ortaöğrenim kurumlarıyla üniversiteler eğitimlerini geçici olarak uzaktan öğretim yöntemiyle vermeye başlamış ve uzaktan eğitim açısından pek çok eksiklik ve problemler olduğu (örneğin; dijital etik ve dijital görgü) ortaya çıkmıştır. Ülkemizde uzaktan eğitimin kalitesini belirlemek için çeşitli çalışmalar yapılmıştır ancak uzaktan eğitim kurumlarının etik ilkeleriyle ilgili araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu bağlamda araştırmanın temel sorusu “uzaktan eğitim kurumlarının etik ilkeleri örgün eğitim kurumlarının etik ilkelerinden farklı mıdır” şeklinde belirlenmiştir. Çalışmanın alan yazındaki önemli bir boşluğu dolduracağı ve gelecek araştırmacılara yol göstereceği umulmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma sosyal bir süreçtir. Faaliyet gösterilen sosyal ve kültürel ortamlar araştırma problemlerinin, veri kaynaklarının ve metodolojik yaklaşımların nasıl görüldüğüne katkıda bulunmaktadır. Örneğin; doküman incelemesine yönelik birçok yaklaşım, araştırmacının yöntem ve teorisinden bağımsız olarak belgeler, bilgi teknolojisi, kitle iletişim araçları ve popüler kültürün yanı sıra nesnel analiz tarafından sınırlandırılmıştır. Doküman analizi olanakları bilgi teknolojisinin popüler kültürle birleşmesiyle çok genişlemiştir. Dokümanlar; sembolik anlamı bağlama yerleştirmeyi, yaratılma sürecini ve toplumsal tanımlar üzerindeki etkisini izlemeyi, ayrıntılı araştırma yoluyla bir anlayışın ortaya çıkmasını ve bazı sosyal olayları değiştirmek için elde edilen enformasyonların kullanımını sağlamaktadır (Altheide, 1996). Bu doğrultuda çalışma üç ana veritabanının analiziyle gerçekleştirilmiştir: ScienceDirect, Web of Science ve Scopus. Bu doğrultuda “distanceeducation” ve “ethics” anahtar kavramları kullanılarak 1248 İngilizce makale taranmış ve araştırmayla doğrudan ilgili olan 13 makale doküman analizi tekniğiyle incelenmiştir. Bu çalışmaların 3’ü ScienceDirect, 2’si Web of Science ve 8’i ise Scopus veritabanından (1990-2014) sağlanmıştır. Söz konusu makaleler, uzaktan eğitim kurumları etik ilkeleri hakkındaki araştırmalar için genel harita oluşturmak amacıyla incelenmiştir.

Kapsamdaki veri tabanlarında çok sayıda kitap bölümüyle de karşılaşılmış ancak sınırlılık açısından sadece makaleler ele alınmıştır. İncelenecek makalelerin belirlenen anahtar kavramlarla sınırlı tutulmasına özen gösterilmiştir. Uzaktan eğitim kurumları etik ilkeleri araştırma alanıyla çerçeveselendirilen çalışmayı genel bir taksonomide haritalandırmak hedeflenmiştir. Bu doğrultuda incelenen anahtar kavramlar ön literatür araştırmasıyla kapsama alınmıştır. Google Scholar ve Anadolu Üniversitesi Kütüphanesi Veri Tabanları mübadele alanlarının ilk izlenimini belirlemede kullanılmış ve tekrarlayan makaleler ayıklanıp, araştırma çerçevesine uygun makalelere tarama ve filtreleme yöntemleriyle ulaşılmıştır. Filtrelemede içerikle ilgili makaleler elenmiş, süreçle ilgililer değerlendirilmiştir. Örneğin; “uzaktan eğitimle gerçekleştirilen etik veya etik ilkeleri dersleri” elenmiştir. Çalışmanın sınırlılığı etik ilkelerinin aktarımı değil eğitimi uzaktan eğitimle gerçekleştiren kurumlardır.

Dokümanlar analiz edilirken başlangıç kategorileri ve filtreleme işlemleri sonrasında makaleler Excel’de derlenmiştir. Derlenen makaleler araştırmacılarca okunmuş, incelenmiş, veri yorum koleksiyonu oluşturulmuş ve makalelerin yalın bir taksonomide oluşturulması sağlanmıştır. Ardından veri ana bulgularının özetlenmiş ve tanımlanmıştır.

BULGULAR

Makaleler; uzaktan eğitim kurumlarının etik ilkelerini inceleyen gözlem ve doküman analizi (%53.84–7/13), uzaktan eğitim kurumlarının etikle ilgilerini araştıran literatür taramaları (%30.76–4/13) ve uzaktan eğitim kurumlarında öğretmen ve öğrencilerle görüşmeler/anketler (%15.38–2/13) şeklinde gruplanmaktadır. Çalışma; pandemi sonrası süreçte uzaktan eğitime dâhil olan veya hâlihazırda uzaktan eğitimi sürdüren kurumlara ve gelecekte konuyla ilgili çalışacak araştırmacılara ışık tutacağı öngörülmektedir.

Uzaktan Eğitim Kurumlarının Etik İlkelerini İnceleyen Gözlem ve Doküman Analizi Kapsamındaki Makaleler

Bu başlıkta incelenen ilk makalede Reilly ve Williams (2006) uzaktan eğitim kapsamında emek, etik ve bağlam konularını yazılım süreçleri açısından incelemiştir. Eğiticilerin açık kaynak yazılımları geliştirmesiyle ilgili görüşme soruları yöneltmişler, yaşanmış örnek olayları incelemişler ve yazılımların eğitim süreçlerindeki rolünü etik ilkeleri bağlamında değerlendirmişlerdir. İncelemeleri doğrultusunda açık kaynak uygulamalarına yönelik destekle uzaktan eğitimle gerçekleştirilen dersler için kullanım kapsamı arasında kopukluk belirlemişler ve uzaktan eğitim öğrencilerine ulaşmak, onların başarılı olmalarına yardımcı olmak için hangi uygulamaların iyi sonuç verdiğini gösteren yeni çalışmaların yapılması gerekliliğini belirtmişlerdir. Özellikle yazılım süreçlerinde etik ilkeler kapsamında uzaktan eğitim öğrencilerine ulaşmak ve başarılarını arttırmak için çalışılmasını önermişlerdir.

Bu başlıkta incelenen 2. makale Lopez de la Vieja (2011) tarafından yazılmıştır. Çalışmada e-etik ve uygulamalı etikte çevrimiçi konular incelenmiştir. E-etikin; bilgi ve iletişim teknolojilerinin gerekli olduğu yeni öğretme-öğrenme ortamlarına karşılık geldiği belirtilmiş ve teknolojiyle çevrimiçi eğitime erişim eşitliğinin nasıl dengelenebileceği tartışılmıştır. Ayrıca uygulamalı etikin yenilik ve eşitlik kavramları kapsamında pedagojik değişikliklere rehberlik etmesi önerisinde bulunulmuştur.

Bu başlıkta incelenen 3. makalede RajUrs, Harsha ve Raju BP (2013) uzaktan eğitim alanındaki etik sorunları ve beklentileri incelemiştir. Araştırmada uzaktan öğrenenlerin öğrenmeye ara verdiklerinde izolasyon duygusu yaşayabilecekleri ve uzaktan eğitimcinin öğrencilerin karşılaşılabileceği olumsuzluklara karşı yardımcı olmak amacıyla etik ilkeler kapsamında müdahaleci rol üstlendiğini belirtmişlerdir. Alandaki kurumların veya kural koyucuların taleplerinden bağımsız olan seçimlerin etik ilkeler kapsamında kalması için uzaktan eğitim alanı uygulayıcılarının sorumluluk üstlenmesini önermişlerdir.

Bu başlıkta incelenen 4. makale Anita ve Harsha'nın (2013) uzaktan eğitim alanındaki etik perspektifler çalışmalarıdır. Uzaktan eğitim alanında eğitimci örgüt yapısının değerleri ve politikalarıyla uyumsuz kararlarla karşılaştığında etik ikilemlerin oluşacağı belirtilmektedir. Alandaki yenilikçi deneyimlerin, öğrenci profili çeşitliliğinin ve yeni iletişim teknolojileri kullanımının, geleneksel eğitim kurumlarının uzaktan eğitim yöntemlerini benimsemesini ve uzaktan eğitim talebinin alandaki etik konu tartışmalarını önemli kıldığını vurgulamışlardır.

Bu başlıkta incelenen 5. makalede Sivaswaroop (2009) etik ve değerlerin toplumsal yayılımının eğitim sisteminin doğal bir süreci olduğuna, uzaktan eğitimin de toplumda etik ve değerleri yayması gerektiğine dikkat çekmiştir. Uzaktan eğitimin, geleneksel eğitime uyumla öğrencilere etik ve değer duyarlılığı aşılması gerekliliğini ve uzaktan eğitim kurumlarının etik yönelimli olması gerektiğini vurgulamıştır. Ancak faaliyet alanına ticari kaygılarla giren kurumsal girişimci sayısı arttıkça etik kavramı önemini kaybedebilir. Sonuç olarak uzaktan eğitim kurumları yaşam eğrilerinin uzatılması, hedeflere ulaşılması ve öğrenenlere rol model olması için etik ilkelerinin benimsenmesi vurgulanmıştır.

Bu başlıkta incelenen 6. makale Evans ve Jakupc'in (1996) uzaktan eğitimde araştırma etiği makalesidir. Çalışmada uzaktan eğitim alanı araştırmacılarının uygulaması gereken iki temel ilke belirlenmiştir. İlki; açık ve uzaktan eğitimdeki araştırmaların bireyleri siyasi, kişisel, ekonomik, fiziksel, duygusal, ahlaki veya psikolojik risklere maruz bırakmaması veya neden olmamasıdır. İkincisi; açık ve uzaktan eğitim

araştırmacılarının katılımcıların araştırma kabul ilkelerini ihlal eden araştırmalar yapmamasıdır. Çözülmesi gereken sorunlarla/çatışmalarla karşılaşıldığında meslektaşların ve kurumların koruyucu görevleri açısından etik kural ihtiyacı vurgulanmıştır.

Bu başlıkta incelenen 7. makalede Yanagihara ve Koga (2014) uzaktan eğitim yoluyla verilen çay seremonisi uygulamalarını bilgi/iletişim teknolojileri etiği açısından incelemişler, uzaktan eğitimin kursiyerler davranışlarına etkisini araştırmışlardır. Sonuç olarak; bilgi/iletişim teknolojileri salt etik kavramını içermemekte, kullanıcının bağlamını yansıtarak, davranış kurallarını pekiştirmekte ve güçlendirilen davranış kuralları gittikçe kutuplaşan görüntü sergilemektedir. Negatif geri beslemelerle, etik ilkeler kutuplaşmış kullanıcı etik ilkelerine dönüşmektedir.

Uzaktan Eğitim Kurumlarının Etik İlgilerini Araştıran Literatür Taramaları Kapsamındaki Makaleler

Bu başlıkta incelenen ilk makale Farahani'nin (2012) yetişkin eğitimi kapsamında uzaktan eğitim etik ilkelerini araştırdığı literatür taramasıdır. Araştırma öğrenci-öğretmen ilişkisi, araştırma etiği, konu uzmanları, öğretim tasarımcıları, öğretim elemanları/üyeleri gibi uzaktan eğitim süreci unsurlarını çeşitli etik ilkeleri düzeyinden vurgulamaktadır. Bu unsurları barındıran dört temel etik ilkesi başlığı belirtilmiştir. Bu başlıklar; öğrenciye, uzaktan eğitim sistemine ve mesleğe bağlılıkla uzaktan eğitim öğretim tasarımcılarının etik taahhüdüdür. Araştırmada uzaktan eğitim alanı etik ilkeleri; öğrenci-öğretmen ve velileri de içeren geniş bir alanı kapsamaktadır. Etik ilkelerin etkililiği için uzaktan eğitim kullanıcılarının davranışlarının da olumlu etkilenmesi gerekmektedir. Etik ilkeler anlaşılır, ayrıntılı ve sürdürülebilir olduğunda basit biçimde uygulanabilir. Uzaktan eğitim kapsamında ahlaki atmosfer oluşturmak için alandaki tüm aktörler arasında etik ilişkiler oluşturulması önemlidir.

Bu başlıkta incelenen ikinci makalede Ertugut ve Soyşekerci (2010) uzaktan eğitim uygulamalarının etik boyutu ve toplumsal sonuçlarını incelemiştir. Çalışma uzaktan eğitimin son yıllarda toplum yapısını etkileyen önemli bir faktör olarak toplumsal gerçeklik içerisinde değerlendirildiği ve bu doğrultuda eğitim etiği kavramının da internetin/uzaktan eğitimin yaygınlaşmasıyla farklı bir anlam kazandığı üzerinde durmaktadır. Aynı zamanda internet suçlarındaki artışın uzaktan eğitim için potansiyel bir tehdit oluşturduğu belirtilmiştir. Öğrencilerle farklı çevre ve coğrafyalarda karşılaşan öğretmenler arasındaki iletişim eksikliği ve sosyal uçurum algısının, uzaktan eğitim uygulamalarının teknik avantajlarıyla birlikte bir açmaz oluşturduğu belirtilmiştir. Araştırmada uzaktan eğitimin etik boyutları ve toplumsal sonuçlarına ilişkin bulgu ve öneriler açıklanmıştır.

Bu başlıkta incelenen üçüncü makale Toprak vd.'nin (2010) e-öğrenmede etik çalışmasıdır. Araştırmada öğretmenlerin ve uzaktan eğitim yoluyla eğitim alan 3.-4. sınıf öğrencilerinin düşünceleri analiz edilmiştir. Çalışma örnek olay temelli literatür taramasıyla gerçekleştirilmiş ve sonuçları ağırlıklı olarak örnek olay kapsamında "içerik" tabanlı ele alındığından makale bu başlıkta değerlendirilmiştir. Araştırmada ulaşılan etik ile ilgili bulgular ve literatür taramasıyla e-öğrenme politikalarına, önleyici mahremiyet, intihal ve telif hakkı gibi yasal kılavuzlara sahip olunması gerekliliği vurgulanmaktadır. Ayrıca öğrencilerin kişisel verilerinin kullanımı ve paylaşılmasına değinilerek kurumların bu bilgileri nasıl kullanacakları konusunda öğrencileri bilgilendirmeleri gerektiği vurgulanmıştır.

Bu başlıkta incelenen dördüncü makale Reed ve Sork'un (1990) uzaktan eğitimde etik düşünceler çalışmasıdır. Çalışmada o dönemde yetişkin eğitiminde etik ilkeleri çalışmalarına yer verilmiş, uzaktan eğitim yoluyla gerçekleştirilen yetişkin eğitimi çalışmalarının eksikliği vurgulanmıştır. Yetişkinler için eğitim programları tasarlayan/sunan aktörlerin, alandaki diğer aktörleri –özellikle de öğrencileri- değiştirme çabasına girdiği ve bunun zarar verme potansiyelinin bulunduğu belirtilmiştir. Bu doğrultuda uzaktan eğitimde net etik kurallar olmadığından mevcut ve tartışılan problemlerin arttığı ve etikle ilgili problemlerin nasıl çözülecekleri konusunda fikir birliği oluşturulması gerektiği belirtilmiştir.

Uzaktan Eğitim Kurumlarında Eğitim Veren ve Eğitim Alan Bireylerle Yapılan Görüşmeler ve Anketler

Bu başlıkta incelenen 1. makale Busikova ve Melicherikova'nın (2013) e-öğrenmede etik araştırmasıdır. Araştırmada e-öğrenmenin akademik dolandırıcılık için daha fazla olanak sağladığından yola çıkılmıştır. Bu doğrultuda yükseköğretimdeki etik suistimal sorunları işaretlenmiş ve Slovakya'da mevcut etik suistimal tehditleri incelenmiştir. Analizin bir parçası olarak uzaktan eğitim alanların yüz yüze eğitim alanlara göre daha fazla akademik sahtekârlık yapıp yapmadıkları belirlenmeye çalışılmış ve uzaktan eğitim alanların daha fazla akademik sahtekârlık yaptıkları bulunmuştur. Uzaktan eğitimde sahtekârlıkların önlenmesinde en etkili yolun eğitmen-öğrenci iletişiminin geliştirilmesi olduğu belirtilmiştir. Cezalandırıcı yerine caydırıcı yöntemlerin kullanılması, karşılıklı fikir alışverişlerinde bulunulması ve dürüstlük bilincinin yükseltilmesi gibi uygulamalarla güven ortamının sağlanabileceği belirtilmiştir.

Bu başlıkta incelenen 2. makale Anderson ve Simpson'ın (2007) uzaktan eğitimde etik sorunlar çalışmasıdır. Makalede çevrimiçi öğretim ortamlarının eğitim veren ve alan aktörlerin karşılaştığı etik sorunları arttırdığı belirtilmekte, uzaktan eğitim ortamlarının karmaşık yapısının fiziksel, kültürel ve dilsel sınırların bulunduğu çoklu ilişkileri desteklediği belirtilmektedir. Alandaki aktörlerin uygulamalarına ve refahlarına ilişkin tartışma; eşitlik ve çeşitlilik, gözetim ve rıza, kimlik ve gizlilik gibi etik konuları daha önceki araştırmaların soru ve cevaplarının gözlemlenmesiyle ele almıştır. Sonuçta uzaktan eğitim süreçlerinin alanında uzman eğitimciler yerine farklı alanlardaki eğitimciler tarafından uygulandığı belirtilmektedir. Ayrıca, uzaktan eğitim alanların öğrenme deneyimleri de web tabanlı iletişim biçimlerinin etkileriyle değiştiği, pedagojik konuların ötesinde eğitim veren-eğitim alan davranışları ve kurumsal uygulamayla bağlantılı olarak daha geniş bir bakış açısı gerektiği öne sürülmektedir. Çalışmada uzaktan eğitim alanındaki bağlamların ve eğitim veren-eğitim alan ilişkilerinin alandaki aktörlerin tümünün ilgilenmesi gereken bir dizi etik sorunu doğurduğu belirtilmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma kapsamında incelenen makalelerin genel çatıda daha çok uzaktan eğitim faaliyet alanının içeriğiyle ilgilendiği görülmektedir. Alanda yer alan eğitim veren aktörlerin açık kaynak yazılımlarının etik ilkeler doğrultusunda hazırlanmasına yönelik öneriler, uzaktan eğitimin zamansal boyutlarıyla ilgili eğitim alanların yaşadıkları izolasyona yönelik yapılması gerekenler, uzaktan eğitim alanındaki araştırma etiği önerileri, uzaktan eğitim yoluyla gerçekleştirilen eğitimlerin bilgi ve iletişim teknolojileri etiği açısından ele alınması, e-öğrenme kapsamında mahremiyet, intihal ve telif hakkı gibi yasal konularla ilgili etik kılavuzlarının hazırlanması gerekliliği, uzaktan eğitim yoluyla gerçekleştirilen eğitimlerdeki akademik dolandırıcılığın önüne nasıl geçilmesi

gerektiğine dair öneriler ve uzaktan eğitim ortamlarında aktörlerin karşılaştığı etik sorunların çözümüne yönelik önerilerden bahsedilmektedir.

Araştırmada ele alınan ve temel çatının oluşturulması için üzerinde durulması gereken esas nokta ise uzaktan eğitim faaliyet alanının süreçleriyle ilgilenen çalışmalardır. Nihayetinde süreçler kapsamında etik ilkeleri ve ahlak kavramının doğru bir biçimde oluşturulması, alan içeriğindeki mikro konulardaki etik süreçlerini de iyileştirecek ve hatta değiştirebilecektir. Süreçle ilgili makalelerin konu kapsamı; uzaktan eğitime erişim eşitliği, uzaktan eğitim kurumsal aktörlerinin değerleri ve politikaları sonucunda etik ikilemlerin yaşanması, eğitim süreçlerinin toplum içerisinde etik ve değerlerin yayılımını arttırdığı ve rol model kavramının uzaktan eğitim aktörleri açısından etik ilkelerle sağlanabileceği, uzaktan eğitim alanındaki yetişkin eğitimi kapsamında aktörlerin birbirleriyle etik ilişkilerinin oluşturulması gerekliliği, uzaktan eğitimin etik boyutlarının toplumsal sonuçlar üzerindeki yansımaları ve yetişkin eğitimi özelinde uzaktan eğitim etik ilkelerinin oluşturulmasına yönelik öneriler olarak sıralanabilir.

Makale incelemeleri sonucunda görülmektedir ki uzaktan eğitim alanında uygulanmaya çalışılan etik ilkelerle yüz yüze eğitim etik ilkeleri arasında temel bir fark bulunmamaktadır. Oysaki uzaktan eğitim teknolojiden hukuksal boyuta kadar pek çok farklı mantığı bünyesinde barındırmakta ve bu mantıklar yüz yüze yapılan eğitimlerden farklı bir pratik içerisinde ele alınmaktadır. Dolayısıyla faaliyet alanı içerisinde yer alan özellikle kurumsal girişimcilerin ve kural koyucuların uzaktan eğitim etik ilkeleriyle ilgili etkileşimlerini geliştirmeleri ve süreç çerçevesinde konuyu ele almaları gerekmektedir. Ayrıca etik standartların çerçevesi oluşturulurken pandemi esnasında ve sonrasında ilköğretim seviyesine kadar inen uzaktan eğitimin özellikle çocuk eğitimini de kapsamı hayati bir önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Alev, B., & Genç, F. (2015). Türkiye’de üniversite etik kurulları üzerine bir inceleme. *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(31), 135-182.
- Anita, C., & Harsha, T. S. (2013). Ethical perspectives in open and distance education systems. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 14(1), s. 193-201.
- Arabacı, İ. B., & Gündüzalp, S. (2014). Türkiye’deki üniversitelerin değerler algısı. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1(3), 115- 144.
- Aydın, İ., Alkın Şahin, S., & Demirkasımoğlu, N. (2014). Üniversitelerde karşılaşılan etik dışı davranışlara ilişkin akademisyen görüşleri. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (43), 0-0.
- Busikova, A., & Melicherikova, Z. (2013). Ethics in e-learning. *IADIS International Conference e-Learning*, ISBN: 978-972-8939-88-5, s. 435-438.
- Çomaklı, Ö. (2021). *Atatürk Üniversitesi pandemi sonrası uzaktan eğitim yol haritası (yönetici raporu)*.
<https://atauzem.atauni.edu.tr/pandemisonrasi2/belgeler/yoneticirapor.pdf>
- Demiray, U., & Sharma R. C. (2009). Introduction. In U. Demiray ve R. C. Sharma (Eds.), *Ethical practices and implications in distance learning*.

- Erturgut, R., & Soyşekerci, S. (2010). Ethic dimension and social consequences of distance education applications. *Social and Behavioral Sciences*, 2, s. 1229-1232.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Yelkentepe.

- Evans, T., & Jakupc, V. (1996). Research ethics in open and distance education: context, principles and issues. *Distance Education*, 17(1), s. 72-94.
- Farahani, M. F. (2012). Ethics principles in distance education. *Social and Behavioral Sciences*, 46, s. 890-894.
- Frankfort-Nachmias, C., & Nachmias, D. (1996). *Research methods in the social sciences*. (5th edition), St. Martin's Press, New York.
- Gearhart, D. (2001). Ethics in distance education: Developing ethical policies. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 4(1), 1-4.
- Gerçek, H., Güven, M. H., Özdamar, Ş. O., Yelken, T. Y., & Korkmaz, T. (2011). Yükseköğretim kurumlarında etik ilkeler, sorumluluklar ve davranış kuralları. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (2), 80-88.
- Gündoğdu, B., Ünal, A., & Kılınç, İ. (2018). Üniversitelerin iş etiği algıları ve uygulamaları: Batı Karadeniz Üniversiteler Birliği üzerine bir araştırma. *Türkiye İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği*, 11(2), 193-226.
- Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., & Bond, A. (2020). The difference between emergency remote teaching and online learning. *Educause Review*. <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>.
- Kamu görevlileri etik davranış ilkeleri ile başvuru usul ve esasları hakkında yönetmelikte öngörülen etik davranış ilkeleri. <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Kurumsal/mevzuat/bilimsel-arastirma-ve-etik-yonetmeligi.aspx>
- Köksal, K. (2013). Uzaktan eğitimde akademisyenlerin etik ilkeleri. *22. Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 5-7 Eylül 2013, Eskişehir.
- Lopez de la Vieja, M. T. (2011). E-ethics: online learning in applied ethics. *3rd International Conference on Education and New Learning Technologies*, s. 256-261.
- Luppacini, R. (2009). Conversation Ethics for Online Learning Communities. In U. Demiray ve R. C. Sharma (Eds.), *Ethical practices and implications in distance learning*.
- Moore, M. G., & Kearsley, G. (2011). *Distance education: A systems view of online learning*. Belmont, CA: Wadsworth.
- Moore, J. L., Dickson-Deane, C., & Galyen, K. (2011). e-Learning, online learning, and distance learning environments: Are they the same?. *Internet and Higher Education*, (14), 129-135.
- Marşap, A. (2006). *E-öğretim yönetim sisteminde küresel etik ilkeler*. Ab. org. tr/ab06/sunum/112. ppt.
- Öztürk Başpınar, N. (2020). Vakıf üniversitelerinin web sayfalarındaki misyon ve vizyon ifadelerinde etik vurgular üzerine bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12 (1), 469-488.
- Rabin, C. (2021). Care ethics in online teaching. *Studying Teacher Education*, 17(1), s. 38-56.
- Raj Urs, S. N. V., Harsha, T. S., & Raju BP, V. (2013). Ethical issues in open and distance education with special reference to expectations and reality. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 14(4), s. 46-53.
- Reed, D., & Sork, T. J. (1990). Ethical considerations in distance education. *American Journal of Distance Education*, 4(2), 30-43.
- Reilly, C. A., & Williams, J. J. (2006). The price of free software: labor, ethics and context in distance education. *Computers and Composition*, 23, 68-90.

- Resmi Gazete. (2005 Sayı 25785). *Kamu görevlileri etik davranış ilkeleri ile başvuru usul ve esasları hakkında yönetmelik.* <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=8044&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Sabuncuoğlu, Z. (1994). *Personel yönetimi. Politika ve yönetsel teknikler.* Bursa: Rota.
- Simpson, O. (2009). Open to People, Open with People: Ethical Issues in Open Learning. In U. Demiray ve R. C. Sharma (Eds.), *Ethical practices and implications in distance learning.*
- Sivaswaroop, P. (2009). Ethical and value sensitization through open and distance learning. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 10(3), s. 146-155.
- Toprak, E., Özkanal, B., Aydın, S., & Kaya, S. (2010). Ethics in e-learning. *TOJET: Turkish Online Journal of Education Technology*, 9(2), s. 78-86.
- Ural, T. (2003). *İşletme ve pazarlama etiği.* Ankara: Detay.
- Yaman, E. (2008). Üniversiteler ve etik: Baskılar ya da psikolojik şiddet. *İş Ahlakı Dergisi*, 1 (1), 81-97.
- Yanagihara, S. ve Koga, H. (2014). Case study of practice of the tea ceremony (Sado) through distance education. K.K. Kimppa vd. (Ed.), *HCC11, IFIP AICT 431*, s. 136-145.
- Yükseköğretim kurumları etik davranış ilkeleri. <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/hukuk-musavirligi/etik>, <http://www.etik.gov.tr/etik-mevzuati>.
- Yükseköğretim kurumlarında uzaktan öğretime ilişkin usul ve esaslar. (2020). https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Uzaktan_ogretim/yuksekogretim_kurumlarinda_uzaktan_ogretime_iliskin_usul_ve_esaslar.pdf.
- Yükseköğretim Kanunu. (1981). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf>.

Bildiri ID: 125:AÇIK EĞİTSEL KAYNAK (AEK) SUNAN PLATFORM BİLEŞENLERİNİN İNCELENMESİ¹

Ayşin Gaye ÜSTÜN, Sinop Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu,
aysingaye.ustun@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-9564-0761

Hasan TANIŞ, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları, tanishasan@gmail.com,
ORCID ID: 0000-0002-9866-4096

Dilara Arzugül AKSOY, Bayburt Üniversitesi, Adalet Meslek Yüksekokulu,
dilaraarzugulaksoy@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0666-8362

Ebubekir KABA, Atatürk Üniversitesi, Pasinler Meslek Yüksekokulu,
ebubekirkaba@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6661-6225

Halil KAYADUMAN, İnönü Üniversitesi, Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma
Merkezi, halilkayaduman@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-5316-1893

Hasan UÇAR, Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi,
hasanucar@anadolu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-9174-4299

Engin KURŞUN, Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi,
ekursun@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-5649-8595

Aras BOZKURT, Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi,
arasbozkurt@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4520-642X

ÖZET

Amaç: Covid-19'un küresel bir salgın olarak ortaya çıkmasıyla beraber neredeyse dünyanın her yerinde eğitim kurumları kapatılmıştır. Olağan dışı durumlarda yürütülen ve acil uzaktan eğitim olarak da tanımlanan bu süreçte ders içeriklerinin eşzamanlı ve/veya eşzamansız yollarla sunulması kararlaştırılmıştır. Ancak birçok üniversitenin yeteri kadar uzaktan eğitim tecrübesi olmamasından ve/veya eğitim öğretim süreçlerinin tamamen yüz yüze eğitime göre planlanmasından dolayı birtakım sorunlar gözlenmiştir. Bu sorunlardan biri de "içerik eksikliği" konusunda olmuştur. Uygun içeriklerin olmaması ve sürdürülebilir dinamik bir platformun bulunmaması uzaktan eğitim sürecini daha zorlu bir duruma getirmiştir. Bu doğrultuda, ders içeriklerinin Açık Eğitsel Kaynak (AEK) olarak paylaşılmasına, kalite güvencesinin sağlanmasına ve sürdürülebilir bir platform içerisinde tüm kurumların kullanabileceği bir şekilde yapılandırılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmayla, AEK platformlarında yer alması gereken bileşenlerin özelliklerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Bu çalışmada bir dijital içerik platformunda yer alması gereken bileşenlerin belirlenebilmesi için araçsal durum çalışması gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, öğrenen ve ders sayısı, yaygın kullanım ve AEK sunma gibi kriterler belirlenerek, Dünyada ve Türkiye'de yer alan 12 dijital içerik platformunun bileşenleri doküman analizi yöntemiyle araştırılmıştır.

Bulgular: AEK sunan ilgili dijital platformlar (OER Commons, OpenLearn, OpenStax CNX, MIT OpenCourseWare, YÖK Dersleri, LearnCloud, Merlot, HippoCampus, panOpen OER, Jorum (Jisc), DOER - Directory of Open Educational Resources, eblendit) incelendiğinde sekiz farklı bileşen ortaya çıkmıştır: öğretim elemanlarının yanı sıra sektörde önde gelen kişilerin de içerik ürettiği, farklı öğrenme grupları ve amaçları için dersler bulunduğu, içeriklerle ilgili yorum yapma, etiketleme ve puanlama yapılabildiği

¹ Bu çalışma 120K256 no'lu TÜBİTAK 1001 projesi kapsamında desteklenmiştir.

görülmüştür. Bunun yanı sıra; içeriklerin lisanslanması ile ilgili Creative Commons (açık kamusal lisans) kullanım koşulunun yer aldığı, bazı dersler için katılım sertifikası ve/veya rozet (badge) uygulamasının yer aldığı görülmüştür. Ayrıca, konu ve malzeme türü bazlı arama yapılabilmesi ve bu platformların mobil uygulamalar üzerinden de kullanılabilirliği önemli bir bileşen olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında pandemi süreciyle birlikte Türkiye'deki üniversitelerin dijital içerik ihtiyacını karşılamak amacıyla hızla geliştirilen YÖK Dersleri Platformu'nun AEK platformlarından beklenen lisanslama, konu ve malzeme türü bazlı arama, rozet, etiketleme ya da yorum yapma gibi bileşenleri karşılamadığı görülmektedir. Bu noktada YÖK Dersleri Platformu'nun tercih edilebilir, kullanılabilir ve sürdürülebilir olması için kalite güvencesi sağlanarak içeriğin artırılması ve erişilebilirlik özelliklerinin kapsayıcı bir yaklaşımla tasarlanması önerilmektedir. Bunun dışında ilgili platformları açık bir öğrenme ekosistemi şeklinde yapılandırarak bilgiye erişimi talep eden herkesin erişebileceği bir şekilde tasarlanması gerektiği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Açık eğitsel kaynaklar, Açık eğitsel kaynak platformlarının bileşenleri, Acil uzaktan eğitim, Eğitimde açıklık, Öğrenme ekosistemi.

AN EXAMINATION OF THE PLATFORM COMPONENTS OFFERING OPEN EDUCATIONAL RESOURCES (OER)

ABSTRACT

Purpose: Educational institutions have been closed due to the global Covid-19 pandemic throughout the world. In this period, most of the educational institutions decided to deliver their course contents synchronously and/or asynchronously. A shift in this delivery mode of the instruction has emerged from emergency remote teaching (ERT) which has appeared in times of crisis. However, some problems have been observed as many universities do not have adequate online distance education experience. Besides, most of the education processes are planned completely according to face-to-face education. One of these problems has been about "content" that meets the emerging needs. The lack of proper content in distance education processes and the absence of a sustainable interactive platform have made this process more challenging. In this regard, it is observed that there is a need to share the course contents as Open Educational Resources (OER), to provide quality assurance and to be structured in a way that all institutions can use within a sustainable platform. Taking these issues into account, this study aims to examine the features of the components that should be included in open educational resource platforms.

Method: In this study, an instrumental case study design was used to identify the characteristics of the components that should be available in a digital content platform. Adopting a purposeful sampling approach, the features of 12 digital content platforms were investigated by document analysis techniques within the scope of the relevant literature.

Results: Examining the digital platforms offering OER (e.g, YÖK Courses, OER Commons, OpenLearn, OpenStax CNX, MIT OpenCourseWare, LearnCloud, Merlot, HippoCampus, panOpen OER, Jorum (Jisc), DOER - Directory of Open Educational Resources, eblendit), eight common features of OER platforms were identified.

Accordingly, it has been observed that, in addition to the instructors, the leading individuals in the sector also engage in producing educational content. There are also courses for different learning groups and purposes, and it is possible to comment, tag and rate to the contents. In addition to above mentioned points, it has also been identified that there is a Creative Commons usage condition for licensing the content, and participation certificate and/or badge application for some courses. Lastly, being able to search by subject and material type and the usability of these platforms through mobile applications is an important feature.

Conclusion and Suggestions: According to the result of the current study, YÖK Courses Platform, which was developed rapidly to meet the digital content needs of universities in Turkey during the pandemic period, does not have many of the features expected from OER platforms. Taking these points into account, it is recommended to increase the number of the content by providing quality assurance and to design the accessibility features with an inclusive approach in order to ensure the YÖK Courses Platform is preferable, usable and sustainable. Apart from these issues, it is recommended to configure the relevant platforms as an open learning ecosystem and to design them in a way that anyone who demands access to information can easily use these platforms.

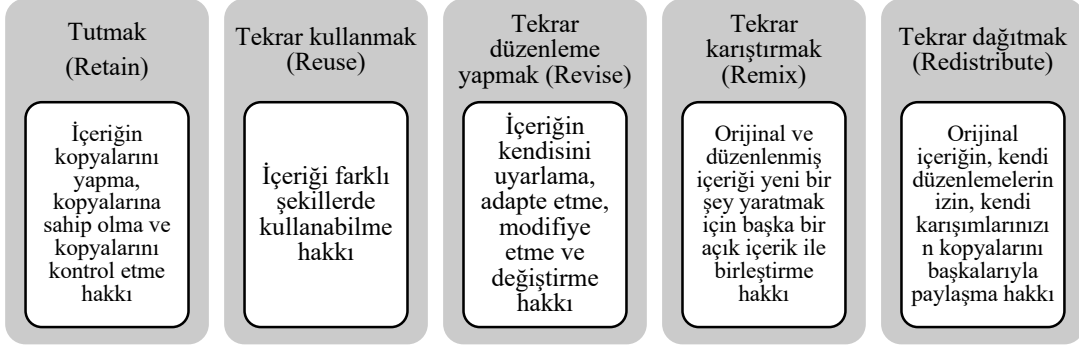
Key words: Open educational resources, Components of open educational resource platforms, Emergency remote teaching, Openness in education, Learning ecosystem.

GİRİŞ

Covid-19 pandemisi ile dünya genelinde pek çok eğitim kurumu kapatılmış ve 1.6 milyar öğrenenin eğitimi kesintiye uğramıştır (UNESCO, 2020). Öğrenenlerin; okullarından, öğretmenlerden ve diğer öğrenenlerden fiziksel olarak ayrı kaldığı pandemi sürecinde dünyada ve Türkiye’de eğitim sistemlerinin olağanüstü durumlara karşı hazırlıksız olduğu görülmüştür (Bozkurt ve Sharma, 2020). Okulların kapanmasıyla ülkeler, eğitimin devamlılığını sağlamak için özellikle çevrimiçi uzaktan eğitim sistemlerine yönelerek bu doğrultuda çözümler üretmiştir (Bozkurt ve ark., 2020). Eğitimciler, ders içeriklerini çevrimiçi ortama taşıyarak çevrimiçi ortamlarda eşzamanlı (Henriksen ve ark., 2020) ve eşzamansız (Lowenthal ve ark., 2020) olarak içerik sunumları gerçekleştirmiştir. Ancak bu geçiş süreci teknik altyapı, dijital içerik, kalite, mevzuat ve pedagoji gibi farklı boyutlarda yetersizlikleri ortaya çıkarmıştır (Can, 2020). Kısa zamanda, hazırlık süreci olmadan öğrenenlere çevrimiçi kaynak sağlanması konusunda problemler yaşanmıştır (Huang ve ark., 2020). Eğitimin aksamadan devam edebilmesi için özellikle dijital içerik boyutuna yönelik açık eğitim, açık eğitsel kaynakları (AEK) ve açık eğitsel uygulamaların (AEU) önemi sıklıkla vurgulanmaktadır (Huang ve ark., 2020; Mncube ve ark., 2021). Ülkemizde Covid-19 ile başlayan süreçte YÖK Dersleri Platformu kurularak yükseköğretim öğrenenlerinin dijital ders kaynağı ihtiyaçları karşılanmaya ve eğitim sistemleri sürdürülebilir kılınmaya çalışılmıştır. Covid-19 sonrasında da sürdürülebilir eğitim için çevrimiçi eğitime (Xie ve ark., 2020) ve AEU’lara (Ossiannilsson ve ark., 2020) doğru yönelimin artacağı da ilgili alanyazında ifade edilmektedir.

AEK kavramı, 2002 yılında Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO) tarafından ilk kez açıklanmış ve “ücretsiz ve açık olarak isteyen herkese sunulan, belirli lisans koşulları altında da birleştirme, geliştirme ve yeniden yayınlama

olanağı sağlanan eğitim malzeme ve kaynaklarıdır.” şeklinde tanımlanmıştır (UNESCO, 2002). AEK’ların temel ilkesi, öğrenmeye sınırsız ve ücretsiz erişim sağlamak için bilgi paylaşma ve elde etme özgürlüğüdür (OECD, 2007). Wiley (2007), açık içerik ve AEK’ların, Şekil 1’deki faaliyetler için herkese ücretsiz ve sürekli olarak erişime açık olduklarını ifade etmektedir.

Şekil 1. Wiley'in 5R sınıflaması

AEK’lar, öğreten ve öğrenenlere, ücretsiz eğitim materyallerinden yararlanmak için erişim imkânı sağlarken (Atkins ve ark., 2007), eğitsel içeriklere erişme noktasında ortaya çıkan maliyetleri de azaltmaktadır (Murphy, 2013). AEK’lar, eğitsel içeriklerin maliyetini azaltmanın ötesinde, her öğrenene kaynaklara erişme imkânı sunarak eğitimde fırsat eşitliğini desteklemektedir (Hylén, 2006). Açık eğitim, yaygın ve örgün öğrenmeyi birbirine bağlayarak yüksek öğretime erişimi ve rekabet yoluyla yüksek öğretim kalitesini artırma potansiyeline sahiptir (Weller, 2020). UNESCO, 2030 yılı için yayınladığı eylem planında, artan erişim imkanlarının, eğitim-öğretimin kalitesini ve uyumluluğunu iyileştirmeye yönelik tedbirlerle desteklenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu doğrultuda, eğitim kurumlarına, kendi bağlamlarında, herkes için eşit kalitede, kapsayıcı ve erişilebilir kaynaklar sunma çağrısında bulunmaktadır (UNESCO, 2016). AEK’ların avantajlarına ve yapılan çağrılara rağmen, AEK’ların yüksek öğretimde kullanımına yönelik kabul durumu (Atenas ve ark., 2014) ve sürdürülebilirliği hala yetersizdir (Wang ve ark., 2019). Wiley (2007)’ye göre AEK’ların sürdürülebilirliği içeriğin üretimi ve paylaşımı ile kullanıcıların içeriği kullanımı ve tekrar kullanımı boyutlarını kapsamaktadır. Bu boyutları etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Türkiye özelinde bakıldığında içeriklerin kalite güvencesinin sağlanamaması AEK platformlarının sürdürülebilirliği için önemli engellerden biri olarak gösterilmektedir (Bozkurt, 2019). Downes (2007) AEK platformlarının kalite güvencesini sağlayabilmek için sürdürülebilir çözümlere ihtiyaç duyduğunu ifade etmektedir. Bu bağlamda çalışmada AEK platformları incelenerek bu platformların ortak bileşenlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Nitel yaklaşımın benimsendiği çalışmada, problem durumunu derinlemesine araştırmak amacıyla durum çalışması yöntemlerinden araçsal durum deseni (Stake, 1995) kullanılmıştır. Araçsal durum çalışmasında özel bir duruma odaklanarak genel durum hakkında yorum yapılmaktadır. Bu çalışmada Dünya’da ve Türkiye’de yer alan mevcut dijital içerik platformları incelenerek platformlara ait ortak bileşenler ortaya çıkarılmıştır.

Çalışma kapsamında Tablo 1’de sunulan 12 dijital içerik platformu incelenmiştir.

Tablo 1. AEK sunan platformlar

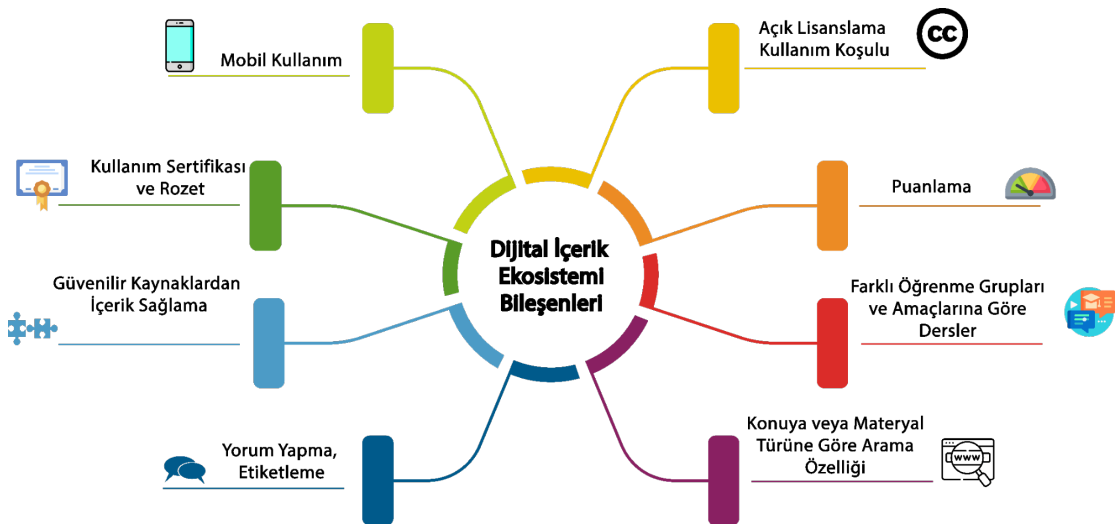
Platform	Web Adresi
OER Commons	https://www.oercommons.org/
OpenLearn	https://www.open.edu/openlearn/
OpenStax CNX	https://cnx.org/
MIT OpenCourseWare	https://ocw.mit.edu/index.htm
LearnCloud	http://learncloud.rumie.org/
Merlot	https://www.merlot.org/merlot/
HippoCampus	https://www.hippocampus.org/
panOpen OER	https://www.panopen.com/
Jorum (Jisc)	https://www.jisc.ac.uk/
DOER (Directory of Open Educational Resources)	http://doer.col.org/
eblendit	https://www.eblendit.com/
YÖK Dersleri	https://yokdersleri.yok.gov.tr/

Platformların seçiminde temsil gücünü artırmak için amaçlı bir seçim süreci benimsenmiştir (Fraenkel ve ark., 2012). Bu doğrultuda platformların seçiminde kullanım düzeyleri ile kullanıcı ve ders sayıları dikkate alınmıştır.

Belirlenen platformların sistematik bir şekilde incelenmesi ve verilerin elde edilmesi için çalışmada doküman analizinden faydalanılmıştır.

BULGULAR

Çalışmada doküman analizi ile 12 dijital içerik platformu incelenmiştir.

Şekil 2. Dijital İçerik Ekosistemi Bileşenleri

AEK sunan ilgili dijital platformlar (OER Commons, OpenLearn, OpenStax CNX, MIT OpenCourseWare, YÖK Dersleri, LearnCloud, Merlot, HippoCampus, panOpen OER, Jorum (Jisc), DOER - Directory of Open Educational Resources, eblendit) incelendiğinde sekiz farklı bileşen karşımıza çıkmaktadır (Şekil 2):

Yorum ve Etiketleme Yapılması: Platformlarda diğer kullanıcılara öneri sunabilmek amacıyla yorum yapma ve etiketleme özelliği yer almaktadır.

Güvenilir Kaynaklardan İçerik Sağlama: Dijital platform içerisinde yer alan içerikler, alanında uzman kişiler tarafından geliştirilmektedir.

Kullanım Sertifikası ve Rozet Uygulamalarına Yer Verilmesi: Dijital platformlar içerisinde öğrenenlerin ders esnasında ve ders sonunda motivasyonlarını arttırmak amacıyla sertifika ve rozet gibi uygulamalara yer verilmektedir.

Mobil Kullanıma Uygun Olması: Öğrenenlerin dijital içerik platformuna ulaşmak için masaüstü veya dizüstü bilgisayarları olmayabilir ancak birçoğunun mobil cihazı bulunmaktadır. İçeriklerin ve dijital platform uygulamalarının mobil uyumlu olması, öğrenenlerin ders içeriklerine erişimini kolaylaştırmaktadır.

Açık Lisanslama Yapılması: Dijital içerik platformlarında içeriklerin çok az kısıtlama ile veya hiç kısıtlama olmaksızın yeniden kullanılmasına, uyarlanmasına ve yeniden yayınlamasına izin veren özelleştirilebilir telif hakkı lisanslarına yer verilmektedir.

İçeriklerin Puanlanabilir Olması: Öğrenenler tarafından platform içerisinde yer alan dijital ders içeriklerinin puanlanabilir olması, öğrenenler tarafından yararlı olduğu düşünülen içeriklerin ön plana çıkmasını sağlamaktadır. Böylece, diğer öğrenenlerin yüksek puana sahip olan ders içeriklerini tercih etme imkanı bulunmaktadırlar.

Farklı Öğrenme Gruplarına Ait Derslerin Bulunması: Dijital içerik platformları içerisinde her yaş, meslek ve ilgilere uygun ders içerikleri yer almaktadır.

Konu veya Materyal Türüne Göre Arama Yapılabilir Olması: Dijital içerik platformları içerisinde uygulamalı bilimler, sanat ve beşeri bilimler, fen bilimleri, matematik, hukuk, teknik eğitim vb. konular ile video tabanlı, metin tabanlı, oyun, ev ödevi, simülasyon vb. gibi materyal türlerine göre arama yapılabilmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın temel amacı dijital içerik platformlarını inceleyerek bu platformların ortak bileşenlerini belirlemektir. Bu bağlamda kullanım düzeyi ile kullanıcı ve ders sayısı kriterlerine göre seçilen AEK platformlarına ait bileşenler incelenmiştir. Çalışmanın sonuçları dünya genelinde yer alan dijital içerik ekosistemlerinde bulunan lisanslama, konu ve malzeme türü bazlı arama, rozet, etiketleme ya da yorum yapma gibi bileşenlerin, Türkiye özelinde Covid-19 pandemisi sürecinde Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından hızlı bir şekilde geliştirilerek kullanıma sunulan YÖK Dersleri Platformunda bulunmadığını göstermektedir.

Çalışmanın bulguları, incelenen platformların çoğunda dijital ders içeriklerinin öğrenenler tarafından puanlandığını, yorumlandığını ve etiketlendiğini göstermektedir. Bu bileşenler ders içeriklerinin kalite güvencesinin sağlanması açısından önemlidir. Benzer şekilde AEK kalite güvencesinin ISO 19796-x gibi standartlarla belirlendiği gibi; kullanıcı puanlaması, akran değerlendirmesi ve öneri sistemi gibi araçların sürece entegre edilerek de kalite güvencesinin sağlanabileceği vurgulanmaktadır (Atenas ve Havemann, 2013).

Çalışmanın bulguları dijital içerik platformlarının, öğrenenlerin ders sürecinde motivasyonlarını yüksek tutmak amacıyla sertifika ve rozet gibi uygulamalara yer verdiğini göstermektedir. Öte yandan öğrenenlerin motivasyonlarını artırmak amacıyla sunulan bu tür dışsal motivasyon unsurlarının öğrenenlerin içsel motivasyonlarını olumsuz etkileyebileceği ifade edilmektedir (Gagné ve Deci, 2005). Dolayısıyla ödül, puan, rozet gibi dışsal motivasyon unsurlarının yanı sıra öğrenenlerin ihtiyacı olan

eğitimi sunarak ya da içerikleri kendi ihtiyaçlarına göre düzenleyebilecekleri uyarlanabilir ortamlar sağlayarak içsel motivasyonlarının artırılması yönünde çalışmalar gerçekleştirilebilir.

AEK'ların paylaşımı noktasında en önemli konulardan biri de telif ve fikri mülkiyet haklarının korunmasıdır (Kurşun ve ark., 2014). Çalışmadan elde edilen bulgulara bakıldığında da "açık lisanslamanın" dijital içerik platformlarının önemli bileşenlerinden olduğu görülmektedir. Bu bağlamda Creative Commons (Açık Kamusal Lisans), telif hakları alanında esneklik sağlaması, içerik paylaşımını yaygınlaştırmak amacıyla kurulmuş olması ve kâr amacı gütmemesi nedeniyle lisanslama alanında önde gelen organizasyonlardan birisidir (Creative Commons, 2021). Dolayısıyla halihazırda var olan ya da yeni kurulması planlanan dijital içerik platformlarının ortak bir standart olarak Creative Commons gibi lisanslama yöntemlerini kullanmaları önerilmektedir.

Çalışmanın bulguları incelendiğinde dünya genelinde en çok kullanılan dijital içerik platformlarında konu ve materyal türlerine göre arama yapılabildiği ve bu yönde kullanıcılara zengin içerikler sunulduğu görülmektedir. Ulusal düzeyde bakıldığında ise YÖK Dersleri Platformu'nda içerik aramayı sağlayan herhangi bir filtreleme özelliğinin bulunmaması, içeriklerin tasarım ve tür çeşitliliği bakımından yetersiz olması ilgili platformun kullanılabilirliğini olumsuz etkilemektedir. Benzer şekilde Can (2020)'in gerçekleştirdiği çalışmada da YÖK Dersleri Platformunda yer alan içeriklerin genel olarak basılı materyallerden oluştuğu, platformun video, sunum gibi görsel ve zengin içerikler ile desteklenmesi gerektiği belirtilmektedir.

Mobil teknolojiler AEK'lara ulaşımında birçok imkân sunmanın dışında, içerik duyarlı, coğrafi konum ve kitlesel öğrenmeye yönelik yeni yöntemlerin kullanımı konusunda da önemli fırsatlar sunmaktadır (Sharples ve ark., 2015). Yapılan araştırmalarda AEK'ların mobil ortamlarda kullanıldığında platformların daha çok ziyaret edildiği, sınavlarda daha başarılı olunduğu ve ders içeriklerinin daha çok izlenip indirildiği görülmektedir (Rohloff ve ark., 2018). Bu çalışmada da benzer şekilde platformların mobil kullanımı desteklemesi önemli bileşenlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle AEK'lara yönelik geliştirilecek ortamların mobil uygulamalarının yayınlanması ya da web sitelerinin mobil uyumlu olarak tasarlanması önerilmektedir.

Sonuç olarak AEK sunan platformlarda mobil uyumluluk, kullanım kolaylığı ve sürdürülebilirlik gibi kavramların önemli olduğu görülmektedir. Araştırma bulgularına bakıldığında, AEK platformlarında sadece içerik sunmanın ötesinde içerik üreticileri ve kullanıcılar kadar altyapılara yönelik düzenlemelerin de yapılması gerektiği ön plana çıkmaktadır. Bu doğrultuda ilgili sistemlerin tasarımında tüm paydaşların ve boyutların dikkate alınarak bir ekosistem geliştirmeye yönelik uygulamaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Atenas, J., Havemann, L., & Priego, E. (2014). Opening teaching landscapes: The importance of quality assurance in the delivery of open educational resources. *Open Praxis*, 6(1), 29-43. <http://dx.doi.org/10.5944/openpraxis.6.1.81>

Atkins, D.E., Brown, J.S., & Hammond, A.L. (2007). A review of the open educational resources (OER) movement achievements, challenges, and new opportunities. <https://hewlett.org/wp-content/uploads/2016/08/ReviewoftheOERMovement.pdf> adresinden edinilmiştir.

Bozkurt, A. (2019). Açık eğitsel kaynaklardan açık eğitsel uygulamalara: Türk yükseköğretimi bağlamında ekolojik bakış açısıyla bir değerlendirme. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 127-150.

Bozkurt, A., Jung, I., Xiao, J., Vladimirschi, V., Schuwer, R., Egorov, G., ... & Paskevicius, M. (2020). A global outlook to the interruption of education due to COVID-19 pandemic: Navigating in a time of uncertainty and crisis. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-126. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3878572>

Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), i-vi. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3778083>

Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *AUAd*, 6(2), 11-53.

Creative Commons (2021). 29.10.2021 tarihinde <https://creativecommons.org.tr/hakkında/> adresinden erişildi.

Downes, S. (2007). Models for sustainable open educational resources in interdisciplinary. *Journal of Knowledge and Learning Objects*, 3(1), 29-44.

Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H., H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8. Basım). New York, NY: McGraw-Hill.

Gagné, M. & Deci, E. L. (2005). Self-determination theory and work motivation. *Journal of Organizational Behavior* 26(26), 331–362. <https://doi.org/10.1002/job.322>

Henriksen, D., Creely, E., & Henderson, M. (2020). Folk pedagogies for teacher transitions: Approaches to synchronous online learning in the wake of COVID-19. *Journal of Technology and Teacher Education*, 28(2), 201-209.

Huang, R., Tlili, A., Chang, T. W., Zhang, X., Nascimbeni, F., & Burgos, D. (2020). Disrupted classes, undisrupted learning during COVID-19 outbreak in China: application of open educational practices and resources. *Smart Learning Environments*, 7(1), 1-15. <https://doi.org/10.1186/s40561-020-00125-8>

Hylén, J. (2006). Open educational resources: Opportunities and challenges. *Proceedings of Open Education 2006: Community, Culture, and Content* (p. 49-63). <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/summary?doi=10.1.1.182.5134>

Kurşun, E., Çağiltay, K. & Can, G. (2014). An investigation of faculty perspectives on barriers, incentives, and benefits of the OER movement in Turkey. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 15(6). 14-32. <https://doi.org/10.19173/irrodl.v15i6.1914>

Lowenthal, P., Borup, J., West, R., & Archambault, L. (2020). Thinking beyond zoom: using asynchronous video to maintain connection and engagement during the COVID-19 pandemic. *Journal of Technology and Teacher Education*, 28(2), 383-391.

Mncube, L. S., Tanner, M., & Chigona, W. (2021). The Commodification of Open Educational Resources for Teaching and Learning by Academics in an Open Distance e-Learning Institution. *arXiv preprint arXiv:2108.09938*.

Murphy, A. (2013). Open educational practices in higher education: Institutional adoption and challenges. *Distance Education*, 34(2), 201–217. <https://doi.org/10.1080/01587919.2013.793641>

Ossiannilsson, E., Zhang, X., Wetzler, J., Gusmão, C., Aydın, C. H., Jhangiani, R., ... & Harichandan, D. (2020). From open educational resources to open educational practices. *Distances et médiations des savoirs*. <https://doi.org/10.4000/dms.5393>

Organisation for Economic Co-Operation and Development (OECD). (2007). *Giving knowledge for free: The emergence of open educational resources*. Paris, France:

Organisation for Economic Co-Operation and Development, Center for Educational Research and Innovation. <http://www.oecd.org/education/ceri/38654317.pdf> adresinden edinilmiştir.

Rohloff, T., Bothe, M., Renz, J., & Meinel, C. (2018). Towards a better understanding of mobile learning in MOOCs. In 2018 Learning With MOOCs (LWMOOCs) (pp. 1-4). *IEEE*. <https://doi.org/10.1109/LWMOOCs.2018.8534685>

Stake, R. E. (1995). *The art of case study research* (1st Ed.) Thousand Oaks, CA: Sage.

Sharples, M., Delgado Kloos, C., Dimitriadis, Y., Garlatti, S., & Specht, M. (2015). Mobile and accessible learning for MOOCs. *Journal of interactive media in education*, 1(4), 1-8. <https://doi.org/10.5334/jime.ai>

UNESCO (2020). COVID-19 Education Response, <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/globalcoalition> adresinden edinilmiştir.

UNESCO (2016). Unpacking sustainable development goal 4 education 2030. <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002463/246300E.pdf> adresinden edinilmiştir.

UNESCO (2002). Forum on the impact of open courseware for higher education in developing countries: Final report. <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001285/128515e.pdf> adresinden edinilmiştir.

Xie, X., Siau, K., & Nah, F. F. H. (2020). COVID-19 pandemic—online education in the new normal and the next normal. *Journal of Information Technology Case and Application Research*, 22(3), 175-187. <https://doi.org/10.1080/15228053.2020.1824884>

Wang, X., Hall, A. H., & Wang, Q. (2019). Investigating the implementation of accredited massive online open courses (MOOCs) in higher education: The boon and the bane. *Australasian Journal of Educational Technology*, 35(3). <https://doi.org/10.14742/ajet.3896>

Weller, D. (2020). Open and free access to education for all. In D. Burgos (Ed.), *Radical solutions and open science: An open approach to boost higher education*. Lecture Notes in Educational Technology. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-981-15-4276-3>

Wiley, D. (2007). On the Sustainability of Open Educational Resource Initiatives in Higher Education. <http://www.oecd.org/edu/ceri/38645447.pdf>.

Bildiri ID:131: PANDEMİDE UYGULAMA DERSLERİNİN UZAKTAN EĞİTİMİNİ DENEYİMLEYEN AÇILIK VE ANTRENÖRLÜK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ EĞİTİMLERİNİ BENİMSEME DURUMU VE ÖNERİLERİ

Ümmü Berna KILIÇ ÇELİK, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, Atatürk
Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü Yüksek lisans öğrencisi,
klcbrna@gmail.com

Resul ÇELİK, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Personeli,
r.emre1905@gmail.com

ÖZET

Covid-19 2020 yılında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıktığı günden bu yana tüm dünyayı etkisi altına alan ekonomik, psikolojik ve davranışsal sorunlara neden olmaktadır. Bu sorunlardan biri de eğitim alanında yaşanmıştır. Bu çalışmada Açıklık ve Antrenörlük bölümü öğrencilerinde, uzaktan eğitimin pandemi sürecine bağlı olarak uygulama dersleri üzerinden verimliliği bu durum içerisinde öğrencilerin mesleki eğitim durumlarını benimsemesi ve sürecin yönetilmesi konusunda gerekli önerileri sağlamak amaçlanmıştır. Küresel dünya düzeni içerisinde dijitalleşmenin hız kazandığı son yıllarda pandemi kabusu ile mücadelede uzaktan eğitim uygulaması büyük rol üstlenmiştir. Bu durum eğitimin bazı aşamalarında olumlu katkılar sağlarken bazı durumlarda da olumsuzluklar meydana getirmiştir. Bu çalışma Açıklık ve Antrenörlük bölümü öğrencilerinin uygulama derslerini, interaktif etkileşimli iletişimden uzak fiziksel materyallerden ve sınıf ortamından arındırılmış olarak zaman ve mekân kavramının ortadan kaldırılarak online eğitim biçiminde deneyimlemiş olmaları sonucu mesleki deneyim ve tecrübe adına yeterliliklerini değerlendirmelerini amaçlamıştır.

Amaç: Bu çalışma Covid-19 salgını ve beraberinde gelen pandemi sürecinde Açıklık ve Antrenörlük bölümü öğrencilerinin uygulama derslerini uzaktan eğitim ile deneyimlemesi ve bu gerekçe ile mesleki deneyim kazanma durumlarının tespit edilerek öğrencilerin mesleki eğitimlerini benimseme durumunu ve önerilerini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu çalışma Atatürk Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Açıklık ve Antrenörlük bölümü öğrencilerinde 2020-2021 yılı eğitim-öğretim döneminde nicel araştırma tekniği web anket yöntemi ile yapılmıştır. 85 kişiye OBS üzerinden anket linki gönderilerek soruları yanıtlamaları istenmiştir. Katılımcıların uygulama derslerine uzaktan eğitim ile katılması ve bu süreçte mesleki eğitimlerinin benimsenme duruma ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla beş kategoride Likert tipinde hazırlanmış "Kesinlikle Katılıyorum" ve "Kesinlikle Katılmıyorum" arasında değişen 1'den 5'e kadar puanlanmış şekilde derecelendirilmiş soruları yanıtlayarak katkı sağlamışlardır. Uygulama derslerinin uzaktan eğitimdeki öğrenimine yönelik önerileri de sonuçlar kısmında değerlendirilmiştir.

Bulgular: Ankete katılım gönüllülük esasına dayandırılarak nicel veri sonuçları değerlendirilerek sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Mesleki Hazırbulunuşluk, Pandemi, Uzaktan Eğitim.

THE STATUS AND RECOMMENDATIONS OF ADAPTATION OF VOCATIONAL TRAINING OF EQUIPMENT AND TRAINING DEPARTMENT STUDENTS, WHO EXPERIENCED THE DISTANCE EDUCATION OF PRACTICE COURSES IN THE PANDEMIC

ABSTRACT

Covid-19 has been causing economic, psychological and behavioral problems that have affected the whole world since the day it emerged in Wuhan, China in 2020. One of these problems has been experienced in the field of education. In this study, it is aimed to provide the necessary suggestions for the students of the Equine and Coaching department to adopt the vocational education situations of the students in this situation and to manage the process through the practice lessons depending on the pandemic process of distance education. In recent years, when digitalization has accelerated in the global world order, distance education has played a major role in the fight against the nightmare of the pandemic. While this situation provided positive contributions at some stages of education, it also created negative effects in some cases. This study aimed to evaluate the competencies of the Equestrian and Coaching department students in the name of professional experience and experience, as a result of the fact that they experienced the practical courses in the form of online education by eliminating the concept of time and space, free from physical materials and classroom environment, away from interactive interactive communication.

Purpose: This study aims to determine the students' adoption of their vocational training and their suggestions by determining the practice courses of Equine and Coaching department students during the Covid-19 epidemic and the accompanying pandemic, by determining their experience of gaining professional experience with this reason.

Method: This study was conducted with the quantitative research technique, web survey method, in the academic year of 2020-2021, in Atatürk University Vocational School Equestrian and Coaching Department students. A survey link was sent to 85 people via OBS and they were asked to answer the questions. In order for the participants to participate in the practice courses through distance education and to determine their attitudes towards the adoption of their vocational training in this process, they contributed by answering the questions rated from 1 to 5, ranging from "Strongly Agree" and "Strongly Disagree", prepared in five categories, in Likert type. The suggestions for the learning of the practice courses in distance education were also evaluated in the results section.

Results: The results were obtained by evaluating the quantitative data results based on the voluntary basis of participation in the survey.

Keywords: Covid-19, Professional Readiness, Pandemic, Distance Education.

GİRİŞ

Tarihsel süreç içerisinde salgın hastalıkların neden olduğu ölümlere bağlı olarak salgını önlemek ve ölümleri azaltmak amacıyla sosyal izolasyon, karantina ve pandemi gibi uygulamalar hayata geçirilmiştir. “2020 yılının aralık ayında Çin’in Wuhan kentinde deniz ürünlerinin satıldığı pazarda Covid-19’un ilk belirtileri ortaya çıkmış ve kısa sürede

tüm dünyaya yayıldığı tespit edilmiştir.”(Serçemeli, M.,& Kurnaz, E., 2020) Virüsün kısa sürede büyük bir alana yayılması nedeniyle bir takım önlemler alındığı görülmektedir. Bu bağlamda “Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edilmiştir.”(Gömleksiz, M. N., & Pullu, E. K.,2020) WHO tarafından pandemi ilan edilmesi insanların virüsle mücadele noktasında ki önlemlerini artırmasına ve topyekün bir iş birliği içerisinde olunmasına dikkat çekmektedir. Ülkelerde görülen vaka sayısı ve ölüm oranlarına bağlı olarak çeşitli önlemler alındığı görülmektedir. Bu anlamda “birçok devlet yönetimi bulaş riskine karşı paniğe kapılarak evde kal çağrısı yapmış bunun yanı sıra ülkeler yüz yüze eğitim sistemine ara vererek uzaktan eğitim sistemine geçmişlerdir.”(Yılmaz, İ.; Yılmaz,E. & Savaş, B. 2021) Öğrenci alışık olduğu okul ortamında deneyimlediği bilgi ve tecrübeyi artık uzaktan eğitim sisteminde yeni sistemsel bir düzende deneyimlemektedir. 2020 yılının salgın hastalığı Covid-19 nedeniyle birçok ülkede uzaktan eğitime başlanılmıştır. Bilişim ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler geleneksel yüz yüze öğrenme biçimi yerine fiziksel temastan ve somut bir sınıf ortamından sıyrılarak sanal bir sınıf ortamında uzaktan eğitimin hayata geçirilmesine katkı sağlamaktadır.

Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi

Tarihsel süreç içerisinde birçok bilim insanı uzaktan eğitim sistemi tanımları yapmıştır. “Wedeyemer uzaktan eğitim sistemini tanımlarken öğrencinin bu sistemde bağımsız olduğunu savunmuş, uzaktan eğitim çalışmasına da bağımsız çalışma adını vermiştir. Holmberg ise, uzaktan eğitim sisteminde öğrencilerin sürekli gözetim altında olmadıkları için rahat hareket edebildiklerini gözetim sorunun ortadan kalktığı için başarı düzeyinin artacağına altını çizmiştir.”(Kırık, A., 2014) Genel anlamda uzaktan eğitim sanal bir sınıf ortamında somut bir mekandan arındırılmış, kitle eğitimi olarak ifade edilmektedir. “Uzaktan eğitimin tarihsel geçmişine bakıldığında 1700’lü yıllara dayandığı başlangıçta mektupla öğretime dayanan 1906 yılında da ABD’de radyo istasyonu kurularak ilk defa uzaktan eğitim yapılmaya başlanılmıştır.”(Arslan, F.; & Korkmaz, Ö.; 2019) Uzaktan eğitim çalışmaları eğitim açısından büyük avantajlar sağladığı gerekçesiyle Avrupa ülkelerinde de uzaktan eğitim çalışmalarının hızla kazandığı görülmektedir. “1840’lı yıllarda İngiltere’de mektup aracılığıyla incil eğitimi verilmeye başlanmış, 1856 yılında Almanya’da uzaktan eğitimin temelleri atılırken Fransa’da ilk uzaktan eğitim merkezi kurulmuştur.”(Kırık, A., 2014) Teknolojik ilerlemeler doğrultusunda ise günümüz uzaktan eğitim sistemi hizmete sunulmuştur. Alışlagelmiş geleneksel olan yüz yüze eğitim sistemi uzaktan eğitim sistemi ile desteklenmeye çalışılmıştır. “Uzaktan eğitim, eğitmen ve öğrencinin aynı mekanda bulunmak zorunda olmadığı sanal bir sınıf ortamı oluşturularak teknolojik imkanlar çerçevesinde eğitim imkanı sağlamaktadır.”(Metin, A.E.; Karaman, A.; & Şaştım, Y.A., 2017) Uzaktan eğitim sistemi zaman ve mekan kavramı zorunluluğunu ortadan kaldırarak öğrencilerin ve eğitimcilerin bilişim sistemi aracılığıyla aynı anda farklı mekanlardan bir araya gelerek öğrenim sağlayabildikleri sanal bir ortama karşılık gelmektedir. “Türkiye’de ilk uzaktan eğitim çalışmaları 1927’li yıllarda gündeme gelmiş, 1950’li yıllarda uygulama alanında ilk çalışmalar yapılmış, 1960’lı yıllarda yükseköğrenime artan talepler doğrultusunda mektupla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uzaktan eğitim başlatılmıştır.” (Arslan, F.; & Korkmaz, Ö.; 2019) İnternet tabanlı eğitimin; uzaktan eğitim, elektronik, tele kurs, açıköğretim gibi alanlarla uygulanmaya başladığı görülmektedir. Türkiye’de de bu anlamda alt yapı güçlendirmeleri yapılarak uzaktan eğitime katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Günümüzde uzaktan eğitim programı çerçevesinde Eskişehir Anadolu Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İLİTAM, Atatürk

Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi hizmet vermektedir. Yüz yüze eğitimin yanında uzaktan eğitim imkanı sağlayan bu bölümler “öğretme etkinliğinin yanı sıra öğrenmenin yapısalcı yönünün ağırlıklı olarak kullanımına dikkat çekmektedir.”(Özyürek, A., Begde, Z., Yavuz, N. F., & Özkan, İ. 2016)

Pandemi Sürecinde Uygulama Dersleri ve Uzaktan Eğitim

Pandemiler virüslerin bulaş riskine karşı oluşturulmuş önlemler arasında yer almaktadır. Pandemiler virüslerin yayılma ortamlarında sosyal ve bireysel izolasyonu sağlayarak bulaş riskini en aza indirmeye yardımcı olmaktadır. 2020 yılının Covid-19'a bağlı pandemisi toplumsal ve bireysel açıdan sağlıklı olma ve sağlıklı kalmaya yönelik büyük bir tehdit oluşturmaktadır. “Covid-19 virüsü aralık ayının sonlarında Çin'in Wuhan kentinde zatürre vakası olarak ortaya çıkmıştır.” (Shah, 2020) Kısa sürede tüm dünya da görülmeye başlayan Covid-19 virüsüne karşı birçok tedbir alınmıştır. “Türkiye’de ilk covid-19 vakasının tespit edilmesi üzerine Milli Eğitim Bakanlığı Mart ayı ara tatilini bir hafta daha uzatma kararı aldığını ardından da eğitime uzaktan devam edileceğini açıklamıştır.”(Saygı, H.2021) Türkiye gibi pek çok ülkenin pandemi nedeniyle uzaktan eğitime devam etmekte bunun yanı sıra “uzaktan eğitim için gerekli alt yapı ve bilişim hizmetlerini geliştirmektedir.”(Saygı, 2021) Uzaktan eğitimin sistemli bir biçimde uygulanması ve ihtiyaca cevap vermesi noktasında yapılan alt yapı ve bilişim çalışmaları bu anlamda eğitime destek sağlamaktadır. Pandemi sürecinde hayatın bir parçası haline gelen uzaktan eğitimin, eğitim açısından avantaj ve dezavantajlar sağladığı görülmektedir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde uzaktan eğitimin öğrencilerin eğitimleri açısından olumsuz sonuçlar doğurduğu ve eğitimin etkililiği bağlamında yeterli olmadığı sonu elde edilirken pandemi süreci içerisinde sağlığı tehdit etmeden yapılabilecek en iyi eğitim şeklinin de uzaktan olduğu tespit edilmiştir. Bu bilimsel çalışmaya; “Güler Demir’in Kastamonu Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi öğrencileri ile yaptığı anket sonucundan”(Güneş, A.,2021) elde ettiği veriler örnek verilebilir. “Öğrencilerin uzaktan eğitimde bilişsel ve ruhsal olarak olumsuz etkilendiği fakat pandemi sürecinde okulların tamamen tatil edilmesi yerine uzaktan eğitimle eğitim hayatına devam edilmesinin olumlu katkıları üzerinde durulmuştur.” (Güneş, A.,2021) pandemi nedeniyle uzaktan eğitim sisteminin kullanımı yaygınlaşmış, ilk ve orta öğretimde televizyon programlarının yanı sıra, zoom, ebat v gibi uygulamalarda da eğitime katkı sağlamaktadır. Eğitimin bu şekilde uzaktan devam ettiği süreçte etkili bir uzaktan eğitim sağlamak amacıyla öğrencilerin öğrenimini kolaylaştırmak ve verimliliği artırmak gerekmektedir. Bu sebeple öncelikle teknolojinin bu alanda nasıl kullanılacağına yönelik bir eğitim verilmesi gerekmektedir. Verimlilik açısından “uzaktan eğitimin içeriği zenginleştirmek, sürekli ilgi ve merak uyandırması açısından destekleyici uygulamalar yapmak, oyunlaştırıcı, düz anlatımdan uzak, animasyon, grafik, şekil ve görsellerle beklentilere cevap vermesi gerekmektedir.”(Bozkaya, M.,2006) uzaktan eğitimin bu imkanları elbette ki pandemi süreci boyunca eğitime olumlu katkı sağlamaktadır. Sistem üzerine kaydedilen dersler ve ders materyalleri daha sonrada ulaşılabildiği için öğrenci ve öğrenmen açısından olumlu görülmektedir. Ders materyalleri, öğrenci, eğitimci, teknolojik imkanlar ve ders müfredatı da uzaktan eğitim sisteminin uygulanabilirliğinde etkili olmaktadır. Özellikle uygulamaya yönelik derslerin uzaktan eğitim sistemine uyarlanması ve uzaktan eğitimde bu derslerin yürütülmesi noktasında bir takım sorunların ortaya çıktığı görülmektedir. Uygulamalı derslerin fiziksel temas, görme, koklama, işitme ve hatta iletişim kurarken ki tavırlar çerçevesinde gerçekleştirildiği söylenilebilir. Bu çerçevede uygulamalı alanda ders alan öğrenciler için

video, slayt ve çevrimiçi materyallerle dinleyicinin derse katılımı artırılmaya çalışılmıştır. Fakat “öğrencilerin bu süreçte laboratuvar ortamından deney ve gözlem uygulamalarından, arkadaşları ile olan sosyal ve grup çalışmaların uzak kalmaları etkileşim gerçekleştirememeleri onlar için dejavantaj oluşturmaktadır.” (Demirtaş, İ., Ayyıldız, S., Ayyıldız, B., & Kuş, K. Ç. 2020) Yapılan araştırmalar ve araştırmacılar deney ve gözleme dayalı, uygulamaya açık bölümlerde yüz yüze eğitimin daha verimli olduğu görüşündedir. Demirtaş, Kuş ve Ayyıldız’ın tıp fakültesi öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin bakış açısında uzaktan eğitim verimliliği belirlenmiştir. Bu çalışmada yüz yüze eğitimin uzaktan eğitime kıyasla deneysel öğrenme ve uygulamalı dersler açısından daha verimli olduğu, bu bölüm öğrencilerinin de yüz yüze eğitime daha fazla değer verdiği sonucuna varılmıştır. Literatür taraması yapıldığında uzaktan eğitimin avantaj ve dejavantajlarını belirten birçok kaynağa ulaşılmıştır. Fakat yapılan çalışmalar genel olarak uygulama alan derslerinin uzaktan eğitim sistemine çok uygun olmadığı görüşündedir.

Pandemi Sürecinde Atçılık ve Antrenörlük Bölümü Öğrencilerinin Uzaktan Eğitimi ve Mesleki Deneyimleri

Pandemi döneminde gerçekleştirilen eğitim sistemleri pandeminin eğitime etkileri üzerine bilimsel çalışmalar yapıldığını göstermektedir. Eğitim öğrenen ile bilgi arasında ki akışa bağlı olarak öğrenim kazanma ve kazanılan öğrenimin aktarılabilmesidir. Pandemi sürecinde aksatılmaksızın devam ettirilmeye çalışılan eğitim sosyal izolasyon kuralları çerçevesinde uzaktan eğitim şeklinde gerçekleştirilmektedir. Bu süreçte yapılan *evde kal* çağrısı okula gidememeyi, derslere online olarak katılım sağlamayı, sokağa çıkamamayı ve daha birçok kısıtlılığı beraberinde getirmiştir. “Okul, eğitim, öğretmen, bireyin öğrenimine ve öğrenme yeteneğine katkı sağlayan” (Ayra, M., & Kösterelioğlu, İ. 2015) deneyim ve mesleki beceri kazandıran etmenlerdendir. Eğitimde öğrencinin başarısını artırmak için bazı bölümler uygulamalı dersler ve staj uygulaması ile öğrenciye pratik yapma imkanı sağlamaktadır. Bu bölümlere, tıp, hemşirelik, ebelik, çocuk gelişimi, meslek liseleri, hukuk, veterinerlik, güzel sanatlar gibi daha birçok bölüm örnek verilebilecektir. Atçılık ve antrenörlük bölümü de pratik yapılması gereken uygulamalı alan dersleri olan ve staj hakkı bulunan bölümlerden biridir. Atatürk Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Atçılık ve Antrenörlük Bölümü “2018 yılında eğitim hizmetine başlamıştır.”(<https://atauni.edu.tr/iletisim/rektorluk>) Özellikle mesleki açıdan deneyim kazandırmaya yönelik bu bölümde öğrenciler teorik derslerin yanı sıra pratikte te interaktif yapabilecekleri derslerden sorumlulardır. Atçılık Türkiye’de ata sporu olarak bilinmektedir. Son yıllarda ise Türkiye’de bu alanda gelişmelere imkân sağlanmaktadır. Dünya’da ve Türkiye’de at yarışları çok büyük ilgi görmektedir. Bu bağlamda yarış atlarının yetiştirilmesi ve yarış atlarının yetiştirilmesi için antrenörlerin yetiştirilmesi gerekmektedir. Atların yetiştirilmesi için mesleki deneyime sahip uzmanların yetiştirilmesi amacıyla üniversitelerde Atçılık ve Antrenörlük Bölümleri Yükseköğretim programlarına dâhil edilmiştir. Atatürk Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Atçılık ve Antrenörlük Bölümü öğrencileri “At Bakım Eğitimi ve Uygulama Tesisinde ders almakta olup mesleki deneyim ve öğrenim için tasarlanmış 2800 metrekare kapalı alanda 1800 metrekarelik kum zeminde pratik yapma imkânına sahiptir.” (<https://atauni.edu.tr/iletisim/rektorluk>) Antrenör olarak yetiştirilen bu bölüm öğrencilerinin yarış atları ile ilgili teorik bilgileri edinmiş ve edindiği bu teorik bilgileri atın performansını artırıcı bir biçimde etkin olarak kullanması gerekmektedir. Atçılık ve Antrenörlük Bölümü öğrencileri “at bakımı, beslenme, tımar, nabantlık, anatomi gibi

alanlarda eğitim almakta ve aynı zamanda ileri düzeyde binicilik eğitimi almaktadır.”(<https://www.zdergisi.istanbul/?sayi=3>) Pandemi nedeniyle eğitimin uzaktan olarak yürütülmesi bu çerçevede Atçılık ve Antrenörlük Bölümü öğrencileri açısından değerlendirmeye alınarak yapılan araştırmalar ve literatür taraması sonucunda olumlu ve olumsuz sonuçlar elde edilmiştir. Yapılan bu çalışma uygulama dersleri alan Atçılık ve Antrenörlük Bölümü öğrencilerinin mesleki deneyim açısından pratik yapmaları gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Pandeminin eğitim üzerinde ki etkileri incelendiğinde uygulamaya yönelik ders alan öğrencilerin bu anlamda araştırmada incelenen Atçılık ve Antrenörlük Bölümü öğrencilerinin mesleki deneyim açısından yüz yüze eğitim almaları gerektiği görüşü üzerine olumlu sonuçlar elde edilmiştir.

YÖNTEM

Atatürk Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Atçılık ve Antrenörlük Bölümü öğrencilerinin pandemi nedeniyle ilk defa uygulama derslerini uzaktan eğitim sisteminde deneyimlemelerine yönelik mesleki yeterlilik ve öğrenimin verimliliğine karşı tutumlarını belirlemek üzere oluşturulmuş nicel bir çalışmadır. Bu çalışma, Atatürk Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Atçılık ve Antrenörlük Bölümü öğrencileri ile 2020-2021 eğitim öğretim yılı güz döneminde 24-30 Eylül tarihlerinde Web anketi kullanılarak öğrencilerin OBS’lerine etkinlik olarak gönderilmiş ve gönüllü olarak katılım sağlamaları beklenmiştir. Katılımcıların, uygulamalı dersleri uzaktan eğitim sisteminde deneyimlemesi ile mesleki yeterlilik ve öğrenimin kazanım amaçlarına yönelik tutum ve bakış açıları amacıyla yapılmıştır. Bu çalışma nicel olarak hazırlanmıştır. Nicel olarak literatür taraması yapılarak oluşturulan sorular “kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum” olarak beş katagoride Likert tipinde hazırlanmış 1’den 5’e kadar puanlanmış şekilde derecelendirilerek yanıtlar alınmıştır.

Araştırma Deseni

Çalışmada nicel olarak Likert ölçeği kullanılmış ve sonuçlar elde edilmiştir. Araştırmada katılımcıların konu ile ilgili tutumları ortaya konmak istenmiş, nicel olarak konu ile ilgili duygu ve düşünce, deneyim ve önerileri anlaşılacak istenmiştir. Bu nedenle nicel veri tekniği birlikte kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırma evrenini 2020-2021 EĞitim- Öğretim yılı Güz döneminde Atatürk Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Atçılık ve Antrenörlük bölümü öğrencilerinden 18-41 yaş grubundan 1. ve 2. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Toplamda 85 öğrencisi bulunan Atçılık ve Antrenörlük Bölümü öğrencilerinin 62’si katılım sağlamıştır.

Veri Toplama Aracı ve Süreci

Çalışmada literatür taraması yapılarak yarı yapılandırılmış görüşme formu ve Likert tipinde anket soruları oluşturulmuş bu sorular uzman kişi tarafından kontrol edilerek uygulanmıştır. Görüşme formuna ait soruların geçerliliği ve çalışıp çalışmadığı ölçülmek amacıyla üç katılımcı ile pilot uygulaması yapılmıştır.

Veri toplama sürecinde katılımcılar belirlenerek OBS üzerinden etkinlik bölümüne Anket linki eklenmiş ve katılımcıların soruları yanıtlamaları istenilmiştir. Tüm bu işlemler yapılırken gerekli birimlerden ve kişilerden izin alınmıştır.

Veri Analizi

Likert tipinde Web tabanlı yapılan nicel sorulara verilen yanıtların sayısal verileri istatistiksel olarak yorumlanmış bağımlı değişkenler incelenmiştir.

Araştırmanın Geçerlilik ve Güvenilirliği

Araştırmada, görüşmede elde edilmiş olan bulgular bir uzman tarafından incelenmiştir. Bu çalışmada kullanılan nitel ve nicel yöntemlerin neden kullanıldığı, örneklemin seçimi ve özellikleri, veri toplama süreci ve araçları, görüşmelerin kaydedilmesi verilerin saklanması ve gerektiğinde teyit edilebileceği açıkça belirtilmelidir. Çalışmada nicel ve nitel veri toplama teknikleri birlikte kullanılarak karma bir yöntem oluşturulmuştur.

BULGULAR

Nicel olarak anket verileri değerlendirildiğinde katılımcıların uzaktan eğitimde uygulama derslerinin mesleki yeterlilik ve deneyimleri elde edilmiştir. Bu konuya ilişkin tutum ve önerileri belirlenmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişken		Frekans	%
Cinsiyet	Erkek	22	35,5
	Kadın	40	64,5
Yaş	18-25	28	45,2
	26-33	30	48,4
	34-41	4	6,5
	42-48	0	0
	49 ve üzeri	0	0
Medeni Durum	Evli	17	27,4
	Bekâr	45	72,6
Herhangi Bir İşte Çalışma Durumu	Evet	32	51,6
	Hayır	30	48,4

Tablo 1’göre katılımcıların %64,5’i kadın, %35,5’i erkektir. Yaş aralığı olarak %48,4’ü 26-33 yaş aralığındadır. 42 yaş ve üzeri yaş aralığında ise hiç öğrenci bulunmamaktadır. Katılımcıların 45’inin bekâr, 17’sinin ise evli olduğu belirlenmiştir. Katılımcılardan 32’sinin herhangi bir işte çalıştığı sonucuna varılırken 30’unun ise herhangi bir işte çalışmadığı tespit edilmiştir.

Yapılan nicel çalışma sonrası elde edilen bulgular tablo 1,2 ve 3’te verilmiştir. Katılımcıların pandemi nedeniyle uygulama derslerini uzaktan eğitimle deneyimlemeleri ile ilgili sonuçlar tablo 2’de gösterilmektedir. Katılımcılar, pandeminin eğitim hayatını olumsuz etkilemektedir sorusuna verdiği yanıtlar %40,3 ile katılıyorum %33,9 ile

kesinlikle katılıyorum olmuştur. Bunun yanı sıra katılımcıların %58'i pandemi sürecinde uzaktan eğitimin zaman ve mekân açısından avantaj sağladığını düşünmektedir. Katılımcıların %54,9'u pandemi sürecinde almış oldukları eğitimin mesleki açıdan yeterli hissettirmediği cevabını vermiştir

Tablo 2. Katılımcıların Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ve Görüşleri

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	n	%	N	%	n	%	n	%	n	%
Pandemi eğitim hayatımı olumsuz etkilemektedir.	4	6,5	8	12,9	4	6,5	25	40,3	21	33,9
Pandemi döneminde yapılan uzaktan eğitim zaman ve mekân açısından avantaj sağlamaktadır.	6	9,6	12	9,4	8	12,9	27	43,5	9	14,5
Pandemi sürecinde uzaktan eğitim almış olmak bana mesleki açıdan yeterli olmadığını hissettirmektedir.	6	9,7	9	14,5	13	21	21	33,9	13	21

Katılımcıların %71'i uzaktan eğitimin tüm derslere uygulanabilirliği konusunda bu fikre katılmadıklarını belirtmişlerdir. Teorik derslerin uzaktan eğitim sisteminde öğrenilmesi başarılı olma noktasında yeterlidir sorusuna öğrencilerin %17,7'si kesinlikle katılmadığını, %27,4'ü katılmadığını, %14,5'i kararsız olduğunu, %30,6'sı bu fikre katıldığını %9,7'si ise bu konuda ki görüşe kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Uygulamalı derslerin uzaktan eğitim sistemindeki işleyişi 41 kişi yani %66,1'i verimli bulmadığını belirtmiştir. Ankete katılanlara uzaktan eğitimin sistemli bir şekilde tasarlanarak yürütülüp yürütülmediği sorulmuş ve katılımcıların %27,4'ünün bu konuda kararsız kaldığı görülmüştür. Öğrencilerin %62,9'u uzaktan eğitimde uygulamalı ders almış olmanın mesleki açıdan tecrübe kazanmadığını düşünmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Uzaktan Eğitimde Uygulama Derslerinin Deneyimlenmesine İlişkin Tutum ve Görüşleri

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	n	%	N	%	n	%	n	%	n	%
Bazı mesleki eğitim ve uygulama derslerinin uzaktan eğitimle yapılması beni olumsuz etkilemektedir.	5	8,1	9	14,5	9	14,5	26	41,9	17	27,4
Uzaktan eğitim tüm derslere uygulanabilir.	22	35,5	22	35,5	5	8,1	8	12,9	5	8,1

**ICOLDE 2021 - INTERNATIONAL CONGRESS
ON OPEN LEARNING AND DISTANCE EDUCATION**

Sınavların çevrimiçi yapılması gerçek başarıyı ölçmeye yardımcı olmamaktadır.	4	6,5	6	9,7	14	22,6	19	30,6	19	30,6
Online olarak aldığım eğitimle mesleki açıdan başarılı olacağımı düşünmekteyim.	14	22,6	19	30,6	12	19,4	12	19,4	5	8,1
Sanal sınıf ortamında ders yapmak başarıyı olumsuz etkilemektedir.	5	8,1	17	27,4	14	22,6	17	27,4	9	14,5
Uzaktan eğitimle verilen teorik derslerin başarılı olma konusunda yeterli olduğunu düşünmekteyim.	11	17,7	17	24,4	9	14,5	19	30,6	6	9,7
Çevrimiçi eğitime yönelik yapılan sistemsal ve teknolojik düzenlemeler mesleki yeterliliği karşılamamaktadır.	4	6,5	7	11,3	17	27,4	25	40,3	9	14,5
Uzaktan eğitimin öğrenciliğim açısından motivasyon kaybına neden olduğunu düşünmekteyim.	5	8,1	12	19,4	6	9,7	28	45,2	11	17,7
Uzaktan eğitim sürecinin çok iyi yönetilemediğini düşünmekteyim.	5	8,1	9	14,5	19	30,6	21	33,9	8	12,9
Uzaktan eğitim sürecinde sürekli bilgisayar başında olmanın ruh ve beden sağlığı açısından sağlıklı olmadığını düşünmekteyim.	3	4,8	13	21	6	9,7	19	30,6	21	33,9
Uzaktan eğitimde derslerin ve ders notlarının sisteme kaydedilmesi ve istenildiğinde bu dökümanlara ulaşılabilmesi eğitim açısından avantaj sağlamaktadır.	1	1,6	4	6,5	8	12,9	29	46,8	20	32,3
Uzaktan eğitimde beden dilinin etkin kullanılmaması ve fiziksel olarak aynı ortamda bulunamama durumu etkili bir iletişim kurulamamasına neden olmaktadır.	3	4,8	10	16,1	7	11,3	21	33,9	21	33,9

AAIK ÖĞRETİM VE UZAKTAN EĞTİM - ULUSLARARASI KONGRE

Uzaktan eğitimi uygulamalı derslerin işleyişi açısından verimli bulmaktayım.	16	25,8	25	40,3	7	11,3	10	16,1	4	6,5
Uzaktan eğitim sistemi uygulamalı derslerin verimliliği açısından gerekli kazanımları vermemektedir.	4	6,5	11	17,7	6	9,7	25	40,3	16	25,8
Uzaktan eğitim süreci aslında uygulama dersleri dışındaki dersler için başarılı bir şekilde uygulanmaktadır.	3	4,8	10	16,1	14	22,6	23	37,1	12	19,4
Uzaktan eğitim sistemli bir şekilde tasarlanarak yürütölmektedir.	4	6,5	12	19,4	17	27,4	23	37,1	6	9,7
Uzaktan eğitim, eğitim ve öğretimin genel standartlarını kapsamaktadır.	5	8,1	13	21	20	32,3	20	32,3	4	6,5
Uzaktan eğitimin örgün eğitimde bulunan tüm dersler için uygulanabilir olduğunu düşünmekteyim.	21	33,9	20	32,3	10	16,1	8	12,9	3	4,8
Uzaktan eğitim etkili bir öğrenme biçimidir.	13	21	18	29	14	22,6	13	21	4	6,5
Uzaktan eğitim ile uygulamalı derslerin gerçekleştirilmesi noktasında tecrübe kazanamadığımı düşünmekteyim.	4	6,5	9	14,5	10	16,1	23	37,1	16	25,8
Uygulamalı dersler için gerekli olan eğitim materyallerinin uzaktan eğitimde kullanılamaması eğitimin etkililiği açısından önemlidir.	2	3,2	7	11,3	11	17,7	26	41,9	16	25,8
Uygulamalı derslerin uzaktan eğitim aracılığıyla yapılması mesleki deneyim kazanma açısından kaygı ve endişe duymama neden olmaktadır.	3	4,8	5	8,1	8	12,9	28	45,2	18	29

Pandemi döneminde uygulamalı derslerde pratik yapılamaması konuların anlaşılması noktasında zorluk yaşanmasına neden olmaktadır.	3	4,8	6	9,7	7	11,3	26	41,9	20	32,3
--	---	-----	---	-----	---	------	----	------	----	------

Tablo 3'te yer alan verilere göre Bazı mesleki eğitim ve uygulama derslerinin uzaktan eğitimle yapılması öğrencilerin %41,9' katılıyorum cevabını verirken %27,4'ü kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların %35,5'i uzaktan eğitimin tüm derslere uygulanabilirliği sorusuna kesinlikle katılmadığını %35,5'i ise katılmadığını ifade etmiştir. Sınavların çevrimiçi yapılması gerçek başarıyı ölçmeye yardımcı olmamaktadır sorusuna katılımcıların çoğunluğu bu fikri desteklemektedir. Katılımcıların %22,6'sı online olarak aldığı eğitimle mesleki açıdan başarılı olacağım sorusuna kesinlikle katılmadığını ifade ederken %30,6'sı ise bu görüşe katılmadığını ifade etmiştir. Katılımcıların %50'si sanal sınıf ortamında öğrenim görmenin başarıyı olumsuz etkilediği görüşündedir. Uzaktan eğitimle verilen teorik derslerin başarılı olma konusunda yeterli olduğunu düşünmekteyim sorusuna katılımcıların %17,7'si kesinlikle katılmadığını, %27,4'ü katılmadığını bunun yanı sıra %30,6'sı ise bu düşünceye katıldığını ifade etmiştir. Çevrimiçi eğitime yönelik yapılan sistemsel ve teknolojik düzenlemelerin mesleki yeterliliği karşılayıp karşılamadığı sorusuna genel olarak katılımcılar katılmadığı cevabını vermiştir. Katılımcıların çoğunluğu uzaktan eğitimin öğrencilik açısından motivasyon kaybına neden olduğu görüşündedir. Bunun yanı sıra uzaktan eğitim sürecinin iyi yönetilemediği düşünülmektedir.

Yapılan çalışma neticesinde katılımcıların vermiş olduğu cevaplar incelenmiş olup uzaktan eğitim sürecinde sürekli bilgisayar başında olmanın ruh ve beden sağlığı açısından sağlıklı olmadığı sonucuna varılmıştır. Uzaktan eğitimde derslerin ve ders notlarının sisteme kaydedilmesi ve istenildiğinde bu dökümanlara ulaşılabilir olması eğitim açısından avantaj sağlamaktadır sorusuna katılımcılar genel %46,8'si katıldığını belirtirken %32,3'ü kesinlikle katıldığını ifade etmiştir. Katılımcıların çoğu uzaktan eğitimin etkili bir öğrenme biçimi olmadığı görüşündedir. Uzaktan eğitim ile uygulama derslerinin gerçekleştirilmesi bağlamında tecrübe kazanamadığımı düşünüyorum sorusuna katılımcılar, %25,8'lik bir dilim kesinlikle katıldığını, %37,1'lik bir dilim yani 23 kişi katıldığını ifade etmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu uygulamalı derslerin uzaktan eğitim aracılığıyla yapılmasının mesleki deneyim açısından kaygı ve endişe duyulmasına neden olduğu görüşündedir. Uzaktan eğitimde uygulamalı derslerin pratik yapılma imkânının olmaması konuların anlaşılması bağlamında zorluklara neden olmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Genel olarak katılımcılar pandeminin eğitim hayatını olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Uygulama ve mesleki eğitime yönelik derslerin uzaktan eğitimle yapılması öğrencileri olumsuz etkilediği sonucuna varılmaktadır. Zaman ve mekan açısından avantaj sağladığı düşünülen uzaktan eğitim sistemi mesleki deneyim kazanma bağlamında değerlendirildiğinde olumsuz olarak etki ettiği sonucu ortaya çıkmıştır. Öğrenciler pandemi sürecinde sınavların online olarak yapılmasının başarıyı olumlu etkilediğini fakat uzaktan eğitimde ders almanın, sanal sınıf ortamında öğrenim görmenin başarıyı olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Bu anlamda uzaktan eğitim sistemine yönelik sistemsel ve teknolojik düzenlemelerin mesleki yeterliliği artırmadığı sonucuna

ulaşmıştır. Uzaktan eğitim sisteminin öğrencilerde motivasyon kaybına neden olabileceği düşünülmektedir. Genel olarak bir değerlendirme yapıldığında uzaktan eğitim sisteminin çok iyi yönetilemediği düşünülmektedir. Uzaktan eğitim sisteminde sürekli bilgisayar başında olmanın ruh ve beden sağlığı açısından sağlıklı bulunmamış fakat uzaktan eğitimde derslerin ve ders notlarının sisteme kaydedilmiş olması istenildiğinde bu dokümanlara ulaşılabilir olması öğrenciler açısından avantaj sağlamaktadır. Uzaktan eğitimde beden dilinin etkin kullanılmaması ve fiziksel olarak aynı ortamda bulunamamak iletişimin verimliliğini olumsuz olarak etki ettiği görülmektedir. Katılımcılar uzaktan eğitim sisteminde uygulamalı derslerin verimliliği açısından gerekli kazanımları vermediğini belirtmişlerdir. Fakat ankete katılanlar uygulamalı derslerin dışında yer alan dersler için uzaktan eğitimin verimli olduğunu düşünmektedir. Öğrenciler uzaktan eğitim de uygulamalı dersleri deneyimlediğinde mesleki açıdan tecrübe kazanmadığını düşünmektedir. Bu anlamda pratik yapılamamasının kaygı ve endişeye neden olabileceği sonucuna varılmıştır.

Konu İle İlgili Görüş ve Öneriler

Atçılık ve antrenörlük bölümü öğrencilerinin pandemi sürecinde uygulamalı derslerin dahi uzaktan eğitimde deneyimlemesi üzerine öğrencilerin bu bağlamdaki görüş ve önerileri aşağıda sunulmuştur:

“uygulamalı eğitimin her anlamda uzaktan eğitimden daha faydalı olduğunu düşünüyorum.”

“Uzaktan eğitimin uygulamalı eğitim gibi etkin olmadığını belirtmek isterim.”

“ Şuan ki uygulamalı derslerin uygulamalı, uzaktan eğitim yapılan derslerin de uzaktan eğitim yapılmasından memnunum.”

“Zaman içerisinde teorik derslerde başarılı olabiliriz. Fakat aynı başarıyı uygulamalı derslerde kazanabilmemiz mümkün değil. Kurallar doğrultusunda uygulamalı dersleri işlememiz gerek. Aşısını olsun ya da olmasın hafta da bir kez pisiyar testi yapılmalı. Eğer sağlık açısından iyi olmayan öğrenci varsa o kişilerin uzaktan eğitimle ders görmeleri eksikliği gidermek için yapılmalı. Uygulamalı dersleri ise aynı siteden hocalarımız canlı bir bağlantıyla bize nasıl yapıldığını uygulamalı olarak gösterebilirler.”

Yukarıda verilen cevaplar incelendiğinde atçılık ve antrenörlük bölümü öğrencilerinin uygulamaya yönelik derslerinin uzaktan eğitim biçimde yapılmasının başarıyı olumsuz etkilediği, mesleki deneyim açısından ise yeterli olmadığı pratik yapılması gereken derslerin yüz yüze yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

KAYNAKÇA

- Ayra, M., & Kösterelioğlu, İ. (2015). ÖĞRETMENLERİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİMLERİNİN MESLEKİ ÖZ YETERLİK ALGILARI İLE İLİŞKİSİ. *Education Sciences*, 10(1), 17-28.
- ARSLAN, F., & KORKMAZ, Ö. (2019). İlahiyat lisans tamamlama uzaktan eğitim öğrencilerinin etkileşim kaygıları ve uzaktan eğitime dönük tutumları. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 12-25.
- Bozkaya, M. (2006). Televizyonun uzaktan eğitimde kullanımı. *Selçuk İletişim*, 4(3), 146-158.
- Demirtaş, İ., Ayyıldız, S., Ayyıldız, B., & Kuş, K. Ç. (2020). Sosyal izolasyon döneminde uzaktan öğretim modelinin tıp fakültesi öğrencileri üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi. *STED/Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 29(5), 340-350.

- Güneş, A. (2021). Çeşitli Boyutları İle Uzaktan Eğitim. *Türk Kütüphaneciliği*, 35(1), 13-14.
- Metin, A. E., Karaman, A., & Şaştım, Y. A. (2017). Öğrencilerin uzaktan eğitim sistemine bakış açısı ve uzaktan eğitim İngilizce dersinin verimliliğinin değerlendirilmesi: Banaz Meslek Yüksekokulu. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 640-652.
- ÖZYÜREK, A., BEGDE, Z., YAVUZ, N. F., & ÖZKAN, İ. (2016). Uzaktan eğitim uygulamasının öğrenci bakış açısına göre değerlendirilmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 595-605.
- Pullu, E. K., & Gömleksiz, M. N. Meslekyüksekokulu Öğrencilerinin Covid 19 Pandemi Sürecinde Çevrimiçi Öğrenmeye İlişkin Hazır Bulunuşluk Ve Tutum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 757-782.
- Samur, B. (2020). Covid 19 Sonrası Dünya Düzeni. B. Samur içinde, *Covid 19 Sonrası Dünya Düzeni* (s. 11). Ankara: Orion .
- SAYGI, H. (2021) Covid-19 pandemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 109-129.
- Serçemeli, M., & Kurnaz, E. (2020). COVID-19 Pandemi Döneminde Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Ve Uzaktan Muhasebe Eğitimine Yönelik Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 40-53.
- Shah, S. (2020). Pandemi. İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık .
- Türkdoğan, O. (1998). Ziya Gökalp Sosyolojisinin Temel İlkeleri. O. Türkdoğan içinde, *Ziya Gökalp Sosyolojisinin Temel İlkeleri* (s. 10). İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları Nu.144.
- YILMAZ, İ., YILMAZ, E., & SAVAŞ, B. (2021). İlkokul 1. Sınıf Öğretmenlerinin Pandemi Döneminde Yüz Yüze Eğitime İlişkin Görüşleri. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(9), 38-50.
- <https://atauni.edu.tr/iletisim/ректорluk>
<https://www.zdergisi.istanbul/?sayi=3>

Bildiri ID:142: AÇIK ÖĞRENME VE UZAKTAN EĞİTİM KAPSAMINDA TEKSTİL VE MODA TASARIMI LİSANS PROGRAMININ, ÖĞRENCİLERİN MESLEKİ GELİŞİMLERİ ÜZERİNDEKİ ROLÜ

Safiye SARI, Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, safiye.sari@atauni.edu.tr.,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8381-6934>

ÖZET

Amaç: Çalışma iki konu üzerine temellendirilmiştir. Birincisi, açık öğrenme ve uzaktan eğitim kapsamında Atatürk Üniversitesi açıköğretim fakültesi tekstil ve moda tasarımı lisans programı (TMLP) öğrencilerinin mesleki niteliklerinin ortaya konulması, ikincisi ise söz konusu programın öne çıkan yeni anlayış ve sorunları çerçevesinde uygulamalı ders tasarımlarının mevcut ve gelecek öngörülerıyla birlikte tartışılmasıdır.

Yöntem: Araştırma kuramsal temelli bir çalışma olup, tarama yönteminde tasarlanmıştır. Çalışma; daha zengin ve bütüncül verileri toplamak, problemi daha anlaşılır bir boyuta taşımak amacıyla nicel ve nitel verilerin birlikte kullanıldığı “karma desene” sahiptir. Çalışmanın ana metni 2020/2021 Eğitim - Öğretim yılı güz döneminde öğretim faaliyetlerine başlayan Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı Lisans Programı örnekleminde hazırlanmıştır.

Bulgular: Araştırma da uzaktan öğrenme kuramlarından androgoji/yetişkin eğitimi kuramı çerçevesinde hipotezler geliştirilmiştir. Bu hipotezlere kaynaklık eden temel sorular şunlardır:

1. Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bünyesinde açılan Tekstil ve Moda Tasarımı Lisans Programının, açık öğrenme ve uzaktan eğitim kapsamında öğrenciler de olması gereken mesleki nitelikleri nelerdir?
2. Programın, öğrencilerin mesleki gelişimleri üzerindeki rolünün etkililiği üzerinde doğrudan ilişkili olduğu düşünülen uygulamalı ders tasarımlarının boyutları nasıl olmalıdır?

Araştırma sorularına verilen cevaplar ışığında; mevcut ders materyallerinde hazırlanmış ders tasarımları ile gelecekte hazırlanması planlanan uygulamalı ders tasarımlarında yapılacak doğru uygulamaların aynı zamanda programın etkililiğinin de bir ön koşulu olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmada uygulamalı bir alan olan tekstil ve moda tasarımı bölümünün Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bünyesinde yürütmüş olduğu lisans programının; program bilgileri, eğitimin hedefleri, öğrenme amaç ve çıktıları, etkili bir öğrenmenin sağlanmasın da kullanılacak ölçek ile programın öğrencilerin mesleki gelişimlerinde doğrudan ilişkisi olduğu düşünülen uygulamalı ders tasarımları mevcut ve gelecek öngörülerıyla birlikte değerlendirilmiştir. Araştırmanın bulgularından çıkan en önemli sonucu, programın öğrencilerin mesleki gelişimleri üzerindeki rolünün etkililiğinde müfredat program da yer alan uygulamalı ders tasarımlarının etkinliği ile doğrudan ilişkili olduğudur. Bir diğer önemli sonuç ise uygulamalı ders tasarımların da bilişsel öğrenme etkinliklerine duyuşsal ve psikomotor davranış kazanımlarının hedef ve davranışlarının da bulunması gerekliliğidir.

Anahtar kelimeler: Açık öğrenme ve uzaktan eğitim, Uygulamalı ders tasarımı, Tekstil ve Moda Tasarımı Lisans Programı (TMLP), Program öğrencisi, Mesleki yeterlikler.

THE ROLE OF THE TEXTILE AND FASHION DESIGN UNDERGRADUATE PROGRAM'S ROLE ON THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF STUDENTS WITHIN THE SCOPE OF OPEN LEARNING AND DISTANCE EDUCATION

ABSTRACT

Purpose: The study is based on two issues. First, within the scope of open education, the professional qualifications of Atatürk University open education faculty textile and fashion design undergraduate program (TMLP) students are revealed and the second is the discussion of applied course designs within the framework of the new understanding and problems of the program in question, together with their current and future predictions.

Method: The research is a theoretical-based study and was designed in the screening method. Study; It has a “mixed design” in which quantitative and qualitative data are used together in order to collect richer and holistic data and to bring the problem to a more understandable dimension. The main text of the study was prepared in the sample of Atatürk University Open Education Faculty Textile and Fashion Design Undergraduate Program, which started its teaching activities in the fall semester of the 2020/2021 academic year.

Results: In the research, hypotheses have been developed within the framework of androgogy/adult education theory, one of the distance learning theories. The basic questions are the source of these hypotheses.

1. What are the professional qualifications of the Textile and Fashion Design Undergraduate Program, which was opened within the scope of Open Education Faculty of Atatürk University, within the scope of open learning and distance education?

2. What should be the dimensions of applied course designs, which are thought to be directly related to the effectiveness of the role of the program on the professional development of students?

In the light of the answers given to the research questions; It has been found that the correct applications to be made in the course designs prepared in the current course materials and the applied course designs planned to be prepared in the future are also a prerequisite for the effectiveness of the program.

Conclusion and Suggestions: The undergraduate program opened by the textile and fashion design department, which is an applied field in the study, within the Atatürk University Open Education Faculty, through distance education; program information, educational objectives, learning objectives and outputs, the scale to be used in ensuring effective learning, and applied course designs that are thought to be directly related to the professional development of the students were evaluated together with their current and future predictions. The most important result of the research is that the role of the program on the professional development of students is directly related to the effectiveness of applied course designs in the curriculum. Another important result is that applied course designs should also include the goals and behaviors of affective and psychomotor behavior gains in cognitive learning activities.

Keywords: Open learning and distance education, Applied course design, Textile and Fashion Design Undergraduate Program (TMLP), Program student, Professional qualifications.

GİRİŞ

“Öğreticinin merkezde olduğu geleneksel yüz yüze eğitim modeli; öğrencilerin ne öğrenecekleri konusunda alınacak kararların öğretici tarafından planlandığı bir eğitim modelidir” (Boz Yüksekdağ, 2016: 131). Eğitim kurumlarında sürekli olarak artan öğrenci kapasitesi, buna bağlı olarak öğretim elemanı sayısının azlığı, kişilerin farklı zamanlarda, farklı mekânlarda kendi durumlarına uygun koşullarda eğitim alma taleplerini artırmış bu da geleneksel öğrenme modellerinin dışında yeni öğrenme modellerinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu kapsamda “uzaktan eğitim, uzaktan öğrenme, online/çevrimiçi eğitim, açık öğretim, açık öğrenme, web’ den öğrenme, e- eğitim, e-öğrenme” (Karakaya ve Aksoy, 2005, Aktaran; Demir, 2014: 203) gibi farklı isimlerle anılan ancak bazı farklılıklarla neredeyse birbirine benzeyen yeni öğrenme yöntemleri geliştirilmiştir.

Uzaktan eğitim, sürekli gelişen ve değişen teknolojik gelişmelerin de etkisiyle günümüz eğitim gereksinimlerini karşılayan, kısa sürede geniş kitlelere ulaşabilen bir uygulamadır. Uygulamanın hem ulusal hem de uluslararası alanda birçok tanımı yapılmıştır. Bu tanımların ortak özellikleri; kurumlar tarafından yürütülen formal bir eğitim olması, bu kurumların akreditasyon, diploma, sertifika, eğitim kalitesi artırımı, öğrenmenin organizasyonu, gibi kurumsal çalışmaları yürütmesi, informal ve kendiliğinden devam eden (geleneksel) eğitimden farklı olması, öğretici ve öğrenenlerin mekân veya zaman ya da hem zaman hem de mekân boyutunda birbirlerinden ayrı olması, iletişim teknolojilerinin ön planda tutulması, “*senkron (eş zamanlı) veya asenkron (eş zamanlı olmayan) olması, eğitimlerde televizyon, radyo, internet, telefon, mektup vb. kullanabilmesi, LMS (Learning Management System) şeklinde ifade edilen öğrenme yönetim siteleri ile öğrenen, öğretici, kaynak ve içerik arasında öğretim tasarımları ve eğitim kuramlarının etkin olarak kullanılmasıdır*” (Simonso, Smaldino, Albright ve Zvacek, 2003, Aktaran; Demir, 2014: 203).

Bugün, öğrenme süreçlerinde gelişen yeni yaklaşımlarla beraber öğrenen, öğretici, öğrenim modeli ve öğrenme ortamları gibi pek çok konuda değişimler yaşanmış, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerle birlikte bireylerin değişen ve gelişen dünyaya ayak uydurma istek ve talepleri artmıştır. Bu durum uzaktan eğitim ve açık öğrenme modellerinin boyutlarını genişleterek uzaktan eğitimin, yükseköğretimdeki önemini de artırmıştır. Ancak uzaktan eğitimin hızla yaygınlaşması sadece teknolojik gelişmelerle sınırlı değildir. 21. yüzyılda uzaktan eğitimin yükselişine sebep olan çok sayıda ekonomik, politik ve sosyolojik etkenden bahsetmek mümkündür. Bu etkenler, uzaktan eğitimin gelişimine ivme kazandırarak eğitim uygulamalarının çeşitlenmesine sebep olmuş, böylece eğitimde daha büyük öğrenen gruplarına, daha zengin içeriklerle, daha hızlı hizmet verme alanı genişletilmiştir. “Mektup, radyo ve televizyon ile başlayan uzaktan eğitim, günümüzde kişisel bilgisayarlar, akıllı telefonlar, tablet bilgisayarlar ve internetin toplumun her alanına hızla yayılmasıyla paradigma değişimine uğramış, uzaktan eğitim günümüzde disiplinler arası bir bilim alanına dönüşmüştür” (Fırat, 2016: 143).

Bu çalışmanın temel amacı açık öğretim kapsamında Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı lisans programının, öğrencilerin mesleki gelişimleri üzerindeki rolünün, bütüncül bir bakış açısı ile ortaya konulmasıdır. Bu amaç doğrultusunda çalışma; androgoji / yetişkin eğitimi kuramı temelinde iki tartışma üzerine

odaklanmıştır. I. tartışma konusu olarak söz konusu programın mesleki nitelikleri, amaç ve kapsamı, program yeterlilikleri ile istihdam alanları üzerinde durulmuş, II. tartışma konusu olarak da söz konusu programın, öğrencilerin mesleki gelişimleri üzerindeki rolünün etkililiği üzerinde doğrudan ilişkili olan uygulamalı ders tasarımlarının boyutları ele alınmıştır.

Çalışmanın amaçları doğrultusunda üretilmiş araştırma soruları şunlardır:

1. Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bünyesinde açılan Tekstil ve Moda Tasarımı Lisans Programının; açık öğrenme ve uzaktan eğitim kapsamında öğrenciler de olması gereken mesleki nitelikler nelerdir?
2. Programın, öğrencilerin mesleki gelişimleri üzerindeki rolünün etkililiği üzerinde doğrudan ilişkili olduğu düşünülen uygulamalı ders tasarımlarının boyutları nasıl olmalıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Çalışmada araştırma modeli olarak tarama modeli benimsenmiştir. “Tarama modelleri çeşitli açılardan sınıflandırılabilir. Bunlar, genel tarama modelleri ile örnek olay tarama modelleridir” (Karasar, 2020: 111). Çalışma, 2020/2021 Eğitim- Öğretim yılı güz döneminde öğretim faaliyetlerine başlamış olan Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı Lisans Programı örnekleminde tasarlandığı için örnek olay tarama modelinde hazırlanmıştır. “Örnek olay tarama modelleri, evrendeki belli bir ünitenin derinliğine ve genişliğine, kendi içinde ve çevre ile olan ilişkileriyle, araştırılarak tanınmasını amaçlayan tarama düzenlemeleridir. Bunlara “monografi” çalışmaları da denilmektedir” (Tütengil, 1975; Aktaran, Karasar, 2020: 119).

Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi ve Analizi

Çalışma verileri iki aşamada ele alınarak incelenmiştir. Birinci aşamada; Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı lisans programının, açık öğrenme ve uzaktan eğitim kapsamında bölüm öğrencilerinin mesleki gelişimleri üzerindeki rolü ile ilgili veriler toplanmış ve tartışılmıştır. İkinci aşamada ise programın, öğrencilerin mesleki gelişimleri üzerinde etkin bir rol üstlenen uygulamalı ders tasarımlarına yönelik veriler tartışılmıştır. Bu bağlamda çalışma da programın açıldığı yıldan beri geçirdiği gelişim süreci değerlendirilmiş aynı zamanda programı gelecekte etkileyeceği düşünülen uygulamalı ders tasarımları hakkında sonuç ve öneriler geliştirilmiştir.

BULGULAR

Uzaktan eğitim; “öğrenen ve öğretim elemanının fiziksel olarak birbirinden ayrı uzaklıkta olduğu, özel öğrenme yöntemlerinin kullanıldığı bir öğretim sistemidir” (Moore ve Kearsley, 2012: 2, Aktaran; Okur, 2012: 1). “Esnek, işbirlikçi, problem merkezli, bilginin ve becerinin kazanıldığı, iş bölümü uygulamalarının rasyonelleştirildiği, yüksek kalitede öğretim materyallerin sağlanması amacıyla teknik yöntemlerden faydalandığı” (Peters, 1973, Aktaran; Boz Yüksekdağ, 2016: 132), “öğrenci ve öğretmenin ders yapılan mekânlarda beraber bulunmasının zorunluluk gerektirmediği ve öğrencinin öğretmen denetiminde olmadığı” (Gökmen ve diğerleri, 2016: 30) bir öğrenme yöntemidir. Konunun literatür de geçen birçok tanımı bulunmaktadır. Bu tanımların çeşitliliği, uzaktan eğitimin nasıl yapılacağı, uzaktan eğitimde öğretim ve öğrenmenin nasıl

yapılacağı üzerine yeni anlayış ve kuramların geliştirilmesini sağlamış, yeni teknolojilerin farklı teknik ve öğretim yöntemleri sunma imkânına paralel olarak da uzaktan eğitimin kuramsal yönünü etkileyen yeni kuramlar ortaya çıkmıştır. Uzaktan eğitim kuramları şunlardır:

1. Bağımsız çalışma kuramı
2. Özerklik kuramı
3. Endüstrileşme kuramı
4. İletişim ve etkileşim kuramı
5. Uzaktan eğitim için kuramsal bir çerçeve kuramı
6. Androgoji / yetişkin eğitimi kuramı
7. Mevcut kuramların sentezi kuramı
8. Transaksiyonel uzaklık kuramı
9. Eşitlik kuramı
10. Etkileşim eşdeğerliği kuramı
11. İşbirlikçi özgürlük kuramı
12. Sorgulama topluluğu kuramı
13. Öz yönelimli öğrenme kuramıdır.

Bu kuramların bilinmesi ve yapılacak ders tasarımlarında kullanılması, TMTL programının öğrenme hedeflerine ulaşmasında etkili bir unsur olduğu düşünülmektedir. Araştırmanın örnekleme kaynaklık eden bu programın, müfredatında yer alan uygulamalı ders tasarımlarının yukarıda verilen kuramlar dâhilinde planlanması programın, öğrencilerin mesleki gelişimleri üzerindeki rolünün etkililiğinin artırılmasına sebep olacaktır.

Çalışma da; TMTL programının müfredatında yer alan uygulamalı ders tasarımlarının sayıca fazla olması ile araştırma konusunun amaç ve hedeflerine ulaşmasında uygun bir araç olarak görülen ‘Androgoji / Yetişkin Eğitimi Kuramı’ seçilmiştir. Bu kuram, yetişkin öğrenenler için programların tasarlanması gerekliliğini savunan bir kuramdır. Kurama göre; *“yetişkinler kendilerini yönetebilen ve kendi öğrenmelerini kontrol eden bireylerdir. Yetişkinler için hazırlanacak uzaktan eğitim sistemlerinde, yetişkinlerin destek hissedecekleri ve aktif katılım gösterebilecekleri ortamların sağlanması, bunun yanında ilgi ve ihtiyaçlarına göre derslerin ve ders tasarımlarının belirlenmesi gerekmektedir (Simonson vd., 2006, Aktaran; Gökmen ve diğerleri, 2016: 34).* Kurama ait bu bilgiler ışığında çalışmanın öğrenmeyi hedeflediği tartışma konularına aşağıda yer verilmiştir.

1. TARTIŞMA KONUSU: Açık Öğrenme ve Uzaktan Eğitim Kapsamında Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı Lisans Program Öğrencilerinin Mesleki Nitelikleri Nelerdir?

Program, uzaktan eğitim kapsamında ilk kez 2020/2021 Eğitim Öğretim güz döneminde okutulmaya başlanmıştır. Derslerinin 7. ve 8. Yarıyılı hariç tamamı uzaktan eğitim kapsamında yürütülmektedir. Müfredatın neredeyse büyük çoğunluğu uygulamalı derslerden oluşmaktadır. Bu dersler uzaktan eğitim kapsamında öğrenmenin gerçekleştirildiği ortamlar olduğu için aynı zamanda bilginin aktarıldığı, öğrenmenin öğrencinin entelektüel etkinlikleriyle sağlandığı, sorgulamaların, araştırmaların ve uygulamaların yapıldığı, düşünme, sorun çözme ve öğrenme becerilerinin geliştirildiği yerlerdir. Öğrencilerin kendilerini yönetebilmesi, kendi kendilerinin öğrenmelerini sağlayabilmesi ve kendi öğrenmelerini kontrol edebilmeleri, programın uzaktan eğitim

kapsamında eğitim amaç ve hedeflerine ulaşmasına katkı sunacak en önemli kontrol mekanizmaları arasındadır.

Açık öğrenme ve uzaktan eğitimin tanımı

Uzaktan eğitim, “kökleri oldukça eskiye dayanan disiplinlerarası bir alandır. Ülkemizde ve dünya da uygulama sahası oldukça geniş olan bu öğrenme modeli, açıköğretim kavramı ile evrensel olarak alan yazında birbirinin yerine kullanılmaktadır” (Aydın, 2011; Aktaran, Paydar ve Doğan, 2019: 155). Uzaktan eğitim; “bireylere esneklik sağlaması, fırsat eşitliği yaratması ve ihtiyacı olan bireylere eğitim imkânı sunması gibi nedenlerle açıklık kavramı ile birlikte ifade edilmektedir” (Salar, 2013; Aktaran, Paydar ve Doğan, 2019: 155). Açık eğitim/açıktan öğrenme, eğitim uygulamalarında bir fikrin, bilginin, yöntem, araç ve yaklaşımların özgür ve açık bir felsefe ile paylaşılmasına izin veren bir öğrenme modelidir. Uzaktan eğitim ise “birbirinden uzakta olan öğrenci ve öğretmenlerin yazılı ve elektronik iletişim araç-gereçlerini kullanarak görüntülü ve sesli, planlı bir ders programı güdümünde, iletişim kurarak öğrenmenin gerçekleştirildiği bir süreç olarak” (Keegan, 2003; Moore ve Kearsley, 2005; Aktaran, Paydar ve Doğan, 2019: 155) tanımlanmaktadır. “İlk olarak Wisconsin Üniversitesi’nin 1892 yılı kataloğunda geçmiş olan uzaktan eğitim terimi (Distance Education), yine ilk kez aynı üniversitenin yöneticisi William Lighty tarafından 1906 yılında yazılan bir yazıda kullanılmıştır. Daha sonra bu terim (Fernunterricht), Alman eğitimci Otto Peters tarafından 1960 ve 1970’lerde Almanya’da tanıtılmış ve Fransa’da uzaktan eğitim kurumlarına isim (Teleenseignement) olarak uygulanmıştır” (Kaya, 2012: 10). “Uzaktan öğretim öğrenciler için öğrenim gereçleri hazırlayan, içerik geliştiren eğitim kurumunu ifade ederken uzaktan öğrenim ise öğrencinin bakış açısıyla süreç içerisinde gelişen bir öğrenme durumunu” (Kaya, 2012: 12) açıklamaktadır. Uzaktan eğitim kapsamında yer alan bazı kavramlar Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Uzaktan Eğitim Kapsamında Yer Alan Bazı Kavramların Gösterilmesi

Uzaktan Eğitim		
Açık Öğretim		
İlköğretim	Ortaöğretim	Yükseköğretim
Açık İlköğretim	Açık ortaöğretim	Açık Üniversite

Tablo 1’e göre, uzaktan öğretimle, Açıköğretim kavramlarının aynı anlamda kullanıldığı görülmektedir. Ancak, az da olsa bu iki kavram arasında farklılıklar bulunmaktadır. En önemli farklılık ise uzaktan eğitim modeli olarak Açıköğretim, temelde okulların kapalı alanlarını kullanmadan ya da az kullanarak eğitimi gerçekleştiren bir model olarak değerlendirmek mümkündür. Diğer yandan, her uzaktan eğitim uygulaması her zaman açık olmayabilir. Çok sıkı bir yapıya sahip ve öğretmenlerce kontrol edilebilir uzaktan eğitim uygulamaları da olabilir. Ancak, genelde uzaktan eğitim uygulamaları öğretmenlerce kontrol edilebilir nitelikte değildir.

Açıköğretim; uzaktan öğrenme modeli ile yeni ihtiyaçların karşılanması konusunda hızla harekete geçebilen çok esnek bir yapıya, güçlü bir organizasyona sahiptir. “Geleneksel eğitimin getirdiği zaman ve mekân sınırlılıkları gibi engelleri kaldırmayı amaçlayan açıköğretim sistemi bu sayede bu engellerden dolayı eğitimlerine devam edemeyen bireylere de eğitim olanağı tanımaktadır” (Yüzer, 2015: 245). Her ne kadar uygulamalardan doğan bazı farklılıkları bulunsun da her iki öğrenme modelinde de; öğrencilerin yaş, gelir ya da meslek grubuna bakılmaksızın farklı mekânlarda iletişim teknolojileri yardımıyla eğitimlerini sürdürmeye olanak sağlanmaktadır.

Tüm bu tanımlardan hareketle; uzaktan eğitim ile eğitim hizmeti götürmede sınırlılıklar kısmen ya da tümüyle ortadan kalmakta ve eğitim olanakları öğrencinin ayağına kadar gitmekte ve son olarak da eğitim hizmetlerinden yararlanmak isteyen bireylerin belirli yaş ve öğrenim düzeylerinde olmaları ve belirli merkezlerde bulunmaları gibi zorlukların da ortadan kalktığı görülmektedir.

Atatürk üniversitesi açıköğretim fakültesi tekstil ve moda tasarımı lisans programına ait bilgiler

Uzaktan eğitim yoluyla hizmet sunan Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, yükseköğretim düzeyinde çeşitli alanlarda ve değişik nitelikte akademik programlar uygulamaktadır. Akademik programların bazılarında müfredatın farklı yarıyılarında staj uygulamaları kapsamında uygulamalı eğitimler de verilmektedir. Fakülte; lisans, lisans tamamlama ve ön lisans bazında toplam 46 akademik program yürütmektedir. Bu programlar, üniversitelerde aynı alanlarda örgün olarak uygulanan programlara denk bir nitelik taşımaktadır. Söz konusu bu programların program düzeyleri ile sayıları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Bünyesinde Yürütülen Programların Düzeyleri ve Program Sayılarının Gösterilmesi

Program Düzeyi	Program Sayısı
Lisans	13 Akademik Program
Lisans Tamamlama	4 Akademik Program
Ön Lisans	29 Akademik Program
Toplam	46

Tablo 2’ye göre, fakülte bünyesinde 13 lisans, 4 lisans tamamlama ve 29 ön lisans programı olmak üzere toplam 46 program yürütülmektedir. Fakülte 2010 yılında kurulmuş olup ilk mezunlarını 2012-2013 Eğitim - Öğretim yılında vermiştir.

Açıköğretim Fakültesi bünyesinde kurulan Tekstil ve Moda Tasarımı lisans programı; Tekstil Tasarım ve Moda Tasarım adı altında iki bölüm olarak teklifleri yapılmıştır (07.11.2019 tarihli fakülte kurul kararı ile). Söz konusu program açma teklifi Atatürk Üniversitesi Senatosunca onaylandıktan sonra programın kurulumu gerçekleştirilmiş ve bu bağlamda YÖK’ün programa öğrenci alma teklifini kabul etmesi ile de Türkiye de ilk kez tekstil ve moda tasarımı bölümü lisans bazında uzaktan eğitim kapsamına alınmıştır.

1. Programın açılma gerekçesi

Meslek elemanı tanım modeline göre tekstil ve moda tasarımcısı ‘giysinin ve giysiyi tamamlayan aksesuarlarının tasarımını **yapan, çizen**, gerektiğinde çizdiği modeli kalıba dönüştürerek ilk deneme ürünün elde edilmesini **gerçekleştiren** kişi’ olarak tanımlanmaktadır. Bu kavramlardan da anlaşılacağı üzere programın uygulamalı derslerinin, öğrencilerin mesleki gelişimleri üzerindeki rolü büyüktür. Tasarım alanında artan rekabet, markalaşma ve küresel bir marka olma fikri ile birlikte alanda/saha da uygulama yapmanın da önemini giderek artmaktadır.

2. Programın amaç-kapsam ve yeterlikleri

Programın teklif aşamasında sunulan bilgileri Tablo 3’ de, program yeterlikleri de Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 3. Programın teklif aşamasında Atatürk Üniversitesi Senatosuna sunduğu amaç ve kapsamının gösterilmesi

Teklifi yapılan Programların	1. Tekstil Tasarımı 2. Moda Tasarımı																
Program / Bölüm Açma Gerekçesi	1. Tekstil ve moda tasarımı bölümlerine olan talebin giderek artıyor olması. 2. Programdan mezun olmayı isteyen ancak bir iş yerinde çalışan bireylerin örgün eğitimden faydalanamaması veyahut eğitim alma fırsatı olup da yaşadığı şehirde programın bulunmaması ya da başka bir şehirde bu bölümü okumaya engelinin olması gibi çeşitli sebeplerle eğitim alamayan bireylere açık öğrenme - uzaktan eğitim kapsamında programın eğitim fırsatı sunması.																
Senato Kararına Esas Olacak Program / Bölüm Açma Ayrıntılı Gerekçe	Programın amacı; mesleğinde ulusal ve uluslararası düzeyde gerekli çağdaş bilgi ve beceriler ile donanmış, bu imkânları doğru kullanabilen, araştıran, keşfederek öğrenmeye çalışan, çok yönlü, düşünsel esnekliğe sahip, özgün giysi tasarımı yapabilme konusunda yaratıcı ve çözümleyici bilgilere sahip, öncelikle bölgesel gelişime katkıda bulunacak evrensel düzeyde bilimsel araştırmalar yapmayı görev edinmiş, çevreye duyarlı, toplumsal ve bireysel beklentilerin farkında, moda ve tekstil tasarımı bölümlerinin aynı zamanda bir sanat dalı olduğu gerçeğinin bilincinde olan moda ve tekstil tasarımcılar yetiştirmektir. Tekstil ve moda tasarımı lisans programından mezun olanların; akademik olarak üniversitelerde, özel sektör olarak tasarım stüdyolarında ya da kamu kuruluşlarının ilgili departmanlarında iş bulmaları beklenmektedir. Bu yönde Türkiye sektöründe hizmet veren ulusal ya da uluslararası çalışan birçok giyim markasının atölye ve tasarım stüdyolarına da talep yüksektir.																
Program/Bölüm Uygulama İçeriyor mu?	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: center;">EVET X</td> <td>Üniversiteye Ait Sağlık Uygulama Araştırma Merkezi</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Afiliye Hastane</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Devlet Hastanesi</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">HAYIR</td> <td>Özel Hastane</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Üniversiteye Ait Teknokent</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Uygulama Okulu</td> </tr> <tr> <td></td> <td>OSB</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Sanayi Sitesi</td> </tr> </table>	EVET X	Üniversiteye Ait Sağlık Uygulama Araştırma Merkezi		Afiliye Hastane		Devlet Hastanesi	HAYIR	Özel Hastane		Üniversiteye Ait Teknokent		Uygulama Okulu		OSB		Sanayi Sitesi
EVET X	Üniversiteye Ait Sağlık Uygulama Araştırma Merkezi																
	Afiliye Hastane																
	Devlet Hastanesi																
HAYIR	Özel Hastane																
	Üniversiteye Ait Teknokent																
	Uygulama Okulu																
	OSB																
	Sanayi Sitesi																
Cevabınız Evet ise Uygulamanın nerede yapılacağını işaretleyiniz.	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: center;">X</td> <td>Fabrika</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">X</td> <td>Atölye</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">X</td> <td>Kamu Kurumları</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">X</td> <td>İşletme</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">X</td> <td>AR-GE Merkezi</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Diğer</td> </tr> </table>	X	Fabrika	X	Atölye	X	Kamu Kurumları	X	İşletme	X	AR-GE Merkezi		Diğer				
X	Fabrika																
X	Atölye																
X	Kamu Kurumları																
X	İşletme																
X	AR-GE Merkezi																
	Diğer																
Uygulama Açıklaması	Öğrencilerin tasarıma yönelik bilgi donanımına sahip olabilmeleri için, ders programında bu çıktılara dayalı hem teorik hem de uygulamalı dersler bulunmaktadır. Öğrencilerin yeterli düzeyde teorik bilgiye sahip olması ve bu bilgilerini uygulamalarda başarıyla kullanabilmeleri, teorik ve uygulamaya yönelik derslerdeki amaçlara ulaşılmasının bir ölçütüdür. Uygulamalı ders tasarımları yapılırken müfredatta yer alan derslerin bilişsel, duyuşsal – psikomotor ile devinsel öğrenme çıktılarının ölçülebilmesi program yeterlikleri açısından önemlidir. Programın Atatürk Üniversitesi AÖF bünyesinde açılması halinde Atatürk Üniversitesinin Erzurum Milli Eğitim Müdürlüğü ile mevcutta bulunan eğitim protokolü geçerli olacak ve bu kapsamda yapılacak faaliyetlerin Türkiye genelinde ki uygulamalarında bu protokolle birlikte fakültenin koordinatörlükleri de söz sahibi olacaktır. Protokol gereği bölüm öğrencisi ikamet ettiği ildeki moda tasarımı, tekstil tasarımı veya tekstil ve moda tasarımı lisans bölümleri olan fakültelerin ilgili atölye derslerine olmadığı yerde ise yüksekokul veya meslek liselerinin ilgili birimlerinin atölye uygulamalarından fakülte koordinatörlüğünün uygun görmesi halinde de özel sektör atölye uygulamalarına katılarak programın uygulamalı ders çalışmalarında yer alacaktır.																

Öğretim Dili	TÜRKÇE
--------------	--------

Tablo 3'e göre, programın uygulaması olması verilecek derslerin dolayısıyla ders kitaplarının; değerlendirme, hesaplama, düzenleme, gösterme, geliştirme, keşfetme, değiştirme, organize etme, hazırlama, bağlantı kurma, programlama gibi bilişsel ve devinsel davranışların amaç ve hedefleri ile uygulama becerilerine yönelik psikomotor ve duyuşsal davranışların kazanımına yönelik amaç ve hedefleri karşılıyor olması gerekmektedir.

Tablo 4. Program yeterliklerinin gösterilmesi

PROGRAMIN ÖĞRENME ÇIKTILARI	
1.	Giysinin ve giysiyi tamamlayan aksesuarlarının tasarımını yapabilme, çizebilme, kalıba dönüştürebilme, kesebilme ve dizebilme
2.	Öğrencinin kendi kendini yönetebilme, öğrenmeyi sağlayabilme ve kendi öğrenmesini kontrol edebilme yeteneğini kazanabilme
3.	Alanı ile ilgili ileri düzeydeki bir sanatsal ve tasarımsal çalışmayı bağımsız olarak yürütebilme
4.	Alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunları çözmek için bireysel ve ekip üyesi olarak sorumluluk alabilme
5.	Sorumluluğu altında çalışanların bir proje çerçevesinde gelişimlerine yönelik etkinlikleri planlayabilme ve yönetebilme
6.	Alanında edindiği ileri düzeydeki tasarımsal bilgi ve becerileri sanatsal bir yaklaşımla değerlendirebilme ve uygulayabilme
7.	Öğrenme gereksinimlerini belirleyebilme ve öğrenmesini yönlendirebilme
8.	Yaşam boyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirebilme
9.	Alanı ile ilgili konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirebilme; düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini yazılı ve sözlü olarak aktarabilme
10.	Alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyebilme
11.	Alanı ile ilgili verilerin toplanması, yorumlanması, uygulanması ve sonuçlarının duyurulması aşamalarında toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerlere uygun hareket edebilme
12.	Sosyal hakların evrenselliği, sosyal adalet, kalite kültürü ve kültürel değerlerin korunması ile çevre koruma, iş sağlığı ve güvenliği konularında yeterli bilince sahip olabilme

Tablo 4'e göre, öğrencilerin meslekleriyle ilgili alan bilgi ve yeteneklerini geliştirebilmelerini sağlayan verilerin aynı zamanda açık öğrenme ve uzaktan eğitim kapsamında planlanarak öğretilmesinin amaçlandığı bir model seçilmiştir.

3. Programın istihdam alanları

TMTL programını bitiren öğrenciler; özel siparişler alan moda evlerinde veya toplu üretim yapan tekstil tasarım firmalarında, ulusal/uluslararası hazır giyim aksesuarı üzerine çalışan işletmelerde (tekstil, deri, triko...); model hazırlama, kalıp hazırlama, stilistik yapabilir, giysi tasarımı hazırlama ve sunma, hazır giyim ve moda tasarımı alanına hizmet veren dergilerde moda editörlüğü yapabilir, büyük mağazacılık gruplarında, konsept mağazalarda ya da butiklerde ürün yöneticisi gibi çok çeşitli görevlerde bulunabilir, Ar-Ge (ürün geliştirme) çalışmalarını yürütebilirler. Ayrıca temel alanları olan tekstil tasarım, moda tasarımı, dokuma tasarımı ve baskı tasarımı alanlarında fabrika ve işletmelerin ilgili departmanlarında tasarımcı olarak çalışabilirler.

4. Programın güncel bilgileri

Teklifi yapılan programın mevcut güncel bilgileri Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Programın güncel bilgilerinin gösterilmesi

Programın Seviyesi	Lisans
Programın Süresi	4 yıl
Programın Amacı	Program; mesleğinde ulusal ve uluslararası düzeyde gerekli çağdaş bilgi ve beceriler ile donanmış, bu imkânları doğru kullanabilen, araştıran, keşfederek öğrenmeye çalışan, çok yönlü, düşünsel esnekliğe sahip, özgün giysi tasarımı yapabilme konusunda yenilikçi ve çözümleyici bilgilere sahip, çevreye duyarlı, toplumsal ve bireysel beklentilerin farkında, etik değerlere bağlı olan öğrenciler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Ders tasarımları öğrencilerin kişisel özelliklerini ve yeteneklerini geliştirebilmelerini, biçim, renk, malzeme, yapı ve işlev ilişkilerini kurarak yenilikçi özgün giysi tasarımları yapabilmeyi amaçlayan bir yaklaşımla oluşturulmuştur.
Programın Kazanımları	Tekstil ve moda tasarımı lisans programını başarıyla tamamlayan öğrenciler, tekstil ve moda tasarımı lisans mezunu derecesini alırlar. Bölümde verilen dersler ile tekstil ve moda tasarımı alanıyla ilgili teknik-teorik ve uygulamalı bilgileri öğrenerek tasarımsal becerilerini geliştirirler. Programın 7. ve 8. yarıyılında “Koleksiyon Hazırlama ve Ürün Geliştirme I-II derslerinde öğrenci, uygulamalı eğitimlerini yapmak üzere varsa buldukları yerde yoksa gidilebilecek yakın bir lokasyonda bulunan üniversite/özel sektör/belediye/MEB bünyesinde hizmet veren ilgili birimlerde uygulamalı eğitimlerini tamamlarlar. Program mezunları sanayi ve resmi kurumlarda tekstil ve moda tasarımcısı olarak görev alırlar.
Programın İstihdam Alanları	Tekstil ve moda tasarımı lisans programı mezunları; moda evlerinde veya toplu üretim yapan tekstil ve moda tasarımı firmalarında, marka yöneticisi, bilgisayar destekli kalıp ve model hazırlayıcısı, stilist, giysi tasarımcısı, hazır giyim ve moda basınına hizmet veren dergilerde moda editörü, konsept mağazalarda ya da butiklerde ürün yöneticisi ve Ar-Ge (ürün geliştirme) uzmanı olarak çalışabilirler.
Programın Öğrenim Giderleri	Programa yerleştirilen adaylar bahar ve güz yarıyılları başında (Akademik Takvimde belirlenen tarihler arasında) harç ödemektedirler.
Programın Diploma Bilgisi	Programı başarı ile tamamlayan öğrencilerin diplomalarında "Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı Lisans Programı" mezunu olurlar. Bu diploma diğer lisans diplomalarının sağladığı tüm yasal haklara denktir.

Tablo 5'e göre, programın 7. ve 8. yarıyılında “Koleksiyon Hazırlama ve Ürün Geliştirme I ve II dersleri uygulamalı eğitimler için ayrılmış derslerdir. Bu derslerde öğrenciler 2547 Sayılı YÖK Kanunu Madde 4’ de geçen “Yükseköğretimin Amaçları” doğrultusunda öğrencilere mesleğinin bilgi, beceri, davranış ve alan bilgisine sahip olan tasarımcılar olarak yetiştirilmesi sağlanır.

2.TARTIŞMA KONUSU: Açık Öğrenme ve Uzaktan Eğitim Kapsamında Söz Konusu Programın Mevcut ve Gelecek Öngörüsüyle Uygulamalı Ders Tasarımları Nasıl Planlanmalıdır?

Açık öğrenme ve uzaktan eğitim kapsamında tekstil ve moda tasarımı lisans programının, öğrencilerin mesleki gelişimleri üzerindeki rolünün tespitinde program da yürütülen uygulamalı ders tasarımlarının nasıl olması gerektiğiyle yakın bir ilişki vardır. Çünkü müfredatta yer alan ve ağırlığı uygulamalı derslerden oluşan ders tasarımlarında, öğrenmenin hedeflenen davranışları kazandırma da yeterli olması, programın

öğrencilerinin mesleki gelişimlerinin de etkin kılınması anlamına gelmektedir. Başka bir deyişle, uygulamalı ders tasarımlarında hazırlanması planlanan öğretim materyallerinin (ders kitabı, slayt, görsel-işitsel video vb.) etkin ve verimli olması programın etikliğinin de ön koşulu olarak görülmektedir.

Açık öğrenme ve uzaktan eğitim kapsamında TMTL programının uygulamalı ders tasarımlarının boyutları

Üniversitenin teklifi YÖK'ün de aldığı karar doğrultusunda Tekstil ve Moda Tasarımı Lisans Programı 2020/2021 Eğitim-Öğretim yılı güz döneminde öğrenci alımına başlamıştır. Programın teorik ve uygulamalı ders tasarımlarının oluşturulmasında açık öğrenme ve uzaktan eğitim kapsamında nasıl bir öğretim programının olması gerektiği konusunda aşağıda ki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Eğitimin hedefleri nelerdir?
2. Öğrenme amaçları nelerdir?
3. Öğrenme çıktıları nelerdir?
4. Etkili bir öğrenmenin sağlanması için kullanılacak ölçek nedir?

1. soruya yanıt

Verilecek eğitimlerin hedefleri üç temel aşamada olması gerektiği düşüncesinden hareketle eğitimin hedefleri saptanmıştır. Bunlar:

1. Bilişsel alan
2. Devinsel alan
3. Duyuşsal-Psikomotor alan

2. Soruya yanıt

Programın öğrenme amaçları; öğrenmenin davranış geliştirici nitelikte olması, öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyi ile ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olması, öğrenme hedeflerinde planlanan davranış ve tutum geliştirebilmesi ile öğrenme de bireysel öğrenme farklılıklarının da olabileceği hususlar göz önünde bulundurularak belirlenmiştir.

3. Soruya yanıt

Tekstil ve moda tasarımı lisans programı ele aldığı içerik ve öğretmeyi amaçladığı bilgileri, programın diğer üniversitelerde yürütüldüğü eş değer bölümlerin müfredat ve ders içerikleri referans alınarak hazırlanmıştır. Referans noktaları tespit edilirken öncelikle programın açık öğrenme ve uzaktan eğitim kapsamı dikkate alınmış, programın uygulamalı ders tasarımlarında ileri düzey basamaklar olan uygulama, sentez ve değerlendirme adımları için literatür ve saha taraması yapılmış, öğretim materyali olarak çevrimiçi görsel ve işitsel video seçeneklerini izleme gibi farklı öğrenme materyallerinin de olabileceği düşünülmüştür. Öğrenme çıktılarının belirlenmesinde; tekstil ve moda sektöründe bilgiyi becerisiyle birleştirerek vizyonuyla yeni ürün tasarımları yapabilen tekstil ve moda tasarımcılarının yetiştirilmesi için “yapan, çizen ve gerçekleştiren” kavramları etkili olmuştur.

4. Soruya yanıt

Bu soru; öğrencilerde kazandırılmak istenen davranışların neler olduğunun tespitine yönelik bir yaklaşımla ele alınmış ve incelenmiştir. Bu bağlamda programın teorik ve uygulamalı ders tasarımlarıyla doğrudan ilişkilendirilerek tartışmanın da ana konusu olması sebebiyle ayrı bir başlık altında okuyucuya sunulmuştur.

1. TMTL programının uygulamalı ders tasarımları

Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı lisans programı mevcut durumda (2021/2022 güz dönemi için) dördüncü dönemini okutmaktadır. Çoğunluğu teorik ders içerikli ilk üç döneminin (1. 2. ve 3. Dönem) ardından geride kalan 5 dönemi için (4. 5. 6. 7. 8. Dönem) çoğunluğu uygulama içerikli olan derslerini henüz okutmamıştır. Programa kayıtlı mevcut öğrencilerin sayısı ile bu öğrencilerin kayıt yaptırdığı eğitim- öğretim yılı bilgileri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Programın yıllara göre kayıtlı öğrenci sayılarının gösterilmesi

Öğretim Yılı	Programlara yeni kaydolun öğrenciler
2020/2021	127
2021/2022	75
Toplam	202

Kaynak: 2020 ve 2021 Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi kayıtlarından yararlanılmıştır.

Dördüncü yarıyılı okutan program; şu ana kadar fakültenin havuz dersleri hariç toplam 10 adet dersini tamamlamıştır. Aktif dönemde ise fakültenin havuz dersleri hariç 4 adet dersi devam etmektedir. Söz konusu derslere ait bilgiler Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Programın sekiz yarıyillik müfredat programının tablo halinde gösterilmesi

Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi												
TEKSTİL VE MODA TASARIMI LİSANS PROGRAMI MÜFREDAT PLANI												
1. YARIYIL			1. SINIF			2. YARIYIL			2. SINIF			
KODU	DERSİN ADI	T U K AKTS	KODU	DERSİN ADI	T U K AKTS	KODU	DERSİN ADI	T U K AKTS	KODU	DERSİN ADI	T U K AKTS	
BIL2001	Temel Bilgi Teknolojileri I	2 0 2 3	ORT2002	Yabancı Dil II	2 0 2 3	BIL2002	Yabancı Dil II	2 0 2 3	ORT2001	Abatürk İktisat ve İktisat Tarihi I	2 0 2 3	
ORT2005	Yabancı Dil I	2 0 2 3	TMT1002	Estetik ve Sanat Felsefesi	3 0 3 5	ORT2002	Abatürk İktisat ve İktisat Tarihi II	2 0 2 3	ORT2005	Türk Dili I	2 0 2 3	
TMT1001	Temel Fotoğrafçılık	3 0 3 4	TMT1003	Giysi Konstrüksiyonu	3 0 3 6	TMT1001	Sayısal Fotoğraf	3 0 3 6	TMT1002	Türk Dili II	2 0 2 3	
TMT1002	Temel Tasarım	4 0 4 7	TMT1004	Moda Tasarımına Giriş	3 0 3 6	TMT1003	Moda Çizimi	3 0 3 6	TMT1003	Marka Yönetimi	3 0 3 6	
TMT1003	Tekstil Malzeme Bilgisi	3 0 3 6	TMT1005	Çağdaş Sanat Akademi ve Moda	3 0 3 6	TMT1004	Moda Ürün Geliştirme	3 0 3 5	TMT1004	Moda Ürün Geliştirme	3 0 3 5	
TMT1004	Konum Tarihi	3 0 3 7	TMT1006	Renk Bilgisi	4 0 3 4	TMT1005	Temel Dikim Teknikleri I	4 0 4 8	TMT1005	Temel Dikim Teknikleri II	4 0 4 8	
1. YARIYIL TOPLAMI 17 30			2. YARIYIL TOPLAMI 17 30			1. SINIF TOPLAMI 34 60			2. SINIF TOPLAMI 34 60			
3. YARIYIL			3. SINIF			4. YARIYIL			4. SINIF			
KODU	DERSİN ADI	T U K AKTS	KODU	DERSİN ADI	T U K AKTS	KODU	DERSİN ADI	T U K AKTS	KODU	DERSİN ADI	T U K AKTS	
ORT2003	Abatürk İktisat ve İktisat Tarihi I	2 0 2 3	ORT2004	Türk Dili II	2 0 2 3	ORT2003	Abatürk İktisat ve İktisat Tarihi II	2 0 2 3	ORT2004	Türk Dili II	2 0 2 3	
ORT2004	Türk Dili I	2 0 2 3	TMT2001	Marka Yönetimi	3 0 3 6	ORT2005	Türk Dili II	2 0 2 3	TMT2001	Marka Yönetimi	3 0 3 6	
TMT2001	Sayısal Fotoğraf	3 0 3 6	TMT2002	Moda Ürün Geliştirme	3 0 3 5	TMT2002	Marka Yönetimi	3 0 3 6	TMT2002	Moda Ürün Geliştirme	3 0 3 5	
TMT2002	Moda Çizimi	3 0 3 6	TMT2003	Temel Dikim Teknikleri I	4 0 4 8	TMT2003	Moda Ürün Geliştirme	3 0 3 5	TMT2003	Temel Dikim Teknikleri II	4 0 4 8	
TMT2003	Moda Çizimi	3 0 3 6	TMT2004	Temel Dikim Teknikleri II	4 0 4 8	TMT2004	Temel Dikim Teknikleri I	4 0 4 8	TMT2004	Temel Dikim Teknikleri II	4 0 4 8	
TMT2004	Kalıp Hazırlama I	3 0 3 5	TMT2005	Kalıp Hazırlama II	3 0 3 5	TMT2005	Temel Dikim Teknikleri II	4 0 4 8	TMT2005	Kalıp Hazırlama II	3 0 3 5	
3. YARIYIL TOPLAMI 17 30			4. YARIYIL TOPLAMI 17 30			3. SINIF TOPLAMI 34 60			4. SINIF TOPLAMI 34 60			
5. YARIYIL			5. SINIF			6. YARIYIL			6. SINIF			
KODU	DERSİN ADI	T U K AKTS	KODU	DERSİN ADI	T U K AKTS	KODU	DERSİN ADI	T U K AKTS	KODU	DERSİN ADI	T U K AKTS	
TMT3001	Araştırma Yöntem ve Teknikleri I	3 0 3 5	TMT3002	Araştırma Yöntem ve Teknikleri II	3 0 3 5	TMT3001	Araştırma Yöntem ve Teknikleri I	3 0 3 5	TMT3001	Araştırma Yöntem ve Teknikleri I	3 0 3 5	
TMT3002	Tekstil Boyama	3 0 3 5	TMT3003	Moda ve Ürün Geliştirme	3 0 3 6	TMT3002	Araştırma Yöntem ve Teknikleri II	3 0 3 5	TMT3002	Tekstil Boyama	3 0 3 5	
TMT3003	Bilgi Yayınlama ve Ürün Geliştirme I	4 0 4 7	TMT3004	Bilgi Yayınlama ve Ürün Geliştirme II	4 0 4 7	TMT3003	Tekstil Boyama	3 0 3 5	TMT3003	Bilgi Yayınlama ve Ürün Geliştirme I	4 0 4 7	
TMT3004	Dünya Tekstil Baskı Tasarımı	3 0 3 6	TMT3005	Tekstil Genel Bilgi İşleri	3 0 3 5	TMT3004	Bilgi Yayınlama ve Ürün Geliştirme II	4 0 4 7	TMT3004	Dünya Tekstil Baskı Tasarımı	3 0 3 6	
TMT3005	Drage	4 0 4 7	TMT3006	Moda Sunumu	4 0 4 7	TMT3005	Tekstil Genel Bilgi İşleri	3 0 3 5	TMT3005	Drage	4 0 4 7	
5. YARIYIL TOPLAMI 17 30			6. YARIYIL TOPLAMI 17 30			5. SINIF TOPLAMI 34 60			6. SINIF TOPLAMI 34 60			
7. YARIYIL			7. SINIF			8. YARIYIL			8. SINIF			
KODU	DERSİN ADI	T U K AKTS	KODU	DERSİN ADI	T U K AKTS	KODU	DERSİN ADI	T U K AKTS	KODU	DERSİN ADI	T U K AKTS	
TMT4001	Koleksiyon Hazırlama ve Ürün Geliştirme I	8 6 11 30	TMT4002	Koleksiyon Hazırlama ve Ürün Geliştirme II	8 6 11 30	TMT4001	Koleksiyon Hazırlama ve Ürün Geliştirme I	8 6 11 30	TMT4001	Koleksiyon Hazırlama ve Ürün Geliştirme I	8 6 11 30	
7. YARIYIL TOPLAMI 11 30			8. YARIYIL TOPLAMI 11 30			7. SINIF TOPLAMI 34 60			8. SINIF TOPLAMI 34 60			
PROGRAM TOPLAMI 124 360												

TMTL programının 1. 2. 3. ve 4. dönem’ e kadar olan ve Tablo 7’de gösterilen dersleri için; “Açık öğrenme ve uzaktan eğitim kapsamında TMTL programının uygulamalı ders tasarımlarının boyutları” başlığı altında verilen sorulara verilen cevaplar dikkate alınarak tasarımları yapılmıştır. Ancak programın ilgili ders kitaplarının (TMT 1003 Temel Tasarım, TMT 1004 Giysi Konstrüksiyonu, TMT 1006 Moda Tasarımına

Giriş, TMT 2003 Moda Çizim Teknikleri, TMT 2007 Temel Dikim Teknikleri I, TMT 2007 Kalıp Hazırlama I) yazımında görev alan yazar ve editörler, bu ders kitaplarının mevcut sisteme göre üçlü hedef davranış alanlarından duyuşsal-psikomotor alanı ölçme de yetersiz kaldığı ifade edilmiştir. Uzaktan eğitim sisteminin kendi dinamikleri çerçevesinde eğitim veren fakültenin, yapıcı ve iyi niyetli yaklaşımları bu süreçte yaşanan olumsuzlukları minimuma indirmiş olmasına rağmen uzaktan eğitim yönteminin bu programın teorik ders tasarımlarında etkili olduğu, ancak uygulamalı ders tasarımlarında zayıf kaldığını söylemek mümkündür.

Programın uygulamalı ders tasarımlarının öğretmeyi amaçladığı psikomotor türden hedef ve davranışların (çizebilme, boyayabilme, ölçülendirebilme, dikebilme, kesebilme vb.); kazandırılma şekli, kazanım düzeyi, bu düzeyin nasıl olacağı ve nasıl ölçüleceği konuların da hazırlanacak yönergelerle bu sorunun ortadan kaldırılacağı ön görülmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Çalışmanın bulgularından elde edilen sonuçları; hem uzaktan eğitim - açık öğrenme modeli hem de yüz yüze eğitim modeli kapsamında tablolastırılarak aşağıda sunulmuştur. Buna göre söz konusu programın açık öğrenme ve uzaktan eğitim kapsamında avantajlı ve dezavantajlı yönleri Tablo 8' de, aynı programın yüz yüze eğitim kapsamında avantajlı ve dezavantajlı yönleri de Tablo 9' da verilmiştir.

Tablo 8. Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı Lisans Programının (Açık öğrenme- uzaktan eğitim) avantajlı ve dezavantajlı yönlerinin gösterilmesi

Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı Lisans Programı (Açık öğrenme-uzaktan eğitim)	
AVANTAJLI YÖNLERİ	Kendi kendine öğrenmeye dayalı, öğrenci merkezli olması
	Öğrenciye fırsat eşitliği sunması
	Coğrafi ve bölgesel engelleri ortadan kaldırması
	Fiziksel engelli öğrencilere eğitim olanağı sağlaması
	Geleneksel eğitimden yararlanamayan kişiler için ideal olması
	Çalışan kişilerin öğrenimlerine devam edebilmesini sağlaması
	Kişinin kendi öğrenme hızında öğrenim görmesine imkân sağlaması
	Bilgiye hızlı ve kolay bir şekilde erişme olanağı sağlaması
	Yüz yüze eğitimde gereken ulaşım, barınma, konaklama, beslenme gibi ek harcamaları ortadan kaldırarak maliyetleri düşürmesi
	Öğretim elemanlarıyla etkileşimli ve dinamik bir öğrenme sürecini yaşatması
	Zaman ve mekândan bağımsız olması yönüyle öğrencilerin eğitim ortamına internet erişimi olan herhangi bir yerden 7/24 erişim olanağı sağlaması
	Öğretimi gerçekleştiren kurumun planlama, rehberlik ve öğretim yöntemlerine dayalı olması
	Teknoloji temelli yeni uygulamalara kolaylıkla entegre olması
Derslere girilmeden ezber yöntemiyle sınavlara hazırlanıldığından ve ders hakkında okuyarak yeterli bilgiye sahip olmanın güçlüğünden ve ders anlatan	

DEZAVANTAJLI YÖNLERİ	hocaların olmamasından kaynaklı çeşitli sıkıntıların olması
	Hedeflenen psikomotor davranışların kazanım düzeyi; değerlendirme soruları ile ölçülememesi
	Ölçme-değerlendirme de dönüt alınamaması
	Derslerin uygulamalarından doğan işlem akışlarında psikomotor türden hedef davranışın kazandırılma şekli ve kazanım düzeyinin nasıl olacağı ve ne ile ölçüleceği belirsiz olması
	İşverenlerin uzaktan öğrenme diplomalarına karşı olumsuz algılarının olması

Tablo 9. *Tekstil ve Moda Tasarımı Lisans Programının (Yüz Yüze Eğitim) avantajlı ve dezavantajlı yönleri*

Tekstil ve Moda Tasarımı Lisans Programı (Yüz Yüze Eğitim)	
AVANTAJLI YÖNLERİ	Farklı öğrenme alanlarındaki (bilişsel, duyuşsal, devinsel) etkililiğin ölçülebilmesi
	Öğretim elemanı ve öğrenci etkileşiminin bire bir yüz yüze sağlanması
	Anında geri dönüt alınabilmesi
DEZAVANTAJLI YÖNLERİ	Motivasyon ve rekabet ortamının öğrenci tarafından yerinde deneyimlenmesi
	Eğitim ortamı, bireysel farklılıklar, hazır bulunuşluk gibi çeşitli sebeplere bağlı olarak bazı aksaklıkların yaşanma olasılığının olması
	Teknoloji temelli yeni uygulamalara kolaylıkla entegre olamaması

Çalışmada uygulamalı bir alan olan tekstil ve moda tasarımı bölümünün Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bünyesinde yürütmüş olduğu lisans programının; program bilgileri, eğitimin hedefleri, öğrenme amaç ve çıktıları, etkili bir öğrenmenin sağlanmasın da kullanılacak ölçek ile programın öğrencilerin mesleki gelişimlerinde doğrudan ilişkili olduğu düşünülen uygulamalı ders tasarımları mevcut ve gelecek öngörülerıyla birlikte araştırmanın bulgular kısmında değerlendirilmiştir. Bu bulgulardan çıkan sonuçlar aşağıda maddeler halinde verilmiştir.

1. Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı Lisans Programının hem açık öğrenme - uzaktan eğitim hem de yüz yüze eğitim modelinde avantajlı ve dezavantajlı yönleri bulunmaktadır. Çalışmanın kapsamını da oluşturan açık öğrenme ve uzaktan eğitim öğrenme modelinin programdaki en önemli avantajı, sektörde çalışan bireylere alanıyla ilgili mesleki bilgileri öğrencilerin çalışma kendi koşullarına göre sunması, dezavantajlı yönü ise yöntemin uygulamalı ders tasarımlarına yönelik bazı çalışmalarında eksik kalmasıdır.

2. Uygulamalı ders tasarımlarında programın uygulamalı bir bölüm olmasından hareketle; çizebilme, boyayabilme, ölçülendirebilme, dikebilme, kesebilme gibi hem duyuşsal-bilişsel hem de psikomotor becerilerin bir arada kullanılması gerekmektedir.

3. Bu derslerdeki bilgi birikimi ve kazanımları; öğrencinin hem bir sonraki eğitim dönemin de göreceği derslerde başarılı olabilmesi için ihtiyaç duyacağı alt yapıyı vermekte hem de lisans eğitiminin son yılında mesleği ile ilgili yeterli alt yapının kurulmasını sağlamaktadır.

4. Programın 4 dönem olarak geçirdiği bu süreçte; yönetim, koordinatör-danışman, editör yazar ve öğrenci etkileşiminin daha çok teorik kökenli derslerle yürütülmesi

müfredatın kesintisiz ilerlemesine olanak sağlamıştır. Bu nokta teorik ve uygulamalı ders tasarımlarında uzman bir ekibin görev alması, yönetimin yapıcı ve olumlu yaklaşımları sayesinde bazı sorunların minimize edilmesini sağlamıştır.

5. Şu ana kadar olan süreçte tecrübe edilen bazı sorunlara rağmen, alanında uzman ekip, güçlü bir organizasyon yapısı ve açık öğrenme - uzaktan eğitim kapsamında geliştirilecek uygulama ölçeğinin kullanımı ile bu öğrenme yöntemiyle başarı elde etmek mümkün görünmektedir.

6. Programın uygulamalı ders tasarımlarının hedeflenen öğrenme çıktılarına ulaşmasında, öğrencilerin alan yeterliklerine hakim olarak mezun olması önem arz etmektedir. Bu bilgidен hareketle hazırlanacak öğrenim materyallerinde duyuşsal hedef ve davranışların ön planda tutulması gerekliliğı öğrencinin konuyu özümsemesi ve içselleştirerek öğrenmesi açısından önemlidir.

7. Uygulamalı ders tasarımlarının geliştirilmesinde; mevcut müfredatta yer alan yedinci ve sekizinci dönem işyeri uygulama eğitimleri beklenmeksizin, üçüncü yarıyıldan itibaren her dönemin sonuna psikomotor hedef davranışların kazandırılması için kamusal ve sektörel imkânlar çerçevesinde, işyeri deneyimi uygulamaları planlanlanması yerinde olacaktır.

8. Uygulamalı derslerin yürütüleceğı dönemlerde denetlemeler; üniversitenin kontrolünde mentor ya da koordinatörler aracılığıyla yapılmalıdır.

9. Müfredat programda yer alan uygulamalı ders tasarımları yapılırken eğitimcinin uzaktan öğrenme kuramları temelinde eğitim materyali hazırlaması; öğrencilerin uzaktan öğrenmede başarılarına, motivasyonlarına, bağlılık düzeylerine ve derslere katılımlarına yönelik etkisini yükseltecektir.

10. Açık öğrenme ve uzaktan eğitim kapsamında tekstil ve moda tasarımı lisans programının, öğrencilerin mesleki gelişimleri üzerindeki rolünün etkililiğı, program yeterliklerin de hedeflenen amaçlara ulaşılmasında uygulamalı ders tasarımlarının önemini hatırlatmıştır. Bu bağlamda mevcut ders materyallerinde hazırlanmış ders tasarımları ile gelecekte hazırlanması planlanan uygulamalı ders tasarımlarında yapılacak doğru uygulamalar, programın etkililiğinin de ön koşulu olarak görülmektedir.

11. Programın uygulamalı ders tasarımlarının hedeflenen öğrenme çıktılarına ulaşması TMTL programının, öğrencilerin mesleki gelişimleri üzerindeki rolünün de etkililiğini artıracığı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Boz Yüksekdağ, B. (2016). Açık ve Uzaktan Eğitimde Öğrenme, AUAd 2016, Cilt 2, Sayı 4, 127-138 Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi AUAd auad.anadolu.edu.tr

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/402150>

Erişim Tarihi: 25 Ekim 2021).

Demir, E. (2014). Uzaktan Eğitime Genel Bir Bakış, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi – Sayı 39 – Ocak 2014,

<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/55935>

Son erişim tarihi: 26.10.2021

Fırat, M. (2016). 21. Yüzyılda Uzaktan Öğretimde Paradigma Değişimi, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science, DOI: 10.5961/jhes.2016.151 file:///C:/Users/HP/Downloads/pdf_HIG_1703.pdf,

Son erişim tarihi: 26.10.2021.

Gökmen, Ö. M., Duman, İ., Horzum, M. B. (2016). Uzaktan Eğitimde Kuramlar, Değişimler Ve Yeni Yönelimler, AUAd 2016, Cilt 2, Sayı 3, 29-51

<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/402011>

Son erişim tarihi: 26.10.2021

Kahraman, M. E. (2020). COVID-19 Salgınının UygulamDOI: 10.5961/jhes.2016.151alı Derslere Etkisi ve Bu Derslerin Uzaktan Eğitimle Yürütülmesi: Temel Tasarım Dersi Örneği, Medeniyet Sanat - İMÜ Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 1, 2020, s. 44-56, E-ISSN: 2587-1684

<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1190805>

Son erişim tarihi: 01.09.2021.

Karasar, N. (2020). “Bilimsel Araştırma Yöntemi”, İkinci Yazım 36. Basım, Nobel Yayınları, ISBN 978-605-5426-58-3.

Kaya, Z. (2002). “Uzaktan Eğitim”, Pegem A yayınları, ISBN 975-6802-82-0, I. Baskı.

file:///C:/Users/HP/Desktop/erzurum%20a%C3%B6f%20kongre/uzaktanegitim-kitap.pdf

Son erişim tarihi: 01.09.2021.

Okur, M. R. (2012). Açık Ve Uzaktan Öğrenmede Öğretim Elemanlarına Yönelik Çevrimiçi Destek Sistemi Tasarımı, Doktora Tezi- Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Son erişim tarihi: 01.11.2021

<https://www.proquest.com/openview/e8a2bab25b49306fdca36c58d9aa94dc/1?cbl=2026366&diss=y&pq-origsite=gscholar&accountid=8403>

Paydar, S., Doğan, A. (2019). Öğretmen Adaylarının Açık ve Uzaktan Öğrenme Ortamlarına Yönelik Görüşleri, Eğitim ve Teknoloji, 1(2) 154-162,

<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/886199>

En son erişim tarihi: 04 Ekim 2021.

Yüzer, V. (2015). Açık Öğrenme Sistemlerinde Dijital Öykülemeyen Faydalanmak, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, Journal of Research in Education and Teaching, Şubat 2015 Cilt:4 Sayı: 1 Makale No: 23 ISSN: 2146-9199-24

http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/23._yuzer.pdf

En son erişim tarihi: 04 Ekim 2021.

Bildiri ID: 143: EĞİTİMDE DİJİTALLEŞMEDE ÖĞRENCİ- ÖĞRETMEN-VELİ ETKİLEŞİMLİ ÇOKLU ÖĞRENME ORTAMLARI

Hilal GÖKTAŞ, Atatürk Üniversitesi, İİBF, elsrhilal@gmail.com., ORCID ID: 0000-0002-5929-5881

Ersin KARAMAN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İİBF, ersin.karaman@hbv.edu.tr., ORCID ID: 0000-0002-6075-2779

Güler KARAMAN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İİBF, karaman.guler@hbv.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-5713-6759

ÖZET

Amaç: Günümüzde hızlı ilerleme gösteren teknoloji hayatımızın her evresinde olduğu gibi eğitim alanında da yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. İletişim, bilgi ve ağ teknolojilerinde meydana gelen değişim ve dönüşümle birlikte çoklu öğrenme ortamlarında öğrenenlerin tümüne uygulanan tek bir öğrenme çözümü yerine, kişilerin bireysel özellikleri ve ihtiyaçları temel alınarak hazırlanan kişiselleştirilmiş çoklu e-öğrenme ortamlarının kullanımı yaygınlaşmıştır. Çoklu öğrenme ortamlarının eğitim-öğretim faaliyetlerine katkı sunmasında öğretmen-öğrenci-veli iletişimi önemlidir. Bu çalışmada öğrenci-öğretmen-veli etkileşimli çoklu öğrenme ortamlarının genel yapısının ortaya koyulması, bu alandaki uygulamaların incelenerek çoklu öğrenme ortamlarının avantaj ve dezavantajlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmanın amacı doğrultusunda betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan bir yöntemdir. Bu çalışmada öğretmen-öğrenci-veli etkileşimli çoklu öğrenme ortamları araştırılmıştır. Bu öğrenme ortamlarının mobil uygulamaları ve web uygulamaları incelenmiştir.

Bulgular: İncelenen uygulamalar; Morpa Kampüs, Okulistik, ZEGO, Vitamin, Khan Academy, DersLig'den oluşmaktadır. Uygulamalar arayüz, rapor sistemi, ücretsiz/ücretli olma durumları, uygulamanın mevcut bulunduğu platform, hangi düzeyde öğrenciler için kullanılabileceği ve MEB müfredatına uyumu şeklinde kategorilendirilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Dijital platformlarda yer alan en iyi öğretmen-öğrenci-veli etkileşimli eğitim uygulamaları ele alınarak konuya bir bütünlük kazandırılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda uygulamalar incelenerek, çoklu öğrenme ortamlarına ve uygulamalarına ilişkin bir anlama çerçevesi oluşturularak konu sistematize edilmiştir. Kişilerin zaman ve mekândan bağımsız olarak eğitim aldıkları e-öğrenme ortamlarında, öğrenme sürecindeki ilerleme büyük bir oranda kişinin etkililiğine bağlı olarak gerçekleşmektedir. Bu sistemlerde kişilerin farklı öğrenme stillerine uygun farklı öğrenme süreçleri gerçekleştirilmesi, kişinin memnuniyetinin ve başarısının artırılmasında etkili olabilmektedir. Çoklu öğrenme ortamları ile bireylerin öğrenme stili ve mevcut bilgi düzeyi belirlenerek, içerikler kişinin öğrenme hızına göre farklı yöntemlerle sunulabilmektedir. Ayrıca geri dönüt ve yönlendirmeler ile destek sağlanarak kişilerin sistemden kopmaları azaltılabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çoklu Öğrenme Ortamları, E-Öğrenme, M-Öğrenme, Eğitimde Dijitalleşme, Uzaktan Eğitim

STUDENT-TEACHER-PARENT INTERACTIVE MULTIPLE LEARNING ENVIRONMENTS IN DIGITALIZATION IN EDUCATION

ABSTRACT

Purpose: Today, rapidly progressing technology has started to be used widely in the field of education as in every stage of our lives. With the change and transformation in communication, information, and network technologies, the use of personalized multiple e-learning environments prepared based on the individual characteristics and needs of individuals, instead of a single learning solution applied to all learners, has become widespread in multiple learning environments. Teacher-student-parent communication is important in the contribution of multiple learning environments to educational activities. This study, it is aimed to explain the general structure of student-teacher-parent interactive multiple learning environments, examine the applications in this field, to compare and evaluate the advantages and disadvantages of multiple learning environments.

Method: For the purpose of the study, a descriptive survey model was used. The descriptive survey model is a method that aims to describe a past or present situation as it is. In this study, teacher-student-parent interactive multiple learning environments were investigated. Mobile applications and web applications of these learning environments were examined.

Results: Examined applications; Morpa Campus consists of Okulistik, ZEGO, Vitamin, Khan Academy, DersLig. Applications are categorized as the interface, report system, free/paid status, the platform where the application is available, at what level it can be used by students, and compliance with the MEB curriculum.

Conclusion and Suggestions: The best teacher-student-parent interactive education practices on digital platforms were discussed and an attempt was made to bring integrity to the subject. In this context, the subject has been systematized by examining the applications and creating a framework of understanding regarding multiple learning environments and applications. In e-learning environments, where people receive training regardless of time and place, the progress in the learning process largely depends on the effectiveness of the person. In these systems, different learning processes suitable for different learning styles of people can be effective in increasing the satisfaction and success of the person. With multiple learning environments, the learning style and current knowledge level of individuals can be determined, and the contents can be presented in different ways according to the learning speed of the person. In addition, it is possible to reduce the disconnection of people from the system by providing support with feedback and guidance.

Key words: Multiple Learning Environments, E-Learning, M-Learning, Digitalization in Education, Distance Education

GİRİŞ

İletişim, bilgi ve ağ teknolojilerinde meydana gelen değişim ve dönüşümle birlikte çoklu öğrenme ortamlarında, öğrenenlerin tümüne uygulanan tek bir öğrenme çözümü yerine, kişilerin bireysel özellikleri ve ihtiyaçları temel alınarak hazırlanan kişiselleştirilmiş çoklu öğrenme ortamlarının kullanımı yaygınlaşmıştır. Farklı bilgi

düzeyleri, kişilik özellikleri, yetenek, ilgi ve gereksinimlere sahip bireylere aynı içeriklerin aynı şekilde sunulması, açık ve uzaktan öğrenme sistemlerinde öğrenenin ihtiyaç ve beklentilerini karşılamada yetersiz kalmaktadır (Truong, 2016). Teknolojinin eğitimle harmanlandığı günümüzde web tabanlı öğrenme, internet tabanlı öğrenme, uzaktan öğrenme ortamlarının yanı sıra, bireysel farklılıkların göz önünde bulundurulduğu kişiselleştirilmiş çoklu öğrenme ortamları ile ilgili uygulamalar önemli bir yer edinmiştir. Kişiselleştirilebilir öğrenme, kişinin öğrenme stiline ve ilgisine göre hazırlanmış öğrenme deneyimidir (Özarlan, 2010). Kişiselleştirilmiş çoklu öğrenme ortamlarının amacı doğru içeriğin, doğru kişiye en uygun yol ve zamanla ulaştırılmasıdır (Shute & Towle, 2003). Öğrenme ihtiyaçları yeterli düzeyde karşılanamayan bireylerde, memnuniyet ve motivasyon düşmesi yaşanabilir, çoklu öğrenme ortamlarını kullanmak istemeyerek sistemden kopabilirler. Çoklu öğrenme ortamlarında kişinin öğrenim seviyesinin başlangıçta belirlenmemesi, öğrenme sürecinde karşılaştığı soruna hızlı dönüt verilmemesi, kişinin zaman ve emek kaybına sebep olmaktadır. Yaşanan bu durumların kişiye özel uyarlanabilir öğrenme ortamlarının ortaya çıkmasında etkili olduğu söylenebilir.

Çoklu öğrenme ortamlarında geleneksel olarak yürütölen eğitim ortamlarındaki roller değişikliğe uğrayarak hem öğreten hem de öğrenen yeni roller üstlenmektedir (Berigel & Çetin, 2020). Üstlenilen bu rollerin eğitim-öğretim faaliyetlerine olumlu yönde katkı sağlaması beklenmektedir. Çoklu öğrenme ortamlarının eğitim-öğretim faaliyetlerine olumlu birçok fayda sağlamıştır. Bu faydalar ise öğrencilerin farklı zamanlarda çalışma ve tekrar edebilme fırsatı sunması, öğrenme faaliyetlerinin raporlanabilir olması, geri bildirim olanağı, öğrenciye eşit düzeyde bilgi sunması olarak ifade edilmiştir (Elcil & Şahiner, 2014). Çoklu öğrenme ortamlarının eğitim-öğretim faaliyetlerine katkı sunmasında öğretmen-öğrenci-veli iletişimi önemlidir.

Bu çalışmada öğrenci-öğretmen-veli etkileşimli çoklu öğrenme ortamlarının genel yapısını açıklamak, bu alandaki uygulamaları incelemek, çoklu öğrenme ortamlarının avantaj ve dezavantajlarının karşılaştırılıp değerlendirilmesini yapmak amaçlanmıştır.

Kullanılan Uygulamaların Değerlendirilmesi

Morpa Kampüs

Öğretmen-öğrenci-veli arayüzüne sahip ücretli çoklu öğrenme ortamıdır. MEB müfredatı ile uyumlu bu uygulamada animasyonlu konu anlatımları, interaktif çalışmalar, ödev, okuma kitapları, test ve üç boyutlu videolar yer almaktadır. Öğretmenler sınıf içindeki öğrencilerin gelişimlerini ayrıntılı raporlarla izleyebilmekte, öğrencileriyle veya diğer öğrencileriyle içerik paylaşımında bulunabilmektedir. Detaylı raporlama sayesinde öğrencilerin gelişimleri, ilerleme durumları hakkında bilgi sahibi olabilirler. Veli arayüzü sayesinde öğrencinin ders, sınav başarısı ve katılımı görölebilir, eğitimsel gelişimi takip edilebilmektedir (Morpa Kampüs Nedir?, 2021).

Okulistik

MEB ile uyumlu olan bu uygulama örgün eğitimde kullanılan ders kitabındaki tüm konuları içermektedir. Öğretmen-öğrenci-veli arayüzüne sahip ücretli çoklu öğrenme ortamıdır. İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine yönelik geliştirilmiştir. Etkileşimli konu anlatımları, etkinlikler, çözümlü sorular, e-kitaplar, basılabilir ödevler ve konu testleri, sınıf bazlı analizler ve bireysel analizler yer almaktadır. Öğrencilerin derse katılım ve başarı durumları raporla sunulmaktadır. Veli kendi arayüzü ile öğrencisinin

değerlendirme ve online sınavlardaki başarı durumunu, okul, il, ilçe ve şube sıralamasını, öğrencinin değerlendirme sınavlarında eksik olduğu konulara göre izlemesi gerektiği videoları, çözmesi gereken testleri görebilmektedir (Okulistik, 2021).

ZEGO

Milli bir uygulama olan ZEGO, MEB müfredatı ile uyumlu bir şekilde tasarlanıp geliştirilmiştir. Öğretmen-öğrenci-veli arayüzleri bulunmaktadır. Uygulamaya yüklenen eğitici videolar indirilebilmekte ve böylece internetsiz erişim sağlanabilmektedir. Bu uygulamada karşılıklı düello yapma özelliği bulunmaktadır. Dersler indirilebilmekte, sınavlar ise online olarak gerçekleştirilmektedir. Öğretmen, öğrencileri ile paylaştığı ödevlerin sonuçlarını doğru-yanlış şeklinde görebilmektedir. Veli kendi arayüzü ile öğrencisinin ne kadar test çözdüğünü, doğru-yanlış sayısını, izlediği videoları, ödevleri görebilmektedir (ZEGO, 2021).

Vitamin

Bu uygulamanın Öğrenci giriş arayüzü ve EBA (öğretmen, öğrenci) giriş arayüzü bulunmaktadır. Ücretsiz bir uygulamadır. Dersler MEB ile uyumlu hale getirilmiştir. Merkezi sınav denemeleri yer almaktadır. Her konuya ait video, alıştırmalar, test ve özetler yer almaktadır. Konu sonunda öğrencinin konu tamamlama yüzdesi raporu konunun hemen altında yer almaktadır. Sınav raporu bölümünde başarı yüzdesi, soru sayısı, doğru-yanlış-boş-net sayıları belirtilmekte, başarılı/başarısız oranı sunulmaktadır (Vitamin, 2021).

Khan Academy

1.Sınıf ile 12. sınıf aralığındaki öğrencilerin kullanabildiği ücretsiz bir uygulamadır. Öğretmen-öğrenci ve veli arayüzü bulunmaktadır. Uygulamada tüm dersler yer almamakla birlikte temel derslerden olan Matematik, Fen Bilimleri, sosyal bilimler yer almaktadır. Sınıf düzeyi belirtilmeden bu uygulama kullanıma sunulmuştur. Konu anlatımları, alıştırmalar ve testler yer almaktadır. Öğrencinin başarı durumu tamamlama oranı ile gösterilmiştir. Veli, öğrencisinin ders ekranında bulunan tüm dersleri görebilmekte, öğrencisinin ilerleme durumunu izleyebilmektedir. Öğretmen ise öğrencisinin ilerleme durumunu izleyebilmekte, kaynak yükleyip, ödev tanımlayabilmektedir (KhanAcademy, 2021).

DersLig

Öğrenci ve öğretmen arayüzüne sahip bir eğitim platformudur. Veli, öğrenci girişi ile uygulamaya erişebilir ve öğrencisinin ilerleme durumunu izleyebilir. Video kayıtları, online deneme sınavları, konu anlatım videoları, konu özetleri, interaktif etkinlikler, soru bankaları(z kitap) ve eğitsel oyunlar bulunmaktadır. Öğrencilerin dersleri tamamlama yüzdeleri sunulmuştur. Konu özetleri indirilebilir formatta hazırlanmıştır. Öğretmen doküman, multimedya içerik ekleyebilir, deneme sınavlarına erişebilir ve öğrencilerin sorularını yanıtlayabilir. Ayrıca başarılı olan öğrencilere sponsorlar aracılığı ile ücretsiz kitap gönderilmektedir (Derslig, 2021).

YÖNTEM

Çalışmanın amacı doğrultusunda betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan bir yöntemdir (Karasar, 2012). Bu çalışmada öğretmen-öğrenci-veli

etkileşimli çoklu öğrenme ortamları araştırılmıştır. Bu öğrenme ortamlarının mobil uygulamaları ve web uygulamaları incelenmiştir. Bu uygulamalar; Morpa Kampüs, Okulistik, ZEGO, Vitamin, Khan Academy, DersLig'den oluşmaktadır. Uygulamalar arayüz, rapor sistemi, ücretsiz/ücretli olma durumları, uygulamanın mevcut bulunduğu platform, hangi düzeyde öğrenciler için kullanılabilceği ve MEB müfredatına uyumu şeklinde kategorilendirilmiştir.

BULGULAR

Çalışmanın amacı doğrultusunda betimsel tarama modeli kullanılmış ve incelenen çoklu öğrenme ortamları kategorilendirilerek Tablo 1. de sunulmuştur. Çoklu öğrenme ortamları Arayüz, kullanım durumu, mevcut platform, sınıf ve MEB müfredatına uyumu olarak kategorilendirilmiştir.

Tablo 1. Mevcut Online Eğitim Sistemleri

Uygulamanın Adı	Arayüz	Kullanım Durumu	Mevcut Platformu	Sınıf	MEB Müfredatına Uyumu
Morpa Kampüs	Öğretmen, Öğrenci ve Veli Girişi	Ücretli	Web Platform ve Mobil Uygulama	İlkokul Ortaokul	Mevcut
Okulistik	Öğretmen, Öğrenci ve Veli Girişi	Ücretli	Web Platform	İlkokul Ortaokul	Mevcut
ZEGO	Öğretmen, Öğrenci ve Veli Girişi	Ücretli	Web Platform	İlkokul Ortaokul	Mevcut
Vitamin	Öğrenci Girişi ve EBA Girişi (Öğrenci ve Öğretmen Girişi)	Ücretli	Web Platform Ve Mobil Uygulama	Ortaokul	Mevcut
Khan Academy	Öğretmen, Öğrenci ve Veli Girişi	Ücretsiz	Web Platform ve Mobil Uygulama	İlkokul Ortaokul Lise(Tüm derslere yer verilmemiş)	Yok
DersLig	Öğretmen ve Öğrenci Girişi	Ücretli(pro üyeliği)/ Ücretsiz	Web Platform ve Mobil Uygulama	İlkokul Ortaokul	Yok

Tablo 1'e göre çoklu öğrenme ortamları mevcut arayüzlerine göre incelenmiş ve Morpa Kampüs, Okulistik, ZEGO, Khan Academy uygulamaları Öğretmen, öğrenci ve veli arayüzüne, Vitamin uygulamasının öğrenci ve EBA arayüz (öğrenci ve öğretmen), DersLig uygulamasının ise sadece öğretmen ve öğrenci arayüzüne sahip olduğu görülmüştür.

Çoklu öğrenme ortamlarının kullanım durumları ele alındığında Morpa Kampüs, Okulistik, ZEGO, Vitamin uygulamalarının ücretli , DersLig uygulamasının ücretsiz fakat pro üyeliğinin ücretli olduğu ve Khan Academy uygulamasının ise tamamen ücretsiz olduğu görülmüştür.

Diğer kategori olan mevcut platform kategorisi olarak bakıldığında ise Morpa Kampüs, Vitamin, Khan Academy, DersLig uygulamalarının hem web platform hem de mobil uygulamaya sahip oldukları görülürken, Okulistik ve ZEGO uygulamasının sadece Web

platforma sahip olduğu görülmüştür. Çoklu öğrenme ortamları sınıf düzeyinde ele alındığında Morpa Kampüs, Okulistik, ZEGO, DersLig uygulamalarının ilkökul ve ortaokul öğrencileri için, Vitamin uygulamasının sadece ortaokul öğrencilerine yönelik geliştirildiği ve son olarak ta Khan Academy uygulamasının ilkökul, ortaokul ve Lise öğrencilerinin kullanımına sunulduğu görülmüştür. Fakat Khan Academy uygulaması, diğer uygulamalardan farklı olarak tüm dersleri bünyesinde barındırmak yerine seçilmiş bazı derslere yer vermiştir.

Son olarak MEB müfredatı ile uyum kategorisi olarak ele alındığında ise Morpa Kampüs, Okulistik, ZEGO, Vitamin uygulamalarının uyumlu olduğu, Khan Academy ve DersLig uygulamalarının böyle bir uyumunun olmadığı görülmüştür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada öğrenci-öğretmen-veli etkileşimli çoklu öğrenme ortamlarının genel yapısının ortaya koyulması, bu alandaki uygulamaların incelenerek çoklu öğrenme ortamlarının avantaj ve dezavantajlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Dijital platformlarda yer alan en iyi öğretmen-öğrenci-veli etkileşimli eğitim uygulamaları ele alınarak konuya bir bütünlük kazandırılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda uygulamalar incelenerek, çoklu öğrenme ortamlarına ve uygulamalarına ilişkin bir anlama çerçevesi oluşturularak konu sistematize edilmiştir. Ele alınan çoklu öğrenme ortamları incelenmiştir. İncelenen bu çoklu öğrenme ortamları arayüz, kullanım durumu, mevcut platform, sınıf düzeyi ve MEB müfredatına uygunluğu olacak şekilde farklı kategorilere ayrılmıştır.

Öğrencinin gelişimi öğretmenler ve öğrencinin velisi tarafından takip edilebilmektedir. Öğretmenler, öğrencinin kazanımına uygun gelişimini ayrıntılı olarak inceleyebilmekte ve bu durumu diğer öğretmenlerle, öğrencinin velisi ile paylaşabilmektedir. Öğrenci velisi de yine sistem tarafından verilen izinler doğrultusunda öğrencisinin başarılı/başarısız olma durumunu izleyebilmekte, öğrencisinin gelişimini yakından takip edebilmektedir. Öğretmen ve öğrenci veli arayüzü sayesinde öğrenci başarı durumu mercek altına alınabilmekte, eksik olduğu konular tespit edilebilmekte ve kişisel öğrenme becerisine uygun yönlendirmeler yapılabilmektedir.

Çoklu öğrenme ortamlarının ücretli ve ücretsiz olma durumlarının hem olumlu hemde olumsuz yönleri bulunmaktadır. Çoklu öğrenme ortamlarının ücretsiz olması, her öğrenciye eşit eğitim fırsatı sunmaktadır. Öğrencilerin maddi imkanlarına bakılmaksızın kişiselleştirilmiş öğrenme ortamı sunulmakta, öğrenciler mevcut çoklu ortamdaki ders içeriklerine, dokümanlara, video ders kayıtlarına, indirilebilir elektronik kaynaklara ulaşabilmektedir. Fakat bu ortamların ücretsiz olması, ücretli ortamlar kadar iyi geliştirilmemesine, tekrar kıyaslama yapıldığında içeriklerin ücretli ortamlardaki kadar kaliteli olmamasına neden olmaktadır. Ücretli ortamlarda öğrencinin derslerinin MEB müfredatı ile uyumlu olmasına, içeriklerin zengin olma durumuna dikkat edilirken, ücretsiz ortamların MEB müfredatı ile uyumu bulunmamakla birlikte öğrencilerin dönem derslerinden bazılarının bu ortamlarda yer almadığı görülmüştür. Bu durumun özellikle velileri, öğrencilerine daha iyi bir eğitim ve gelecek imkanı sunması açısından ücretli ortamlara yönlendirdiği söylenebilir.

Çoklu öğrenme ortamlarının sunduğu platformlar incelendiğinde Morpa Kampüs, Vitamin, Khan Academy ve DersLig uygulamalarının hem web hem de mobil uygulamalarına sahip olduğu görülmüştür. Okulistik ve ZEGO uygulamasının ise sadece web platformları bulunmaktadır. Öğrencinin istediği zaman istediği yerden öğrenme ortamına ulaşma durumu, öğretmenin ve velinin öğrencisini ilerleme durumunu izleme

gibi etkenler dikkate alındığında bu ortamların mobil uygulamalarının da geliştirilmesi yine öğretmen, öğrenci ve veli açısından iyi olacağı düşünülmektedir.

Öğrenme ortamlarının sınıf düzeyleri incelendiğinde incelenen öğrenme ortamlarının genel olarak ilkökul ve ortaokul öğrencilerine yönelik oluşturuldukları görülmüştür. Morpa Kampüs, Okulistik, ZEGO ve Vitamin çoklu öğrenme ortamlarının müfredatlarının MEB ile uyumlu olduğu, KhanAcademy ve DersLig ortamlarının ise MEB müfredatı ile uyumlu olmadığı görülmüştür. Öğrenmenin temellerinin atıldığı bu düzeydeki öğrencilerin okulda gördükleri eğitim ile çoklu öğrenme ortamlarında gördükleri eğitimin aynı düzey ve seviyede olması çok önemlidir. Öğrenci okulunda aldığı eğitimi, bu çoklu öğrenme ortamları ile pekiştirecek, eksikliğini hissettiği derslerdeki açıklarını kapatacaktır.

Kişilerin zaman ve mekândan bağımsız olarak eğitim aldıkları e-öğrenme ortamlarında, öğrenme sürecindeki ilerleme büyük bir oranda kişinin etkililiğine bağlı olarak gerçekleşmektedir. Bu sistemlerde kişilerin farklı öğrenme stillerine uygun farklı öğrenme süreçleri gerçekleştirilmesi, kişinin memnuniyetinin ve başarısının artırılmasında etkili olabilmektedir. Çoklu öğrenme ortamları ile bireylerin öğrenme stili ve mevcut bilgi düzeyi belirlenerek, içerikler kişinin öğrenme hızına göre farklı yöntemlerle sunulabilmektedir. Ayrıca geri dönüt ve yönlendirmeler ile destek sağlanarak kişilerin sistemden kopmaları azaltılabilmektedir. Çalışmalarındaki başarı durumları ayrıntılı olarak raporlanabilmekte, öğretmenlerin göderdikleri etkinlik, sınav ve dokümanlara istedikleri yerden erişebilmektedirler. Çoklu öğrenme ortamları zaman ve mekandan bağımsız olarak kullanılabilen, sınırsız tekrar ve alıştırmaya imkan sunmaktadır. Çoklu öğrenme ortamlarının birçok olumlu yönlerinin yanında olumsuz yönleri de bulunmaktadır. İnternet erişim sıkıntısı, bağlantı kopması gibi yaşanan teknik sorunlar, dijital araçların yetersizliği, teknolojik okur yazarlık durumunun düşük olması, öğrencinin ekranda açık olan diğer uygulamalar veya reklamlar ile dikkatinin dağılması olumsuz yönlerine örnek olarak verilebilir.

KAYNAKÇA

- Berigel, M., & Çetin, İ. (2020). *Açık ve Uzaktan Öğretimde Öğreten ve Öğrenen Rollerini*. Ankara: Pegem Akademi.
- Derslig*. (2021). 9 1, 2021 tarihinde Derslig: derslig.com adresinden alındı
- Elcil, Ş., & Şahiner, D. S. (2014). Uzaktan Eğitimde İletişimsel Engeller. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 6(1), 21-33.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (24 b.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- KhanAcademy*. (2021). 09 1, 2021 tarihinde KhanAcademy: <http://www.khanacademy.org.tr/> adresinden alındı
- Morpa Kampüs Nedir?* (2021). 09 1, 2021 tarihinde MorpaKAMPÜS: <https://www.morpakampus.com/kesfet> adresinden alındı
- Okulistik*. (2021). 09 1, 2021 tarihinde Okulistik: <https://www.okulistik.com/anasayfa/index.html> adresinden alındı
- Özarslan, Y. (2010). Kişiselleştirilmiş Öğrenme Ortamı Olarak IPTV. *Uluslararası Eğitim Teknolojileri 2010 (International Educational Technology)*. İstanbul.
- Shute, V., & Towle, B. (2003). Adaptive E-Learning. *Educational Psychologis*, 38(2), 105-114.
- Truong, H. M. (2016). Integrating Learning Styles and Adaptive E-Learning System: Current Developments, Problems and Opportunities. *Computers in Human Behavior*, 55, 1185-1193.

Vitamin. (2021). 09 1, 2021 tarihinde Vitamin: <https://www.vitaminegitim.com/ortaokul/>
adresinden alındı

ZEGO. (2021). 09 1, 2021 tarihinde ZEGO: <https://www.zegoegitim.com/> adresinden
alındı

Bildiri ID: 144: AÇIK ÖĞRETİM TEKSTİL VE MODA TASARIMI ALANI DERS İÇERİK TASARIMLARI

Neşe Yaşar ÇEĞİNDİR, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, e-posta:neşe.cegindir@hbv.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-8538-9224

ÖZET

Örgün eğitim lisans düzeyi Tekstil ve Moda Tasarımı programları, stüdyo çalışmalarını staj ve iş yeri uygulamalarındaki örtülü bilgiyle desteklemektedir. Böylece ilgili sektörde yaratıcı düşüncüyü eyleme dönüştüren, açık ve örtük bilgi ile uygulama becerisine sahip çalışanlar yetiştirmeyi hedeflemektedir. Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı Programı (AÜ AÖF TMTP) ile Türkiye’de bir ilk gerçekleştirilmekte ve programı başarıyla tamamlayacak öğrencilere örgün eğitime eşdeğer “*Moda Tasarımcısı*” unvanı verilmektedir.

Amaç: Bu bildirinin amacı, A.Ü. AÖF TMTP müfredatında yer alan 3 alan dersi özelinde öğrenme hedeflerinin beklenen davranışları kazanmada yeterli olup olamayacağını tartışmaktır. Bu amaçla bildiride şu soruların cevapları aranmıştır;

1) TMTP birinci sınıfına hazırlanan üç alan dersinin bilişsel, psikomotor ve duyuşsal öğrenme hedefleri beklenen davranışları kazanmada yeterli midir?

2) Hedef davranışlarda tam öğrenmenin sağlanması için neler yapılabilir?

Yöntem: Eğitim ortamlarının tasarımı, program geliştirme ve inceleme çalışmalarında sıkça tercih edilen tasarım temelli araştırma yönteminden faydalanılmıştır. Çalışma örnekleme, TMTP müfredatında üç dönemdir okutulan 3 alan dersi (tekstil ve malzeme bilgisi, moda tasarımına giriş, kalıp konstrüksiyonu) kitaplarında verilen öğrenme hedefleri, davranışları ve ölçme-değerlendirme araç ve teknikleridir. Davranışların karşılanma düzeyi için Bloom’un tam öğrenme modeli dikkate alınmıştır.

Bulgular: Tekstil Malzeme Bilgisi, Moda Tasarımına Giriş ve Giysi Konstrüksiyonu derslerinden seçilen örnek ünitelerde verilen bilgiler ve bilgilerin ölçme araçları tüm bilişsel öğrenme basamaklarının yarısını karşılayacak düzeydedir.

Sonuç ve Öneriler: Dersin içeriği gereği ileri düzey öğrenme adımları kısmen karşılanabilmektedir. İçeriklerde, psikomotor- duyuşsal hedef davranışlara ait herhangi bir tanım, etkinlik ve ölçme aracı bulunmamaktadır. Uygulamalı alan derslerinin bilişsel öğrenme etkinliklerine duyuşsal ve psikomotor davranışlar eklenmeli, davranışların öğrenim sürecinde kazandırılması, ölçülmesi ve değerlendirilmesi sağlanmalıdır. Ders içerikleri ile ölçme-değerlendirme süreçleri iç içe ilerlemelidir. Ürüne yönelik uygulamalı eğitimler, çevrimiçi araçlar ile senkron ya da asenkron şekilde planlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Açık Öğretim, Öğretim Tasarımı, Tekstil ve Moda Tasarımı, Uzaktan Eğitim.

OPEN EDUCATION TEXTILE AND FASHION DESIGN FIELD COURSE CONTENT DESIGNS

ABSTRACT

Undergraduate Textile and Fashion Design Programs support studio work with tacit knowledge in internship and workplace practices. Thus, it aims to train employees who

transform creative thinking into action and have the ability to apply with explicit and implicit knowledge for the relevant sector. Atatürk University Open Education Faculty Textile and Fashion Design Program (AUAOF TMTP) is a first programme in Turkey and students who will successfully complete the program are given the title of "Fashion Designer" equivalent to formal education.

Purpose: The purpose of this paper is to discuss whether the learning objectives will be sufficient to acquire the expected behaviors in the 3 field courses in the AU AÖF TMTP curriculum. For this purpose, answers to the following questions were sought in the paper;

1) Are the cognitive, psychomotor and affective learning objectives of the three field courses prepared for the first year of TMTP sufficient to acquire the expected behaviors?

2) What can be done to ensure full learning in target behaviors?

Method: The design-based research method, which is frequently preferred in the design of educational environments, program development and review studies, was used. The study sample is the learning objectives, behaviors and measurement-evaluation tools and techniques given in the books of 3 field courses (Textile and Material Knowledge, Introduction to Fashion Design, Garment Construction) taught in the TMTP curriculum for three semesters. Bloom's mastery learning model was taken into account for the level of satisfaction of the behaviors.

Findings: The information and measurement tools of the information given in the sample units selected from the Textile Material Knowledge, Introduction to Fashion Design and Garment Construction Courses are at a level to meet half of all cognitive learning steps.

Conclusion: Due to the content of the course, advanced learning steps can be partially met. The content does not contain any definition, activity or measurement tool for psychomotor-affective target behaviors.

Suggestions: Affective and psychomotor behaviors should be added to the cognitive learning activities of applied field courses, and behaviors should be acquired, measured and evaluated in the learning process. Course contents and assessment-evaluation processes should go hand in hand. Practical trainings for the product should be planned synchronously or asynchronously with online tools.

Keywords: Open Education, Instructional Design, Textile and Fashion Design, Distance Education.

GİRİŞ

Sözlük tanımına bakıldığında öğretim “Belirli bir amaca göre gereken bilgileri verme işi, tedris, tedrisat, talim veya öğrenmeyi kolaylaştıracak etkinlikleri düzenleme, gereçleri sağlama ve kılavuzluk etme işi” olarak ifade edilmektedir (TDK, 2021). Tanımdan da anlaşılacağı üzere öğretim belirli bir amaca yönelik kılavuzluğu, rehberliği, danışmanlığı işaret etmektedir. Meslek öğretimdeki rehberliğin temel amacı, bireyin alt yapısına bağlı olarak toplumsal hayatta sosyal, ekonomik, psikolojik yönden gerek duyacağı bilgi, beceri ve mesleki kültürün kazandırılmasıdır. Bu kazanımlar, tekli, çoklu ve ya birbiriyle bütünleşik olarak çalışan birçok öğrenme yaklaşımlarıyla gerçekleştirilmektedir. Çoğu eğitimcinin bildiği bu yaklaşımlar, kazandırılması istenen bilişsel, duyuşsal, psikomotor davranışın kapsamına göre işe koşulmaktadır. Bilişsel ve davranışçı yaklaşımları bünyesinde toplayan Bandura'nın sosyal öğrenme kuramı

(Bandura, 1977, s. 189), bilişsel, davranışsal ve çevresel koşulları birbiriyle etkileşimli yürüten ve buna göre basit ve yalın şekilde sonuçlandırılmasını hedeflemektedir.

Öğrenme etkinliği tasarımında hedefler, öğrenci/öğrenenin neyi nasıl başarması gerektiğini açıkça ifade etmeyi sağlamaktadır. İş dünyası odağında düşündüğümüzde, bu etkinlikler, iş yapacak personelden süreç sonucunda neyin hangi kalite parametrelerinde ve hangi toleranslarla nasıl yapılması gerektiğini belirten bir çeşit teknik föydür. Elde edilen sonuç bir kazanımdır ve Benjamin Bloom'un (Bloom, 1956 s. 16) düşünme düzeylerini sınıflandırdığı öğrenme basamaklarına göre çok daha kolay ifade edilebilmektedir.

Lisans düzeyi tekstil ve moda tasarımı programları da, Bloom'un basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene doğru öğrenme adımlarına göre planlanmaktadır. Alana özel açık bilgilerin verildiği temel düzey stüdyo çalışmalarını, örtülü bilgiyle bir üst seviyeye yükselten staj ve iş yeri uygulamaları desteklemektedir. Böylece ilgili sektöre yaratıcı düşüncüyü eyleme dönüştüren, açık ve örtük bilginin uygulama becerisi ile taçlandırılmış yetenekleri olan moda tasarımcıların yetiştirilmesi hedeflemektedir.

Avrupa ve Amerika'da bu alanda öncü okullar, örgün, yaygın, uzaktan, çevrimiçi, hibrit gibi birden çok seçenekle eğitim hizmeti vermektedirler.

Mesela; Avrupa'nın saygın okullarından IFA Paris, Fransız geleneksel uygulamalı terzilik ile dijital modadaki en son teknolojileri harmanlayan bir müfredat sunmaktadır. Uzaktan öğrenmeyi desteklemek için, özel bir akademik ekibin yönetiminde Moda Tasarımı ve Teknolojisi lisans programına özel öğretim/öğrenim stratejileri geliştirilmiştir. Tüm modüller; teorik ve uygulamalı stüdyo olmak üzere iki farklı öğretim üyesinin kontrolünde ilerleyen bir içerikle planlanmıştır (IFA Paris, 2021). Yine, yaklaşık yirmi yıldır akredite çevrimiçi sanat ve tasarım lisans programları sunan Academy of Art University'de asenkron derslerin ders içeriği yazılı, kaydedilmiş sesli, videolu, etkileşimli slayt gösterili, tartışma platformlarıyla, sanal kütüphanelerle destekli uygulamalı çalışmaların birleşimidir. Asenkron katılımlı programla öğrenciler, eğitici ve akranlarından geri bildirim almaktadırlar (Academy of Art, 2021).

Almanya'da eğitim vermekte olan ve devlet tarafından akredite edilmiş Univesity of Europe for Applied Sciences, lisans ve lisansüstü düzeyde eğitimlerini çevrimiçi programlarla desteklemektedir. Öğrencilere, çevrimiçi başladıkları eğitimi kampüste bitirme imkânı sunmakta, hibrit eğitim ile onlara fiziksel ve sanal bir kampüs havası yaşatmaktadır (UE, 2021).

Dünyaca ünlü moda okullarından Istituto Marangoni, çevrimiçi moda tasarım eğitimi veren bir başka örnek kurumdur. Çevrimiçi sınıflar, atölyeler ve konuşmalar ile öğrencilere moda tasarımlarını dijital olarak araştırmak, oluşturmak, sunmak için kullanılan araçlar ve dijital materyaller gösterilmektedir (Istitumarangoni, 2021).

Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi (A.Ü.AÖF) Tekstil ve Moda Tasarımı Programı (TMTP) ile Türkiye'de bir ilk gerçekleştirilmekte ve programı başarıyla tamamlayacak olan öğrencilere örgün eğitime eşdeğer "*Moda Tasarımcısı*" unvanı verilmesi hedeflenmektedir.

Programın müfredatı (<https://www.ataaof.edu.tr/Program/Mufredat/111>), tekstil ve moda tasarımı eğitiminin yoğunlaştırılmış bileşkesidir. Altı yarıyılı başarıyla bitiren öğrenciler, 7.nci ve 8.nci yarıyıllarda uygun şartlardaki işyerlerinde uygulamalı eğitim alacaklardır. Altı yarıyıl boyunca verilen dersler, öğretim materyalleri ile yürütülecektir. Uygulama temelli ders içerikleri maksimum düzeyde görsellerle desteklenen işlem basamaklarıyla aktarılmaktadır.

Bu bildirinin amacı, A.Ü. AÖF TMTP müfredatında yer alan üç alan dersi özelinde öğrenme hedeflerinin beklenen davranışları kazanmada yeterli olup olamayacağını tartışmaktır. Bu amaçla bildiride şu soruların cevapları aranmıştır;

1. TMTP birinci sınıfına hazırlanan üç alan dersinin bilişsel, psikomotor ve duyuşsal öğrenme hedefleri beklenen davranışları kazanmada yeterli midir?
2. Hedef davranışlarda tam öğrenmenin sağlanması için neler yapılabilir?

YÖNTEM

Araştırmada, eğitim ortamlarının tasarımı ve program geliştirme çalışmalarında sıkça tercih edilen tasarım temelli araştırma yönteminden faydalanılmıştır. Çalışma materyali, TMTP müfredatı 1.nci sınıfında okutulan derslerin kitap içerikleridir. Örneklem ise 1.nci sınıfta okutulan uygulamalı üç ders kitabının içeriğidir. Bahsi geçen dersler, “Tekstil Malzeme Bilgisi, Moda Tasarımına Giriş ve Kalıp Konstrüksiyonudur.”

Çalışmada, önce örnekleme alınan her üç ders kitabından seçilen birer üniteye ait bilişsel hedeflerin tam ve yeterli öğrenmeye ulaşmada yeterlilik düzeyi incelenmiştir. Bunun için Bloom’un tam öğrenme yaklaşımındaki öğrenme adımlarına göre; ünitelerin bilişsel hedefleri ve davranışlarının ölçme teknikleri ve araçları ile değerlendirilme durumuna bakılarak yorum yapılmıştır.

Öğrenme Düzeyi Ölçütü ve Değerlendirilmesi: Beceri eğitiminde başarının temel hedefi tam öğrenmedir. Bunun sağlanmadığı durumlarda yeterli öğrenme kabul edilebilir bir nitelik olarak görülmektedir. Bu çalışmada da genel geçer kabul gören mesleğe yönelik öğrenme davranışlarının kazandırılma/kazanılma düzeyi için yapılacak değerlendirme ve yorumlarda Bloom’un öğrenme düzeyleri dikkate alınmıştır. Bloom’un öğrenim sınıflandırmasına göre üç gruptaki hedef davranışların %90 ve üzerinde gerçekleştiği durumlar tam öğrenme; % 70 ile %90 arasında gerçekleştiği durumlar yeterli öğrenme (Bloom, 1968) olarak nitelendirilmektedir. Bu çalışmada da değerlendirme yapmak için hedef davranışların en az yeterli öğrenme düzeyine erişilmesi gerekliliği dikkate alınmıştır. Yeterli öğrenme için, her bir gruptaki öğrenme alanına ait alt öğrenme basamaklarının en az % 70’inin karşılanmış olması beklenmektedir.

BULGULAR

Aşağıda, Bandura’nın Sosyal Öğrenme Yaklaşımı ve Bloom’un öğrenme adımlarına göre TMTP birinci sınıf üç alan dersi öğrenme hedefleri beklenen davranışları kazanmada yeterli midir? Sorusunun cevaplarına ilişkin incelemelere yer verilmiştir. Tablo 1’de ilgili programın 1.nci sınıfı için hazırlanan Tekstil Malzeme Bilgisi, Moda Tasarımına Giriş ve Giysi Konstrüksiyonu derslerinden seçilen örnek ünitelerin bilişsel hedefleri ve beklenen davranışları ile bu davranışların kazanımını ölçen ölçme- değerlendirme araç ve tekniklerine yer verilmiştir. Tabloda görüldüğü üzere, üniteye verilen bilgiler ve bu bilgilerin ölçümü için hazırlanan değerlendirme soruları tüm bilişsel öğrenme basamaklarının (Soysal,2012) yalnızca yarısını karşılayacak düzeydedir. Tam öğrenmenin karşılanmadığı basamaklar, uygulama, sentez ve değerlendirmedir. Dersin içeriği gereği ileri düzey öğrenme adımları kısmen karşılanabilmektedir. Kitap içeriklerinde, psikomotor ve duyuşsal hedef ve davranışlara ait herhangi bir tanımlama, etkinlik ve ölçme aracı bulunmamaktadır.

Tablo 1: Üç Farklı Derse Ait Örnek Bilişsel Hedefler-Davranışlar ve Ölçme Teknikleri

Bilişsel Davranış İfadeleri	Ders	Moda Tasarımına Giriş	Giysi Konstrüksiyonu		Tekstil Bilgisi	Malzeme	Ölçme-Değerlendirme Araç ve Teknikleri
	Ünite	Moda Tasarımı Kavramları	Drapajla Hazırlama	Kalıp	Kalıp Hazırlama Malzemeleri	Hazırlama	
Bilişsel Öğrenme Basamağı							
Bilgi= Tanımlama, söyleme, inceleme, düzenleme, açıklama, ifade etme, tarif etme, sayma, sıraya koyma, seçme, belirleme, etiketleme, listeleme, ezberleme, tekrarlama vs.		Moda kavramını açıklayabilme	Drapajın giysi tasarımındaki yeri ve önemini belirtebilme			Malzeme ile kalıp ilişkisini doğru ve etkin şekilde ifade edebilme	Bilgi testi ile (Çoktan seçmeli, Eşleştirmeli vs..)
Kavrama= İlişkilendirme, sınıflandırma, karşılaştırma, dönüştürme, ayırt etme, tartışma, genelleme, belirleme, yerleştirme, eşleştirme, farkını anlama, yeniden belirtme vs.	Uygulama, hesaplama, geliştirme, organize etme, bağlantı kurma,	Moda ve giysi ilişkisini kavrayabilme	Drapajda kullanılan temel kavramları sınıflandırabilme			Elle ve bilgisayarla kalıp hazırlama malzemelerini doğru olarak tanımlayabilme	
Uygulama= değerlendirme, düzenleme, gösterme, keşfetme, değiştirme, hazırlama, bağlantı programlama vs.	Uygulama, hesaplama, geliştirme, organize etme, bağlantı kurma,	Moda tasarımında iyi tasarım ve uyum özelliklerini ayırt edebilme	Drapaj ile kalıp hazırlama yöntemini kullanarak gömlek kalıbı hazırlama basamaklarını oluşturabilme			Kalıp hazırlama türlerine göre malzemeleri ayırt edebilme	Açık uçlu soru-cevap Grup Projeleri Raporlama
Analiz= Analiz etme, karşılaştırma, bağ kurma, tartışma, ayırt etme, araştırma, sıraya koyma, test etme vs.	Sınıflama, eleştirme, araştırma, sıraya koyma, test etme vs.	Moda tasarımında tasarım süreçlerini sıralayabilme	Drapaj yönteminde kullanılan tekniklerin birbirinden farkını ortaya koyabilme			Malzemelerin nerede, nasıl ve ne amaçla kullanılacağını açıklayabilme	Bilgi testi ile
Sentez= Birleştirme, biriktirme, yerleştirme, yeniden düzenleme, gözden geçirme, yeniden etme vs.	Birleştirme, düzenleme, tasarlama, geliştirme, genelleme, değiştirme, yeniden düzenleme, ilişkilendirme, organize etme vs.	Moda tasarımında farklı sunum tekniklerini karşılaştırabilme	Drapaj yöntemi ile yeni bir teknik geliştirebilme			Malzemenin teknik özelliklerine göre birleştirme tekniklerini ilişkilendirme	Açık uçlu soru-cevap Grup projeleri Raporlama
Değerlendirme= seçme, karşılaştırma, eleştirme, ayırt etme, yorumlama, geçirme, biçme/verme vs.	Değerlendirme, sonuçlandırma, eleştirme, ayırt etme, sınıflandırma, yorumlama, tavsiye etme, gözden geçirme, puanlama, değer	Moda tasarımında farklı sunum tekniklerini birleştirerek yeni bir sunum oluşturma	Drapaj ile hazırlanan gömlek kalıbı uyum problemlerini fark edebilme			Malzemenin tasarım değerine etkisini yorumlayabilme	

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bulgularda örneklendirilen TMTP giysi konstrüksiyonu dersi, açık öğretim programının yapısı gereği sadece bilişsel öğrenme hedeflerinin ilk basamakları ile hazırlanmıştır. İleri düzey basamaklar olan uygulama, sentez ve değerlendirme adımları için literatür taraması, çevrimiçi görsel ve işitsel video seçeneklerini izleme gibi öneri niteliğinde farklı etkinlikler oluşturulmuştur. İlave kaynaklar verilerek alana özgü mesleki bilgi ve görgünün kazanılması amaçlanmıştır. Hedeflenen bilişsel davranışların kazanım düzeyi, bilgi düzeyi değerlendirme soruları ile ölçülebilmektedir. AÜ AÖF TMTP teorik olarak planlanan bir müfredatın çıktısını amaçlamaktadır. Programın henüz üçüncü yarıyılı okutulmaktadır. Eğitim programı geliştirme, süreci devamlı kontrol etmeyi, ölçme-

değerlendirmeyi ve dönüt vermeyi içermektedir. İlk üç yarıyılın alan derslerinin kitapları bitirilmiştir. Şuan itibarıyla dördüncü yarıyılın materyalleri hazırlanmaktadır. İki yıllık süreçte, programın alan kitaplarını hazırlayan öğretim üyeleri olarak gerçekleştirilen onlarca görüşme, toplantı, uygulama değerlendirmeleri sonucu; öğreticiler açısından programın bilişsel düzeyde verilen öğrenme hedeflerinin büyük kısmının karşılanabildiği gözlenmektedir. Buna rağmen, *içerik geliştirme* havuzundaki öğretim üyeleri, bu yıldan itibaren devreye girecek olan uygulama gerektiren Kalıp Hazırlama II, Dikim Teknikleri II, Drapaj gibi giysi tasarımının omurgasını oluşturan derslerin beceriye ilişkin psikomotor ve duyuşsal hedef ve hedef davranışlarının programda bir şekilde verilmesi gerektiğine inanmaktadır.

Eğitim yaklaşımları yaparak yaşayarak/deneyimleyerek öğrenmenin kazanımını %90, dinleme ve izlemenin %20-30 oranında olduğunu kanıtlamıştır (Dale, 1969, s. 108). Çünkü AÜ AÖF TMTP, örgün eğitimde yüz yüze veya uzaktan devam eden eşdeğer programın çıktılarını vermeyi taahhüt etmektedir. Bu çıktılar, tekstil ve moda sektöründe bilgiyi becerisiyle birleştirerek vizyonu yeni ürün tasarımları yapabilen tekstil ve giysi tasarımcılarıdır. Bahsi geçen tasarımcı tanımında dikkate alınacak kavram, “*yapa-bilme*” eylemidir. Bu eylem, öğrenme etkinliğinde bilişsel, psikomotor ve duyuşsal hedeflerin davranışsal ifadesiyle vücut bulabilmektedir.

O halde, bu çalışmanın ikinci alt problemi olan “tam öğrenmenin sağlanması için neler yapılabilir?” Sorunun denemesi faydalı görülen olası cevabı “**Üçlü hedef davranış içeren öğrenme etkinliği planlama ve denetleme**” olabilir.

Öğrenci, öğrenme etkinliğine uzaktan olsa dahi çevrimiçi senkron ya da asenkron katılarak izleyebilmeli, kendi tekrar edebilmelidir. Açık uçlu soru cevaplar, raporlar, portfolyo, kontrol listeleri ve rubrikler yoluyla kendini değerlendirebilmelidir.

Gupta (2020), Uygulama, etkinlik ve eğitimci destekli hibrit öğretim yöntemini öneren Gupta’ya (2020) destekleyen araştırmalar; bu yöntemin fikir inovasyonu, sembolik tasarım algılarını olumlu yönde etkilediğini ortaya konmaktadır (Zhang and Ma, 2021). Avrupa Dijital Eğitim Alanı (EDEA) eğitim faaliyetlerinde; uzmanlık paylaşımı için birbirine bağlı uygulama ağlarının geliştirilmesi, akran öğrenme etkinlikleriyle sosyalleşmenin ve proje konsorsiyumları ile dijital eğitim yönetiminin desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır (Salajan, 2019).

Tablo 2’de Giysi Konstrüksiyonu dersi kapsamında yer alan Drapajla Kalıp Hazırlama konusuna ilişkin örnek bir senaryo ile psikomotor hedefler, öğrenme basamaklarına (Soysal, 2012) göre davranışlar verilmiştir.

Tablo 2: Drapaj İle Kalıp Hazırlama Ünitesine İlişkin Örnek Psikomotor Hedef ve Davranışlar

Psikomotor Davranış İfadeleri	Ders	Giysi Konstrüksiyonu	Ölçme-Değerlendirme Araç ve Teknikleri
	Ünite	Drapaj ile Kalıp Hazırlama	
Psikomotor Öğrenme Basamağı			
Algılama = Uyarılma, tanıma, gözleme, izleme, beceriyi fark etme,	Drapaj ile temel beden kalıbı hazırlamanın nasıl yapıldığına dikkat ederek gözleme		Açık uçlu sorular,
Kurulma = Zihinsel, bedensel duyuşsal kurulma, tutum oluşturma, bedeni uygun pozisyona getirme	Drapaj ile temel beden kalıbı hazırlayabilmek için davranış ve pozisyon alma		Gözlem Raporu
Kılavuzlama = Rehber kişiyle yapma, davranışı yardımcı/yardımsız olarak sergileme, işlem basamaklarına uygun yapma	Drapaj ile temel beden kalıbı hazırlamayı gözleyerek yapmaya çalışma		Süreç ve Ürün Değerlendirme
Beceriye dönüştürme = Kendi başına istenen nitelikte ve sürede bir beceriyi yapma, sökme, örme	Kendi başına yardımcı, istenen nitelikte kurallara uygun olarak drapaj yöntemi ile temel beden kalıbı hazırlama		Portfolyo

Duruma Uydurma = Kazanılan becerileri ve davranışları, benzer durumlarda kullanma, uyarılma, yeniden düzenleme, değiştirme, yeni problemlere aktarma	Drapaj yöntemiyle elde ettiği temel kalıp hazırlama becerisini, gömlek kalıbı hazırlamak için kullanma	Kontrol Listesi Rubrikler
Yaratma = Yeni ve benzersiz bir davranış, etkinlik sergileme, orijinal bir beceri oluşturma, inşa etme, şekil verme, figür oluşturma, tasarım yapma	Drapaj yöntemiyle kalıp hazırlama becerisini kullanarak yeni ve özgün bir kalıp hazırlama yöntemi geliştirme	

Belirtilen psikomotor hedefler mevcuttaki Giysi Konstrüksiyonu dersi öğretim materyali olan kitapta mevcut değildir. Bu ünite beşinci yarıyılıda okutulacak olan Drapaj dersi için ise henüz hazırlanmamıştır. Çünkü bu dersin öğretiminde, şu anda tanımlı yapısı gereği psikomotor türden bir hedef yazılsa dahi davranışın kazandırılma şekli ve kazanım düzeyinin nasıl olacağı ve ne ile ölçüleceği henüz belirsizdir. Konu ilgili birimlerce dikkate alınarak yeniden değerlendirilmeli ve ders materyallerini hazırlayacak öğretim üyelerine rehber oluşturacak psikomotor davranışların kazanımlarına yönelik yönergeler hazırlanmalıdır.

Öğrencilerin programlarına göre işyeri ve okul eğitimleri senkronize yürütülmelidir. Hafta içi ve sonu olmak üzere seçenekli olarak öğretim elemanı eşliğinde atölye ortamları oluşturularak beceri eğitimlerine katılmaları ve deneyimlemeleri sağlanmalıdır.

Öğretimin ilk yıllarında yalnız gözleme dayalı, gözlem ve uygulamaya dayalı gibi farklı seçenekli öğretim etkinlikleri düzenlenmelidir. Modüler eğitim sistemlerinden hareketle uygulama dersler, ön koşul derslerdeki başarıya bağlı olarak ilerlemelidir. Böylece fazla sayıdaki öğrencinin başarıya göre ilerlemesi ve eğitim alması sağlanarak, sınıf mevcutlarının da düzenlenmesi sağlanmalıdır. Bu eğitimlerde, öğrencilerin yaşadıkları yerler, imkânlar nispetinde meslek lisesi alan dersi öğretmenlerinden ve atölyelerinden yararlanılmalıdır.

Yedinci ve sekizinci yılda işyeri uygulama eğitimine kadar beklenmeden, üçüncü yarıyıldan itibaren her dönemin sonuna psikomotor hedef davranışların kazandırılması için kamusal ve sektörel imkânlar çerçevesinde, işyeri deneyimi uygulamaları planlanmalıdır. İşyerleri, öğrenciler tarafından değil fakültenin ilgili birimlerince oluşturulan ölçütlere göre protokollerle seçilmeli, sürekli denetim mekanizmasıyla takip edilmelidir.

Bu sayede okuyarak, görerek öğrendiği açık bilgiyi, alanın uygulayıcıları gözetiminde deneyimleyerek öğrenme fırsatı kazandırılabilir. İş yeri uygulaması süreci ve sonucunda mentor denetiminde performans ölçümleri ile öğrenci kazanımları değerlendirilebilir. Öğrenci bu program ile yeterli öğrenmeyi (%70-%90) sağladığı sürece bir üst dersi alabilmelidir. Bu uygulama için AÖF bünyesinde program geliştirme ve değerlendirme birimi oluşturularak sürecin düzenli şekilde işlemesi, her yılın sonunda öğrenimin değerlendirilerek denetimi ve iyileştirilmesi sağlanmalıdır. Süreçteki en önemli konu içeriğin ve değerlendirmenin senkronize ilerlemesi ve kontrolü olduğu unutulmamalıdır. Süreçte, “sonuca dayalı öğrenme yaklaşımlarına odaklanan yapıcı yönlendirme ile öğrencinin hangi sonuçlara ulaşması gerektiğine odaklanılmalıdır” (Terkowsky, vd. 2019).

Daha önce belirtildiği üzere açık öğretimin yapısı gereği mevcutta hazırlanan ders kitaplarında duyuşsal türde bir öğrenme hedefi ve davranışı tanımlanmamış ve *bu tür becerilerin ölçümü için herhangi bir değerlendirme sorusu hazırlanmamıştır*. Ancak tüm öğrenmelerde asıl olan şey motivasyondur. Öğrenenin bir konuyu özümsemesi ve içselleştirerek öğrenmesi ancak duyuşsal hedeflerin davranışa dönmesiyle gerçekleşmektedir. Bu nedenle, mevcut ve gelecek derslere duyuşsal hedefler ve

davranışlar eklenerek, öğrencinin kendi kendini denetleyeceği ölçekler yerleştirilebilir. İş yeri eğitimlerinde benzer ölçekler mentorler tarafından gözleme suretiyle doldurulabilir. Tablo 3’de Giysi konstrüksiyonu dersi örneğinde alana ilişkin dersler için duyuşsal öğrenme basamaklarını (Soysal, 2012) karşılayacak örnek duyuşsal hedef ve davranışlar verilmiştir.

Tablo 3: Giysi Konstrüksiyonu Dersine İlişkin Örnek Duyuşsal Hedef ve Davranışlar

Duyuşsal Davranış İfadeleri Duyuşsal Öğrenme Basamakları	Çalışmalarda Sürdürülebilirlik yaklaşımını benimseme	Ölçme-Değerlendirme Araç ve Teknikleri
Alma = Bir fikrin farkında olma, kontrollü ve seçici dikkat	Ürün tasarımında sürdürülebilirliğin önemini farkında olabilme	Duyuşsal Davranış Değerlendirme Ölçeği
Tepki verme = Belirli bir uyarıcıyla ilgilenme, bilinçli tepki verme, tepkide uysallık, isteklilik ve tepkide doyum	Üretimde sürdürülebilirlik ilkelerine uygun davranışlar oluşturabilme	
Değer verme = Bir olguyu kabullenme, tercih etme, değeri yeğleme, değere adanmışlık, değeri savunma, alışkanlık haline getirme	Sürdürülebilirlikle ilgili toplantı, seminer ve panellere katılmada seçici davranma	
Örgütlenme = Yeni değerler oluşturma, değeri kavramsallaştırma, değerler sistemi örgütlenme, kararlı davranma, formüle etme	Gönüllü olarak sürdürülebilirlik konularında etkinliklere katılma ve görev alma	
Niteleme (Kişilik Haline Getirme) = Özümsemmiş bir değeri ölçüt oluşturma ve bu değere uygun hayat felsefesi edinme ve buna hizmet etme	Toplumda sürdürülebilirliğe adanmış tutumlarıyla tanınabilme	

KAYNAKÇA

- Academy of Art University, (2021). Fashion Design Education. Web: <https://www.academyart.edu/online-education/>
- Bandura, A. (1975). Social learning theory. Upper Saddle River. ISBN: 0138167443.
- Bloom, B. S. (1956). Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook 1. Cognitive domain.
- Bloom, B. S. (1968). Learning for Mastery. Instruction and Curriculum. Regional Education Laboratory for the Carolinas and Virginia, Topical Papers and Reprints, Number 1. Evaluation comment, 1(2), n2.
- Dale, E. (1969). Audio-Visual Methods in Teaching, 3rd ed., Holt, Rinehart & Winston, New York.
- Gupta, R. (2020, July). Hybrid-Flipped class room Approach for Fashion Design Students: Mitigating impacts to Learning Activities due to Emergence of COVID-19. In *2020 11th International Conference on Computing, Communication and Networking Technologies (ICCCNT)* (pp. 1-6). IEEE.
- IFA (Erişim: 2021). Fashion Design & Technology (Online). Web: https://www.ifaparis-online.com/courses/undergraduate/bachelor-fashion-design-technology/?gclid=Cj0KCQjw-4SLBhCVARIsACrhWLWYiQWrxsRb19GNDb2qRDMS9QT5NkQdSw5MgxQk4QkMFY6Gfe_R7AaAmZSEALw_wcB adresinden erişilmiştir.
- Istitutomarangoni (Erişim: 2021). Fashion Design Online. Web: <https://www.istitutomarangoni.com/en/fashion-courses/fashion-design/fashion-design-online> adresinden erişilmiştir.
- Salajan, F. D. (2019). Building a policy space via mainstreaming ICT in European education: The European Digital Education Area (re) visited. *European Journal of Education*, 54(4), 591-604.

Soysal, Y. (2012). Ders Öğrenme Çıktılarının Yazılması, Bloom Taksonomisi. Web: <https://www.slideserve.com/danae/ders-renme-kt-lar-n-n-yaz-lmas-bloom-taksonomisi> adresinden erişilmiştir.

TDK, (2021). Öğretim. Web: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.

Terkowsky, C., Frye, S., & May, D. (2019). Online engineering education for manufacturing technology: Is a remote experiment a suitable tool to teach competences for “Working 4.0”? European Journal of Education, 54(4), 577-590.

UE (Erişim: 2021). Study in Germany. Web: https://web.ue-germany.com/en/general?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=B:UE_S:Google_N:Search_G:Turkey_P:Generic&gclid=CjwKCAjwzt6LBhBeEiwAbPGOGU7NWK4Ozb55N3mVvQzrb9FbgQNeMjf-CD_vgU_7xwaso_bAxUmZUBoCDxiQAvD_BwE adresinden erişilmiştir.

Zhang, H., & Ma, Z. (2021). Is my design better? A co-creation perspective for online fashion design. Journal of Research in Interactive Marketing.

Bildiri ID:149:ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ İÇERİK GELİŞTİRME VE YÖNETİM SİSTEMİNİN OTOMASYONU *²

İshak Metehan SİS, Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, e-posta:
ishak.metehansis@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-4875-0324

Deniz DAL, Atatürk Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, e-posta: ddal@atauni.edu.tr,
ORCID ID:0000-0003-0120-4315

ÖZET

Amaç: Türkiye'nin ikinci büyük Açıköğretim sisteminin yürütücüsü olan Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bünyesinde eğitim-öğretim ile ilgili işlere yönelik yürütülen süreçlerin her birisinin manuel şekilde yürütülen akışlarının bu çalışma kapsamında otomasyona dönüştürülmesi ve otomasyona dönüştürme süreci sonunda sağlayacağı yararların ortaya konması amaçlanmıştır.

Yöntem: Nisan 2017 – Haziran 2019 tarihleri arasında yapılan çalışmada, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesine ait eğitim-öğretim ile ilgili işlere yönelik kullanılan dört sürecin her biri bir otomasyon yazılımına dönüştürülerek tek bir İçerik Geliştirme ve Yönetim Sistemi (İGYS) Otomasyonu çatısı altında toplanmıştır. Bu süreçler ünite yazımı ve revizyonu süreci, sınav süreci, sınav sonuçlarına itiraz süreci ve performans süreci şeklinde gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Ünite Yazımı ve Revizyonu Süreci Otomasyonu; Bu otomasyon 2017-2018 Güz Yarıyılı Döneminde uygulanarak 1491 üniteye revize, 819 üniteye yeniden yazım olmak üzere toplam 165 ders ve 2310 ünite üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Sınav Süreci Otomasyonu; Bu otomasyon 2017-2018 Güz döneminden Haziran 2019 tarihine kadar 12 sınavda kullanılarak toplam 1648 ders için yaklaşık 52000 soru alınmasını sağlamıştır.

Sınav Sonrası Soru İtiraz Süreci Otomasyonu; Bu otomasyon 2017-2018 Güz döneminden Haziran 2019 tarihine kadar 12 sınav sonrasında kullanılarak gelen itirazlara toplamda 13000'den fazla cevap verilmiştir. Yaklaşık 300 farklı soru denetleme uzmanı bu cevapları vermede başrol oynamıştır. Bu süreçte toplam 284 soruya iptal, 116 soruya doğru cevap şıkkı güncelleme ve 10336 soruya ise maddi hata yoktur cevapları verilmiştir.

Performans Süreç Otomasyonu; *Koordinatör Performans Sistemi*, 2018 Yılı şubat ayından itibaren başlamıştır ve toplam 40 koordinatörün görev aldığı sistemde 550'den fazla performans belgesi alınmıştır. *Kitap Ön Değerlendirme Uzmanlarının Performans Sistemi*, Bu performans sistemi 2018 Yılı Ocak ayından itibaren başlamıştır ve toplam 45 görevlinin görev aldığı sistemde 650'den fazla performans belgesi alınmıştır. *Komisyon ve Kurulda Görev Alan Kişilerin Performans Sistemi*, Bu performans sistemi 2018 Yılı Mart ayından itibaren başlamıştır ve halen düzenli olarak kullanılmaktadır. Haziran 2019 tarihine kadar toplam 63 görevlinin görev aldığı sistemde 500'den fazla performans belgesi alınmıştır.

² * Bu çalışma Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarafından 2019 yılında kabul edilen yüksek lisans tezinden hazırlanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma bulguları otomasyonun devreye alınması sonrasında iş gücü, personel istihdamı, veri güvenliği ve zaman tasarrufu noktasında ciddi kazanımlar elde edildiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Açıköğretim, İçerik geliştirme, İş akışı, Süreç, Otomasyon, Yönetim

AUTOMATION OF CONTENT DEVELOPMENT AND MANAGEMENT SYSTEM IN THE FACULTY OF OPEN EDUCATION AT ATATURK UNIVERSITY

ABSTRACT

Purpose: Within the scope of this study, it is aimed to transform the manual flows of each of the processes carried out for education-related works within the body of Atatürk University Faculty of Open Education, which is the executive of the second largest Open Education system in Turkey, and to reveal the benefits it will provide at the end of the automation process.

Method: In the study carried out between April 2017 and June 2019, each of the four processes used for education-related works of Atatürk University Faculty of Open Education were converted into an automation software and gathered under a single Content Development and Management System Automation. These processes took place in the form of unit writing and revision process, exam process, objection process to exam results and performance process.

Results: Unit Writing and Revision Process Automation; This automation was implemented in the 2017-2018 Fall Semester and was carried out on a total of 165 courses and 2310 units, including revisions to 1491 units and rewriting to 819 units.

Exam Process Automation; This automation has been used in 12 exams from the 2017-2018 Fall semester to the end of the thesis, resulting in approximately 52000 questions for a total of 1648 courses.

Post-Exam Question Objection Process Automation; This automation was used after 12 exams from the 2017-2018 Fall semester to June 2019, and a total of more than 13000 answers were given to the objections. Nearly 300 different question inspection experts played a leading role in providing these answers. In this process, a total of 284 questions were answered with cancellation, 116 questions with correct answers, and 10336 questions with no material errors.

Performance Process Automation; The Coordinator Performance System started in February 2018 and more than 550 performance certificates were obtained in the system, in which a total of 40 coordinators took charge. Book Pre-Evaluation Experts' Performance System, This performance system started in January 2018, and more than 650 performance certificates were received in the system, in which a total of 45 officers were employed. The Performance System of the Commission and the Persons Working in the Board, This performance system started in March 2018 and is still used regularly. More than 500 performance certificates were received in the system, in which a total of 63 employees worked until June 2019.

Conclusion and Suggestions: Research findings show that after the commissioning of automation, serious gains have been achieved in terms of workforce, personnel employment, data security and time saving.

Keywords: Open education, Content development, Workflow, Process, Automation, , Management.

GİRİŞ

Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi hâlihazırda yaklaşık 310 bin öğrencisi ve 126 bin mezununa açıköğretim sistemiyle yükseköğrenim vermenin yanı sıra sağladığı imkânlar sayesinde ülkemizdeki eğitim kalitesinin ve çeşitliliğinin artırılmasında önemli bir rol üstlenmektedir.

Bu amaçla her geçen gün program sayısını arttırmakta ve hızlı bir şekilde büyümekte olan fakülte, bazı iş süreçlerinin yerine getirilmesinde güçlük çekmeye başlamıştır. İş süreçlerinin daha hızlı ve verimli bir şekilde yürütülmesi amacıyla ilgili süreçlerin bir otomasyona kavuşturulması bir zorunluluk haline gelmiştir.

Otomasyon kavramı dilimize İngilizce automation kelimesinden geçmiştir. Kökeni ise Fransızca'ya dayanmaktadır. Eski Yunan dilinde ise bu kelime automatos ile karşılanmaktadır ve kendi kendine hareket eden anlamına gelmektedir. Sanayi devrimiyle birlikte varlığını hissettiren otomasyon, insan makine işbirliğinin bir yansımasıdır. Özellikle endüstri alanında yönetsel faaliyetlerde ve bilimsel işlerde insan katkısı olmadan işlemlerin otomatik olarak gerçekleştirilmesini sağlamaktadır. Ayrıca insanların müdahalesine gerek kalmaksızın işlemleri gerçekleştiren ve kontrolünü sağlayan imalat sistemleri olarak da tanımlanabilirler. PLC Otomasyonları buna örnek olarak verilebilir (Anonim 2017a).

Otomasyon sistemlerinde en önemli faktörlerden biri de insan gücüyle yapılması çok vakit alan ya da mümkün olmayan işlerin makinelerle yapılabilmesidir. Bu sayede hem zaman hem de işçi ücretlerindeki tasarrufun önü açılmış olur.

Günümüzde otomasyon sistemlerinden farklı iş kollarında faydalanılmaktadır. Makine otomasyonu, fabrika otomasyonu, enerji otomasyonu, tarım otomasyonu ve yazılım otomasyonu bunlardan birkaçıdır. Hitap edilen kullanıcı ve sektöre uygun olması nedeniyle bu tez kapsamında web tabanlı bir yazılım otomasyonu geliştirilmiştir. Web tabanlı yazılım otomasyonu, web tarayıcıları ile erişilen programlar veya yazılımlar olarak açıklanmaktadır. Web tarayıcılarında sorunsuz bir şekilde çalışmaları ve bilgiye herkesin her zaman erişebiliyor olması onları tercih sebebi haline getirmektedir. Böylece daima güncel kalmanın ve ileriye dönük işlemlerin gerçekleştirilmesine olanak sağlamaktadır.

Geçmişte, web tabanlı yazılımlar yavaş ve pahalı olmaları sebebiyle pek fazla tercih edilmiyorlardı. Bugün ise, internetin günlük hayatta edindiği büyük yer ve alışkanlıkların değişmiş olması ve elbette dijital dünyanın en önemli unsurlardan birisi olması, bu yazılımları gözde hale getirmiştir. Kullanıcıların taleplerinin ve alışkanlıklarının da bu yöne kayması, uygulama ve yazılım geliştiricileri bu çizgide yazılımlar üretmeye itmiştir. Daha kolay ulaşım ve yaygın bir kullanım ağının oluşmasının da bu yazılımların ortaya çıkmasında payı oldukça büyüktür. (Anonim 2017b).

Bütün bu bilgiler ışığında web tabanlı yazılım otomasyonu kullanılarak Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'ne ait bazı süreçlerin daha kolay, hızlı, güvenli ilerlemesi, fakülte personellerinin de bu sayede daha verimli kullanılması amaçlanmıştır. Bu amaçlarla 2017 yılında İçerik Geliştirme ve Yönetim Sistemi Otomasyonu kurularak fakültenin iş süreçleri peyderpey alt parçalar halinde otomasyona aktarılmıştır.

Çalışmanın geri kalan kısmı şu şekilde düzenlenmiştir. Literatür araştırması kapsamında incelenen ilgili çalışmalar kısaca açıklanmıştır. Daha sonra yöntemlerin uygulanması ile geliştirilen İçerik Geliştirme ve Yönetim Sistemi'ne ait uygulama anlatılmıştır. Sonraki kısımda bulgulardan bahsedilerek sonuçlar özetlenmiş ve gelecek çalışmalarla ilgili bilgiler verilmiştir.

Literatür araştırmaları kapsamında çeşitli işlevleri yerine getiren otomasyon çalışmaları incelenerek bu çalışmaların amaçları ve yerine getirilen işlevler detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Yürütülen bir başka çalışma kapsamında (Atabaş et al., 2007) binalarda kullanılan mevcut ısıtma sistemlerinin otomasyonunu gerçekleştiren ve sistemin internet üzerinden kontrolünü sağlayan bir model geliştirilmiştir.

Web tabanlı uzaktan eğitim sistemlerinin (WTUES) sahip olması gereken özellikler ve konuyla ilgili standartların üzerinde durulduğu başka bir çalışmada (Umut & Madran, 2004) WTUE'nin sanal bir kampüs yaratılabilmesi ve eş zamansız (asynchronous) eğitime olanak vermesi gibi bazı avantajlarından bahsedilmiştir.

Otomasyonlar üzerine yapılan başka bir çalışmada (Eski & Kardeş) 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu ve 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre çalışan akademik ve idari personele ait aylık ücretlerin hesaplanması amacıyla bütünlük maaş hesabı otomasyon sistemi tasarlanmıştır.

Bilgi teknolojilerinin bütünlük sistemlerle olan etkileşimini incelemek üzere oluşturulan başka bir çalışma (Tektüfekçi, 2012) sonucunda; işletmelerin, çağın gereksinimlerini karşılayabilecek ve gelecekteki yenilikleri izleyebilecekleri, adaptasyonun kolaylıkla sağlanabildiği, minimum maliyetle maksimum faydayı sağlayabilecekleri yazılımları tercih edebileceklerine varılmıştır.

Fırat Üniversitesi Personel Daire Başkanlığı için geliştirilen başka bir çalışmada (Talu & Daş, 2007) personel bilgilerinin tek bir program çatısı altında işlenip, istenildiğinde bu bilgilere ulaşılması, değiştirilmesi ve yeni bilgilerin eklenebilmesi için personel otomasyonu hazırlanmıştır.

Başka bir çalışmada (Sadre et al., 1996), endüstriyel otomasyon uygulamaları için entegre kontrol sistemi geliştirilmiştir. Çalışma genel olarak üretmek, düzenlemek, yürütmek, izlemek ve hata ayıklamak için oluşturulmuştur.

Web-tabanlı bütünlük yapım yönetim sistemi modelinin oluşturulduğu başka bir çalışmada (Yitmen & Dikbaş, 2011), yapı üretim sürecinin her aşamasını içeren bir sistem tasarlanarak katılımcılar arasındaki iletişim kopukluğunu sanal ortam ile ortadan kaldırılması planlanmıştır.

Entegre sistem otomasyonunun kullanıldığı başka bir çalışmada (Mohammed et al., 2018), karmaşık olan tahıl işlemlerinin işlenmesinde kullanılan farklı adımlar birbirine entegre edilerek zor olan süreç kolaylaştırılmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışmada Microsoft.NET çatısını kullanarak dinamik web uygulamaları geliştirme imkânı sağlayan sunucu tabanlı bir web geliştirme platformu olan ASP.NET kullanılmıştır. Veri tabanı olarak ise yine Microsoft tarafından geliştirilmiş bir ilişkisel veri tabanı yönetim sistemi olan SQL Server kullanılmıştır. Veri tabanı mimarisi olarak ilişkisel veri tabanı mimarisi kullanılmıştır. Bu mimarinin anlaşılması ve kullanılması, veri tabanı yönetim sistemlerine hâkim olmayı kolaylaştırmaktadır.(Benson, 2000)

Bir yazılım sistemi oluşturulurken işletilmesi gereken yazılım yaşam döngü adımları da dikkate alınarak farklı bakış açılarıyla (Dört artı bir bakış açısı) yapılan çalışma modellemiştir.

Yazılım geliştirme modeli olarak artırimsal geliştirme modeli kullanılmaktadır. Artırimsal geliştirme modelinin kısıtlı çalışanla işlerin yapılması (Alexander & Davis, 1991), kullanım ve üretimin eş zamanlı olması ve böl parçala yönet şeklinde büyük sistemlere uygun olması, bu modelin çalışmada kullanılmasını cazip hale getirmektedir. İGYS sistemi süreçlerin işlevine göre farklı sayıda daha küçük otomasyon sistemlerine ayrılmaktadır. Bu sayede süreçlerin daha kolay ve düzenli takip edilmesi sağlanmaktadır. Her bir otomasyon ayrı başlıklar halinde ele alınarak işleyiş süreci detaylandırılmaktadır.

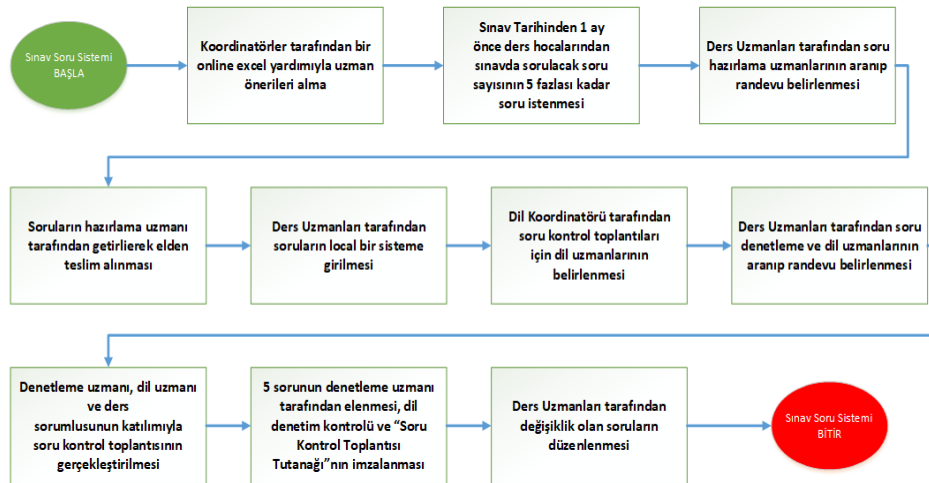
Ünite Yeniden Yazım veya Revize Sürecinin Otomasyonu

Giderek ders sayısının artışı ile şu anda toplam 391 ders Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bünyesinde okutulmaktadır. Bu sayı ünite bazlı düşünüldüğünde her derste 14 olmak üzere toplamda 5474 ünite demektir. Yeni ders açılmaları yanı sıra bir de var olan ders ünitelerinin yeniden yazılması veya revize ihtiyaçları da gün geçtikçe önemli bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bu ve benzer nedenlerden dolayı bu süreçlerin tamamının otomasyona dönüştürülmesi ve daha kolay ve hızlı bir yapıya kavuşturulması planlanmıştır. Bu kararın ardından ünite yeniden yazım veya revize süreci otomasyonu 2018 yılında fakülteye kazandırılmıştır.

Otomasyonda ilk olarak var olan ders ünitelerinin yeniden yazılması mı yoksa revize edilmesi mi gerektiği sorularının cevabı, fakülte bünyesindeki öğretim üyelerine bırakılmıştır. Öğretim üyeleri bütün bu raporlar ve kendi değerlendirmeleri doğrultusunda yapılan arayüz yardımıyla bazı soruları cevaplayarak her bir ünite için yeniden yazım veya revize kararı vermektedir.

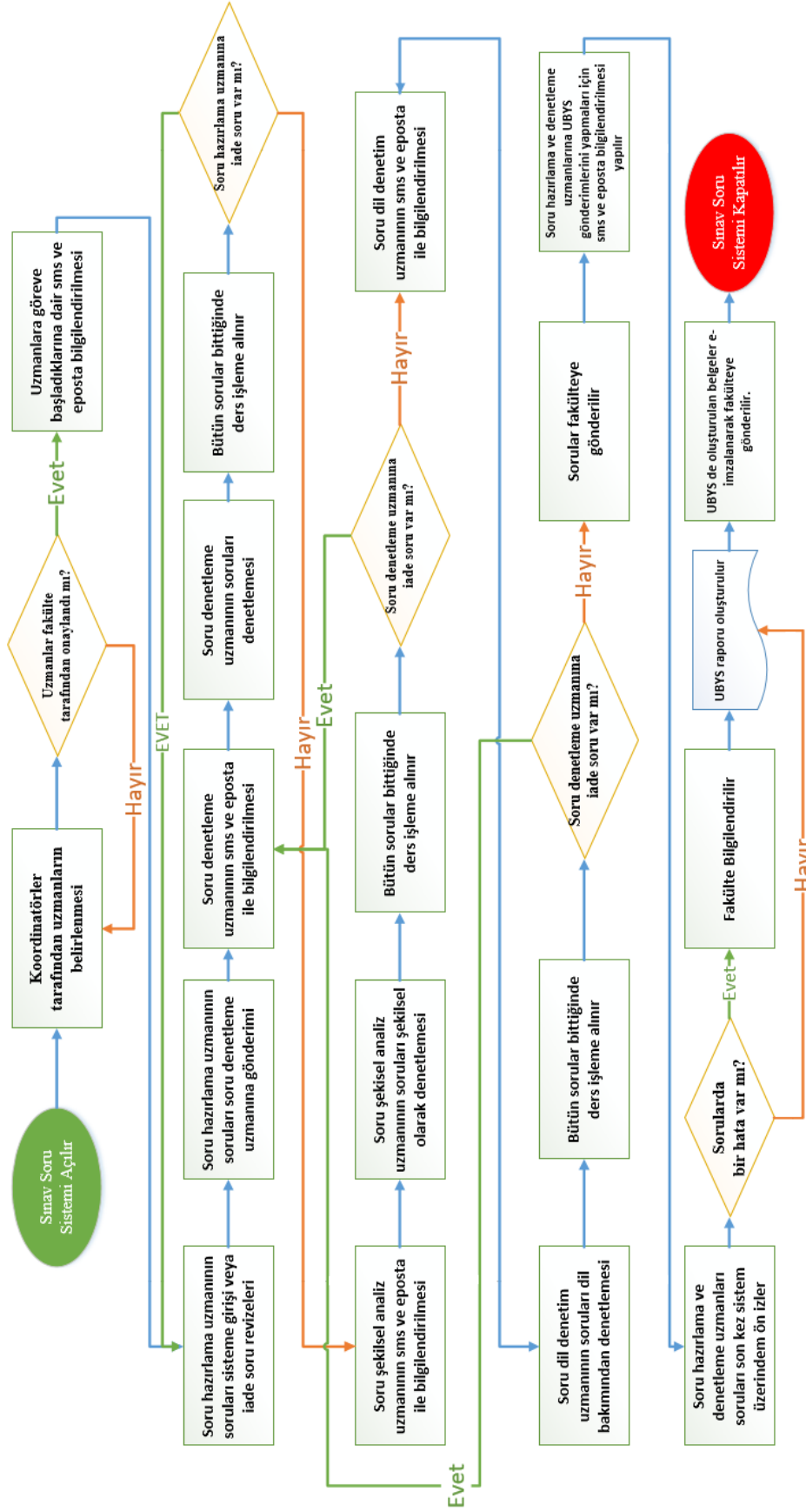
Sınav Süreci Otomasyonu

Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi iki adet vize, iki adet final, iki adet bütünleme sınavı ve bir adet üç ders sınavı olmak üzere yılda toplam 7 sınav gerçekleştirmektedir. Her sınav dönemi sınav sorularının hazırlanmasıyla alakalı olarak yoğun ve tempolu geçen bir süreç işletilmektedir. Bu süreç çalışmada yapılan otomasyondan önce telefon bilgilendirmeleri, randevu ayarlamaları ve elden soru teslimi gibi birçok manuel adımdan oluşmaktaydı. Şekil 1’de anlatılan bu aşamaların akış şeması gösterilmektedir.

Şekil 1. İGYS Otomasyonundan Önce Sınav Soru Sistem Akışı

Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nde program sayısının artması beraberinde doğal olarak sınavda soru sorulacak ders sayısını arttırmıştır. Bu nedendir ki telefon bilgilendirmeleri, randevu ayarlamaları, elden soru teslimlerinin olduğu ve çok sayıda fakülte personelinin istihdam edildiği bu süreçlerin artık manuel olarak yürütülemeyeceği ortaya çıkmıştır. İş süreçlerinin daha hızlı ve verimli yürümesi adına sınav sorularının hazırlanma süreci için 2017 yılında "sınav süreci otomasyonu" adında ve İGYS içerisinde yer alan bir otomasyon hazırlanmıştır. Bu otomasyon sayesinde her bir iş süreci için yetkileri bazında otomasyon sistemine koordinatörler, soru hazırlama uzmanları, soru denetleme uzmanları, soru dil denetim uzmanları ve fakülte personeli kategorilerinde şekilsel analiz uzmanları eklenmiştir. Her bir sorumlu sadece kendisine atanan derslerle alakalı işlemleri yerine getirebilmektedir. Şekil 2'de bu iş adımlarının tamamını içeren sınav süreci otomasyonunun akış şeması gösterilmiştir

Şekil 2. Sınav Süreci Otomasyonu Akış Şema

Sınav Sonrası Soru İtiraz Süreci Otomasyonu

2017-2018 Güz dönemi vize sınavına kadar İGYS “Sınav Sonrası Soru İtiraz Süreci Otomasyonu” olmadığı için soru itiraz sürecinin tamamı sadece LMS tarafından yönetilmiştir. Bu süreçte fakültenin görevlendirmiş olduğu 5’e yakın görevli tarafından soruların ilgili alan uzmanları aranmakta, soru itirazı bulunduğu bilgisi verilmekte ve soruların bir örneği bu alan uzmanlarının mail adresine gönderilmekteydi. Telefon ve e-posta üzerinden haberleşmeler, ders sayısı arttıkça kontrolü daha zorlu bir süreç haline dönüşmüştür. Görevli personellerin ilgili uzmanlardan aldıkları cevapları sisteme girişleri de bu kişiler için ciddi bir iş yükü oluşturmuştur. Bu iş yüklerini hafifletmek ve süreci daha verimli kılmak adına 2017-2018 Güz dönemi vize sınavından itibaren kullanılmak üzere “Sınav Sonrası Soru İtiraz Süreci Otomasyonu” İGYS içerisine entegre edilmiştir. Öğrencilerden gelen itirazların sorunun muhatabına yönlendirilmesi bu otomasyonla sağlanmaktadır. Süreçteki muhatap fakülte yönetimi tarafından sadece soru denetleme uzmanı olarak seçilmiştir.

Performans Süreçlerinin Otomasyonu

Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bazı öğretim üyelerinden gerek ünitelere ve derslere görüş şeklinde gerekse de fakülteye ait olan süreçlerin idaresi için bir takım destekler almaktadır. Bu süreçlerin tamamı istenen iş niteliğine göre farklı performans sistemlerine ayrılarak takibi kolaylaştırılmıştır.

Performans sistemlerinde görev alan bütün görevlilerden Atatürk Üniversitesi’nde görev alan kişiler için ıslak imza gerektiren ve iş niteliğini belgeleyen bütün belgeler Atatürk Üniversitesi ÜBYS sistemi vasıtasıyla elektronik imzalı olarak temin edilmektedir.

- Elektronik imzada sorun yaşayan görevlilerden bu belge ıslak imzalı bir şekilde talep edilmektedir.

Bu performans sistemleri 3 farklı otomasyondan oluşmaktadır. Bunlar;

- Koordinatör performans sistemi,
- Kitap ön değerlendirme uzmanlarının performans sistemi,
- Komisyon ve kurulda görev alan kişilerin performans otomasyonudur.

BULGULAR

Ünite Yazım Süreci Otomasyonu

Bu otomasyon 2017-2018 Güz Yarıyılı Döneminde uygulanarak 1491 üniteye revize, 819 üniteye yeniden yazım olmak üzere toplam 165 ders ve 2310 ünite üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte toplam 35 koordinatör, 211 farklı yazar ve 1095 farklı editör görev almıştır. Yeniden yazılan veya revize işleminden geçen ünitelerden hazırlanan sorular 2018-2019 Güz Dönemi sınavlarında öğrencilere yöneltilmiştir.

Var olan eski manuel sistemin dinamik bir otomasyona dönüştürülmesiyle her bir ünitenin aşamalarını takip etmek ve üniteleri toplamak oldukça kolaylaşmıştır. Ayrıca üniteye ait sadece son aşama olan öğrenciye okutulacak halin dosyası değil daha önceki aşamalara ait mevcut fiziksel dosyaların da fakülte tarafından saklanabilmesine olanak sağlanmıştır. Bütün bu sayılan avantajlar ışığında böyle bir otomasyon Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi’nin materyallerini toplama, güncelleştirme ve kullanma sürecini oldukça verimli bir hale getirmektedir.

Sınav Süreci Otomasyonu

Bu otomasyon 2017-2018 Güz döneminden şimdiye kadar 12 sınavda kullanılarak toplam 1648 ders için yaklaşık 52000 soru alınmasını sağlamıştır. Bu süreçte toplam 43 farklı koordinatör, 313 farklı soru hazırlama uzmanı, 307 farklı soru denetleme uzmanı, 18 farklı soru şekilsel analiz uzmanı ve 13 farklı soru dil denetim uzmanı sistem üzerinden işlemlerini gerçekleştirmiştir.

Var olan eski, birçoğu manuel olarak yürütülen iş akışlarının dinamik olarak bir otomasyona kavuşturulmasıyla aşağıda bulunan birçok avantaj elde edilmiştir:

- 1) Koordinatörlerin uzman seçimleri otomasyon vasıtasıyla alınarak bilgi güvenliği arttırılmıştır ve ilgili verilerin saklanması, gerektiğinde hızlı bir şekilde bu verilere ulaşılması sağlanmıştır.
- 2) Ders sorumluları kaldırılarak bu sorumluya ait her türlü manuel uzman arama ve randevu işlemleri sona ermiştir.
- 3) Ders sorumlularının yerel sisteme soru girişlerinin ve bu girişlerde yapılacak hatalı işlemlerin önüne geçilmiştir.
- 4) Ders sorumlularının fakülte içerisinde başka bir işte istihdam edilmesine olanak sağlanmıştır.
- 5) Soru hazırlama, denetleme ve dil denetim uzmanlarının fakülteye gelmeden otomasyon sayesinde görevlerini yerine getirmeleri sağlanmıştır.
- 6) Soru hazırlama uzmanlarının fakülteye beraberlerinde soruları getirmelerinden kaynaklı güvenlik açıklarının önüne geçilmiştir.
- 7) Geriye dönük kontroller sayesinde soruların hata oranı düşürüldü.
- 8) Soru hazırlama ve denetleme uzmanlarının sorumlu olduğu sorularla ilgili değişikliklerden haberdar olması sağlanmıştır.
- 9) Sorularla alakalı tutanakların manuel olarak değil elektronik şekilde depolanması sağlanmıştır.
- 10) Eski sisteme göre ciddi bir iş gücü ve zaman kazanımı elde edilmiştir.

Sınav Sonrası Soru İtiraz Süreci Otomasyonu

Bu otomasyon 2017-2018 Güz döneminden şimdiye kadar 12 sınav sonrasında kullanılarak gelen itirazlara toplamda 13000'den fazla cevap verilmiştir. Yaklaşık 300 farklı soru denetleme uzmanı bu cevapları vermede başrol oynamıştır. Bu süreçte toplam 284 soruya iptal, 116 soruya doğru cevap şıkkı güncelleme ve 10336 soruya ise maddi hata yoktur cevapları verilmiştir.

Bu süreçlerin cevap tarafının dinamik otomasyona kavuşturulmasıyla aşağıda bulunan birçok avantaj elde edilmiştir:

- 1) Eski süreçte itirazlardan sorumlu olan fakülte personelinin başka bir işte istihdam edilmesine olanak sağlanmıştır.
- 2) Ders denetleme uzmanlarına herhangi bir belge vs. gönderilmesine gerek kalmadan otomasyon üzerinden kolayca görevlerini yerine getirmeleri sağlanmıştır.
- 3) Bir itiraza gelen cevabın herhangi bir sorumlu tarafından tekrar başka bir sisteme girmeye gerek kalmadan servisler vasıtasıyla öğrencilere LMS tarafından duyurulması dinamik olarak gerçekleştirilmiştir.
- 4) İtirazlara gelen cevaplar veri tabanında tutularak sınavlarla ilgili itiraz verilerinin saklanması, istenildiğinde tekrar kullanılması oldukça kolaylaştırılmıştır.

Performans Süreç Otomasyonu

Otomasyonda şu ana kadar 40 koordinatör, 45 kitap ön değerlendirme uzmanı ve 63 komisyon kurul üyeleri görev almıştır. Toplamda 2250'den fazla performans belgesi otomasyon vasıtasıyla alınmıştır.

Performans otomasyonları sistemi kullanan kullanıcılara performanslarını aylık olarak düzenli bir şekilde gönderebilecekleri ve web üzerinden rahatlıkla erişebilecekleri bir platform hazırlanmıştır. Kullanıcıların yanı sıra fakülte, performans belgelerinin elektronik ve fiziksel olarak saklanılabilmesi, gönderimlerin takibinin kolay olması gibi önemli kazanımlar elde etmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'ndeki iş süreçlerinin fazlalığı, bir personelde bulunan iş yükü ve zamanı verimli kullanamama gibi nedenler böyle kapsamlı bir otomasyonun yapılması ihtiyacını doğurmuştur. Öncelikle kapsamlı bir literatür araştırması yapılarak mevcut web yazılım alanındaki çalışmalar ve otomasyonlar incelenmiştir. Ardından oluşturulan otomasyon sayesinde daha önce fakültede birçok manuel yürütülen iş adımları hafifletilmiştir.. En önemlisi daha önceki manuel iş adımlarında yer alan yaklaşık 25 fakülte personelinin iş yükü fakülte içerisindeki başka bir alana kaydırılabilmektedir.

Otomasyonun birçok alt sisteminde bulunan belgelere ve performanslara ait materyaller Atatürk Üniversitesi ÜBYS vasıtasıyla alınarak bu belgelerin elektronik ve fiziksel halde depolanması sağlanmıştır. Bütün sistemlerin yine İGYS gibi tek bir çatı altında otomasyonda toplanılması, bilinirlik ve kullanım kolaylığını kullanıcıya kazandırmıştır. Ayrıca İGYS Otomasyonu'nun yeni ve farklı uygulama alanlarına kolayca hitap edebilme potansiyeli mevcuttur. Bu sayede gelecekte fakültenin İGYS Otomasyonu dışında bulunan uygulama ve yazılım sistemlerinin yeniden yazılması veya bunların taşınarak otomasyona eklenmesi mümkün olabilecektir.

KAYNAKÇA

- Alexander, L. C., & Davis, A. M. (1991). Criteria for selecting software process models. [1991] Proceedings The Fifteenth Annual International Computer Software & Applications Conference,
- Atabaş, İ., Arslan, M., & Uzun, İ. (2007). Isıtma Sistemlerinin Otomasyonu ve İnternet Üzerinden Kontrolü. *IX. Akademik Bilişim Konferansı, Kütahya, 31.*
- Benson, K. C. (2000). Database Processing Fundamentals, Design, and Implementation. *Mathematics and Computer Education, 34(1), 95.*
- Eski, V., & Kardeş, İ. R. Bütünleşik Maaş Hesabı Otomasyon Sistemi.
- Mohammed, G. I., Micheal, E., & Gbabo, A. (2018). Automation of Integrated System for Grain Beverages Processing. In *Automation in Agriculture-Securing Food Supplies for Future Generations*. IntechOpen.
- Sadre, A., Baechtcl, D. F., & Graber, M. S. (1996). Integrated control system for industrial automation applications.
- Talu, M. F., & Daş, R. (2007). Fırat Üniversitesi Personel Otomasyonu. *Akademik Bilişim, 31.*
- Tektüfekçi, F. (2012). BİLGİ TEKNOLOJİLERİNİN MUHASEBE UYGULAMALARINA ENTEGRASYONU VE BÜTÜNLEŞİK SİSTEMLERLE OLAN ETKİLEŞİM. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 4(2), 51-59.*

- Umut, A., & Madran, R. O. (2004). Web tabanlı uzaktan eğitim sistemleri: Sahip olması gereken özellikler ve standartlar. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 259-271.
- Yitmen, İ., & Dikbaş, A. (2011). Web-tabanlı bütünleşik yapım yönetim sistemi modeli. *İTÜDERGİSİ/a*, 1(1).

**ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ
YAYINLARI
ATATURK
UNIVERSITY
PUBLICATIONS**

KOMITE

KONGRE ONURSAL BAŞKANI

Prof. Dr. Ömer ÇOMAKLI
Atatürk Üniversitesi Rektörü

KONGRE KURUCU BAŞKANI

Prof. Dr. Erdem KOCADAĞIŞTAN
Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Dekanı

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Doç. Dr. Gökhan ÖMEROĞLU
Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Dekan Yardımcısı

DÜZENLEME KURULU EŞ BAŞKANI

Doç. Dr. Engin KURŞUN
Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkez Müdürü

DÜZENLEME KURULU BAŞKAN YARDIMCILARI

Doç. Dr. Serkan YILDIRIM
Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi
Doç. Dr. Mevlüt ALBAYRAK
Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi
Doç. Dr. Meryem ÖZTÜRK
Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi
Dr. Öğr. Üyesi Asiye ATA
Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi

GENEL SEKRETER

Doç. Dr. Melike ARSLAN
Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Selçuk KARAMAN
Doç. Dr. Eda BOZKURT
Doç. Dr. Ersin KARAMAN
Doç. Dr. Beyhan KOCADAĞIŞTAN
Doç. Dr. Suat ÇELİK
Dr. Öğr. Üyesi Embiya ÇELİK
Dr. Öğr. Üyesi Gökhan ARSLAN
Dr. Öğr. Üyesi Ömer ARPACIK
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Cem BÖLEN

Dr. Öğr. Üyesi Cengiz KILIÇ
Dr. Öğr. Üyesi Güven GÜNEY
Dr. Meva BAYRAK KARSLI
Dr. Orhan ÇELİKER
Öğr. Gör. Sinem KARABEY
Öğr. Gör. Ebubekir KABA
Öğr. Gör. Muhammed GÜLER
Öğr. Gör. Hakan AKÇAY
İshak Metehan SİS

SEKRETERYA

Arş. Gör. Burak BORULU
Öğr. Gör. Arif DAŞ
Öğr. Gör. Ayşe OKUMUŞ
Öğr. Gör. Yasin SANCAR
Öğr. Gör. Çağrı Burak ARINÇ
Öğr. Gör. Yakup ÇİFTÇİ
Gökhan KAYA
Resul Emre ÇELİK
Yasemin AKBULUT

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Abdulkadir ÇİLTAŞ (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Besim YILDIRIM (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Erdem KOCADAĞIŞTAN (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Kürşat ÇAĞILTAY (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Levent ŞAHİN (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Martin WELLER (Open University)
Prof. Dr. Okan BULUT (Alberta Üniversitesi)
Prof. Dr. Samet KAPAKİN (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Selçuk KARAMAN (Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Serkan ŞENDAĞ (Mersin Üniversitesi)
Prof. Dr. Suat GEZGİN (Yeditepe Üniversitesi)
Prof. Dr. T. Volkan YÜZER (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Ufuk ŞİMŞEK (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Abdulkadir ATİK (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Ali Çağlar GÜLLÜCE (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Aras BOZKURT (Anadolu Üniversitesi)
Doç. Dr. Beyhan KOCADAĞIŞTAN (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Dilşad GÜZEL (Atatürk Üniversitesi)

- Doç. Dr. Eda BOZKURT (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Engin KURŞUN (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Ersin KARAMAN (Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Doç. Dr. Ines Gil JAURENA (National University of Distance Education)
Doç. Dr. Gökhan ÖMEROĞLU (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Gürkan Yıldırım (Bayburt Üniversitesi)
Doç. Dr. Hale ILGAZ (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Mehmet FIRAT (Anadolu Üniversitesi)
Doç. Dr. Mehmet KOKOÇ (Trabzon Üniversitesi)
Doç. Dr. Melike ARSLAN (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Meryem ÖZTÜRK (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Mevlüt ALBAYRAK (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Muhammet Recep OKUR (Anadolu Üniversitesi)
Doç. Dr. Müge ADNAN (Muğla Stıkı Koçman Üniversitesi)
Doç. Dr. Ömer ALANKA (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Ömer Faruk İSLİM (Mersin Üniversitesi)
Doç. Dr. Rabia Meryem YILMAZ (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Salih BARDAKÇI (Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi)
Doç. Dr. Selçuk İLGAZ (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Serkan YILDIRIM (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Sevda KÜÇÜK (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Sinan BAŞAR (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Türkan KARAKUŞ YILMAZ (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Ülhak ÇİMEN (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Yeşim SARAÇ (Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ali GÖK (Mersin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Alper ARSLAN (Munzur Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Asiye ATA (Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Cengiz KILIÇ (Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Derya ÇAKMAK KARAPINAR (Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Embiya ÇELİK (Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Erman UZUN (Mersin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Esra TELLİ (Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Fatih DEĞİRMENCİ (Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Gökhan ARSLAN (Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Gökhan ERKAL (Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Güler KARAMAN (Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Güven GÜNEY (Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi İlker YAKIN (Mersin Üniversitesi)
Doç. Dr. M. Fatih ALAEDDİNOĞLU (Atatürk Üniversitesi)

**ICOLDE 2021 - INTERNATIONAL CONGRESS
ON OPEN LEARNING AND DISTANCE EDUCATION**

- Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Cem BÖLEN (Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mevlana ÖMEROĞLU (Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Nurgül KARAKURT (Erzurum Teknik Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Onur DÖNMEZ (Ege Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ömer ARPACIK (Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Sinan KUL (Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Tuba IŞIK (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Yiğit Emrah TURGUT (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep TURAN (Atatürk Üniversitesi)
Dr. Halil KAYADUMAN (İnönü Üniversitesi)
Dr. Meva BAYRAK KARSLI (Atatürk Üniversitesi)
Dr. Orhan ÇELİKER (Atatürk Üniversitesi)

